ד׳אנוסים

הָאֲנוּסִים

ספּוּר מִימֵי הָאִינְקְוִיזִיצְיָה בִּסְפָרַד.

ע"פ ספרה של גרציה אגולאר והספר „עמק הארזים" לא. ש. פרידברג.

מעבד ע"י ש. ש. קנטורוביץ.

הוצאת "ברקאי" ורשה.

תרפ"ג 1923

הממכר בחברת „צנטרל" ורשה, נבוליפקי 7.

PRINTED IN POLAND

DRUK. SIKORA i MYLNER WARSZAWA, NOWOLIPKI 6.

רֵאשִׁית דָּבָר.

מְעָרָה גְדוֹלָה וְנוֹרָאָה הִשְׂתָּרְעָה מִתַּחַת לְאַדְמַת הָעִיר שִׁיגוֹבְיָה. יְדֵי אֲנָשִׁים רַבִּים כָּרוּהָ בַּסֵּתֶר, הֶעֱמִיקוּ אוֹתָהּ הִרְחִיבוּהָ וַיִּתְּנוּ בָהּ מַהֲלָכִים אֶל כָּל קְצוֹת הָעִיר—שְׁבִילִים צָרִים וַאֲרֻכִּים לִבְלִי קֵץ, וּלְעֶבְרֵיהֶם מְאוּרוֹת וְתָאִים קְטַנִּים לְאֵין מִסְפָּר. קִירוֹתֵיהֶם וְקוֹרוֹתֵיהֶם מֵאֲבָנִים עֲרֻמּוֹת וּשְׁחוֹרוֹת, רְטֻבִּים הֵם מֵרוּחַ רָע הַכָּלוּא בְּקִרְבָּם וּמְפִיצִים קוֹר וְקִפָּאוֹן עַל כָּל סְבִיבוֹתָם—שָׁם יִתְעַנּוּ הָאֲסִירִים הָאֻמְלָלִים. בְּרֶפֶשׁ הָאֲדָמָה יִכְרְעוּ וְיִרְבָּצוּ. נְשִׁימָתָם תָּשִׂים מַחֲנָק לָהֶם. רֹבֶץ גֵּוָם יְדַכֵּא עַצְמוֹתֵיהֶם, וְכִי יָנִיעוּ יָד אוֹ רָגֶל, יֹאחֲזֵם גֹּעַל נֶפֶשׁ: הַשֶּׁקֶץ וְהָרֶמֶשׂ אֲשֶׁר לַאֲלָפִים יִרְחֲשׁוּ סְבִיבָם. מִבָּתֵּי כִלְאֵיהֶם יוּצְאוּ רַק עֵת לַמִּשְׁפָּט יִקָּרֵאוּ, עֵת יִתֵּן גֵּוָם לְמַכִּים וְנַפְשָׁם לִמְמִיתִים. מֵרֹב מַכְאוֹבֵיהֶם מַר יִזְעֲקוּ, יְשַׁוְּעוּ, אַךְ לֹא יֵעָנוּ, כִּי סָגְרָה הָאָרֶץ בְּרִיחֶיהָ בַּעֲדָם. אוֹר שֶׁמֶשׁ לֹא יֶחֱזוּ עוֹד לָנֶצַח, רַק לְיוֹם אַחֲרוֹן עֵינֵיהֶם תִּכְלֶינָה. הַקֶּבֶר יִפְדֶּה אוֹתָם מִפִּצְעֵי אוֹיֵב, מֵעָקַת רָשָׁע.

מִי הֵם הָאֻמְלָלִים הָאֵלֶּה? מִי הֵמָּה מְעַנֵּיהֶם הָרָעִים? וּמֶה עָשׂוּ, כִּי יְעַנּוּם בְּלִי חֶמְלָה?

הָאֻמְלָלִים הָאֵלֶּה לֹא בְּמַחְתֶּרֶת נִמְצָאוּ, אַף לֹא פָּעֲלוּ עַוְלָה כִּי אִם בְּדֶרֶךְ עַמָּם הָלָכוּ וֶאֱמוּנַת אֲבוֹתֵיהֶם נָצָרוּ. רֻבָּם אֲצִילֵי עָם נִכְבַּדֵּי קֶרֶת, עוֹבְדֵי מַלְכָּם וְאַרְצָם בְּעֵת שָׁלוֹם וְגַם בְּיוֹם מִלְחָמָה. וּמְעַנֵּיהֶם לֹא חֶבֶר מְרַצְּחִים שׁוֹכְנֵי מִדְבָּר וָיַעַר — כֹּהֲנִים הֵמָּה, קְדוֹשֵׁי עֶלְיוֹן יִקָּרֵאוּ, רוֹעֵי עֵדֶר ה'; וּבְחֶמְלָתָם לַצֹּאן הָאוֹבְדוֹת יֶאֶסְפוּ אוֹתָן בְּחֵיקָם, יָכִינוּ לָהֶן מַטְבֵּחַ, יַקְרִיבוּן קָרְבָּן לַה' וּלְהָפִיק רָצוֹן מִמֶּנּוּ יְקַוּוּ...

כֹּהֲנֵי אָוֶן אֵלֶּה בָּחֲרוּ לָהֶם מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט וְהָרֶשַׁע בְּתוֹךְ מְעָרַת־הָאֹפֶל הַזֹּאת. פֹּה הֵכִינוּ לְשִׁבְתָּם חֶדֶר רְחַב־יָדָיִם. קִירוֹתָיו וְכָל כֵּלָיו מְשׁוּחִים בְּשָׁשַׁר. בְּתוֹךְ הַחֶדֶר מָסָךְ אָדֹם כַּדָּם אֲשֶׁר יַפְרִידֵהוּ לִשְׁנָיִם. מֵעֵבֶר מִזֶּה שֻׁלְחָן וְכִסְאוֹת עֵץ; עַל הַשֻּׁלְחָן עֵץ שְׁתִי וָעֵרֶב[1] וְעָלָיו סֵמֶל אָדָם תָּקוּעַ בְּמַסְמְרִים. מֵרֹאשׁוֹ הַמְסֻבָּךְ בִּצְרוֹר קוֹצִים וּמִפִּצְעֵי גֵווֹ הַמֻּכֶּה, יָזוּב דָּם — לְעוֹרֵר קִנְאָה וַחֲמַת נָקָם מִזֶּרַע הָעָם, אֲשֶׁר, לְפִי הַמְסֻפָּר, עִנּוּהוּ לִפְנֵי שְׁנוֹת אָלֶף; וּמֵעֵבֶר מִזֶּה כְּלֵי מַשְׁחִית לְחַבֵּל, עֲשׂוּיִים מֵעֵץ וּבַרְזֶל בִּתְמוּנוֹת וּתְכוּנוֹת שׁוֹנוֹת. לְמַרְאֵיהֶם יִתַּר כָּל לֵב, תִּתְפַּלֵּץ כָּל נֶפֶשׁ, כִּי מְלֵאִים הֵם כְּתָמִים קְפוּאִים וַעֲכוּרִים מֵאָבָק — רִשְׁמֵי דְמֵי אָדָם רָב, אֲשֶׁר עֻנּוּ פֹּה בְּאַכְזְרִיּוּת רֶצַח. חַיִּים בָּאוּ הֵנָּה, בְּרִיאִים וּשְׁלֵמִים נִגְּשׁוּ הֲלוֹם, וְעַל כַּפַּיִם נִשְּׂאוּ מִזֶּה, רְצוּצֵי קָדְקֹד, שְׁבוּרֵי יָד וָרֶגֶל, אֵין מְתֹם בִּבְשָׂרָם וְכָל עַצְמוֹתֵיהֶם הִתְפָּרָקוּ.

---

1) אות הצלב.

בִּשְׁנַת ר"ד לָאֶלֶף הַנּוֹכְחִי, בְּאֶחָד מִימֵי הָאָבִיב בַּצָּהֳרַיִם בְּהוֹפִיעַ הַשֶּׁמֶשׁ בַּהֲדָרָהּ עַל הָאָרֶץ, יָצְאוּ תוֹשְׁבֵי הָעִיר שֵׁיגוֹבְיָה הָעַלִּיזִים וְהַגֵּאִים לָשׁוּחַ וּלְהִתְעַנֵּג עַל הַחֹם הַצַּח וְרוּחַ הָאָבִיב הַמְחַדֵּשׁ פְּנֵי הָאֲדָמָה, אוֹ לָשִׂיחַ בִּדְבַר מַחֲנֵה הַצָּבָא, אֲשֶׁר עָבַר דֶּרֶךְ עִירָם, בְּצֵאתוֹ לַמִּלְחָמָה נֶגֶד אוֹיְבֵיהֶם בְּנֵי־עֲרָב. יָשִׂיחוּ וִישׂוֹחֲחוּ אֲצִילֵי שֵׁיגוֹבְיָה עַל אוֹדוֹת הָאוֹיְבִים, הָאוֹמְרִים לְהִתְנַפֵּל עַל אֶרֶץ קַשְׁטִילְיָה לַעֲשׂוֹתָהּ לְמַס עוֹבֵד— אַךְ לֹא יֵדְעוּ וְלֹא יַרְגִּישׁוּ, כִּי אוֹיֵב נוֹרָא אוֹרֵב לָהֶם מִתַּחְתָּם, לֶאֱסֹר אוֹתָם בְּנַפְשָׁם וּלְשָׁפְטָם בָּאֵשׁ עַל מַעַרְכֵי לִבָּם. שָׁם בַּמְּעָרָה הָאֲפֵלָה, בַּחֲדַר הַמִּשְׁפָּט וְהָרֶצַח, עָרְכוּ הַמְּנוֹרָה, הֶעֱלוּ נֵרוֹתֶיהָ; לְאוֹרָהּ נִרְאוּ אַרְבָּעָה כְמָרִים בִּפְאַת רֹאשָׁם הַמְקֻפָּה, עֲטוּפִים מְעִילִים שְׁחוֹרִים עַל בִּגְדֵיהֶם הַלְּבָנִים וַחֲגוּרִים בְּחַבְלֵי פִשְׁתָּן, כְּמִשְׁפַּט הַדּוֹמִינִיקָנִים. בְּצִדְקַת־רְמִיָּה כָּרְעוּ, הֵנִיעוּ שְׂפָתַיִם, קָרְצוּ עַיִן, אַף תּוֹפְפוּ עַל לִבָּם. אָז קָמוּ יַחְדָו, כֹּהֵן הָרֹאשׁ כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ, וַיָּשֶׂם לְפָנָיו סֵפֶר תּוֹרַת דָּתָם, וְעַל יָדוֹ שְׁנֵי יוֹעֲצָיו מְתֵי־סוֹדוֹ, וּמִמּוּלוֹ יָשַׁב הַסּוֹפֵר וַיַּעֲרֹךְ עַל הַשֻּׁלְחָן גִּלָּיוֹן וָקֶסֶת. וְהִנֵּה קָרְבוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים עֲטוּפִים שְׁחוֹרִים וּמַסְוֶה עַל פְּנֵיהֶם, וּמִבַּעַד לְחוֹרֵי הַמַּסְוֶה הַשָּׁחוֹר הִבְרִיקוּ עֵינֵיהֶם, כְּעֵינֵי זְאֵבִים הַמְשַׁחֲרִים לַטָּרֶף —הֵם הֵמָּה חָרָשֵׁי—מַשְׁחִית מְעַנֵּי אָדָם, לְמוּדֵי הָרַע. אַחֲרֵיהֶם נִגְּשׁוּ עוֹד אֲחָדִים מֵאֲצִילֵי הָעָם, אַךְ לֹא נִכַּר מַרְאֵיהֶם, כִּי גַם הֵם שָׂמוּ לָהֶם סֵתֶר פָּנִים—הֵם הֵמָּה הַחֲבֵרִים, הַמַּקְשִׁיבִים לְשׁוֹפְטֵי הָאָוֶן, הָאוֹרְבִים לַאֲחֵיהֶם וּמַלְשִׁינִים עֲלֵיהֶם לִפְנֵי הַכְּמָרִים הָאֵלֶּה. לַהֲבִיאָם בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נֶעְלָם.

אֵימָה חֲשֵׁכָה כִּסְּתָה אֶת הַמְּעָרָה, וְדוּמִיַּת מָוֶת שָׂרְרָה מִסָּבִיב. לֹא נִשְׁמַע בִּלְתִּי אִם אַנְחוֹת הָאֲסִירִים הָאֻמְלָלִים, בְּהִתְעַטֵּף עֲלֵיהֶם נַפְשָׁם! אַךְ קוֹלָם כְּאוֹב מֵאֶרֶץ כְּהֶמְיַת רוּחַ חֲרִישִׁית. פִּתְאֹם נִשְׁמַע צִלְצַל נְחֻשְׁתַּיִם כְּבֵדִים בְּהִתְנוֹעֲעָם לְרַגְלֵי נוֹשְׂאָם וּלְאוֹר הַנֵּר הַהוֹלֵךְ וְקָרֵב, נִרְאוּ שׁוֹמְרִים מְזֻיָּנִים וְחָרָשֵׁי מַשְׁחִית, הָעוֹטְרִים בְּנִשְׁקָם לַאֲסִיר כֶּלֶא, אֲשֶׁר הוֹצִיאוּהוּ מִבּוֹר הַשֶּׁבִי לַהֲבִיאֵהוּ הֵנָּה. כֹּמֶר הָרֹאשׁ קָם שֵׁנִית וַיִּתְחַסֵּד וַיִּתְפַּלֵּל אֶל אֱלֹהָיו, כִּי יִפְקַח עֵינָיו לְהוֹצִיא לְאוֹר מִשְׁפָּט. בֵּין כֹּה וָכֹה וְהָאָסִיר הוּבָא אֶל הֶחָדֶר; שָׁם הוֹשִׁיבוּהוּ עַל גֶּזַע עֵץ חַד, עַד אֲשֶׁר כִּלָּה הַכֹּמֶר לְהִתְפַּלֵּל וַיִּפֶן אֵלָיו וַיְצַוֵּהוּ לַעֲמוֹד עַל רַגְלָיו וּלְהַקְשִׁיב אֶל כָּל דְּבָרָיו.

כַּאֲרִי סָגוּר בִּכְלוּב, הַמִּתְנַשֵּׂא בְּגַאֲוַת עֹז, גַּם בְּהַקְשִׁיבוֹ לְקוֹל הָרוֹדִים בּוֹ, כֵּן הִתְנָעֵר הַשָּׁבוּי בְּקוּמוֹ מִמּוֹשָׁבוֹ הָרָע— כִּי הֵרִים רֹאשׁ, הִרְחִיב שֶׁכֶם, הִגְבִּיהַּ חָזֶה, מָתַח כָּל יְצוּרֵי גֵוּוֹ וּכְאָדָם אָזוּר בִּגְבוּרָה, נָשָׂא עֵינָיו לִרְאוֹת, מִי הֵמָּה הַנּוֹעָזִים לִגְזֹל חָפְשׁוֹ וְלָבֹא בַּמִּשְׁפָּט עִמּוֹ. אַךְ מַרְאֵה הַכְּמָרִים הַיּוֹשְׁבִים עַל כִּסֵּא דִין, הַכְּבָלִים אֲשֶׁר עָלָיו וַהֲמוֹן אַנְשֵׁי מַשְׁחִית אֲשֶׁר סְבִיבוֹ, כָּל אֵלֶּה הוֹרוּהוּ דַעַת, כִּי כָל תִּקְוָה אָבְדָה מִמֶּנּוּ לִמְצֹא יְשׁוּעָתוֹ בִּזְרוֹעַ כֹּחַ, עַל כֵּן הֶחֱרִישׁ הִתְאַפֵּק וַיְאַמֵּץ לִבּוֹ לִקְרַאת כָּל הַבָּא עָלָיו.

„קְרַב נָא, בְּנִי, הֵנָּה—חִנֵּן הַכֹּמֶר קוֹלוֹ בְּעַנְוַת־רְמִיָּה— הִשָּׁבְעָה נָא בֵּאלֹהֵינוּ הַמּוֹשִׁיעַ, כִּי תָשִׁיב אִמְרֵי אֱמֶת לְשׁוֹאֲלֶיךָ!"

— בְּשֵׁם אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, אֱלֹהֵי הָאֱמֶת, אִשָּׁבֵעַ, כִּי אַךְ אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכִּי — עָנָה הָאָסִיר.

הקדושים.

הַכֹּמֶר הִשְׁקִיף אֵלָיו פִּתְאֹם בְּעַיִן חוֹדֶרֶת, אַךְ הוּא לֹא הִשְׁפִּיל עֵינוֹ וְלֹא נִחַת מִמַּבָּטוֹ.

„מִי אַתָּה וּמַה שְּׁמֶךָ?" שָׁאַל הַכֹּמֶר, כְּכַלּוֹת הַסּוֹפֵר לְהַעְתִּיק אֶת דִּבְרֵיהֶם.

— בֶּן־אֲנוּסִים אָנִי, וּשְׁמִי דוֹן סַבַּסְטִיוֹן דִּי שִׁיבִילְיָה.

לְשֵׁמַע הַשֵּׁם הַזֶּה חָרֵד אַחַד הַחֲבֵרִים חֲרָדָה גְדוֹלָה, וּמִבַּעַד לְחוֹרֵי מַסְוֵהוּ הֵפִיקוּ עֵינָיו חִיל וּרְעָדָה, פַּלָּצוּת וְחֶמְלָה; אַךְ לְאָשְׁרוֹ לֹא הִתְבּוֹנְנוּ אֵלָיו הַמְבַקְּרִים בִּהְיוֹת עֵינֵי כֻלָּם נְשׂוּאוֹת אֶל הַשָּׁבוּי הָעוֹנֶה אֲמָרָיו לִבְלִי־חָת.

עִבְרִים הָיוּ אֲבוֹתַי — הוֹסִיף הַשָּׁבוּי לְדַבֵּר — אֶת אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם יָרְאוּ מֵעוֹדָם, וּמִשְׁפַּחְתָּם הַכִּי־נִכְבָּדָה בְּדִבְרֵי הַיָּמִים לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל — כִּי מִשֹּׁרֶשׁ יִשַׁי הִיא, מִבֵּית מַלְכֵי יְהוּדָה מִלְּפָנִים, וּשְׁמָהּ נוֹדַע לִתְהִלָּה גַּם בְּקוֹרוֹת הָאָרֶץ הַזֹּאת. מִמֶּנָּה יָצְאוּ מְחוֹקְקִים נוֹשְׂאֵי מִשְׂרָה בַּחֲצַר הַמֶּלֶךְ; מִמֶּנָּה יָצְאוּ גִבּוֹרִים לְיֵשַׁע אַרְצָם, אֲשֶׁר חֵרְפוּ נַפְשָׁם עַל שְׂדֵי הַמִּלְחָמָה. אַךְ זֶה כְּמֵאָה שָׁנָה וְרוּחַ עִוְעִים בָּאָה עַל הָאָרֶץ. מִפִּי הַכֹּמֶר פֶּרְנַאנְדוֹ מַרְטִינֵילִי יָצְאָה הָרָעָה, וְסַעַר נוֹרָא הִתְחוֹלֵל מֵאֵת הַנּוֹצְרִים עַל אֲחֵיהֶם הָעִבְרִים הַיּוֹשְׁבִים לָבֶטַח עִמָּם כִּי הֲרָגוּם, שְׂרָפוּם, אֲכָלוּם בְּכָל פֶּה, הֶחֱרִימוּ עָרִים עַל יוֹשְׁבֵיהֶן. הָהּ! צֹאן אוֹבְדוֹת הָיוּ עַמִּי, כִּי תָעוּ כַצֹּאן מִשְׁפָּחוֹת, תָּעוּ אֶל אֲרָצוֹת אֲחֵרוֹת, אוֹ אֶל עַם אַחֵר. כֵּן נִפְלְגוּ גַם שְׂרִידֵי מִשְׁפַּחַת אַבְרַבַּנְאֵל, הַחֹטֶר הָאַחֲרוֹן מִגֶּזַע יִשַׁי: אֵלֶּה הֵחִישׁוּ מִפְלָט לָהֶם אֶל אֶרֶץ פּוֹרְטוּגַל, וְאֵלֶּה נֶאֶנְסוּ לְהָמִיר דַּת אֲבוֹתֵיהֶם וּלְהִתְכַּחֵשׁ לְמַרְאֵה עָיִן. בְּרֹאשָׁם

הָיָה הָרַב ר' שְׁמוּאֵל אַבְּרַבַּנְאֵל, אֲשֶׁר בִּהְיוֹתוֹ מִיּוֹשְׁבֵי הָעִיר שִׂיבִילְיָה, קָרָא אַחֲרֵי כֵן אֶת שְׁמוֹ יוֹאַן־ דִי־שִׂיבִילְיָה; אָכֵן שִׁנָּה אֶת שְׁמוֹ וְלֹא אֶת טַעֲמוֹ—כִּי נָעַם לוֹ לֶחֶם סְתָרִים, לֶחֶם שָׁמַיִם, אֱמוּנַת אָבוֹת וְדַת קְדוֹשִׁים. וְכָמֹהוּ כֵּן גַּם בָּנָיו אַחֲרָיו אָהֲבוּ תוֹרַת יִשְׂרָאֵל בְּכָל נַפְשָׁם. אַךְ מִיִּרְאַת הֶהָמוֹן וְקִנְאַת כְּמָרָיו הִתְנַכְּרוּ לְמַרְאֵה עַיִן, אַף נִזְהֲרוּ לְהַסְתִּיר פָּעֳלָם מֵעֵינֵי בְּנֵיהֶם הַקְּטַנִּים, וְלִפְעָמִים גַּם מִנְּשֵׁיהֶם כִּחֲדוּ לֹא הִגִּידוּ—פֶּן לֹא יַשְׂכִּילוּ לִשְׁמוֹר אֶת סוֹדָם וּבְיוֹם אֶחָד אָבֹד יֹאבֵדוּ.

„כֵּן גַּם אָנֹכִי: עִבְרִי אָנֹכִי, שְׂרִיד הַמִּשְׁפָּחָה הַנִּכְבָּדָה הַזֹּאת, אֶת אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, הָאֵל הָאֶחָד, אֲנִי יָרֵא, וְתוֹרָתוֹ אֹהֵב בְּכָל לֵבָב. וְכָמוֹהָ כֵּן יְקָרָה לִי הָאָרֶץ הַזֹּאת, כִּי שְׁנוֹת אֶלֶף שָׂמוּהָ לָנוּ לְאֶרֶץ מוֹלֶדֶת, עַל כֵּן לֹא יָכֹלְנוּ לְעָזְבָהּ. גַּם בְּצוֹק הָעִתִּים, בְּהִתְקוֹמֵם הָאָרֶץ לָנוּ לְבַלְּעֵנוּ, בִּכְנָפוֹתֶיהָ אָחַזְנוּ וְלֹא הִרְפִּינוּ, כְּעוֹלֵל מִתְרַפֵּק עַל מֵינִקְתּוֹ. וַיְהִי הַיּוֹם וְאָנֹכִי יוֹשֵׁב בֵּין אֲחֻזַּת מֵרֵעַי, בְּבֹאִי מִשִּׂיבִילְיָה לָעִיר שֵׂיגוֹבְיָה, לְהִסְתַּפֵּחַ אֶל הַחַיִל הַיּוֹצֵא לִקְרַאת אוֹיֵב אַרְצֵנוּ. שָׁם רֵעָה לִי אֶחָד מִשָּׂרֵי הַחַיִל, אֲשֶׁר שָׁתָה אִתִּי לְשָׁכְרָה, וַיְבַקְשֵׁנִי לָלֶכֶת אִתּוֹ, וַיְבִיאֵנִי אֶל חַדְרוֹ, וַיַּשְׁקֵנִי יַיִן מָסוּךְ בְּשִׁקּוּי־שֵׁנָה—כִּי בְטָעֲמִי מִמֶּנּוּ אַךְ מְעַט, אֲחָזוּנִי חֶבְלֵי שֵׁנָה, נָפְלָה עָלַי תַּרְדֵּמָה וָאִישָׁן. הֱקִיצוֹתִי—וְהִנֵּה אָנֹכִי אָסוּר בָּאֲזִקִּים כָּלוּא בְּבוֹר תַּחְתִּיּוֹת וּסְבִיבִי חֹשֶׁךְ! עַתָּה הִנְנִי לָמוּת מוֹת קְדוֹשִׁים בְּעַד עַמִּי וֶאֱמוּנָתִי—כִּי עַל פְּשָׁעַי לֹא כִסִּיתִי, וְעַנּוֹת נַפְשִׁי לֹא יוּכְלוּ עוֹד, אַחֲרֵי הִגַּדְתִּי אֶת הַכֹּל.

כֵּן כִּלָּה הָאָסִיר אֶת דְּבָרָיו, וּשְׂחוֹק מַכְאִיב לֵב עָבַר

עַל שְׂפָתָיו, בְּהַשְׁלוֹתוֹ אֶת נַפְשׁוֹ, כִּי סִכֵּל עֲצָתָם וְלֹא יוּכְלוּ עוֹד עַנּוֹתוֹ בִּכְלִי מַשְׁחִיתָם אַחֲרֵי הִתְוַדּוֹתוֹ עַל עֲוֹנוֹ הַגָּדוֹל מִנְּשֹׂא- כִּי הִתְנַצֵּר רַק לְמַרְאֵה עַיִן וְלִבּוֹ בַל עִמּוֹ.

„דִי־שִׁיבִילְיָה! — אָמַר הַכֹּמֶר פִּתְאֹם — הַשֵּׁם הַזֶּה לֹא מוּזָר לִי וְנִדְמֶה לִי, כִּי כְבָר נִסִּינוּ דָבָר אֶל אֶחָד מִבְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה הַזֹּאת".

„נִסִּינוּ אַךְ לֹא יָכֹלְנוּ—עָנָה הַסּוֹפֵר, בְּפָתְחוֹ אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת, וּבְחַפְּשׂוֹ בוֹ, מָצָא אֶת אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי כֹל לֵאמֹר: בִּשְׁנַת 1438 הָיְתָה בִקֹּרֶת לְהַשַּׂר דוֹן־מִיגוּאֶל־דִי שִׁיבִילְיָה עַל דְּבַר גִּיסוֹ דוֹן הֶינְרִיקִי מִינְדוֹזָה, אֲשֶׁר נִמְלַט מִמַּאֲסָרוֹ בְּאֹרַח פֶּלֶא...

— אֵל אֱלֹהִים ה'! — קָרָא דוֹן סַבַּסְטִיוֹן פִּתְאֹם—הֲגַם אָחִי הַבְּכוֹר מִידֵיהֶם נִגְזָר? הֲכָלְתָה הָרָעָה לְבֵיתֵנוּ לִגְוֹעַ בִּמְאוּרַת צִפְעוֹנִים זֹאת, לֹא בְחֶרֶב וְלֹא בְחַיִל, כִּי אִם בִּידֵי אַנְשֵׁי קְנָאוֹת הַמְרַצְּחִים בַּסֵּתֶר!

הֶחָבֵר, אֲשֶׁר הִתְחַלְחַל בָּרִאשׁוֹנָה, לִשְׁמֹעַ שֵׁם סַבַּסְטִיוֹן, הִתְפַּלֵּץ עַתָּה בְּיֶתֶר שְׂאֵת. לִבּוֹ נִתַּר מִמְּקוֹמוֹ וִימִינוֹ הָרוֹעֶדֶת אָחֲזָה בְחַרְבּוֹ הַמְצֻמֶּדֶת עַל מָתְנָיו; אַךְ כְּרֶגַע הִבְלִיג עַל רִגְשַׁת לִבּוֹ, וַיֵּט אָזְנוֹ לִשְׁמוֹעַ דִּבְרֵי הַסּוֹפֵר, אֲשֶׁר צֻוָּה מֵאֵת רֹאשׁ הַשּׁוֹפְטִים לִקְרֹא אֶת הַדְּבָרִים עַד תֻּמָּם:

„דוֹן הֶינְרִיקִי מִינְדוֹזָה, אֲשֶׁר נִמְלַט מִמַּאֲסָרוֹ בְּאֹרַח פֶּלֶא; אַךְ שָׁוְא עָמְלוּ שׁוֹפְטֵי קֹדֶשׁ לְהַצִּיל מִפִּיו דְּבַר אֱמֶת— כִּי כַאֲשֶׁר עִנּוּהוּ, כֵּן הוֹסִיף לְהַחֲרִישׁ וְלֹא עָנָה מְאוּמָה עַד צֵאת נַפְשׁוֹ."

– כִּי מִזֶּרַע הַחַשְׁמוֹנָאִים אֲנַחְנוּ! – קָרָא הָאַסִּיר בְּגָאוֹן – גַּם חַנָּה אִמֵּנוּ, יוֹלֶדֶת הַשִּׁבְעָה, יַחַד עַל בָּנֶיהָ רֻטָּשָׁה וּבְרִית אֱלֹהֶיהָ לֹא עֲזָבָה. גַּם אֲנִי לֹא אֲכַחֵד אֲמָרַי, כִּי אֶת פְּנֵי הָאֲצִילִים אֲנִי נוֹשֵׂא, הָאֲצִילִים הַשָּׂמִים לָהֶם סֵתֶר פָּנִים לִבְלִי תֵרָאֶה כְלִמָּתָם, אֲשֶׁר יִשְׂאוּ, בְּהִתְמַכְּרָם לְחֶבֶר מְרַצְּחִים, הָאוֹרְבִים לְנַפְשׁוֹת תְּמִימִים מִסֵּתֶר מַחֲבוֹאָם כְּגַנָּבִים בְּמַחְתֶּרֶת.

הַכְּמָרִים הִתְעַבְּרוּ וַיַּחַרְקוּ שֵׁן, אַךְ כְּרֶגַע נָדַמּוּ לְקוֹל שׁוֹפֵט הָרֹאשׁ, אֲשֶׁר הֶעֱמִיד פָּנָיו, הִשְׁפִּיל עֵינָיו וַיָּנַע בְּמוֹ רֹאשׁוֹ, לֵאמֹר: „אִי לְךָ, שֶׂה אֹבד! עַד אָן תְּדַבֵּר עַוְלָה, בֶּן אָדָם תּוֹלֵעָה! תֵּן תּוֹדָה, כִּי מָרִיתָ בֵּאלֹהֶיךָ, שׁוּבָה אֵלָיו בְּכָל לֵבָב וְתֵן מַעֲנֶה עַל כָּל אֲשֶׁר יִשְׁאָלוּךָ כֹּהֲנָיו. אוּלַי יַאֲזִין לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ וְיִקַּח לְרָצוֹן אֶת נַפְשְׁךָ אֲשֶׁר נוֹצִיא מִיַּד הַשָּׂטָן כְּאוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ.

– אִם מָרִיתִי בֵּאלֹהַי רֶגַע, בְּהִתְכַּחֲשִׁי לוֹ לְעֵין אָדָם – עָנָה הָאַסִּיר בְּעֹז רוּחוֹ – הֲלֹא אֱלֹהִים יַחֲקָר זֹאת. אָכֵן תּוּכְלוּ לַהֲמִיתֵנִי – כִּי בְּיֶדְכֶם אֲנִי וְלָכֶם הַכֹּחַ בַּמָּקוֹם הַזֶּה; אַךְ אַל תַּשְׁלוּ אֶת נַפְשְׁכֶם, כִּי אָסוּר מֵאַחֲרֵי אֱלֹהַי, מִירְאָתִי אֶת הַמָּוֶת! וּמַה לִּי עוֹד לְהַגִּיד לָכֶם? הֲלֹא אֶת אֲשֶׁר חֲפַצְתֶּם לָדַעַת – אוֹתָהּ הִשְׁמַעְתִּיכֶם, וְעַתָּה קוּמוּ וַעֲשׂוּ בִי כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם! –

„הֲיוֹדְעִים אִשְׁתְּךָ וּבִנְךָ אֶת סוֹדְךָ, כִּי יְהוּדִי אָתָּה?"

– לֹא, כִּי הַעֲרֵם הֶעֱרַמְתִּי לְהַסְתִּיר סוֹדִי, עַל כֵּן לָקַחְתִּי לִי אִשָּׁה נוֹצְרִית, וְגַם מִבְּנִי הַיָּחִיד, אֲשֶׁר יָלְדָה לִי, צָפַנְתִּי דְּבָרִי עַד עֵת מְצוֹא. כִּי אָמַרְתִּי: אֲחַכֶּה נָא עַד אֲשֶׁר

יִגְדַּל וְיֵדַע לִשְׁמוֹר סוֹד.—וַיִּשְׁאַל רֹאשׁ הַכְּמָרִים אֶת הָאַסִּיר:
— „הַאֱמֶת תְּדַבֵּרְנָה שְׂפָתֶיךָ?"
— אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בַּה', כִּי מִדְּבַר שֶׁקֶר אֶרְחָק.
—וּמֶה הָיָה לְאֵשֶׁת אָחִיךָ וּשְׁלֹשֶׁת יְלָדֶיהָ, כִּי נֶעֶלְמוּ וְלֹא נוֹדַע מְקוֹמָם אַיֵּה, וְאֵיפֹה מִסְתַּתֵּר הֵינְרִיקִי אִישׁ חֶרְמֵנוּ, אֲשֶׁר נֶעְלַם מֵעֵינֵינוּ לְפֶתַע פִּתְאֹם? הַגֵּד אִם יָדָעְתָּ!

בַּפַּעַם הַזֹּאת נָבוֹךְ הָאַסִּיר. גַּם הֶחָבֵר נִבְהַל מְאֹד, וּבְפִיק בִּרְכַּיִם נִשְׁעַן עַל יְדוֹת הַכִּסֵּא, אֲשֶׁר יָשַׁב עָלָיו הַסּוֹפֵר. אַךְ עֵין אָדָם לֹא הִתְבּוֹנְנָה בוֹ — כִּי כֻלָּם הִבִּיטוּ אֶל הָאַסִּיר הַנָּבוֹךְ, אֲשֶׁר נֶעְתְּקוּ מִמֶּנּוּ מִלִּים. רָאוּ וְהֵבִינוּ, כִּי יוֹדֵעַ כֹּל הוּא, עַל כֵּן נֶאֱלַם דּוּמִיָּה.

הַכֹּמֶר שָׁלַח אֶצְבָּעוֹ וְעַד אַרְגִּיעָה הוּרַם הַמָּסָךְ וַחֲדַר הַמּוּעָקָה נִרְאָה בְּעֶצֶם מַרְאֵהוּ הַנּוֹרָא. כִּשְׂעִירֵי תָפְתֶּה וְשֵׁדֵי שְׁאוֹל מִהֲרוּ הָעֲבָדִים אַנְשֵׁי הַמַּסְוֶה וַיַּעַמְדוּ אִישׁ אִישׁ עַל מִשְׁמַרְתּוֹ וּכְלֵי מַשְׁחִיתוֹ בְּיָדוֹ. לַתְּכוּנָה הַזֹּאת חָרַד הָאַסִּיר וְנַפְשׁוֹ נִבְהֲלָה רֶגַע, אַךְ עַד מְהֵרָה הִבְלִיג עַל פַּחְדּוֹ וְעֵינָיו לְנֹכַח הִבִּיטוּ מִבְּלִי עֲנוֹת מִטּוֹב עַד רָע.

—אַל נָא תַקְשֶׁה, בְּנִי, עָרְפְּךָ — הֶחֱלִיק הַכֹּמֶר לְשׁוֹנוֹ בְּחֶמְלַת שֶׁקֶר — תֵּן תּוֹדָה וְלֹא תְעַנֶּה לַשָּׁוְא נַפְשֶׁךָ! הֲלֹא טוֹב לְךָ לָמוּת מוֹת יְשָׁרִים שָׁבֵי פֶשַׁע מֵהִתְעַנּוֹת תַּחַת יְדֵי חוֹבְלִים וְטַבָּחִים, אֲשֶׁר יַפְשִׁיטוּ עוֹרְךָ מֵעָלֶיךָ!

הָאַסִּיר הֶחֱשָׁה וְלֹא עָנָה דָּבָר.

—עוֹד בְּיָדְךָ עִתּוֹתֶיךָ, בְּנִי, פְּתַח פִּיךָ וְיָאִירוּ דְבָרֶיךָ. הָשִׁיבָה נָא אִמְרֵי־אֱמֶת לְשׁוֹאֲלֶיךָ! לָמָּה אֶרְאֶה דָמְךָ כַּמַּיִם

הַמְּגֻרִים אַרְצָה וּבְשָׂרְךָ כְּבֶגֶד בָּלֶה קָרוּעַ לִגְזָרִים?"
אֲבָל גַּם הַפַּעַם לֹא מָצָא הָאָסִיר בְּפִיו מַעֲנֶה.
קְשֵׁה עֹרֶף הוּא, מֵאֵן הִכָּנֵעַ! — אָמַר הַכֹּמֶר בִּמְנוֹד רֹאשׁ, וּלִקְרִיצַת עֵינָיו קָרְבוּ אַרְבָּעָה חָרָשֵׁי מַשְׁחִית וַיָּסֹבּוּ אֶת הָאָסִיר.
„הַעוֹדְךָ מַחֲזִיק בְּמִרְיֶךָ?—שְׁאָלָהוּ הַכֹּמֶר—הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת אַחֲרִיתֶךָ! הִנֵּה כְּלֵי הַמּוּעָקָה לְעֵינֶיךָ, הִנֵּה הַחוֹבְלִים וְהַטַּבָּחִים נְכוֹנִים לְהִתְנַפֵּל עָלֶיךָ כְּעוֹרְבִים עַל פֶּגֶר מוּבָס. בְּקַרְדֻמּוֹת יָבֹאוּ עָלֶיךָ לִפְתּוֹחַ סְגוֹר לִבֶּךָ, בְּמֶלְקָחַיִם בּוֹעֲרוֹת יוֹצִיאוּ סוֹדְךָ מִקִּרְבֶּךָ!
— אָכֵן הִרְבִּיתָ מוֹרַאֲךָ עָלַי—דִּבֶּר הָאָסִיר רְתֵת—וְאָנֹכִי אַהַת נִשְׁבַּעְתִּי לְהַגִּיד לְךָ קֹשֶׁט אִמְרֵי אֱמֶת. לָכֵן, דַּע לְךָ, אָבִי, כִּי אָמְנָם יוֹדֵעַ אֲנִי אֶת מְקוֹם גִּיָסְתִּי וּשְׁלֹשֶׁת בָּנֶיהָ, יוֹדֵעַ אֲנִי גַם אֶת מַחֲבֵא הֵינְרִיקִי אִישׁ חֶרְמֶךָ, יוֹדֵעַ כֹּל אָנִי— כִּי עַצְמָם וּבְשָׂרָם אָנֹכִי, וּפְעָמִים רַבּוֹת דָּרַשְׁתִּי לִשְׁכְנָם. שִׁחַרְתִּי פְּנֵיהֶם וּמְצָאתִים — אֲבָל לְךָ לֹא אַגִּיד! עַנֵּנִי, רַב־חוֹבְלִים, כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבֶךָ, בְּחָנֵנִי, שַׂר טַבָּחִים, בְּכוּר עָנִי, צָרְפָה כִלְיוֹתַי בְּלַהֲבוֹת שְׁאוֹל, הַעֲלֵנִי עַל הַמּוֹקֵד, גַּם אָז סוֹדִי אִתִּי רַק בֶּעָשָׁן יִכְלֶה וּמִמְּךָ יִסָּתֵר עַד הָעוֹלָם.
הַפַּעַם הַזֹּאת הֶחֱשָׁה הַכֹּמֶר וְלִרְמִיזַת עֵינָיו הִתְנַפְּלוּ הַמַּשְׁחִיתִים כִּזְאֵבֵי עֶרֶב עַל שֶׂה אֹבֵד, וַיִּקְרְעוּ אֶת בְּגָדָיו מֵעָלָיו וַיַּצִּיגוּהוּ עָרֹם, לֹא נִשְׁאַר עָלָיו בִּלְתִּי אִם הַכֻּתֹּנֶת, אֲשֶׁר עַל בְּשָׂרוֹ. אָז פִּתְּחוּ חַרְצֻבּוֹתָיו וַיִּשָּׂאוּהוּ עַל כִּסֵּא עֵץ הֶעָשׂוּי לַדָּבָר, וַיַּאַסְרוּהוּ אֵלָיו בַּחֲבָלִים וַיָּשִׂימוּ מוּעָקָה בִּבְהוֹנוֹת יָדָיו.

הַמּוּעָקָה הָיְתָה מֵעֵץ עָשׂוּי פְּרָקִים מִתְלַכְּדִים מֵעֵבֶר הָאֶחָד, בְּהַפְרִיד אוֹתָם הַיָּתֵד מֵעֵבֶר הַשֵּׁנִי, וְכַאֲשֶׁר תַּחְדֹּר הַיָּתֵד מֵעֵבֶר מִזֶּה, כֵּן יוֹסִיפוּ הַפְּרָקִים לְהִתְלַכֵּד, וְאִישׁ בְּאָחִיו יְדֻבָּקוּ. וְכֵן יָעִיקוּ תַּחְתֵּיהֶם אֶת בֹּהֶן הַיָּד, הַמּוּשָׂמָה בְּתוֹכָם, עֲדֵי יִמַּק הַבָּשָׂר, תִּנָּקֵף הַצִּפֹּרֶן וְהָעֶצֶם תִּתְפּוֹרֵר לִרְסִיסִים.

בְּמִצְרֵי־שְׁאוֹל אֵלֶּה יָשַׁב הָאָסִיר דּוּמָם, וּמִבְּלִי הוֹצִיא אַף אֲנָחָה אַחַת מִלִּבּוֹ.

הַמּוּעָקָה הָרִאשׁוֹנָה הוּסָרָה וּגְדוֹלָה וְנוֹרָאָה מִמֶּנָּה מִלְּאָה אֶת מְקוֹמָהּ — הִיא מוּעָקַת הָרַגְלַיִם, הָעֲשׂוּיָה מִשְּׁנֵי חֶלְקֵי עֵץ נָבוּב, אֲשֶׁר יֶחֶבְרוּ יַחְדָּו אֶל קַרְסֻלֵּי הָרֶגֶל, וּבְתוֹכָם יִתְדוֹת בַּרְזֶל קְצָרוֹת, אֲשֶׁר יַחְדְּרוּ בִּבְשַׂר הָרֶגֶל, בְּהִלָּחֵץ הַחֲלָקִים הַנְּבוּבִים אִישׁ לְאָחִיו. בַּפַּעַם הַזֹּאת נִלְחֲצוּ עַד שֶׁפֶךְ־דָּם מֵעַל כַּפּוֹת הָרַגְלַיִם. פְּנֵי הָאֻמְלָל חָוְרוּ, שְׂפָתָיו נֶהֶפְכוּ כְּעֵין הַתְּכֵלֶת. עֵינָיו קָמוּ וְאוֹרָן נִדְעָךְ. עוֹד אֲנָחָה אַחַת הוֹצִיא בְּעָסֹף לִבּוֹ וַיִּתְעַלָּף.

אֲבָל חָרַשׁ־הַמַּשְׁחִית לֹא נְתָנָהוּ לִשְׁכֹּחַ כְּאֵבוֹ אַף רֶגַע— כִּי הִכָּה בִּיתַד בַּרְזֶל כָּבֵד עַל עֶבְרֵי הַמּוּעָקָה הַנּוֹרָאָה, וּבְחֶבְלֵי שְׁאוֹל אֵלֶּה הֵקִיץ הַמְעֻנֶּה וְעֵינָיו הִבִּיטוּ אֶל רֹאשׁ הַשּׁוֹפְטִים הָעוֹמֵד מִנֶּגְדּוֹ, כְּכֹהֵן נִצָּב עַל עוֹלָתוֹ.

—הָשִׁיבָה, בְּנִי, אֶל לִבֶּךָ, פְּנֵה אֵלַי וְהִוָּשֵׁעַ!—אָמַר הַכֹּמֶר בְּחֶמְלַת כַּחַשׁ וּבְלִבּוֹ לָעַג לְיִסּוּרֵי הָאֻמְלָל.

אֲבָל הָאָסִיר לֹא עָנָהוּ מְאוּמָה, רַק שְׂפָתָיו נָעוּ כִּי יָצַק לַחֲשׁוֹ בְּמוּסָרוֹ הַנּוֹרָא וְלִפְנֵי ה׳ שָׁפַךְ שִׂיחוֹ.

„הָאַרְגֶּבֶת!" — קָרָא הַכֹּמֶר אֶל חָרָשֵׁי הַמַּשְׁחִית, וְהֵם מִהֲרוּ וַיָּסִירוּ אֶת הַמּוּעָקָה וַיַּאַסְרוּ אֶת הָאֻמְלָל אֶל סֻלַּם עֵץ, וּפָנָיו מֻפְנִים לְמָטָּה. בַּפַּעַם הַזֹּאת קָרְעוּ גַם כֻּתָּנְתּוֹ מֵעָלָיו, וַיְחַזְּקוּ מוֹסְרוֹתָיו, עַד כִּי נִקְרַע עוֹר בְּשָׂרוֹ, אָז נְשָׂאוּהוּ אֶל „הָאַרְגֶּבֶת" — וְהִיא גְּלִיל־עֵץ עָבֶה מָלֵא יְתֵדוֹת, בְּנוֹת שְׁמוֹנֶה קְצָווֹת. עָלָיו הִנִּיחוּ אֶת הָאָסִיר וַיַּעֲבִירוּהוּ מַעְלָה וּמָטָּה, וּמִדֵּי הַעֲבִירָם אוֹתוֹ מָעֲכוּ הַחֲבָלִים אֶת בְּשָׂרוֹ וְעַד עֶצֶם הִגִּיעוּ, וְהַגָּלִיל הִתְהַפֵּךְ כַּגַּלְגַּל עַל צִירָיו וִיתֵדוֹתָיו עָבְרוּ עַל בְּשָׂרוֹ וַיְמַלְאוּהוּ חַבּוּרוֹת פֶּצַע מִכַּף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ.

כִּרְאוֹת הַכֹּמֶר, כִּי גַם הַפַּעַם יַקְשֶׁה לִבּוֹ וְלֹא יֹאבֶה הָשֵׁב דָּבָר, צִוָּה לְהוֹרִידֵהוּ מֵעַל הַסֻּלָּם וּלְהוֹשִׁיבֵהוּ עַל הַכִּסֵּא — וְהַמַּשְׁחִיתִים מִלְאוּ אַחֲרֵי דְבָרוֹ. אָז צִוָּה לְהָבִיא אֶת הַ שְּׁ מָ מִ י ת וּלְנַסּוֹת בָּהּ דָּבָר אֵלָיו — וְהִיא מְכוֹנַת בַּרְזֶל וְלִשְׁנֵי עֲבָרֶיהָ יָדַיִם חַדּוֹת וַעֲקֻמּוֹת, אֲשֶׁר תִּרְחַקְנָה וְתִקְרַבְנָה אִשָּׁה לִרְעוּתָהּ כְּשִׂפְתֵי מֶלְקָחַיִם. אוֹתָהּ הִנִּיחוּ עַל חָזֵהוּ מִשְּׁנֵי צְדָדָיו, וִידֶיהָ הַחַדּוֹת חָדְרוּ בִּבְשָׂרוֹ כְּפַרְסוֹת שְׁנוּנוֹת. וְכַאֲשֶׁר הֵנִיעוּ אוֹתָהּ, הִתְקָרְבוּ יָדֶיהָ אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ וְאַחֲרֵיהֶן מָשְׁכוּ כָּל בְּשַׂר הֶחָזֶה וַיְמַלְאוּהוּ קְרָעִים וְדַם הָאֻמְלָל נִשְׁפַּךְ כַּמַּיִם אָרְצָה.

עֶשֶׂר פְּעָמִים תָּפְשָׂה הַשְּׁמָמִית בְּיָדֶיהָ הַנּוֹרָאוֹת אֶת חֲזֵה הָאֻמְלָל, אֲשֶׁר פִּרְפֵּר מֵעָצְמַת מַכְאוֹבָיו, עַד כִּי לֹא נִשְׁאַר בּוֹ מְתֹם, וְצַלְעוֹתָיו הַלְּבָנוֹת נִרְאוּ כְּעַצְמוֹת פֶּגֶר, אֲשֶׁר כְּבָר בִּלָּה הַכִּלָּיוֹן אֶת בְּשָׂרוֹ וְעוֹרוֹ.

הַכֹּמֶר שָׂם פָּנָיו, אוּלַי יַצִּיל מִפִּיו עַתָּה דְּבַר אֱמֶת;

ענויי האינקויזיציה,

אֲבָל שִׂפְתֵי הָאֻמְלָל כְּמוֹ לָנֶצַח נֶאֱלָמוּ, נֶעְתְּקוּ מִמֶּנּוּ מִלִּים— כִּי רוּחוֹ עֲזָבָהוּ.

„שָׂאוּהוּ אֶל בּוֹר שְׁבוּתוֹ!" צִוָּה הַכֹּמֶר בִּמְנוּחַת נֶפֶשׁ אֶל מְשָׁרְתָיו הַמְחַבְּלִים, וְהֵם מִהֲרוּ וַיְפַתְּחוּ מוֹסְרוֹתָיו וַיְכַסּוּהוּ בִּבְגָדָיו וּכְגַל עֲצָמוֹת נְשָׂאוּהוּ אֶל מְקוֹמוֹ, לְהַעֲלוֹת לוֹ אֲרוּכָה לְמַעַן הוֹסִיף עַנּוֹתוֹ, אַחֲרֵי הֵרָפְאוֹ מְעַט מִן הַמַּכּוֹת אֲשֶׁר הִכּוּהוּ עַתָּה כֹּהֲנֵי ה' אֵלֶּה.

חֲצוֹת לַיְלָה הִגִּיעַ. אֵימָה חֲשֵׁכָה וְדוּמִיָּה נוֹרָאָה שׂוֹרֶרֶת בִּמְעָרַת הַמְרַצְּחִים; עַל פְּנֵי כֻלָּהּ הָשְׁלַךְ הָס, לֹא נִשְׁמְעוּ בִּלְתִּי אִם צַעֲדֵי הַשּׁוֹמְרִים, הַהוֹלְכִים כִּצְלָלִים לְאוֹר עֲשָׁשִׁיּוֹתֵיהֶם, וּמְאִירִים דֶּרֶךְ לַהֲבֵרִים הָרוֹפְאִים הַבָּאִים לַחֲבֹשׁ פְּצָעִים וְלִגְהוֹת מָזוֹר לָאֲסִירִים, אֲשֶׁר יַד הַבִּקֹּרֶת נָגְעָה בָם וַתְּדַכְּאֵם וַתְּרַצְּצֵם. בְּאַחַד הַשְּׁבִילִים הַצָּרִים הָלַךְ אִישׁ אֶחָד עָטוּף בְּאַדַּרְתּוֹ וּמַסְוֶה עַל פָּנָיו—הוּא הֶחָבֵר, אֲשֶׁר רְאִינוּהוּ נִבְהָל וּמִשְׁתּוֹמֵם לְמַרְאֵה סַבַּסְטִיוֹן הָאֻמְלָל, בְּעָמְדוֹ לָדִין לִפְנֵי שׁוֹפְטָיו וּמַרְשִׁיעָיו, וְאַחַד הַשּׁוֹמְרִים הֵאִיר לְפָנָיו עַד בּוֹאָם אֶל פֶּתַח חֲדַר הַכֶּלֶא, אֲשֶׁר סַבַּסְטִיוֹן אָסוּר שָׁם. הַשּׁוֹמֵר הֵסִיר אֶת הַמַּסְגֵּר וַיְפַתַּח אֶת הַדֶּלֶת, וְאָז לָקַח הָרוֹפֵא אֶת הָעֲשָׁשִׁית מִיָּדוֹ וַיְצַוֵּהוּ לָלֶכֶת לְדַרְכּוֹ וְלָשׁוּב כַּעֲבוֹר שָׁעָה.

עַל גַּל תֶּבֶן מָלֵא רָקָב וּמַעֲלֶה צַחֲנָה נִרְאוּ בְּגָדִים קְרוּעִים צְבוּרִים עַל גְּוִיַּת אָדָם עָרֹם מֻכֶּה וּפָצוּעַ. פָּנָיו חִוְּרִים, עֵינָיו קָמוֹת, עַל עַפְעַפָּיו צַלְמָוֶת, שַׂעֲרוֹת רֹאשׁוֹ לְבָנוֹת, כִּי

שֵׂיבָה זְרָקָה בָּהֶן, וּבְהוֹנוֹת יָדָיו וְקַרְסֻלֵּי רַגְלָיו מְעוּכוֹת וּרְצוּצוֹת, מְלֵאוֹת כְּתָמִים, חַבַּרְבּוּרוֹת וְדָם נִקְפָּא. בְּפִיק בִּרְכַּיִם כָּרַע הָרוֹפֵא אֶצְלוֹ, וְלַמַּרְאֶה הַנּוֹרָא הַזֶּה בְּעֲתַתּוּ פַּלָּצוּת וַיֵּאָנַח מָרָה וַיֵּבְךְּ תַּמְרוּרִים: „הֲזֶה סַבַּסְטִיוֹן הַגִּבּוֹר? הֲזֹאת אַחֲרִית אַבִּירֵינוּ בְּאֶרֶץ הַדָּמִים?

בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים, הַמְסֻלָּאִים בַּפָּז, אֵיכָה
נֶחְשְׁבוּ לְנִבְלֵי חֶרֶשׂ, מַעֲשֵׂה יְדֵי יוֹצֵר!"

בֵּין כֹּה וָכֹה הוֹצִיא צְלוֹחִית קְטַנָּה מִכְּנַף בִּגְדוֹ, וַיִּמְשַׁח אֶת רַקּוֹתָיו וַיִּתֵּן מִמֶּנָּה אֶל אַפּוֹ. מֵרֵיחַ הַסַּם הַנּוֹדֵף הִתְעוֹרֵר הָאֻמְלָל מִתַּרְדֵּמַת הַמָּוֶת, אֲשֶׁר נָסְכוּ עָלָיו מַכְאוֹבָיו הַנּוֹרָאִים, וַיֵּאָנַח וַיִּשְׁאַף רוּחַ. „אוֹי מַיִם, מַיִם! — לָחַשׁ הַגּוֹוֵעַ בְּקוֹל דְּמָמָה דַקָּה — אֵשׁ עָצוּר בְּעַצְמוֹתָי!" — הָרוֹפֵא הִטִּיף אֶל פִּיו מְעַט יַיִן; אָז שָׁב אֵלָיו רוּחוֹ וְעֵינָיו הֵפִיקוּ אוֹר כֵּהֶה, אַךְ בִּרְאוֹתוֹ אֶת הַמַּסְוֶה, הִתְחַלְחַל וּמְחִתָּה אֲחָזַתְהוּ.

וְלֵב הָרוֹפֵא חַם בְּקִרְבּוֹ, כָּל חוּשָׁיו בּוֹ הִתְעוֹרָרוּ, וּבְהִשְׁתַּפֵּךְ עָלָיו נַפְשׁוֹ, שָׁכַח אֶת כָּל אֲשֶׁר סְבִיבָיו וַיִּסְפֹּד וַיְקוֹנֵן קִינַת רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי לֵאמֹר:

„אֵיךְ יֶעֱרַב לִי אֲכֹל וּשְׁתוֹת, בְּעֵת אֶחֱזֶה
כִּי יִסְחֲבוּ הַכְּלָבִים אֶת כְּפִירָיִךְ?
אוֹ אֵיךְ מְאוֹר יוֹם יְהִי מָתוֹק לְעֵינַי, בְּעוֹד
אֶרְאֶה בְּפִי עֹרְבִים פִּגְרֵי נְשָׁרָיִךְ?!

הַקּוֹל הַזֶּה לֹא מוּזָר הָיָה לְאָזְנֵי הַגּוֹוֵעַ, וְעֵינָיו שָׁבוּ נִפְקְחוּ לִרְאוֹת פְּנֵי מִי מִמַּכִּירָיו יִסְתַּתְּרוּ תַּחַת הַמַּסְוֶה הַזֶּה — אָז הֵסִיר הָרוֹפֵא אֶת מַסְוֵהוּ...

„יוּלְיאַן!"—לָחַשׁ הָאֻמְלָל כְּאוֹב מֵאָרֶץ.

„סַבַּסְטִיוֹן, דּוֹדִי וְגוֹאֲלִי!—קָרָא הָרוֹפֵא הַנָּקוּב בְּשֵׁם יוּלְיאַן, וַיִּשַּׁק אֶת יְדֵי דוֹדוֹ הַקָּרוֹת—אַלְלַי לִי, כִּי אֶרְאֲךָ בְּכַךְ!"

– אַשְׁרֶיךָ, כִּי תִרְאֵנִי בְּכַךְ–עָנָה סַבַּסְטִיוֹן בַּלָּט—אַשְׁרֵיכֶם גַּם אַתֶּם, בְּנֵי אָחִי הָאֻמְלָל, כִּי חִזֵּק ה' אֶת לְבָבִי וְלֹא גִלִּיתִי אֶת סוֹדְכֶם בַּצַּר לִי!

וְיוּלְיאַן לֹא יָכֹל לַעֲנוֹת מֵעָקַת לִבּוֹ וּבְכִי תַמְרוּרִים.

– לָמָּה עָזַבְתָּ אֶת עֵמֶק הָאֲרָזִים? וּמַה מַּעֲשֶׂיךָ פֹּה? פֹּה בְּמָקוֹם...

וְיוּלְיַאן הִתְאַמֵּץ לְהַבְלִיג עַל הֶמְיַת לִבּוֹ וַיֹּאמַר: הֲלֹא יָדַעְתָּ, כִּי מִיּוֹם אֲשֶׁר נִכְזְבָה תּוֹחַלְתִּי בֶּחָלֶד, נוֹאַשְׁתִּי מִכָּל עֲמָלִי וּמַחַיַּי וָאָשִׂים לְבָבִי לֶאֱרוֹב לְכֹהֲנֵי הָאָוֶן וְלָתֵת נִקְמָתִי בְרוֹצְחֵי נֶפֶשׁ אָבִי. זֶה לִי שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה, מֵאָז עָזַבְתִּי אֶת עֵמֶק הָאֲרָזִים, וּמֵאָז וְעַד עַתָּה אֲנוֹדֵד כָּל שְׁנוֹתַי וַאֲצַפֶּה לְיוֹם נָקָם. קוֹל דְּמֵי אָבִי צוֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה הָאֲרוּרָה הַזֹּאת. הוֹי, כַּמָּה רָוְתָה הָאָרֶץ מִדַּם חֲלָלֵינוּ, דַּם אַחֵינוּ אֲשֶׁר נֶהֶרְגוּ עַל אֱמוּנָתָם וּבְרִיתָם אֶת אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם! זֶה כְּחֹדֶשׁ יָמִים אָנוּעַ בִּמְעָרַת פָּרִיצִים זֹאת לְבַצֵּעַ זְמָמִי. וְהִנֵּה נָשָׂא רוּחַ עָרִיצִים גַּם אוֹתְךָ הֵנָּה, לִמְנוֹתְךָ עִם קְדוֹשֵׁי עַמֵּנוּ. עֵינַי רָאוּ עֱנוּתְךָ, בְּמָאֶנְךָ לַעֲנוֹת מִפְּנֵי צוֹרְרֶיךָ וּלְגַלּוֹת מִסְתְּרֵי צֶאֱצָאֵי אָחִיךָ. לְמַרְאֲךָ נִשְׁבַּר לִבִּי בְּקִרְבִּי הֲלֹא עֶצֶם מֵעֲצָמֶיךָ וּבָשָׂר מִבְּשָׂרְךָ אָנִי, וְהִנֵּה לְעֵינַי רִטְּשׁוּ קָרְעוּ אֶת בְּשָׂרְךָ, דִּכְּאוּ וְשִׁבְּרוּ עַצְמוֹתֶיךָ — אַלְלַי לִי אֵיכָה אֶחְיֶה מִמַּרְאֵה עֵינַי וּמִמִּשְׁמַע אָזְנַי?...

— עוֹד תִּהְיֶינָה עִתּוֹתֶיךָ בְּיָדְךָ לָשֵׂאת קִינָה עַל דּוֹדְךָ הָאֻמְלָל — עָנָה הַמְעֻנֶּה — אֲבָל לִבִּי לְבֵיתִי יִזְעַק, כִּי עֲזַבְתִּיו פִּתְאֹם, לֹא צִוִּיתִי לוֹ וְלֹא הִנַּחְתִּי בְּרָכָה אַחֲרָי... מָה אֶעֱשֶׂה לְרַעְיָתִי הַתַּמָּה? וּמַה תְּהִי אַחֲרִית בְּנִי? מִי יוֹדִיעֶנּוּ, כִּי מִמְּעֵי יְהוּדָה יָצָא? מִי יְלַמְּדֵהוּ אֻמּוּנַת אֹמֶן, וּמִי יוֹרֵהוּ לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי אֲבוֹתָיו הָעִבְרִים?...

„תֵּרָגַע נָא נַפְשְׁךָ — עָנָה בֶּן־אָחִיו בְּרֶגֶשׁ — אָנֹכִי אֶהְיֶה אָב לְבֵיתְךָ אַחֲרֶיךָ, אָנֹכִי אֲשַׁלֵּם נִחוּמִים לְרַעְיָתְךָ הָאֻמְלָלָה, וְעַל בִּנְךָ אָשִׂים עֵינִי. אֶקָּחֶנּוּ אִתִּי לִפְעָמִים אֶל „עֵמֶק הָאֲרָזִים", שָׁם אוֹרֶנּוּ דַּעַת עַמּוֹ, אֻמּוּנָתוֹ, תּוֹרָתוֹ וְקוֹרוֹתָיו.

— חָלִילָה לְּךָ, יַקִּירִי, לַעֲשׂוֹת זֹאת בְּלֹא־עֵת, פֶּן יְסַכֵּל עֲצָתְךָ בְּחָפְזוֹ וְתִקְוַת דּוֹדְךָ לָנֶצַח תֹּאבֵד!... הֵן עֶלֶם נִלְבָּב הוּא, רִגְשׁוֹתָיו כִּשְׁאוֹן מַיִם כַּבִּירִים, וּבְהִוָּדַע לוֹ סוֹדֵנוּ, לֹא יוּכַל עוֹד מְשֹׁל בְּרוּחוֹ וְנִגְלָה סוֹדוֹ... וּבָאָה גַם עָלָיו שׁוֹאָה...

„אַחַת הִיא עַל כֵּן אָמַרְתִּי — הוֹסִיף הָאֻמְלָל לְדַבֵּר, כְּחָגְרוֹ שְׁאֵרִית כֹּחוֹ — אִם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁךָ לְהַרְגִּיעַ רוּחִי בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְאֵינֶנִּי... הִשָּׁבְעָה נָא לִי בֵּאלֹהֵי אֱמֶת, אִם תְּגַלֶּה אֶת סוֹדֵנוּ לִבְנִי עַד מְלֹאת לוֹ חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה... כִּי אָז יֵדַע לְהַעְלִים דָּבָר. יָדַעְתִּי כִּי יִגְדַּל וְיִהְיֶה לְאִישׁ, מֵרוּחַ אֲבוֹתָיו יִירָשׁ... וּפָעֳלוֹ יַגְדִּילֵהוּ בְּעֵינֵי מֶלֶךְ וְשָׂרִים, אָז תִּבְחַר לְךָ מוֹעֵד לְגַלּוֹת אָזְנוֹ עַל דְּבַר מוֹלַדְתּוֹ וְאַחֲרִית אָבִיו מָה הִיא... וְנִפְקְחוּ עֵינָיו לִרְאוֹת אוֹר חָדָשׁ... אַךְ מְזִמָּה תִּשְׁמֹר עָלָיו לְבַל יִפֹּל בְּרָעָה... וְאוּלַי חֵפֶץ ה' בְּיָדוֹ יִצְלָח, לִנְקוֹם נִקְמַת אָבִיו, הַמּוּמָת עַל לֹא פֶשַׁע... וּלְהַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן

הָאָרֶץ... אָז תְּגַלֶּנָה עַצְמוֹתַי בַּקֶּבֶר... תִּשְׂמַח רוּחִי, כִּי תֶּחֱזֶה נָקָם... וּבִרְכַּת אָב אֹבֵד עָלֶיךָ תָּבֹא...״

— בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֶשָּׁבַע, כִּי פְקֻדָּתְךָ תִּשְׁמֹר רוּחִי! — עָנָה יוּלְיַאן, בְּשׂוּמוֹ יָדוֹ אֶל לִבּוֹ הַסּוֹעֵר — אֲבָל מִי זֶה לְיָדֵנוּ יִתָּקַע¹) כִּי יִתֵּן בִּנְךָ אֹמֶן לִדְבָרַי?

— אוֹתוֹת נֶאֱמָנִים אֶתֵּן בְּיָדְךָ! — עָנָה הָאָב הָאֻמְלָל, וַיְצַוֵּהוּ לָתֵת לוֹ אֶת כֻּתָּנְתּוֹ וּלְהָאִיר לוֹ בָּעֲשָׁשִׁית. וְיוּלְיַאן מִלֵּא אַחֲרֵי דְבָרוֹ, וַיִּפְרֹשׂ לְפָנָיו אֶת כֻּתָּנְתּוֹ הַמְגֹאָלָה בַּדָּם. וְהַגֹּוֵעַ הִתְחַזֵּק וַיְאַמֵּץ אַחֲרִית כֹּחוֹ לָשֶׁבֶת עַל יְצוּעוֹ. אָז הֵסִיר אֶת הַתַּחְבֹּשֶׁת וַיִּפְתַּח סְגוֹר לְבָבוֹ הַקָּרוּעַ וַיִּטְבֹּל אֶצְבָּעוֹ בְּדָמָיו הַנִּגָּרִים, וַיְתָו עַל הַכֻּתֹּנֶת אֶת חוֹתַם תָּבְנִית מִשְׁפַּחְתּוֹ וּמִתַּחַת לוֹ רָשַׁם לֵאמֹר:

מֵאֵת הַיְּהוּדִי סַבַּסְטִיּוֹן בֶּן יוֹאַן, בֶּן פֶּרְנַאנְדוֹ, בֶּן יוֹאַן דִּי שִׁיבִילְיָה, הוּא הָאָנוּס ר׳ שְׁמוּאֵל אַבְּרַבַּנְאֵל, לִבְנוֹ פֶּדְרוֹ, הוּא שִׁמְעוֹן, בִּמְלֹאת לוֹ חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה:

הַכֶּר נָא, בְּנִי: הַכְּתֹנֶת אָבִיךָ הִיא, אִם לֹא?
שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ — אָז תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ!״

דּוּמָם כָּאֶבֶן נִשְׁאַר יוּלְיַאן לַמַּרְאֶה הַנּוֹרָא הַזֶּה. לֹא בָכָה, עֵינָיו לֹא הוֹרִידוּ דְמָעוֹת, כִּי אָחַז בְּשָׂרוֹ פַּלָּצוּת, וְלִבּוֹ מֵת בְּקִרְבּוֹ; לֹא מִהֵר לַחֲבֹשׁ פִּצְעֵי דוֹדוֹ הַמְסֻכָּנִים, בְּדַעְתּוֹ, כִּי טוֹב מוֹתוֹ מֵחַיָּיו. —

---

1) מי ערב לנו...

עֵינֵי שְׁנֵיהֶם נִפְגָּשׁוּ. הֵבִינוּ אִישׁ אֶל לֵב אָחִיו. זְמַן רַב הִבִּיטוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ בְּאֵין דּוֹבֵר דָּבָר. פִּתְאֹם נַעֲוָה יוּלְיַאן מֵרְאוֹת, כִּי חָשְׁכוּ עֵינֵי סֶבַּסְטְיוֹן, פַּלָּצוּת אֲחָזַתּוּ וְהַמָּוֶת פָּרַשׁ עָלָיו עֲנָנוֹ. עוֹד נִסָּה לְהִתְגַּבֵּר, וּלְהָרִים יָד, וּשְׂפָתָיו לָחֲשׁוּ בְּקוֹל דְּמָמָה דַקָּה לֵאמֹר:

„קַח לְךָ אֶת הַכֻּתֹּנֶת הַזֹּאת... וְהָיְתָה לְךָ לְמִשְׁמֶרֶת... עַד אֲשֶׁר יִגְדַּל בְּנִי... וְהֵבֵאתָ אוֹתָהּ אֵלָיו... וְהָיָה כִּי יִשְׁאָלְךָ בְּנִי... מִי טָרַף נֶפֶשׁ אָבִי? וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לוֹ... חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ... חַיַּת הָאִינְקְוִיזִיצְיָה... הַנּוֹרָאָה... טָרוֹף טֹרַף אָבִיךָ... וְעָלֶיךָ לִדְרֹשׁ אֶת דָּמוֹ... הַנָּקִי... מִיַּד שׁוֹפְכָיו... וּבִעַרְתָּ הָרַע... מִקֶּרֶב...

הָאֻמְלָל לֹא כִלָּה דְּבָרָיו, כִּי אֲחָזָהוּ הַשָּׁבָץ, גֵּוֹ נָפַל אֲחוֹרַנִּית וְכָל יְצוּרָיו הִתְפַּלָּצוּ. רְגָעִים אֲחָדִים נֶאֱבַק עִם מַר הַמָּוֶת. אָז נֶאֱנַח לְאִטּוֹ וַיִּדֹּם—כִּי נָפַח נַפְשׁוֹ, וְרוּחוֹ שָׁבָה אֶל הָאֱלֹהִים.

שׁוֹמֵם, נִפְעָם וְנִרְעָשׁ הִתְנַפֵּל יוּלְיַאן עַל גְּוִיַּת דּוֹדוֹ הַמֵּת, וַיִּשַּׁק אֶת פִּצְעֵי לְבָבוֹ. בְּדִמְעוֹת חַמּוֹת רָחַץ אֶת דָּמוֹ הַקָּפוּא וַיְקוֹנֵן מָרָה. אַךְ פִּתְאֹם נִשְׁמַע קוֹל דּוֹפֵק מֵאַחֲרֵי הַדֶּלֶת, כִּי שָׁב הַשּׁוֹמֵר אֵלָיו. וַיְמַהֵר יוּלְיַאן וַיְחַזֵּק לְבָבוֹ, וַיִּמַח דִּמְעוֹתָיו וַיָּצַר אֶת הַכֻּתֹּנֶת וַיַּסְתִּירָהּ בְּחֵיקוֹ. עוֹד הַפַּעַם נָשַׁק אֶת יְדֵי דוֹדוֹ הַמֵּת, אָז הִבְלִיג עַל יְגוֹנוֹ וַיָּשֶׂם אֶת הַמַּסְוֶה עַל פָּנָיו וְאֶת הָעֲשָׁשִׁית לָקַח בְּיָדוֹ וַיֵּצֵא מִן חֲדַר הַכֶּלֶא.

„מָתַי יֵרָפֵא הַיְהוּדִי הָאָרוּר, כִּי נוֹכַל לְעַנּוֹתוֹ שֵׁנִית?" שָׁאַל הַשּׁוֹמֵר לְתֻמּוֹ.

—פְּצָעָיו לֹא יַכְאִבוּ לוֹ עוֹד—עָנָה הֶחָבֵר—כִּי יָצְאָה נַפְשׁוֹ.

—יָבֹא רָקָב בַּעֲצָמָיו! — קִלֵּל הַשּׁוֹמֵר — הוּא סִכֵּל עֲצַת קְדוֹשֵׁינוּ, הֵם גָּזְרוּ אֹמֶר לְהַעֲבִירוֹ בָּאֵשׁ וְלִצְלוֹתוֹ חָי.

—כְּפָעֳלוֹ כֵּן יְשַׁלֵּם לוֹ אֱלֹהֵי הַגְּמוּלוֹת — עָנָה הֶחָבֵר בִּמְנוּחָה מְדֻמָּה.

* * *

עָבַר חֹדֶשׁ יָמִים וּמְחִתַּת אֱלֹהִים הִרְגִּיזָה מְעָרַת תַּחְתִּיּוֹת זֹאת — כִּי הוּמַת רֹאשׁ הַשּׁוֹפְטִים מִיַּד מְסֻתָּרָה. לִפְנֵי חֲדַר כֶּלֶא סַבַּסְטִיּוֹן נִמְצָא שׁוֹכֵב מֵת אַרְצָה, וּמַאֲכֶלֶת חַדָּה תְּקוּעָה בְלִבּוֹ עַד הַנִּצָּב, וְעָלֶיהָ כָּתוּב: „נִקְמַת בֵּן לְאָבִיו וְדוֹדוֹ בְּאִישׁ נָבָל רוֹצֵחַ נְפָשׁוֹת!”.

בֵּין עֲדַת הַחֲבֵרִים בַּעֲלֵי הַמַּסְוֶה נִרְאָה גַם יוּלְיַאן, אֲשֶׁר הִשְׁתּוֹמֵם מְאֹד לַמִּקְרֶה הַזֶּה, וּבְקוֹלוֹ חָצַב לַהֲבוֹת אֵשׁ לַחְקוֹר דָּבָר וְלִדְרוֹשׁ אֶת דְּמֵי הַכֹּהֵן הַקָּדוֹשׁ, אֲשֶׁר הוּמַת בַּסֵּתֶר וְלֹא נוֹדַע מִי הִכָּהוּ נָפֶשׁ.

* * *

וְהַקּוֹל נִשְׁמַע בְּעִיר שִׁיבִילְיָה, כִּי נֶהֱרַג דוֹן סַבַּסְטִיּוֹן בַּמִּלְחָמָה — וַתִּתְאַבֵּל אִשְׁתּוֹ מְאֹד. וַיָּבֹאוּ כָּל שְׁכֵנֶיהָ, גוֹאֲלֶיהָ וּקְרוֹבֶיהָ לְנַחֲמָה וּלְדַבֵּר עַל לִבָּהּ. וַתְּמָאֵן לְהִתְנַחֵם. וַתִּתְהַלֵּךְ קְדוֹרַנִּית בְּלַחַץ יְגוֹנָהּ עַד כִּי עָבְרָה מַחֲלָה עַל נַפְשָׁהּ וַתֵּאָנֵשׁ וַתִּגְוַע. וַתְּהִי נֶחָמָתָהּ בְּמוֹתָהּ, כִּי הִיא נֶאֱסֶפֶת אֶל אִישָׁהּ, אַלּוּף נְעוּרֶיהָ.

וְהַנַּעַר פֶּדְרוֹ הָלַךְ וְגָדֵל, וּבְכַלּוֹתוֹ חֹק לִמּוּדוֹ אֵצֶל הַכְּמָרִים, הַמּוֹרִים דָּת וְחָכְמָה בְּעִיר מוֹלַדְתּוֹ, יָצָא בַּצָּבָא לִלְחוֹם מִלְחֶמֶת אַרְצוֹ, וַיַּעַשׂ לוֹ חַיִל וָשֵׁם בֵּין גִּבּוֹרֵי סְפָרַד וְכָל גְּדוֹלֵי הַמְּדִינָה וְשָׂרֶיהָ אֲהֵבוּהוּ עַל יָפְיוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ וְכֹחַ עֲלוּמָיו. גַּם הַמֶּלֶךְ זָכַר לוֹ אֶת חַסְדֵי אָבִיו הַנֶּאֱמָנִים וּגְבוּרוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד, וַיְשִׂימֵהוּ לְשָׁלִישׁ וּמְפַקֵּד צְבָא בְּחֵיל מִלְחַמְתּוֹ.

א.

יוֹם קַיִץ בּוֹעֵר עָבַר וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבֹא. עֶרֶב נֶחְמָד הֵבִיא קָרָה נְעִימָה עַל הָאָרֶץ הָעֲיֵפָה. הַשֶּׁמֶשׁ הִשְׁלִיכָה קַרְנֶיהָ הָאַחֲרוֹנוֹת עַל מִשְׁעוֹל אֶחָד הָעוֹלֶה רֹאשׁ הָרִים בְּאֶרֶץ סְפָרַד הַתִּיכוֹנָה. עֵצִים רָמִים וּסְלָעִים נוֹרָאִים מִלְאוּ עֲבָרָיו, כְּמוֹ הִתְחָרוּ יַחַד, יַד מִי תִצְלַח לַעֲצֹר בְּעַד הַהֵלֶךְ הַנּוֹעָז לַעֲבֹר בְּמָקוֹם זֶה הַנִּשְׁכָּח מִנִּי רָגֶל. פֹּה יִתְנַגְּשׁוּ שְׁנֵי סְלָעִים, יַטּוּ רָאשֵׁיהֶם יַחְדָּו, וְהַבִּקְעָה הַצָּרָה אֲשֶׁר בֵּינֵיהֶם, צוֹמַחַת פְּרָחִים וְקוֹצִים בְּאֵין מַעֲבָר לְרֶגֶל אָדָם. הָלְאָה יִזָּרְמוּ פַּלְגֵי מַיִם רוֹעֲשִׁים, וּבְשֶׁטֶף זֶרֶם יְסָחֲפוּ עַנְפֵי עֵץ וְשִׁבְרֵי סֶלַע, עַד הִשְׁתַּפְּכָם אֶל חֵיק יַעַר צוֹמֵחַ עֵצִים, יַעַר רַעֲנָן וְנוֹרָא־הוֹד.— כָּל הַמַּחֲזֶה הַזֶּה, תַּעֲרֹבֶת סֶלַע, מַיִם וָיַעַר, סָגוּר הוּא מִשְּׁנֵי

עֲבָרָיו בְּמִסְגֶּרֶת הָרִים גְּבוֹהִים מְאֹד. כַּאֲשֶׁר יִפְרוּ וְיִרְבּוּ הַצְּמָחִים מִתַּחַת, כֵּן יִמְעֲטוּ בְּמַעֲלֵה הֶהָרִים הָרָמִים הָאֵלֶּה, וְרָאשֵׁיהֶם הַקֵּרְחִים, הָעֲרֻמִּים מִכָּל שִׂיחַ וָעֵשֶׂב יָפוּזוּ עוֹד לְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ הַשּׁוֹקַעַת. הַמִּשְׁעוֹל הַצָּר יִטֶּה כְּנָחָשׁ עֲקַלָּתוֹן. לֹא אֶל מְקוֹם מוֹשָׁב יֹאחֵז דַּרְכּוֹ, כִּי תוֹצְאוֹתָיו אֶל רִכְסֵי סִיֶּרָא טוֹלֵידָה, הֵם הֶהָרִים הַגְּבוֹהִים וְהַנּוֹרָאִים, אֲשֶׁר יֶחְצוּ אֶת אֶרֶץ סְפָרַד לְרָחְבָּהּ.

בָּאֹרַח הַזֶּה לֹא דָרְכָה רֶגֶל אֱנוֹשׁ; וּבְכָל זֹאת נִרְאָה בָּעֶרֶב הַזֶּה עֶלֶם אֶחָד, הַהוֹלֵךְ בּוֹ לְבָדָד. עֶלֶם נֶחְמָד לְמַרְאֶה, עַצְמוֹתָיו מָלְאוּ עֲלוּמִים, קַל הוּא כַּצְּבִי. יֹאחֵז דַּרְכּוֹ לָבֶטַח, וְלֹא יִירָא מִפְּנֵי הַמִּכְשׁוֹלִים אֲשֶׁר לְרַגְלָיו. נוֹצַת־כּוֹבָעוֹ הַגְּדוֹלָה וְהַנְּטוּיָה אֶל מוּל מִצְחוֹ לֹא כִסְּתָה אֶת הֲדַר פָּנָיו וּקְוֻצּוֹתָיו הַשְּׁחוֹרוֹת, עֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת לְמֵרָחוֹק. כֻּלּוֹ מַחֲמַדִּים וּמַרְאֵהוּ יָפִיק חֵן, אֱמוּנָה וָתֹם.

הָעֶלֶם הַזֶּה סְפָרְדִּי הִנֵּהוּ. מְעִילוֹ קָצֵר וְכָפוּל בִּכְנָפוֹ הַיְמָנִית מֵעַל כְּתֵפוֹ אֶל מוּל עָרְפּוֹ. חֵשֶׁב אֲפֻדָּתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה רִקְמָה, אֵלָיו מְצֻמֶּדֶת חֶרֶב גִּבּוֹרִים, חֶרֶב גַּאֲוָתוֹ, כִּי מִידֵי הַמֶּלֶךְ פֶּרְדִּינַאנְד נִתְּנָה לוֹ עַל עֹז רוּחוֹ וּגְבוּרוֹת יְמִינוֹ. הָעֶלֶם הַזֶּה סְפָרְדִּי הִנֵּהוּ לְכָל מַרְאֵהוּ וַהֲלִיכוֹתָיו; וּבְכָל זֹאת תַּעֲנֶה בּוֹ הַכָּרַת פָּנָיו, כִּי מֵעַם אַחֵר הוּא, וּמוֹצָאוֹ מִקֶּדֶם, מֵאֶרֶץ הַיַּרְדֵּן. כִּי מֵאָז הֵחֵלּוּ לִצְרוֹר אֶת יְהוּדֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת הֵמִירוּ רַבִּים דָּתָם, וְכַאֲשֶׁר חָדְלָה אֱמוּנָתָם לִהְיוֹת לְמִפְגָּע לָהֶם, עָלוּ מַעְלָה בְּמַעֲלוֹת רוּחָם וּשְׁמָם גָּדַל בָּאָרֶץ וַאֲצִילֵי סְפָרַד עִמָּם הִתְחַתָּנוּ. כֵּן הִתְעָרְבוּ שְׁנֵי הָעַמִּים יַחְדָּו, וְלֹא

נִפְלָאת הִיא, כִּי נִפְגַּשׁ לִפְעָמִים אִישׁ סְפַרְדִּי מִמְּרוֹם עַם הָאָרֶץ וּמַרְאֵהוּ כְּאִישׁ יְהוּדִי בְּצַלְמוֹ, כִּדְמוּתוֹ. גַּם עַל פְּנֵי הָעֶלֶם הַזֶּה נִכָּר מוֹצָא יִשְׂרָאֵל; אַךְ מִי יַעֲרֹב לִבּוֹ לְהַגִּיד לוֹ כָּזֹאת? הֲלֹא נוֹצְרִים הָיוּ אֲבוֹתָיו וְאֶת הָאֱמוּנָה הַנּוֹצְרִית נָצָרוּ, עַל בִּרְכֶּיהָ הוֹלִידוּהוּ, וּמֵאָז נִסְפָּה אָבִיו בַּמִּלְחָמָה, אֲסָפוּהוּ הַכְּמָרִים אֲלֵיהֶם. הֵם הוֹרוּהוּ וַיְאַשְּׁרוּהוּ עַד צֵאתוֹ בַּצָּבָא זֶה חָמֵשׁ שָׁנִים. יְמֵי שְׁנוֹתָיו שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים, אֲבָל לֹא כֵן מַרְאֵהוּ, כִּי כְּיֶלֶד תָּמִים מָלֵא רוּחוֹ שִׂמְחָה וַעֲלִיצוּת תֹּם, אוֹ רִגְשַׁת לֵב וּשְׁאוֹן קְרָב. אַךְ זֶה כַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יְרָחִים נֶהְפַּךְ עָלָיו לִבּוֹ וְיָגוֹן טָמוּן הִפִּיל אוֹר פָּנָיו.

מֵאָז בִּקֵּשׁ עֵצוֹת לוֹ לִמְצֹא מְנוּחָתוֹ בְּרַעַשׁ תֻּפִּים וּשְׁאוֹן מִלְחָמָה, כִּי תֶּחֱרַשְׁנָה אָזְנָיו וְלֹא יִשְׁמַע הֶמְיַת לִבּוֹ. אֶפֶס, כִּי כַּעֲבֹר רַעַשׁ הַקְּרָב לֹא יָדַע רוּחוֹ שָׁלֵו. עָבַר אֶרֶץ, תָּעָה בֶּהָרִים וּבַגֵּאָיוֹת, בִּיעָרִים וְשָׂדוֹת מִבְּלִי דַעַת אָנָה יִשָּׂא רַגְלָיו.

כֵּן הִתְהַלֵּךְ הָעֶלֶם גַּם עַתָּה וַיֵּתַע לְאִטּוֹ עַל הַמִּשְׁעוֹל הַצָּר הַזֶּה, וַיַּעֲבֹר בְּאֵין מַעְצוֹר עַל כָּל מִכְשׁוֹל הַטָּמוּן לְרַגְלָיו מִבְּלִי דַעַת לְאָן הוּא הוֹלֵךְ וּמָה הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר אֵלָיו יָבֹא. פִּתְאֹם נָשָׂא עֵינָיו וַיַּרְא, וְהִנֵּה צוּר מָצוּק כְּהַר גָּבֹהַּ עוֹמֵד לְשָׂטָן לוֹ, וְדֶרֶךְ אַחֶרֶת אֵין לְפָנָיו—כִּי עַל כָּל סְבִיבָיו הָרִים גַּבְנֻנִּים, אֲשֶׁר רָאשֵׁיהֶם לָעָב יַגִּיעוּ. לַשָּׁוְא הִפְנָה שִׁכְמוֹ לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּא, כִּי לֹא מָצָא דַרְכּוֹ עוֹד; אָחוֹר וָקֶדֶם הִבִּיט וְאֵין מוֹצָא. גַּם הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה, אוֹ מֵאַחֲרֵי הֶהָרִים הִתְחַבָּאָה— כִּי פִּתְאֹם הָיָה חֹשֶׁךְ סְבִיבוֹתָיו, וְכִמְעַט לֹא הִכִּיר מַרְאֵה קִיר הַסֶּלַע, אֲשֶׁר לְנֹכַח עֵינָיו. בַּמְּבוּכָה הַזֹּאת לֹא מָצָא עֵצָה

אַחֶרֶת בִּלְתִּי אִם לַעֲלוֹת עַל יָדָיו וְעַל רַגְלָיו עַל רֹאשׁ הַצּוּר הַזֶּה. מַהֵר צָנַף מְעִילוֹ סָבִיב לְצַוָּארוֹ וַיָּרֶם אֶת חַרְבּוֹ לְבַל תִּגֹּפְנָה רַגְלָיו בָּהּ, וַיַּעְפֵּל לַעֲלוֹת עַל הַמִּשְׁעוֹל הַצָּר, הָעוֹלֶה עַל רֹאשׁ הַצּוּר, בַּחֲרוּלִים אֲשֶׁר כִּסּוּ פְּנֵי הַמִּשְׁעוֹל, בָּהֶם נֶאֱחַז לְעִתִּים, וְלוּ כָשְׁלוּ רַגְלָיו אַךְ רֶגַע, כִּי עַתָּה הִתְגַּלְגֵּל אֶל תְּהוֹם הַגָּיְא וְהִתְפָּרְקוּ עֲצָמָיו בְּצוּרֵי הַסְּלָעִים, אַךְ רַגְלָיו קַלּוּ כָּאַיָּלוֹת, וּבְרוּחוֹ הַכַּבִּיר שָׂשׂ לִקְרַאת פַּחֲדֵי הַמָּוֶת.

עָיֵף וְיָגֵעַ, כָּל עוֹד רוּחוֹ בְּקִרְבּוֹ בָּא עַד מְרוֹם קֵץ הַצּוּר אֲשֶׁר עַל דַּרְכּוֹ וְהִנֵּה תְּהוֹם נוֹרָא פָּתוּחַ לְנֶגְדּוֹ, כְּמוֹ הִרְחִיבָה שְׁאוֹל פִּיהָ, וּמֵאַחֲרָיו הַצּוּר כְּקִיר נָטוּי, קֵרֵחַ הוּא וַחֲלַקְלַק מִמַּיִם הַמְפַכִּים מִמֶּנּוּ וְיוֹרְדִים אֶל הַבִּקְעָה, שֶׁשָּׁם יִתְאַסְּפוּ וְהָיוּ לְנַחַל עָמֹק, הַמִּתְעַלֵּם בַּחשֶׁךְ.

וְהָעֶלֶם אָחַז בִּסְעִיף עֵץ יָבֵשׁ וּבְהִשָּׁעֲנוֹ עָלָיו, אָמַר לִקְפֹּץ עַל פְּנֵי הַתְּהוֹם. הָעֵץ נָע מִמְּקוֹמוֹ—עוֹד מְעַט וְהָעֶלֶם הַנּוֹעָז לָנֶצַח אָבָד, אַךְ כְּרֶגַע קָפַץ וּכְעַל כַּנְפֵי רוּחַ הִתְעוֹפֵף עַל הָעֵבֶר הַשֵּׁנִי וַיִּפֹּל עַל דֶּשֶׁא הָעֵשֶׂב, הַצּוֹמֵחַ שָׁם.

וַחֲלִיפוֹת הַמַּחֲזֶה, אֲשֶׁר לְנֶגְדּוֹ נִפְלְאוּ כֹה בְּעֵינָיו, עַד כִּי לֹא אָבָה עוֹד הַרְגִּיעַ, וַיִּקְפֹּץ מִמְּקוֹמוֹ וַיַּבֵּט וַיִּשְׁתּוֹמֵם: כִּי הַר נֶחְמָד עָטוּף יְרַקְרַק דֶּשֶׁא: עֵשֶׂב, דָּגָן, חֲלֵב־חִטָּה וְעֵצִים רַעֲנַנִּים הִתְנַשֵּׂא לְפָנָיו בִּתְמוּרוֹתָיו הַנְּעִימוֹת, וּמֵרָחוֹק נִרְאָה לוֹ עֵמֶק נֶחְמָד, בּוֹ אֶרֶז, שִׁטָּה, הֲדַס, תָּמָר וְעֵץ שֶׁמֶן יַחְדָּו יִתְבּוֹלָלוּ, וְלִשְׂמֹאלוֹ בַּיִת יָפֶה, אֲשֶׁר יְסַכּוּהוּ צֶאֱלִים [1] וּלְפָנָיו גֻּלַּת־מַיִם [2] יוֹרֶקֶת מֵימֶיהָ כְּקַרְנֵי אוֹר עַל תַּלְמֵי גַן,

---

1) צללים. 2) פנטן.

שֶׁשָּׁם יָצִיצוּ פְּרָחִים נֶחְמָדִים תַּאֲוָה לָעֵינַיִם בִּשְׁלַל צִבְעֵי רִקְמָתָם.

הַמַּחֲזֶה הַזֶּה שָׁת נוֹסָפוֹת עַל חֶמְדַּת הַמָּקוֹם הַבּוֹדֵד, אֲשֶׁר יְדֵי הָאָדָם וְהַטֶּבַע יַחַד כָּלֲלוּ יָפְיוֹ. וְהָעֶלֶם, אֲשֶׁר נִכְסְפָה נַפְשׁוֹ לָדַעַת מִי הִיא הַנֶּפֶשׁ הַיְקָרָה שׁוֹכֶנֶת הָעֵדֶן הַזֶּה, שָׂם רַגְלָיו כָּאַיָּלוֹת וַיָּרָץ אֶל הָעֵמֶק, וּבִמְרוּצָתוֹ הֶחֱרִיד עֵדֶר עִזִּים וּרְחֵלִים, אֲשֶׁר רָעוּ לָבֶטַח עַל הַכָּר הַנִּרְחָב הַזֶּה.

אֲבָל נֶפֶשׁ אָדָם עוֹד לֹא חָזוּ עֵינָיו — עַל כֵּן שָׂם אֶל לִבּוֹ לָתוּר אֶת כָּל סְבִיבוֹתָיו טֶרֶם יָסוּר אֶל הַבַּיִת הַנֶּחְמָד לְבַקֵּשׁ מָלוֹן בְּצֵל קוֹרָתוֹ. — כֵּן הִתְהַלֵּךְ הָעֶלֶם בְּנָתִיב צָר אֲשֶׁר הֱבִיאָהוּ אֶל חֹרֶשׁ מֵצַל. שָׁם בְּסִבְכֵי הַחֹרְשָׁה הִתְנוֹסֵס בִּנְיָן קָטָן, אֲשֶׁר נִשְׂגַּב מִמֶּנּוּ לָדַעַת תְּעוּדָתוֹ. הַבִּנְיָן הַזֶּה הָיָה רָבוּעַ בָּנוּי עֲצֵי אֶרֶז; יְדֵי בוֹנִים לֹא כָלְלוּ יָפְיוֹ, אַךְ בְּדַעַת וּתְבוּנָה עָשׂוּהוּ, וְלוּלֵא חָסְרוּ הַמִּגְדָּלִים וְהַמְּצִלּוֹת אֲשֶׁר לְמִקְדְּשֵׁי הַנּוֹצְרִים, כִּי עַתָּה חֲשָׁבָהוּ לְאֶחָד מֵהֶם. הוּא עוֹמֵד תָּפוּשׂ בְּרוֹב מַחְשְׁבוֹתָיו עַל דִּבְרַת הַבִּנְיָן, אֲשֶׁר לֹא יָדַע פִּשְׁרוֹ — וּפִתְאֹם נִשְׁמַע מִתּוֹכוֹ קוֹל עָרֵב, זִמְרַת אִשָּׁה נְעִימָה לְאֹזֶן שׁוֹמַעַת. הַקּוֹל הָלַךְ לְאִטּוֹ בְּרֶגֶשׁ קֹדֶשׁ, כַּשִּׁיר הַנִּשְׁמָע בְּבֵית ה׳, גַּם נִשְׁמְעוּ מִלִּים בְּרוּרוֹת וּמְדֻבָּרוֹת נָאוֹת בְּשָׂפָה מוּזָרָה, אֲשֶׁר לֹא יָדַע הָעֶלֶם שַׁחֲרָהּ. אָסוּר בְּחַבְלֵי קֶסֶם עָמַד עַל מְקוֹמוֹ וְאָזְנָיו הִקְשִׁיבוּ רַב קֶשֶׁב אֶל הַקּוֹל הַנָּעִים, אֲשֶׁר נָגַע עַד לִבּוֹ. בָּרִאשׁוֹנָה נִשְׁמַע כְּקוֹל נֶפֶשׁ נִכְאָה מִשְׁתַּפֶּכֶת לִפְנֵי אֱלֹהֶיהָ מֵעֹצֶר רָעָה וְיָגוֹן, מְעַט מְעַט גָּבַר הַקּוֹל וְהִתְעוֹרֵר כְּתַנְחוּמֵי תִקְוָה, עַד כִּי לָאַחֲרוֹנָה צָהַל

וַיִּתְרוֹמֵם בְּגִיל וַעֲלִיצוּת נֶפֶשׁ. הַקּוֹל חָדַל וַתְּהִי דוּמִיָּה שַׁאֲנַנָּה. רִגְשׁוֹת הַהֵלֶךְ הָמוּ בְקִרְבּוֹ וְעֵינָיו הָיוּ נְטוּיוֹת אֶל הַבִּנְיָן הַזֶּה. כְּפֶסֶל אִלֵּם נָטוּעַ בְּמַסְמְרִים עָמַד הָעֶלֶם הַנִּדְהָם וְלֹא יָכֹל לָמוּשׁ מִמְּקוֹמוֹ — וְהִנֵּה נִפְתְּחָה דֶלֶת מְסֻתָּרָה וּתְמוּנַת אִשָּׁה הוֹפִיעָה לְנֶגֶד עֵינָיו.

ב.

לְמַרְאֵה הָעַלְמָה הָעֲדִינָה, שָׁכַח הַהֵלֶךְ כְּרֶגַע אֶת כָּל הֶעָמָל אֲשֶׁר שָׂבַע מֵרֵאשִׁית דַּרְכּוֹ עַד בּוֹאוֹ הֵנָּה. נוֹסָפוֹת עַל יָפְיָהּ וְתִפְאַרְתָּהּ הָיוּ רוּחַ הַחֵן, הַשָּׁפוּךְ עַל הֲדַר פָּנֶיהָ, הַתֹּם וְעַנְוַת הַצֶּדֶק גַּם בִּלְבוּשֶׁיהָ נִפְלָאָה מְאֹד: מְעִילָהּ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן עַד קַרְסֻלֶּיהָ הִגִּיעַ וְלֹא כִסָּה פְּעָמֶיהָ הַיָּפוֹת בְּנַעֲלֵי רִקְמָה. אֲפֻדָּתָהּ מֶשִׁי יָרֹק מוּסַב מִשְׁבְּצוֹת זָהָב רְכוּסָה אֶל לִבָּהּ בְּאֶבֶן מִלּוּאִים יְקָרָה, בָּתֵּי יָדֶיהָ הַצָּרִים וְהַמְּחֻשָּׁקִים אֶל כִּתְפוֹתֶיהָ הָלְכוּ וְרָחֲבוּ לְאֹרֶךְ זְרוֹעוֹתֶיהָ הָרַכּוֹת וְהָעֲגֻלּוֹת. מִבַּעַד לִקְוֻצּוֹתֶיהָ הַשְּׁחוֹרוֹת הִתְנוֹסְסָה שְׂפַת הַכֶּסֶף לְבֵית מַעֲשֵׂה אֹרֵג וְטוֹטֶפֶת פְּנִינִים עַל מִצְחָהּ כְּלִילָה הֲדָרָה.

כְּחוֹלֵם בְּהָקִיץ עָמַד הָעֶלֶם הַמִּשְׁתָּאֶה, כִּי אֶת אֲשֶׁר לֹא פִלֵּל חָזוּ עֵינָיו. הָעַלְמָה לֹא רָאַתְהוּ וַתֵּפֶן לָלֶכֶת לְדַרְכָּהּ. אָז הִתְעוֹרֵר וּבְעֹז קוֹלוֹ קָרָא „מִרְיָם”! וַיָּרָץ אֵלֶיהָ כְּאַיָּלָה שְׁלוּחָה.

לְקוֹל זֶה הַקּוֹרֵא פִּתְאֹם חָרְדָה הָעַלְמָה וַתִּרְגַּז, וְהוּא מִהֵר נִיחַבְּקֶנָּה בִּזְרוֹעוֹתָיו.

—„פֶּדְרוֹ!” קָרְאָה אֵלָיו בַּלָּאט וְנַחַל דִּמְעָה פָּרַץ מֵעֵינֶיהָ.

אָז זָכַר לָהּ פֶּדְרוֹ חֶסֶד נְעוּרֶיהָ וְאָשְׁרוֹ מִקֶּדֶם, עֵת נִגְלוּ לוֹ תַּעֲלוּמוֹת לִבָּהּ כִּי אֲהֵבַתְהוּ. שָׁמְעָה מִרְיָם וַתִּדֹּם וּפֶדְרוֹ נֶעֱצַב וְאָמַר: עוֹד תָּשׁוּחַ עָלַי נַפְשִׁי בְּזָכְרִי אֶת דְּבָרַיִךְ, כִּי אֲגֻדָּתֵנוּ לֹא תוּכַל לְהִוָּסֵד וְגַם אַהֲבָתִי תְּהִי לָךְ לַחֲטָאָה?

„כֵּנִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי—עָנְתָה מִרְיָם.

אָז הִתְחַנֵּן אֵלֶיהָ פֶּדְרוֹ וַיַּשְׁבִּיעֶנָּה לְבִל תְּכַחֵד עוֹד מִמֶּנּוּ דָבָר—כִּי בִהְיוֹתוֹ קָרוּא פִּתְאֹם לָצֵאת לַצָּבָא, לֹא מָצָא עֵת לוֹ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנָּה פֵּשֶׁר דְּבָרֶיהָ, אֲשֶׁר עֲכָרוּהוּ מְאֹד; וְאַחֲרֵי כַלּוֹתוֹ עֲבוֹדָתוֹ שָׁב אֵלֶיהָ וְלֹא מְצָאָהּ עוֹד. אָמְנָם הִגִּיד לוֹ דוֹן אַלְבֶּרְטוֹ דִּי קַאסְטְרוֹ, אֲשֶׁר בְּצֵל קוֹרָתוֹ הִתְלוֹנָנָה, כִּי בִנְסוֹעַ רַעְיָתוֹ אֶל אַרְצוֹת הַנֶּגֶב, עָזְבָה גַּם הִיא אֶת בֵּיתוֹ וַתָּשָׁב אֶל אֲבוֹתֶיהָ; אַךְ כִּחֵד מִמֶּנּוּ מְקוֹם הוֹרֶיהָ אַיֵּהוּ, וְכָל עֲמָלוֹ לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ מִלִּים הָיָה לַשָּׁוְא—וְעַתָּה, כִּי שָׁלַח ה׳ מַלְאָכוֹ לְפָנָיו שֵׁנִית, לָמָּה זֶה יָשׁוּבוּ יִפָּרְדוּ בְּאֶפֶס תִּקְוָה? מַדּוּעַ זֶה תַּעַצְרֵהוּ מִלֶּכֶת אֶל אָבִיהָ, לָקַחַת מִמֶּנּוּ רָצוֹן וּבְרָכָה לִבְרִית אַהֲבָתוֹ עוֹלָם?

וַתֵּבְךְּ מִרְיָם, בְּשָׁמְעָהּ אֶת דִּבְרֵי פֶּדְרוֹ וַתִּתְחַנֵּן לוֹ לַעֲזֹב אוֹתָהּ לְנַפְשָׁהּ וְלִשְׁכֹּחַ אֶת מִסְתְּרֵי הָעֵמֶק הַזֶּה, כִּי רָעָה נִשְׁקָפָה לָהּ וּלְאָבִיהָ אִם יִוָּדַע מִזֶּה מְאוּמָה. וּבְזָכְרָהּ זֹאת חָרְדָה הָעַלְמָה הַנּוּגָה חֲרָדָה גְּדוֹלָה, וְרַק אַחֲרֵי הִשָּׁבְעוֹ בִּכְבוֹדוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ, לְבִלְתִּי גַלּוֹת לְאִישׁ אָנָה הֱבִיאוּהוּ הַיּוֹם

רַגְלָיו, נִרְגְּעָה מְעַט וַתִּשְׁאַף רוּחַ. זֹאת הֵעִירָה לִבּוֹ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וְנַפְשׁוֹ כָּלְתָה לָדַעַת מָה הַסּוֹד הַכָּמוּס בָּעֵמֶק הַבּוֹדֵד הַזֶּה? וְלָמָּה תֵחָשֵׁב לָהּ אַהֲבָתָהּ לְעָוֹן?

— אוּלַי כְּבָר מְאֹרָשָׂה אַתְּ לְאִישׁ אַחֵר?—שָׁאַל לָאַחֲרוֹנָה בְּנֶפֶשׁ מָרָה.—„לֹא, יְדִידִי!—עָנְתָה מִרְיָם וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחְיָהּ—אֵיכָכָה אֶתֵּן יָדִי לְאִישׁ, אֲשֶׁר רָחַק מִמֶּנּוּ לִבִּי? אָכֵן רַבּוֹת אֶשָּׂא, רַבּוֹת אֶסְבֹּל וְאַהֲבָתִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן".

— וּמָה הִיא אֵפוֹא הַחַטָּאת הָרוֹבֶצֶת לְפֶתַח אַהֲבָתֵנוּ? הָהּ, מִרְיָם! הַגִּידִי נָא לִי: לָמָּה זֶה תְּשִׁיבִנִי רֵיקָם מִלְּפָנַיִךְ לָלֶכֶת קוֹדֵר וּלְהִשְׁתּוֹחֵחַ בְּעָנְיִי.

— לֹא זְרוֹעַ בָּשָׂר תַּפְרִידֵנוּ, כִּי אִם זַעַם אֱלֹהִים וְקִלְלַת אָב אוֹבֵד. עַל כֵּן אֲבַקֶּשְׁךָ אַל תִּפְצַר בִּי עוֹד — כִּי לִדְבָרֶיךָ יִמַּס לִבִּי; עָזְבֵנִי נָא לְנַפְשִׁי — וְכָל יָמַי אֶשָּׂא בְשִׂיחִי עַל תִּקְוָה כִּי אָבְדָה מִמֶּנִּי.

לַשָּׁוְא הִתְיַפְּחָה מִרְיָם. קוֹל בִּכְיָהּ לֹא עָצַר בְּעַד אֲהוּב לְבָבָהּ — כִּי הִרְבָּה אֵלֶיהָ תַּחֲנוּנִים לְבַל תַּסְתִּיר סוֹדָהּ מִמֶּנּוּ, אוּלַי יִהְיֶה לְאֵל יָדוֹ לְהָסִיר אֶת הַמַּכְשֵׁלָה, אִם יֵדַע מָה הִיא. וּמִרְיָם הֵסַבָּה פָּנֶיהָ, כִּי נִלְאֲתָה לְהָכִיל מְרִי שִׂיחוֹ וְקוֹל תַּחֲנוּנָיו. אַךְ בְּנִשְׂאָהּ אֵלָיו עֵינֶיהָ, חָרַד הָעֶלֶם וַיִּתְפַּלֵּא לְמַרְאֵה פָּנֶיהָ הַיָּפִים, אֲשֶׁר כַּשֶּׁלֶג הִלְבִּינוּ.

„חִזְקוּ עָלַי דְּבָרֶיךָ—אָמְרָה לָאַחֲרוֹנָה בְּאַמְּצָהּ לְבָבָהּ—לָכֵן הִכּוֹן הַפַּעַם לִשְׁמוֹעַ אֶת הַדָּבָר הַנּוֹרָא אֲשֶׁר יַפְרִיד בֵּינֵינוּ כִּתְהוֹם רַבָּה, וְעַל יָשְׁרְךָ אֶשָּׁעֵן, כִּי תִשְׁמֹר לְפִיךָ מַחְסֹם. הָהּ, יַקִּירִי! לֹא מְדָאָגָה פֶּן תִּבְגֹּד בִּי וּתְגַלֶּה מִסְתָּרֵינוּ כִּחַדְתִּי

מִמְּךָ אֲמָרַי, כִּי אִם מִירְאָתִי פֶּן אֵקַל בְּעֵינֶיךָ בְּהַגִּידִי לְךָ סוֹדִי".

— מִרְיָם יְדִידוּת נַפְשִׁי! קָרָא הָעֶלֶם מִשְׁתּוֹמֵם–מַה זֶּה תְּדַבֵּרִי? הַאוֹתָךְ חֶמְדַּת לִבִּי אֶבְזֶה?

אֲבָל אַךְ פָּתוֹחַ פָּתְחָה מִרְיָם אֶת שְׂפָתֶיהָ הַחִוְּרוֹת, אַךְ הָחֵל הֵחֵלָּה לְגַלּוֹת לוֹ סוֹדָהּ, וְהִנֵּה נָסוֹג פֶּדְרוֹ אָחוֹר בְּנֶפֶשׁ נִבְהָלָה וַיַּעֲזֹב אֶת יָדָהּ, אֲשֶׁר לְחָצָהּ לִפְנֵי רֶגַע, וּמֵעֵינָיו נִשְׁקְפוּ בוּז־נֶפֶשׁ, חֶמְלָה וְאַהֲבַת עוֹלָם יַחְדָּו וְכָל עַצְמוֹתָיו רָחָפוּ.

„הֵן כֹּל שָׁמְעָה אָזְנֶךָ!" אָמְרָה הָאֻמְלָלָה, אֲשֶׁר הֵבִינָה לְמַבָּטֵי עֵינָיו, יָדְעָה, כִּי בְסוֹדָהּ זֶה הִרְחִיקַתְהוּ מֵעָלֶיהָ לָנֶצַח וַתּוֹרֶד רֹאשָׁהּ, וַתִּשָּׂא כַפֶּיהָ אֶל לִבָּהּ וַתַּעֲמֹד לְפָנָיו כְּשִׁפְחָה נִכְנָעָה לִפְנֵי אֲדוֹנֶיהָ.

„דוֹן פֶּדְרוֹ אֲדוֹנִי! — הָגְתָה בְרוּחָהּ הַקָּשָׁה — בַּקָּשָׁתִי אוֹתְךָ לְעָזְבֵנִי עַתָּה אַךְ לְמוֹתָר תִּהְיֶה–אַךְ אַחַת אֲחַלֶּה פְּנֵי כְבוֹדְךָ: סְלַח נָא כְּגֹדֶל חַסְדְּךָ לַאֲמָתֶךָ, אֲשֶׁר נוֹעֲזָה לִשְׁגּוֹת בְּאַהֲבָתְךָ — כִּי לֹא בְזָדוֹן עָשְׂתָה זֹאת; וְאַתָּה אֲדוֹנִי, הֲלֹא בְזָכְרְךָ מִי וּמָה אָנִי, קַל מְהֵרָה תִּשְׁכָּחֵנִי וְאַהֲבָתְךָ אֵלַי כָּלִיל תַּחֲלֹף!"

— לֹא! –קָרָא פֶּדְרוֹ–עַד בִּלְתִּי שָׁמַיִם לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ, מִרְיָם חֶמְדָּתִי! עִזְבִי נָא אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת וּלְכִי עִמָּדִי אֶל אַפְסֵי תֵבֵל, מְקוֹם לֹא יֵדַע אִישׁ מִי אָתְּ–שָׁם יָנוּחַ לָךְ. מַה לִּי וּלְמוֹלַדְתֵּךְ? אָנֹכִי רַק אוֹתָךְ אֵדַע, אוֹתָךְ, חֶמְדַּת לְבָבִי וְחֶלְקִי לְעוֹלָם. קוּמִי וּלְכִי עִמָּדִי! הֵן עֶדוּאַרְד מֶלֶךְ בְּרִיטַנְיָה יַטֶּה לִי חָסֶד; נְמַהֵר נָחִישָׁה אֵלָיו וּבְצִלּוֹ נֶחֱסֶה. לְמַעַנֵךְ אֶעֶזְבָה אֶת אֶרֶץ מוֹלַדְתִּי

אָנוּעַ אֶל עַם אַחֵר וּמַמְלָכָה אַחֶרֶת. אִמְרִי נָא: לִי אַתְּ, וּמְאֻשָּׁר אֲנִי בָּאָרֶץ!—

„וּמַה יִהְיֶה גוֹרַל אָבִי? שָׁאֲלָה מִרְיָם וְקוֹלָהּ שָׁפֵל מְאֹד— הֲתִהְיֶה גַּם לוֹ לְמָגֵן וּמַחֲסֶה? הֲתִשְׁכַּח לְמַעֲנִי אֶת מְקוֹר חַיָּיו וּתְאַמְּצֵהוּ לְאָב לָךְ?

וּפֶדְרוֹ הֵסֵב אֶת פָּנָיו וַיִּדֹּם.

„אָכֵן מֵרֹאשׁ יָדַעְתִּי, כִּי יִבָּצֵר מִמְּךָ עֲשׂוֹת זֹאת—הוֹסִיפָה הָעַלְמָה אֲמָרֶיהָ לוֹ—לָכֵן אוֹדְךָ בְּכָל לֵבָב עַל אַהֲבָתְךָ אוֹתִי, אֲבָל אַל נָא תִפְצַר בִּי לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ – כִּי לֹא אוּכַל הֱיוֹת לְךָ לְאִשָּׁה".

— וּבְכָל זֹאת עוֹד תֶּהְגִּי אֵלַי אַהֲבָה? אָכֵן שֶׁקֶר בְּפִיךְ, כִּי לֹא אֲהַבְתִּנִי מֵעוֹדֵךְ!—קָרָא פֶּדְרוֹ בַּחֲרוֹת אַפּוֹ, בִּרְאוֹתוֹ כִּי אָבְדָה תִקְוָתוֹ – הֵן לְמַעֲנֵךְ נָכוֹן הָיִיתִי לַעֲזֹב אֶת אֶרֶץ מוֹלַדְתִּי, חֶסֶד מַלְכִּי וְלַעֲבוֹד עֲבוֹדָה עַל אַדְמַת עַם־נֵכָר, לְהַמְצִיא לָךְ בְּאַהֲבָתִי שַׁלְוַת הַשֶּׁקֶט וּמְנוּחַת עוֹלָם; לְמַעֲנֵךְ חָפַצְתִּי לְהָפֵר[1]) בְּרִית וּמִשְׁפְּטֵי תֵבֵל, לִשְׁכֹּחַ עַמֵּךְ וּמוֹלַדְתֵּךְ— וּמָה הַגְּמוּל תְּשַׁלְּמִי לִי? כִּי תְשַׁלְּחִינִי מֵעַל פָּנַיִךְ וּתְצַוִּינִי לְעָזְבֵךְ נֶצַח! וְעוֹד יַשִּׂיאֵךְ לִבֵּךְ לְדַבֵּר אֵלַי יְדִידוּת? אָכֵן שֶׁקֶר מִלַּיִךְ וְאַהֲבָתֵךְ לְאַחֵר נָתַתְּ!

„כֵּן דִּבַּרְתָּ, אֲדוֹנִי!—עָנְתָה מִרְיָם - וּדְבָרֶיךָ אֵלֶּה הִזְכִּירוּנִי אֶת אֲשֶׁר כִּמְעַט שָׁכַחְתִּי בִּמְבוּכַת לְבָבִי: אָמְנָם יֵשׁ אַהֲבָה, אֲשֶׁר מִפָּנֶיהָ כָּל רִגְשֵׁי אַהֲבָתִי לְךָ יִתְחַבָּאוּ – הֵן כֹּל אוּכַל לַעֲזֹב לְמַעַנְךָ, אַךְ לֹא אֶת אֱלֹהֵי אֲבוֹתָי!"

---

1) לשוב, להשבית.

— אָנֹכִי אֶשְׁמַע לְקוֹלֵךְ - אָמַר פֶּדְרוֹ לָאַחֲרוֹנָה — אֶעֱזְבֵךְ הַפַּעַם לְנַפְשֵׁךְ, אַךְ לֹא לָנֶצַח אֶעֱזְבֵךְ, חָלִילָה לִּי! וְאִם בֶּאֱמֶת תֶּאֱהָבִינִי, הֲלֹא תִשְׁמְרִי לִי אֱמוּנָתֵךְ תָּמִיד. יָבֹא יוֹם וַאֲסוּרַיִךְ יִמַּסּוּ, גַּלְמוּדָה וּבוֹדֵדָה תִהְיִי — אָז אֶקָּחֵךְ אֵלַי, וְאִתִּי מִמְּעוֹנֵךְ תָּבוֹאִי, אַחֲרַי תֵּלְכִי וּבְצִלִּי תַחְמְדִי לָשֶׁבֶת, וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה.

„אַל תִּבְטַח, כִּי אֵין תִּקְוָה! הָהּ, פֶּדְרוֹ! לוּ שְׂנֵאתַנִי כְּשִׂנְאַת אַחֶיךָ לְעַמִּי הַנִּדָּח, כִּי עַתָּה שַׁלְוָתִי בִּמְנוּחַת נַפְשֵׁךְ וַתְּהִי זֹאת נֶחָמָתִי”.

עָנְתָה הַנַּעֲרָה הַנְּמוֹגָה בַּדְּמָעוֹת וַתֵּבְךְּ בְּכִי תַמְרוּרִים. אַךְ עַד מְהֵרָה הִתְאוֹשְׁשָׁה, וַתִּקְרָא: „נָשִׂימָה קֵץ לָאֲמָרִים! קוּם וָלֵךְ לְדַרְכֶּךָ, כִּי רָעָה נֶגֶד פָּנֵינוּ, אִם יִפְגְּשֵׁנוּ אָבִי פֹּה יָחַד. לֹא זֶה הַדֶּרֶךְ! — הוֹסִיפָה אֲמָרֶיהָ לוֹ, בִּרְאוֹתָהּ כִּי נָשָׂא עֵינָיו אֶל הָהָר הַנִּשְׁפֶּה, אֲשֶׁר עָבַר עַל דַּרְכּוֹ הֵנָּה — לְכָה אַחֲרַי בִּמְסִלָּה אַחֶרֶת, הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה, אַךְ הִשָּׁבְעָה לִי לְכַסּוֹת דָּבָר, פֶּן יִוָּדַע סוֹדֵנוּ וְנִגְזָרְנוּ!”

— בַּה’ נִשְׁבַּעְתִּי! עָנָה פֶּדְרוֹ בְּמַעַל יָדָיו. וּמִרְיָם הָלְכָה לְפָנָיו דּוּמָם וַתְּנַהֲלֵהוּ בְּנָתִיב לֹא יְדָעוֹ אִישׁ, עַד בּוֹאָם אֶל חוֹמַת סֶלַע הַסּוֹבֶבֶת לְכָל הָעֵמֶק, אָז הֵסִירָה הֲמוֹן סִירִים סְבוּכִים, אֲשֶׁר כִּסּוּהָ, וּפִתְאֹם נִפְתְּחָה לִפְנֵיהֶם דֶּלֶת מְסֻתָּרָה. מִשָּׁם עָלוּ בְּמַעֲלוֹת צָרוֹת, אֲשֶׁר רַק לְעִתִּים נָגַהּ עֲלֵיהֶן אוֹר כֵּהֶה לְהָאִיר אֲפֵלָתָן וַיֵּלְכוּ הָלְאָה בְּמַעְגָּל נָלוֹז וַיַּעַבְרוּ בְּפֶתַח חוֹמָה שְׁנִיָּה, אֲשֶׁר נִפְתְּחָה לִפְנֵיהֶם בְּאֶפֶס יָד וַתִּסָּגֵר מֵאַחֲרֵיהֶם בְּרֶגַע עָבְרָם. בַּעֲמַל נֶפֶשׁ וִיגִיעָה רַבָּה הָלְכוּ בֵּין סִבְכֵי קוֹצִים

וַחֲרוּלִים, אֲשֶׁר כִּסּוּ עַל דַּרְכָּם מִסָּבִיב. וּפִתְאֹם עָמְדָה מִרְיָם, וּפֶדְרוֹ הִשְׁתָּאָה לְמַרְאֵה עֵינָיו בִּרְאוֹתוֹ, כִּי עַל כַּר נִרְחָב עוֹמְדוֹת רַגְלָיו וְעַל כָּל סְבִיבָיו שִׁבְרֵי סֶלַע מֻשְׁלָכִים בְּלִי סְדָרִים. קִיר הַחוֹמָה נֶעְלַם מִנֶּגֶד עֵינָיו, וְלַשָּׁוְא הִבִּיט אֶל כָּל עֲבָרָיו, כִּי לֹא הֵבִין דַּרְכּוֹ וְלֹא יָדַע מֵאַיִן בָּא הֵנָּה.

„הִנֵּה אֹרַח מִישׁוֹר לְפָנֶיךָ — אָמְרָה מִרְיָם לָאַחֲרוֹנָה — נְטֵה לְךָ הַשְּׂמֹאל, מִשָּׁם תָּבֹא אֶל בֵּית־שָׂדֶה וְלַנְתָּ בּוֹ עַד בֹּקֶר וּלְמָחָר כְּאוֹר הַיּוֹם תָּשׁוּב תֹּאחֵז דַּרְכְּךָ עַד בּוֹאֲךָ אֶל עִיר קְטַנָּה. מִשָּׁם תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר תְּבִיאֲךָ לָבֶטַח אֶל מְחוֹז חֶפְצֶךָ. אַךְ אַל נָא תִּתְמַהְמַהּ עוֹד, כִּי הַלַּיְלָה בָּא וְהַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אָרֶץ. לֵךְ לְדַרְכְּךָ, יְדִידִי, וַה׳ יִשְׁפּוֹת שָׁלוֹם לָךְ!"

אוּלָם עוֹד רַבּוֹת הִתְמַהְמַהּ פֶּדְרוֹ, עוֹד רַבּוֹת הִשְׁבִּיעַתְהוּ מִרְיָם לְעָזְבָהּ וְלָלֶכֶת לְדַרְכּוֹ — כִּי מִמְּקוֹמוֹ לֹא מָשׁ עֲדֵי נִשְׁבְּעָה לוֹ מִרְיָם שֵׁנִית, כִּי אַהֲבַת עוֹלָם תֶּאֱהָבֵהוּ וְאַהֲבָתָהּ לְאַחֵר לֹא תִתֵּן. אָז נִפְרְדוּ הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִים, אִישׁ לְעֶבְרוֹ תָּעוּ, עוֹד מְעַט וְעַל כָּל מֶרְחֲבֵי הַמָּקוֹם הַזֶּה הָשְׁלַךְ הָס, וְעִקְּבוֹת אָדָם לֹא נוֹדְעוּ עוֹד.

ג.

רַק מְתֵי מִסְפָּר הִצְלִיחוּ לְהִנָּצֵל מִפַּרְסוֹת הָאִינְקְוִיזִיצְיָה הַנּוֹרָאָה, וְאַחַד הַמְּעַטִּים הָאֵלֶּה הָיָה דוֹן הֶינְרִיקִי מִינְדוֹזָה, אַב אֲבִי מִרְיָם. הוּא הָיָה הָרִאשׁוֹן, אֲשֶׁר הֵכִין מוֹשָׁבוֹ בְּעֵמֶק הָאֲרָזִים; שָׁם מָצָא מָנוֹס וּמִפְלָט לוֹ מִתִּגְרַת יַד הַמֶּמְשָׁלָה הַנִּסְתָּרָה, וּבְמֶשֶׁךְ חָמֵשׁ שָׁנִים הִצְלִיחַ לַעֲשׂוֹת אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה לְמִשְׁכַּן מִבְטַחִים לוֹ וּלְכָל הַנִּסְפָּחִים אֶל בֵּיתוֹ, כִּי הָעֵמֶק הַזֶּה כְּמוֹ מִבְּרֵאשִׁית נִבְרָא לְמָקוֹם בּוֹדֵד, וְהֶינְרִיקִי עוֹד הִפְלִיא עֵצָה לַעֲשׂוֹתוֹ לְמַחֲסֶה וּלְמִסְתָּר, עַד כִּי יָכֹל לָשֶׁבֶת בּוֹ בָּטוּחַ וְשַׁאֲנָן מִפַּחַד רָעָה.

אָכֵן הִרְבְּתָה הָאִינְקְוִיזִיצְיָה לַחְקֹר וְלִדְרשׁ, לָתוּר וּלְבַקֵּשׁ אֶת נֶפֶשׁ הֶינְרִיקִי, אֲשֶׁר נִמְלַט מִיָּדָהּ בְּדֶרֶךְ פֶּלֶא; אַךְ כָּל עֲמָלָהּ עָלָה בַתֹּהוּ, כִּי עִקְבוֹתָיו לֹא נוֹדָעוּ, וַתִּוָּאֵשׁ מִמֶּנּוּ וַתֶּחְדַּל לְבַקְשֵׁהוּ. גַּם לְכָל יוֹדְעָיו וּמְיֻדָּעָיו, אוֹהֲבָיו וְאוֹיְבָיו בַּמֵּתִים נֶחְשַׁב וְזִכְרוֹ נִשְׁכָּח. וּמִקֵּץ חָמֵשׁ שָׁנִים יָצָא מִמַּחֲבוֹאוֹ וַיִּתְחַפֵּשׂ בְּבִגְדֵי כְהֻנָּה וַיַּחְגֹּר חֶבֶל בְּמָתְנָיו כְּאַחַד הַכְּמָרִים, וַיֹּאחֶז לָבֶטַח דַּרְכּוֹ וְאִישׁ לֹא הִכִּירָהוּ, עַד הִגִּיעוֹ בַּלָּט אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ, וַיִּקָּחֶנָּה אִתּוֹ אֶל מְקוֹם מִפְלָטוֹ. אָז מָצָא מְנוּחָתוֹ וְנֶחָמָתוֹ בְּקֶרֶב בְּנֵי בֵיתוֹ מַחְמַדֵּי עֵינָיו, אֲשֶׁר אֲלֵיהֶם נָשָׂא אֶת נַפְשׁוֹ.

מִלְּבַד אִשְׁתּוֹ וּבְנוֹ עִמָּנוּאֵל וּבִתּוֹ יוֹאַנָּה, אֲשֶׁר בָּאוּ אִתּוֹ, לָקַח אִתּוֹ גַּם אֶת שְׁלֹשֶׁת יַלְדֵי אֲחוֹתוֹ, שֶׁאֲבִיהֶם דּוֹן מִיגוּאֵל דִּי שִׁיבִילְיָה אָבַד בִּידֵי הַבִּקֹּרֶת הָרְשָׁעָה. מֵרָעָה וְיָגוֹן נִשְׁבַּר לֵב הָאַלְמָנָה בְּקִרְבָּהּ וּבְהַגִּיעָהּ עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת, הִפְקִידָה אֶת בָּנֶיהָ בִּידֵי אָחִיהָ הֶינְרִיקִי, אֲשֶׁר אֲסָפָם אֵלָיו וַיְהִי לָהֶם לְאָב.

בִּרְבוֹת הַיָּמִים הָיָה הָעֵמֶק הַבּוֹדֵד לְמִשְׁכַּן עֹנֶג, כִּי בִידֵי חָרוּצִים הִפְרִיא וַיְהִי לִיפֵה נוֹף, מָשׂוֹשׂ לְכָל רוֹאָיו, וּמִדֵּי שׁוּב הֶינְרִיקִי מִמַּסְעוֹתָיו הֵבִיא אִתּוֹ אֵת כָּל הַדָּרוּשׁ לְחֵפֶץ הַמָּקוֹם וְיוֹשְׁבָיו, אֲשֶׁר יַחַד הִגְדִּילוּ תִפְאַרְתּוֹ וַיַּעֲשׂוּהוּ לְעֵמֶק בְּרָכָה וּכְלִיל יֹפִי. גַּם הַמִּקְדָּשׁ הַמְּעַט נִבְנָה מִטַּעַם הֶינְרִיקִי עַל יְדֵי הַנְּעָרִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ וַיִּהְיוּ כַּבִּירֵי כֹחַ וְלִמּוּדֵי ה׳. אָז שָׁבוּ לַעֲבֹד לָבֶטַח אֶת אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְלֹא פָּחֲדוּ מֵחֲמַת הַכְּמָרִים. גַּם הָיוּ חֲלִיפוֹת וּתְמוּרוֹת בַּמִּשְׁפָּחָה הַקְּטַנָּה הַזֹּאת, כְּמוֹ בְּכָל מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי הָאָדָם בָּאָרֶץ: אֵלֶּה הִתְחַתְּנוּ וַיֵּלְדוּ בָנִים וּבָנוֹת, וְאֵלֶּה חָלוּ גָּוְעוּ וַיֵּאָסְפוּ אֶל עַמָּם — כִּי יַד הַמָּוֶת בַּכֹּל מוֹשֶׁלֶת וּמִמֶּנָּה לֹא יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים. גַּם נִפְרְדוּ רַבִּים וְהָלְכוּ מִשָּׁם אֶל אֲשֶׁר תִּשָּׂאֵם רוּחָם — כִּי בֶּנֶדִיקְטוֹ וְיוֹאַנָּה פָּנוּ אַחֲרֵי כֵן לַהֲמוֹן תֵּבֵל וּשְׁאוֹנָהּ, אַךְ שִׁנּוּ שֵׁם מִשְׁפַּחְתָּם, וְתַחַת דִּי שִׁיבִילְיָה קָרְאוּ לָהֶם בְּשֵׁם מוֹרַאלִיס.

וּלְעֻמַּת זֹאת בָּחֲרוּ עִמָּנוּאֵל וְשִׁפְרָה לִרְאוֹת חַיֵּי שַׁלְוָה בִּנְאוֹת שֶׁקֶט אֵלֶּה. גַּם יוּלִיאַן, אֲחִי בֶּנֶדִיקְטוֹ וְשִׁפְרָה, נָשָׂא לְבָבוֹ לְאַהֲבַת בַּת גִּילוֹ, אַךְ אָבְדָה תִקְוָה מִמֶּנּוּ, כִּי אִצֵּר אָחִיו לָקַחַת לֵב יוֹאַנָּה בְּאַהֲבָה. אָז לֹא יָכֹל לְהִשָּׁאֵר בְּקִרְבַת

אֲהוּבַת נַפְשׁוֹ וַיִּבְחַר לָנוּעַ עַד קַצְוֵי אָרֶץ. מֵעוֹדוֹ הָיָה דֶרֶךְ עֹצֶב בּוֹ, גַּם שַׁעֲשׁוּעֵי הַיַּלְדוּת זָרוּ לְרוּחוֹ — כִּי עָגְמָה נַפְשׁוֹ לְאָבִיו, אֲשֶׁר הוּמַת בִּידֵי רֶשַׁע, וַיִּשָּׁבַע לִנְקֹם נִקְמַת דָּמוֹ הַשָּׁפוּךְ, עֵת יִגְדַּל וְיִהְיֶה לְאִישׁ. עַתָּה זָכַר אֶת נִדְרוֹ מִימֵי יַלְדוּתוֹ וַיִּתְאַזֵּר עֹז לַהֲקִימוֹ.

וּבֶנֶדִיקְטוֹ אָחִי יוּלִיאַן וְרַעְיָתוֹ בִּקְרוּ תָמִיד אֶת עֵמֶק הָאֲרָזִים וּמֵעוֹדָם לֹא נֶעְדְּרוּ שָׁם בִּימֵי מוֹעֵד וָחָג, כִּי בָאוּ לִפְעָמִים בְּלִוְיַת יְדִידִים וְרֵעִים נֶאֱמָנִים מִבְּנֵי עַמָּם, אֲשֶׁר דָּבְקָה נַפְשָׁם אַחֲרֵיהֶם. וַיִּתְעַנֵּג הֵינְרִיקִי בִּימֵי שֵׂיבָתוֹ לִרְאוֹת לִפְנֵי מוֹתוֹ עֵדָה קְטַנָּה נֶאֱסָפָה לִשְׁמוֹעַ דְּבַר ה׳ וּלְהִתְפַּלֵּל בְּמִקְדָּשׁוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה; אַךְ לַשָּׁוְא תָּרוּ עֵינָיו הַקָּמוֹת מִשֵּׂיבָה לִרְאוֹת גַּם אֶת יוּלִיאַן בֶּן אֲחוֹתוֹ בְּתוֹךְ הַבָּאִים, כִּי נִפְקַד מְקוֹמוֹ תָּמִיד.

הַזָּקֵן כְּבָר גָּוַע בְּשָׁלוֹם וַיִּישַׁן שְׁנַת עוֹלָמִים תַּחַת פִּרְחֵי עֲפַר קִבְרוֹ. גַּם עָבְרוּ מוֹעֲדִים וַחַגִּים נָקָפוּ, וְעִקְּבוֹת יוּלִיאַן עוֹד לֹא נוֹדָעוּ. אָז גָּזְרוּ שְׁאֵרָיו וּקְרוֹבָיו אֹמֶר: אֵין זֹאת כִּי אִם נֶאֱסַף אֶל עַמָּיו גַּם הוּא בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. וַיִּבְכּוּ וַיִּתְאַבְּלוּ עָלָיו יָמִים רַבִּים.

גַּם אָחִיו הַמְאֻשָּׁר מִמֶּנּוּ לֹא הֶאֱרִיךְ יָמִים, אַךְ כָּבוֹד גָּדוֹל עָשָׂה לוֹ בְמוֹתוֹ מוֹת גִּבּוֹרִים בְּמִלְחֶמֶת אֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ, וְאִשְׁתּוֹ הָאַלְמָנָה שָׁבָה עִם פֶּרְנַאנְדוֹ בְּנָהּ הַקָּטָן אֶל בֵּית אָבִיהָ בְּעֵמֶק הָאֲרָזִים. וַיְהִי כִּי גָדַל הַנַּעַר וַיִּמְצָא לוֹ שַׁעֲשׁוּעִים בְּבַת גִּילוֹ מִרְיָם הַקְּטַנָּה, אֲשֶׁר נוֹלְדָה לְשִׂפְרָה, וְהִיא צְעִירָה מִמֶּנּוּ עֶשֶׂר שָׁנִים. וְכִמְלֹאת לַנַּעַר שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, עָזַב גַּם

הוּא אֶת עֵמֶק־הָאֲרָזִים וַיָּבֹא אֶל הַשַּׂר גּוֹנְזַאלוֹ דִּי לוֹרָה, אֲשֶׁר זָכַר לוֹ אַהֲבַת אָבִיו וַיַּעֲשֵׂהוּ לְנוֹשֵׂא כֵלָיו; אַךְ זֵכֶר הָעֵמֶק הַנָּעִים וְהַיַּלְדָּה הַנֶּחְמָדָה הָיָה חָרוּת עַל לוּחַ לְבָבוֹ, וּמִדֵּי מָצְאוֹ עֵת לוֹ מִהֵר לְבַקֵּר אֶת מְקוֹם מוֹלַדְתּוֹ וּמִשְׁפַּחְתּוֹ. בֵּין כֹּה וָכֹה וּמִרְיָם הַקְּטַנָּה גָּדְלָה וַתְּהִי לְעַלְמָה רַבַּת חֵן וּכְלִילַת יֹפִי. וּמִנִּי אָז עָרְגָה נֶפֶשׁ פֶּרְנַאנְדוֹ לָעֵמֶק הַזֶּה, אֲשֶׁר שָׁב וַיְהִי לְמָקוֹם בּוֹדֵד, כִּי רַק מִרְיָם וְאָבִיהָ וּמְשָׁרְתֵי בֵיתָם נִשְׁאֲרוּ בְקִרְבּוֹ, וְיִתְרָם יָצְאוּ לָשׁוּט בָּאָרֶץ, אוֹ נָחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם בִּשְׂדֵה הַקְּבוּרָה אֲשֶׁר לָעֵמֶק הַזֶּה.

וַיְהִי הַיּוֹם וַתָּבֹא הַגְּבִירָה דוֹנָה עֲמִילְיָה דִּי קַאסְטְרוֹ לְבַקֵּר אֶת יוֹשְׁבֵי הָעֵמֶק, אֲשֶׁר אָהֵבָה. וַתְּדַבֵּר עַל לֵב עִמָּנוּאֵל כִּי יַרְשֶׁה לָהּ לָקַחַת אֶת בִּתּוֹ אִתָּהּ, לְהַרְאוֹתָהּ הָמוֹן רַב וּתְשֻׁאוֹת תֵּבֵל. לוּ חָיְתָה שִׁפְרָה אִמָּהּ, כִּי עַתָּה לֹא עָזְבָה אֶת מִרְיָם בִּתָּהּ בִּלְתִּי אִם אַחֲרֵי הֱיוֹתָהּ לְאִשָּׁה לְפֶרְנַאנְדוֹ, אֲשֶׁר לוֹ יְעָדוּהָ. אַךְ עִמָּנוּאֵל זָכַר בְּגַאֲוַת אָב רַק אֶת כְּבוֹד בִּתּוֹ הַיָּפָה, אֵיךְ יִתְפַּלְּאוּ עָלֶיהָ רַבִּים וִיהַלְלוּ בַשְּׁעָרִים יָפְיָהּ וְחִין עֶרְכָּהּ—וַיַּפְקֵד אֶת בִּתּוֹ עַל יְדֵי הַגְּבִירָה הַזֹּאת. אָכֵן חָפֵץ עִמָּנוּאֵל קִרְבַת בֶּן אֲחוֹתוֹ אֵלֶיהָ, אַךְ לִבּוֹ בָטַח בְּבִתּוֹ, כִּי לֹא תְשַׁנֶּה אֶת טַעֲמָהּ וּבְרִית אֱלֹהֶיהָ לֹא תִשְׁכָּח—עַל כֵּן לֹא הֵעִיד בָּהּ מְאוּמָה וְלֹא הִגִּיד לָהּ גַּם אֶת חֵפֶץ לְבָבוֹ לָשִׂים אֶת פֶּרְנַאנְדוֹ אַלּוּף לְרֹאשָׁהּ, אַלּוּף נְעוּרֶיהָ, כִּי חִכָּה לְיוֹם בּוֹאוֹ לְבַקְשָׁהּ מִיָּדוֹ, בְּדַעְתּוֹ אֶת אַהֲבָתוֹ הָעַזָּה אֵלֶיהָ. וּמִרְיָם הַתַּמָּה—הִיא לֹא יָדְעָה לְהִזָּהֵר—וּבִהְיוֹת דּוֹן פֶּדְרוֹ דִּי שִׁיבִילְיָה נִכְבָּד בְּעֵינֵי עֲמִילְיָה לְבַקֵּר בְּהֵיכָלָהּ יוֹם יוֹם, נָשָׂא אֶל מִרְיָם

אֶת נַפְשׁוֹ, וְהִיא הִתְבּוֹנְנָה אֶל גְּאוֹן עֻזּוֹ, הוֹד קוֹלוֹ וְתֹעַם הֲלִיכוֹתָיו. וְאַחֲרֵי עֵינֶיהָ הָלַךְ לִבָּהּ, וְנַפְשָׁהּ לֹא יָדְעָה, כִּי זֹאת הִיא הָאַהֲבָה הַמִּתְרַגֶּשֶׁת בְּלִבָּהּ.

אֲבָל יְמֵי אָשְׁרָהּ כַּחֲלוֹם עָבָרוּ—כִּי אַךְ הָחֵל הַחֵל פֶּדְרוֹ לְדַבֵּר עַל לִבָּהּ לִהְיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה, וְהִנֵּה עָלָה זֵכֶר עַמָּהּ וֶאֱמוּנָתָהּ וַיִּתְיַצֵּב כְּקִיר בַּרְזֶל וּכְחוֹמַת אֵשׁ בֵּינָהּ וּבֵין אֲהוּב לְבָבָהּ וַיָּשֶׂם לְאַל תִּקְוָתָהּ. וּמִכָּל חֲלוֹמוֹתֶיהָ הַנְּעִימִים לֹא נִשְׁאֲרוּ לָהּ רַק מַפַּח־נֶפֶשׁ וּנְדוּדִים. — כִּי בְּתֻמָּתָהּ וּבֹר לִבָּהּ עוֹד יִסְּרוּהָ כִלְיוֹתֶיהָ עַל כִּי תָרָה אַחֲרֵי לְבָבָהּ וְאַחֲרֵי עֵינֶיהָ לְאַהֲבָה עֶלֶם זָר, אֲשֶׁר עַל עַמָּהּ לֹא יִתְחַשָּׁב.

כֵּן שָׁבָה מִרְיָם אֶל אָבִיהָ עִמָּנוּאֵל, אֲשֶׁר שָׂמַח לִקְרָאתָהּ וְלִבּוֹ לֹא יָדַע מָרַת נַפְשָׁהּ, כִּי הִתְאַמְּצָה לְהַסְתִּיר יְגוֹנָהּ לְבַל יֵדַע אָבִיהָ. חֲמִשָּׁה עָשָׂר יְרָחִים הִתְעַטֵּף לִבָּהּ עָלֶיהָ, בְּשָׁפְכָהּ שִׂיחָהּ לִפְנֵי ה׳, כִּי יָשִׁיב לָהּ שְׂשׂוֹן רוּחָהּ וְתֻמָּתָהּ כְּקֶדֶם. כִּמְעַט הִבְלִיגָה עַל יְגוֹנָהּ, וְהִנֵּה זֶה שָׁב אֵלֶיהָ פֶּדְרוֹ וַיַּרְגֵּז מְנוּחָתָהּ.

פְּעָמִים רַבּוֹת כָּלְתָה נַפְשָׁהּ לְגַלּוֹת לְאָבִיהָ אֶת צָרָתָהּ וּמְצוּקָתָהּ, אֲבָל נֶחָמָה, בְּדַעְתָּהּ, כִּי רַק אֶת רוּחוֹ תַּעֲצִיב וְהוּא עוֹד יְמַלֵּא פִּיו תוֹכָחוֹת, וִידַבֵּר אֵלֶיהָ קָשׁוֹת, וְהָרַעְיוֹן הַזֶּה דִּכָּא אֶת רוּחָהּ: הַמְעַט לָהּ מוּסַר כִּלְיוֹתֶיהָ, כִּי עוֹד יְחָרְפֶנָּה אָבִיהָ?

בְּעֵת אֲשֶׁר נִרְאָה פֶּדְרוֹ אֵלֶיהָ פִּתְאֹם, לֹא הָיָה אָבִיהָ אִתָּהּ. כִּי נָסַע לְמַסְעוֹתָיו. בַּפַּעַם הַזֹּאת בּוֹשֵׁשׁ לָבֹא, וּבִתּוֹ וּמְשָׁרְתֵי בֵיתוֹ דָּאֲגוּ לוֹ פֶּן קְרָהוּ אָסוֹן, וְהַפַּחַד אֲשֶׁר פָּחֲדוּ

בָּא לָהֶם, כִּי שָׁב חוֹלֶה מִדַּרְכּוֹ וַיְסַפֵּר לָהֶם, כִּי בְשׂוּמוֹ לַדֶּרֶךְ פְּעָמָיו, הִתְעַלְּפָה נַפְשׁוֹ פִּתְאֹם, וּמֵאָז יָבֹא לִפְעָמִים רַעַד בַּעֲצָמָיו וְקוֹר נוֹרָא יְסַמֵּר בְּשָׂרוֹ. אָכֵן לֹא מִפְּנֵי הַמָּוֶת פָּחַד, רַק פֶּן תִּסָּגַרְנָה עֵינָיו בְּטֶרֶם יִרְאֶה אֶת בִּתּוֹ נְתוּנָה לְפֶרְנַאנְדוֹ בֶּן אֲחוֹתוֹ אֲשֶׁר לוֹ הִיא יְעוּדָה. זִכְרוֹן הַדָּבָר הַזֶּה הִרְגִּיזָהוּ, כִּי חָלְיוֹ הָלַךְ הָלוֹךְ וְגָבוֹר. וְלֹא נוֹעֲזָה מִרְיָם לְנַסּוֹת דָּבָר אֶל אָבִיהָ הַחוֹלֶה, פֶּן יְבֻלַּע לוֹ.

ד.

וְתוֹשְׁבֵי הָעֵמֶק עָשׂוּ לָהֶם בְּיֶרַח הָאֵיתָנִים מִדֵּי שָׁנָה בְשָׁנָה סֻכַּת עֲנָפִים. בָּהּ חָגְגוּ חַגָּם לְזֵכֶר הַסֻּכּוֹת, אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ עַם יִשְׂרָאֵל בַּחֲנוֹתוֹ בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה, עֵת הָיוּ עַנְנֵי כְבוֹד ה' סְבִיבוֹתָיו סֻכָּתוֹ. כַּפּוֹת תְּמָרִים וְעַנְפֵי אֶרֶז, בְּרוֹשׁ, שִׁקְמָה וְעַרְבֵי נַחַל יַחְדָּו הִתְלַכְּדוּ עָלוּ עַד קִירוֹת הַסִּפּוּן, שֶׁשָּׁם שֹׂרְגוּ כִשְׂבָכָה, וּמִבַּעַד לָהּ נִשְׁקְפָה תְּכֵלֶת הָרָקִיעַ. בָּהּ נִתְלוּ צְרוֹרִים וְכוֹתָרוֹת כָּל פִּרְחֵי חֶמֶד מַרְהִיבֵי עַיִן וְנוֹתְנִים רֵיחַ כַּלְּבָנוֹן. עַל הַשֻּׁלְחָן הִתְנוֹסְסוּ עֲנָבִים, רִמּוֹנִים, תַּפּוּחֵי זָהָב, פְּרִי עֵץ הָדָר וְכָל פְּרִי מְגָדִים, אֲשֶׁר יִתֵּן הָעֵמֶק הַזֶּה לִבְרָכָה וּלְתִפְאֶרֶת, בֵּינֵיהֶם נֶעֶרְכוּ מַמְתַּקִּים, מִגְדָּנוֹת וְכָל מַאֲפֵה תַנּוּר, אֲשֶׁר הִשְׂכִּילָה מִרְיָם לַעֲשׂוֹתָם תַּאֲוָה לָעֵינַיִם וְנֶחְמָדָה

לְלִבּוֹת הַבָּאִים אֶל הַמִּשְׁתֶּה, אֲשֶׁר עָשׂוּ בַּסֻּכָּה שִׁבְעַת יָמִים כַּמִּשְׁפָּט.

אֶל הַחַג הַזֶּה נִקְבְּצוּ תָמִיד רַבִּים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבָאוּ אֶל עֵמֶק הָאֲרָזִים לִשְׂמֹחַ בּוֹ עִם עִמָּנוּאֵל הַזָּקֵן רֵעָם וּמְיֻדָּעָם. אֲבָל בַּפַּעַם הַזֹּאת עָרְבָה כָּל שִׂמְחָה, כִּי לֹא בָא אַף אֶחָד מֵהֶם, וְעִמָּנוּאֵל הִתְאַמֵּץ לְהַסְתִּיר דַּאֲגָתוֹ מִבִּתּוֹ, כִּי לֹא יָדַע מֶה הָיָה לָהֶם וַיֵּצֶר לוֹ מְאֹד. גַּם עוֹד לֹא הֶחֱלִיף כֹּחַ מֵהִתְעַלְּפוּתוֹ, אֲשֶׁר בָּאָה לוֹ לִפְנֵי אַרְבָּעָה יָמִים כְּתֹם יוֹם הַכִּפּוּרִים, אַךְ נִחֵם אֶת מִרְיָם בִּדְבַר שְׂפָתָיו, בְּאָמְרוֹ: „אַךְ זֶה חֳלִי הַצּוֹם וְאֶשָּׂאֶנּוּ.” אֲבָל לִבּוֹ יָדַע, כִּי קָרְבָה אַחֲרִיתוֹ וְעֵינָיו כָּלוּ עַתָּה לִרְאוֹת אֶת בֶּן אָחִיו בָּא בְצֵל קוֹרָתוֹ, כִּי אָז יַשְׁלִים חֶפְצוֹ וִיבִיאֵהוּ בִּבְרִית אֶת מִרְיָם בִּתּוֹ. עַל כֵּן נִבְהֲלָה נַפְשׁוֹ מְאֹד בִּרְאוֹתוֹ, כִּי הַיּוֹם הוֹלֵךְ וְעוֹבֵר וּפֶרְנַאנְדוֹ עוֹד לֹא בָא.

עָבַר יוֹם הַשִּׁשִּׁי וְעֶרֶב הַשַּׁבָּת בָּא. הָאָב וּבִתּוֹ קָרְאוּ מוֹעֵד וַיֵּשְׁבוּ בְּסֻכָּתָם הַנֶּחְמָדָה, וּפְנֵי עִמָּנוּאֵל נָפְלוּ מְאֹד מִדְּאָגָה וְעֹצֶב רוּחַ. וּמִרְיָם, אֲשֶׁר נִלְאֲתָה נְשׂוֹא דוּמִיַּת אָבִיהָ הַחוֹלֶה, נָפְלָה עַל צַוָּארָיו וַתִּשָּׁקֵהוּ, וַתָּחֶל אֶת פָּנָיו לְהַגִּיד לוֹ תַּעֲלוּמוֹת לִבּוֹ, כְּדַרְכּוֹ מֵאָז מֵתָה עָלָיו אִמָּהּ וְעִמָּנוּאֵל לֹא יָכֹל עוֹד לְהָשִׁיב פָּנֶיהָ, וַיְגַל אֶת אָזְנָהּ, כִּי אָמְנָם יַעַזְבֵהוּ כֹחוֹ מְעַט מְעַט, וְיוֹדֵעַ הוּא כִּי קָרֵב קִצּוֹ. וְלֹא מִפְּנֵי הַמָּוֶת יֵחַת לִבּוֹ, כִּי אִם פֶּן יַשִּׂיגֵהוּ בְּלֹא עִתּוֹ, בְּטֶרֶם יְמַלֵּא חֶפְצוֹ, לְחַבֵּק אֶת פֶּרְנַאנְדוֹ בְּאַהֲבַת אָב, בְּתִתּוֹ לוֹ אֶת בִּתּוֹ, אֲשֶׁר אֵלֶיהָ כָּלְתָה נַפְשׁוֹ מֵאָז וּמִקֶּדֶם. וְלֵב מִרְיָם נִתַּר מִמְּקוֹמוֹ וּלְחָיֶיהָ וּשְׂפָתֶיהָ חָוְרוּ מְאֹד, וְעִמָּנוּאֵל נִבְהַל לְמַרְאֵה עֵינָיו,

וַיְחַבְּקֶנָּה וַיְנַחֲמֶנָּה, וַיִּשַׁו לְנֶגְדָּהּ אֶת הַטּוֹב הָרַב הַצָּפוּן לָהּ מִיַּד אוֹהֵב נַפְשָׁהּ. וְשִׂפְתֵי מִרְיָם עוֹד נֶאֱלָמוּ, כִּי פַלָּצוּת כִּסְּתָה אוֹתָהּ. וְעִמָּנוּאֵל הוֹסִיף לְנַחֲמָהּ וּלְנַשְּׁקָהּ, וַיְדַבֵּר עַל לִבָּהּ וַיִּתְחַנֵּן לָהּ כִּי תָאִיר פָּנֶיהָ אֵלָיו. אָז לֹא יָכְלָה עוֹד לְהִתְאַפֵּק, וַתִּצְנַח מִבֵּין זְרוֹעוֹתָיו וַתִּכְרַע וַתִּפֹּל לְרַגְלָיו, וַתַּסְתֵּר פָּנֶיהָ, וַתִּתְוַדֶּה בְּקֹצֶר רוּחַ וּבִבְכִי תַמְרוּרִים: הֲיָכֹל תּוּכַל לְכַחֵשׁ בְּבֶן דּוֹדָתָהּ? הֲתִתֵּן יָדָהּ לוֹ וְלִבָּהּ וְנַפְשָׁהּ וְכָל חוּשֶׁיהָ נְתוּנִים הֵם לְאִישׁ אַחֵר? וּמִי הוּא הָאִישׁ הַזֶּה?.. עוֹד לֹא כִלְּתָה מִרְיָם לְדַבֵּר, וְרִגְשֵׁי חֵמָה וָקֶצֶף, אַהֲבָה וְחֶמְלָה הִרְגִּיזוּ אֶת הָאָב הַזָּקֵן, עִוּוּ פָנָיו וַיְזַעְזְעוּהוּ. כִּמְעַט נָשְׂאָה מִרְיָם עֵינֶיהָ אֵלָיו וַתֶּחֱרַד וַתִּתְפַּלֵּץ וַתִּפֹּל עַל פָּנֶיהָ וַתִּדּוֹם.

„הוֹי מִרְיָם, מִרְיָם! הֲכֹה תְדַבְּרִי אֵלַי, בַּת שִׁפְרָה הַתַּמָּה? הֲכֵן תַּשְׁפִּילִי לָאָרֶץ כְּבוֹדִי, לָסוּר מֵאַחֲרֵי אֱלֹהַיִךְ, לַהֲדֹף בֶּן עַמֵּךְ וְלֶאֱהֹב אִישׁ נָכְרִי! אֵלִי אֵלִי, לָמָה עֲזַבְתָּנִי? מַדּוּעַ לֹא קִדְּמַנִי יוֹם מוֹתִי וַיִּסָּתֵר עָמָל מֵעֵינָי?!"

כֵּן קָרָא הַזָּקֵן הַנּוֹאָשׁ, בְּהִתְאַמְּצוֹ לְהָרִים קוֹלוֹ וַיֵּאָנַח בְּשִׁבְרוֹן מָתְנָיִם.

— „אָבִי מְקוֹר חַיָּי!—יִלְלָה הָעַלְמָה הָאֻמְלָלָה וַתְּחַבֵּק אֶת בִּרְכָּיו הַכּוֹשְׁלוֹת—שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ עַל בִּתְּךָ הָאֻמְלָלָה, אַךְ מִקֶּרֶב לִבְּךָ אַל תַּרְחִיקֶנָּה. זְכָר־נָא אֲשֶׁר נָשָׂאתִי וַאֲשֶׁר אֶסְבֹּל עוֹד...

וְעִמָּנוּאֵל שָׁאַף לְהוֹצִיא הֶגֶה מִפִּיו, אֲבָל קוֹל מִלָּיו נֶחְבְּאוּ מִסַּעֲרַת רִגְשׁוֹתָיו, אֲשֶׁר הִתְגָּעֲשׁוּ בְּקִרְבּוֹ, וּמִרְיָם

קָפְצָה אֵלָיו וַתִּתְמְכֵהוּ בְּיָדֶיהָ, כִּי עֲזָבָהוּ כֹחוֹ וַיִּצְנַח עַל כִּסְאוֹ וַיִּתְעַלָּף.

מִי יְמַלֵּל מְצוּקַת לִבָּהּ, בְּהִתְאַמְּצָהּ לְהָשִׁיב אֵלָיו רוּחוֹ וְלֹא יָכֹלָה! הֵן רַבּוֹת פְּעָמִים רָאֲתָה, בְּהִתְעַטֵּף עָלָיו נַפְשׁוֹ, אֲבָל עַתָּה הֲלֹא מִיָּדָהּ הָיְתָה זֹאת לוֹ, וּמִי יוֹדֵעַ פֶּן הִתְעַלֵּף הַפַּעַם לְבִלְתִּי הָקִיץ עוֹד? הֲלֹא הִיא הַסִּבָּה בְּנֶפֶשׁ אָבִיהָ.. בְּרְגָעִים נוֹרָאִים כָּאֵלֶּה, בְּהִתְעַטֵּף נֶפֶשׁ אָבִיהָ עַל זְרוֹעוֹתֶיהָ, בִּהְיוֹת רוּחוֹ מְרַחֶפֶת בֵּין חַיִּים וָמָוֶת, לֹא נִפְלֵאת הִיא, כִּי נָתְנָה אֶת לִבָּהּ לְיָאֵשׁ עַל כָּל תִּקְוַת חַיֶּיהָ, אִם רַק יָשׁוּב אָבִיהָ לִרְאוֹת חַיִּים וּלְהָסִיר מִלִּבָּהּ גַּם זֵכֶר כָּל מַחְמַדֶּיהָ בְּחָלֶד, אִם רַק יְדַבֵּר דָּבָר. אַף נִדְמֶה לָהּ, כְּמוֹ הֵבִין הַגִּיגָהּ—כִּי מְעַט מְעַט שָׁב רוּחוֹ אֵלָיו וְעֵינָיו הַקָּמוֹת שָׁבוּ לִרְאוֹת אוֹר. פִּתְאֹם תָּפַשׂ אֶת בִּתּוֹ וַיְמַשְׁכֶנָּה אֵלָיו, וּכְרֶגַע נִחַם וַיָּשֶׁב וַיֶּהְדְּפֶנָּה, וַיַּסֵּב אֶת פָּנָיו וַיֵּבְךְּ מִנַּהֲמַת לִבּוֹ.

וְלֵב מִרְיָם נָמֵס בְּקִרְבָּהּ. וַיְהִי לְמַיִם וַתֵּבְךְּ בְּכִי תַמְרוּרִים וַתֹּאמַר: „אָמְנָם, אָבִי, הִרְבֵּיתִי לַחֲטוֹא בִּבְלִי דָעַת — לוּ יָדַעְתִּי דֶּרֶךְ אַהֲבָה, כִּי עַתָּה הֲשִׁיבוֹתִי רַגְלִי מִדֶּחִי וְאָחוֹר נְסוֹגוֹתִי; אַךְ הֱקִיצוֹתִי וְלֹא עֵת — וּבְכָל זֹאת הִנֵּה אֶתְכּוֹנְנָה לְהָסִיר זִכְרָהּ מִלִּבִּי. וְעַתָּה פְּקָדֵנִי נָא אָבִי כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבֶךָ, כִּי פְקֻדָּתְךָ תִּשְׁמֹר רוּחִי וּכְכֹל אֲשֶׁר תְּצַוֶּה עָלַי אֶעֱשֶׂה".

— „וְאֶת פְּנֵי פֶרְנַאנְדוֹ לֹא תָשִׁיב עוֹד, בִּתִּי?"

— הֲיִרְצֵנִי, אוֹ הֲיִשָּׂא פָנָי, בְּדַעְתּוֹ תַּעֲלֻמוֹת לִבִּי? הַאוּכַל הֱיוֹת לוֹ בְּבֹר לְבָבִי וֶאֱמוּנָתִי, אִם אֶחֱשֶׁה וְלֹא אֲגַלֶּה לוֹ כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבִי? וְאִם בֶּאֱמֶת יֶאֱהָבֵנִי, הֲזֶה הַגְּמוּל

אֲשַׁלְּמָה לוֹ, כִּי כַזֵּב אֲכַזֵּב לוֹ בִּלְשׁוֹנִי?—שָׁאֲלָה מִרְיָם בִּרְתֵת.

„אַל נָא תְגַלִּי לוֹ מְאוּמָה! — עָנָה עִמָּנוּאֵל, בְּהִתְאַמְּצוֹ לְהַסְתִּיר רִגְשׁוֹתָיו, אֲשֶׁר הִתְעוֹרְרוּ בְקִרְבּוֹ לִשְׁמֹעַ דְּבָרֶיהָ הָאַחֲרוֹנִים – אַל נָא יִוָּדַע לוֹ מִדְּבָרֵינוּ מְאוּמָה, פֶּן יִשְׁמַע פֶרְנַאנְדוֹ וְיִתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ; כִּי אִם אַחֲרֵי הֱיוֹתֵךְ לוֹ לְאִשָּׁה וְזִכְרוֹן יָמִים עָבְרוּ יִמָּחֶה מְעַט מְעַט מֵעַל לוּחַ לִבֵּךְ, אָז תְּגַלִּי לוֹ סוֹדֵךְ. יָדַעְתִּי, כִּי בְּרְבוֹת הַיָּמִים יֵהָפֵךְ לְבָבֵךְ, בִּתִּי, לְאַהֲבָה אוֹתוֹ, כְּאִלּוּ לֹא יָדַעַתְּ אִישׁ אַחֵר זוּלָתוֹ"

וּמִרְיָם הֶעֱמִיקָה לַחֲשֹׁב וַתֹּאמַר בְּשֵׁפֶל קוֹלָהּ: „אִם בִּתְלָאוֹת וּמַכְאוֹבִים יְכֻפַּר לְנֶפֶשׁ חוֹטֵאת, יָדַעְתִּי, כִּי יִמְחֶה ה' פְּשָׁעַי וְחַטֹּאתִי לֹא יִזְכֹּר עוֹד; אֲבָל הַגִּידָה נָא, אָבִי: אִם כְּמִצְוָתְךָ אֶעֱשֶׂה, הֲלֹא אֶחֱטָא לָאִישׁ הָאַחֵר, כִּי אֲשַׁנֶּה מוֹצָא שְׂפָתַי וְאוֹבִישׁ מִבְטָחוֹ!

„וּמַה תִּקְוַת הָאִישׁ הָאַחֵר, כִּי יַשִּׂיא לַשָּׁוְא נַפְשׁוֹ? הֲתוּכְלִי הֱיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה? אוֹ אוּלַי יֵשׁ עִם לְבָבֵךְ לָלֶכֶת אַחֲרָיו עֵת תֵּאָלְמְנָה שִׂפְתֵי אָבִיךְ וְקוֹל תּוֹכַחְתּוֹ לֹא תִשְׁמַעְנָה אָזְנַיִךְ עוֹד?"

– חָלִילָה לִּי! — עָנְתָה מִרְיָם בְּלֵב נָמוֹג.

„וּמַה תְּהִי אֵפוֹא אַחֲרִיתְכֶם, אִם לֹא כִּלְיוֹן נֶפֶשׁ וּנְדוּדִים? הֲלֹא תָמִיד תִּשְׂאִי אֵלָיו נַפְשֵׁךְ וְלִבֵּךְ יַשִּׂיאֵךְ לַחֲטוֹא לֵאלֹהָיִךְ. גַּם כִּי תָפִירִי חֹק, תִּשְׁכְּחִי בְּרִית אֲבוֹתַיִךְ—הֲתַצְלִיחִי בָזֹאת? הַתְאֻשְּׁרִי אָז בָּאָרֶץ? — לֹא, בִּתִּי! נְקִיָּה אַתְּ מִשְּׁבוּעָתֵךְ. דָּבָר עַלְמָה תַמָּה לֹא יָקוּם לְעוֹלָם, כִּי אָבִיהָ יָפִיר נִדְרָהּ. גַּם לֹא תֶחֶטְאִי לָאִישׁ הַנָּכְרִי, אִם לֹא תוֹסִיפִי עוֹד תֵּת תִּקְוָה

בְלִבּוֹ. לָכֵן שִׁמְעִי, בִּתִּי, לְקוֹלִי: שִׁיתִי אֵלַי לִבֵּךְ וְכָל עֲוֹנוֹתַיִךְ לֹא יִזָּכְרוּ עוֹד. אֲהוּבָה תִּהְיִ לִי, מִרְיָם יְחִידָתִי, בַּת שִׁפְרָה אֵשֶׁת נְעוּרַי אֲשֶׁר אָהָבְתִּי!"

וּמִרְיָם עוֹדֶנָּה מַחֲרִישָׁה, לֹא תָשִׁיב לְאָבִיהָ דָבָר, כִּי עוֹד יַךְ לִבָּהּ בְּקִרְבָּהּ. אָכֵן הִיא לֹא הֶעְלִימָה מִמֶּדְרוֹ, כִּי לֹא תוּכַל הֱיוֹת לוֹ לְעוֹלָם, אֲבָל הֲלֹא גַם נִשְׁבְּעָה לוֹ, כִּי אַהֲבָתָהּ לְאַחֵר לֹא תִתֵּן. וּמַה יֹּאמַר אוֹהֲבָהּ מִקֶּדֶם, בִּרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ פִּתְאֹם לִימִין אִישׁ אַחֵר? אוֹ הֲיִהְיֶה לְבָבָהּ שָׁלֵם עִם בַּעֲלָהּ אַלּוּף נְעוּרֶיהָ וְרוּחָהּ וְנַפְשָׁהּ כְּבָר לְאַחֵר הִקְרִיבָה. בְּרֹב שַׂרְעַפֶּיהָ בְּקִרְבָּהּ נְבוֹכָה וַתֹּאמֶר לְבַקֵּשׁ מֵאֵת אָבִיהָ לָתֵת לָהּ אֲרוּכָה, עַד אֲשֶׁר יָנוּחַ לָהּ מְעָט. אֲבָל בְּעוֹד עִמָּנוּאֵל יוֹשֵׁב וּמְחַכֶּה לְמַעֲנֵה פִיהָ, וְהִנֵּה נִפְתְּחוּ הָעֲנָפִים בִּמְבוֹא הַסֻּכָּה וְעַל הַמִּפְתָּן נִרְאָה אִישׁ רָם קוֹמָה, לָבוּשׁ בִּגְדֵי מִלְחָמָה! וּמִרְיָם קָפְצָה מִמְּקוֹמָהּ וַתֶּחֱרַד וַתֶּאֱנַק דֹּם, וְהָאוֹרֵחַ חָשַׁב, כִּי נִבְהֲלָה מִרְיָם מִשִּׂמְחַת פִּתְאֹם וַיַּשְׁלֵךְ מֵעָלָיו אֶת אֶדֶר־הַיְקָר וְאֶת כּוֹבָעוֹ בַּעַל־הַנּוֹצָה וַיִּקְרָא: "הֲתִתְפַּחֵד בַּת גִּילִי מִפָּנָי? אוֹ לֹא תַכִּירֵנִי עוֹד מִרְיָם מַשְׂאַת נַפְשִׁי?" וְעִמָּנוּאֵל שָׁכַח כְּרֶגַע אֶת כָּל אֲשֶׁר עָבַר עָלָיו וַיִּפּוֹל עַל צַוְּארֵי הָאוֹרֵחַ וַיְחַבְּקֵהוּ בִזְרוֹעוֹתָיו הָרָפוֹת. "הֶאָח, בְּנִי! בְּנִי!" קָרָא בַעֲלִיצוּת נֶפֶשׁ וּמֵעַפְעַפָּיו נָזְלוּ דִמְעוֹת גִּיל.

ה.

וּפֶרְנַאנְדוֹ אֵחַר לָשֶׁבֶת בְּעֵמֶק הָאֲרָזִים כָּל תְּשְׁעַת יְמֵי הֶחָג. זֶה כְּבָר כָּלְתָה נַפְשׁוֹ לְשַׁחֵר פְּנֵי מִרְיָם בְּאַהֲבָה וּלְבַקֵּשׁ יָדָהּ, אֲבָל כָּל יְמֵי הַמִּלְחָמָה כָּלוּ עֵינָיו וְלֹא מָצָא עֵת לוֹ לַעֲשׂוֹת לְבֵיתוֹ. וְכַאֲשֶׁר בָּאוּ יְמֵי הַשָּׁלוֹם, אָז הֵחִישׁ הַגִּבּוֹר הַצָּעִיר צְעָדָיו לָקַחַת רָצוֹן מֵאֵת מִרְיָם מַשְׂאַת נַפְשׁוֹ וְלָחֹג חַג חֲתֻנָּתָם בָּעֵמֶק הַזֶּה, כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל, טֶרֶם יִשָּׁאֲנָה לוֹ לְעֵינֵי הַנּוֹצְרִים עַל פִּי דַרְכָּם.

וּמַה שָּׁנְתָה חָזוּת הַכֹּל, בְּשׁוּבוֹ שָׁמָּה עַתָּה! מִרְיָם לֹא שָׂמְחָה עוֹד כְּמִקֶּדֶם לִקְרַאת רֵעַ שַׁעֲשׁוּעֶיהָ מִימֵי יַלְדוּתָהּ, כִּי נִפְעֲמָה וְלֹא דִבְּרָה, וּפָנֶיהָ זָעֲפוּ תָמִיד וְכִמְעַט הִתְחַמְּקָה מִמֶּנּוּ לְבִלְתִּי יִפְגְּשֶׁנָּה לְבַדָּהּ. וְעִמָּנוּאֵל לֹא אָחַז עוֹד בְּיָדוֹ לְהִתְהַלֵּךְ אִתּוֹ בִּנְאוֹת שְׁלוֹמוֹ כְּדַרְכּוֹ מֵאָז — כִּי נֶהְפַּךְ לְאִישׁ שֵׂיבָה, לְבֶן פָּנִים, אֲשֶׁר יָחוֹג וְיָנוּעַ אֶל יַרְכְּתֵי בוֹר. גַּם שִׂמְחַת גִּילוֹ לֹא יָכֹל עוֹד נְשׂוֹא, כִּי הִתְחַלְחַל מְאֹד, וְכִמְעַט יָצְאָה נַפְשׁוֹ, בִּרְאוֹתוֹ אוֹתוֹ פִּתְאֹם.

וּפֶרְנַאנְדוֹ לֹא אֵחַר לְהַבִּיעַ חֵפֶץ לְבָבוֹ, וַעֲלִיצוּת הַזָּקֵן גָּבְרָה לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי בֶּן אֲחוֹתוֹ.

— הִנֵּה מֵאָז יְעַדְתִּיהָ לָּךְ, יַקִּירִי! — עָנָה בְּרֶגֶשׁ לֵבָב — בְּדַעְתִּי, כִּי תִיקַר נֶפֶשׁ בִּתִּי בְּעֵינֶיךָ וְעַל כַּפַּיִם תִּשָּׂאֶנָּה.

הָהּ, בְּנִי! הֵן רַבּוֹת חֲלִיפוֹת בַּתֵּבֵל... וְאַתָּה אַל נָא תְשַׁנֶּה טַעַמְךָ וְאַל תֶּחְדַּל לְאַהֲבָה!

לַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִשְׁתָּאָה פֶּרְנַאנְדוֹ מְאֹד, אַךְ נִזְהַר בְּרוּחוֹ לְבִלְתִּי הַרְגִּיזֵהוּ, וַיּוֹשֶׁט יָדוֹ לוֹ לְאוֹת שְׁבוּעָה, כִּי יַשְׁלִים חֶפְצוֹ.

וּמִרְיָם בָּאָה לְתֻמָּהּ אֶל חֲדַר מוֹשָׁבָם, וּבִרְאוֹתָהּ אוֹתָם, חָפְצָה לָשׁוּב אָחוֹר, וַיַּעַצְרֶהָ עִמָּנוּאֵל וַיְבַשְּׂרֶנָּה, כִּי הִנֵּה שָׁמַע ה׳ אֶל קוֹל תְּפִלָּתוֹ וְתוֹחַלְתּוֹ לֹא נִכְזָבָה. וַיָּקָם וַיְחַבְּרֵם יַד לְיָד וַיְבָרְכֵם מִקִּירוֹת לִבּוֹ בְּמַעַל יָדָיו וַיֵּצֵא מִן הַחֶדֶר בְּפִיק בִּרְכָּיִם.

כְּפֶסֶל אִלֵּם עָמְדָה מִרְיָם אֶל מוּל פְּנֵי אֲרוּשָׂהּ, אֲשֶׁר נִשְׁאַר אִתָּהּ לְבָדָד. וּפֶרְנַאנְדוֹ חִנֵּן קוֹלוֹ וַיְבַקְשֶׁנָּה לְהַשְׁמִיעֵהוּ נִדְבוֹת פִּיהָ, כִּי דִבְרֵי אָבִיהָ לָהּ לְרָצוֹן. אַךְ הִיא שָׂמָה יָד לְפֶה וַתָּסֵב פָּנֶיהָ וַתֵּבְךְּ וַתַּגֵּד לוֹ, כִּי אֵינֶנָּה שָׁוָה בְּאַהֲבָתוֹ וְחַסְדּוֹ מָרוֹם מִנֶּגְדָּהּ. וּפֶרְנַאנְדוֹ דִּמָּה, כִּי רַק מֵעַנְוַת לֵבָב בּוֹכִיָּה הִיא וּבְתֻמָּתָהּ תֵּבוֹשׁ לְהַבִּיעַ חֶפְצָהּ. וַיְחַבְּקֶנָּה וַיְנַשְּׁקֶנָּה בְּאַהֲבָה וָגִיל, וּבַעֲלִיצוּת נַפְשׁוֹ סִפֵּר לָהּ אֶת כְּבוֹד עָשְׁרוֹ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר גִּדְּלוּהוּ הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה, בְּהַטּוֹתָם לוֹ חֶסֶד עוֹלָם.

בְּמֶשֶׁךְ שְׁנֵי הַיְרָחִים, אֲשֶׁר יָעַד פֶּרְנַאנְדוֹ לְיוֹם שׁוּבוֹ, יָגְעָה מִרְיָם בְּמַפַּח נַפְשָׁהּ לָשֵׂאת אֵת אֲשֶׁר נָטַל עָלֶיהָ, וְאֶל אֱלוֹהַּ הִתְחַנְּנָה לְאַמֵּץ לְבָבָהּ, כִּי תוּכַל לִשְׁמֹר אֱמוּנָתָהּ לְאַלּוּף נְעוּרֶיהָ. שָׂבְעָה נְדוּדִים וּמַכְאוֹבִים וְעַל כָּל אֵלֶּה חֶרְפָּה שָׁבְרָה לִבָּהּ לִהְיוֹת בְּעֵינֵי פֶּדְרוֹ כִּמְפִירָה בְּרִית. כֵּן פָּנוּ יְמֵי כְלוּלוֹתֶיהָ בִּדְאָגָה וְנַפְשָׁהּ נָקְטָה בְּחַיֶּיהָ.

וְעִמָּנוּאֵל לֹא זָכַר עוֹד לְמִרְיָם אֶת דְּבָרֶיהָ וְהִתְוַדּוֹתָהּ לְפָנָיו בְּטֶרֶם יָבוֹא פֶרְנַאנְדוֹ לְאָרְשָׂהּ לוֹ, כִּי אִם הִגְדִּיל אַהֲבָתוֹ אֵלֶיהָ עַל הָאֹשֶׁר אֲשֶׁר הִנְחִילַתְהוּ וְלֹא מָרְתָה אֶת פִּיו. גַּם מַחֲלָתוֹ עֲזָבַתְהוּ וּכְמוֹ שָׁב לִימֵי עֲלוּמָיו. וַיִּשְׁקֹד לְהַרְבּוֹת תְּכוּנַת בֵּיתוֹ לִקְרַאת הַמּוֹעֵד הַבָּא וּלְפָאֲרֵהוּ בְּכָל שְׂכִיּוֹת הַחֶמְדָּה אֲשֶׁר הוֹצִיא מֵאוֹצְרוֹתָיו, וַיִּסַּע עִם רְאוּבֵן עַבְדּוֹ הַזָּקֵן לִקְנוֹת כָּל הַדָּרוּשׁ עוֹד לְחֶפְצוֹ וַיָּבֵא אִתּוֹ עֲדֵי עֲדָיִים, סְגֻלּוֹת וִיקָרוֹת לְבֵיתוֹ חֶמְדַּת לְבָבוֹ, כִּי אָמַר: לְדוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס נָאוָה כַּלָּה כְלוּלָה בַּהֲדָרָהּ, אֲשֶׁר מִנָּגְהָהּ יֶחֱוָרוּ כּוֹכְבֵי רָקִיעַ וְהָאָרֶץ תָּאִיר מִכְּבוֹדָהּ.

יוֹם הַחֲתֻנָּה קָרֵב לָבֹא וּפֶרְנַאנְדוֹ הִקְדִּים בּוֹאוֹ, אַף חָשַׁב לְשַׂמֵּחַ לְבַב מִרְיָם, בַּהֲבִיאוֹ לָהּ רַעְיָה יְדִידַת נֶפֶשׁ, אֲשֶׁר תְּנַהֲלֶנָּה אֶל חֻפָּתָהּ, הִיא הַגְּבִירָה דוֹנָה עֲמִילְיָה דִי קַאסְטְרוֹ— וְהוּא לֹא יָדַע, כִּי בָזֶה הִרְעִישׁ הִרְגִּיז לְבָבָהּ לֹא מְעַט, כִּי עָלוּ לְנֶגְדָּהּ זִכְרוֹנוֹתֶיהָ, אֲשֶׁר חָפְצָה לְהַשְׁכִּיחָם. וּבִנְפֹל מִרְיָם עַל צַוְּארֵי עֲמִילְיָה בִּנְהִי וּבִבְכִי תַמְרוּרִים, דִּמָּה, כִּי רַק מֵהֲמוֹן רִגְשׁוֹתֶיהָ תִּשְׁתַּפֵּךְ נַפְשָׁהּ אֶל חֵיק רֵעוּתָהּ הַנֶּאֱמָנָה.—

אֲבָל עִמָּנוּאֵל לֹא שָׂם לִבּוֹ בַּפַּעַם הַזֹּאת אֶל בּוֹא פֶרְנַאנְדוֹ וְתוּגַת מִרְיָם — כִּי עֵינָיו הִבִּיטוּ אֶל אִישׁ זָר, אֲשֶׁר הִתְעָרֵב בְּתוֹךְ עֲדַת קְרוֹבָיו וִידִידָיו, הַבָּאִים לָשׂוּשׂ אִתּוֹ מָשׂוֹשׂ עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתוֹ. הָאִישׁ הַזֶּה הַלָּבוּשׁ מְעִיל כֹּמֶר הֵסִיר פִּי־רֹאשׁוֹ הַמְכַסֶּה עַל פָּנָיו, וְעַפְעַפָּיו בְּחָנוּ אֶת מִרְיָם, אֲשֶׁר הֵסַבָּה פָּנֶיהָ—כִּי הִתְאַדְּמָה מִבֹּשֶׁת, בְּהַבִּיט הָאִישׁ הַזָּר אֵלֶיהָ בְּלִי חָשָׂךְ.

„אל נָא תָּסִירִי, בִּתִּי, פָּנַיִךְ מִמֶּנִּי!" — קָרָא הָאִישׁ הַזָּר. וְעִמָּנוּאֵל הִתְחַלְחֵל לְקוֹלוֹ, כִּי עָלָה עַל לִבּוֹ זִכְרוֹן שְׁנוֹת קֶדֶם וַיְהִי כְּחוֹלֵם בְּהָקִיץ.

„אָכֵן זָר אֲנִי לָךְ, לֹא כֵן אַתְּ לִי, תַּמָּתִי! כִּי מַרְאֵה פָּנַיִךְ יַזְכִּירֵנִי אֶת אִמֵּךְ הַיְקָרָה, כְּמוֹ לְנֹכַח פָּנַי הִתְיַצָּבָה. וְאַתָּה עִמָּנוּאֵל, הַאֻמְנָם שָׁכַחְתָּ אֶת יוּלִיאַן וְלֹא תַכִּיר מַרְאֵהוּ עוֹד?

עוֹד מִלָּתוֹ עַל לְשׁוֹנוֹ וְעִמָּנוּאֵל מִהֵר אֵלָיו וַיְחַבְּקֵהוּ וַיֵּבְךְּ עַל צַוָּארָיו. חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הִנֵּה עָבְרוּ מֵאֵת הִפָּרְדָם וְעַד עָתָּה. שַׂעֲרוֹת שְׁנֵיהֶם כַּשֶּׁלֶג הִלְבִּינוּ, כִּי שֵׂיבָה זָרְקָה בָם, וְאַהֲבָתָם עוֹד נִשְׁאֲרָה בְּעֶצֶם תֻּמָּהּ.

וְלֵב עִמָּנוּאֵל פָּג בְּקִרְבּוֹ וְעֶשְׁתֹּנוֹתָיו אָבְדוּ מִשִּׂמְחַת פִּתְאֹם. וּמִרְיָם שָׂמְחָה כָּל מַעְיָנֶיהָ בּוֹ, וּמִיִּרְאָתָהּ לְנֶפֶשׁ אָבִיהָ, שָׁכְחָה כִּמְעַט אֶת זִכְרוֹן הַיּוֹם הַנּוֹרָא הַהוֹלֵךְ וְקָרֵב.

וְיוֹם הַחֲתֻנָּה בָּא. עַלִּיזֵי אֱמוּנָה וִידִידוּת נֶאֶסְפוּ כָּל הַקְּרוּאִים אַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם אֶל הַמִּקְדָּשׁ הַמְעַט הַהוּא, אֲשֶׁר הִתְפַּלֵּא פֶּדְרוֹ לְמַרְאֵהוּ הַחִיצוֹן. הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה נִפְלָא גַם בְּמַרְאֵהוּ הַפְּנִימִי: קִירוֹתָיו וְקוֹרוֹתָיו אֲרָזִים חֲלוּקֵי מַעֲצָד. בַּתָּוֶךְ בָּמָה גְבוֹהָה מְכֻסָּה מִטְפַּחַת מֶשִׁי וְרִקְמָה, וּסְבִיבוֹתֶיהָ מַעֲקֶה מֵעֲצֵי בְרוֹשִׁים וְעָלָיו מִקְלַעַת פְּקָעִים וּפְטוּרֵי צִיצִים מְצֻפִּים זָהָב. בְּקִיר הַמִּזְרָח אֲרוֹן עֵץ גָּבוֹהַּ עָגֹל לְמַעְלָה כְּמַרְאֵה קֶשֶׁת וְעָלָיו שְׁנֵי לוּחוֹת אֶבֶן, וַעֲלֵיהֶם חֲרוּתִים עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת. לִשְׁנֵי עֲבָרָיו מִתְנוֹסְסִים שְׁנֵי עַמּוּדִים, הַתּוֹמְכִים אֶת כִּפַּת הָאָרוֹן וְלוּחוֹתָיו, וְהָעַמּוּדִים וְדִבְרֵי הַלּוּחוֹת מְצֻפִּים זָהָב, וּבְתוֹךְ הַבַּיִת עַל פְּתִיל מֶשִׁי תְּלוּיָה

מְנוֹרַת כֶּסֶף טָהוֹר, אֲשֶׁר אוֹרָהּ לֹא יִכְבֶּה תָּמִיד. כְּקֶרֶב הָעֵדָה אֶל הַשְׁלַבִּים, אֲשֶׁר לְרַגְלֵי הָאָרוֹן, נִפְתְּחוּ שְׁתֵּי דַלְתוֹתָיו פִּתְאֹם, וּמִבַּעַד לוֹ נִרְאוּ שִׁבְעָה גְּלִילֵי כֶסֶף לוֹטִים בִּמְגִלּוֹת סְפָרִים וַעֲלֵיהֶם תַּכְרִיךְ מֶשִׁי וְרִקְמָה וְכוֹתְרוֹת זָהָב וָכֶסֶף מְלֵאִים פַּעֲמוֹנִים וְרִמּוֹנִים מַעֲשֵׂי יְדֵי אָמָּן.

וְיוּלִיאַן מוֹרַאלִיס נִכְבַּד מֵאֵת עִמָּנוּאֵל לְבָרֵךְ אֶת בִּרְכַּת הַנִּשּׂוּאִים. וַיַּעַל עַל שְׁלַבֵּי הָאָרוֹן, וַיַּעֲמֹד בֵּין שְׁתֵּי דַלְתוֹתָיו וּלְפָנָיו הִתְיַצְּבוּ הֶחָתָן וְהַכַּלָּה עַל אֶבֶן־שַׁיִשׁ לְבָנָה, וַעֲלֵיהֶם חוּפָּה חֲפָה יְקָרָה, מְשֻׁבֶּצֶת זָהָב וּנְשׂוּאָה עַל אַרְבָּעָה מוֹטוֹת כָּסֶף. שַׂעֲרוֹת מִרְיָם הַשְּׁחוֹרוֹת כֻּסּוּ בִצְנִיף תִּפְאָרָה, כְּטַעַם יוֹשְׁבֵי אֶרֶץ הַקֶּדֶם, וְרַק שְׁתֵּי קְוֻצּוֹת עֲבֻתּוֹת וַאֲרֻכּוֹת הִשְׁלִיכוּ צֵל עַל לִבְנַת מִצְחָהּ וּלְחָיֶיהָ, וַתְּנוּעֶינָה כְּגַלִּים עַל לִבָּהּ, אֲשֶׁר כַּיָּם נִגְרָשׁ, וְהִיא עֲטוּיָה תִּלְבֹּשֶׁת לְבָנָה כַּשֶּׁלֶג, רַק אֲפֻדָּתָהּ זָהָב וַאֲבָנִים יְקָרוֹת, וּפָנֶיהָ כֻסּוּ בְצָעִיף כָּל עֵת עָמְדָה תַּחַת חֻפָּתָהּ, עַד אֲשֶׁר כִּלָּה יוּלִיאַן לְבָרֵךְ וַיִּתֵּן לָהּ לִשְׁתּוֹת מִכּוֹס בִּרְכָתוֹ.

גַּם עִמָּנוּאֵל גַּם פֶרְנַאנְדוֹ, בִּהְיוֹתָם תְּפוּשִׂים בְּמַחְשְׁבוֹתֵיהֶם, לֹא רָאוּ אֶת רִגְשַׁת הָעֵדָה הַנִּבְהָלָה מִמַּרְאֵה פְנֵי מִרְיָם, עֵת הוּסַר הַצָּעִיף הַלּוֹט עָלֶיהָ — כִּי לְחָיֶיהָ וּשְׂפָתֶיהָ כַּסִּיד חָוָרוּ, גַּם אוֹר עֵינֶיהָ דָעַךְ, וְעַל פָּנֶיהָ שָׁכְנָה דוּמִיַּת עֶצֶב וְתוּגָה חֲרִישִׁית, וַתְּהִי כְּפֶסֶל אֶבֶן, אֲשֶׁר הִשְׂכִּיל הַיּוֹצֵר לַעֲשׂוֹתוֹ בְּתִפְאֶרֶת אָדָם וְכָל רוּחַ אֵין בְּקִרְבּוֹ. — וְהֶחָתָן שָׂם אֶת הַטַּבַּעַת עַל אֶצְבָּעָהּ וַיְקַדְּשֶׁנָּה לוֹ, וּבְרֹב כֹּחַ הִשְׁלִיךְ אֶת הַכּוֹס מִיָּדוֹ וַיִּנַּפְּצֶנָּה לִרְסִיסִים כַּחֹק. וּבְכֵן תַּם הַמַּחֲזֶה וּמִרְיָם

הקיצה לקול אביה, אשר ברך אותה ברגש לבב ויתבקנה בידים רועדות ויקרא:

„האת, בתי תמתי ויחידתי, אור עיני וחיי רוחי, הנה זה היום שקויתיו מצאתי, ראיתי!"

אחרי כן שבו כלם הביתה, וישבו אל השלחן המלא דשן והעדוי פרחים ופרי ברכה מתנוססים בסלי כסף. אך הם לא שמו לבם אל מאכלי התאוה והיין הנבחר, – כי כל אלה הלא ימצאו תמיד נכונים לפניהם בארמנות קריותיהם ובהיכלי תענוגיהם. ופה כל חפצם אך לעשות פעלם בקדש, להגדיל כבוד אמונתם העתיקה, לקשר לבותיהם ולחזק מוסרות אהבתם איש לרעהו, בהועדם יחד במסתרי העמק הזה.

שעות מספר ישבו הקרואים ויאכלו וישתו וישיחו יתדו עד אשר נטו צללי ערב, ומנורות זהב וכסף האירו את הבית ותפיצינה ריח ניחוח, ריח מור ולבונה וכל אבקת רוכל. ויוליאן קם ממקומו ויברך ברכת שבע. וככלותו לברך קמו עמדו הקרואים, והגבירה עמיליה אחזה ביד מרים, אשר ישבה דומם ועיניה שחו ארצה, ותעירנה לבא אחריה החדרה. ומרים נשאה עיניה אל אביה ופתאם התפלצה ממראה עיניה ותעורר זעקת שבר – כי הוד פניו נהפך למראה התכלת, עיניו קמו, קפאו בחוריהן כעין הבדלח, וגוו הקר כאבן החל להתנועע ולהתנודד וכמעט נפל ארצה, לולא חרד אליו עבדו הזקן לתמכהו בידיו.

ועמנואל הובא אל חדרו וכל קרוביו ומידעיו נלאו

בְּרֹב עֲצוֹתֵיהֶם לְהַעֲלוֹת לוֹ אֲרוּכָה. גַּם עֲמַל יוּלִיאַן, הַיּוֹדֵעַ לְהֵיטִיב גֵּהָה נִשְׁאַר מָעַל וְלֹא יָכֹל לְהָשִׁיב אֵלָיו רוּחוֹ. וּמִרְיָם הַנּוּגָה כָּרְעָה עַל בִּרְכֶּיהָ לִפְנֵי אָבִיהָ הַגּוֹעֵעַ, וְעֵינֶיהָ הַשְּׁחוֹרוֹת נְשׂוּאוֹת אֵלָיו וְלַשָּׁוְא תִּכְלֶינָה לִרְאוֹת בּוֹ רֶגֶשׁ חַיִּים. בְּלֵב נוֹאָשׁ לָחֲצָה מִרְיָם בְּיָדֶיהָ אֶת יָדָיו הַקָּרוֹת, כְּמוֹ אוֹתָהּ לַעֲרוֹת אֵלָיו אֶת נַפְשָׁהּ וְאֶת חַיֶּיהָ. מֵחֶרְדַּת מָוֶת קָצְרָה רוּחָהּ וְלֹא יָכְלָה לְהוֹצִיא אַף אֲנָחָה אַחַת מִלִּבָּהּ הַלָּחוּץ. אַךְ פִּתְאֹם הֵחֵלּוּ לְחָיָיו לְהִתְאַדֵּם, גַּם פָּקַח עֵינָיו רֶגַע וּכְהֶרֶף עַיִן שָׁב וַיְעַצְמֵן, וְעֵין אָדָם לֹא חָזְתָה זֹאת, זוּלָתִי מִרְיָם, אֲשֶׁר הִתְעוֹרְרָה לַמַּרְאֶה הַזֶּה וַתִּצְעַק מִכְּאֵב לֵב וַתִּקְרָא: הָהּ, אָבִי אוֹרִי וְיִשְׁעִי, חוּסָה נָא עָלַי, הַגִּידָה לְבִתְּךָ הָאֻמְלָלָה, כִּי סָלוֹחַ תִּסְלַח לָהּ וּבָרֵךְ תְּבָרְכֶנָּה!

„הַסְּלִיחָה תְּבַקְשִׁי? — נִשְׁמַע כְּאוֹב מֵאֶרֶץ קוֹל הָאָב הַגּוֹעֵעַ, אֲשֶׁר לְקוֹל בִּתּוֹ מַחְמַל נַפְשׁוֹ הִתְרוֹמֵם רֶגַע מִשַּׁעֲרֵי מָוֶת — וּמַה חַטָּאתֵךְ עַתָּה... אֵשֶׁת פֶרְנַאנְדוֹ? הוֹי, בִּתִּי הַנְּעִימָה.. מִי יַרְאֵנִי אוֹר פָּנַיִךְ!.. אַךְ חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי... לַיְלָה לִי מֵרְאוֹת...

וּמִרְיָם נָפְלָה עַל פְּנֵי אָבִיהָ וַתִּשָּׁקֵהוּ בִּשְׂפָתַיִם דּוֹלְקִים, וְהוּא נָשָׂא אֶת יָדוֹ וַיַּעֲבִירֶנָּה לְאִטּוֹ עַל חֶלְקַת פָּנֶיהָ וַיְמַשְּׁשֶׁנָּה, כְּמוֹ אָבָה לַעֲזֹר בָּזֶה לְעֵינָיו הַכֵּהוֹת, כִּי תַּשְׂכֵּלְנָה לְהַכִּיר אֶת מַשְׂאַת נַפְשׁוֹ. אָז קָרָא לְפֶרְנַאנְדוֹ לָגֶשֶׁת אֵלָיו, וַיִּלְחַשׁ אֵלָיו דְּבָרִים; רַק שְׂפָתָיו נָעוּ וְקוֹלוֹ לֹא נִשְׁמָע.

„יְהִי נָא לִבְּךָ, אָבִי, בָּטוּחַ בִּי!‐ קָרָא פֶרְנַאנְדוֹ בְרֶגֶשׁ— הֵן אָהַבְתִּי אֶת בִּתְּךָ בְּעוֹדֶנִּי נָעַר, וּכְגָדְלִי כֵּן גָּדְלָה אַהֲבָתִי,

כִּי לָהּ כָּלָה שְׁאֵרִי וּלְבָבִי–וְעַתָּה הַאַקְשִׁיחַ לְבָבִי מֵאַהֲבָתָהּ, בִּהְיוֹת עֵינֶיהָ נְשׂוּאוֹת רַק אֵלַי–כִּי מִי לָהּ מִבַּלְעָדַי? הַאֲמִינָה לִּי, אָבִי! כָּל עוֹד נַפְשִׁי בִי לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיהָ רָעָה, עַל כַּפַּיִם אֶשָּׂאֶנָּה, חוֹמָה אֶהְיֶה לָּהּ כָּל יְמֵי חַיַּי וְלֹא תֵדַע עֶצֶב עִמִּי!״

וְאוֹר נָגַהּ עַל פְּנֵי הַזָּקֵן הַגֹּוֵעַ.

„בְּנִי! – לָחַשׁ בְּקוֹל דְּמָמָה דַקָּה – בָּרוּךְ תִּהְיֶה לַה׳... גַּם אַתְּ, נֶפֶשׁ נַעֲנָה... הֱיִי בְרוּכָה לָעַד... יוּלִיאַן אָחִי... קָבְרֵנִי נָא בְּקְבוּרַת רַעְיָתִי שִׁפְרָה... הָהּ... לֹא לָזֹאת בָּאתָ... אַךְ לוּ כֵן יְהִי... בָּנַי, רֵעַי וּמְיֻדָּעַי... בָּרְכוּ אֶת ה׳... זַמְּרוּ לָאֱמוּנָה... וְתִשְׁמַעְנָה אָזְנָי... עוֹד הַפַּעַם... מְדַבְּרוֹת קֹדֶשׁ... אִמְרוֹת אָבוֹת...״–תַּאֲוַת לִבּוֹ נִתְּנָה לוֹ, וְקוֹל הָעֵדָה עָלָה הַשָּׁמַיְמָה בְּשִׁיר מִתְּהִלּוֹת דָּוִד, בְּרֶגֶשׁ קֹדֶשׁ.אֲבָל קוֹל הָעַלְמָה הַמְנַצַּחַת בִּנְגִינוֹתֶיהָ תָּמִיד, קוֹל מִרְיָם, לֹא נִשְׁמַע בְּתוֹכָם עַתָּה.–וּכְכַלּוֹתָם אֶת הַשִּׁיר וְהַתְּפִלָּה לְנִשְׁמַת הַגֹּוֵעַ, הִתְחַזֵּק עִמָּנוּאֵל פִּתְאֹם, וַיֵּשֶׁב תַּחְתָּיו, וַיִּשָּׂא אֶת כַּפָּיו וַיִּקְרָא בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים, הַיְסוֹד הַמּוּסָד לֶאֱמוּנַת יִשְׂרָאֵל, לֵאמֹר: „שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה׳ אֱלֹהֵינוּ ה׳ אֶחָד!״–אָז נָפַל אֲחוֹרַנִּית וַיְּפַח נַפְשׁוֹ.

דּוּמִיַּת מָוֶת שָׂרְרָה מִסָּבִיב. רְגָעִים אֵין מִסְפָּר עָבְרוּ, וּמִרְיָם לֹא קָמָה וְלֹא זָעָה מִמְּקוֹמָהּ. בְּאַהֲבָה וְחֶמְלָה נִסָּה פֶּרְנַאנְדוֹ לְהוֹצִיאָהּ מִן הַמָּקוֹם הַנּוֹרָא הַזֶּה; אֲבָל מִרְיָם הֵעִיפָה בּוֹ עֵינֶיהָ כִּמְשֻׁגָּעָה וַתַּרְחִיקֵהוּ מִפָּנֶיהָ בְּחָזְקָה, וַתָּשָׁב וַתִּתְנַפֵּל בְּאֵין אֹמֶר וּדְבָרִים עַל גְּוִיַּת אָבִיהָ הַקָּרָה וְהַקְּפוּאָה.

ו.

שָׁנָה וָחֵצִי עָבְרוּ לְמִן הָעֵת אֲשֶׁר נֶאֱסַף עִמָּנוּאֵל אֶל עַמָּיו וַיִּקָּבֵר בִּשְׂדֵה הַקְּבוּרָה אֲשֶׁר לְעֵמֶק־הָאֲרָזִים, וּלְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר עָזְבָה מִרְיָם אֶת שֶׁקֶט מְקוֹם מוֹלַדְתָּהּ לָגוּר בִּשְׁאוֹן עִיר רַבָּתִי עָם, הִיא הָעִיר שֵׁיגוֹבְיָה הַגְּדוֹלָה בְּעָרֵי קַשְׁטִילְיָה. שָׁם יָשְׁבָה בְּהֵיכַל חֶמֶד, הֵיכַל פֶּרְנַאנְדוֹ אִישָׁהּ נְצִיב הָאָרֶץ הַזֹּאת, וַתְּהִי לִגְבִירָה, שָׂרָתִי בַּמְּדִינוֹת וַעֲדִינָה בִּקְהַל שָׂרִים וַאֲצִילֵי עָם, אֲשֶׁר שִׁחֲרוּ פָּנֶיהָ בְּכָבוֹד. וּבֵיתָהּ הָיָה מָלֵא תָמִיד מִידִידֵי בַעְלָהּ וְרֵעָיו הַמְבַקְּרִים אוֹתוֹ בְּהֵיכָלוֹ, אוֹ מֵהַבָּאִים לְחַלּוֹת פָּנֶיהָ וּלְבַקֵּשׁ עֶזְרָתָהּ — בַּאֲשֶׁר שָׂרִים רַבִּים סָרוּ לְמִשְׁמַעְתָּהּ. אַךְ כָּל כְּבוּדָּה הָיָה בְּהֵיכָלָהּ פְּנִימָה — כִּי מֵעוֹדָהּ לֹא יָצְאָה בִקְהַל עָם לְהִתְעַלֵּס עִם אִישָׁהּ בְּחוּג מְיֻדָּעָיו הָרַבִּים, אֲשֶׁר הִתְחָרוּ יַחְדָּו לְכַבְּדֵהוּ כְּעֶרְכּוֹ, בִּהְיוֹת שְׁמוֹ יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְהָעָם. רַק פַּעַם אַחַת הוֹפִיעָה עִם בַּעְלָהּ בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת, בְּחָגְגָם חַג חֲתֻנָּתָם, לְפִי חֻקֵּי הַנּוֹצְרִים, בְּכָל יְקַר עָשְׁרָם וּמִשְׁמַרְתָּם הַנִּכְבָּדָה. וּמֵאָז וָהָלְאָה לֹא הוֹסִיפָה עוֹד לָבֹא בֵּית חָבֵר, וַתִּבְחַר לָשֶׁבֶת בּוֹדֵדָה, לְהַחֲלִיף כֹּחַ וּלְהִתְחַזֵּק מְעַט מְעַט מִצָּרוֹת לְבָבָהּ. אָכֵן כָּלְתָה נֶפֶשׁ פֶּרְנַאנְדוֹ לְהֵרָאוֹת בְּתוֹךְ קָהָל וְעֵדָה בְּחֶבְרַת רַעְיָתוֹ הָעֲדִינָה, אֲבָל נַפְשָׁהּ בָּחֲלָה בָּזֹאת, וְאַהֲבָתוֹ לֹא נְתָנַתְהוּ לַעֲשׂוֹת דָּבָר

וְלֹא רוּחָהּ, עַל־כֵּן נוֹאַשׁ גַּם מֵחֶפְצוֹ זֶה ותַאֲוַת לִבּוֹ לְהַצִּיגָהּ בְּיָפְיָהּ וַהֲדָרָהּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה.

לֹא לַשָּׁוְא הִתְפַּלְּלָה מִרְיָם—תְּפִלָּתָהּ נִשְׁמָעָה, וּמֵאֵת ה' הָיְתָה, כִּי נִקְרָא דוֹן פֶּדְרוֹ לְמִשְׁמֶרֶת כָּבוֹד בְּסִיצִילְיָה, וַתְּהִי לָהּ תִּקְוָה, כִּי לֹא מַהֵר יָשׁוּב יִרְאֶנָּה עוֹד. וּבְכָל זֹאת לֹא יָדְעָה שַׁלְוָ וּמְנוּחָה לֹא מָצָאָה,—כִּי נָקוֹטָה בְּפָנֶיהָ עַל הַסְתִּירָהּ סוֹדָהּ מֵאִישָׁהּ אַלּוּף נְעוּרֶיהָ, הַיּוֹשֵׁב לָבֶטַח עִמָּהּ, אֲשֶׁר בְּאַהֲבָתוֹ וְצִדְקָתוֹ לֹא יָדַע, כִּי דְּבַר סֵתֶר עִמָּהּ.

בְּתוֹךְ אֲצִילֵי אֶרֶץ סְפָרַד הַמְבַקְּרִים בְּהֵיכַל דוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס הָיָה שַׂר אֶחָד וּשְׁמוֹ דוֹן לוּאִיז גְּרַצְיָה, אִישׁ חַיִל רַב פְּעָלִים בְּעִסְקֵי הָאֱמוּנָה וְהַמְּדִינָה, בִּשְׂדֵה מִלְחָמָה וּבְשֶׁבֶת תַּחְכְּמוֹנִי[1]—וּבְכָל זֹאת נִסְתְּרָה דַּרְכּוֹ מִכָּל רוֹאָיו וְלֹא יָדְעוּ מִי וּמָה הוּא. הוּא הֵאִיר פָּנִים לְכָל מוֹדָעָיו וַיְדַבֵּר אִתָּם יְדִידוּת—וּבְכָל זֹאת נִפְעֲמָה רוּחָם בְּקִרְבָּתוֹ מֵאֵימָה מְסֻתֶּרֶת וַיִּירְאוּ מִגֶּשֶׁת אֵלָיו. פָּנָיו עוֹד מָלְאוּ הוֹד עֲלוּמִים — וּבְכָל זֹאת נִדְמָה, כְּמוֹ הִסְכִּין זֶה כְּבָר לְהִנָּזֵר מִכָּל תַּעֲנוּגֵי חֶלֶד, כִּי חִסֵּר נַפְשׁוֹ מִטּוֹבָה וַיֶּרֶב לָצוּם וּלְהִתְעַנּוֹת בַּיּוֹם וְלִשְׁפֹּךְ נַפְשׁוֹ בַּלֵּילוֹת בִּבְכִי, תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים. גַּם הִרְבָּה עֲשׂוֹת צֶדֶק וּנְדָבוֹת גְּדוֹלוֹת הֵרִים לְמִקְדְּשֵׁי אֱלֹהֵיהֶם וְכָמְרֵיהֶם, אֲשֶׁר כִּבְּדוּהוּ מְאֹד. וּבְכָל זֹאת לֹא הֵפִיק רָצוֹן מִבְּנֵי אָדָם, גַּם מְהַלְלָיו וּמְכַבְּדָיו לֹא אֲהֵבוּהוּ, כִּי רָחַק לִבָּם מִמֶּנּוּ, וַיִּבָּהֲלוּ מִפָּנָיו מִבְּלִי דַּעַת לָמָּה זֶה וְעַל מַה זֶּה.

רַק פֶּרְנַאנְדוֹ הַיָּשָׁר, בְּתָמָּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ עִם בְּנֵי־אָדָם

1) בבית מדרש למדעים.

הָאֱמִין גַּם בּוֹ, וַיֵּט לוֹ חַסְדּוֹ וַיִּתֵּן לוֹ מַהְלְכִים בְּבֵיתוֹ בֵּין כָּל הַשָּׂרִים רוֹאֵי פָנָיו, וְלֹא יָדַע, כִּי אָדָם חָנֵף הוּא, אֲשֶׁר תַּחַת אַהֲבָתוֹ יִשְׂטְמֵהוּ, כִּי צָרָה עֵינוֹ בְּאָשְׁרוֹ, כְּבוֹד בֵּיתוֹ וְחִנּוֹ הָרַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַהֲמוֹן הָעָם. וְהוּא מָלֵא תַחְבּוּלוֹת מִרְמָה וְהַוּוֹת וַיְהִי רֹאשׁ לְחֶבֶר כֹּהֲנִים אֲשֶׁר בֶּאֱמוּנָתָם הִתְקַדָּשׁוּ.

וּפֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס הָיָה נָקִי לְבֵיתוֹ שָׁנָה תְמִימָה וַיִּתְעַנַּג עַל רֹב שָׁלוֹם בְּחֶבְרַת מִרְיָם רַעְיָתוֹ, מִלְּבַד אֲשֶׁר נָסַע לִפְעָמִים לִימֵי מִסְפָּר וַלַּדוּלִידָה אוֹ לִיאוֹנָה, תַּחֲנוֹת אִיזַבֶּלָּה הַמַּלְכָּה, גְּבִרְתּוֹ וְאֵשֶׁת חַסְדּוֹ. פִּתְאֹם בָּאָה אֵלָיו הַפְּקֻדָּה לְהַלְווֹת אֶל הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה עַל דַּרְכָּם אֲרָגוֹנְיָה — וַיְהִי לוֹ הַדָּבָר לְמוֹרַת רוּחַ, בְּדַעְתּוֹ, כִּי יִמָּשְׁכוּ יְמֵי מַסָּעוֹ עָתָּה. וּמִרְיָם הִתְעַצְּבָה אֶל לִבָּהּ — כִּי הִסְכִּינָה לָשֶׁבֶת לָבֶטַח בְּצֵל אִישָׁהּ אוֹהֲבָהּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ, וְזֶה מְעַט הֵחֵלָּה לְהִתְחַזֵּק וְלִמְצֹא מַרְגּוֹעַ—וְהִנֵּה נִשְׁאֲרָה בוֹדֵדָה וְגַלְמוּדָה.

מִרְיָם סָגְרָה בַעֲדָהּ, מִבְּלִי תֵּת לְאִישׁ מִדְרַךְ רֶגֶל עַל סַף הֵיכָלָהּ — וּמַה נִּבְהֲלָה נַפְשָׁהּ, בִּרְאוֹתָהּ פִּתְאֹם אִישׁ זָר הוֹלֵךְ וְקָרֵב אֵלֶיהָ, לַמְרוֹת פְּקֻדָּתָהּ לִמְשָׁרְתֵי בֵיתָהּ! הָאִישׁ הַזֶּה הָיָה דוֹן לוּאִיז גְּרַצִּיָה. הָאִשָּׁה הַנִּבְהָלָה קָצְפָה קֶצֶף, אַךְ דוֹן לוּאִיז הֶחֱלִיק לְשׁוֹנוֹ, הִמְתִּיק שְׂפָתָיו, אַף חִנֵּן קוֹלוֹ וַיְדַבֵּר דְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ לְמוֹרַת רוּחַ לְמִרְיָם, עַד כִּי חָוְרוּ פָּנֶיהָ וּשְׂפָתֶיהָ נֶאֱלָמוּ. וְהִיא הִתְעוֹרְרָה וַתִּשְׁפֹּךְ עָלָיו אַפָּהּ וַתְּמַלֵּא פָּנָיו קָלוֹן וַתְּגָרְשֵׁהוּ. אַךְ הוּא שָׁב אָחוֹר וַיִּתְהַלֵּל, כִּי לוֹ יֵשׁ מֶמְשָׁלָה אֲיֻמָּה וְנִסְתָּרָה הַסָּרָה לְמִשְׁמַעְתּוֹ, עַד כִּי אֲחָזָה רְעָדָה אֶת מִרְיָם.

ז.

וַיְהִי הַיּוֹם וּמִרְיָם יָשְׁבָה בְּבֵית תַּעֲנוּגֶיהָ לְיַד בַּעֲלָהּ אֲשֶׁר שָׁב מִדַּרְכּוֹ, וְאָזְנֶיהָ הִקְשִׁיבוּ לַאֲמָרָיו עַל דִּבְרַת פֶּרְדִינַאנְד וְאִיזַבֶּלָּה וּמַחְשְׁבוֹתָם לְיָמִים יָצָרוּ: „הִנֵּה הַמֶּלֶךְ מוֹסִיף אֹמֶץ, כָּל אַבִּירֵי הָאָרֶץ בִּשְׁמוֹ יִדְגֹּלוּ וּמִסְפַּר חֵיל צְבָאוֹ הוֹלֵךְ וָרָב, עַתָּה תִמְצָא יָדוֹ לְנָעֵר מֵאַרְצוֹ כָּל מוֹשְׁלֵי רֶשַׁע וְלָשׂוּם רֶסֶן עַל שָׂרֵי הָאָרֶץ וְחוֹרֶיהָ לְנַהֲלָם עַל פִּי דַרְכּוֹ, הֲלֹא עַל זֶה יִשְׂמַח כָּל לֵב, כִּי תִכָּרֵת מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן, וְהָעָם יִשְׂמַח וְיָרֹן. אֲבָל לֹא לָךְ, יַלְדַּת שַׁעֲשׁוּעִים, לָשִׂים לֵב לַעֲמַל לְאֻמִּים. אַחֶרֶת אַגִּיד לָךְ: הִנֵּה הַמַּלְכָּה הִתְאַנְּפָה בִי, כִּי לֹא לְקַחְתִּי אוֹתָךְ אִתִּי לְהַצִּיגֵךְ לְפָנֶיהָ — כִּי מְאֹד הִלְלָתֶךְ דוֹנָה עֲמִילְיָה דִי־קַאסְטְרוֹ וְהֵרִימָה תִּפְאַרְתֵּךְ וּתְהִלָּתֵךְ עַד לַשְּׁחָקִים וַתְּעוֹרֵר בְּלֵב הַמַּלְכָּה אֶת הַחֵפֶץ לִרְאוֹתֵךְ עַיִן בְּעָיִן. עַל כֵּן רָעֲמוּ פָנֶיהָ, בִּרְאוֹתָהּ אוֹתִי בָא לְבַדִּי. וְאָנֹכִי הִצְטַדַּקְתִּי בַּחֲלוֹתֵךְ. אָמַרְתִּי לָהּ, כִּי חוֹלָה אָתְּ וְאֵיךְ אֲעַנֶּה בַדֶּרֶךְ כֹּחֵךְ? וְגַם בְּזֹאת לֹא רָפְתָה רוּחָהּ מֵעָלֶיהָ וַתֹּאמֶר, כִּי הָיָה לִי לְנַטְּלֵךְ עַל זְרוֹעוֹתָי וְלַהֲבִיאֵךְ אַרְגוֹנְיָה.“

— אוֹ לְהִשָּׁאֵר אִתִּי פֹה! — נִבְהֲלָה מִרְיָם לַעֲנוֹת—הָהּ, פֶּרְנַאנְדוֹ שׁוֹמְרִי וְצִלִּי, אַל לְךָ לַעֲזֹב אִשְׁתְּךָ לְבָדָהּ! כִּי כַמִּדְבָּר נֶחְשָׁב לִי הַבַּיִת הַזֶּה בִּלְעָדֶיךָ.

— אַל נָא תִשְׁכְּחִי, כִּי רַעֲיַת אִישׁ־מִלְחָמָה אָתְּ! — הוֹכִיחָהּ מוֹרַאלִיס בְּלָשׁוֹן רַכָּה—וְעָלַיִךְ לְהַסְכִּין הֱיוֹת בּוֹדֵדָה עֵת תִּקְרָאֵנִי אַרְצִי לָצֵאת לְיֵשַׁע עַמָּהּ וּמַלְכָּהּ, אַף לֹא עֲזוּבָה לְנַפְשֵׁךְ תִּהְיִי — כִּי הַמַּלְכָּה בְּיָפְיָהּ תְּחַזֵּינָה עֵינַיִךְ טֶרֶם אֶעֶזְבֵךְ, וְהִיא תִמְשְׁכֵךְ חֶסֶד, תָּגֵן עָלַיִךְ בְּאַהֲבָתָהּ וּתְשַׁלֵּם נִחוּמִים לָךְ, עֵת אֵצֵא לִקְרַאת נֶשֶׁק לְחָרֵף נַפְשִׁי עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה״.

— נֶשֶׁק וְחֵרֶף נֶפֶשׁ! קָרְאָה מִרְיָם בַּחֲרָדָה — וְאָנֹכִי דִּמִּיתִי כִּי הָיְתָה הָרְוָחָה וּבְאֶרֶץ שָׁלוֹם אֲנַחְנוּ בוֹטְחִים.

„אָכֵן בָּאוּ יְמֵי הַשָּׁלוֹם; אֲבָל הֲנֵדַע שָׁלֵו כָּל עוֹד בְּמִבְחַר אַרְצֵנוּ זָרִים יִמְשֹׁלוּ? אֶל גְּרַנַּדָה יִשָּׂא מַלְכֵּנוּ נַפְשׁוֹ, לְגָרֵשׁ אֶת הָעַרְבִיאִים מִתּוֹכָהּ וּלְהַבְקִיעָהּ אֵלָיו, אָז תְּהִי אֶרֶץ סְפָרַד כֻּלָּהּ לְמַמְלָכָה אֶחָת, חוֹסָה בְּצֵל מֶלֶךְ אֶחָד, אֲשֶׁר יְשִׂימֶנָּה לִגְאוֹן עוֹלָם וּמִפָּנֶיהָ גוֹיִם יֶחֱרָדוּ. וּמִי בַּסְּפָרַדִים יִשְׁמַע זֹאת וְלִבּוֹ לֹא יַעֲלֹץ לָתֵת עֹז לְמַלְכּוֹ וּלְתָמְכֵהוּ בִּגְבוּרוֹת יְמִינוֹ? הַאַף אֵין זֹאת, מִרְיָם? גַּם אַתְּ הֲלֹא תִסְלְחִי לְאַלּוּף נְעוּרַיִךְ, בְּעָזְבוֹ שַׁעֲשׁוּעָיו אִתָּךְ וּמְנוּחָתוֹ לָרוּץ לְמִלְחֶמֶת אַרְצוֹ וּמַלְכּוֹ״

— גַּאֲוָתְךָ, אַלּוּפִי, תַּרְבֵּנִי וּבִכְבוֹדְךָ אֶתְיַמָּר—וּבְכָל זֹאת יֵצֶר לִי מְאֹד לְהִשָּׁאֵר פֹּה לְבַדִּי עֲזוּבָה וְגַלְמוּדָה.

„אַל נָא תִפְחֲדִי, יָפָתִי, כִּי לֹא מַהֵר אֶעֶזְבֵךְ—נִחֵם אוֹתָהּ פֶּרְנַאנְדוֹ וַיְחַבְּקֶנָּה בְּאַהֲבָה — עוֹד יָמִים רַבִּים יַחְלְפוּ טֶרֶם נוֹצִיא מַחֲשַׁבְתֵּנוּ לְפָעֳלָהּ. עוֹד תָּסוּר אֵלֵינוּ הַמַּלְכָּה בְּבוֹאָהּ לְבַקֵּר אֶת הָעִיר הַזֹּאת, אָז תִּלְמְדִי דַעַת אוֹתָהּ, וְכָמוֹנִי

תִּתְּנִי לָהּ גַּם אַתְּ כָּבוֹד וִיקָר כִּי אֵשֶׁת חֶסֶד הִיא."

— הֲלֹא שָׁמַעְתִּי, רַבִּים אוֹמְרִים, כִּי קָשָׁה לְבָבָהּ וְאֵין נִסְתָּר מֵחֲמָתָהּ!

„אָכֵן תַּקְשֶׁה לְבָבָהּ אֶל קְשֵׁי עֹרֶף הַמִּתְפָּרְצִים מִפָּנֶיהָ; לָהֶם תִּטֹּר עֹז אַפָּהּ וְעֶבְרָתָהּ. אַךְ לָךְ, אַיֶּלֶת אֲהָבִים, מַה תַּעֲשֶׂה, כִּי תִפְחֲדִי מִמֶּנָּה? הֲלֹא הִיא בּוֹחֶנֶת לִבּוֹת וּכְלָיוֹת וְעַל פְּנֵי אָדָם תָּבִין דַּרְכּוֹ, וּמַה תֶּחֱזֶה בָּךְ, יָפָתִי? לֵב טָהוֹר וְנֶפֶשׁ יְקָרָה—עַל כֵּן תִּמְשְׁכֵךְ חָסֶד. עוֹד זָכוֹר אֶזְכְּרָה, בְּשׂוּמָהּ עַיִן חוֹדֶרֶת אֶל הָעֶלֶם הַנֶּחְמָד דוֹן פֶּדְרוֹ דִּי שִׁיבִילְיָה אוֹהֵב הַמֶּלֶךְ וְנוֹשֵׂא חִנּוֹ, בִּרְאוֹתָהּ אוֹתוֹ בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה,—אַךְ רֶגַע רָאַתְהוּ עֵינָהּ וַתְּעִידֵהוּ, כִּי אַמִּיץ לִבּוֹ בַּגִּבּוֹרִים, אַף יָשְׁרָה נַפְשׁוֹ בוֹ וּמֵאָז תּוֹקִיר שְׁמוֹ וְרָצוֹן תַּעַטְרֶנּוּ. וְהַקּוֹל יָצָא, כִּי קָרוּא הוּא הוּא עַתָּה אֵלֵינוּ, לְמַעַן תְּהִי גַם יָדוֹ הַחֲזָקָה לְעֵזֶר לָנוּ בַּמִּלְחָמָה הַקְּרוֹבָה.

וּמִרְיָם נִבְהֲלָה מְאֹד וַתְּבַקֵּשׁ לְהַסְתִּיר פָּנֶיהָ הַחִוְרִים אֲשֶׁר הֶאְדִּימוּ כַתּוֹלָע לִשְׁמֹעַ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. אַךְ פִּתְאֹם נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת, וְעֶבֶד בָּא לְהַגִּיד, כִּי שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ בָּאִים הֵנָּה. וּמוֹרַאלִיס מִהֵר לָצֵאת, וּבְשׁוּבוֹ הֵבִיא אִתּוֹ מִכְתָּב חָתוּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ, וַיָּשֶׂם עֵינָיו וְלִבּוֹ אֶל הַכָּתוּב בְּתוֹכוֹ, עַד כִּי שָׁכַח גַם אֶת מִרְיָם הַיּוֹשֶׁבֶת עַל מְקוֹמָהּ וּבְלִבָּהּ תִּתֵּן תּוֹדָה לָאֵל, כִּי תוּכַל לְהַבְלִיג עַל חֶרְדָּתָהּ לִתְשׁוּבַת פֶּדְרוֹ וּלְהַסְתִּיר מְבוּכָתָהּ מֵעֵינֵי בַעְלָהּ.

„כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי כֵּן הוּא — הִבִּיעַ מוֹרַאלִיס אֹמֶר — הִנֵּה הַמַּלְכָּה תּוֹפִיעַ הֵנָּה לָשֶׁבֶת פֹּה יְרָחִים אֲחָדִים, וְעָלַי

תְּצַוֶּה לְהוֹשִׁיב אֶת הָאַרְמוֹן עַל מִשְׁפָּטוֹ. וְעַתָּה שִׁמְעִי נָא אֵת אֲשֶׁר תְּדַבֵּר גְּבִרְתֵּנוּ רַבַּת הֶחָסֶד!

„עַתָּה לֹא תַסְתִּיר עוֹד מֵעֵינֵינוּ אֶת אֶבֶן הַחֵן, אֲשֶׁר תָּפִיץ אוֹר יְקָרוֹת בִּמְעוֹן בֵּיתֶךָ. נִרְאֶנָּה הַפַּעַם וְנָבִין עֶרְכָּהּ— אָז נֵדַע, אִם הִשְׂכִּיל יְדִידֵנוּ לָשִׁית נוֹסָפוֹת עַל כְּבוֹד גְּבוּרָתוֹ גַּם טוּב־טַעֲמוֹ בְּתִפְאֶרֶת נָשִׁים.

— הַאֻמְנָם תְּבִיאֵנִי בְּהֵיכַל מֶלֶךְ, לְהַצִּיגֵנִי לִפְנֵי מוֹשְׁלֵי אָרֶץ? — שָׁאֲלָה מִרְיָם בִּמְבוּכָה.

„כֵּן אֶעֱשֶׂה לְהַרְבּוֹת כְּבוֹדִי כִּדְבַר הַמַּלְכָּה, וְעַנְוָתֵךְ תַּרְבֵּנִי וּמִשְׁנֵה כָבוֹד תַּנְחִילֵנִי. אֲבָל מַה זֹּאת? קָרָא בְּשׁוּמוֹ עֵינָיו בְּגִלָּיוֹן אַחֵר אֲשֶׁר בְּיָדוֹ — הִנֵּה מוֹדִיעֵנִי דוֹן גוֹנְזַאלוֹ דִי לוֹרָה, כִּי הִצְלִיחַ דוֹן פֶּדְרוֹ לְהַכְנִיעַ שְׁאוֹן עָרִיצִים, אֲשֶׁר פָּרְעוּ פְּרָעוֹת בְּסִיצִילְיָה. וְעַתָּה כְּשׁוּב הַמְּנוּחָה לְקַדְמָתָהּ, הִנֵּהוּ קָרוּא הֵנָּה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ, לְהִלָּווֹת עִמָּנוּ וְלָצֵאת יַחְדָּו בְּמִלְחָמָה עַל בְּנֵי עֲרָב — וּבְכֵן קְרוֹבָה הַמִּלְחָמָה לָבוֹא, וִימֵי שֶׁבֶת מַלְכֵּנוּ אִתָּנוּ לֹא יִמָּשֵׁכוּ. הָבָה! אֲמַהֵר אָחִישָׁה לְהַרְבּוֹת הַתְּכוּנָה וּלְקַדֵּם פְּנֵיהֶם בִּכְבוֹד מְלָכִים—כַּאֲשֶׁר יָאֲתָה.״

וּמִרְיָם נִשְׁאֲרָה שׁוֹמֵמָה בַּחֲדָרָהּ, וַתִּפֹּל בְּלִי כֹחַ עַל כִּסְאָהּ. הִנֵּה פֶּדְרוֹ הוֹלֵךְ לָשׁוּב, וּמִי יוֹדֵעַ אִם לֹא יְבִיאֵהוּ הַמֶּלֶךְ אִתּוֹ הֵנָּה. זֹאת זָכְרָה וַחַלְעָפָה אֲחָזָתָה, וַתִּכְרַע וַתֶּעְתַּר אֶל ה׳, כִּי יִשְׁלַח עֶזְרָתוֹ מִקֹּדֶשׁ וְלֹא יַעַזְבֶנָּה לְעֵת צָר...

וּפֶרְנַאנְדוֹ הִרְבָּה הַתְּכוּנָה לְקַדֵּם אֶת פְּנֵי מוֹשְׁלֵי הָאָרֶץ

בְּכָבוֹד וְהוֹד מְלָכִים. וַיְהִי הַמְּעַט לוֹ לְהוֹשִׁיב אַרְמוֹנָם עַל מִשְׁפָּטוֹ, כִּי גַם הִרְבָּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ וַיְגַדֵּל תִּפְאַרְתּוֹ, לָקַחַת רָצוֹן מִיַּד הַמּוֹשְׁלִים, בְּבוֹאָם אֶל הַמִּשְׁתֶּה, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּבֵיתוֹ לִכְבוֹדָם.

עָבְרוּ יְמֵי מִסְפָּר וּמְבַשֵּׂר בָּא לְהַגִּיד, כִּי קְרוֹבִים הֵם לָבוֹא וּפֶרְנַאנְדוֹ מִהֵר לָצֵאת בְּרֹאשׁ הַחַיִל וְהַשָּׂרִים, לְקַדֵּם פְּנֵיהֶם וְלַהֲבִיאָם הָעִירָה. וּמִרְיָם הִתְכַּסְּתָה בַצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתִּתְיַצֵּב עַל יַד הַחַלּוֹן לִרְאוֹת בִּכְבוֹד הַבָּאִים.

וְהָעִיר הוֹמִיָּה וּמְלֵאָה תְּשׁוּאוֹת מֵהֲמוֹן אָדָם. עַל רֹאשׁ כָּל חוֹמָה וּמִגְדָּל הִתְנוֹסְסוּ דִּגְלֵי תִפְאָרָה וְעַל יְצִיעֵיהֶם הוּצְעוּ יְרִיעוֹת יְקָרוֹת בְּצִבְעֵי רִקְמָתַיִם; שָׁם עָמְדוּ נָשִׁים עֲנוּגוֹת וְשָׂרוֹת עֲדִינוֹת לְבוּשׁוֹת מֶשִׁי וַעֲדוּיוֹת עֶדִי. וּמִרְיָם הַחֲרֵדָה שָׁכְחָה דַאֲגָתָהּ כִּמְעַט מִפְּנֵי צַהֲלַת הָעִיר כֻּלָּהּ. וְעֵינֶיהָ הִבִּיטוּ אֶל הֶהָמוֹן הָרַב הָעוֹבֵר בַּסָּף וְכַהֲמוֹת יַמִּים יֶהֱמֶה, יִרְעַשׁ וַיַּרְעִים בְּקוֹלוֹ. וְהִנֵּה קוֹל הֲמוּלָּה נִשְׁמָע, קוֹל מַחֲנֶה צְבָא חַיִל, צְעִירִים וְכַבִּירֵי יָמִים, נְעָרִים חַכְלִילֵי לְחָיַיִם וּזְקֵנִים אַנְשֵׁי שֵׂיבָה עָבְרוּ, אֵלֶּה בָרֶגֶל וְאֵלֶּה בַסּוּסִים, אֵלֶּה בְנֶשֶׁק בַּרְזֶל מְמֹרָט וּמְעֻוֵּר עֵינָיִם, וְאֵלֶּה לְבוּשֵׁי מִכְלוֹל עֲדוּיֵי כֶסֶף וְזָהָב. סוּסִים אַבִּירִים מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה הִתְפָּרְצוּ מִפְּנֵי רוֹכְבֵיהֶם, כְּמוֹ מָאֲסוּ בְמַנְגִּינוֹת בְּנֵי הַחַיִל הַהוֹלְכִים לְאַט. רִבְבוֹת חֲנִיתוֹת, כִּידוֹנִים, שְׁלָטִים, מָגִנִּים, שִׁרְיוֹנִים וַחֲרָבוֹת שְׁלוּפוֹת לְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ כַּבְּרָקִים רוֹצְצוּ, דִּגְלֵי מִלְחָמָה כַּנְּשָׁרִים רִחֲפוּ, וְנוֹצוֹת תִּפְאָרָה נָעוּ מֵעַל כּוֹבְעֵי נְחֹשֶׁת מָרוּק, רָעֲשׁוּ כָּאַרְבֶּה וְנִדְמוּ כַּהֲמוֹן בַּעֲלֵי כָנָף מְעוֹפְפִים עַל רָאשֵׁי

פרידננד ואיזבלה.

הַפָּרָשִׁים רוֹכְבֵי הַסּוּסִים, וְקוֹל הֶהָמוֹן הוֹלֵךְ וְחָזָק, קוֹל שִׁיר, קוֹל מַחֲנֶה, קוֹל חֲצוֹצְרוֹת, רַעַשׁ תֻּפִּים וְצִלְצְלֵי פַּעֲמוֹנִים מִכָּל מִגְדְּלֵי הָעִיר, כָּל אֵלֶּה הָמוּ, רָעֲשׁוּ, הִתְבּוֹלְלוּ יָחַד. מֵהֶם חָרְשָׁה כָּל אֹזֶן וַתֶּחֱרַד הָאָרֶץ לְקוֹלָם.

הַסְּעָרָה קָמָה לִדְמָמָה וַהֲמוֹן הָרוֹאִים הִטּוּ רֹאשׁ לָעֵבֶר הָאֶחָד, שֶׁשָּׁם הוֹפִיעוּ הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה בְּתוֹךְ צְבָא הַחַיִל הַשּׁוֹמֵר לְרֹאשָׁם — הֵם הֵמָּה מִבְחַר גִּבּוֹרֵי סְפָרַד, וְרָאשֵׁי אֲצִילֶיהָ. פֶרְדִינַאנְד רָכַב עַל סוּס עֲרָב שָׁחוֹר כָּעוֹרֵב, וְאִיזַבֶּלָּה רָכְבָה לִימִינוֹ עַל סוּס אַבִּיר לָבָן כַּשֶּׁלֶג, יַחְדָּו הֵאִירוּ פְּנֵיהֶם לְעַמָּם וְהֶהָמוֹן הֵרִיעַ לִקְרָאתָם: הֵידָד, הֵידָד!!

וּמִרְיָם רָאֲתָה אֶת הַמַּלְכָּה וַיָּפָג לִבָּהּ, וְתִקְוָתָהּ אִמְּצַתָּה, כִּי זֶה הַמַּלְאָךְ, אֲשֶׁר שָׁלַח ה' לַחֲבֹשׁ לְעַצְּבוֹתֶיהָ וּלְרַפֵּא לְבָבָהּ הֶהָרוּס. וְהִנֵּה בַּעֲלָהּ עוֹבֵר עַל פָּנֶיהָ וְהוּא מְדַבֵּר עִם מַלְכּוֹ אוֹהֲבוֹ וְאִישׁ חַסְדּוֹ. פָּנָיו צָהֲלוּ וּלְחָיָיו הֶאְדִּימוּ מֵרְגֶשֶׁת עֹנֶג, וּבִרְאוֹתוֹ אֶת רַעְיָתוֹ נִשְׁקֶפֶת בְּעַד הַחַלּוֹן, הִשְׁתַּחֲוָה אֵלֶיהָ בִּשְׂחוֹק חֵן, וְעֵינָיו הֵפִיקוּ יְדִידוּת וָנֹעַם.

שְׁאוֹן הַמַּסָּה עָבַר, וּמִרְיָם תָּרָה אֶת כָּל הֶהָמוֹן וּפְנֵי פֶּדְרוֹ לֹא רָאֲתָה—אָז חָיְתָה רוּחָהּ, וַתָּשָׁב אֶל חַדְרָהּ וַתּוֹדֶה לֵאלֹהֵי יִשְׁעָהּ עַל חַסְדּוֹ זֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה אוֹתָהּ הַפָּעַם.

ח.

וְדוֹן לוּאִיז גַּרְצִיָה נִלְוָה גַּם הוּא עַל עֲדַת הַשָּׂרִים, אֲשֶׁר יָצְאוּ אַחֲרֵי דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס לְקַדֵּם אֶת פְּנֵי הַמּוֹשְׁלִים. וּמוֹרַאלִיס הָאוֹהֵב עֲשׂוֹת חֶסֶד עִם כָּל הַיָּשָׁר־הוֹלֵךְ הִצִּיגָהוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה, וְהֵם כִּבְּדוּהוּ וַיָּאִירוּ אֵלָיו פָּנִים; אַךְ בְּסֵתֶר לְבָבָם לֹא הֵפִיק מֵהֶם רָצוֹן וְנַפְשָׁם לֹא יָדְעָה שֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא בָזֶה. כְּבוֹאָם הָעִירָה בֵּרְכָם דוֹן לוּאִיז וַיִּשָּׂא אֲלֵיהֶם מִדַּבְּרוֹתָיו, וּבְכָל זֹאת רָחַק לִבָּם מִמֶּנּוּ וְלֹא חָפְצוּ קִרְבָתוֹ.

וְלֵיל הַמִּשְׁתֶּה בָּא, וּמִרְיָם עָמְדָה לִימִין בַּעְלָה מִתְנוֹסֶסֶת כְּאֶבֶן נֵזֶר בְּהוֹדָהּ וַהֲדָרָהּ וּנְכוֹנָה לָבוֹא אִתּוֹ אֶל בֵּית הַמִּשְׁתֶּה. קְוֻצּוֹתֶיהָ תַּלְתַּלִּים כַּאֲגֻדַּת נְחָשִׁים הִתְגַּלְגְּלוּ עַל תִּפְאֶרֶת רוּם עֵינֶיהָ וְסוֹבֵב סוֹבֵב הָלְכוּ עָבְרוּ רֹאשָׁהּ וְעָלָיו שֹׂרְגוּ כַּעֲטֶרֶת תִּפְאָרָה הַמִּתְנוֹסֶסֶת בַּאֲבָנִים יְקָרוֹת נוֹצְצוֹת. מִשָּׁם יָרַד צָעִיף הַמְכַסֶּה כַּעֲרָפֶל דַּק אֶת כִּתְפוֹתֶיהָ הַלְּבָנוֹת כַּשֶּׁלֶג וְסוֹבֵב אֶת גֵּוָהּ כְּמַעֲטָפָה. אֲפֻדָּתָהּ תְּכֵלֶת וְרִקְמָתָהּ חוּטֵי כֶסֶף שֶׁרוֹצְצוּ כַּבְּרָקִים לְאוֹר הַמְּנוֹרוֹת. מֶשֶׁךְ פְּנִינִים גְּדוֹלוֹת וּכְבֵדוֹת סָבַב אֶת בָּתֵּי זְרוֹעוֹתֶיהָ, מִשָּׁם חָלַף עָבַר עַל פִּי אֲפֻדָּתָהּ וְשׁוּלֶיהָ מִסָּבִיב. מְעִילָהּ אַרְגָּמָן צַח וְאָדֹם וַחֲלִיפוֹת לִבְרַק מַרְאֵהוּ. חֵשֶׁב אֲפֻדָּתָהּ זָהָב מְעֻלָּף סַפִּירִים, וּנְעָלֶיהָ מֶשִׁי וְרִקְמָה קְטַנִּים נֶחֱמָדִים וּמְלֵאִים אַבְנֵי אֵשׁ. זֹאת הִיא

הַתִּלְבֹּשֶׁת הַיָּפָה, אֲשֶׁר נָאֲוָה מְאֹד לְהוֹד פְּנֵי מִרְיָם וְסַפִּיר גִּזְרָתָהּ, וּבָהּ הוֹפִיעָה לִימִין אִישָׁהּ הָאַלּוּף דּוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס אֶל חֶבְרַת הָאֲצִילִים הָעַלִּיזִים, אֲשֶׁר הִשְׁתָּאוּ וְהִשְׁתּוֹמְמוּ לְמַרְאֶה עֵינֵיהֶם, וְהִיא קָרְבָה אֶל הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה וַתִּכְרַע לִפְנֵיהֶם בְּעַנְוַת חֵן. וְהַמֶּלֶךְ הִבִּיט אֵלֶיהָ וַיִּתְפַּלֵּא עַל יָפְיָהּ וְחִין עֶרְכָּהּ, וַיִּתֵּן יָדוֹ לָהּ וַיְרִימֶנָּה וַיּוֹרֶנָּה בְּחֶלְקַת שְׂפָתַיִם, כִּי לֹא נָאֶה לִגְבֶרֶת בַּיִת כְּרֹעַ בֶּרֶךְ לִפְנֵי אוֹרְחִים הַבָּאִים לְהִתְלוֹנֵן בְּצֵל קוֹרָתָהּ. וְעֵינֵי אִיזַבֶּלָּה רָטְבוּ, בְּהִתְיַצֵּב מִרְיָם לְפָנֶיהָ בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה — כְּמוֹ כְבָר הִכִּירָה עֵינָהּ הַבּוֹחֶנֶת אֶת עַנְנֵי הָאֹפֶל, אֲשֶׁר יָעִיבוּ הוֹד פְּנֵי אֵשֶׁת-נְעוּרִים זֹאת.

„אָכֵן צָדַקְתְּ מִמֶּנּוּ, בְּהַסְתִּירֵךְ פְּאֵר חֶמְדָּתֵךְ זוּ מֵעֵינֵי רוֹאִים!" אָמְרָה אִיזַבֶּלָּה לְדוֹן מוֹרַאלִיס, וּמֵאוֹר פָּנֶיהָ וַחֲסָדָהּ שָׁבָה נֶפֶשׁ מִרְיָם לִמְנוּחָתָהּ.—„צָדַקְתְּ מִמֶּנּוּ, כִּי אָמְנָם אֶבֶן יְקָרָה הִיא, כְּלִילַת כָּל פְּאֵר, אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֵינוּ עַד כֹּה, וְעָלֶיךָ אָמְנָם לְהַסְתִּירָהּ מֵעֵינֵי רוֹאִים, כִּי לֹא יֵדְעוּ מְחִירָהּ וְרַק מְטָהֲרָהּ יַשְׁבִּיתוּ!"

וּפֶרְנַאנְדוֹ הִשְׁתַּחֲוָה וַיָּשֶׁב תּוֹדוֹת לָהּ, וְהַמַּלְכָּה קָמָה מִמְּקוֹמָהּ וַתֹּאחֶז בִּימִין אִישָׁהּ לָבוֹא אֶל הַתָּא הַשֵּׁנִי.

אַךְ לֹא לְעֵט סוֹפֵר לְתָאֵר אֶת כָּל הַהוֹד וְהֶהָדָר, אֲשֶׁר חָזוּ עֵינֵי הַבָּאִים בֶּהָמוֹן הַתָּאִים וְהֵיכְלוֹת הַחֶמְדָּה הַפְּתוּחִים לִפְנֵיהֶם! רֶגַע הִשְׁתּוֹמְמוּ עַל מִבְנֵה קוֹרוֹתֵיהֶם וְכִפּוֹתֵיהֶם הַנִּפְלָאוֹת בְּשִׂיא גָּבְהָן וְהוֹדֶן הַנּוֹרָא, וְרֶגַע נִבְהֲלוּ וְהִתְפַּלְּאוּ, בִּרְאוֹתָם בְּתָא הַמַּרְאוֹת אֶת מַרְאֵיהֶם נִשְׁקָפִים אֲלֵיהֶם אֶלֶף

מוֹנִים מֵהַקִּירוֹת וֶהָמוֹן הָעַמּוּדִים אֲשֶׁר סְבִיבָם. מִמְּנוֹרוֹת הַבְּדֹלַח הַלְּטוּשׁוֹת לְרֹב עֶבְרֵיהֶן הִשְׁתַּפֵּךְ אוֹר יְקָרוֹת כְּנַחַל שׁוֹטֵף, וּמִנֹּגַהּ נֶגְדָּן הוֹפִיעוּ מַרְאוֹת הַקִּירוֹת בְּשַׁלַּל צִבְעֵיהֶם מַרְהִיבֵי עַיִן וָלֵב. עוֹד לֹא שָׂבְעוּ עֵינֵיהֶם לִרְאוֹת אֶת הַחֲמֻדוֹת הָאֵלֶּה, וְהִנֵּה נִשְׁמְעָה תְּרוּעַת חֲצוֹצְרוֹת לְאוֹת, כִּי יָבוֹאוּ אֶל הַגָּן, שֶׁשָּׁם הוֹפִיעַ פִּתְאֹם אוֹר חָדָשׁ וַיָּשֶׁת אֲפֵלָתוֹ כַּצָּהֳרָיִם. מֵאַגְנוֹת אַבְנֵי שַׁיִשׁ לָבָן כַּשֶּׁלֶג הֵרִיקוּ גֻּלּוֹת־עִלִּיּוֹת מֵימֵיהֶן הַמַּזְהִירִים בָּרוּחַ כְּקַרְנֵי אוֹר שֶׁמֶשׁ, וּכְרַצֵּי כֶסֶף שָׁבוּ נָפְלוּ וַיִּשְׁתַּפְּכוּ עַל תַּלְמֵי פְּרָחִים אֵין מִסְפָּר, הַנּוֹצְצִים בְּצִבְעֵיהֶם כְּאַבְנֵי נֵזֶר, בְּהוֹפִיעַ עֲלֵיהֶם נְהָרָה מֵרִבְבוֹת מְאוֹרוֹת הַמְּסֻתָּרִים בְּסִבְכֵי עֲלֵיהֶם. וּמִמַּחֲשַׁכֵּי הַיַּעַר, הַנֶּחְמָד לָעַיִן בַּאֲפֵלָתוֹ חֲלִיפוֹת עִם אוֹר פְּנֵי הַגָּן, נִשְׁמְעוּ קוֹלוֹת שָׁרִים וְנוֹגְנִים, מַרְהִיבֵי לֵבָב וּנְעִימִים לְאֹזֶן שׁוֹמָעַת. כֵּן הִתְעַנְּגוּ הַקְּרוּאִים הַמִּשְׁתָּאִים לְמַרְאֵה עֵינֵיהֶם וּמִשְׁמַע אָזְנֵיהֶם, מִבְּלִי דַעַת אָנָה יִפְנוּ וְאָנָה יִשְׂאוּ פַּעֲמֵיהֶם רִאשׁוֹנָה.

וְקוֹל־תֻּפִּים קָרָא אֶת כֻּלָּם לָשׁוּב וְלָבוֹא אֶל בֵּית הַמִּשְׁתֶּה.

בְּשֶׁבֶת הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה עַל כִּסְאוֹתֵיהֶם זָהָב, נָשְׂאוּ סָבִיב עֵינֵיהֶם וַיִּתְעַנְּגוּ לְמַרְאֵה הַתְּמוּנוֹת הַנֶּחְמָדוֹת, הַתְּלוּיוֹת עַל הַקִּירוֹת מִסָּבִיב, הַמְשַׁוּוֹת לְנֶגְדָּם אֶת קוֹרוֹת אֶרֶץ סְפָרַד וְדִבְרֵי יְמֵי עַמָּהּ, מֵאָז הֵחֵלּוּ עֲשׂוֹת חַיִל בַּמִּלְחָמָה. פֹּה הוֹפִיעָה תְּמוּנַת בַּת מֶלֶךְ תּוֹמֶכֶת שֵׁבֶט, פְּנֵי הָעַלְמָה אִיזַבֶּלָּה. עַל יָדָהּ נִרְאָה מַחֲזֶה יָקָר, מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָן נִפְלָא, אֲשֶׁר תְּשַׁוֶּה לָעַיִן הִתְאַחֲדוּת אַרְצוֹת אֲרָגוֹנְיָה וְקַשְׁטִילְיָה בְּיוֹם חֲתֻנַּת פֶרְדִינַאנְד וְאִיזַבֶּלָּה בְּמִקְדַּשׁ וַלַּדוֹלִיד. וְעַל כֻּלָּם נִפְלְאָה הַתְּמוּנָה הַגְּדוֹלָה

תְּמוּנַת אֲחִי הַמַּלְכָּה, הוּא אַלְפוֹנְזִי הַמֵּת, אֲשֶׁר הִשְׂכִּיל הַצַּיָּר לְתָאֲרוֹ בְּאוֹר עֵינָיו, רוּם מִצְחוֹ וְחֵן שְׂפָתָיו בְּעוֹדוֹ בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ. מַחֲזֵה הָאָח הָאָהוּב נָגַע עַד לֵב הַמַּלְכָּה וְרוּחַ עַצֶּבֶת חָלַף עַל הוֹד פָּנֶיהָ.

„הֶהָיָה לָךְ אָח, יְדִידָתִי?"—שָׁאֲלָה אֶת מִרְיָם בַּאֲנָחָה.

— לֹא, גְּבִרְתִּי! כִּי יְחִידָה הָיִיתִי לְהוֹרַי— עָנְתָה מִרְיָם וַתֵּאָנַח בִּמְרִירוּת גַּם הִיא.

„אֲזַי לֹא תוּכְלִי דַּעַת אֶת הָעַצֶּבֶת, אֲשֶׁר יִתֵּן מַרְאֶה כָּזֶה בְּלֵב אָחוֹת אוֹהֶבֶת. — הָהּ, מִרְיָם יְדִידָתִי! מִי יִתְּנֵנִי מְאֻשָּׁרָה לִרְאוֹת אֶת אָחִי עוֹד הַפַּעַם, וּלְחַבְּקֵהוּ בִּזְרוֹעוֹתַי כְּבְלֵיל זֶה בְּרַכְּנִי בְּהִפָּרְדוֹ מִמֶּנִּי עָלִיז, שָׁלֵו וּמָלֵא תִקְוָה— כָּל הוֹנִי וַעֲטֶרֶת מַלְכוּתִי נָתַתִּי בְּעַד הָעֹנֶג הַזֶּה! אַךְ הָהּ, אָחִי הָאֻמְלָל לָנֶצַח נִפְרַד אָז מִמֶּנִּי: הָאָרֶץ סָגְרָה בְּרִיחֶיהָ בַּעֲדוֹ, וְעֵינַי לֹא תָשׁוּב לִרְאוֹתוֹ עוֹד.—הֲיִזְכְּרֵהוּ מוֹרַאלִיס יְדִידוֹ מִלְּפָנִים?"

— זִכְרוֹ כַחוֹתָם עַל לִבּוֹ וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תִּשְׁתּוֹחַח וְתֶהֱמֶה מִדֵּי דַבְּרוֹ בוֹ—עָנְתָה מִרְיָם.

וְאִיזַבֶּלָה חִבְּקָה אֶת יְדִידָתָהּ זוּ הַחֲדָשָׁה, וַתִּסֹּב לָקַחַת מֵאֵת מוֹרַאלִיס אֶת כּוֹס הַיַּיִן, אֲשֶׁר הוֹשִׁיט לָהּ בְּכָרְעוֹ בֶרֶךְ. וְהִנֵּה זִמְרַת שָׁרִים וְנוֹגְנִים, קוֹל כִּנּוֹר וְעוּגָב נִשְׁמָע, וְקִירוֹת הַהֵיכָל הָמוּ מִתְּרוּעַת הַמְנַצְּחִים בִּנְגִינוֹת. וְהַקְּרוּאִים כִּלּוּ לֶאֱכֹל וַיָּרִיקוּ אֶת גְּבִיעֵיהֶם הַמְלֵאִים מִבְחַר יֵין סְפָרַד. מִדַּם עֲנָבִים רָתַח דָּמָם, חַם לְבָבָם, צָהֲלוּ פְנֵיהֶם וַעֲלִיזִים הִתְרוֹנְנוּ וַיִּשְׁתַּעַשְׁעוּ יַחְדָּו. הַזְּקֵנִים הִרְבּוּ שִׂיחָה וַיְסַפְּרוּ דִבְרֵי גְבוּרָתָם,

אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּמִלְחֲמוֹת הָאָרֶץ; זֶה יְדַבֵּר חֲלָקוֹת וְזֶה יַרְבֶּה מַהֲתַלּוֹת, וְשָׁמַע רֵעֵהוּ וּמִלֵּא שְׂחוֹק פִּיו, וְעָבַר הַשְּׂחוֹק עַל שִׂפְתֵי הַשְּׁלִישִׁי וְהָלַךְ לְמֵישָׁרִים עַל כָּל הַקְּרוּאִים עַלִּיזֵי שִׂמְחָה וָעֹנֶג.

בְּתוֹךְ הָרַעַשׁ וּמִצְהֲלוֹת הַקְּרוּאִים כֻּלָּם לֹא נִשְׁמַע קוֹל הָעֶבֶד אֲשֶׁר בִּשֵּׂר, כִּי אוֹרֵחַ חָדָשׁ בָּא הֲלוֹם, וּמוֹרַאלִיס שָׂמַח לִקְרָאתוֹ וַיְמַהֵר לְקַדֵּם פָּנָיו. גַּם מִרְיָם, בְּשׂוֹחֲחָה עִם הַמַּלְכָּה אֵשֶׁת חַסְדָּהּ, לֹא הִתְבּוֹנְנָה אֶל הָעֶלֶם הַמְבַשֵּׂר וְאֶל אִישָׁהּ, אֲשֶׁר יָצָא מִן הַבָּיִת. אַךְ פִּתְאֹם צָהַל הַמֶּלֶךְ קוֹלוֹ, וְכֻלָּם הֵסַבּוּ פְּנֵיהֶם אֶל פֶּתַח הַהֵיכָל— — — וּמִרְיָם חָרְדָה רָגְזָה תַּחְתֶּיהָ, עֵינֶיהָ חָשְׁכוּ וְאָזְנֶיהָ כָּבֵדוּ, רֹאשָׁהּ סוֹבֵב סוֹבֵב וּשְׁאוֹן הַקְּרוּאִים נִדְמָה לָּהּ בְּעִלּוּף נַפְשָׁהּ כְּסַעַר מִתְחוֹלֵל. עוֹד מְעַט וְנָפְלָה לָאָרֶץ—לוּלֵא אִמְּצָתָהּ רוּחַ בִּינָתָהּ לְהַבְלִיג עַל פַּחְדָּהּ וְחֶרְדָּתָהּ, לֶאֱחֹז בְּכִסֵּא־הַמַּלְכָּה וּלְהִשָּׁעֵן עָלָיו.

הָאוֹרֵחַ הֶחָדָשׁ הָיָה דוֹן פֶּדְרוֹ דִי שִׁיבִילְיָה, אֲשֶׁר שָׁב מִסִּיצִילְיָה, וּבְשָׁמְעוֹ דְּבַר הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר בָּא אֵלָיו הַמֶּלֶךְ, מִהֵר לָבֹא שָׁמָּה גַּם הוּא וַיִּתְיַצֵּב עִם יְדִידוֹ מוֹרַאלִיס עַל סַף הֵיכָלוֹ, בְּהַבִּיטוֹ בְּעֵינַיִם מְפִיקוֹת גִּיל אֶל הֲמוֹן הַקְּרוּאִים וּשְׁאוֹן עֲלִיצוּתָם.

ט.

„בָּרוּךְ אַתָּה בְּבוֹאֶךָ, דוֹן פֶּדְרוֹ – סִינְיוֹר שִׁיבִילְיָה – שֵׁבֶט אַפִּי – מַטֵּה זַעֲמִי!" קָרָא הַמֶּלֶךְ בְּלֵב שָׂמֵחַ וַיּוֹשֶׁט יָדוֹ לְהָאוֹרֵחַ, אֲשֶׁר מִהֵר וַיִּשָּׁקֶנָּה לְפִיו. – אָכֵן נוֹרָא תְהִלּוֹת אַתָּה, כִּי הִפְלֵאת לַעֲשׂוֹת, וְקָצוֹר תִּקְצַר יָדִי לְגָמְלְךָ כְּפִי פָּעָלֶךָ."

– לְךָ לְבַדְּךָ הַתְּהִלָּה, מֶלֶךְ רַב חָסֶד! – עָנָה פֶּדְרוֹ – וְאָנֹכִי צְעִיר עֲבָדֶיךָ הַשְּׂמֵחִים לְכָל מִקְרֶה, אֲשֶׁר יִקְרֶה לָהֶם לְהַרְאוֹת אַהֲבָתָם וֶאֱמוּנָתָם, בְּהַעֲרוֹתָם נַפְשָׁם וְחַיָּתָם לְמַעַנְךָ.

„הִנְנִי מַאֲמִין בְּךָ אֱמוּנָה אֹמֶן– עָנָהוּ הַמֶּלֶךְ יְדִידוּת– מָחָר אֶתְעַנֵּג לִשְׁמֹעַ מִפִּיךָ כָּל אֲשֶׁר פָּעַלְתָּ בְּסִיצִילְיָה לְמַעֲנִי. וְעַתָּה דַּי לְךָ לָדַעַת, כִּי בִגְבוּרָתְךָ וְחֵין עֶרְכְּךָ יִשְׂמַח לְבָבִי אַף יָגֵל כְּבוֹדִי. אֲנַחְנוּ קְרָאנוּךָ הֵנָּה, כִּי דָרוֹשׁ הִנְּךָ לְחֶפְצֵנוּ פֹה, וְרֵאשִׁית פָּעָלְךָ עַתָּה: לִשְׂמֹחַ בְּחַגֵּנוּ וְלִשְׁתּוֹת מִיֵּין הָרֶקַח, אֲשֶׁר יִמְסֹךְ לְךָ גְּבִרְתֵּנוּ אֲדוֹנֵי הַבַּיִת הַזֶּה. אֲבָל אַיֵּה הַגְּבֶרֶת?–קָרָא בְּנָשְׂאוֹ סָבִיב עֵינָיו–הֲלֹא אֹרַח־עוֹלָם תִּשְׁמֹר וְלֹא תִשְׁתֶּה טֶרֶם תִּקַּח בְּרָכָה מִפִּיהָ, וְזֶה מְעַט חָזִיתִי אֶת דּוֹנָה מִרְיָם פֹּה.

„הִנְנִי, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ!"–עָנְתָה מִרְיָם וַתָּקָם וַתַּעֲמֹד לְיַד

הַמַּלְכָּה וַתְּאַמֵּץ לְבָבָהּ, אַף חִזְקָה פָּנֶיהָ לְבַל יָבִינוּ מְבוּכָתָהּ.

נִרְעָשׁ, נִדְהָם וּמְשׁוֹמֵם נִשְׁאַר פֶּדְרוֹ, בִּרְאוֹתוֹ אֶת גְּבֶרֶת הַבַּיִת לְנֶגֶד עֵינָיו, וְלִבּוֹ הִשְׁתּוֹמֵם בְּתוֹכוֹ: הֲזֹאת הִיא מִרְיָם הַיּוֹשֶׁבֶת בָּעֵמֶק, הַמְקַנֶּנֶת בָּאֲרָזִים? מַה לָּהּ פֹּה וּמִי לָהּ פֹּה? אֵיךְ נָתְנָה לְאַחֵר יָדָהּ וְהִיא הֲלֹא נִשְׁבְּעָה לְהִשָּׁאֵר בֶּאֱמוּנָתָהּ אִתּוֹ? הַאֻמְנָם הִשְׁלִיכָה דַּת אֲבוֹתֶיהָ אַחֲרֵי גֵוָהּ וַתִּכְרֹת בְּרִית־עוֹלָם עִם מוֹרַאלִיס זֶה לֹא יָדְעָה מֵעוֹדָהּ? — כֵּן הִשְׁתּוֹמֵם פֶּדְרוֹ וְלֹא מָצָא בְּלִבּוֹ מַעֲנֶה. נִשְׂגְּבָה מִמֶּנּוּ דַּעַת, מֵאַיִן בָּאָה הָעַלְמָה הַיְהוּדִיָּה אַחַר כָּבוֹד, לִהְיוֹת לְאִשָּׁה לִנְצִיב הָאָרֶץ. מֵרֹב פְּלִיאָתוֹ אָמַר לְכַחֵשׁ בְּמַרְאֵה עֵינָיו וּבְמִשְׁמַע אָזְנָיו, וַיִּתְאַמֵּץ לְהָשִׁיב כָּבוֹד לְמִרְיָם הַגְּבֶרֶת, וַיְמַהֵר וַיִּפֶן אֶל רֵעָיו וִידִידָיו, אֲשֶׁר שָׂמְחוּ לִקְרָאתוֹ וַיְבָרְכוּהוּ בְּאַהֲבָה.

עָבְרָה עֵת הַמִּשְׁתֶּה, וְהַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה וְרֹב שָׂרֵיהֶם אִתָּם נִפְרְדוּ מֵאֵת מוֹרַאלִיס וַיְבָרְכוּהוּ וַיָּשׁוּבוּ לִמְעוֹנוֹתָם. רַק מְתֵי מִסְפָּר נִשְׁאֲרוּ וּזְעֵיר שָׁם זְעֵיר שָׁם הִתְהַלְּכוּ עַל פְּנֵי תָאֵי הַהֵיכָל וְשַׂדְרוֹת עֲצֵי הַגָּן. וּמִרְיָם הַיְגֵעָה וְהַנִּפְעָמָה עָזְבָה אֶת חֹם בֵּיתָהּ וְהֵיכָלָהּ וַתֵּלֶךְ לְהַרְגִּיעַ לְבָבָהּ הַלָּחוּץ וְלִשְׁאֹף רוּחַ צַח בְּגַן חֶמְדָּתָהּ. וּמִבְּלִי דַעַת הוֹבִילוּהָ רַגְלֶיהָ אֶל מְקוֹם זֶה חָמְדָה תָמִיד לְשִׁבְתָּהּ, וַתָּבֹא בְּצֵל הָאַלּוֹנִים אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַנַּחַל וַתַּבֵּט אֶל מֵימָיו הַמַּזְהִירִים כְּרַצֵּי כֶסֶף לְאוֹר יָרֵחַ יָקָר הוֹלֵךְ.

„מִרְיָם!"—נִשְׁמַע בָּרֶגַע הַזֶּה קוֹל פֶּדְרוֹ, אֲשֶׁר הִתְחַמֵּק גַּם הוּא מִשְּׁאוֹן הַמִּשְׁתֶּה לְהַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן לְבָבוֹ בַּמָּקוֹם

הַזֶּה — „הַאַתְּ זאת מִרְיָם, אוֹהַבְתִּי מִקֶּדֶם? הַאָמְנָם כֹּה קַלּוֹת לְהָפֵר בְּרִיתֵךְ אִתִּי?"

פִּתְאֹם עָצַר בְּמִלִּים, כִּי הִתְחַלְחֲלָה הָאִשָּׁה מְאֹד, חָפְצָה לָנוּס וְלֹא יָכֹלָה, אָמְרָה לִסּוֹג אָחוֹר — וְרַגְלֶיהָ כְּבְמַסְמְרִים נִטָּעוּ, לְהָשִׁיב מִלִּים—וּלְשׁוֹנָה לְחִכָּהּ דָּבֵקָה. כֵּן נִשְׁאֲרָה עַל מְקוֹמָהּ כְּפֶסֶל אִלֵּם וְלִבָּהּ וְרוּחָהּ עֲזָבוּהָ.

„עֲנִינִי נָא, עֲנִינִי! — שָׁב פֶּדְרוֹ לִקְרוֹא בְּקֹצֶר רוּחַ — פִּתְחִי נָא שְׂפָתַיִךְ עִמִּי וְהַגִּידִי לִי: מִי אָתְּ? כִּי שְׁתֵּי עֵינַי בָּגְדוּ בִי, הֵן רִמּוּנִי לִרְאוֹת בָּךְ תִּפְאֶרֶת הָעַלְמָה אֲשֶׁר אָהָבְתִּי. גַּם הִיא מִרְיָם תִּקָּרֵא; גַּם קוֹלָהּ עָרֵב וּמַרְאֶהָ נָאוֶה כְּקוֹלֵךְ וּמַרְאֵךְ, גְּבִרְתִּי! אָכֵן נַעֲוֵיתִי מֵרְאוֹת וַחֲלוֹם נוֹרָא הוֹלִיכַנִי שׁוֹלָל. בְּשֵׁם ה', חוּסִי נָא עָלַי וַעֲנִינִי דָבָר! הַגִּידִי, כִּי שָׁגִיתִי, וְכִי לֹא אַתְּ הִיא מִרְיָם יְחִידָתִי וּמַחְמַד לְבָבִי!

— הָהּ, אָנֹכִי, אָנֹכִי הִיא! — הִתְאַמְּצָה מִרְיָם לַעֲנוֹת וּמֵעָפָר שַׁחָה אִמְרָתָהּ — אָכֵן הֲרֵעוֹתִי לְךָ וְרַבּוּ פְשָׁעַי נֶגְדֶּךָ, אַךְ הַנִּיחָה לִי, אֲדוֹנִי דִי שִׁבִילְיָה, כִּי לְאַחֵר הִנְנִי וַאֲשֶׁר עָבַר אֵין לְהָשִׁיב.

„הָשִׁיבִי אִמְרֵי אֱמֶת! — קָרָא פֶּדְרוֹ בְּסַעֲרַת אַפּוֹ — הֵן נֶהְפַּכְתְּ, הֵמִירוֹת כָּבוֹד בְּקָלוֹן, אֱמֶת בִּדְבַר שָׁקֶר, תֻּמַּת נֶפֶשׁ בְּסֶלֶף בּוֹגְדִים וְעוֹד תְּבַקְשִׁי מָעוֹז לָךְ בְּצֵל אֱמוּנָתֵךְ לְאִישׁ אַחֵר? הֲלֹא לִי אָתְּ! עֵדִים הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, אֲשֶׁר שָׁמְעוּ שְׁבוּעָתֵךְ אָז — וְעַתָּה דַּבְּרִי וּתְנִי תוֹדָה; כִּי לֹא תָסוּרִי מִזֶּה, עַד אִם הִגַּדְתְּ לִי פֵּשֶׁר דָּבָר!"

— אָנֹכִי אַגִּיד — דִּבְּרָה מִרְיָם רֹתֶת-- עוֹד תִּשְׁמַע מִפִּי

דְּבַר אֱמֶת, אַךְ לֹא בָעֶרֶב הַזֶּה, כִּי נִבְהֲלָה נַפְשִׁי מְאֹד. בִּי אֲדוֹנִי! בְּשֵׁם אַהֲבָתְךָ וְהָגוּת לִבְּךָ אֵלַי מִיָּמִים עָבָרוּ, אַשְׁבִּיעֲךָ לָחוּס עָלַי וּלְעָזְבֵנִי עָתָּה!

„לוּ יְהִי כִדְבָרָיִךְ! — עָנָה פֶּדְרוֹ בְחֵמָה עֲצוּרָה — הִנֵּה אֶעֱזְבֵךְ עַתָּה לָשׁוּב וְלִרְאוֹתֵךְ עוֹד. אָכֵן לֹא תֵדְעִי בַּמָּה לְהִצְטַדֵּק. אַךְ בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֶשָּׁבֵעַ, כִּי עוֹד תִּרְאִינִי שֵׁנִית וּמִפָּנַי לֹא תִסָּתְרִי בְיוֹם נָקָם!"

כֵּן קָרָא הָעֶלֶם בְּקוֹל פְּחָדִים וַיִּפֶן וַיֵּלֶךְ בְּחֵמָה. בָּרֶגַע הַזֶּה הֵצִיץ הַיָּרֵחַ מִן חֲרַכֵּי הֶעָבִים, אֲשֶׁר כִּסּוּהוּ רֶגַע, וַיָּפֶץ אוֹר עַל מֵי הַנַּחַל הַהוֹלְכִים לְאַט. וּמִרְיָם נָשְׂאָה עֵינֶיהָ אֶל אוֹר פְּנֵי הַנַּחַל, וּפִתְאֹם הִתְפַּלְּצָה וַתִּרְגַּז תַּחְתֶּיהָ, כִּי רָאֲתָה בוֹ אִישׁ עָטוּף בְּאַדַּרְתּוֹ, הָעוֹמֵד מֵעֵבֶר הַנַּחַל מִזֶּה. זֶה הָיָה דּוֹן לוּאִיז גַרְצִיָּה, אֲשֶׁר נִקְרָא גַם הוּא אֶל הַמִּשְׁתֶּה, וּמֵעֵינָיו הַחוֹדְרוֹת לֹא נֶעֶלְמָה מְבוּכַת מִרְיָם וְחֶרְדַּת פֶּדְרוֹ, בְּהִפָּגְשָׁם פִּתְאֹם, וּמֵאָז לֹא גָרַע מֵהֶם עֵינָיו וַיִּשְׁמֹר צַעֲדֵיהֶם וַיֵּלֶךְ בְּעִקְּבוֹתֵיהֶם וַיִּתְחַבֵּא בְּסִבְכֵי הַיַּעַר וַיַּקְשֵׁב וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׂמַח בְּלִבּוֹ, כִּי כַּאֲשֶׁר פִּלֵּל כֵּן הָיָה. כִּרְאוֹת מִרְיָם אוֹתוֹ מִהֵר וַיָּנָס לְאָחוֹר וַיִּסָּתֵר בְּמַחֲשַׁכֵּי הַחֹרְשָׁה. אַךְ עֵינָיו אֲשֶׁר הֵפִיצוּ אֵשׁ כְּעֵינֵי זְאֵב מְשַׁחֵר לַטָּרֶף, הֵעִידוּ לְמִרְיָם, כִּי יוֹדֵעַ כֹּל הַנֵּהוּ, עַל כֵּן נִבְהֲלָה מְאֹד וְלֹא יָכְלָה לָנוּעַ מִמְּקוֹמָהּ.

פִּתְאֹם שָׁמְעָה קוֹל קוֹרֵא וְצַעֲדֵי אֲנָשִׁים הוֹלְכִים וּקְרֵבִים. הַקּוֹל הָיָה קוֹל פֶרְנַאנְדוֹ בַּעְלָהּ, אֲשֶׁר דָּאַג לָהּ, בִּרְאוֹתוֹ כִּי בוֹשְׁשָׁה לָשׁוּב וַיִּקַּח עִמּוֹ אֲחָדִים מֵעֲבָדָיו וַיָּסַר אֶל הַגַּן לְבַקְשָׁהּ. אָז הִתְעוֹרְרָה מִרְיָם וַתְּמַהֵר לָרוּץ לִקְרָאתוֹ

וּבַחֲרָדָה וּבְקֹצֶר רוּחַ נָפְלָה עַל צַוָּארָיו. אָכֵן נִפְעַם לְבָבָהּ מְאֹד וְנַפְשָׁהּ כָּלְתָה הַפַּעַם לְהִתְנַפֵּל לְרַגְלָיו, לְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל קוֹרוֹתֶיהָ וּלְהַשְׁבִּיעֵהוּ לִהְיוֹת שׁוֹמְרָהּ וְצִלָּהּ מֵאַהֲבַת פֶּדְרוֹ וּמֵהָגוּת לְבָבוֹ — אֶפֶס כִּי בְנָשְׂאָהּ עֵינֶיהָ אֶל אַלּוּף נְעוּרֶיהָ, הַמְחַבְּקָהּ בְּאַהֲבָה, בִּרְאוֹתָהּ אוֹר פָּנָיו וַעֲלִיצוּתוֹ לְיוֹם זֶה אֲשֶׁר כָּבוֹד וְהָדָר הִנְחִילָהוּ, לֹא נְתָנָהּ לְבָבָהּ לַהֲפֹךְ שִׂמְחָתוֹ לְאֵבֶל בְּמִרְי שִׂיחָהּ, וַתַּחֲבשׁ פָּנֶיהָ וַתּוֹסֶף לְהִתְרַפֵּק עָלָיו וְעֵינֶיהָ הוֹרִידוּ כַּנַּחַל דִּמְעָה.

„אָכֵן יָגַעַתְּ בְּרוֹב עֲבוֹדָתֵךְ, יוֹנָתִי! —הָגָה בַּעֲלָהּ אַהֲבָה, בְּהַעֲבִירוֹ יָדוֹ עַל לְחָיֶיהָ הָרְטוּבוֹת—כִּי כָבְדָה עָלַיִךְ מִשְׁמֶרֶת פְּקֻדָּתֵךְ בָּעֶרֶב הַזֶּה, עַל כֵּן נִלְאֵית. אַךְ הִנָּחֲמִי נָא, נֶפֶשׁ עֲיֵפָה, כִּי עֶרֶב כָּזֶה לֹא מַהֵר יָשׁוּב לְהַשְׂבִּיעֵךְ עָמָל וּנְדוּדִים. גַּם הַמַּלְכָּה יוֹדַעַת עַתָּה, כִּי זָרוּ לָךְ תְּשׁוּאוֹת חָלֶד, וְלֹא תִדְרְשֵׁךְ עוֹד אֵלֶיהָ לְהִסְתּוֹפֵף בַּחֲצֵרֶיהָ—וּמַה מְּאֻשָּׁר אֲנִי בָזֶה! כִּי לִי לְבַדִּי תִּהְיִי וְתָמִיד אֲחַדֶּה בְשִׂמְחָה אֶת פָּנָיִךְ. הֶאָח, מִרְיָם תַּמָּתִי וִיחִידָתִי! הָאִירִי אֵלַי פָּנַיִךְ עוֹד הַפַּעַם וּבוֹאִי שָׁלוֹם עַל מִשְׁכָּבֵךְ, לָנוּחַ מֵעֲמַל הַיּוֹם הֶעָבָר—כִּי נִלְאֵית, נֶפֶשׁ עֲנֻגָּה, בְּרוֹב עֲבוֹדָתֵךְ!"

כֵּן נָטְפוּ נֹפֶת שִׂפְתֵי בַעֲלָהּ אוֹהֲבָהּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ, אֲשֶׁר עַל כַּפַּיִם נְשָׂאָהּ וַיְבִיאֶנָּה אֶל הֵיכָלָהּ וְאֶל חֲדַר מִשְׁכָּבָהּ, לָנוּחַ מִשְּׁאוֹן הַיּוֹם וַעֲמַל הָעֶרֶב.

י.

„כֵּן אָמְנָם, אִישִׁי, מִי אֲשֶׁר לֹא יֵדַע אֶת נֶפֶשׁ הַסִּינְיוֹר הַצָּעִיר, יַחֲשֹׁב, כִּי רוּחַ רָעָה תְּבַעֲתֵהוּ. — חֲצוֹת לַיְלָה יָקוּם, יַכֶּה כַּף אֶל כָּף, יִרְקַע בְּרַגְלָיו, יֶהֱמֶה, יִגְעַשׁ, יִרְעַשׁ, עֲדֵי יָנוּעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים וְכָל רוֹאֵהוּ יִשְׁתָּאֶה מֵעָלָיו. וְלוּלֵא תָּאֳרוֹ הַיָּפֶה וּפָנָיו הַזּוֹעֲפִים, אֲשֶׁר יִתְּנוּהוּ לְרַחֲמִים בְּעֵינַי, כִּי עַתָּה יָרֵאתִי גַּם אֲנִי לָגֶשֶׁת אֵלָיו".

כֵּן שׂוֹחֲחָה הָאִשָּׁה הַזְּקֵנָה יוֹאַנָּה עִם בַּעְלָהּ גוֹיְזִיפוּ לוֹפִּיץ עַל דִּבְרַת דוֹן פֶּדְרוֹ, אֲשֶׁר סָר אֶל מְלוֹנָם זֶה אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם. אַךְ הַזָּקֵן הָרַגְזָן עָנָה וְאָמַר:

— סִינְיוֹר דִּי שִׁיבִילְיָה הוּא נַעַר פַּחַז כַּמַּיִם, בַּעַר וְנִמְהַר לֵב, כְּכָל בְּנֵי הַנְּעוּרִים רוֹעֵי רוּחַ.

— הֲלֹא גָדוֹל כְּבוֹדוֹ בְּעַמֵּנוּ, וּמַלְכֵּנוּ יַט אֵלָיו חֶסֶד — הֵשִׁיבָה לוֹ הַזְּקֵנָה — אוֹת הוּא, כִּי חֲכַם לִבּוֹ וּשְׁאָר־רוּחַ לוֹ.

— אֵשֶׁת פְּתַיּוּת אָתְּ! — עָנָה גוֹיְזִיפוּ בְּרֹגֶז קוֹלוֹ—הֲלֹא אַךְ בָּזֶה יְכֻבַּד אִישׁ מִלְחָמָה: בְּשַׂכְּלוֹ אֶת יָדוֹ לְהַכּוֹת שׁוֹק עַל יָרֵךְ וְלִטְרֹף זְרוֹעַ אַף קָדְקֹד. סוֹף דָּבָר: אֲנָשִׁים כָּאֵלֶּה מְשַׂכְּלֵי גוֹיִם הֵמָּה, זוֹבְחֵי אָדָם, וְאוֹי לָנוּ בְּסוּרוֹ אֵלֵינוּ—עוֹד יָכִין פֹּה מַטְבֵּחַ לְנֶפֶשׁ אָדָם וַאֲנַחְנוּ עֲוֹנוֹ נִשָּׂא.

„מַה זֶּה תִּרְאֶינָה עֵינֶיךָ זָרוֹת? הַבִּיטָה נָא אֶל הוֹד

פָּנָיו הַמְּלֵאִים עֲלוּמִים, וְשִׂימָה עַיִן אֶל תֻּמַּת מַרְאֵהוּ! הַהוּא יַעֲשֶׂה עַוְלָה לְהָרִים יָד בְּרֶצַח? לֹא, כִּי נָקִי וְתָמִים הוּא אַךְ יָגוֹן נוֹרָא בְּלִבּוֹ — כִּי עוֹד לֹא רָאִיתִי כָּל שְׂחוֹק עַל שְׂפָתָיו.

— הַרְפִּי מְדַבֵּר פְּתַיּוּת! — קָרָא הַזָּקֵן וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ — זֹאת לָכֶן, נָשִׁים, כִּי אַךְ לְמַרְאֵה עֵינַיִם תִּשְׁפֹּטְנָה — תָּם אֲנִי וְלֹא אֵדַע, מַה זֶה תַּרְהִיבְכֶן דְּמוּת עֶלֶם קַל־דַּעַת כָּזֶה.

„שְׁתוּם עַיִן הִנְּךָ וְלֹא תֶחֱזֶה נְכוֹחוֹת" — עָנְתָה הַזְּקֵנָה בְּרֹגֶז וְכֵן הוֹסִיפוּ הַזָּקֵן וְהַזְּקֵנָה לְהִתְוַכֵּחַ עַל אוֹדוֹת אוֹרְחָם הַצָּעִיר לְיָמִים, עַד כִּי לָאַחֲרוֹנָה הִרְעִימָה הָאִשָּׁה בְּקוֹלָהּ וּבַעְלָהּ נָסוֹג לְאָחוֹר. אָז מִהֲרָה הַזְּקֵנָה הָרַחֲמָנִיָּה אֶל בֵּית הַמְבַשְּׁלוֹת, לְהָכִין לְחֶדְרוֹ מַאֲכַל תַּאֲוָה לָעֶרֶב. אַךְ לְמוֹרַת רוּחָהּ, גַּם בְּמַאֲכָל זֶה לֹא נָגְעָה יַד פֶּדְרוֹ וְכַאֲשֶׁר הִצִּיגַתּוּ לְפָנָיו, כֵּן הֵסִירָה אוֹתוֹ.

תָּמִים הָיָה דִי שִׁיבִילְיָה בְּאַהֲבָתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ אֶת מִרְיָם, גַּם בְּהִוָּדַע לוֹ מוֹלַדְתָּהּ וְעַמָּהּ לֹא סָר מֵעָלֶיהָ, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל אָבִיהָ, אָז יִמַּסּוּ אֲסוּרֶיהָ וְחָפְשִׁיָּה תִּהְיֶה לָלֶכֶת אַחֲרָיו. וְהוּא לֹא יָדַע, כִּי קְשׁוּרָה הִיא בְעַמָּהּ בַּעֲבוֹתִים בַּל יִנָּתֵקוּ, כִּי כָל עוֹד רוּחָהּ בָּהּ, בְּרִית אֱלֹהֶיהָ לֹא תַעֲזֹב.

וּמַה גָּדְלָה חֶרְדָּתוֹ פִּתְאֹם, בִּרְאוֹתוֹ, כִּי אָבְדָה תִקְוָתוֹ, כִּי הָיְתָה מִרְיָם לְאִישׁ אַחֵר! — יוֹם וָלַיְלָה לֹא נָתַן דְּמִי לְנַפְשׁוֹ, וַיִּזְכֹּר יָמִים מִקֶּדֶם וַיֶּהְגֶּה בְּכָל דְּבָרֶיהָ וַהֲלִיכוֹתֶיהָ עִמּוֹ בָּעֶרֶב הַהוּא בְּעֵמֶק הָאֲרָזִים. לַשָּׁוְא בִּקֵּשׁ תּוֹאֲנָה לָשׂוּם

אָשָׁם נַפְשׁוֹ, לְמַעַן הַצְדֵּק אֶת מִרְיָם. כִּי כַחַשָׁה בְּפָנֶיהָ יַעֲנֶה. בִּמְבוּכַת לִבּוֹ הָלַךְ פֶּדְרוֹ שׁוֹלָל וַיַּאֲמֵן בַּשָּׁוְא, כִּי לָמְדָה מִרְיָם מֵעַמָּה הַנִּתְעָב לִקְסֹם קֶסֶם לַעְכֹּר נְפָשׁוֹת, וַתִּלְכֹּד בְּרִשְׁתָּהּ אוֹתוֹ וְאֶת מוֹרַאלִיס גַּם יָחַד.

בִּהְיוֹתוֹ מִסְתּוֹפֵף בְּחַצְרוֹת מַלְכּוֹ, לָמַד פֶּדְרוֹ לִמְשֹׁל בְּרוּחוֹ וּלְהַסְתִּיר רִגְשַׁת לְבָבוֹ מֵעֵין רוֹאִים; לֹא כֵן הָיָה בְּשִׁבְתּוֹ לְבַדּוֹ בַּחֲדַר מִשְׁכָּבוֹ — כִּי אָז רָגַז וְהִתְרַגֵּשׁ, הָגָה בְּרוּחוֹ הַקָּשָׁה וְהִרְעִים בְּקוֹלוֹ. גָּרֵי הַבַּיִת שָׁמְעוּ וְתָמְהוּ וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ עָלָיו מְאֹד, כִּי נִסְתְּרוּ מֵהֶם עֲלִילוֹתָיו, וְרַק יוֹאַנָּה הַזְּקֵנָה, בַּעֲלַת בֵּית הַמָּלוֹן, בִּקְשָׁה לְהַצְדִּיק אוֹתוֹ, כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמֶיהָ עָלָיו—עַל כֵּן הִתְקוֹטֵט בָּהּ בַּעֲלָהּ.

כֵּן עָבְרוּ עָלָיו אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם וּפְנֵי מִרְיָם לֹא רָאָה עֲדֶנָּה. לִפְעָמִים נִדְרַשׁ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ לָלֶכֶת אֶל בֵּית מוֹרַאלִיס לְהַמְתִּיק סוֹד וּלְהִתְיָעֵץ עַל צְפוּנוֹתֵיהֶם; אֲבָל מִיִּרְאָתוֹ, פֶּן לֹא יוּכַל תֵּת מַעֲצוֹר לְרוּחוֹ, לֹא סָר לִרְאוֹת אֶת מִרְיָם, וַיַּאֲרֵךְ אַפּוֹ עַד עֵת מְצוֹא. וַיְהִי עוֹיֵן גַּם אֶת פֶרְנַאנְדוֹ בְּקִנְאָתוֹ בוֹ, וַיִּשְׂטְמֵהוּ בְּסֵתֶר לְבָבוֹ לְמָרוֹת רוּחוֹ—כִּי הָיָה פֶרְנַאנְדוֹ אוֹהֲבוֹ וְאִישׁ חַסְדּוֹ מֵאָז בּוֹאוֹ בְּהֵיכַל מֶלֶךְ.

וַיְהִי הַיּוֹם וּפֶדְרוֹ נִדְרַשׁ כְּפַעַם בְּפַעַם לָלֶכֶת אֶל פֶרְנַאנְדוֹ, וַיִּפְגְּשֵׁהוּ דוֹן לוּאִיז, וְהוּא נוֹדַע לוֹ בִּהְיוֹתָם יַחַד עַל הַמִּשְׁתֶּה בְּבֵית מוֹרַאלִיס. וּבַפַּעַם הַזֹּאת הֶחְלִיק אֵלָיו לְשׁוֹנוֹ וַיְבָרְכֵהוּ בְּקוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמַר: „בָּרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ, אֲדוֹנִי הַצָּעִיר! אָנָה הִנְּךָ נֶחְפָּז לָלֶכֶת בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם?

— אֶל דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס—עָנָה הָעֶלֶם בְּתָם־לְבָבוֹ.

„הַמְטַעֵם הַמֶּלֶךְ הִנֵּךְ שָׁלוּחַ אֵלָיו?"

— כֵּן הוּא—עָנָה פֶּדְרוֹ וַיָּחֶשׁ צְעָדָיו מִבְּלִי פְּנוֹת אֶל הָאִישׁ וְאֶל שִׂיחוֹ.

„אָכֵן נִכְבָּד מוֹרַאלִיס מְאֹד בְּעֵינֵי מֶלֶךְ וְשָׂרִים!—הוֹסִיף דוֹן לוּאִיז לְדַבֵּר אֵלָיו, בְּמַהֲרוֹ לָלֶכֶת אַחֲרָיו — וְהִנֵּה נִפְלָאת בְּעֵינָי: אֵיךְ יִצְלַח אֲהוּב מֶלֶךְ לָקַחַת רָצוֹן גַּם מֵעֲבָדָיו הַסָּרִים לְמִשְׁמַעְתּוֹ?"

— וּמַה מִּנִּי יַהֲלֹךְ?—הֵשִׁיב פֶּדְרוֹ וּפָנָיו רָגְזוּ.

„אָכֵן אֵין כָּמֹהוּ מְאֻשָּׁר בָּאָרֶץ! חִוָּה דוֹן לוּאִיז דַעְתּוֹ־ הֵן יְכֻבַּד כֵּאלֹהִים, גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בְּעַמּוֹ וּלְאוֹצְרוֹתָיו אֵין קֵצֶה, אַף אָצַל לוֹ ה' בְּרָכָה בְּתִפְאֶרֶת־נָשִׁים. הֲרָאִיתָ אִשָּׁה יָפָה כָמוֹהָ בְּכָל הָאָרֶץ? הֲלֹא כָּל יוֹדְעֵי דוֹנָה מִרְיָם מוֹרַאלִיס יְעִידוּהָ, כִּי אֵין עַל עָפָר מָשְׁלָהּ, וּשְׁמָהּ רוֹמַם תַּחַת לְשׁוֹן כָּל רוֹאֶיהָ".

פְּנֵי פֶּדְרוֹ הֶאְדִּימוּ, כִּי בָעֲרָה בוֹ קִנְאָתוֹ. וְדוֹן לוּאִיז הֵעִיף עֵינָיו בּוֹ, וּבִרְאוֹתוֹ אֶת הַסַּעַר הַמִּתְחוֹלֵל בְּלֵב הָעֶלֶם הָאֻמְלָל, הוֹסִיף לְהַלְלָהּ לְפָנָיו בְּיָפְיָהּ, תִּפְאַרְתָּהּ, חִין עֶרְכָּהּ וְאַהֲבָתָהּ הַנֶּאֱמָנָה לְמוֹרַאלִיס אַלּוּף נְעוּרֶיהָ, אֲשֶׁר יַחְדָּו יִרְאוּ חַיִּים וְיֵדְעוּ אַהֲבָה בְּתַעֲנוּגֶיהָ.

כֵּן חָתָה גֶּחָלִים בְּלֵב הָעֶלֶם, אֲשֶׁר קָשְׁתָה כִשְׁאוֹל קִנְאָתוֹ, עַד בּוֹאָם אֶל בֵּית מוֹרַאלִיס. שָׁם נִפְרַד מִמֶּנּוּ, וַיָּלֶט פָּנָיו בְּאַדַּרְתּוֹ וַיִּכֹּף כְּאַגְמוֹן רֹאשׁוֹ וַיֵּלֶךְ אַט וְשָׁחוֹחַ כְּדַרְכּוֹ. פִּתְאֹם נָשָׂא סָבִיב עֵינָיו וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, וַיָּשֶׂם פָּנָיו אֶל הַגַּן הַגָּדוֹל הַסּוֹבֵב לְבֵית מוֹרַאלִיס וַיָּבֹא בוֹ בְּחָפְזָה וַיִּסְגֹּר הַדֶּלֶת אַחֲרָיו.

ופֶדְרוֹ חָגַר שְׁאֵרִית כֹּחוֹ לִמְשֹׁל בְּרוּחוֹ, לְבִלְתִּי שְׁפֹּךְ חֲמָתוֹ עַל מוֹרַאלִיס אִישׁ חֶרְמוֹ, כִּי אֲכָלַתְהוּ קִנְאָתוֹ, אֲשֶׁר הִגְדִּיל דוֹן לוּאִיז וְהִרְחִיב מְדוּרָתָהּ בְּדִבְרֵי שְׂפָתָיו. אַךְ מֵאוֹר פְּנֵי מוֹרַאלִיס, אֲשֶׁר דִּבֵּר אִתּוֹ יְדִידוּת, רָפְתָה רוּחוֹ וַחֲמָתוֹ שָׁכְכָה כִּמְעָט. כַּעֲבֹר רֶגַע נִפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל רֵעֵהוּ—כִּי נֶחְפַּז מוֹרַאלִיס לָלֶכֶת אֶל הַמֶּלֶךְ, וּפֶדְרוֹ נָשָׂא אֶת רַגְלָיו לָצֵאת אֶת הָעִיר וְלִתְעוֹת לְבָדָד בִּשְׂדֵה יָעַר, כְּדַרְכּוֹ מֵאָז. אַךְ פִּתְאֹם עָצַר לָלֶכֶת—כִּי רָאָה אֶת מִרְיָם מִתְהַלֶּכֶת בַּגַּן לְרוּחַ הַיּוֹם, וַתִּכַל נַפְשׁוֹ לִרְאוֹתָהּ עוֹד הַפַּעַם וְלִשְׁמֹעַ מִמֶּנָּה עַל מָה דִכְּאָה חַיָּיו לָאָרֶץ—וּמִבְּלִי דַעַת אָנָה יִשָּׂאוּהוּ רַגְלָיו, שָׁב עַל דַּרְכּוֹ, וַיַּעֲבֹר אֶת אוּלַם הַהֵיכָל וַיָּבֹא אֶל הַגָּן, וְכַעֲבֹר רְגָעִים אֲחָדִים הִתְיַצֵּב לְנֶגֶד עֵינֵי מִרְיָם הַנִּבְהָלָה.

יא.

אַךְ יָצֹא יָצָא פֶרְנַאנְדוֹ מֵהֵיכָלוֹ, וְהִנֵּה פְּגָשָׁהוּ דוֹן לוּאִיז הַהוֹלֵךְ לְתֻמּוֹ וַיְבָרְכֵהוּ בְּפָנִים זֹעֲפִים, וּמוֹרַאלִיס שְׁאָלָהוּ עַל מָה הוּא נֶעֱצָב וְלָמָּה נָפְלוּ פָנָיו.

— לֹא עָלַי הִנְנִי נֶאֱנָח, כִּי אִם עַל רֵעִי אֲשֶׁר אֲהַבְתִּי כְּנַפְשִׁי — עָנָה הַנּוֹכֵל בְּרוּחַ עֶצֶב — כִּי הִנֵּה תְבוֹאֵהוּ שׁוֹאָה לֹא יָדָע, וְאָנֹכִי הַיּוֹדֵעַ זֹאת יָרֹא אִירָא לְהַזְהִירֵהוּ, פֶּן אַרְגִּיזֵהוּ בָזֶה מִמְּנוּחָתוֹ וְלֹא אֵדַע מָה אֶעֱשֶׂה".

— אִם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁךָ לִשְׁאֹל לַעֲצָתִי, בָּאֵר נָא דְבָרֶיךָ, יְדִידִי! — עָנָה מוֹרַאלִיס—כִּי בְחִידוֹת תְּדַבֵּר אֵלַי וְלֹא אֲבִינֶךָּ. גַּם זֹאת נִפְלָאת בְּעֵינָי: הַאִישׁ כָּמוֹךָ יַחֲרִישׁ וִיכַחֵד תַּחַת לְשׁוֹנוֹ אֶת הָרָעָה הַצְּפוּיָה לְרֵעוֹ וַעֲמִיתוֹ?

„לוּ נָגְעָה הָרָעָה אַךְ בִּי, כִּי עַתָּה לֹא שַׂמְתִּי לְפִי מַחְסוֹם; אֲבָל אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בָּרָעָה אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת רֵעִי וּמְיֻדָּעִי? כִּי הִנֵּה אִם אֶפְקַח אֶת עֵינוֹ וְיִרְאֶה בְרָעָתוֹ—וְהִשְׁתּוֹחֲחָה עָלָיו נַפְשׁוֹ וְנֹחַם יִסָּתֵר מֵעֵינָיו".

— סַפְּרָה נָא לִי, אוּלַי אֶמְצָא עֵצָה לְחַלֶּצְךָ מִן הַמֵּצַר.

— שְׁמָעֵנִי אֵפוֹא, יְדִידִי! הִנֵּה יִסְּרַנִי ה' לִרְאוֹת אָוֶן בְּאֵשֶׁת עֲמִיתִי, אֲשֶׁר יֶאֱהָבֶנָּה כְּנַפְשׁוֹ וּבְתֻמָּתוֹ יַאֲמִין בָּהּ אֱמוּנָה אֹמֶן—כִּי הִנֵּה בָגְדָה בוֹ, בְּשׁוּב אֵלֶיהָ אוֹהֲבָהּ הָרִאשׁוֹן מֵאֶרֶץ מֶרְחַקִּים, וְהִיא עוֹד דָּבְקָה נַפְשָׁהּ אַחֲרָיו, וּכְבָר נוֹעֲדוּ פַּעַם אַחַת בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, אַף נוֹסְדוּ יַחַד לָשׁוּב וּלְהִתְרָאוֹת פָּנִים—וּמִי יוֹדֵעַ עַד מָה יִגְדַּל עֲוֹן רִשְׁעָתָם! אַךְ כָּבֵד עָלַי הַדָּבָר לְהִתְעַבֵּר עַל רִיב לֹא לִי וּלְשַׁלַּח מְדָנִים בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ—עַל כֵּן אָבְדָה עֵצָה מִמֶּנִּי.

— חָלִילָה לְךָ לַחֲשׁוֹת בַּדָּבָר הַזֶּה, אִם אַךְ תֵּדַע, כִּי לֹא שָׁגִיתָ.

„וְאֶת מִי אַגִּיד מִלִּין?"

— אֶת בַּעַל נְעוּרֶיהָ — כִּי הוּא שׁוֹמְרָהּ וְצִלָּהּ מֵאֵת ה' לְשָׁמְרָהּ מִכָּל רָע.

— „וְאֵיכָכָה אַשְׁחִית רַחֲמַי מִמֶּנּוּ לְדַכֵּא רוּחוֹ וּלְהַצִּית אֵשׁ בּוֹעֶרֶת בְּלִבּוֹ, אֲשֶׁר עַד כֹּה יָדַע שָׁלֵו וְעַל רֹב שָׁלוֹם הִתְעַנָּג?"

— הֲיַחַת רוֹפֵא חָכָם מִצַּעֲקַת אִישׁ מַכְאוֹבוֹת, בְּהַעֲבִירוֹ יָדוֹ עַל פְּצָעָיו, לְהָסִיר כָּל בָּשָׂר חַי, לְמַעַן הַעֲלוֹת לוֹ אֲרוּכָה וּמַרְפֵּא? אַךְ עָלָיו לַחֲבֹשׁ פְּצָעָיו בְּיַד חָרוּצִים, לְבַל יִגְדַּל הַכְּאֵב מְאֹד. גַּם אַתָּה, יְדִידִי, פְּתַח פִּיךָ בְּצֶדֶק, הַגֵּד לְבַעַל פֶּשַׁע רַעֲיָתוֹ, אַךְ הַשְׂכִּילָה לַעֲרֹךְ אֵלָיו מִלִּים בְּמֶתֶק שְׂפָתַיִם. הֱיֵה לוֹ יוֹעֵץ שָׁלוֹם, כִּי יוֹכִיחֶנָּה בְּלָשׁוֹן רַכָּה, תִּרְאֶה הִיא, כִּי דְּבָרָיו טוֹבִים וּנְכוֹחִים, אָז תִּנָּחֵם בְּרֵאשִׁית דַּרְכָּהּ—וּשְׁלוֹם הַבַּיִת יוֹשֵׁב עַל מְכוֹנוֹ.

וְדוֹן לוּאִיז נָשָׂא עֵינָיו אֶל פְּנֵי הָאָדָם הַיָּשָׁר וּמַחְשְׁבוֹתָיו עָמְקוּ מְאֹד—לֹא מֵאֲשֶׁר חָסָה עֵינוֹ עַל רֵעֵהוּ הַמַּאֲמִין בּוֹ, כִּי אִם מֵאֲשֶׁר יָרֵא פֶּן תּוּפַר עֲצָתוֹ. אַךְ זָכַר אֶת פֶּדְרוֹ וְאֵשׁ קִנְאָתוֹ וַיֵּדַע נֶאֱמָנָה, כִּי הִנֵּהוּ נִמְצָא עַתָּה בַּגָּן אֶת מִרְיָם אֲהוּבָתוֹ—זֹאת הֵשִׁיב אֶל לִבּוֹ וַיָּשֶׂם יָדוֹ עַל שְׁכֶם מוֹרַאלִיס, וַיַּבֵּט אֵלָיו בְּעֵינַיִם מְפִיקוֹת יָגוֹן וְחֶמְלָה וַיֹּאמֶר בִּמְנוֹד רֹאשׁ:

„יְאַמֶּצְךָ אֱלֹהֵי הָרַחֲמִים, כִּי אַתָּה הוּא הַבַּעַל הָאֻמְלָל!"

וּפְנֵי פֶרְנַאנְדוֹ חָוְרוּ מְאֹד. לְמִרְיָם נִשְׁבַּר לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ וַיֶּאֱנַק דֹּם—כִּי גָדַל הַכְּאֵב מְאֹד.

זְמַן רַב עָמְדוּ שְׁנֵיהֶם בְּאֵין דּוֹבֵר דָּבָר. אַחֲרֵי כֵן הִתְאַפֵּק מוֹרַאלִיס וַיְאַמֵּץ כֹּחוֹ וַיֹּאמַר:

„אָנֹכִי אָבִין הֲגִיגְךָ, כִּי גָלָה כָבוֹד מִמֶּנִּי, וְעַתָּה כַּלֵּה דְבָרֶיךָ, סַפְּרָה קֹשֶׁט אִמְרֵי אֱמֶת, כִּי שׁוֹמֵעַ אָנִי!"

וְדוֹן לוּאִיז נֶעְתַּר לוֹ, וַיֵּאָנַח בְּשִׁבְרוֹן מָתְנַיִם, וַיִּתֵּן קוֹלוֹ בִּבְכִי וַיְסַפֵּר לוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר רָאָה וַאֲשֶׁר שָׁמַע בְּלֵיל הַמִּשְׁתֶּה, וּדְבָרָיו יָרְדוּ כְּחִצִּים שְׁנוּנִים וּמַדְקְרוֹת חֶרֶב בְּלֵב

הָאִישׁ הָאֻמְלָל. וּלְזֵכֶר לֵיל הַמִּשְׁתֶּה שַׁמָּה הֶחֱזִיקַתְהוּ—כִּי בַּלַּיְלָה הַזֶּה מָצָא אֶת מִרְיָם חֲרֵדָה וּבוֹכִיָּה בְּמִסְתְּרֵי הַגָּן. אֲבָל הֲלֹא עַל צַוָּארָיו בָּכְתָה, וּכְעַל דּוֹד אָהוּב הִתְרַפְּקָה עָלָיו,— זֹאת זָכַר וְלִבּוֹ אָמַר לוֹ, כִּי לֹא כֵנִים הֵם דִּבְרֵי הָאִישׁ הַזֶּה.

—הִנֵּה כֹּל שָׁמְעָה אָזְנִי—אָמַר מוֹרַאלִיס לָאַחֲרוֹנָה וַיַּשְׁקֵף אֶל דּוֹן לוּאִיז בְּעַיִן חוֹדֶרֶת; אַךְ הַנּוֹכֵל הִבִּיט אֵלָיו בִּמְנוּחָה כְּשֶׂה תָמִים—וְעַתָּה הַנִּיחָה לִי וְאֶרְאֶה, אֵיךְ יֵאָמְנוּ דְבָרֶיךָ. אִם אֱמֶת בְּפִיךָ, אָז אוֹדֶה לְךָ עַל גַּלּוֹתְךָ אֶת אָזְנִי; אוּלָם אִם בְּזָדוֹן נוֹעַזְתָּ לְהַצְמִיד מִרְמָה, הִשָּׁמֶר לְךָ מֵהִפָּגֵשׁ עוֹד אִתִּי—כִּי בְנַפְשְׁךָ הוּא, כְּאָבָק אֶשְׁחָקְךָ, וּכְזוֹחֵל עָפָר אֲרַמְסֶךָּ!

כֵּן עָנָהוּ מוֹרַאלִיס וַיְמַהֵר לָשׁוּב לְבֵיתוֹ, וְדוֹן לוּאִיז הִבִּיט אַחֲרָיו וַיְמַלֵּא שְׂחוֹק פִּיו. אַחֲרֵי כֵן שָׁב אֶל הַגָּן וַיִּסְתַּתֵּר לִרְאוֹת אַחֲרִית דָּבָר.

יב.

„אַיֵּה הַגְּבִירָה?" — שָׁאַל מוֹרַאלִיס אֶת מַנוּאֶלָה שִׁפְחַת רַעְיָתוֹ.

הִנֵּה הִיא מִתְהַלֶּכֶת בַּגָּן— עָנְתָה הָעַלְמָה.

„וְלָמָּה לֹא לָקַחְתְּךָ עִמָּהּ, כְּדַרְכָּהּ תָּמִיד?"

— אָכֵן הָלַכְתִּי אַחֲרֶיהָ, אֲדוֹנִי, וְזֶה כַּעֲשָׂרָה רְגָעִים צִוַּתְנִי לָשׁוּב הַבָּיְתָה.

וְדוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ דָּרַשׁ לִמְקוֹם הֲלִיכָתָהּ, וַיֵּצֵא בְּעִקְבוֹתֶיהָ לְבַקְּשָׁהּ וְלִרְאוֹת פָּנֶיהָ. וַיֵּלֶךְ בְּשְׂדֵרוֹת עֲצֵי הָדָר הַנּוֹתְנִים פְּרָחִים וְרֵיחַ כַּלְּבָנוֹן, מִשָּׁם יָצָא אֶל כַּר דֶּשֶׁא, אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ תָרִיק גֻּלָּה מֵימֶיהָ, תְּפִיצֵם לְמֵרָחוֹק כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת וְתִזְרֵם כְּאָבָק דַּק עַל הֲמוֹן מַטָּעֵי חֶמֶד יְלִידֵי עֵמֶק הָאֲרָזִים, אֲשֶׁר נִטְעוּ פֹה יַחְדָּו. אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה הוֹלִיךְ אֶת מִרְיָם בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, בַּהֲבִיאוֹ אוֹתָהּ בְּצֵל קוֹרָתוֹ וּבְהַרְאוֹתוֹ לָהּ אֶת כָּל שְׂכִיּוֹת חֶמְדָּתוֹ; בּוֹ בָּחֲרוּ תָמִיד לְשִׁבְתָּם, וּלְזֵכֶר הָעֵמֶק הַנָּעִים, מְקוֹם שַׁעֲשֻׁעֵיהֶם, בִּימֵי יַלְדוּתָם, קְרָאוּהוּ בְּשֵׁם „נְוֵה יַלְדוּת". עוֹד לֹא בָא מוֹרַאלִיס אֶל קְצֵה הַשְּׂדֵרָה וְהִנֵּה שָׁמְעָה אָזְנוֹ קוֹל מִרְיָם וְקוֹל אִישׁ זָר הַמְדַבְּרִים חֲלִיפוֹת.

„אָכֵן לֹא לְבַדָּהּ הִנֶּהָ פֹּה, וּמִי הוּא הָאִישׁ הַזֶּה?" שָׁאַל פֶּרְנַאנְדוֹ בְּלִבּוֹ וַיֵּט אָזְנוֹ וַיַּקְשֵׁב וַיִּשְׁמַע וַיִּרְגַּז תַּחְתָּיו — כִּי הִכִּיר פִּתְאֹם אֶת קוֹל פֶּדְרוֹ, אֲשֶׁר הִזְהִירָהוּ דוֹן לוּאִיז מִפָּנָיו. חוּא בִקֵּשׁ לְכַחֵשׁ בְּמִשְׁמַע אָזְנָיו, אַף חָפֵץ לָגֶשֶׁת אֶל מִרְיָם וּלְבָרְכָהּ בְּאַהֲבָה. אֲבָל בִּרְכָּיו כָּשָׁלוּ, כֹּחוֹ עֲזָבוּהוּ וַיַּחֲבשׁ פָּנָיו לְבַל יֵרָאֶה וְלֹא יִשְׁמַע שֶׁמֶץ דָּבָר עַד שׁוּב נַפְשׁוֹ לִמְנוּחָתָהּ. אָכֵן עָצַם אֶת עֵינָיו, אֲבָל אָזְנָיו הִקְשִׁיבוּ רַב קֶשֶׁב לְמוֹרַת רוּחוֹ, וְהַדְּבָרִים יָרְדוּ חַדְרֵי בִטְנוֹ כְּמַדְקְרוֹת חָרֶב.

. . . .

„וְעוֹד תִּשְׁמְרִי לְפִיךְ מַחְסוֹם, מִבְּלִי הַגִּיד פֵּשֶׁר דָּבָר?— קָרָא פֶּדְרוֹ בְּרֹגֶז קוֹלוֹ — וְאִם לֹא תוּכְלִי הִצְטַדֵּק עַל רֹעַ מַעֲלָלַיִךְ, הֲלֹא תְחַלִּי פָנַי, לְמִצְעָר, כִּי סָלֹחַ אֶסְלַח לָךְ! אָכֵן יָדַעְתִּי, כִּי בְנֵי יַעֲקֹב עָקוֹב יַעְקֹבוּ, נִבְחָר בָּהֶם עֹשֶׁר מִכָּבוֹד

בֶּצַע כֶּסֶף מִתְּמַּת נֶפֶשׁ — וּבְכָל זֹאת הֶאֱמַנְתִּי בָךְ, אָמַרְתִּי, לֹא כֵן אַתְּ עִמָּךְ. אַךְ עָבְרוּ יְרָחִים שִׁשָּׁה וְהִנֵּה נֶהְפַּכְתְּ, חִלַּלְתְּ נֶדֶר, הֵפַרְתְּ בְּרִית, נִשְׁכַּחְתִּי כַּמֵּת מִלִּבֵּךְ, גַּם הַתְּהוֹם הַנּוֹרָא, אֲשֶׁר לְפִי דְבָרַיִךְ הִפְרִידָנוּ לָנֶצַח, גַּם הוּא לֹא הֱנִיאֵךְ לְבַצַּע מַחְשְׁבוֹת אוֹנֵךְ וַתִּקְפְּצִי עָלָיו לָבֶטַח — כִּי קַלּוֹת מְאֹד! אָכֵן הִפְלֵאת לַעֲשׂוֹת בִּזְמַן קָצֵר זֶה, וְלָךְ נָאוָה תְהִלָּה!״—

כֵּן דִּבֶּר פֶּדְרוֹ וַיִּשְׂחַק בִּמְרִירוּת.

— הַזְּמַן הַקָּצֵר הֶאֱרִיךְ בְּרָעָתוֹ! יָמָיו קַלּוּ, אַךְ יָדוֹ עָלַי כָּבְדָה עַד לְבִלְתִּי נְשֹׂא—עָנְתָה מִרְיָם בִּשְׁפַל קוֹלָהּ.

„וּמַה זֶּה הָרַע לָךְ? וּבַמֶּה כָבְדָה עָלַיִךְ יָדוֹ? שִׁנֵּן פֶּדְרוֹ כַּחֶרֶב לְשׁוֹנוֹ – הֵן שַׂר וְגָדוֹל, נְשׂוּא פָנִים, אֲהוּב הַמֶּלֶךְ וָאֱלִיל, הָעָם בָּא, רָאָה, שָׁרַק לָךְ—וַתָּרוּצִי אַחֲרָיו. כִּי מַה לִּכְבוֹדֵךְ וּלְאַנְחוֹת עֶלֶם עָנִי וָדָל, אֲשֶׁר עַל חַרְבּוֹ יִחְיֶה? אוֹי לִי, כִּי נוֹאַלְתִּי לְהַאֲמִין בִּדְבַר אִשָּׁה וָאֲבַקֵּשׁ אֱמֶת מִשִּׂפְתֵי שָׁקֶר! הֶאֱמַנְתִּי לְדִמְעוֹתֶיהָ וְהֵן הָיוּ כְּטַל מַשְׁכִּים הוֹלֵךְ. בְּקֶסֶם שְׂפָתַיִךְ בָּנִית חַיִץ וַתָּטִיחִי אוֹתוֹ תָּפֵל לְמַעַן הַרְחִיקֵנִי. וְאַךְ נִגַּשׁ נִגַּשׁ מוֹרַאלִיס וְהִנֵּה קַל מְהֵרָה נָפַל הַקִּיר הַמַּבְדִּיל וְהָרְחוֹקִים הָיוּ לִקְרוֹבִים, הִתְלַכְּדוּ וְלֹא הִתְפָּרָדוּ—אוֹת הוּא, כִּי לֹא אֲהַבְתִּנִי מֵעוֹדֵךְ, וְאוֹר פָּנַיִךְ אֵלַי בְּרֵאשִׁית אַהֲבָתֵנוּ וְדִמְעוֹת עֵינַיִךְ בְּאַחֲרִיתָהּ הָיוּ לָךְ לְהוֹלִיכֵנִי שׁוֹלָל. הַשְּׂחוֹק הָיִיתִי לָךְ — כִּי הִתְעַנַּגְתְּ לִרְאוֹתֵנִי כּוֹרֵעַ בֶּרֶךְ וּמִשְׁתַּחֲוֶה אֶל הַדְרַת פָּנַיִךְ? אַךְ הָתֵל הֵתַלְתְּ בִּי. הָהּ, מִרְיָם! כָּל זֹאת עָשִׂית לִי, וְעוֹד דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרַיִךְ! אִי שָׁמַיִם, עוֹד אֵהָבֵךְ אַהֲבָה עַזָּה, אַהֲבַת עוֹלָם!!״

— בִּי, פֶּדְרוֹ! — עָנְתָה מִרְיָם וּרְעָדָה אֲחָזָתָה — לוּלֵא הִרְחִיבוּ צָרוֹת לְבָבִי, כִּי עַתָּה לֹא הִשְׁבַּעְתִּיךָ לְעָזְבֵנִי וּלְשָׁכְחֵנִי נֶצַח. אָכֵן הֲרֵעוֹתִי לְךָ בְּיָפְיִי, אֲשֶׁר נָתַן לִי ה' לַאֲסוֹנִי. הוֹסַפְתִּי יָגוֹן עַל מַכְאוֹבֶיךָ, כִּי לֹא הֶחֱרַשְׁתִּי בְּאַהֲבָתִי וְלֹא הֶעֱלַמְתִּיהָ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. אֲבָל זוּלָתִי זֹאת חַפָּה אֲנִי מִפֶּשַׁע, כִּי לֹא כִחַדְתִּי אֲמָרַי, וְתָמִיד הִגַּדְתִּי לְךָ, כִּי יַד אֱלֹהִים תַּפְרִידֵנוּ וְתִקְוָתֵנוּ לָנֶצַח נִכְרָתָה!

„וְאֵיכָכָה הָיִית לְמוֹרַאלִיס לְאִשָּׁה? וְלָמָּה לֹא נִכְזְבָה תוֹחַלְתּוֹ מִמֵּךְ? הֲלֹא בְּנֵי עַם אֶחָד אֲנַחְנוּ, וּבַמֶּה נִפְלָה הוּא מִמֶּנִּי? וְאַיֵּה שְׁבוּעָתֵךְ, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַתְּ, לְבִלְתִּי תֵּת יָדֵךְ לְאִישׁ אַחֵר, כִּי לִי אָתְּ?"

— הַרְשִׁיעֵנִי אֵפוֹא בְּמִשְׁפָּטְךָ, אֲדוֹנִי! קָרְאָה מִרְיָם בְּאֹמֶץ לֵב—אֶהְיֶה נָא בְּעֵינֶיךָ לְאֵשֶׁת־רֶשַׁע סוֹרֵרָה וּבוֹגֵדָה, שְׁפֹךְ עָלַי בוּז, הַשְׁלֵךְ עָלַי שִׁקּוּצִים! כִּי סוֹד כָּמוּס עִמָּדִי, לֹא אוּכַל גַּלּוֹתוֹ לְמַעַן הִצְטַדֵּק. עַל כֵּן אֵין טוֹב לְךָ כִּי אִם לְעָזְבֵנִי בִּשְׁאָט נֶפֶשׁ וּלְהָסִיר זִכְרִי מִלִּבֶּךָ!

„זֹאת לֹא אֶעֱשֶׂה! — קָרָא פֶּדְרוֹ בְּרִגְשַׁת לֵבָב וַיִּתְנַפֵּל לְרַגְלֶיהָ. — לֹא, מִרְיָם! לֹא אוּכַל לְעָזְבֵךְ כָּכָה. אֲבָל הַגִּידִי נָא לִי קֹשֶׁט אִמְרֵי אֱמֶת, כִּי לֹא בְּחֶפְצֵךְ נַעֲשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה, כִּי הִכְבִּיד עָלַיִךְ הַשַּׂר הַגֵּאֶה אֶת אַכְפּוֹ וַיְאַלְּצֵךְ לָתֵת יָדֵךְ לוֹ. הַגִּידִי, כִּי לֹא שָׁאֲלוּ אֶת פִּיךְ, כִּי לֹא הֲשִׁיבוֹת אַהֲבָה אֶל חֵיקוֹ, אַף לֹא נָתַתְּ מֵעוֹדֵךְ תִּקְוָה בְּלִבּוֹ, כִּי אָהֹב תְּאֶהָבִיהוּ. הַגִּידִי, כִּי לֹא חָדַלְתְּ מֵאָהֳבֵנִי; כָּל אֵלֶּה הַגִּידִי נָא לִי — וּתְבָרְכֵךְ נַפְשִׁי!

— הֲכָזֹאת יִדְרשׁ מִמֶּנִי דוֹן פֶּדְרוֹ דִי שִׁיבִילְיָה? חָלִילָה לִּי, אֲדוֹנִי! חָלִילָה לִי מִפְּשׁוֹעַ בְּבַעֲלִי אַלּוּף נְעוּרָי, כִּי קְשׁוּרָה נַפְשִׁי בוֹ בְּחַבְלֵי תוֹדָה בַּעֲבוֹתוֹת אֵמוּן וָתֹם—חָלִילָה גַם לְּךָ, אָדוֹן נִכְבָּד, לְבַקֵּשׁ מִמֶּנִי, כִּי אֲנַבֵּל כְּבוֹדִי בְּתוֹעֲבוֹת רָעוֹת כָּאֵלֶּה! הֶרֶף מִכְּרוֹעַ לְפָנַי — כִּי חֶרְפָּה הִיא לִשְׁנֵינוּ. קוּמָה נָא וְעָזְבֵנִי — וּמֵהַיּוֹם וָהָלְאָה אַל נוֹסִיף עוֹד הֵרָאוֹת פָּנִים בְּאֵין אִישׁ אַחֵר אִתָּנוּ!

וְלֵב פֶּדְרוֹ נִקְרַע לִגְזָרִים מֵרְגָשׁוֹת אַהֲבָה, קִנְאָה וְכָבוֹד, אֲשֶׁר הִתְרוֹצְצוּ בְּקִרְבּוֹ חֲלִיפוֹת. אַךְ חָזְקוּ עָלָיו דִבְרֵי מִרְיָם הַנְּכוֹחִים. עוֹד לֹא הִצְטַדְּקָה מְאוּמָה בִּדְבַר שְׂפָתֶיהָ, וּכְבָר נִחַם עַל תּוֹכְחוֹת חֲמָתוֹ, וַיָּקָם וַיִּפֶן הַצִּדָּה לְהַסְתִּיר מְבוּכָתוֹ מִמֶּנָּה. פִּתְאֹם נָשָׂא עֵינָיו — וְהִנֵּה דוֹן פֶּרְדִינַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס נִצָּב לִקְרָאתוֹ.

אָז עֲזָבַתְהוּ רוּחוֹ הַטּוֹבָה וְכָל רִשְׁפֵּי אַהֲבָתוֹ וְקִנְאָתוֹ, אֲשֶׁר עִמְמוּ רֶגַע, מִפְּנֵי תֻּמַּת מִרְיָם וְצִדְקָהּ, יַחְדָו הִתְלַקְּחוּ וַיִּתְּכוּ כָּאֵשׁ עַל צוֹרְרוֹ זֶה — בְּחָשְׁבוֹ, כִּי הִתְנַכֵּל מוֹרַאלִיס לֶאֱרֹב לוֹ, לְהַטּוֹת אֹזֶן וּלְהַקְשִׁיב קָשֶׁב. וַתִּתְקְפֵהוּ רוּחַ עִוְעִים וַיִּשְׁלֹף חַרְבּוֹ מִתַּעְרָהּ וַיָּרָץ אֵלָיו בַּחֲמַת כֹּחוֹ וַיַּרְעֵם בְּקוֹלוֹ: „הוֹי, אַכְזָרִי וּמוּג לֵב! הַמְעַט לְךָ שֶׁסּוֹתְךָ אוֹצַר חֶמְדָּתִי, כִּי עוֹד תֶּאֱרֹב לִי אָרֹב בַּמִּסְתָּרִים? הֵן לִי הָיְתָה מִרְיָם, יַעֲנוּ בִי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, כִּי אַךְ אוֹתִי אָהֲבָה, בְּטֶרֶם הִתְנַכַּלְתָּ לָנוּ לְהַפְרִידֵנוּ וּלְקַחְתָּהּ אֵלֶיךָ בְּתַחְבּוּלוֹת מִרְמָה וּזְרוֹעַ רָמָה; וְעַתָּה שְׁלֹף חַרְבְּךָ, נִקְלֶה! וְאִם לֹא וְקָרָאתִי אַחֲרֶיךָ מָלֵא. וְחֶרְפַּת נָבָל אֲשִׂימְךָ—כִּי יָרֵא וְחָרֵד הִנְּךָ, אִישׁ חָנֵף וְאֵין לֵב "

וּמְרָיִם זָעֲקָה וַתָּרָץ אֲלֵיהֶם לְהַפְרִידָם, אַךְ כֹּחָה עֲזָבָהּ וְרַגְלֶיהָ מָטוּ. וּפֶרְנַאנְדוֹ מִהֵר אֵלֶיהָ וַיְרִימֶנָּה וַיֹּאחֲזֶנָּה בִּשְׂמֹאלוֹ, וְאֶת זְרוֹעַ יְמִינוֹ הוֹשִׁיט אֶל פֶּדְרוֹ הַמִּשְׁתּוֹלֵל וַיִּתְיַצֵּב לְפָנָיו בְּהוֹד פָּנָיו וּגְאוֹן מַרְאֵהוּ, אַךְ בְּכַעַס עָצוּר וּבְעֶצֶב מָר.

„הָשִׁיבָה חַרְבְּךָ אֶל תַּעְרָהּ, עֱלֶם נִמְהַר לֵב! — אָמַר אֵלָיו בְּחֶמְלָה וּמְנוֹד רֹאשׁ — אָנֹכִי לֹא אִירָא אֶת חַרְבְּךָ וְאֶת זַעַם לְשׁוֹנֶךָ. אֲבָל לֵךְ עַתָּה מִזֶּה, עֱלֶם אֻמְלָל וְאַל תּוֹסֶף רְאוֹת פָּנַי עַד שׁוּב חֲמָתְךָ מִמֶּנִּי! אָז תָּשׁוּב אֵלֶיךָ רוּחֲךָ וּבוֹשְׁתָּ מִפַּחֲזוּתְךָ וְנָקֹטְתָּ בְּפָנֶיךָ, עַל שָׁלַחְתָּ פִּיךָ בְרָעָה וַהֲרִימֹתָ יָד עַל גֶּבֶר תָּמִים עִמָּךְ. וְאָנֹכִי לֹא אֹבֶה לְהִלָּחֵם אִתְּךָ וּלְיַסֶּרְךָ עַל מְשׁוּבָתְךָ, כִּי תָעָה לְבָבְךָ וְלֹא תֵדַע נַפְשֶׁךָ!"

וּפֶדְרוֹ הֵשִׁיב יָדוֹ, אַךְ עוֹד לֹא שָׁב אַפּוֹ.

„הִנְנִי שׁוֹמֵעַ לְקוֹלֶךָ—קָרָא אֵלָיו מְדַכָּא מֵרֹגֶז וָכַעַס— אֲבָל שְׁמָעֵנִי גַם אַתָּה, דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ! הֵן אוֹהֲבִים הָיִינוּ עַד כֹּה, רֵעִים כְּאַחִים בְּעֵת שָׁלוֹם וּבְיוֹם מִלְחָמָה — וְהַיּוֹם הַזֶּה הִתִּיר אֲגֻדָּתֵנוּ לָעַד. דַּע לְךָ, כִּי אוֹיִבְךָ בְּנֶפֶשׁ הִנְנִי מֵעַתָּה, וּבְחֶזְקַת הַיָּד עוֹד אֲאַלֶּצְךָ לִשְׁלֹף חֶרֶב וְלָצֵאת אִתִּי לַמִּלְחָמָה. וְאַל תְּדַמֶּה בְנַפְשְׁךָ לְהִמָּלֵט מִפָּנַי—כִּי עַד שְׁאוֹל אֶרְדְּפֶךָּ. גַּם שָׁם תַּשִּׂיגְךָ חֶרֶב נִקְמָתִי, אִישׁ נָבָל, מוּג לֵב וְאוֹרֵב בַּמִּסְתָּרִים!"

כֵּן בִּטֵּא פֶּדְרוֹ כְּמַדְקְרוֹת חֶרֶב וַיַּבֵּט אֵלָיו בְּחֶרְפָּה וָבוּז וַיִּשְׂחַק מָרָה. אָז הֵשִׁיב חַרְבּוֹ בְּרַעַשׁ אֶל נְדָנָהּ וַיִּפֶן וַיֵּלֶךְ. וְהַבַּעַל וְרַעְיָתוֹ נִשְׁאֲרוּ לְבַדָּם שׁוֹמֵמִים וּמַחֲרִישִׁים.

דּוּמִיָּה אֲרֻכָּה וְנוֹרָאָה הִכְבִּידָה עֲלֵיהֶם. פְּנֵי מוֹרַאלִיס קָדְרוּ מְאֹד, וְהוּא עוֹמֵד עַל מְקוֹמוֹ כְּתֹמֶר מִקְשָׁה, עוֹד יָדוֹ

הָאַחַת אוֹחֶזֶת בְּמִרְיָם וְהַשֵּׁנִית נְטוּיָה אֶל הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר עָמַד עָלָיו פֶּדְרוֹ צוֹרְרוֹ. וּמִרְיָם הִתְאַמְּצָה לָשֵׂאת אֵלָיו עֵינֶיהָ וְלֹא יָכְלָה, כִּי נָבְקָה רוּחָהּ בְּקִרְבָּהּ, כָּבָה אוֹר עֵינֶיהָ, כָּשְׁלוּ בִרְכֶּיהָ וַתִּשַּׁח רֹאשָׁהּ וַתִּתְעַלָּף בִּזְרוֹעוֹת בַּעְלָהּ הַנִּדְהָם.

יג.

אַךְ שׁוּב שָׁבָה רוּחַ מִרְיָם אֵלֶיהָ וְהִנֵּה שָׁבוּ מְצוּקוֹתֶיהָ אִתָּהּ, נַפְשָׁהּ הִשְׁתּוֹחֲחָה עָלֶיהָ, בִּרְאוֹתָהּ כִּי זֹאת הַפַּעַם רָחַק בַּעְלָהּ מִמֶּנָּה וַיַּעַזְבֶנָּה בִּידֵי אֲחֵרִים, כִּי יָשִׂימוּ הֵם עֵינָם עָלֶיהָ.

וַתֵּשֶׁב עַל מִטָּתָהּ וַתִּשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ נַפְשָׁהּ, בְּזָכְרָהּ אֶת יְגוֹז פֶּרְנַאנְדוֹ וּפָנָיו הַזּוֹעֲפִים, וַתֶּחֱרַד לִרְגָעִים מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֵּר פֶּדְרוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ.

„הָאָדוֹן הָלַךְ לוֹ, בְּשׁוּב אֵלַיִךְ רוּחֵךְ – אָמְרָה שִׁפְחָתָהּ אֵלֶיהָ, בַּהֲבִינָהּ אֶל גְּבִרְתָּהּ, אֶל מִי תְכַלֶּינָה עֵינֶיהָ—הוּא חִכָּה פֹּה עַד שׁוּבֵךְ לִפְקֹחַ עָיִן, שָׁב לְמִשְׁמַרְתּוֹ אֶל אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר קְרָאָהוּ דוֹן פֶּדְרוֹ בַּבֹּקֶר הַזֶּה".

„אֶל אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ!—הָגְתָה מִרְיָם בְּרוּחָהּ הַקָּשָׁה—הֵן בְּלֵב נִשְׁבָּר יִשְׁמֹר מִשְׁמַרְתּוֹ, בְּרוּחַ נְכֵאָה יְמַלֵּא פְקֻדָּתוֹ, וְכָל רוֹאָיו וְשׁוֹמְעָיו הֲלֹא יְכַבְּדוּהוּ וְיִתְפַּלְּאוּ עַל חָכְמָתוֹ וּשְׁאָר

רוּחוֹ, וְלֹא יֵדְעוּ כִּי תָפְתֶּה עָרוּךְ בְּלִבּוֹ וְכִי רַעְיָתוֹ אֲהוּבַת נַפְשׁוֹ הִיא עֲצָבַתְהוּ הַיּוֹם וַתַּשְׂבִּיעֵהוּ קָלוֹן".

„שִׁמְרִי עֵת שׁוּבוֹ וְהִשָּׁאֲרִי אַךְ אַתְּ אִתִּי! — אָמְרָה לְשִׁפְחָתָהּ. וַתֵּשֶׁב שׁוֹמֵמָה וְנֶאֱנָחָה עַל מִטָּתָהּ. פִּתְאֹם קָפְצָה מִמְּקוֹמָהּ וַתָּשֶׂם שִׂמְלָתָהּ עָלֶיהָ וַתַּעֲמֹד וַתֵּט אֹזֶן, כְּמוֹ שָׁמְעָה קוֹל צְעָדִים מֵרָחוֹק יָבֹאוּ. וַתֵּפֶן אֶל שִׁפְחָתָהּ וַתֹּאמַר: „הִנֵּה שָׁב בַּעְלִי הֵנָּה, קִרְאִי לְאַלְבְּרִיךְ וְיָבֹא הֲלוֹם!"

סְרִיס פֶרְנַאנְדוֹ בָּא, וּמִרְיָם שְׁאֵלַתּוּ אִם לֹא בָאוּ עוֹד אֲנָשִׁים עִם מוֹרַאלִיס?

„לֹא, סִינְיוֹרָה! הָאַלּוּף לְבַדּוֹ בָּא—עָנָה אַלְבְּרִיךְ—הִנֵּה סָר אֶל חֲדַר מִשְׁכָּבוֹ, וַיְצַו עָלֵינוּ לְבִלְתִּי תֵּת לְאִישׁ לָבֹא אֵלָיו לְהַפְרִיעֵהוּ מִמַּחְשְׁבוֹתָיו".

עָבְרוּ עֲשֶׂרֶת רְגָעִים וּמִרְיָם בָּאָה וַתַּעֲמֹד בְּחֶדֶר בַּעְלָהּ, וְהוּא לֹא שָׁמַע אֶת בּוֹאָהּ. זֹאת הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה לֹא הִקְשִׁיבָה אָזְנוֹ אֶל קוֹל צְעָדֶיהָ הַקַּלִּים. מֵאָז עָזְבוּ אוֹתָהּ הִתְאַמֵּץ לִשְׁלֹט בְּרוּחוֹ לְבַל תִּוָּדַע מְבוּכָתוֹ בְּסוֹד הַמֶּלֶךְ. אַךְ בְּשׁוּבוֹ אֶל מְעוֹן בֵּיתוֹ, כָּשַׁל כֹּחוֹ, עֲזָבַתְהוּ רוּחוֹ, וַתִּשְׁתַּפֵּךְ עָלָיו נַפְשׁוֹ. וַיְהִי כְּעוֹבֵר אָרְחוֹת יַמִּים אֲשֶׁר נִשְׁבְּרָה אֳנִיָּתוֹ. — הַיּוֹם הַזֶּה הֵאִיר עַל כָּל אֲשֶׁר נֶעְלַם מִמֶּנּוּ בְּעֵמֶק־הָאֲרָזִים. אָכֵן לֹא לַשָּׁוְא הִתְחַמְּקָה מִרְיָם מִמֶּנּוּ תָמִיד: לֹא לַשָּׁוְא הִתְחַנֵּן אֵלָיו עִמָּנוּאֵל אָבִיהָ לְבַל יְשַׁנֶּה טַעְמוֹ וְלֹא יֶחְדַּל לְאַהֲבָהּ, אִם כִּי „רַבּוֹת חֲלִיפוֹת בַּתֵּבֵל" — כָּל אֵלֶּה זָכַר עַתָּה, וְעֵינָיו נִפְקְחוּ לִרְאוֹת כִּי עָקוֹב עֲקָבוּהוּ הָאָב וְהַבַּת גַּם יָחַד.

„פֶּרְנַאנְדוֹ!" נִשְׁמַע קוֹל עֱנוֹת כְּקוֹל נֶפֶשׁ נֶחְנָקָה, וּמוֹרַאלִיס נָשָׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה מִרְיָם הִיא הַכּוֹרַעַת לְפָנָיו.

„אָנָּא, פֶּרְנַאנְדוֹ, אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי וְאַל תַּדִּיחֵנִי מִקֶּרֶב לִבֶּךָ—כִּי מִי לִי בַתֵּבֵל זוּלָתֶךָ!"

אַךְ שָׁוְא בִּקֵּשׁ פֶּרְנַאנְדוֹ לַחֲלֹץ יָדוֹ מִמֶּנָּה, כִּי קוֹל עֱנוּתָהּ נָגַע עַד לִבּוֹ, וַיַּחַבְקֶנָּה וַיְמַשְׁכֶנָּה אֵלָיו וּדְמָעוֹת גְּדוֹלוֹת וְחַמּוֹת הִתְגַּלְגְּלוּ מֵעֵינֵי גִּבּוֹר הַחַיִל עַל רֹאשׁ הָאִשָּׁה מָרַת־הַנָּפֶשׁ.

וּמִרְיָם בָּכְתָה מְנֻהֲמַת לִבָּהּ וַתִּתְחַנֵּן לוֹ לִשְׁמֹעַ אֵלֶיהָ טֶרֶם יַרְשִׁיעֶנָּה.

— קוּמִי לָךְ, מִרְיָם!—עָנָה וְאָמַר לָהּ בְּנַסּוֹתוֹ לַהֲרִימָהּ מִן הָאָרֶץ.

„לֹא, לֹא פֶּרְנַאנְדוֹ! לֹא אָקוּם וְלֹא אֶשָּׂא עֵינַי עַד תְּחָנֵּנִי, תִּסְלַח לִי וּתְרַחֵם אֶת אֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ בְּחֶסֶד עוֹלָם—כִּי אָמְנָם זַכָּה אֲנִי מִכָּל פֶּשַׁע; לוּ בָגַדְתִּי בְּךָ, כִּי עַתָּה לֹא נוֹעַזְתִּי לִכְרֹעַ לְפָנֶיךָ וּלְבַקֵּשׁ סְלִיחָתֶךָ. הָהּ, יְדִידִי וְאַלּוּפִי! לוּ יָדַעְתָּ, אֵיךְ קַלּוֹתִי בְּעֵינַי בְּהַסְתִּירִי סוֹדִי מִמֶּךָּ וּבְשַׁלְּמִי לְךָ רְמִיָּה תַּחַת אַהֲבָתְךָ אוֹתִי וֶאֱמוּנָתְךָ אִתִּי! כָּל הַיָּמִים כָּחַדְתִּי פֶּן יִוָּדַע לְךָ סוֹדִי מִפִּי אִישׁ אַחֵר. וְלוּלֵא הִרְבָּה הַיּוֹם הַזֶּה מַכְאוֹבֶיךָ, כִּי עַתָּה בֵּרַכְתִּיהוּ, כִּי הִגִּיהַּ אוֹר עַל מַחֲשַׁבֵּי לְבָבִי.

— מַה יִּסְכֹּן לִי הַיּוֹם הַזֶּה וּלְאוֹרוֹ אֵלֵךְ חֹשֶׁךְ! — כִּי לֹא אֲהַבְתִּנִי מֵעוֹדֵךְ וְרַק תְּמֻתֵּךְ הֶגֶּנָּה עָלַיִךְ לְבַל תִּבְגְּדִי בִּי כָּלָה, מִרְיָם! הֲיַעֲמֹד לִבִּי לִשְׁמֹעַ כָּזֹאת מִפִּיךְ וְנַפְשִׁי לֹא תֵצֵא בְדַבְּרֵךְ?

„לֹא תֵצֵא נַפְשֵׁךְ, יְדִידִי, כִּי נַפְשִׁי דָבְקָה אַחֲרֶיהָ, וְרַק אַתָּה מִבְטַחִי עָתָּה, כִּי תָשִׁיב לִי שְׁלוֹמִי וּמְנוּחָתִי. אָכֵן לֹא אָבֹא אֵלֶיךָ בְּלַהֲבוֹת אֵשׁ, אֲשֶׁר הִצִּית הָעֶלֶם הַזָּר בְּלִבִּי, טֶרֶם יָדַעְתִּי נַפְשִׁי, טֶרֶם רָאִיתִי אֶת הַתְּהוֹם הַנּוֹרָא הַפָּתוּחַ לְרַגְלָי. אֲבָל חַי ה׳ כִּי לְךָ אֲנִי, יְדִידִי, וְרַק אוֹתְךָ אֹהַב! הֲשִׁיבֵנִי נָא אֶל לִבְּךָ, כִּי שָׁם מְקוֹמִי, הָשִׁיבָה לִי שְׂשׂוֹן יִשְׁעֶךָ וְאַהֲבָתְךָ נֶצַח, כִּי אַךְ בְּךָ חָסָיָה נַפְשִׁי!״.

— אָמְנָם אֶהְיֶה לָךְ לְמַחֲסֶה עֹז! — קָרָא פֶּדְרַנְאנְדוֹ בְּשָׁכְחוֹ מְצוּקָתוֹ — לֹא תֵבוֹשִׁי כִּי בִי בָטָחַתְּ. בֶּאֱמוּנָתֵךְ זֹאת קָנִית לְבָבִי נֶצַח. וְעַתָּה סַפְּרִי נָא לִי קוֹרוֹתַיִךְ, אֲשֶׁר נֶעֶלְמוּ מִמֶּנִּי עַד כֹּה, חִזְקִי אַל תִּירָאִי כִּי אָנֹכִי מָגֵן לָךְ וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהָבֵךְ!״

וּמִרְיָם סִפְּרָה לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר עָבַר עָלֶיהָ מֵאָז נִפְגְּשָׁה אֶת דוֹן פֶּדְרוֹ בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כָּל מַחְשְׁבוֹתֶיהָ וּמְצוּקוֹתֶיהָ מַעַרְכֵי לִבָּהּ וּמוּסַר כִּלְיוֹתֶיהָ הַכֹּל הִגִּידָה לֹא כִחֲדָה.

אָז נִפְזְרוּ עַנְנֵי הָאֹפֶל, אֲשֶׁר כִּסּוּ פָּנָיו, בְּשׁוּבוֹ מִן אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ אֶל חֲדַר מִשְׁכָּבוֹ. מִנֹּגַהּ הָאֱמֶת יַחְדָּו נָפוֹצוּ.

יָמִים עָבְרוּ, שָׁבוּעוֹת חָלְפוּ וּמִרְיָם שָׁבָה לִמְנוּחָתָהּ. סָרוּ הַפְּחָדִים, אֲשֶׁר הִרְגִּיזוּהָ לִרְגָעִים, וְרַק בִּתְפִלָּתָהּ לֵאלֹהֵי אֲבוֹתֶיהָ שָׁפְכָה שִׂיחָהּ, כִּי יוֹאִיל לְהָשִׁיב מְנוּחַת שָׁלוֹם גַּם אֶל לֵב פֶּדְרוֹ אוֹהֲבָהּ הָאֻמְלָל.

וְתוֹחֶלֶת דוֹן לוּאִיז לְעוֹרֵר מְדָנִים וּמַשְׂטֵמָה בֵּין הַבַּעַל וְרַעְיָתוֹ נִכְזָבָה — כִּי עוֹד הוֹסִיף מוֹרַאלִיס לְאַהֲבָה אֶת מִרְיָם

בְּכָל לְבָבוֹ. גַּם נֶפֶשׁ מִרְיָם שָׁבָה לִמְנוּחָתָהּ וַתִּגְמְלֵהוּ בְּאַהֲבַת חֶסֶד וֶאֱמוּנַת עוֹלָם.

וְאוּלָם לֹא חָדַל הַנּוֹכֵל לַחֲרוֹשׁ מְזִמּוֹתָיו הָרָעוֹת.

יד.

וּפֶרְדִינַאנְד וְאִיזַבֶּלָּה קָרְאוּ עֲצָרָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, אָסְפוּ אֲלֵיהֶם חֲכָמֵיהֶם וְיוֹעֲצֵיהֶם לְהַמְתִּיק סוֹד בְּהִלִיכוֹת הַמְּדִינָה וְהָאֱמוּנָה, וּבִהְיוֹת מוֹרַאלִיס נִכְבָּד וּשְׁמוֹ גָּדוֹל בְּעַמּוֹ לֹא נִפְקַד שָׁם מְקוֹמוֹ תָּמִיד. גַּם בַּפַּעַם הַזֹּאת נִקְרָא לְחַוּוֹת דַּעְתּוֹ; אַךְ כִּקְרוֹב יוֹם הַמּוֹעֵד, כֵּן נִפְעֲמָה רוּחוֹ מֵאֵימָה מֻסְתָּרָה וְנַפְשׁוֹ לֹא יָדְעָה מָה, וּבְכָל מַאֲמַצֵּי כֹחוֹ הִבְלִיג עַל חֶרְדָּתוֹ לְעֵינֵי מִרְיָם רַעְיָתוֹ. אַךְ בְּקָרְבוֹ אֵלֶיהָ בָּעֶרֶב הָאַחֲרוֹן לְהִפָּרֵד מִמֶּנָּה, לִפְנֵי לֶכְתּוֹ לְסוֹד הַמּוֹעָצָה, הֵעִיק כְּנֵטֶל עַל לְבָבוֹ וַיְחַבְּקֶנָּה בְּאֵין אֹמֶר וּדְבָרִים וּפָנָיו קָדְרוּ מְאֹד.

„לָמָּה תְּמַהֵר, אִישִׁי, הַיּוֹם לָלֶכֶת? — שְׁאֵלַתְהוּ מִרְיָם— הֲלֹא תָמִיד יְאַחֲרוּ לְהִוָּעֵד עַד עֲבֹר הָעָרֶב".

— אָמְנָם כֵּן הוּא—עָנָה מוֹרַאלִיס—אֲבָל אָנֹכִי לֹא אֶרְכַּב בָּעֶרֶב הַזֶּה, רַק בְּרַגְלַי אֶעֱבֹרָה וּלְאִטִּי אֶתְנַהֲלָה, לִשְׁאֹף רוּחַ בַּמֶּרְחַבְיָה—כִּי צַר לִי הַפַּעַם מְאֹד.

וּמִרְיָם הִבִּיטָה אֵלָיו וַתִּתְחַלְחַל, כִּי חָוְרוּ פָנָיו מְאֹד וַיִּמָּלְאוּ רְסִיסֵי זֵעָה קָרָה.

„הֵן יֵצֶר לְךָ לְהִתְחַלּוֹת—אָמְרָה אֵלָיו בִּדְאָגָה—הִזָּהֵר נָא אֵפוֹא וָשֵׁב בְּבֵיתֶךָ! בִּי, אִישִׁי, אַל נָא תֵלֵךְ בָּעֶרֶב הַזֶּה הָאַרְמוֹנָה! וּמַה מֵּהֶם יֶהֱלַךְ, אִם יִפָּקֵד מְקוֹמְךָ שָׁם בַּפַּעַם הַזֹּאת?"

וּמוֹרַאלִיס הֵנִיעַ רֹאשׁ:

— לֹא, כִּי עָלַי לִשְׁמֹר פְּקֻדַּת מַלְכִּי בְּכָל עֵת. מִי יִתֵּן וְיָכֹלְתִּי בָּעֶרֶב הַזֶּה לְהִשָּׁאֵר אִתָּךְ פֹּה — אַךְ אַל נָא אֶהְבַּל בְּרַעְיוֹן רוּחַ! הֵן מֵעוֹדִי לֹא עָבַרְתִּי עַל מִצְוַת אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, וּמֶה הָיָה לִי הַיּוֹם, כִּי כֹה יָחִיל לִבִּי בְּקִרְבִּי—נַפְשִׁי לֹא אֵדָע; אוּלָם אֲנַסֶּה נָא לְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ לְרוּחַ הָעֶרֶב וְרָוַח לִי. אַל נָא תְּפַחֲדִי, מִרְיָם יַקִּירָתִי, שׁוּבִי נָא לִמְנוּחָתֵךְ, עוֹד מְעַט אָשׁוּבָה אֵלַיִךְ וְיַחְדָּו נִצְחַק לְדַאֲגָתֵנוּ הָבֶל!

„אָנָּא, אַלּוּף נְעוּרַי, הִשָּׁאֵר נָא אִתִּי!—הִתְחַנְּנָה מִרְיָם— הֵן לֹא טוֹב הָעֶרֶב הַזֶּה לָצֵאת הַחוּצָה, כָּל עָלֶה לֹא יָנוּעַ וְכָל רוּחַ לֹא יָפוּחַ לְשׁוֹבֵב נֶפֶשׁ, כִּי הָאֲוִיר חֹם מַחֲנִיק וְהַדּוּמִיָּה עֲיֵפָה, נְשִׂיאִים יַעֲלוּ מִקְצֵה הָאָרֶץ, עוֹד מְעַט וְסַעַר מִתְחוֹלֵל וְגֶשֶׁם שׁוֹטֵף יִהְיֶה".

— אַךְ הִנֵּה מֵחֹם וּמִשָּׁרָב עָיְפָה נַפְשִׁי — לָכֵן טוֹב כִּי אֶתְהַלֵּךְ עַתָּה בַּחוּצוֹת, בְּהֵעוֹר רוּחַ מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וְעַתָּה הֵרָגְעִי נָא, מִרְיָם יַקִּירָתִי, כִּי אָמְנָם הִסְכַּלְתִּי עֲשׂה, בְּהַחֲרִידִי אוֹתָךְ עַל לֹא דָבָר. הַבְלִיגִי נָא, מִרְיָם, וְאַל יִכְבַּד עָלַי לְהִפָּרֵד מִמֵּךְ בִּהְיוֹת רוּחֵךְ נְכֵאָה.

– הֵרָגְעִי נָא, יַקִּירָתִי, וְאַל תִּדְאָגִי! קָרָא פֶּרְנַאנְדוֹ, בְּהִפָּרְדוֹ וַיִּשָּׁקֶנָּה שְׂפָתַיִם. אֲבָל עוֹד לֹא מָשׁ מִמְּקוֹמוֹ, עוֹד פָּסַח עַל שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים, כִּי צַר לוֹ לְעָזְבָהּ—וּפִתְאֹם הִתְעוֹרֵר כְּמוֹ נְשָׂאַתְהוּ רוּחַ לֹא יֵדַע, וַיִּפֹּל עַל צַוָּארָהּ וַיְחַבְּקֶנָּה וַיִּלְחָצֶנָּה אֶל לִבּוֹ הַנִּפְעָם וּשְׂפָתָיו לָחֲשׁוּ: „יְהִי ה׳ סִתְרֵךְ וּמָגִנֵּךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם!”—עוֹד רֶגַע וּמִרְיָם נִשְׁאֲרָה לְבַדָּהּ.

מוֹרַאלִיס יָצָא מִן הַבַּיִת וְרוּחַ שָׁרָב וָחֹם הִכְבִּיד נִשְׁמַת אַפּוֹ. הַחוּצוֹת נָשַׁמּוּ מֵאָדָם, כִּי כֻלָּם בָּאוּ בְּחַדְרֵיהֶם וַיִּסְגְּרוּ דַּלְתֵיהֶם וְחַלּוֹנוֹתָם בַּעֲדָם, מֵרוּחַ סוֹעָה וָסַעַר הַקָּרוֹב לָבֹא. הַשָּׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ עָבִים. עֲנָנִים כְּבֵדִים עָלוּ וַיִּתְלַכְּדוּ, וְנֶשֶׁף עֶרֶב בָּא וַיְהִי חשֶׁךְ אֲפֵלָה. נָשָׂא מוֹרַאלִיס עֵינָיו הַיָּמָּה, לִמְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ. שָׁם הִיא נֶחְבָּאָה מֵאַחֲרֵי הַגִּבְעָה. עוֹד לֹא הִסְתַּתְּרָה בָאֹפֶל, מִלְחָמָה לָהּ בָּעֲנָנִים. שָׁם עֲנָנָה אַחַת אֲדַמְדֶּמֶת, מַרְאֶהָ נוֹרָא מְאֹד, כְּמוֹ טְבוּלָה הִיא בְּדָם כֻּלָּהּ. אֵימָה חֲשֵׁכָה נָפְלָה עַל מוֹרַאלִיס, וְלַשָּׁוְא נִסָּה לְהָסֵב עֵינָיו מִן הַמַּרְאֶה הַנּוֹרָא הַזֶּה, אֲשֶׁר הִרְגִּיזָהוּ מְאֹד. הָעֲנָנָה נָדְדָה מִמְּקוֹמָהּ וַתְּרַחֵף לְאִטָּהּ, וּבְלֶכְתָּהּ, כֵּן הָלְכָה הָלוֹךְ וְחָסוֹר, אַךְ לֹא נֶהְפַּךְ מַרְאֶהָ הָאָדֹם. וּמוֹרַאלִיס הָלַךְ אַט וּשְׁחוֹחַ עַל דַּרְכּוֹ הָאַרְמוֹנָה. לִרְגָעִים הֵאִירוּ בְּרָקִים וּרְעָמִים הִרְעִימוּ בְּקוֹלָם, וּפֶרְנַאנְדוֹ נֶחְפַּז, וְהָעֲנָנָה גַם הִיא מִהֲרָה לָרוּץ אֹרַח לְפָנָיו עַד בּוֹאָהּ אֶל כִּכַּר קַאלִי־סוֹלִידַאד. שָׁם הָלְכָה הָלוֹךְ וְדָל עַד כִּי נָמוֹגָה נָמַסָּה בְחֶשְׁכַת צַלְמָוֶת.

בָּעֶרֶב הַהוּא קֹדֶם פֶּדְרוֹ לָשׁוּב לְבֵיתוֹ שָׁעָה אַחַת לִפְנֵי בוֹא הַשֶּׁמֶשׁ, עָיֵף וְיָגֵעַ מֵחֹם וּמֵעֲמַל הַיּוֹם פִּתַּח חַרְבּוֹ מֵעַל מָתְנָיו וַיַּשְׁלִיכֶנָּה מֵעָלָיו הָלְאָה, וַיֵּשְׁתְּ מִכּוֹס הַיַּיִן, אֲשֶׁר מָצָא נָכוֹן לְפָנָיו מִדֵּי עָרֶב. וַיַּעַל עַל עֶרֶשׂ יְצוּעוֹ וַיִּשְׁכַּב לְמַעֲצֵבָה עוֹד מְעַט וְתַרְדֵּמַת ה׳ נָפְלָה עָלָיו וַיִּשְׁכַּב כְּבוּל עֵץ וְכִמְעַט לֹא נִכַּר, אִם יֵשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים.

עָבְרוּ שָׁעוֹת אֲחָדוֹת וְרַעַם נוֹרָא הִתְגַּלְגֵּל בָּעֲנָנִים וַיַּחֲרִידֵהוּ מִשְּׁנָתוֹ אֲשֶׁר לֹא עָרְבָה לוֹ. בַּהֲקִיצוֹ מִשֵּׁשׁ עַל כָּל סְבִיבָיו, לְמַעַן דַּעַת מְקוֹמוֹ אַיֵּהוּ. אָז קָפַץ מִמְּקוֹמוֹ וַיְגַשֵּׁשׁ כָּעִוֵּר קִיר, עַד בּוֹאוֹ אֶל חַלּוֹן חַדְרוֹ וַיִּפְרְצֵהוּ בְחָזְקָה, וְרוּחַ סוּפָה וּסְעָרָה נָשְׁבָה בוֹ פִּתְאֹם. אַךְ נָעַם לוֹ עַתָּה כָּל סַעַר מִתְחוֹלֵל, בִּהְיוֹת נַפְשׁוֹ עֲיֵפָה וְחֹם לַהַט בְּקִרְבּוֹ. לְנֹגַהּ בָּרָק מְעוֹפֵף הִתְנוֹצֵץ תַּעַר חַרְבּוֹ לְנֶגֶד עֵינָיו, וַיִּקְרַב אֵלֶיהָ וַיִּקָּחֶנָּה וַיַּאַסְרֶנָּה עַל מָתְנָיו וַיִּלְבַּשׁ אֶת אַדַּרְתּוֹ, וּבְעוֹדֶנּוּ עוֹשֶׂה כֹּה וָכֹה, הֶעֱבִיר יָדוֹ עַל תַּעַר חַרְבּוֹ וְהִנֵּה הַחֶרֶב אֵינֶנָּה! וַיִּשְׁתּוֹמֵם פֶּדְרוֹ מְאֹד. לַשָּׁוְא מִשֵּׁשׁ אֶת הַתַּעַר עַל כָּל עֲבָרָיו. גַּם הַנִּצָּב גַּם הַלַּהַב לֹא נִמְצָאוּ, וְהוּא נֵעוֹר וָרֵיק, אֵין בְּקִרְבּוֹ מְאוּמָה.

לָרִיק יָגַע לָדַעַת שֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא בָזֶה. לַשָּׁוְא בִּקֵּשׁ לִמְצֹא חִידָתוֹ בְּזִכְרוֹן יוֹם הֶעָבָר. מַחְשְׁבוֹתָיו נִתָּקוּ, רֹאשׁוֹ כָּאֵשׁ בּוֹעֵר, שְׂפָתָיו יָבֵשׁוּ, כָּבֵד עָלָיו גַּם לָנוּד מִמְּקוֹמוֹ וּלְהִתְהַלֵּךְ בְּחֶדְרוֹ כִּמְעָט. בַּצַּר לוֹ קָרָא לְאוֹר נֵר, אֲבָל לְשֵׁמַע קוֹלוֹ הַמּוּזָר חֲרָדָה אֲחָזַתּוּ, כִּי נִחַר גְּרוֹנוֹ.

וְגוֹיְזִיפּוּ וְיוֹאַנָּה, אֲשֶׁר כְּבָר עָלוּ עַל מִשְׁכָּבָם, גַּם הִסְכִּינוּ זֶה כְּבָר לִשְׁאוֹן פֶּדְרוֹ וַהֲמוֹנוֹ, לֹא שָׂמוּ אֵלָיו לֵב

וְלֹא הֵחִישׁוּ לְהָבִיא אוֹר בְּחֶדְרוֹ, כִּי רַק פַּעַם אַחַת קָרָא וְלֹא יָסָף. אַחֲרֵי רְגָעִים אֲחָדִים שָׁמְעוּ אֶת דוֹן פֶּדְרוֹ פּוֹתֵחַ בְּרַעַשׁ דֶּלֶת חַדְרוֹ וּמְמַהֵר לָרוּץ הַחוּצָה. וְיוֹאַנָּה אֲשֶׁר הִמְלִיצָה תָמִיד עַל פֶּדְרוֹ, הוֹדְתָה הַפַּעַם לְדִבְרֵי בַעֲלָהּ כִּי אָמְנָם לֹא יְשָׁרָה נֶפֶשׁ פֶּדְרוֹ בוֹ, כִּי מִי גֶבֶר הוֹלֵךְ תָּמִים יַעֲזֹב מְעוֹנוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה בְּעֵת סוּפָה וּסְעָרָה ? אֵין זֹאת, כִּי אִם דְּבַר בְּלִיַּעַל יָצוּק בּוֹ.

וּפֶדְרוֹ תָעָה לְבָדָד בְּחוּצוֹת חשֶׁךְ, אֲשֶׁר לִרְגָעִים הֵאִירוּ בְרָקִים אֲפֵלָתָם. מִבְּלִי דַעַת נְשָׂאוּהוּ רַגְלָיו בַּדֶּרֶךְ הַהוֹלֶכֶת אֶל אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ, כִּי כֵן הִסְכִּינוּ. הָרוּחַ הַהוֹלֵךְ וְסוֹעֵר הֶחֱיָהוּ כִמְעַט וַיָּשָׁב אֵלָיו רוּחוֹ. וַיּוֹסֶף לָלֶכֶת עַל דַּרְכּוֹ, בְּחָשְׁבוֹ לְהִפָּגֵשׁ אֶת רֵעָיו וּמְיֻדָּעָיו, בְּשׁוּבָם מִבֵּית הַמּוֹעֵצָה, אוּלַי יֵקַל לוֹ, בְּבַלּוֹתוֹ עִתּוֹתָיו אִתָּם וּבְחֶבְרָתָם יֵרָפֵא לוֹ. וַיְהִי בְקָרְבוֹ אֶל כִּכַּר קַאלִי סוֹלִידַאד וְהִנֵּה מָעֲדוּ אֲשׁוּרָיו פִּתְאֹם בְּחֶלְקַת דָּבָר נוֹזֵל, אֲשֶׁר לֹא יָכֹל לְהַכִּירֵהוּ בַּחשֶׁךְ לָדַעַת מָה הוּא. כִּמְעַט הֵרִים פְּעָמָיו לָלֶכֶת הָלְאָה וְהִנֵּה נִדַּח וַיִּכָּשֵׁל וַיִּפֹּל עַל גְוִיָּה כְבֵדָה הַשּׁוֹכֶבֶת לְרֹחַב הָרְחוֹב ! הַנִּבְהָל הִתְחַזֵּק לָקוּם, וּבָרֶגַע הַזֶּה הֵפִיץ הַבָּרָק אוֹרוֹ וַיַּרְאֵהוּ כִּי גַם יָדָיו וּמַלְבּוּשָׁיו נְגֹאֲלוּ מֵהַנּוֹזֵל הַקָּפוּא בְּאַדְמַת הַמָּקוֹם הַזֶּה. אָז תָּעָה לְבָבוֹ, עֲזָבָהוּ רוּחוֹ, פָּנָיו כַּשֶּׁלֶג הִלְבִּינוּ וְהוֹדוֹ נֶהְפַּךְ לְמַשְׁחִית—כִּי הֻכָּה בְּשִׁמָּמוֹן וּבְתִמָּהוֹן נוֹרָא. נִדְהָם, מַשְׁמִים וּמִתְפַּלֵּץ נִשְׁאַר עַל מְקוֹמוֹ, מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת לְהוֹצִיא הֶגֶה מִפִּיו וּלְהַשְׁמִיעַ קוֹל. רְעָמִים אֵין מִסְפָּר הִתְגַּלְגְּלוּ עַל רֹאשׁוֹ, בְּרָקִים אֵין קֵצֶה אֲפָפוּהוּ לִרְגָעִים, וַיַּחֲרִידוּ וַיַּרְגִּיזוּ אֶת הָעֶלֶם הַנִּדְהָם וְהַנִּפְעָם,

הָעוֹמֵד לְבָדָד בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, לִפְנֵי הַגְּוִיָּה הַכְּבֵדָה וְהָרְטֻבָּה, אֲשֶׁר עָלֶיהָ נָפָל.

טו.

לְיַד הַמֶּלֶךְ בְּהֵיכַל אַרְמוֹנוֹ נוֹעֲדוּ יָשְׁבוּ כָּל חַכְמֵי אֲצִילֵי קַשְׁטִילְיָה וַאֲרָגוֹנְיָה, לְהַמְתִּיק סוֹד וּלְהִתְיָעֵץ עַל צְפוּנוֹתֵיהֶם, אֲבָל בַּפַּעַם הַזֹּאת לֹא עָרַב אִישׁ אֶת לִבּוֹ לִפְתֹּחַ פֶּה וּלְהַבִּיעַ אֹמֶר. מִקּוֹל הַסַּעַר הַהוֹמֶה כְּנַהֲמַת יָם סָמַר בְּשָׂרָם מִפַּחַד, וַיִּתְלַחֲשׁוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ בַּלָּאט. שְׁתֵּי שָׁעוֹת עָבְרוּ אַחֲרֵי עֵת־הַמּוֹעָדָה וּמוֹרַאלִיס עוֹד לֹא בָא. אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ תָּמָהוּ. גַּם הַמֶּלֶךְ הִתְפַּלֵּא עַל מְקוֹמוֹ, כִּי נִפְקָד. הֵן תָּמִיד לֹא נֶעְדַּר, בִּקְרֹא אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ אֵלָיו, וְלָמָּה זֶה נִפְקַד מְקוֹמוֹ הַיּוֹם? הֲלֹא דָבָר הוּא!

עוֹדָם מִשְׁתָּאִים וּמַבִּיטִים אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהִנֵּה הִתְרוֹצֵץ בָּרָק נוֹרָא לְפֶתַע פִּתְאֹם בְּקֶרֶב הַהֵיכָל, וַיְמַלְאֵהוּ אוֹר יְרַקְרַק מְעַוֵּר עֵינָיִם, וְאַחֲרָיו עָנָה הָרַעַם בְּקוֹל רַעַשׁ אַדִּיר וְחָזָק, עַד כִּי רָגְזָה הָאָרֶץ מִמְּקוֹמָהּ, כְּמוֹ נִבְקְעָה תַּחְתֶּיהָ וַתְּהִי לְחֶרְדַּת אֱלֹהִים.

„אוֹי לָאִישׁ, אֲשֶׁר לֹא יִסָּתֵר עַתָּה בְּצֵל קוֹרַת בֵּית מַחֲסֶה!" לָחַשׁ רוֹזֵן מוֹרַצְיָה.

„חָזוּת קָשָׁה הֻגַּד לָנוּ — עָנָה דוֹן פֵּילִיקְס דִּי אִיסְטַבַּן — כִּי סַעֲרוֹת עֹז כָּאֵלֶּה עֵת צָרָה הֵן לִסְפָרַד מֵאָז וּמִקֶּדֶם".

„אָכֵן עֵת צָרָה הִיא לִסְפָרַד, אִם קָרָה אָסוֹן לְמוֹרַאלִיס עַל דַּרְכּוֹ הֵנָּה — הִבִּיעַ הַמֶּלֶךְ מַחֲשֶׁבֶת לֵב שָׂרָיו כֻּלָּם — וּמִי מִכֶּם רָאָה אוֹתוֹ לָאַחֲרוֹנָה?"

„אָנֹכִי רְאִיתִיו לִפְנֵי בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ, אַף שָׁמַעְתִּי מִפִּיו, כִּי נָכוֹן הוּא לָבֹא הֵנָּה" — עָנָה דוֹן פֵּילִיקְס דִּי אִיסְטַבַּן.

„אֵין זֹאת, כִּי אִם קָרָהוּ אָסוֹן! — קָרָא הַמֶּלֶךְ, בְּהִתְאַמְּצוֹ לְהַסְתִּיר חֶרְדָּתוֹ — וְלָמָּה אֲנַחְנוּ מַחְשִׁים? הָבָה דוֹן אַלּוֹנְזוֹ דִּי אַגִּילַאר! אֱסוֹף לְךָ צְבָא חַיִל וּבַקְּשֵׁהוּ בָּרְחוֹבוֹת הַמּוֹבִילִים מִפֹּה לִמְעוֹן דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ, וְאִם לֹא תִמְצָאֵהוּ בַדֶּרֶךְ, אֲזַי תָּסוּר אֶל בֵּיתוֹ. אַךְ אַל תָּשׁוּב הֵנָּה, בְּטֶרֶם תֵּדַע שֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא בוֹ!"

„אוּלַי חָלְתָה דוֹנָה מִרְיָם רַעְיָתוֹ?" חִוָּה רוֹזֵן מוֹרַצִּיָה דַעְתּוֹ.

„אִם כָּזֹאת תַּחְשֹׁב — הֵשִׁיב הַמֶּלֶךְ — אֲזַי לֹא תֵדַע אֶת נֶפֶשׁ מוֹרַאלִיס, כִּי דָבָר לֹא יַעַצְרֵהוּ לִשְׁמֹר פְּקֻדָּתִי בְּכָל עֵת. וְאִם לֹא בָא הַפַּעַם, אוֹת הוּא, כִּי מַחֲלָה אוֹ מוֹת פִּתְאֹם עֲצָרוּ בַעֲדוֹ".

וְדוֹן אַלּוֹנְזוֹ מִהֵר לַעֲזוֹב אֶת הָאַרְמוֹן, וְאֵימָה חֲשֵׁכָה נָפְלָה עַל כָּל שָׂרֵי הָאֲסֵפָה, בְּדַעְתָּם, כִּי כֵנִים דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ עַל דִּבְרַת מוֹרַאלִיס אֲהוּב נַפְשׁוֹ — וְלֹא שָׁוְא יֶהְגֶּה לִבּוֹ אֵימָה. עַל כֵּן כָּלְתָה נַפְשָׁם לִתְשׁוּבַת דוֹן אַלּוֹנְזוֹ, לָדַעַת מֶה הָיָה לִידִידָם זֶה.

„מַה זֶּה נֶחְפַּז אַלוֹנְזוֹ לָשׁוּב?״ — קָרָא רוֹזֵן מוֹרַצִּיָּה. וַיַּהַס אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ, בְּהַטּוֹתוֹ אֹזֶן לְהַקְשִׁיב אֶל הַקּוֹל הַהוֹלֵךְ וְקָרֵב. וְהִנֵּה נִפְתְּחוּ דַּלְתוֹת הַהֵיכָל וְדוֹן אַלוֹנְזוֹ בָּא אֶל הַבָּיִת.

— „אֲהָהּ ה׳ אֱלֹהִים!״ — קָרָא הַמֶּלֶךְ וְכָל שָׂרָיו עָנוּ אַחֲרָיו, בִּרְאוֹתָם אֶת הַמְּבַשֵּׂר, אֲשֶׁר קֹדְרוּ פָנָיו, הוֹלֵךְ בְּפִיק בִּרְכַּיִם וְנוֹפֵל עַל הַכִּסֵּא הַקָּרוֹב.

„הַגִּידָה נָא מַה זֶּה עֲצָרָהוּ אֵפוֹא?״ הוֹסִיף הַמֶּלֶךְ לִשְׁאֹל בְּחֶרְדַּת לֵבָב, בִּרְאוֹתוֹ כִּי נֶעְתְּקוּ מִמֶּנּוּ מִלִּים וְהַדִּבֵּר אֵין בְּפִיו.

„הַמָּוֶת! — עָנָה דוֹן אַלוֹנְזוֹ בִּמְרִירוּת נֶפֶשׁ, וַיִּכְרַע לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא: הָהּ, אֲדוֹנִי וּמַלְכִּי, בְּתוֹךְ רְחוֹבוֹת הִנֵּה נִרְצָח!״

„אִי שָׁמַיִם! — זָעַק הַמֶּלֶךְ בְּלֵב נִשְׁבָּר וְהַזְּעָקָה הִקִּיפָה אֶת כָּל הַהֵיכָל — נִרְצַח מוֹרַאלִיס!!״

„דוֹן אַלוֹנְזוֹ!—הוֹסִיף פֶרְדִינַאנְד לִקְרֹא בְּשׂוּמוֹ יָדוֹ עַל שְׁכֶם הַמְּבַשֵּׂר—דְּבָרֶיךָ לֹא יִתָּכְנוּ, כִּי מִי זֶה יַעֲרֹב לִבּוֹ לִשְׁלֹחַ יָד בְּנֶפֶשׁ מוֹרַאלִיס הָאָהוּב לָנוּ וְרָצוּי לְכָל עַמֵּנוּ?! אָכֵן שָׁגִיתָ— כִּי פָּגַעְתָּ נִבְלַת אָדָם, וּפַחְדְּךָ וְחֶרְדָּתְךָ הוֹלִיכוּךָ שׁוֹלָל לְדַמּוֹת כִּי גוּפַת מוֹרַאלִיס הִיא״.

„אָדוֹן רַב חֶסֶד! — עָנָה דוֹן אַלוֹנְזוֹ דִּי אַגִילַאר — גַּם אָנֹכִי לֹא הֶאֱמַנְתִּי בָרִאשׁוֹנָה לְמַרְאֵה עֵינָי! אֲבָל הֲלֹא גְּוִיַּת הַגִּבּוֹר הַמּוּמָת הִנֵּה הִיא מוּבָאָה לְאוּלָם אַרְמוֹנְךָ, וְהִיא הֲלֹא תַעֲנֶה כִּי כִדְבָרַי כֵּן הוּא.״

מִבְּלִי עֲנוֹת דָּבָר מִהֵר הַמֶּלֶךְ לַעֲזֹב אֶת הַהֵיכָל וַיָּרָץ בַּמַּדְרֵגָה הָאֲרֻכָּה הַהוֹלֶכֶת עֲקַלְקַלּוֹת אֶל הָאוּלָם, שֶׁשָּׁם שָׁכַב

הֶחָלָל עַל מִטַּת עֵץ מְכֻסֶּה בְּאַדַּרְתּוֹ עַל פָּנָיו וּסְבִיבָיו הֲמוֹן אַנְשֵׁי חֵיל הַשָּׁמִים עָלָיו מִשְׁמָר. וּפֶרְדִינַאנְד מִהֵר לָגֶשֶׁת וַיּוֹשֶׁט יָדוֹ לְגַלּוֹת אֶת הַמִּכְסֶה מֵעַל פְּנֵי הַמֵּת. וּפִתְאֹם חָרַד וַיִּסּוֹג לְאָחוֹר, כְּמוֹ יָרֵא לְהַבִּיט, פֶּן תִּרְאֶינָה עֵינָיו כִּידוֹ¹). רֶגַע נָע לְבָבוֹ כְּנוֹעַ עֲצֵי יַעַר מִפְּנֵי רוּחַ. אַחַר הִתְאַמֵּץ וַיִּקְרַע אֶת הַמִּכְסֶה מֵעַל גְּוִיַּת הַנִּרְצָח, וְהִנֵּה מַחֲזֶה נוֹרָא לְנֶגֶד עֵינָיו: פְּנֵי מוֹרַאלִיס נֶהֶפְכוּ לְיֵרָקוֹן, קָפְאוּ וַיְכֻסּוּ בְּצַלְמָוֶת. מַחְלְפוֹת שַׂעֲרוֹתָיו הַשְּׁחוֹרוֹת דְּבוּקוֹת בְּדָם נִקְפָּא אֶל מִצְחוֹ הַלָּבָן, עֵינָיו קָמוּ וְאוֹרָן נִדְעַךְ, לְחָיָיו וּשְׂפָתָיו חָוְרוּ נָבֵלוּ, וְכַף יָדוֹ הַשְּׂמָאלִית עוֹד כְּפוּפָה הִיא בְּאֶגְרֹף; אוֹת כִּי גָדַל כְּאֵבוֹ מְאֹד בְּסוּר אֵלָיו הַמָּוֶת הַמָּר, כִּי נִדְקַר מֵאַחֲרָיו אֶל הַחֹמֶשׁ. יְמִין הַנִּרְצָח עוֹד דָּבְקָה בְּכַף חַרְבּוֹ, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה בְּתַעְרָהּ, כִּי בְרֶגַע הִדָּקְרוֹ יָצְאָה נַפְשׁוֹ.

חַלְחָלָה וְחֶרְדַּת מָוֶת אָחֲזוּ אֶת כָּל הָעֵדָה הַנִּצָּבָה סְבִיב מַלְכָּה, בְּגַלּוֹתוֹ פְּנֵי הֶחָלָל הָאָהוּב. לַמַּחֲזֶה הַזֶּה נָמֵס כָּל לֵב, כָּל הָעוֹמְדִים הוֹרִידוּ דְּמָעוֹת וַיִּבְכּוּ תַמְרוּרִים. מְעַט מְעַט שָׁב אֲלֵיהֶם רוּחָם, אָז שָׁבוּ זָכְרוּ אֶת הָאֲבֵדָה הָרַבָּה, אֲשֶׁר אָבְדָה עַתָּה לְמַלְכָּם וּלְאַרְצָם, וַיִּקְרְאוּ יַחְדָּו לִגְמוּל, נָקֹם וְשַׁלֵּם.

„וִידֵי מִי הָיוּ בְּמַעַל הַנּוֹרָא הַזֶּה?—שָׁאַל הַמֶּלֶךְ וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה עַד לְהַשְׁחִית — הַגִּידָה דוֹן אַלּוֹנְזוֹ, הֲנוֹדְעוּ עִקְבוֹת הַנָּבָל הַמְרַצֵּחַ בַּסָּתֶר?"

„לֹא רַק עִקְבוֹתָיו נוֹדָעוּ — עָנָה הַנִּשְׁאָל — כִּי בְנַפְשׁוֹ אֲסַרְנוּהוּ וַנְּבִיאֵהוּ אֶל הַמַּהְפֶּכֶת".

"הָבָה!—קָרָא פֶרְדִינַאנְד וְעֵינוֹ גֶחָלִים לֹהֲטָה—הֲבִיאוּהוּ!

1) מפלחו

הַלּוֹם וְנֶחֱרַץ מִשְׁפָּטוֹ. הַצִּיבוּהוּ עַל עוֹלָתוֹ, וְיִגְּעוּ דָּמָיו בַּדָּם אֲשֶׁר שָׁפְכוּ יָדָיו!"

וְאַלּוֹנזוֹ רָזַם בְּעֵינָיו, וְאַנְשֵׁי חַיִל הֵבִיאוּ אֶת הָרוֹצֵחַ הָאָסוּר בַּחֲבָלִים, וַיָּסִירוּ אֶת כּוֹבָעוֹ וְאַדַּרְתּוֹ מֵעָלָיו — וְהִנֵּה הוּא דוֹן פֶּדְרוֹ דִי שִׁיבִילְיָה! יָדָיו וּבְגָדָיו נְגֹאֲלוּ בְדָמִים, עֵינָיו קָמוּ, יָדָיו רָפוּ וּמָתְנָיו מָלְאוּ חַלְחָלָה. נִפְעָם וְנִדְכֶּה הֵשַׁח כְּאַגְמוֹן רֹאשׁוֹ—כְּמוֹ כָבֵד עָלָיו מִנְּשֹׂא אֶת מַבָּטֵי עֵינֵי כֻלָּם, הַלְּטוּשׁוֹת לוֹ בְּעֶבְרָה וָזַעַם נוֹרָא.

„דִי שִׁיבִילְיָה!—קָרָא הַמֶּלֶךְ מִשְׁתּוֹמֵם לְמַרְאֵה עֵינָיו, וּבְקוֹל כָּמוֹהוּ הִרְעִימוּ כָל הַשָּׂרִים אֶת קוֹלָם.

„מוּעָקוֹת וְעִנּוּיֵי גֶפֶשׁ לָאִישׁ הָרוֹצֵחַ! מוֹת נָבָל יוּמָת! כֵּן הֵרִיעוּ כֻלָּם בַּחֲמַת עֶבְרָתָם, וְקִירוֹת הַהֵיכָל הָמוּ לְקוֹלָם, בְּהִתְנַפְּלָם עָלָיו יַחַד לִטְרֹף נַפְשׁוֹ בְּאַפָּם.

„אָכֵן חֲשַׁבְתִּיהוּ לְאוֹיֵב לִי—דִּבֵּר פֶּדְרוֹ רְתֵת, כִּי שָׁדַד מִמֶּנִּי אָשְׁרִי בֶּחָלֶד. עַל כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי בְּאַפִּי לְהִנָּקֵם מִמֶּנּוּ. אַךְ לֹא נָקָם כָּזֶה חָשַׁבְתִּי. חָלִילָה לִּי מֵרֶצַח. אָמְנָם כִּי שְׂנֵאתִיו, אֲבָל יָדִי לֹא הָיְתָה בַּמַּעַל הַזֶּה וְחַרְבִּי נְקִיָּה מִדָּמוֹ הַשָּׁפוּךְ".

—„הַס, בּוֹגֵד בָּאָדָם, כִּי שֶׁקֶר תְּדַבֵּר!—קָרָא דוֹן פֵילִיקְס דִי אִיסְטַבַּן בְּזַעַם אַפּוֹ, וַיָּשֶׂם לְפָנָיו אֶת חַרְבּוֹ הַשְּׁבוּרָה, אֲשֶׁר קָצֶהָ נִשְׁאַר תָּקוּעַ בְּצַלְעוֹת הֶחָלָל — הִנֵּה זֹאת הַחֶרֶב הַמְּלֵאָה דָם, אֲשֶׁר מְצָאנוּהָ עַל יַד הֶהָרוּג! הֲלֹא חֶרֶב גַּאֲוָתְךָ הִיא, אֲשֶׁר שָׂם עָלֶיךָ מַלְכֵּנוּ בְּיוֹם רָצוֹן—עַתָּה הִיא מְחֻלָּלָה וְנִשְׁבָּרָה".

וְקוֹל חֲרָדָה נִשְׁמַע מִפִּי פֶּדְרוֹ, כִּי הִתְפַּלֵּץ מְאֹד, לְמַרְאֵה

חַרְבּוֹ הָרְוָיָה מִדָּם, אֲשֶׁר הָיְתָה בוֹ לְעֵדָה וְכַחֲשׁוֹ בְּפָנָיו עָנְתָה, וַיָּשֶׂם בֶּעָפָר פִּיו וַיִּדֹּם; וְכָל הַשָּׂרִים רִגְזוּ רָגְשׁוּ וַיִּדְרְשׁוּ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ לְהַסְגִּירֵהוּ אֲלֵיהֶם, לָשִׂים שְׁפָטִים בּוֹ, וּלְכַלּוֹת בּוֹ אַפָּם.

„חָלִילָה לִּי לְהָפֵר מִשְׁפָּט!" — עָנָה פֶּרְדִינַאנְד—„לָמָּה יֹאמְרוּ כִּי בְאַפֵּנוּ נִמְהָרִים הָיִינוּ, וְלֹא נְתַנּוּהוּ גַּם לְהִצְטַדֵּק עַל נַפְשׁוֹ! הֵן נַפְשֵׁנוּ נִבְהָלָה מְאֹד וְאֵיךְ נוֹצִיא לְאוֹר מִשְׁפָּט? יַעַבְרוּ נָא שִׁבְעַת יָמִים, אָז נִוָּעֵד יַחְדָּו וְנִשְׁפְּטֵהוּ בְּצֶדֶק וּבְמֵישָׁרִים — וְעַד הָעֵת הַהִיא יַעֲמִיד דוֹן פֶּלִיקְס עָלָיו מִשְׁמָר. קָחוּהוּ אֵפוֹא עִמָּכֶם, הוֹרִידוּהוּ אֶל בּוֹר הַשְּׁבִי וְאַל אוֹסִיף עוֹד רְאוֹת פְּנֵי הַמְרַצֵּחַ בַּסֵּתֶר—כִּי תוֹעֵבָה הוּא!"

הַדָּבָר יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ, וְאַנְשֵׁי הַחַיִל הִתְנַפְּלוּ עַל פֶּדְרוֹ לְחַזֵּק מוֹסְרוֹתָיו וּלְהַכְבִּיד אֶת כַּבְלֵי־נְחֻשְׁתּוֹ. אָז הִתְעוֹרֵר הָעֶלֶם הָאֻמְלָל וַיִּבְקַע לוֹ דֶרֶךְ בֵּין הָעָם וַיִּתְנַפֵּל לְרַגְלֵי הַמֶּלֶךְ.

„אָנֹכִי לֹא רָצַחְתִּי אֶת נֶפֶשׁ מוֹרַאלִיס! — קָרָא בְנֶפֶשׁ נוֹאָשָׁה וְרוּחַ נִשְׁבָּרָה — אָנֹכִי לֹא חִלַּלְתִּי שֵׁם כְּבוֹדִי בֶחָלָל הַזֶּה, לֹא תִעַבְתִּי נַפְשִׁי בְּרֶצַח חֶרֶשׁ. עַל זֹאת אֶשָּׁבַע בְּדָם זֶה הַשָּׁפוּךְ, אֶקְרָא שָׁמַיִם מֵעָל וְאֶרֶץ מִתַּחַת לְעֵדִים לִי, אֶקְרָא בְּשֵׁם אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט: אִם יָדַי שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה, יִבְרָא נָא חֲדָשָׁה, יָשִׁיב אֵלָיו רוּחוֹ רֶגַע וְיָשִׂים הֶחָלָל אוֹתוֹתָיו אוֹתוֹת, כִּי אָנֹכִי הָיִיתִי בְּרוֹצְחֵי נַפְשׁוֹ!"

דוּמִיַּת מָוֶת שָׂרְרָה, בִּנְשֹׂא פֶּדְרוֹ אֶת אָלָתוֹ, כֻּלָּם סַבּוּ עֵינֵיהֶם אֶל הֶחָלָל. בַּיָּמִים הָהֵם הֶאֱמִינוּ, כִּי עַל פִּי שְׁבוּעָה כָּזֹאת יִתֵּן הַמֵּת עֵדָיו בָּאִישׁ הָרוֹצֵחַ — עַל כֵּן נִפְעֲמוּ כֻלָּם

וַיֶּהֱגוּ אֵימָה. אַךְ שָׁוְא פָּחֲדוּ פָּחַד. כָּל אוֹת לֹא נִרְאָה: הַדָּם הַנִּקְפָּא לֹא שָׁב לָזוּב מִפִּצְעֵי הֶחָלָל, עֵינוֹ הַקָּמָה לֹא נָעָה אֶל עֵבֶר פְּנֵי הָרוֹצֵחַ, וְיָדוֹ הַקָּרָה לֹא נָדָה מִמְּקוֹמָהּ.

בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה שְׁנַת הַמַּלְכָּה, כִּי הֶחֱרִידוּהָ סַעֲרוֹת עֹז וּמִקּוֹל הָרְעָמִים נִבְהֲלָה מְאֹד. וּפִתְאֹם שָׁמְעָה קוֹל הֲמוּלָּה וָרַעַשׁ מֵחֲצַר הָאַרְמוֹן, וַתְּצַו לְנַעֲרוֹתֶיהָ לָסוּר וְלִרְאוֹת מַה דְּבַר חֲרָדָה הַזֹּאת. וּבְשׁוּבָן נַעֲוְתָה מִשְּׁמוּעַ, כִּי דוֹן פֶרְנַאנְד מוֹרַאלִיס שׁוֹכֵב מֵת בְּאוּלָם הָאַרְמוֹן וְדוֹן פֶּדְרוֹ דִי שִׁיבִילְיָה הוּא אֲשֶׁר הִכָּהוּ נָפֶשׁ! וְאִיזַבֶּלָּה לֹא הֶאֱמִינָה לְמִשְׁמַע אָזְנָהּ וַתְּמַהֵר אֶל הָאוּלָם לָדַעַת שֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא בָזֶה. אֲבָל אַךְ בּוֹא בָאָה אֶל הַמִּפְתָּן וְהִנֵּה פָּגְשָׁה אֶת פֶּדְרוֹ וְחֵיל שׁוֹמְרָיו. כִּמְעַט שָׂמָה עֵינֶיהָ בּוֹ וְשִׂמְלָתוֹ הַמְגוֹלָלָה בְּדָמִים הֵעִידָה, כִּי אֱמֶת נָכוֹן הַדָּבָר. דוֹמֵמָה וּמַחֲרֶשֶׁת קָרְבָה הַמַּלְכָּה אֶל הַמִּטָּה, אֲשֶׁר הֶחָלָל שׁוֹכֵב עָלֶיהָ. וְכַאֲשֶׁר הֵשַׁחָה רֹאשָׁהּ עַל פְּנֵי הַמֵּת, לֹא יָכְלָה לְהִתְאַפֵּק וַתֶּאֱנַק מִכְּאֵב לֵב: „הָהּ לְמַרְיָם רַעֲיָתוֹ, כִּי גָדַל כַּיָּם שִׁבְרָהּ!"

קוֹל אַנְחָתָהּ נָגַע עַד לֵב אֶת כָּל הָעֵדָה הַנֶּאֱסָפָה, כִּי בִּהְיוֹתָם נִרְעָשִׁים וְנִבְהָלִים מֵהָאָסוֹן הַנּוֹרָא, אֲשֶׁר קָרָה אֶת יְדִידָם וְרֵעָם, לֹא זָכְרוּ אֶת הָאַלְמָנָה הָאֻמְלָלָה, אֲשֶׁר זֶה לֹא כְבָר הוֹפִיעָה בְּהוֹדָהּ וַהֲדַר גְּאוֹנָהּ לִימִין בַּעֲלָהּ אַלּוּף נְעוּרֶיהָ, הַשּׁוֹכֵב עַתָּה מֵת לְעֵינֵיהֶם. עַל כֵּן בְּשָׁמְעָם עַתָּה אֶת אֶנְקַת הַמַּלְכָּה, אֲשֶׁר בָּאָה אֲלֵיהֶם פִּתְאֹם, נִשְׁבַּר לִבָּם בְּקִרְבָּם וַיִּבְכּוּ בְּכִי גָדוֹל.

„בְּרוּכָה תִּהְיִי לָעַד, אִשְׁתִּי הַטּוֹבָה! — קָרָא פֶּרְדִינַאנְד

וַיְסִיעֶנָּה מִגְּוִיַּת הֶחָלָל וַיְמַשְׁכֶנָּה אֵלָיו בְּאַהֲבָה — הֵן בָּכֹה בָכִינוּ לַמֵּת, אֲשֶׁר נִגְזַר פִּתְאֹם, וַתַּזְכִּירֵינוּ אַתְּ אֶת הַנִּשְׁאֶרֶת אַחֲרָיו וְעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתָהּ! הָהּ, וּמִי יָבִיא לָהּ אֶת הַשְּׁמוּעָה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת? מִי יַעֲצָר כֹּחַ לִרְאוֹת בְּעָנְיָהּ וּלְשַׁלֵּם נִחוּמִים לָהּ?"

„אָנֹכִי!" — עָנְתָה אִיזַבֶּלָּה בְּהִתְיַפְּחָה מִבֶּכִי. עוֹד פַּעַם אַחַת הִבִּיטָה אֶל הֶחָלָל, אָז אָחֲזָה בִזְרוֹעַ בַּעֲלָהּ וַתֵּאָנַח מָרָה וַתֹּאמַר: „נַעַזְבָה נָּא עַתָּה אֶת הַמָּקוֹם הַנּוֹרָא הַזֶּה! הֵן שְׁנַיִם מֵרָאשֵׁי אַלּוּפֵינוּ רָאִינוּ פֹה: הָאֶחָד הוּמַת בִּידֵי רֶשַׁע, וְהַשֵּׁנִי הוּא הוֹרְגוֹ רוֹצֵחַ נַפְשׁוֹ. אָכֵן נוֹרָא הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה לָנוּ וּלְאַרְצֵנוּ, אֲשֶׁר שִׁכְּלָה שְׁנֵי טוֹבֵי בָנֶיהָ גַּם יָחַד!"

*

מְעַט מְעַט נֶעֱזַב הָאוּלָם מֵהֲמוֹן מֶלֶךְ וְשָׂרִים. גַּם הַלַּיְלָה חָלַף וְעַפְעַפֵּי שַׁחַר נִבְקְעוּ וַיּוֹפִיעוּ אוֹר כֵּהֶה עַל לִבְנַת פְּנֵי הֶחָלָל, אֲשֶׁר נִשְׁאַר בָּאוּלָם הַהוּא לְבַדּוֹ.

טז.

בְּעַד הַחַלּוֹן נִשְׁקְפָה מִרְיָם וַתַּבֵּט אַחֲרֵי בַעְלָהּ, בְּלֶכְתּוֹ הָאַרְמוֹנָה—כִּי לֹא נִכְחֲדָה מְבוּכָתוֹ מִמֶּנָּה, בְּעָמְלוֹ לַשָּׁוְא לָשִׂים עַל פָּנָיו מַסְוֵה מְנוּחָה, בִּהְיוֹת לִבּוֹ חָרֵד וְנַפְשׁוֹ נִבְהָלָה מְאֹד, כִּמְעַט אָמְרָה לְמַהֵר אַחֲרֵי בַּעְלָהּ הָאָהוּב וּלְעָצְרֵהוּ אִתָּהּ

בְחָזְקָה, אַךְ הִתְאַמְּצָה לִכְלוֹא רוּחָהּ, בְּדַעְתָּהּ, כִּי אַךְ לַשָּׁוְא תַּרְבֶּה אֵלָיו תַּחֲנוּנִים, יַעַן כִּי בְעֵת אֲשֶׁר דִּבֵּר הַמֶּלֶךְ נָחוּץ לֹא תַעַצְרֵהוּ מְאוּמָה מִמַּלְאוֹת פְּקֻדָּתוֹ. כִּנְטוּעָה בְּמַסְמְרִים נִצְּבָה עַל יַד הַחַלּוֹן וַתִּשָּׂא עֵינֶיהָ לְמֵרָחוֹק, אוּלַי יָשׁוּב בַּעְלָהּ מִדַּרְכּוֹ מִפְּנֵי הַסּוּפָה הַנּוֹרָאָה. בָּרָק פִּתְאֹם וְסַעַר נוֹרָא הֶחֱרִידוּהָ מִמְּקוֹמָהּ; אַךְ עַד מְהֵרָה הִתְאוֹשְׁשָׁה וַתָּשָׁב לִרְאוֹת וּלְהַשְׁקִיף בְּעַד הָאֶשְׁנָב. אֲבָל הַחֹשֶׁךְ כְּבָר כִּסָּה אֶרֶץ וְרַק עֲנָנָה אַחַת אֲדַמְדֶּמֶת רָחֲפָה עַל פְּנֵי הָרָקִיעַ לְנֹגַהּ הַבְּרָקִים וְקוֹלוֹת הָרְעָמִים.

הַסּוּפָה עָבְרָה וּמִרְיָם הָלְכָה לְהַרְגִּיעַ וַתִּישַׁן שְׁנַת נְדוּדִים, כִּי בְעֵתוּתָהּ חֲלוֹמוֹת רָעִים, וּבַהֲקִיצָהּ שָׁבָה זָכְרָה אֶת דִּבְרֵי בַעְלָהּ בְּהִפָּרְדוֹ מִמֶּנָּה אֶמֶשׁ. וַתֶּחֱרַד וַתִּקְרָא לַאֲמָתָהּ לִשְׁאֹל אוֹתָהּ, אִם שָׁב פֶרְנַאנְדוֹ הַבָּיְתָה.

וּמַנוּאֵלָה בָּאָה וַתְּשִׁיבֶנָּה דָּבָר, כִּי לֹא שָׁב עֲדֶנָּה.

„צַוִּי וְיֵלְכוּ אֶל הָאַרְמוֹן וְשָׁאֲלוּ לָמָה נֶעֱצַר שָׁם בַּפַּעַם הַזֹּאת עַד כֹּה?" — אָמְרָה מִרְיָם וַתְּמַהֵר לָקוּם, וַתִּלְבַּשׁ שִׂמְלוֹתֶיהָ בְחָפְזָה. וְהִנֵּה בָא הַנַּעַר וַיַּגֵּד לָהּ, כִּי הִגִּיעוּ שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ בַּמֶּרְכָּבָה לְהַבְהִיל אוֹתָהּ לָבֹא אֶל הָאַרְמוֹן.

וּמִרְיָם כְּמוֹ הִתְעוֹרְרָה מֵחֲלוֹם נוֹרָא וַתִּשְׁאַל: „וְאַיֵּה פֶרְנַאנְדוֹ בַּעְלִי? אַיֵּהוּ?"

„בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ הִנֵּהוּ, גְּבִירָה יְקָרָה!—נֶחְפְּזָה מַנוּאֵלָה לַעֲנוֹת—כִּי עוֹד דָּרוּשׁ הוּא שָׁם לְחֶפְצָם, וְגַם אַתְּ, גְּבִרְתִּי, קְרוּאָה אֶל הַמַּלְכָּה עַתָּה — וְהִנֵּה שָׁלְחָה אֶת מֶרְכַּבְתָּהּ לַהֲבִיאֵךְ בָּהּ אֵלֶיהָ."

וּבְדִבָרִים הָאֵלֶּה שָׁמָה אֶת הַמַּעֲטֶפֶת עַל מִרְיָם, אֲשֶׁר הָיְתָה כְּחוֹלֶמֶת וְלֹא יָדְעָה נַפְשָׁהּ, וַתּוֹשִׁיבֶנָּה בַּמֶּרְכָּבָה. אוּלָם אַךְ נוֹעַ נָעָה הָעֲגָלָה מִמְּקוֹמָהּ וְהִנֵּה שֻׁנּוּ פָּנֶיהָ מְאֹד, וְכָל עַצְמוֹתֶיהָ רָחֲפוּ מִפַּחַד, וַתֹּאחַז בְּיַד הַנַּעַר וַתְּאֶץ בּוֹ לָלֶכֶת אֶל הָאַרְמוֹן וּלְהוֹדִיעָהּ מַהֵר מִכָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה.

נְבוֹכָה וְנִדְהָמָה יָשְׁבָה מִרְיָם בַּמֶּרְכָּבָה. שַׂרְעַפֶּיהָ הִתְבּוֹלְלוּ יַחַד וַיָּבִיאוּ עָלֶיהָ אֵימִים—כִּי נִבְצְרָה מִמֶּנָּה לָדַעַת, מַדּוּעַ בּוֹשֵׁשׁ פֶּרְנַאנְדוֹ לָשׁוּב? וּמָה הַחֲרָדָה אֲשֶׁר חָרְדוּ עָלֶיהָ לַהֲבִיא גַם אוֹתָהּ שָׁמָּה?—הַאֻמְנָם גִּלָּה פֶּדְרוֹ אֶת סוֹדָם, לְהִנָּקֵם בָּהּ וּבְבַעֲלָהּ, בַּחֲרוֹת אַפּוֹ בָּם?—לֹא, זֹאת לֹא יַעֲשֶׂה! כִּי תָמִים הוּא בִדְרָכָיו וּמוֹצָא שְׂפָתָיו לֹא יְשַׁנֶּה...

אֲבָל בְּעֵינָיו הֲלֹא נֶחְשְׁבָה עַתָּה לְבוֹגֵדָה—וּמָה־יַמְרִיצֵהוּ אֵפוֹא לִשְׁמֹר שְׁבוּעָתוֹ לָהּ וְלַחֲמֹל עָלֶיהָ מֵהַשְׁחִיתָהּ? — הֲלֹא גַם נִשְׁבַּע בְּאַפּוֹ לִנְקוֹם נִקְמָתוֹ בָּם...

הַמֶּרְכָּבָה עָמְדָה וּמִרְיָם בָּאָה הָאַרְמוֹנָה וַתִּשָּׂא סָבִיב עֵינֶיהָ בְּתִקְוָתָהּ לִרְאוֹת אֶת מוֹרַאלִיס מְמַהֵר לְקַדֵּם פָּנֶיהָ. אַךְ שָׁוְא קִוְּתָה נֶפֶשׁ הָאֻמְלָלָה לְשָׁלוֹם וּבִרְכַּת יְדִידוּת, כִּי דוּמִיַּת מָוֶת הָיְתָה עַל כָּל סְבִיבֶיהָ, שָׂרִים וְשָׂרוֹת עָבְרוּ עַל פָּנֶיהָ דוֹמְמִים וּמַחֲרִישִׁים. אַף נִרְאָה לָהּ, כְּמוֹ יַבִּיטוּ אֵלֶיהָ רוֹאֶיהָ בִּמְנוֹד־רֹאשׁ. בְּחֶרְדַּת מָוֶת נִסְּתָה לִשְׁאֹל לְדוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס אַיֵּהוּ עָתָּה. אֲבָל קוֹל מִלֶּיהָ נֶחְבְּאוּ בְּלַחַץ לְבָבָהּ, רַק אַנְחוֹתֶיהָ נִשְׁמָעוּ.

עָבְרוּ רְגָעִים אֲחָדִים וּמִרְיָם עָמְדָה לִפְנֵי הַמַּלְכָּה — — עַתָּה הִנֵּה יָדְעָה פֵּשֶׁר דָּבָר. וְאִיזַבֶּלָּה הִשְׂכִּילָה לְהִזָּהֵר

וְלָבֹא בִּדְבָרִים עִמָּהּ מְעַט, פֶּן יְבַלַּע לַנֶּפֶשׁ הָאֻמְלָלָה, בְּהִוָּדַע לָהּ אֵידָהּ פִּתְאֹם. אָז הִתְאַבְּלָה עִמָּהּ וַתֵּבְךְּ עַל שֶׁבֶר יְדִידָתָהּ מְאֹד, אַף לֹא הֵאִיצָה לְנַחֲמָהּ. וּמִרְיָם סָפְדָה תַמְרוּרִים וַתִּשְׁתַּפֵּךְ עָלֶיהָ נַפְשָׁהּ בַּהֲמוֹן דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא יָדְעָה הַמַּלְכָּה פִּשְׁרָם. כִּי קִלְּלָה אֶת יוֹמָהּ בְּתִתָּהּ אָשָׁם נַפְשָׁהּ, כִּי הִיא הֲסִבָּה בְּנֶפֶשׁ אַלּוּף נְעוּרֶיהָ.

— הוֹי, מִי יִתֵּן מוּתִי אֲנִי תַחְתֶּיךָ! — קָרְאָה פַּעַם בְּפַעַם בְּהִתְיַפְּחָהּ וּבְפָרְשָׂהּ כַּפֶּיהָ — לָמָּה עֲזַבְתַּנִי, אִישִׁי, וְאָנֹכִי זֶה הַחִלֹּתִי לְאָהֳבֶךָ! כִּמְעַט דָּבְקָה נַפְשִׁי בְךָ וְהִנֵּה חָלַפְתָּ מִמֶּנִּי וַתַּעַזְבֵנִי בְּאֵין גֹּאֵל וּמְנַחֵם לִי, אַלְמָנָה גַּלְמוּדָה!

— אַל תֹּאמְרִי עֲזוּבָה אָתְּ, כָּל עוֹד חַיָּה אִיזַבֶּלָּה! — קָרְאָה הַמַּלְכָּה הַנּוּגָה, בְּקָרְבָהּ אֶל הָאֻמְלָלָה וּבְלָחֲצָהּ אֶת רֹאשָׁהּ הַבּוֹעֵר כָּאֵשׁ אֶל לִבָּהּ הַנִּגְרָשׁ כַּיָּם. עוֹד רַבִּים יָמִים יַעַבְרוּ טֶרֶם תִּתְנִי פוּגַת לָךְ, טֶרֶם תֵּרָפֵא הָעֵת אֶת מַחַץ מַכָּתֵךְ — אַךְ אַל נָא תִטְרְפִי נַפְשֵׁךְ בְּאַפֵּךְ וְאַל תָּשִׁיתִי עַל אֵידֵךְ נוֹסָפוֹת בְּשִׂימֵךְ אָשָׁם נַפְשֵׁךְ, בְּעוֹד תֻּמָּתֵךְ בָּךְ וְעַנְוַת צִדְקָתֵךְ לַכֹּל מוּדָעַת!

אֲבָל מִרְיָם הִתְנַפְּלָה לְרַגְלֶיהָ וַתּוֹסֶף לְמָרֵר בַּבֶּכִי: הֵן אַתְּ, גְּבִרְתִּי, לֹא תֵדְעִי אֵיךְ נִפְלְאָתָה אַהֲבָתוֹ לִי! הָהּ, גְּבִירָה, יְקָרָה!—קָרְאָה בְּנֶפֶשׁ נוֹאָשָׁה—הַגִּידִי נָא לִי, כִּי עוֹד אָשׁוּב אֶרְאֶנּוּ, כִּי עוֹד תִּתְמַהְמַהּ נַפְשׁוֹ לָצֵאת... תְּנִינִי נָא לִשְׁמוֹעַ הוֹד קוֹלוֹ הַפָּעַם! כִּי אָז אֵרָגַע, אֶדֹּם וְאַבְלִיגָה עַל יְגוֹנִי הַנּוֹרָא."

— עוֹד רָאֹה תִרְאִיהוּ, מִרְיָם, אִם תְּהִי זֹאת נֶחָמָתֵךְ, אֲבָל לִשְׁמוֹעַ קוֹלוֹ—הָהּ! לוּ הִפְלִיא ה' חַסְדּוֹ לְהַרְאוֹתֵנוּ

נִפְלָאוֹת לְהַחֲיוֹת מֵתֵנוּ לְפָנֵינוּ, לְמַעַן אַרְצוֹ וּמוֹשְׁלָיו הַמִּתְאַבְּלִים עָלָיו, וּלְמַעֲנֵךְ, רַעְיָתוֹ אֵשֶׁת נְעוּרָיו, הָאֲבֵלָה וְהַשּׁוֹמֵמָה! אֲבָל הָהּ—כִּי נָגְעָה הַחֶרֶב עַד הַנֶּפֶשׁ וְלֹא יִחְיֶה עוֹד אַחֲרֵי נָפְלוֹ!"

„הַחֶרֶב!!"—צָעֲקָה מִרְיָם בְּקוֹל פְּחָדִים, וְהַמַּלְכָּה נִבְהֲלָה לְמַרְאֵה עֵינֶיהָ הַחֲשֵׁכוֹת וְהַמְזָרוֹת זְוָעָה, כְּמוֹ הִשְׁתַּגְּעָה מִשֹּׁד פִּתְאֹם.

— הֲלֹא מֵרֹאשׁ דִּבַּרְתְּ אֵלַי כָּזֹאת בְּפִיךְ! — אָמְרָה הַמַּלְכָּה אֵלֶיהָ—וְעַתָּה הַגִּידִי נָא אִם תֵּדְעִי: הֶהָיָה לְבַעְלֵךְ שׂוֹנֵא מִתְּמוֹל שִׁלְשֹׁם, אֲשֶׁר יִנְטֹר אֵיבָה וְלֹא יַחְמֹל בְּיוֹם נָקָם?"

וּמִרְיָם לֹא נוֹעֲזָה לָשֵׂאת עָיִן, וַתַּסְתֵּר פָּנֶיהָ וַתִּלְחַשׁ: „לֹא, צַר וְאוֹיֵב כָּזֶה לֹא הָיָה לוֹ!"

— מַה זֶּה תְּדַבְּרִי אֵלַי תַּהְפּוּכוֹת?-קָרְאָה אִיזַבֶּלָּה וּפָנֶיהָ רָעֲמוּ, אַךְ כְּרֶגַע נֶחָמָה וַתְּחַנֵּן קוֹלָהּ אֵלֶיהָ, אַחֲרֵי נַסּוֹתָהּ לַהֲרִימָהּ מִן הָאָרֶץ:— אִם בֶּאֱמֶת יֵחָשֵׁב הַדָּם לָאִישׁ אֲשֶׁר תְּפָשְׂנוּ, אֲזַי לֹא תַכִּירִי אֶת אוֹיֵב בַּעְלֵךְ כִּי לֹא תֵדָעִיהוּ. אָכֵן חִידוֹת לִי כָּל מַרְאֵה עֵינַי וּמִשְׁמַע אָזְנַי, גַּם דְּבָרַיִךְ נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי וְלֹא אֲבִינֵם. אַךְ נָקוּם נָא בָּרִאשׁוֹנָה אֶת נִקְמַת בַּעְלֵךְ וְאֶת הָאִישׁ, אֲשֶׁר הֵבִיא רֶצַח בַּעֲצָמָיו.

„רֶצַח בַּעֲצָמָיו! — וּמִי הוּא הָרוֹצֵחַ?! — קָרְאָה מִרְיָם וַתִּתְפַּלֵּץ לְרַעְיוֹן נוֹרָא אֲשֶׁר חָלַף לִבָּהּ כְּחֵץ פִּתְאֹם— וּמִי זֶה שָׁלַח יָד בְּאִישִׁי לְהַכּוֹתוֹ נָפֶשׁ? מִי הִגִּיד לָךְ, כִּי לֹא הָיָה לוֹ אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם?! אָכֵן רַבָּה הַמַּשְׂטֵמָה, קָשְׁתָה כִּשְׁאוֹל שִׂנְאָה — וְאָנֹכִי, אוֹיָה, אָנֹכִי סִבּוֹתִי בְּנַפְשׁוֹ, מִיָּדִי הָיְתָה זֹאת

לו — אֲבָל לֹא! — הוּא לֹא יְרַצְּחֵהוּ נָפֶשׁ. הָהּ גְּבִרְתִּי! — הוֹסִיפָה לִקְרֹא, בְּחַבְּקָהּ אֶת בִּרְכֵּי הַמַּלְכָּה — בְּשֵׁם ה', הַגִּידִי נָא לִי! כִּי הִנֵּה רַעְיוֹנַי יְבַעֲתוּנִי וְיוֹלִיכוּנִי שׁוֹלָל בְּלִי חֶמְלָה — הַגִּידִי נָא מִי הוּא הָרוֹצֵחַ?"

— הָרוֹצֵחַ הוּא אִישׁ זָר, אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתִּיהוּ רַק בְּשֵׁם, וְלֹא רְאִיתִיהוּ בִּלְתִּי אִם רְגָעִים אֲחָדִים — עָנְתָה אִיזַבֶּלָּה — הוּא אִישׁ אֲשֶׁר רָחֹק לִבּוֹ מִנְּבָלָה כָּזֹאת, גַּם כִּי הַכָּרַת פָּנָיו תַּעֲנֶה בּוֹ; עוֹד לֹא נוּכַל הַאֲמִין, כִּי יְדֵי דוֹן פֶּדְרוֹ דִי שִׁיבִילְיָה שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה.

„דִי שִׁיבִילְיָה!!!" — צָעֲקָה מִרְיָם בְּקוֹל נוֹרָא מַרְגִּיז לֵבָב וַתָּקָם וַתַּעֲמוֹד לִפְנֵי הַמַּלְכָּה בְּעֵינַיִם קָמוֹת כִּמְשֻׁגָּעָה, וּכְרֶגַע נָפְלָה לְרַגְלֶיהָ כְּפֶגֶר מֵת אָרְצָה.

יז.

בַּיּוֹם הָרְבִיעִי בִּנְטוֹת צִלְלֵי עֶרֶב הוּבָא מוֹרַאלִיס אֱלֵי קָבֶר. הַמֶּלֶךְ הִתְנַצֵּל אֶת עֶדְיוֹ וְהוֹד מַלְכוּתוֹ וַיִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי אֵבֶל וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו בְּרֹאשׁ שָׂרֵי אֲצִילֵי אֲרָגוֹנְיָה וְקַשְׁטִילְיָה. אַחֲרֵיהֶם הָלְכוּ גִּבּוֹרֵי חֵיל הַצָּבָא, אֲשֶׁר אִתָּם עָשָׂה הַמֵּת חָיִל, בְּהַכְנִיעוֹ צָרִים וּבְהוֹשִׁיבוֹ אֶת אִיזַבֶּלָּה לַכִּסֵּא, וְאַחֲרֵיהֶם יָצְאוּ כָּל עַבְדֵי בֵית מוֹרַאלִיס וְהָמוֹן רָב מִתּוֹשְׁבֵי הָעִיר, אֲשֶׁר בָּאוּ יַחַד לְלַוּוֹת אֶת הַמֵּת הָאָהוּב.

וּבֵית־הַתְּפִלָּה נִמְלָא אָדָם רָב, אֲשֶׁר קָרְאוּ עֲצָרָה לָעֶרֶב הַזֶּה. בּוֹ הוּשַׁב הֶעָפָר אֶל עֲפָרוֹ, וְהָאִישׁ, אֲשֶׁר כִּבְדוּהוּ כְּמַלְאַךְ אֱלֹהִים, לְקִבְרוֹת הוּבַל וּמֵעֵינֵי כָל חַי לָעַד נֶעְלָם. הָאָרוֹן הַיָּקָר הֶעָשׂוּי מֵעֲצֵי הָבְנִים וְהַמִּתְנוֹסֵס בְּרַצֵּי כֶסֶף, כַּמִּשְׁפָּט לִגְדוֹלֵי הַכֹּהֲנִים וְשָׂרֵי הַמְּלוּכָה, הָיָה פָתוּחַ וּפְנֵי הַמֵּת גְּלוּיִם לְכָל רוֹאֶה. וּכְכַלּוֹת הַכֹּהֲנִים לְהִתְפַּלֵּל, שָׂמוּ מִכְסֵהוּ עָלָיו וַיּוֹרִידוּהוּ מֵעַל הַבָּמָה וַיְבִיאוּהוּ בַּמְּעָרָה. אָז נָתְנוּ כְמָרִים לְמֵאוֹת בְּשִׁיר קוֹלָם, וְהָעוּגָב עָנָה אַחֲרֵיהֶם בְּהוֹד קוֹלוֹ, הִרְעִישׁ אֶת קִירוֹת הַהֵיכָל, וְכָל הֶהָמוֹן נִמְלָא רֶגֶשׁ קֹדֶשׁ, וַיֶּאֶצְלוּ בְּרָכָה לְרֹאשׁ צַדִּיק בְּבֹאוֹ בְתַחְתִּיּוֹת אֶרֶץ, וּבְהִפָּרְדוֹ מֵהֶם לָנֶצַח.

עוֹד יָמִים רַבִּים נִשְׁמְעוּ מִבֵּית הַתְּפִלָּה זְמִירוֹת וּתְפִלּוֹת בְּעַד נִשְׁמַת הַמֵּת הַנִּכְבָּד, אֲבָל עוֹד בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה הַהוּא, בְּעֵת אֲשֶׁר קִירוֹת הַהֵיכָל עוֹד הָמוּ מִזְּמִרוֹת הַמְנַצְּחִים בִּנְגִינוֹתֵיהֶם נֶאֶסְפָה עֲדַת אֲנָשִׁים בַּמְּעָרָה מִתַּחַת, כֻּלָּם כְּמָרִים וּנְזִירִים נוֹצְרִים וַאֲחָדִים מֵרָאשֵׁי אֲצִילֵי הָעִיר עִמָּם. עֲטוּיֵי מְעִילֵי בַד וַחֲגוּרֵי חֶבֶל נָשְׂאוּ דֶרֶךְ שְׁבִילֵי הַמְּעָרָה אֲרוֹן עֵץ עָשׂוּי כְּמַתְכֹּנֶת הָאָרוֹן, אֲשֶׁר הוּבָא בַּלַּיְלָה הַזֶּה שָׁמָּה. וַיּוֹצִיאוּ אֶת הָאָרוֹן הָרִאשׁוֹן וַיַּסְתִּירוּהוּ בְּאַחַת הַפִּנּוֹת בִּמְבוֹא הַמְּעָרָה וַיִּתְּנוּ תַחְתָּיו אֶת הָאָרוֹן הֶחָדָשׁ, אֲשֶׁר הֵבִיאוּ אִתָּם. אָז שָׁבוּ בִּדוּמִיַּת הַשֶּׁקֶט כַּאֲשֶׁר בָּאוּ. וּלְמָחֳרַת הַלַּיְלָה בָּעֵת הַזֹּאת שָׁבוּ בָאוּ וַיְכַסּוּ אֶת אֲרוֹן מוֹרַאלִיס בְּמַסֵּכַת־אֵבֶל שְׁחוֹרָה, וַיְשִׂימוּהוּ עַל עֲגָלָה עֲשׂוּיָה כְּתַבְנִית הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר לְהַמִּקְלָט ס"ט פְרַנְצִיסְקוֹ וְכֵן עָזְבוּ אֶת הָעִיר שִׂיגוֹבְיָה בְּאֵין

מַחֲרִיד. הָאֹרְחָה הִתְנַהֲלָה לְאִטָּה וַתַּעַשׂ דַּרְכָּה בְּחֶשְׁכַּת לָיִל.

מְעַט מְעַט נִגְרַע מִסְפָּרָהּ, עַד כִּי בְּבֹא הָעֲגָלָה אֶל בִּקְעָה אַחַת שׁוֹמֵמָה וְרַחֲבַת־יָדַיִם, לֹא נִשְׁאֲרוּ אִתָּהּ בִּלְתִּי אִם אַרְבָּעָה אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ אֶצְלָהּ. אָז מִהֲרוּ וַיַּעַבְרוּ אֶת הַבִּקְעָה וּבְרֹב עָמָל חָתְרוּ לָהֶם דֶּרֶךְ בְּעַד יְעָרוֹת, עַד בּוֹאָם אֶל סֶלַע אֵיתָן אֲשֶׁר רֹאשׁוֹ לָעָב יַגִּיעַ. שָׁם פָּתְחוּ לָהֶם דֶּלֶת מְסֻתָּרָה חֲצוּבָה בְּקִיר הַסֶּלַע, וְאֶת הָאָרוֹן הֵרִימוּ מֵעַל הָעֲגָלָה וַיִּשָּׂאוּהוּ בִּנְתִיב הַצַּר הַמְסֻתָּר בַּחשֶׁךְ בְּמַעֲלוֹת צָרוֹת וַחֲשֵׁכוֹת, הֵן הַמַּעֲלוֹת הַנּוֹדָעוֹת לַקּוֹרֵא מֵרֵאשִׁית הַסִּפּוּר הַזֶּה. וּבְכֵן בָּאוּ אֶל עֵמֶק־הָאֲרָזִים! שָׁם פְּגָשׁוּם אַרְבָּעָה שָׂרִים נִכְבַּדֵּי אֶרֶץ, אֲשֶׁר אִישׁ מֵעֶבְרוֹ בָּאוּ אֶל הַמִּפְלָט הַזֶּה, הַנּוֹדָע לָמוֹ מֵאָז וּמִקֶּדֶם, לְקַדֵּם פְּנֵי הָאֹרְחָה. אָז הֵרִימוּ פַּעֲמֵיהֶם וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל הַמִּקְדָּשׁ הַמְּעַט, וַיָּסֹבּוּ אוֹתוֹ בִּתְפִלָּה, רִנָּה וְקִינָה, וּמִשָּׁם בָּאוּ אֶל שְׂדֵה הַקְּבוּרָה, הַנָּטוּעַ אֲרָזִים וַעֲצֵי בְרוֹתִים, וַיּוֹרִידוּ אֶת הָאָרוֹן אֶל הַקֶּבֶר, אֲשֶׁר כָּרוּ עַל יַד עִמָּנוּאֵל הֵינְרִיקִי, וַיִּתְפַּלְלוּ תְּפִלָּה קְצָרָה וַיְכַסּוּהוּ בֶּעָפָר, וַיַּצִּיבוּ עָלָיו מַצֶּבֶת אָבֶן. וּמוֹרַאלִיס מָצָא מְנוּחָתוֹ בְּקֶרֶב אֲהוּבָיו מַחְמַדֵּי נַפְשׁוֹ, אֲשֶׁר הָיוּ קְרוֹבִים לִלְבָבוֹ תָּמִיד, בִּהְיוֹתָם יַחַד מִבַּיִת אֶחָד, מִשְׁפָּחָה אַחַת, אֱמוּנָה אַחַת וְאֵל אֶחָד. מִמָּקוֹם אֶחָד יָצְאוּ וְאֶל מָקוֹם אֶחָד שָׁבוּ לָנוּחַ וְלַעֲמֹד לְגוֹרָלָם[1]) לְקֵץ הַיָּמִים.–

לִפְנוֹת בֹּקֶר פָּנוּ וַיֵּלְכוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ, וְרַק אֲחָדִים מֵעַבְדֵי בֵית מוֹרַאלִיס נִשְׁאֲרוּ שָׁם, לִשְׁמֹר אֶת הָעֵמֶק וְלָגוּר

1) לתחית המתים

כו. מַצְּבוֹת שְׂדֵה הַקְּבָרוֹת לֹא הִתְנוֹסְסוּ בְּהוֹד וְהָדָר לְזֵכֶר הַמֵּתִים אֲשֶׁר מָצְאוּ לָהֶם שָׁם קָבֶר—כִּי זִכְרָם חַי חַי נִשְׁאַר בְּלֵב אֲחֵיהֶם הַחַיִּים. אַךְ בְּמִקְדַּשׁ הַנּוֹצְרִים אֲשֶׁר בְּשִׁיגוֹבְיָה הֻצַּב צִיּוּן אֶבֶן יְקָרָה לְמַזְכֶּרֶת־נֶצַח לְדוֹן פֶרְנַאנְדוֹ, אֲשֶׁר הֵקִימוּ הַסְּפָרַדִים לְאוֹת תּוֹדַת הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה וְאַהֲבַת הָעָם כֻּלּוֹ לְהָאָדוֹן הַיָּקָר הַזֶּה—כִּי הִגְדִּיל בְּחַיָּיו לַעֲשׂוֹת!

יח.

בְּעֶרֶב יוֹם הַמִּשְׁפָּט בִּקְּרָה אִיזַבֶּלָּה אֶת אִישָׁהּ הַמֶּלֶךְ בַּחֲדַר מִשְׁכִּיתוֹ, וַתִּמְצָאֵהוּ שׁוֹקֵד עַל עֲבוֹדָתוֹ, מִבְּלִי הַקְשִׁיב גַּם לְקוֹל צְעָדֶיהָ. אַךְ כַּאֲשֶׁר פָּתְחָה שְׂפָתֶיהָ עִמּוֹ, מִהֵר לָקוּם מִמְּקוֹמוֹ וּלְקַדֵּם פָּנֶיהָ בְּאַהֲבָה.

— „בָּרוּךְ בּוֹאֵךְ, רַעְיָתִי! — קָרָא בְּאָחֲזוֹ בְּיַד יְמִינָהּ וּבְהַגִּישׁוֹ אוֹתָהּ אֶל הַשֻּׁלְחָן הַמְכֻסֶּה בְּמַפּוֹת אֶרֶץ וּבְצִיּוּנֵי מַעֲרָכָה—אָמְנָם נִכְסְפָה נַפְשִׁי לִרְאוֹתֵךְ וּלְהַשְׁמִיעֵךְ חֲדָשָׁה בִּדְבַר הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר נַעֲרֹךְ לִקְרַאת בְּנֵי־עֲרָב — אַךְ לָמָּה נָפְלוּ פָנַיִךְ, רַעְיָתִי?"

— „מַעַרְכֵי לְבָבְךָ בַּמִּלְחָמָה עִם בְּנֵי־עֲרָב יַזְכִּירוּנִי, לְדַאֲבוֹן נַפְשִׁי, אֶת גִּבּוֹרֵנוּ דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס, אֲשֶׁר זֶה לֹא כְבָר הוֹפִיעָה עָלֵינוּ עֲצָתוֹ, וּבְמֶתֶק שְׂפָתָיו הוֹרָנוּ אֶת

הָאַחֲרִית הַטּוֹבָה הַצְּפוּיָה לָנוּ וּלְמֶמְשַׁלְתֵּנוּ, אִם נִצְלַח בַּמִּלְחָמָה הַזֹּאת. עוֹד אֲשַׁוֶּה לְנֶגְדִּי אֶת אוֹר עֵינָיו וְאֶת נֹעַם קוֹלוֹ, בְּנָשְׂאוֹ מִדַּבְּרוֹתָיו בְּשַׁלְהֶבֶת רוּחוֹ עַל הָאֹשֶׁר הַשָּׁמוּר לְאַרְצֵנוּ לְיָמִים יָצָרוּ. עַתָּה, הָהּ, לָנֶצַח נֶאֱלַם וְלֹא יָאִירוּ עוֹד דְּבָרָיו לָנוּ—וּלְרַעְיָתוֹ הָאֲבֵלָה וְהַשּׁוֹמֵמָה!"

— „וּמַה שְּׁלוֹם דוֹנָה מִרְיָם?"

— עוֹד יֶחְוְרוּ פָּנֶיהָ, וְעֵינֶיהָ לֹא תִדְמַעְנָה לְמִן הָעֵת אֲשֶׁר הִתְעַלְּפָה, עַד כִּי לֹא הֶאֱמַנּוּ עוֹד בְּחַיֶּיהָ. גַּם מַרְאֵה פְּנֵי בַעְלָהּ הַמֵּת לֹא הִפְרִיעַ אֶת דּוּמִיָּתָהּ הַנּוֹרָאָה וְלֹא פָּתַח אֶת מְקוֹר עֵינֶיהָ לְמַלֵּט מַשָּׂא יְגוֹנָהּ בְּדִמְעָתָהּ—וּלְמַעֲנָהּ הִנֵּה בָאתִי אֵלֶיךָ הַפָּעַם.

„לְמַעֲנָהּ?—שָׁאַל פֶרְדִּינַאנְד מִשְׁתּוֹמֵם—מַה לִּי לַעֲשׂוֹת עוֹד וְלֹא עָשִׂיתָ אַתְּ לָהּ בְּאַהֲבָתֵךְ אוֹתָהּ וּבְחֶמְלָתֵךְ עָלֶיהָ?

— הַאֱמֶת הַדָּבָר, כִּי מָחָר תִּקָּרֵא לַעֲמֹד לִפְנֵי הַשּׁוֹפְטִים לַעֲנוֹת בָּאִישׁ הַנִּפְשָׁע וְלָתֵת עֵדֶיהָ נֶגְדּוֹ?

„כֵּן הוּא — עָנָה הַמֶּלֶךְ – כִּי אֵין עֵצָה אַחֶרֶת לְהוֹצִיא לָאוֹר אֱמֶת. הֵן נִשְׁבַּע דוֹן לוּאִיז גַרְצִיָּה, כִּי רָאָה בְעֵינָיו אֶת דִּי שִׁיבִילְיָה, בְּעוּפְפוֹ חַרְבּוֹ עַל מוֹרַאלִיס אִישׁ חֶרְמוֹ וְגַם בְּהַפְרִיד אוֹתָם מִרְיָם, לֹא הֵשִׁיב חֲמָתוֹ מֵהַשְׁחִית, וַיִּשָּׁבַע לִנְקֹם נִקְמָתוֹ בוֹ לְעֵת מְצֹא. לְפִי דְבָרָיו יוֹדַעַת מִרְיָם שֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא בְּאֵיבָתוֹ וּמַשְׂטֵמָתוֹ לְמוֹרַאלִיס רֵעוֹ וִידִידוֹ מִקֶּדֶם. וּבְכָל זֹאת לֹא אֶתֵּן אֹמֶן בִּדְבָרָיו וְדַרְכּוֹ הֲפַכְפַּךְ בְּעֵינַי, כִּי לֹא יֹאבֶה לְהַגִּיד, מֵאַיִן יָדַע כָּל אֵלֶּה—וְעָלֵינוּ לַחְקֹר מִלִּים וְלִשְׁאֹל אֶת פִּי מִרְיָם."

— הָמֹה יֶהֱמֶה לִבִּי לָאִשָּׁה הַנַּהֲלָאָה [1], הַהוֹלֶכֶת קוֹדֶרֶת בְּלַחַץ אֶבְלָהּ וִיגוֹנָהּ, כִּי עוֹד נִרְבֶּה פְּצָעֶיהָ לַהֲבִיאָהּ בְּמִשְׁפָּט לִפְנֵי אֲדוֹנִים קָשִׁים. הַאֵין לְפָנֵינוּ דֶּרֶךְ אַחֶרֶת לִבְצֹעַ חֶפְצֵנוּ? הַאִם לֹא תִשְׁפֹּק לָךְ הַתּוֹדָה, אֲשֶׁר תִּתֵּן מִרְיָם בְּאָזְנַי בַּחֲדַר מִשְׁכָּבִי, אַחֲרֵי הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר יַשְׁבִּיעֶנָּה הַכֹּהֵן פְרַנְצִיסְקוֹ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים לְהַגִּיד קֹשֶׁט אִמְרֵי אֱמֶת עַל אוֹדוֹת פֶּדְרוֹ, הֲיֵשׁ בּוֹ עָוֹן אִם לֹא? אָנֹכִי אֶחְקְרָהּ אֶת מִרְיָם לְבַדִּי: אִם תְּמַלֵּא אַחֲרֵי דִּבְרֵי דוֹן לוּאִיז, אָז נֵדַע, כִּי אָמְנָם הִרְשִׁיעַ פֶּדְרוֹ לַעֲשׂוֹת וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ; וְאִם לֹא—אָז אֶקְרָא אֵלַי גַּם אֶת דוֹן לוּאִיז, כִּי תַעֲנֶה כַחֲשׁוֹ בְּפָנָיו וּמִשְׁפָּטֵנוּ אוֹר יֵצֵא. דֶּרֶךְ אַחֶרֶת אֵין לְפָנֵינוּ—כִּי עָלַי הַשְׁלִיכָה הָאֻמְלָלָה יְהָבָהּ [2].

⁂

וְאִיזַבֶּלָּה שִׁחֲרָה [3] אֶת מִרְיָם בְּאַהֲבָה לַעֲזֹב אֶת מְעוֹנָהּ בְּבֵית מוֹרַאלִיס הַגָּדוֹל וְהַשָּׁמֵם, לְבַל יִהְיֶה אֵידָהּ נֹכַח פָּנֶיהָ תָּמִיד, וְלָשֶׁבֶת בְּאַרְמוֹנָהּ, גַּם לִקְרֹא לָהּ אֶת נַעֲרוֹתֶיהָ לַעֲמֹד לְפָנֶיהָ לְשָׁרְתָהּ—וּמִרְיָם נֵאוֹתָה לַעֲצָתָהּ בְּחֵפֶץ לֵבָב.

וַיְהִי בָּעֶרֶב אֲשֶׁר לִפְנֵי יוֹם הַמִּשְׁפָּט, וּמִרְיָם יָשְׁבָה בְּחַדְרָהּ שׁוֹמֵמָה נֶאֱנָחָה וּתְפוּשָׂה בְּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ, וְהִנֵּה נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת, וְהַמַּלְכָּה בָּאָה, וְאֶחָד מִנַּעֲרֵי הַמֶּלֶךְ בָּא אַחֲרֶיהָ וַיִּקְרַב אֶל מִרְיָם וַיִּשְׁתַּחוּ לָהּ אַפַּיִם אַרְצָה וַיֹּאמַר: „פֶּרְדִינַאנְד מֶלֶךְ אַרָגוֹנְיָה וְקַשְׁטִילְיָה יִשְׁפֹּת שָׁלוֹם לְדוֹנָה מִרְיָם מוֹרַאלִיס וַיְשַׁחֲרֶנָּה לְהוֹפִיעַ בְּיוֹם מָחָר בַּצָּהֳרַיִם בְּבֵית הַמִּשְׁפָּט,

---

1) מדכאה, העיפה. 2) מבטחה. 3) בקשה.

בַּעֲבוּר תְּהִי לְעֵדָה בְּדוֹן פֶּדְרוֹ דִּי שִׁיבִילְיָה, אִם הָיָה שׂוֹנֵא בְּנֶפֶשׁ לְדוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ הַנִּרְצָח, וְאִם קָרָא עָלָיו מִלְחָמָה בְּפָנֶיהָ, אוֹ לֹא!"

זֹאת דִּבֶּר הַנַּעַר וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּפֶן וַיֵּצֵא. וּמִרְיָם נַעֲוָתָה[1] מִשְׁמֹעַ וַתִּפָּעֶם רוּחָהּ מְאֹד. פַּלָּצוּת אֲחָזָתָהּ.

— הַאֶעֱמֹד לַמִּשְׁפָּט עִם פֶּדְרוֹ לַעֲנוֹת עֲוֹנוֹ בְּפָנָיו? — חָשְׁבָה עִם לְבָבָהּ — הַאַשְׁמִיעַ בְּאָזְנֵי כֹּל אֶת הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר הִתְמַלְּטוּ מִפִּיו בְּעֵת אַפּוֹ?..

„מִרְיָם!" קָרְאָה אִיזַבֶּלָּה, וּלְקוֹל זֶה הֵקִיצָה מִרְיָם, כְּמֵחֲלוֹם נוֹרָא וַתַּבֵּט אֶל הַמַּלְכָּה, אֲשֶׁר גָּדָה לָהּ מְאֹד.

— אוֹי לִי!—קָרְאָה הָאֻמְלָלָה, בְּנָפְלָהּ עַל בִּרְכֶּיהָ—חוּסִי נָא, גְבִרְתִּי! הַצִּילִינִי נָא מִן הַדָּבָר הַזֶּה, כִּי כָבֵד הוּא מִמֶּנִּי וְלֹא אוּכַל עֲשׂוֹתוֹ!

— „וּבַמֶּה אַצִּילֵךְ אֵפוֹא, עֲנִיָּה? הֲתֶחֱשִׁי וְלֹא תְגַלִּי עַל עֲוֹן הָאִישׁ אֲשֶׁר רָצַח אֶת נֶפֶשׁ בַּעְלֵךְ אַלּוּף נְעוּרָיִךְ? הֲתַחְמְלִי עָלָיו בְּיוֹם דִּין לְמַלֵּט מִמָּוֶת נַפְשׁוֹ?"

— לֹא—לֹא!—קָרְאָה מִרְיָם הַנְּמוֹגָה—מוֹת יוּמַת הָרוֹצֵחַ, אֲבָל לֹא דוֹן פֶּדְרוֹ! מִי הִגִּיד לָכֶם, כִּי הוּא רְצָחוֹ נָפֶשׁ? לָמָּה יְנַבְּלוּ אֶת שֵׁם כְּבוֹדוֹ בַּעֲלִילוֹת שָׁוְא כָּאֵלֶּה? שִׁפְטוּ לָכֶם אֶת הָרָשָׁע, כִּגְמוּל יָדָיו עָשׂוּ לוֹ. אַךְ אַל תִּגְּעוּ בְּדִי שִׁיבִילְיָה— כִּי נָקִי הוּא! אָנֹכִי הַיּוֹדַעַת וְעֵדָה, כִּי לֹא הוּא הָאָשֵׁם... הֲתֹאבוּ לְהַפִּיל גַּם אוֹתוֹ עַל חֲלָלֵיכֶם?...

1) כניה נעוו בשמעה.

וְהַמַּלְכָּה הִשְׁקִיפָה אֶל מִרְיָם בְּעֵינַיִם חוֹדְרוֹת, וְנֶפֶשׁ מִרְיָם נִבְהֲלָה מְאֹד וַתָּשָׁב וַתִּפּוֹל עַל בִּרְכֶּיהָ.

„וּמֵאַיִן תֵּדְעִי, כִּי לֹא יַד פֶּדְרוֹ הָיְתָה בְּאִישֵׁךְ לַהֲמִיתוֹ... מֵאַיִן נוֹכַחַתְּ לָדַעַת תֻּמָּתוֹ — הֲלֹא מוּזָר הוּא לָךְ? — שָׁאֲלָתָּה אִיזַבֶּלָּה בְּפָנִים נִזְעָמִים.

וּמִרְיָם הִסְתִּירָה פָּנֶיהָ בִּכְנַף בֶּגֶד הַמַּלְכָּה וַתִּקְרָא בִּרְעָדָה לֵאמֹר:

—חוּסִי נָא עָלַי, גְּבֶרֶת עֲדִינָה! אֶהְיֶה נָא בְּעֵינַיִךְ כִּמְשֻׁגָּעָה, אַךְ אַל נָא תַּעֲמִיקִי שְׁאֵלָה! כִּי אָמְנָם מְשֻׁגָּעָה אֲנִי בְּחָפְזִי לְעוֹרֵר חֶמְלָה עַל הָאִישׁ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַשַּׁחַת נֶפֶשׁ בַּעֲלִי! אָכֵן מוֹת יָמוּת, אַךְ אַל נָא תִּדְרְשִׁי מִמֶּנִּי, כִּי אֲשִׁים אָנֹכִי אָשָׁם בְּנַפְשׁוֹ וְעַל פִּי דְבָרַי יוּמָת!"

„— אַל תִּירְאִי, מִרְיָם יַקִּירָתִי! - עָנְתָה אִיזַבֶּלָּה בִּידִידוּת— כִּי לֹא אוֹסִיף עוֹד לְשָׁאֳלֵךְ. גַּם לֹא אֶדְרֹשׁ מִמֵּךְ דָּבָר, אֲשֶׁר לְמוֹרַת רוּחֵךְ יִהְיֶה — אִם לֹא יִדְרֹשׁ זֹאת הַמִּשְׁפָּט, אֲשֶׁר לֹא נוּכַל לְהַטּוֹתוֹ אֶל אֲשֶׁר נַחְפֹּץ. אָכֵן אָבִין לִמְבוּכָתֵךְ — וּבְכָל זֹאת לֹא אָשִׂים אָשָׁם נַפְשֵׁךְ, אַף חָלִילָה לִי לְהַקְשִׁיחַ לִבִּי מִמֵּךְ. אֲבָל אֶת גְּבוּל הַצֶּדֶק לֹא נוּכַל לַעֲבֹר. הֵן כְּבֵדָה הָאַשְׁמָה עַל פֶּדְרוֹ וְעָלֵינוּ לַחְקֹר דָּבָר, אִם כִּי רָחַק לִבֵּנוּ מֵהַאֲמִין בְּדִבְרֵי שׂוֹטְנוֹ וּמַרְשִׁיעוֹ — וְרַק עַל פִּי עֵדוּתֵךְ יָקוּם דָּבָר: אִם יֵצֵא רָשָׁע בְּהִשָּׁפְטוֹ, אוֹ תֵצֵא כָאוֹר צִדְקָתוֹ וּדְרוֹר יִקָּרֵא לוֹ".

— עַל פִּי עֵדוּתִי? — שָׁאֲלָה מִרְיָם מִשְׁתָּאָה—בְּאִמְרֵי פִי רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמֹד לוֹ? — וְאוֹר תִּקְוָה נָגַהּ עַל חִוְרַת פָּנֶיהָ.

אָז סִפְּרָה הַמַּלְכָּה לְמִרְיָם אֶת כָּל דִּבְרֵי דוֹן לוּאִיז גַרְצִיָּה מֵהָחֵל וְעַד כָּלָה, וּכְכַלּוֹתָהּ לְסַפֵּר חִכְּתָה אֶת מִרְיָם בִּדְבָרִים, וּבִרְאוֹתָהּ, כִּי לֹא תִפְתַּח פִּיהָ, הוֹסִיפָה לֵאמֹר: „הִנֵּה יָצָא דָבָר מִפִּי, כִּי תִתְּנִי עֵדוּתֵךְ לְפָנַי לְבַדִּי, אַחֲרֵי הִשָּׁבְעֵךְ בֵּאלֹהִים לִפְנֵי אַחַד הַכֹּהֲנִים לְהוֹדִיעֵנִי קֹשְׁט אִמְרֵי אֱמֶת, וּדְבָרַיִךְ יֵאָמְנוּ כְּמוֹ הִשְׁמַעְתִּים בְּתוֹךְ קָהָל וְעֵדָה לִפְנֵי הַשּׁוֹפְטִים בְּאוּלָם הַמִּשְׁפָּט!"

רְגָעִים אֲחָדִים הֶחֱרִישָׁה מִרְיָם, אָז קָמָה לִפְנֵי הַמַּלְכָּה וַתְּאַמֵּץ לִבָּהּ וַתֹּאמַר:

– מָרוֹם חַסְדֵּךְ מִנֶּגְדִּי, גְּבִירָה יְקָרָה! כִּי אַחַר כָּבוֹד לְקַחְתִּנִי וַתִּתְּנִי לִי מַחֲסֶה עֹז בְּצֵל כְּנָפַיִךְ, וְאָנֹכִי, צְעִירַת אַמְהוֹתַיִךְ, אֻמְלָלָה וּקְשַׁת־רוּחַ. הִנֵּה יְאַלְּצֵנִי קְשִׁי יוֹמִי לַמְרוֹת רוּחֵךְ הַנְּדִיבָה וְחַסְדֵּךְ הַטּוֹב לִי מֵחַיִּים. עַל כֵּן יָרֵאתִי, פֶּן תִּנָּחֲמִי עַל אַהֲבָתֵךְ, בְּעָזְבִי עֲצַת כְּבוֹדֵךְ. וְעַתָּה הַקְשִׁיבִי נָא, גְּבִירָה! לֹא לְפָנַיִךְ עֵדוּתִי אֶתֵּן, כִּי אִם בִּפְנֵי כָל עַם וְעֵדָה, וְאַחֲרֵי דְבָרַי לֹא אֲשַׁנֶּה. אָכֵן נִבְהֲלָה נַפְשִׁי בָּרִאשׁוֹנָה — כִּי נִקְרֵאתִי פִּתְאֹם מֵאֵת הַמֶּלֶךְ וְאָנֹכִי לֹא פִּלַּלְתִּי. אַךְ הִנֵּה עָבְרָה מְבוּכָתִי וַאֲשֶׁר גָּמַרְתִּי בְּלִבִּי אֲקַיְּמָה. . . וְעַתָּה אַתְּ, מַלְכָּה עֲדִינָה וְרַבַּת חָסֶד! — לַדְּבָרִים הָאֵלֶּה שָׁבָה וַתִּפֹּל לְרַגְלֵי אִיזַבֶּלָּה בִּבְכִי וְתַחֲנוּנִים — סִלְחִי נָא לִי עַל שָׁפְכִי שִׂיחִי לְפָנַיִךְ, וָאֶשְׁכַּח, כִּי לִפְנֵי מַלְכַּת הָאָרֶץ הִנְנִי עוֹמֶדֶת, וַאֲנִי שׁוֹמֵמָה, נֶאֱנָחָה וְאֻמְלָלָה—סִלְחִי נָא לִי, וּלְאוֹת סְלִיחָתֵךְ, אַל נָא תָשִׁיבִי פָּנַי בִּשְׁאֵלָה אַחַת, אֲשֶׁר אֶשְׁאַל מִמֵּךְ הַפָּעַם!

„מֶה חָטָאת, כִּי אֶסְלַח לָךְ, בַּת טוֹבָה וְאֻמְלָלָה?! —

עָנְתָה אִיזַבֶּלָּה יְדִידוּת וַתְּנַס לַהֲקִימָה מִן הָאָרֶץ — דַּבְּרִי נָא וְאֶשְׁמָעָה, כִּי לֹא אָשִׁיב פָּנַיִךְ רֵיקָם בְּכָל אֲשֶׁר תְּבַקְשִׁי מִמֶּנִּי"

— הִנֵּה כֵן תְּדַבְּרִי אֵלַי עַתָּה, גְּבִירָה רַבַּת חָסֶד; אֲבָל יָבֹא יוֹם וְלִבֵּךְ יִנָּחֵם עַל מִבְטַח שְׂפָתַיִךְ עַתָּה—וּמָחָר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה! אָכֵן לֹא תַאֲמִינִי לְקוֹלִי; אֲבָל חַי ה' אֱלֹהֵי הָאֱמֶת, כִּי אַךְ אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכִּי—מָחָר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה, וְאַתְּ, גְּבִירָה, אַל נָא תִשְׁתָּאִי אֵלָי! הֵן חִידוֹת לָךְ דִּבְרֵי עַתָּה—אֲבָל מָחָר תִּשְׁמְעִי פִּתְרוֹנָם הַנּוֹרָא, אָז תִּשְׂגִּי וְתֹאחֲזִי רָעַד. אָז-תִּדְרְשִׁי לִי עֶזְרָתֵךְ, אָז גְּבִרְתִּי אַל נָא תַרְשִׁיעִי בְּאַפֵּךְ, גַּם כִּי תַעֲוִי מִשְּׁמֹעַ, אַל תִּקְצְפִי עָלַי עַד־מְאֹד וְאַל תַּסְתִּירִי פָּנַיִךְ מִמֶּנִּי — אִם מָצָאתִי חֵן בְּעֵינַיִךְ לְהַכִּירֵנִי וּלְאָהֳבֵנִי נְדָבָה!

„אִם רַק לֹא בְזָדוֹן אָשַׁמְתְּ, וּמֵרָעָתֵךְ שַׁבְתְּ וְנִחַמְתְּ, אָז לֹא אֶחְדַּל מִהְיוֹת עָלַיִךְ סִתְרָה, יַלְדָּה נִפְלָאָה וִיקָרָה! לָכֵן הִתְחַזְּקִי עַתָּה וּבַקְּשִׁי עֶזְרָה מֵאֵת אֱלֹהֵי הַיֵּשַׁע וְכָל קְדוֹשָׁיו עִמּוֹ, כִּי יִתֵּן לָךְ כֹּחַ לָשֵׂאת אֶת הֶעָמָל הָרַב, אֲשֶׁר תִּשְׂבַּע נַפְשֵׁךְ בְּיוֹם מָחָר!"

וּבְדַבְּרָהּ זֹאת הוֹשִׁיטָה יָדָהּ לָהּ בְּאַהֲבַת חָסֶד

יט.

הַבֹּקֶר אוֹר וּבְשִׂיגוּבְיָה קָם שָׁאוֹן מֵהֲמוֹן אָדָם רָב, עֲבָדִים וְשָׂרִים, אִכָּרִים וּקְצִינֵי־עָם יַחְדָּו נָהֲרוּ אֶל בֵּית הַמִּשְׁפָּט. וּרְבָבוֹת אָדָם מֵהָעִיר וּסְבִיבוֹתֶיהָ הָמוּ רָעָשׁוּ. בְּרֶגֶשׁ וְשָׁאוֹן עָבְרוּ וְאִישׁ אָחִיו דָחָקוּ, לִמְצֹא לָהֶם יָד בְּרֹאשׁ מְרוֹמִים עַל יְצִיעֵי הַבַּיִת מִסָּבִיב לִרְאוֹת בְּמִשְׁפַּט רוֹצֵחַ נֶפֶשׁ מוֹרַאלִיס.

מֵרֹאשׁ הַמִּגְדָּל הִשְׁמִיעַ הַפַּעֲמוֹן קוֹל הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית וְדַלְתוֹת הַהֵיכָל נִפְתְּחוּ וְשָׂרֵי הָאַחֲוָה הַקְּדוֹשָׁה [1], כֹּהֲנֵי הַפְרַנְצִיסְקִים מֵהַמִּקְדָּשׁ הַקָּרוֹב וְרָאשֵׁי אֲצִילֵי קַשְׁטִילְיָה גּוֹאֲלֵי דַם מוֹרַאלִיס בֶּן אַרְצָם בָּאוּ לְאִטָּם וַיֵּשְׁבוּ בַּחֲצִי מַעְגָּל; בּוֹ פִּנּוּ מָקוֹם לַנֶּאֱשָׁם, לַמַּשְׂטִינִים וְלָעֵדִים, אֲשֶׁר מִפִּיהֶם יַחְקְרוּ דָבָר. סָבִיב לָהֶם הֶעֱמִידוּ חֵיל שׁוֹמְרִים חֲמוּשִׁים, לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם וּבֵין הֲמוֹן הָרוֹאִים, אֲשֶׁר מִלְאוּ אֶת הַבַּיִת עַד אֶפֶס מָקוֹם. אַחֲרֵי כֵן בָּא גַּם הַמֶּלֶךְ פֶּרְדִינַאנְד עִם שָׂרִים אֲחָדִים רוֹאֵי פָנָיו. וּנְעָרִים אֲצִילִים הָעוֹמְדִים לְפָנָיו לְשָׁרְתוֹ. דּוּמָם הֵשִׁיב שָׁלוֹם לְכָל הָעֵדָה, אֲשֶׁר קָמוּ לְפָנָיו וַיְבָרְכוּהוּ,

---

1) הוא חבר אזרחים מערי קשטיליה וארגוניה, אשר התאחדו יחדו על פי המלך להיות למגן לעוברי הדרך.

וַיְרַמֵּז לָהֶם לָשֶׁבֶת עַל מְקוֹמוֹתֵיהֶם. אָז פָּתַח שְׂפָתָיו עִמָּם וַיֹּאמַר:

„שִׁמְעוּ נָא, עֲדַת שָׂרִים, כֹּהֲנִים וְחַבְרֵי הָאַחֲוָה הַקְּדוֹשָׁה! הֲלֹא תֵדְעוּ אֶת הַמִּקְרֶה הַנּוֹרָא, אֲשֶׁר הִמְרִיצָנוּ לְהִוָּעֵד עַתָּה בַּמָּקוֹם הַזֶּה! וְלוּלֵי יָקְרוּ לִי נַפְשׁוֹת הַנִּרְצָח וְהַנֶּאֱשָׁם, כִּי עַתָּה עָזַבְתִּי אֶת הַדָּבָר בִּידֵי שׁוֹפְטֵי הַצֶּדֶק, לִרְאוֹת מַה יַּחֲרִצוּ הֵמָּה. אַךְ הִנֵּה אִיזַבֶּלָּה רַעְיָתִי הַמַּלְכָּה, גּוֹאֶלֶת דַּם מוֹרַאלִיס עַבְדָּהּ הַנֶּאֱמָן, דּוֹרֶשֶׁת מִיָּדִי לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּטוֹ וְדִינוֹ,—וְהַנֶּאֱשָׁם הוּא דִי שִׁבִילְיָה, אֲשֶׁר עֲבָדַנִי לֶאֱמוּנָה בְּמִלְחֶמֶת סְפָרַד וְסִיצִילְיָה, וְאָנֹכִי עוֹד לֹא גָמַלְתִּי חֶסֶד לְנַפְשׁוֹ עַל כָּל הַטּוֹב אֲשֶׁר עָשָׂה, וּלְבָבִי לֹא יִתְּנֵנִי לְהַאֲמִין, כִּי אַבִּיר־אֶרֶץ, פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת וְעוֹשֶׂה צְדָקָה וָחֶסֶד כָּמֹהוּ, יֵהָפֵךְ לְרָשָׁע נִקְלֶה, אַכְזָרִי וּמוּג־לֵב, הַשּׁוֹמֵר נֶשֶׁף לְהַכּוֹת נֶפֶשׁ בַּסָּתֶר. — אִי לָזֹאת אֲבַקֶּשְׁכֶם, חַבְרֵי הָאַחֲוָה הַקְּדוֹשָׁה, גַּם מֵאִתְּכֶם, כֹּהֲנֵי אֵל עֶלְיוֹן וּנְדִיבֵי עַמִּי, הַנֶּאֱסָפִים פֹּה יַחְדָּו הִנֵּה אֶדְרֹשׁ: הָבוּ לִי עֵצָה וְעֶזְרָה בַּדָּבָר הַקָּשֶׁה הַזֶּה! חִקְרוּ, דִּרְשׁוּ הֵיטֵב, שִׁפְטוּ לֶאֱמוּנָה וְאַל תִּשְׂאוּ פְּנֵי כֹל, אַךְ אַל נָא יַשִּׂיאֲכֶם לִבְּכֶם לִשְׁאֹף לְנָקָם! אַל יִתְחַמֵּץ לְבַבְכֶם לִזְכֹּר אוֹהַבְכֶם הַמּוּמָת — פֶּן תִּשְׁגּוּ בְּחָפְזְכֶם וְתוֹצִיאוּ מִשְׁפָּט מְעֻקָּל; זִכְרוּ חַסְדֵי דוֹן סַבַּסְטִיוֹן דִי שִׁבִילְיָה הַנֶּאֱמָנִים וּגְבוּרוֹת דוֹן פֶּדְרוֹ בְּנוֹ וְצִדְקוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה בְּאַרְצֵנוּ וּמַמְלַכְתֵּנוּ — אוּלַי בֶּאֱמֶת נָקִי הוּא מִדַּם מוֹרַאלִיס הַשָּׁפוּךְ. אָמְנָם אִם תֵּצֵא לָאוֹר אֱמֶת, כִּי יָדָיו שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה, הַרְשִׁיעֻהוּ אֵפוֹא בְּהִשָּׁפְטוֹ, אַל תַּחְמְלוּ עַל יְמֵי עֲלוּמָיו וַעֲשׂוּ בוֹ מִשְׁפָּט כָּתוּב

„שׁוֹפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ". וְעַתָּה יוּבָא נָא הָאָסִיר הֵנָּה וְנִרְאֶה אֵיךְ יִפּוֹל דָּבָר!"

מִכָּל פִּנּוֹת הַהֵיכָל נִשְׁמְעוּ תְּשׁוּאוֹת חֵן לְדִבְרֵי הַמֶּלֶךְ הַנֶּאֱמָרִים בְּצֶדֶק. וְכֻלָּם נָשְׂאוּ עֵינֵיהֶם אֶל הַפֶּתַח, — וְהִנֵּה הוּבָא דוֹן פֶּדְרוֹ אָסוּר בְּזִקִּים וְכַבְלֵי בַרְזֶל, בֵּין מַעַרְכוֹת גִּבּוֹרֵי חַיִל אֲחוּזֵי חֶרֶב הַנִּצָּבִים לִימִינוֹ וְלִשְׂמֹאלוֹ. מַלְבּוּשָׁיו הַמְגֹאָלִים וְהַמְלֵאִים בֶּהָרוֹת וּכְתָמִים כֵּהִים — כִּי לֹא נְתָנוּהוּ לְהַחֲלִיף שִׂמְלוֹתָיו לְמִן הַלַּיְלָה הַנּוֹרָא הַהוּא — נָעוּ עָלָיו בְּלֶכְתּוֹ, מֵרֹחַב מִדָּתָם, כִּי שִׁלַּח רָזוֹן בַּעֲצָמָיו, לְחָיָיו חָוְרוּ, פָּנָיו נָפְלוּ, שַׂעֲרוֹת רֹאשׁוֹ הַפְּרוּעוֹת רָטְבוּ דָּבְקוּ אֶל מִצְחוֹ, אֲשֶׁר הָיָה לִקְמָטִים מֵעֹצֶר רָעָה וְיָגוֹן, וּבְכָל זֹאת עָנְתָה בּוֹ הַכָּרַת פָּנָיו, כִּי נָקִי הוּא מִן הַפֶּשַׁע הַגָּדוֹל הַזֶּה, וּבְעָמְדוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, נָשָׂא סָבִיב עֵינָיו וַיִּשְׁתַּחוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וּכְרֶגַע שָׁב וַיָּרֶם רֹאשׁוֹ וַיִּתְיַצֵּב בִּמְלֹא קוֹמָתוֹ — כִּי בְּכָל מְצוּקוֹתָיו וּתְלָאוֹתָיו לֹא שַׁחָה גַּאֲוָתוֹ.

דוֹן פֶּדְרוֹ דִי שִׁיבִילְיָה! — דִּבֵּר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו — הִנֵּה שָׁמַעְתִּי מִפִּי דוֹן פֵּילִיקְס דִי אִיסְטַבַּן, כִּי הֱשִׁיבוֹתָ חֲסִדַי אָחוֹר וְלֹא חָפַצְתָּ לִבְחֹר לְךָ אֲנָשִׁים יוֹדְעֵי דָת וָדִין, אֲשֶׁר יַמְלִיצוּ עָלֶיךָ וַאֲשֶׁר יַעַמְדוּ לִימִינְךָ לְהַצְדִּיקֶךָ: הַאֱמֶת הִגִּידוּ לִי, כִּי אֵין אֶת נַפְשְׁךָ לְהַצִּיל כְּבוֹדְךָ מִדִּבַּת עָם וְחַיָּתְךָ מֵרֶדֶת שָׁחַת? בָּזֶה הֲלֹא תִתֵּן תּוֹדָה כִּי גָּדַל עֲוֹנְךָ מִנְּשׂוֹא, אוֹ כִּי אָבְדָה אֱמוּנָתְךָ בֵּאלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט, אֲשֶׁר לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק, — הִנְנִי דוֹרֵשׁ מִמְּךָ לָתֵת לִי מַעֲנֶה. אוּלַי תִּצְדַּק בִּדְבָרֶיךָ וְלֹא יִשָּׁפֵךְ דָּם נָקִי בְּקֶרֶב אַרְצִי—כִּי אָמְנָם הַטּוֹב לִי לִרְאוֹת דָּמֶיךָ

כַּמַּיִם הַמֻּגָּרִים ? הַכְמוֹת נָבָל וּמְרַצֵּחַ יָמוּת הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה קָרוֹב לְלִבִּי וְאֵת יְדִידִי הוּא נִמְנָה ?"

דוּמִיַּת מָוֶת שָׂרְרָה עַל כָּל הָעֵדָה הַנֶּאֱסָפָה, וְדוֹן פֶּדְרוֹ הִתְעוֹרֵר מִדִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נָגְעוּ עַד לִבּוֹ, וַיַּעַן וַיֹּאמַר : מַה יּוֹעִילוּ אִמְרֵי פִי, אִם הַכֹּל יַעֲנֶה עוֹנִי בִי ? הָהּ, אֲדוֹנִי וּמַלְכִּי, מָה אֹמַר, מָה אֲדַבֵּר וּמָה אֶצְטַדָּק ? לוּ הָיָה לִי אוֹת לְטוֹבָה, כִּי עַתָּה הִתְאַמַּצְתִּי לָגֹל מֵעָלַי חֶרְפָּתִי, לְמַעַן כְּבוֹד אָבִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ קֹדֶשׁ לִי ; אַךְ מָה אֶעֱשֶׂה וּמְאוּמָה אֵין בְּפִי לְהוֹכִיחַ צִדְקָתִי ! אָמְנָם שׂוֹנֵא הָיִיתִי לְמוֹרַאלִיס, אַךְ לֹא נִקְלוֹתִי לֶאֱרֹב אֵלָיו בַּמִּכְתָּרִים וּלְהִתְנַפֵּל עָלָיו בְּאִישׁוֹן לַיְלָה כְּגַנָּב בְּמַחְתֶּרֶת. וְאִם זַמּוֹתִי לָקַחַת נַפְשׁוֹ, הֲלֹא אַךְ קְרָבוֹת חָפַצְתִּי, לַעֲרֹךְ אִתּוֹ מִלְחָמָה לְעֵינֵי הַשֶּׁמֶשׁ, כְּמִשְׁפָּט לְגִבּוֹר יָשָׁר.

לָכֵן אַל נָא תְּהִי לָכֶם דוּמִיָּתִי לְאוֹת אַשְׁמָה וְתוֹדָה ! כָּל עוֹד נִשְׁמָתִי בִי, בְּטֶרֶם אָשְׁלַךְ כְּפֶגֶר מוּבָס הַבּוֹרָה—קָרוֹא אֶקְרָא וְלֹא אֶחֱשֶׂךְ : אַל תִּתְנוּנִי לִפְנֵי בֶן בְּלִיָּעַל ! אַל תַּאֲמִינוּ לְכָל הָאוֹתוֹת אֲשֶׁר יַעֲנוּ בִי שָׁקֶר ! — לֹא ! — הוֹסִיף לִקְרֹא בְּמֹעַל יָדָיו הָאֲסוּרוֹת — גַּם פֹּה גַּם בְּגֵיא־הַהֲרֵגָה, כָּל עוֹד נִשְׁמָתִי בִי קָרֹא אֶקְרָא, כִּי נָקִי אָנִי וּבְתֻמָּתִי אֹבֵד ! קוֹלִי אֱלֹהִים אֶקְרָא וּלְכָל קְדוֹשָׁיו עִמּוֹ אֶתְחַנָּן. יִשְׁמְעוּ הֵמָּה וְיַעֲנוּ בִי וּמִן הַשָּׁמַיִם יַגִּידוּ צִדְקִי. עוֹד תִּקְוָתִי בִי, כִּי יָבֹא יוֹם וְנוֹד יָנוּדוּ לְפֶדְרוֹ הָאֻמְלָל, כִּי נָקִי אָבַד וּבְלִי פֶשַׁע נָתְנוּ אֶת רְשָׁעִים קִבְרוֹ. הָאֱלֹהִים יוֹדֵעַ תֻּמָּתִי, כִּי לֹא אָנֹכִי רָצַחְתִּי נֶפֶשׁ מוֹרַאלִיס, וְאִם אֵין לְאֵל יָדִי לְהוֹכִיחַ צִדְקָתִי—הַרְשִׁיעוּנִי נָא אֵפוֹא בְּהִשָּׁפְטִי !

„אם כה תַחֲזיק בְּתֻמָּתְךָ, לָמָּה לֹא תִתֵּן עֵדֶיךָ לְמַעַן תִּצְדָּק ?" שָׁאַל הַכֹּהֵן פְרַנְצִיסְקוֹ ראש מִקְדַּשׁ הַפְרַנְצִיסְקִים— „הֲתֵדַע, בְּנִי, כִּי בְּאָמְרְךָ נוֹאָשׁ תֶּחֱטָא לְאֵל שַׁדַּי, אֲשֶׁר לֹא יַחְפֹּץ בְּמוֹת הָאָדָם ? וְהוּא יֵחָשֵׁב לְךָ זֹאת לְעָוֹן כְּאִלּוּ שָׁלַחְתָּ יָד בְּנַפְשְׁךָ, לַמְרוֹת רְצוֹן אֱלֹהִים. לָכֵן בְּאַחַת אֲדַבֵּר : אִם צְדָקָה נַפְשְׁךָ תֵּן לָנוּ עֵדוּת נֶאֱמָנָה, הוֹכַח עָלֶיךָ צִדְקָתְךָ וְנֵדָעָה !"

„אֵין בְּפִי תוֹכָחוֹת – עָנָה פֶּדְרוֹ בְּלֵב רַגָּז - וּמַה בֶּצַע בִּדְבַר שְׂפָתַיִם ? מִי זֶה יַאֲמִין לִי ? מִי בְּכָל הָעֵדָה הַנֶּאֱסָפָה לֹא יָנִיעַ ראשׁ, בְּשָׁמְעוֹ מִפִּי זָרוֹת, לֹא יַאֲמִנוּ כִּי יְסֻפָּרוּ : כִּי בְּלֵיל הָרֶצַח הַהוּא הָכֵּיתִי בְשִׁמָּמוֹן וּבְתִמְהוֹן לֵבָב, וּבְתוֹךְ הֶמְיַת הַסּוּפָה וְהַסְּעָרָה קַמְתִּי וָאָרוּץ הַחוּצָה ? מִי יַאֲמִין לַשְּׁמוּעָה, כִּי מִבְּלִי דַעַת הוֹבִילוּנִי רַגְלַי קַאלִי־סוֹלִידַאדָה, וּבְהִכָּשְׁלִי בִּגְוִיַּת דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס, נָפַלְתִּי עַל הָאֲדָמָה וְכָל מַלְבּוּשִׁי לִכְלָכְתִּי; וּבִרְאוֹתִי פְּנֵי הֶחָלָל בְּעַתַתְנִי פַּלָּצוּת וּזְוָעָה עַד כִּי לֹא יָכֹלְתִּי לָמוּשׁ מִמְּקוֹמִי ? הֲיָכֹל יָכֹלְתִּי לְהָרִים בְּכֹחַ קוֹלִי וְלִקְרֹא לְעֶזְרָה, בִּרְאוֹתִי פִתְאֹם אֶת אוֹיְבִי, אֲשֶׁר אָמַרְתִּי כִּי אִנָּקֵם בּוֹ, שׁוֹכֵב לְרַגְלַי מֵת וּמִתְגּוֹלֵל בְּדָמוֹ ?"

מַרְעִיד וּמִתְנוֹדֵד נִשְׁעַן דוֹן פֶּדְרוֹ עַל אִישׁ הַצָּבָא הַקָּרוֹב אֵלָיו וַיִּדֹּם רְגָעִים אֲחָדִים. אָז שָׂם אֶל הַמֶּלֶךְ פָּנָיו וַיֹּאמַר : בִּי, אֲדוֹנִי, צַוֵּה נָא וִיְחַלּוּ לַחְקֹר מִשְׁפָּט ! אָכֵן מָרוֹם חַסְדְּךָ מִנֶּגְדִּי, כִּי לֹא כָלָאתָ רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי וּתְבַקֵּשׁ לְהוֹצִיא לָאוֹר צִדְקִי. וְרַק לְבַעֲבוּר זֹאת חָפַצְתִּי בַחַיִּים, לְמַעַן אוּכַל לַעֲרוֹת נַפְשִׁי לְמַעַנְךָ וּלְהַרְאוֹתְךָ כִּי לֹא שָׁגִיתָ בִּי בְּהַטּוֹתְךָ אֵלַי

חַסְדֶּךָ. אַךְ מַה לַּעֲשׂוֹת וְהָאֱלֹהִים מָצָא אֶת עֲוֹנִי! כִּי חָרַשְׁתִּי רָעָה עַל דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ, עַל כֵּן הֲמָמַנִי חֵשֶׁד שָׁוְא. לָכֵן, אֲדוֹנִי וּמַלְכִּי, רַב לִי לַעֲצֹר אֶת הָעֵדָה הַנִּכְבָּדָה בִּדְבַר שְׂפָתַיִם לִבְלִי הוֹעִיל. צַוֵּה נָא אֵפוֹא וְיָחֵלּוּ לַחְקֹר מִשְׁפָּט!"

חָזְקוּ דִּבְרֵי פֶּדְרוֹ עַל הַשּׁוֹמְעִים, כִּי הֵעִידוּ עַל תֻּמָּתוֹ וּבֹר לִבּוֹ. גַּם חַבְרֵי הָאַחֲוָה הַקְּדוֹשָׁה הִתְעוֹרְרוּ כִּמְעַט לְחֶמְלָה עַל הָעֶלֶם הָאֹבֵד הַזֶּה, וְרַק רֹאשׁ כֹּהֲנֵי הַפְרַנְצִיסְקִים הִקְשָׁה לְבָבוֹ. וַיְצַו לְדוֹן פֵילִיקְס דִּי אִיסְטַבַּן לְמַהֵר וּלְהָבִיא אֶת הָעֵדִים, אַחֲרֵי אֲשֶׁר יַשְׁבִּיעֵם אַחַד הַכֹּהֲנִים בְּשֵׁם הָאֵל, כִּי רַק אֱמֶת יְדַבֵּרוּ.

כ.

הָעֵד הָרִאשׁוֹן הָיָה דוֹן אַלוֹנְזוֹ דִּי אַגִילַאר. הוּא הִגִּיד לַשּׁוֹפְטִים אֶת כָּל אֲשֶׁר רָאָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר מָצָא אֶת מוֹרַאלִיס מִתְבּוֹסֵס בְּדָמוֹ, וְכִי מְבוּכַת דוֹן פֶּדְרוֹ וְיָדָיו וּבְגָדָיו הַמְלֵאִים דָּם הֶעִירוּהוּ לֶאֱסֹר אוֹתוֹ עוֹד טֶרֶם נִמְצְאָה חַרְבּוֹ הַשְּׁבוּרָה אֵצֶל נִבְלַת הֶחָלָל. וְאַנְשֵׁי הַחַיִל, אֲשֶׁר נִלְווּ אֵלָיו אָז, מִלְּאוּ אֶת דְּבָרָיו. נִשְׁמְעָה גַּם עֵדוּת גוֹזִיפוּ הַזָּקֵן, כִּי מֵאָז יָשַׁב הָעֶלֶם בְּבֵיתוֹ, שָׁקְדָה יוֹאַנָה כָּל הַיָּמִים לַעֲשׂוֹת לוֹ מַטְעַמִּים, אֲבָל יָדוֹ לֹא נָגְעָה בָּם, כִּי לֹא בָאֵלֶּה חָפֵץ, רַק כָּל הַיּוֹם

הִתְאַוָּה תַּאֲוָה לִשְׁפּוֹךְ דָּם וּלְאַבֵּד נֶפֶשׁ. עַל כֵּן הִתְגָּעַשׁ בְּחֶדְרוֹ וְתָמִיד נִשְׁמַע רֹגֶז קוֹלוֹ: „דָּם! נָקָם!” אַךְ בְּלֵיל הַסַּעַר הַנּוֹרָא עָרְבָה לוֹ שְׁנָתוֹ מִבֹּא הַשֶּׁמֶשׁ עַד הַשָּׁעָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה. אָז פָּתַח אֶת הַדֶּלֶת בְּרַעַשׁ וַיָּרָץ פִּתְאֹם מִתּוֹךְ הַבַּיִת כִּמְשֻׁגָּע, אֲשֶׁר רוּחַ רָעָה תְּבַעֲתֵהוּ. אַחֲרָיו דִּבְּרָה יוֹאַנָּה, כִּי אָמְנָם הָיָה שְׁכֵנָם הַצָּעִיר סָר וְזָעֵף וְלִפְעָמִים הִתְרַגֵּז וּמִפִּיו הוֹצִיא מִלִּים: „דָּם וְנָקָם!” וּבַלַּיְלָה הַהוּא נִרְדַּם מְעַט בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ וְלַשָּׁוְא שָׁקְדָה לַהֲעִירֵהוּ לֶאֱכֹל אֲרוּחַת הָעֶרֶב.

„אֲבָל הַשְׁמַעְתֶּם בִּדְבָרָיו גַּם מִלַּת „רֶצַח”? שְׁאָלָם הַכֹּהֵן פְּרַנְצִיסְקוֹ. כִּי בַיָּמִים הָהֵם הִסְכִּינוּ לִשְׁמוֹעַ הֶגֶה „דָּם וְנָקָם” מִפִּי הָאֲצִילִים הָאַבִּירִים, אֲשֶׁר לֹא נֶחְשַׁב לְעָוֹן לָהֶם, בְּקָרְאָם אִישׁ עַל רֵעֵהוּ מִלְחָמָה לִנְקוֹם נִקְמַת כְּבוֹדָם.

— הַמִּלָּה הַזֹּאת לֹא שָׁמַעְתִּי — עָנָה גוֹזִיפּוֹ אַחֲרֵי חָשְׁבוֹ מְעָט.

— „הַשְׁמַעְתֶּם מִפִּי פֶּדְרוֹ שֵׁם הָאִישׁ, אֲשֶׁר עָלָיו שָׁפַךְ חֲמָתוֹ?

עַל זֹאת עָנְתָה יוֹאַנָּה בִּשְׂחוֹק עָרְמָה: לֹא שֵׁם אִישׁ, כִּי אִם שֵׁם „מִרְיָם” שְׁמַעְתִּיו קוֹרֵא לִפְעָמִים בְּסַעֲרַת חֵמָה.

לִדְבָרִים הָאֵלֶּה הִתְלַקְּחוּ פְּנֵי פֶּדְרוֹ כְּאֵשׁ לֶהָבָה, וְהַמֶּלֶךְ הִשְׁתָּאָה וַיִּתַּר מִמְּקוֹמוֹ. גַּם רַבִּים מֵהָאֲסֵפָה שָׁמְעוּ זֹאת וַיִּתְמְהוּ תָמוֹהַּ.

„וּמָתַי עָזַב הָאָסִיר בַּלַּיְלָה הַהוּא אֶת חֲדַר מִשְׁכָּבוֹ?” הוֹסִיף הַכֹּהֵן לִשְׁאֹל.

— בָּרֶגַע אֲשֶׁר הִשְׁמִיעַ הַפַּעֲמוֹן הַגָּדוֹל מֵרֹאשׁ הַמִּגְדָּל

הַשָּׁעָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה–עָנוּ גוֹזִיפּוֹ וְיוֹאַנָּה יַחְדָּו.
„וּמְאוּמָה לֹא שְׁמַעְתֶּם בִּלְתִּי אִם קוֹל צְעָדָיו בְּהַרְחִיקוֹ בְּחָפְזָה מִבֵּיתְכֶם? – אוּלַי דָּרַשׁ אֶתְכֶם אֶל חַדְרוֹ, אוֹ קָרָא כִּי תְּבִיאוּ לוֹ נֵר לַמָּאוֹר? הַגִּידוּ אַל תְּכַחֲדוּ, זִכְרוּ, כִּי בֵאלֹהִים נִשְׁבַּעְתֶּם! – קָרָא אֲלֵיהֶם הַכֹּהֵן פְרַנְצִיסְקוֹ, בִּרְאוֹתוֹ כִּי נָבוֹכוּ וְהֶחֱרִישׁוּ–זִכְרוּ, כִּי ה' לֹא יְנַקֶּה אֶת אֲשֶׁר יִשָּׂא שְׁמוֹ לַשָּׁוְא! לָכֵן הַגִּידוּ! הַאִם קָרָא אֲלֵיכֶם פֶּדְרוֹ אוֹ לֹא?"
– הוּא קָרָא, כִּי יָבִיאוּ לוֹ נֵר לַמָּאוֹר, אַךְ–––
„אַךְ עָרְבָה לָכֶם אָז מְנוּחַתְכֶם וַתְּמָאֲנוּ לַעֲזֹב עַרְשְׂכֶם הָרַעֲנָנָּה – וּבָזֶה הִשֵּׁאתֶם מָוֶת עַל הָאִישׁ, אֲשֶׁר אוּלַי גֶּבֶר תָּמִים הוּא, וַתְּסַכְסְכוּ אֶת דִּבְרֵי הַמִּשְׁפָּט, מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת לִמְצֹא אֶת הָרוֹצֵחַ עוֹד. הִנֵּה הִגַּדְתֶּם, כִּי בָא פֶּדְרוֹ אֶל בֵּיתוֹ כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ, וּמֵאָז עַד הַשָּׁעָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה יָשֵׁן וַיֵּרָדַם, עַד כִּי לֹא יְכָלְתֶּם לַהֲעִירֵהוּ גַּם לֶאֱכֹל אֲרֻחָתוֹ; אַךְ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישַׁן מְחַבֵּל אָוֶן לִרְצֹחַ נָפֶשׁ! פִּיכֶם עָנָה בָכֶם, כִּי אֵחַרְתֶּם לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ וּלְהָאִיר נֵר בְּחַדְרוֹ, וּפֶדְרוֹ אוֹמֵר, כִּי לֹא מָצָא אֶת חַרְבּוֹ וַיַּעֲזֹב אֶת בֵּיתוֹ בִּלְעָדֶיהָ. לוּ הִקְשַׁבְתֶּם לְקוֹלוֹ כִּי עַתָּה יָכוֹלְנוּ דַעַת מִכֶּם דְּבַר אֱמֶת, אִם כֵּנִים דְּבָרָיו, כִּי לֹא הָיְתָה חַרְבּוֹ אִתּוֹ. לְפִי דִבְרֵיכֶם הֲלֹא בִּקֵּשׁ נֵר לַמָּאוֹר. וְעַל זֹאת אֶתְפַּלֵּא: הֲלֹא רוֹצְחִים חוֹרְשֵׁי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע מוֹרְדֵי אוֹר הֵמָּה וּבַחֹשֶׁךְ יִבְחָרוּ!"
– לוּלֵא זָמַם פֶּדְרוֹ לָקַחַת נֶפֶשׁ מוֹרַאלִיס הָיִיתִי מַסְכִּים לִדְבָרֶיךָ – אָמַר רֹאשׁ הָאֲחָוָה הַקְּדוֹשָׁה, אַךְ אַחֲרֵי דַעְתֵּנוּ אֶת שִׂנְאָתוֹ הָעֲצוּמָה לְאוֹיְבוֹ, מַדּוּעַ לֹא נַאֲמִין כִּי בִצַּע אֶת

חֶפְצוֹ בְּבֹא הַמִּקְרֶה לְיָדוֹ, גַּם אִם לֹא עָלְתָה זֹאת עַל לִבּוֹ, לִפְנֵי צֵאתוֹ מִבֵּיתוֹ?"

— "טֶרֶם נַחְקֹר שִׂנְאָתוֹ וְנִקְמָתוֹ, עָלֵינוּ לָדַעַת דָּבָר אֶחָד אֶל נָכוֹן — עָנָה רֹאשׁ הַכֹּהֲנִים בִּמְנוּחָה — הֲיֹדַעְתֶּם כִּי אָמְנָם רַק בְּשָׁעָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה יָצָא דוֹן פֶּדְרוֹ מִבֵּיתוֹ?" — הוֹסִיף לִשְׁאֹל אֶת גוֹזִיפוֹ.

—עַל זֹאת לֹא אוּכַל לְהִשָּׁבַע, אָב נִכְבָּד! כִּי בָעֵת הַזֹּאת בִּקַּרְתִּי אֲנִי וְרַעְיָתִי בְּבֵית שְׁכֵנֵנוּ. אַךְ בְּשׁוּבֵנוּ הַבַּיְתָה, עָלְתָה יוֹאַנָּה אֶל חֲדַר דוֹן פֶּדְרוֹ וַתִּמְצָא אֶת הָאֲרֻחָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר הִנִּיחָה, וְהוּא עוֹד הַזֶּה שׁוֹכֵב כְּבָרִאשׁוֹנָה — וּבְצֶדֶק נַחְשֹׁב, כִּי לֹא נָע וְלֹא זָע מִמְּקוֹמוֹ כָּל הָעֵת הַהִיא.

"הַהוּא לְבַדּוֹ נִשְׁאַר בַּבָּיִת?"

— לֹא, כִּי שִׁפְחָתֵנוּ בִּתְיָה עָשְׂתָה עֲבוֹדָתָהּ בַּחֶדֶר אֲשֶׁר תַּחַת עֲלִיַּת קִיר מְעוֹנוֹ.

"יִקְרְאוּ לָהּ וְתָבֹא הֲלוֹם!"

הַפְּקֻדָּה הַזֹּאת נִמְלְאָה כְרֶגַע, כִּי גַם בִּתְיָה הָיְתָה שָׁמָּה, בַּעֲרֹג נַפְשָׁהּ לָדַעַת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט, וּלְקוֹל הַקְּרִיאָה מִהֲרָה לָגֶשֶׁת, וְהַכֹּהֵן שְׁאָלָהּ אִם שָׁמְעָה קוֹל הֲמֻלָּה בַּעֲלִיַּת הַקִּיר, בִּהְיוֹתָהּ בַּבַּיִת לְבַדָּהּ?—וַתְּסַפֵּר בִּתְיָה, כִּי אָמְנָם הִקְשִׁיבוּ אָזְנֶיהָ פַּעַם אַחַת כְּקוֹל צַעֲדֵי גֶבֶר מִתְהַלֵּךְ שָׁם לְאִטּוֹ. גַּם נִדְמָה לָהּ כְּמוֹ נִשְׁמַע אַחֲרֵי כֵן קוֹל מַשַּׁק הַדֶּלֶת אֲשֶׁר מֵאַחֲרֵי הַבַּיִת בְּהִסָּגְרָהּ. אַךְ כָּל אֵלֶּה כַּחֲלוֹם נִדְמוּ לָהּ, — כִּי אָז הָיְתָה אֲחוּזָה בְּחֶבְלֵי שֵׁנָה, גַּם הַסַּעַר הִתְחוֹלֵל וַתִּירָא לָצֵאת

מִפֶּתַח בֵּיתָהּ, וּבְשׁוּב הַמְּנוּחָה לְקַדְמוּתָהּ, לֹא הִקְשִׁיבָה עוֹד עַד שׁוּב אֲדוֹנֶיהָ לְבֵיתָם.

„וּבְאֵיזוֹ שָׁעָה הָיְתָה זֹאת?" שָׁאַל הַכֹּהֵן פְרַנְצִיסְקוֹ.

— אֲדַמֶּה, כִּי הָיְתָה אָז הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית.

וְהַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן שָׂמוּ זֹאת אֶל לִבָּם וַיָּחֵלּוּ לַחְשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת, אַךְ רֹאשׁ הָאַחֲוָה הִבִּיעַ אֹמֶר, כִּי כָּל אֵלֶּה עוֹד יוֹסִיפוּ לְחַזֵּק דַּעְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה.

פִּתְאֹם נָע פֶּדְרוֹ מִמְּקוֹמוֹ, כְּמוֹ שָׁעַר דָּבָר אֲשֶׁר לֹא פִלֵּל בָּרִאשׁוֹנָה.

„הֲלֹא תַחְפֹּץ לְדַבֵּר—אָמַר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו בְּסֶגֶת בְּתִיָּה אָחוֹר—דַּבֵּר, דוֹן פֶּדְרוֹ, וְנִשְׁמָעָה!"

— הִנֵּה נָא הוֹאַלְתִּי לְהַגִּיד לַאֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, כִּי כֵנִים דִּבְרֵי הַשִּׁפְחָה—עָנָה פֶּדְרוֹ—אָנֹכִי יוֹדֵעַ נֶאֱמָנָה, כִּי הַיַּיִן אֲשֶׁר שָׁתִיתִי בָּעֶרֶב הַהוּא, הָיָה מָסוּךְ בְּשִׁקּוּיֵי שֵׁנָה. וְאוֹיְבִי הַנִּסְתָּר, אֲשֶׁר מָסַךְ לִי יֵין מִשְׁתִּי, הִתְגַּנֵּב בַּחֲדָרַי עֵת תְּקָפַתְנִי הַשֵּׁנָה הָעַזָּה וַיִּגְנֹב אֶת חַרְבִּי, לְמַעַן יַאֲשִׁימוּנִי כִּי אָנֹכִי הָרוֹצֵחַ, וְקוֹל צְעָדָיו הוּא, אֲשֶׁר שָׁמְעָה הַשִּׁפְחָה בְּתוֹךְ הַדּוּמִיָּה, בִּהְיוֹתִי נִרְדָּם עַל מִשְׁכָּבִי וְחוּשַׁי עֲזָבוּנִי. וּבֶאֱמֶת אֵיךְ הָיָה בְּכֹחִי בְּעֵת הַקְּצָרָה אֲשֶׁר לֹא הָיוּ גוֹזִיפוּ וְיוֹאַנָּה בְּבֵיתָם לָקַחַת מוֹעֵד לִיקֹץ מִשְּׁנָתִי, לָקוּם מִמִּשְׁכָּבִי, לִרְדֹּף, לְהַשִּׂיג וְלַהֲרֹג וְלָשׁוּב לִמְקוֹמִי, לִמְנוּחָתִי וּשְׁנָתִי, בְּאֵין שׁוֹמֵעַ וּבְאֵין מֵבִין? וְאִם בְּכָל אֵלֶּה עָשִׂיתִי זֹאת—אֵיכָה הִסְכַּלְתִּי לָשׁוּב אֶל מְקוֹם הָרֶצַח וְלַעֲמֹד עַל מִשְׁמַרְתִּי, עֲדֵי יִתְפְּשׂוּנִי וְאָסוֹר יַאַסְרוּנִי?

— רוּחַ הַנִּחָם הֶמְרִיץ אוֹתְךָ — עָנָה רֹאשׁ הָאַחֲוָה

הַקְּדוֹשָׁה—רוּחַ אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט הוּא, אֲשֶׁר הִכְּךָ בַסַּנְוֵרִים, לְמַעַן יוּשַׁב גְּמוּלְךָ בְּרֹאשְׁךָ בְּנָפְלְךָ בִּידֵי שׁוֹפְטָיו, שׁוֹפְטֵי הָאָרֶץ.

„אַל נָא בְּחָפְזְךָ—הֵשִׁיב רֹאשׁ הַכֹּהֲנִים אֲמָרָיו לוֹ — אִם נִגְזוֹר אֹמֶר, כִּי הוּא הָרוֹצֵחַ, אֵיכָה לֹא הִקְשִׁיבָה הַשִּׁפְחָה אֶת קוֹל צְעָדָיו בְּשׁוּבוֹ? וְאַחֲרֵי דַעְתֵּנוּ, כִּי בְשׁוּב יוֹאַנָּה הַבַּיְתָה, מְצָאָה אוֹתוֹ שׁוֹכֵב בְּחַדְרוֹ עַל מִשְׁכָּבוֹ כְּבָרִאשׁוֹנָה, עָלֵינוּ לְהָשִׁיב אֶל לִבֵּנוּ, אוּלַי הַצֶּדֶק אִתּוֹ וִידֵי אֲחֵרִים הָיוּ בַּמַּעַל הַזֶּה?"

— אֲבָל מִי הִגִּיד לְךָ, אָבִי הַנִּכְבָּד, כִּי לֹא נַעֲשָׂה הָרֶצַח רְגָעִים אֲחָדִים לִפְנֵי הִתָּפֵשׂ הָרוֹצֵחַ אֵצֶל הֶחָלָל? — הֶעֱמִיק רֹאשׁ הָאַחֲוָה לִשְׁאֹל.

מִבְּלִי עֲנוֹת דָּבָר צִוָּה הַכֹּהֵן לַסּוֹכֵן אֲשֶׁר עַל בֵּית הֶהָרוּג לָגֶשֶׁת לִפְנֵי הָאֲסֵפָה, וַיַּשְׁבִּיעֵהוּ לְהַגִּיד לִפְנֵיהֶם: בְּאֵיזוֹ שָׁעָה עָזַב אֲדוֹנָיו בַּלַּיְלָה הַהוּא אֶת בֵּיתוֹ?

— בְּרֶבַע לְשָׁעָה הַתְּשִׁיעִית—עָנָה הַנִּשְׁאָל.

— וּמַדּוּעַ קֹדֶם לָלֶכֶת? הֲלֹא אַךְ בַּשָּׁעָה הָעֲשִׂירִית נוֹעֲדוּ שָׂרֵי הַמּוֹעֵצָה אֶל הֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וּמֶרְחַק הַדֶּרֶךְ מִבֵּית דּוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס לֹא יוֹתֵר מִמַּהֲלַךְ אַרְבָּעִים רֶגַע לְאִישׁ רַגְלִי.

— וּבְכָל זֹאת כֵּנִים דְּבָרַי—עָנָה הַסּוֹכֵן—וְאָנֹכִי שָׁאַלְתִּי אֶת פִּיו לִפְנֵי לֶכְתּוֹ: אֶת מִי מֵעֲבָדָיו יֹאבֶה לָקַחַת אִתּוֹ? וַיֹּאמֶר, כִּי חֶפְצוֹ לָלֶכֶת לְבַדּוֹ, כַּאֲשֶׁר הִסְכִּין לַעֲשׂוֹת פְּעָמִים רַבּוֹת. אַךְ בָּעֵת הַהִיא הָיוּ פָּנָיו רָעִים מְאֹד, כִּי עָבְרָה מַחֲלָה

עַל נַפְשׁוֹ, גַּם הָיָה סַר וְזָעֵף מְאֹד, כִּי בַּפַּעַם הַהִיא לֹא הֵשִׁיב בְּרָכָה כְּדַרְכּוֹ בְּבָרֵךְ אוֹתוֹ עֲבָדָיו לְשָׁלוֹם.

— „וּמָתַי יָכֹל לָבֹא קַאלְיֵ־סוֹלִידַאדֶה, אִם יָצָא מִבֵּיתוֹ בְּרֶבַע לַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית?

— בֵּין הָרֶגַע הָעֲשִׂירִי וְהַחֲמִשָּׁה עָשָׂר אַחֲרֵי הַשָּׁעָה הַזֹּאת, אִם לֹא נֶעֱצַר בַּדֶּרֶךְ בְּלֶכְתּוֹ שָׁמָּה.

„אִם כֵּן הָיָה הָרֶצַח בֵּין הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית וְהָעֲשִׂירִית — הוֹכִיחַ הַכֹּהֵן — וְדוֹן פֶּדְרוֹ הֵן יָצָא מִבֵּיתוֹ בַּשָּׁעָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה — הֲלֹא אוֹת הוּא, כִּי אֱמֶת יְדַבֵּר, כִּי כְבָר נַעֲשָׂה הָרֶצַח לִפְנֵי בוֹאוֹ קַאלִי סוֹלִידַאדָה.

— וּמִי זֶה יוֹכִיחַ לָנוּ, כִּי לֹא נֶעֱצַר דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ בַּדֶּרֶךְ בְּטֶרֶם יָבֹא אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה? — נוֹכַח רֹאשׁ הָאֲחָוָה עִמּוֹ.

„עֵת הַמּוֹעָדָה בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ הָיְתָה בַּשָּׁעָה הָעֲשִׂירִית עָנָה הַכֹּהֵן — וּמוֹרַאלִיס הָיָה אִישׁ, אֲשֶׁר יָדַע מוֹעֲדוֹ וְאֶל נָכוֹן לֹא הִתְמַהְמַהּ גַּם הַפַּעַם הַזֹּאת לַעֲבֹר אֶת הַמּוֹעֵד.

— אוּלַי הִתְמַהְמַהּ בְּלֶכְתּוֹ מִפְּנֵי חֲלוּשָׁתוֹ, כִּי חוֹלֶה הָיָה לְפִי דִבְרֵי הַסּוֹכֵן אֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ — הִקְשָׁה רֹאשׁ הָאֲחָוָה לִשְׁאֹל.

„הִנֵּה לְפָנֵינוּ תְּעוּדַת בֶּנֶדִיקְטוֹ הָרוֹפֵא, וּמִמֶּנָּה נִרְאֶה, כִּי כַּאֲשֶׁר הוּבָא דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס אֶל אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ, כְּבָר הָיָה מֵת יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ שָׁעוֹת. — יִגַּשׁ נָא הָרוֹפֵא הֲלוֹם וְנִשְׁמַע זֹאת מִפִּיו שֵׁנִית!"

אָז נִגַּשׁ בֶּנֶדִיקְטוֹ רוֹפֵא בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁנֶה אֶת דִּבְרֵי רֹאשׁ הַכֹּהֲנִים בְּאָזְנֵי כָּל בַּעֲלֵי הָאֲסֵפָה, גַּם שָׁת עֲלֵיהֶם

נוֹסָפוֹת, בְּסִפְּרוֹ, כִּי בְרֶגַע אֲשֶׁר הוּבָא הֶהָרוּג, בִּקֵּר אֶת גְּוִיָּתוֹ וְלַשָּׁוְא עָמַל לִמְצֹא בָּהּ עוֹד רֶגֶשׁ חַיִּים, כִּי הָיְתָה קָרָה וּקְפוּאָה, וְרוּחָהּ עֲזָבָהּ זֶה כְּבָר.

„וּמָתַי הֱבִיאוּהוּ הָאַרְמוֹנָה?"

— כַּחֲצִי שָׁעָה אַחֲרֵי חֲצוֹת הַלָּיְלָה.

כא.

דּוּמִיַּת מָוֶת שָׂרְרָה בְּכָל הַבַּיִת כְּכַלּוֹת הָרוֹפֵא לְהַגִּיד דְּבָרוֹ, וְהַשּׁוֹפְטִים הִתְעַצְּבוּ אֶל לִבָּם עַל תַּהְפּוּכוֹת הַדְּבָרִים, וְכִמְעַט נוֹאֲשׁוּ מִמְּצוֹא אֶת הַחִידָה וּמֵהוֹצִיא לְאוֹר אֱמֶת.

„כָּל הַדְּבָרִים יְגֵעִים — אָמַר רֹאשׁ הַכֹּהֲנִים—לוּ יָדַעְנוּ לְנָכוֹן, כִּי יָשֵׁן הָאַסִּיר בְּבֵיתוֹ מִבֹּא הַשֶּׁמֶשׁ עַד הַשָּׁעָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה, כִּי עַתָּה קָרָאנוּ לוֹ דְּרוֹר עַל פִּי עֵדוּת הָרוֹפֵא הַנֶּאֱמָנָה. אַךְ קוֹל הַצְּעָדִים, אֲשֶׁר שָׁמְעָה הַשִּׁפְחָה, יְשַׁנֶּה פְּנֵי הַדָּבָר — כִּי הָעֵת, אֲשֶׁר בָּהּ נִשְׁמַע הַקּוֹל הַזֶּה וְהָעֵת, אֲשֶׁר נַעֲשָׂה בָּהּ הָרֶצַח מַתְאִימוֹת אִשָּׁה אֶת אֲחוֹתָהּ. הָרַגְלַיִם, אֲשֶׁר צָעֲדוּ לְאַטָּן בַּעֲלִיַּת הַקִּיר, הֵן אֲשֶׁר מִהֲרוּ גַּם לָרוּץ לְרָעָה קַאלֵי־סוֹלִידַאדָה; אַךְ אִם הָיוּ אֵלֶּה רַגְלֵי דוֹן פֶּדְרוֹ, אוֹ רַגְלֵי הָאִישׁ, אֲשֶׁר לְפִי דַעְתּוֹ גָּנַב חַרְבּוֹ מִמֶּנּוּ — זֹאת פְּלִיאָה הִיא וְלֹא נֵדָע! אוֹתָהּ שִׂימוּ אֶל לֵב, כִּי עַל פִּי כֻלְּכֶם יָקוּם דָּבָר וְלֹא לְאִישׁ אֶחָד הַגֵּד מִשְׁפָּט

— אֲבָל עוֹד אַחַת נִשְׁאֲרָה לָנוּ וְהִיא תְבִינֵנוּ קֶשֶׁר דָּבָר— הִבִּיעַ רֹאשׁ הָאַחֲוָה אֹמֵר: מַדּוּעַ לֹא נִתְבּוֹנֵן אֶל שִׂנְאַת הָאַסִּיר וְעֶבְרָתוֹ לַמֵּת, אֲשֶׁר קָשְׁתָה מְאֹד. אוּלַי הֵשִׁיב דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס אֶת פְּנֵי אוֹיְבוֹ וַיְמָאֵן לְהִלָּחֵם אִתּוֹ, וְעַל כֵּן הִתְנַכֵּל אֵלָיו לְהַכּוֹתוֹ בַשֶּׁלִי¹) וְלַהֲמִיתֵהוּ בַּסֵּתֶר? עַל כֵּן אַחַת אָמַרְתִּי: נָשִׂימָה לֵּב לַחְקֹר דְּבַר שִׂנְאָתוֹ לֶחָלָל.

„כִּדְבָרֶיךָ כֵּן יְהִי — אָמַר הַמֶּלֶךְ, וּתְשׁוּאַת חֵן נִשְׁמְעָה מִכָּל הָאֲסֵפָה— עוֹד לָנוּ שְׁנַיִם עֵדִים וְעַל פִּיהֶם יָקוּם דָּבָר. אוּלָם אִם גַּם דִּבְרֵיהֶם לֹא יִשְׁאוּ²) יַחַד, אָז חַי ה׳ אִם יִפֹּל עַתָּה מִשַּׂעֲרַת רֹאשׁוֹ אָרְצָה!

וְרֹאשׁ הָאַחֲוָה נָתַן צָו— וְדוֹן לוּאִיז גְרַצִּיָה נִגַּשׁ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי הָאֲסֵפָה, וְרוֹאָיו כֻּלָּם הִשְׁגִּיחוּ וְאֵלָיו הִתְבּוֹנָנוּ: הֲזֶה הָאִישׁ הַנָּזִיר וְהַקָּדוֹשׁ הָרָחוֹק זֶה כַּמָּה מִתְּשׁוּאוֹת תֵּבֵל, הָאִישׁ שֶׁרַק לֵאלֹהָיו נָשָׂא נַפְשׁוֹ בְּצוֹם, תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים, יִתְיַצֵּב לַמִּשְׁפָּט לִהְיוֹת עֵד מְמַהֵר בֵּין דָּם לְדָם? וְיוֹתֵר מִכֻּלָּם הִשְׁתּוֹמֵם פֶּדְרוֹ, בִּרְאוֹתוֹ, כִּי קָם הָאִישׁ הַזֶּה לַעֲנוֹת בּוֹ רָעָה. וּבְסַפְּרוֹ בְּפָנָיו אֶת כָּל דְּבַר לֵיל הַמִּשְׁתֶּה וְרִיבוֹ עִם דוֹן מוֹרַאלִיס, הִתְחַמֵּץ לֵב הָעֶלֶם וְלֹא יָכֹל עוֹד לִמְשֹׁל בְּרוּחוֹ וַיִּקְרָא בְּזַעַם אַפּוֹ: „הוֹי נָבָל וּבְלִיַּעַל! אֵיפֹה נַחְבֵּאתָ בָּעֵת הַהִיא? אֵיכָה נוֹעַזְתָּ לְהִסָּתֵר בַּמִּסְתָּרִים וְלִשְׁמֹעַ דְּבָרִים לֹא לָךְ? אֵין זֹאת כִּי אִם אֹרֵב הָיִיתָ לִי וּבִצְדִיָּה נַחְבֵּאתָ לְהַפִּיל עָלַי הֹוָה— כִּי מַה זֹּאת הֱבִיאַתְךָ בְּיַרְכְּתֵי הַגָּן וַתַּעֲצֹר

1) בלאס. 2) יתאימו זה לזה

מִלֶּכֶת לְדַרְכֵּךְ? הוֹי בּוֹגֵד בָּאָדָם! הַעַל פִּי עֵדוּתְךָ זוּ אֵצֵא רָשָׁע בְּהִשָּׁפְטִי?״

„לֹא עַל פִּי עֵדוּת כָּזֹאת מִלְּפָנֵינוּ מִשְׁפָּטְךָ יֵצֵא — קָרָא הַמֶּלֶךְ מִבְּלִי חַכּוֹת אֶת הַכֹּהֵן וְרָאשֵׁי הָאַחֲוָה בִּדְבָרִים—וְאַתָּה, דוֹן לוּאִיז גְרַצְיָה, אִם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁךָ לְהָקִים עֵדוּתְךָ, הַגִּידָה לָּנוּ: אֵיכָכָה נִמְצֵאתָ בְּגַן הַמֵּת בָּעֵת הַהִיא? אוֹ תֵּן לָנוּ עֵד אַחֵר, אֲשֶׁר יָעִיד לֶאֱמוּנָה—כִּי הָאוֹרֵב בַּמִּסְתָּרִים כְּעֵד שְׁקָרִים יֵחָשֵׁב וְלֹא עַל פִּיו יָקוּם דָּבָר״.

וְדוֹן לוּאִיז כָּפַף כְּאַגְמוֹן רֹאשׁוֹ וַיַּעַן בְּעַנְוַת רוּחַ וּבִלְשׁוֹן עֲרוּמִים לֵאמֹר: „אָכֵן צַר לִי לָשֵׂאת חֲמַת אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, עַל כִּי הִרְהַבְתִּי עֹז בְּנַפְשִׁי לְדַבֵּר בִּצְדָקָה. אַךְ אָנֹכִי לֹא אֲבַקֵּשׁ כָּבוֹד מֵאָדָם, עַל כֵּן לֹא אִירָא פֶּן יַחְשְׁדוּנִי — וְאוּלָם לְבַעֲבוּר הַרְאוֹת כִּי נֶאֱמָנָה עֵדוּתִי, אֶהְיֶה כְּמַזְכִּיר לִפְנֵי אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, כִּי עוֹד יֵשׁ עֵדָה אַחַת, אֲשֶׁר תָּקִים וּתְמַלֵּא אֶת דְּבָרָי״.

„כֵּן יְהִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ״ עָנָה פֶּרְדִּינַאנְד וַיִּרְזֹם לְדוֹן פֵּלִיקְס דִי אִיסְטַבַּן, אֲשֶׁר מִהֵר וַיַּעֲזֹב אֶת הַהֵיכָל לַעֲשׂוֹת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ.

כב.

דון לואיז נִכְשַׁל בִּלְשׁוֹנוֹ וַיְהִי בְעֵינֵי הַשּׁוֹפְטִים וְהָעָם כִּמְתַעְתֵּעַ, וְכֻלָּם חִכּוּ לְהָעֵדָה הַחֲדָשָׁה הַקְּרוּאָה לָבֹא.

וְלֵב דוֹן פֶּדְרוֹ נָע בְּקִרְבּוֹ, כְּנוֹעַ עֲצֵי יַעַר מִפְּנֵי רוּחַ, לְחָיָיו אָדְמוּ וְחָוְרוּ לִרְגָעִים וּבְעֵינַיִם כָּלוֹת הִבִּיט אֶל דַּלְתוֹת הַהֵיכָל לִרְאוֹת מִי זֶה בָּא. וְהִנֵּה נִפְתְּחוּ הַדְּלָתוֹת, ודון פֵּילִיקְס עִם דוֹנָה מִרְיָם בָּאוּ הֶחָדְרָה. וּמִרְיָם גִּלְּתָה אֶת צְעִיפָהּ הַשָּׁחוֹר וַתַּבֵּט בִּמְנוּחָה נוֹרָאָה אֶל כָּל הָעֵדָה הַנֶּאֱסָפָה וְעֵינֶיהָ הַחֲשֵׁכוֹת נִרְאוּ מִבַּעַד לְשְׁמוּרוֹתֵיהֶן הַשְּׁחוֹרוֹת כְּמוֹ גָּדְלוּ בְּחוֹרֵיהֶן, כִּי נָפְלוּ פָּנֶיהָ מְאֹד, רָזוּ וְהִלְבִּינוּ. בְּצָעֲדָהּ צְעָדִים אֲחָדִים עָמְדָה וַתִּשְׁתַּחוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וַתֵּפֶן וַתַּשְׁקֵף בְּעַיִן חוֹדֶרֶת אֶל פֶּדְרוֹ הָאָסִיר.

„הִכָּבְדִי וּשְׁבִי אִתָּנוּ, דוֹנָה מִרְיָם! — אָמַר הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר רַק בְּחָזְקָה יָכֹל לַעֲצֹר בְּעַד רִגְשׁוֹתָיו וְהֶמְיַת לִבּוֹ לְמַרְאֵה הָאַלְמָנָה הָאֻמְלָלָה — הַאֲמִינִי נָא לִי, כִּי לִבִּי עָלַי דַּוָּי, בְּהַחֲרִידִי אוֹתָךְ מִתּוּגָתֵךְ וּמְנוּחָתֵךְ בַּחֲדַר מִשְׁכִּיתֵךְ; אַךְ דְּרוּשָׁה עֵדוּתֵךְ לְמִשְׁפָּט זֶה עָרַכְנוּ — הִנֵּה מוֹת הָאָסִיר הַזֶּה וְחַיָּיו בְּיַד לְשׁוֹנֵךְ, כִּי רַק עַל פִּיךְ יָקוּם דְּבַר מִשְׁפָּטוֹ. וְרֵאשִׁית דָּבָר הוֹאִילִי נָא לָשֶׁבֶת אִתָּנוּ!"

— אַל נָא, אֲדוֹנִי וּמַלְכִּי! — עָנְתָה מִרְיָם — אַל נָא תִשָּׂא

פָּנַי בְּחַסְדֵּךְ לָתֵת לִי הַיִּתְרוֹן עַל הָעֵדִים הָאֲחֵרִים. אֲקַוֶּה כִּי לֹא יַעַזְבֵנִי כֹחִי לָעֵת הַזֹּאת. וּבְדַבְּרָהּ נָטְתָה יָדָהּ לְדוֹן פֵילִיקְס דִי אִיסְטַבַּן, אֲשֶׁר חָפֵץ לָתֵת לָהּ כִּסֵּא לְשִׁבְתָּהּ.

וְהַמֶּלֶךְ לֹא נָתַן לַכֹּהֵן לְסַפֵּר לָאִשָּׁה הַנּוּגָה אֶת פָּרָשַׁת דִּבְרֵי הַמִּשְׁפָּט וְהַבִּקֹּרֶת, אֲשֶׁר הָיְתָה עַד כֹּה, כִּי בְּפִיו הִגִּיד לָהּ אֶת הָעֵדוּת וְהַדְּבָרִים, אֲשֶׁר הוֹכִיחוּ עַל צִדְקַת פֶּדְרוֹ וְרִשְׁעָתוֹ גַּם יָחַד. אָז דָּרַשׁ מִמֶּנָּה לְהַגִּיד, אִם תֵּדַע שֹׁרֶשׁ דְּבַר הָאֵיבָה, אֲשֶׁר הָיְתָה בֵּינוֹ וּבֵין בַּעְלָהּ הַמֵּת, אִם חֵרֵף אוֹתוֹ פֶּדְרוֹ בְּפָנֶיהָ, וְאִם הִתְפָּאֵר לָקַחַת נָקָם מִמֶּנּוּ! אִם חָפֵץ קְרָבוֹת אִתּוֹ וְאִם מֵאֵן דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ לְהִלָּחֵם בּוֹ, אֲשֶׁר יוּכַל לִהְיוֹת, כִּי עַל כֵּן הִתְנַכֵּל פֶּדְרוֹ לַהֲמִיתוֹ בַּסֵּתֶר. וּכְכַלּוֹתוֹ לִשְׁאֹל אֶת פִּיהָ עַל כָּל אֵלֶּה, שָׂם פָּנָיו אֶל הַכֹּהֵן וַיֹּאמַר: „עַתָּה, אָב נִכְבָּד, הוֹאִילָה נָא לְהַשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ כַּמִּשְׁפָּט, אָז נִשְׁמַע דְּבָרֶיהָ."

וַיָּקָם רֹאשׁ הַכֹּהֲנִים מִמּוֹשָׁבוֹ וַיֹּאחֶז בְּיָדוֹ אֶת הַצְּלָב הַגָּדוֹל הֶעָשׂוּי כֶּסֶף צָרוּף וַיִּגַּשׁ אֶל מִרְיָם וַיֹּאמֶר: דוֹנָה הֵינְרִיקִי מוֹרַאלִיס! הֲלֹא תֵדְעִי אֶת קְדֻשַּׁת הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר תִּשְׂאִי עַל שְׂפָתַיִךְ עַתָּה, כִּי חַיִּים וָמָוֶת בְּיַד לְשׁוֹנֵךְ. הִשָּׁבְעִי אֵפוֹא לְהַגִּיד לָנוּ קֹשֶׁט אִמְרֵי אֱמֶת, הִשָּׁבְעִי בְּאוֹת קָדוֹשׁ זֶה אֲשֶׁר אֶשָּׂא בְיָדַי! הִשָּׁבְעִי בַּה' אֱלֹהֵי הָאֱמֶת, הִשָּׁבְעִי, בִּתִּי לֶאֱמוּנָה, וּבִרְכַּת ה' אוֹ מְאֵרָתוֹ תָּחוּל עָלַיִךְ וְעַל בֵּיתֵךְ, לְפִי הָאֱמֶת אוֹ הַשֶּׁקֶר אֲשֶׁר תַּשְׁמִיעֵינוּ בְּמַעֲנֵה פִיךְ!

פְּנֵי הַכֹּהֵן הֵאִירוּ בְּנָשְׂאוֹ מַדְּבְּרוֹתָיו אֶל מִרְיָם, בְּנוֹפְפוֹ בְּיָדוֹ הָאַחַת אֶת סֵמֶל קָדְשָׁם וּבִנְטוֹתוֹ אֶת הַשֵּׁנִית אֵלֶיהָ

לָשֵׂאת בְּאָלָה נַפְשָׁהּ. לַמַּרְאֶה הַזֶּה אֲחָזָה כֻלָּם חֲרָדָה וַיָּנוּעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק. דּוּמִיָּה קְדוֹשָׁה רְחֲפָה עַל כָּל הַבַּיִת, לֹא נִשְׁמְעָה בִּלְתִּי אִם נִשְׁמַת אַף פֶּדְרוֹ אֲשֶׁר שָׁאַף רוּחַ כַּתַּנִּים; כִּי נִפְעַם לִבּוֹ פִּתְאֹם, לְזֵכֶר הַדָּבָר, אֲשֶׁר הִגִּידָה לוֹ מִרְיָם מֵאָז — וְאִם אֱמֶת הוּא, אֵיכָכָה תוּכַל לְהִשָּׁבַע כַּדְּבָרִים, אֲשֶׁר יָשִׂים הַכֹּהֵן בְּפִיהָ? — עוֹדֶנּוּ הוֹגֶה בְּחֶרְדַּת לְבָבוֹ וְהִנֵּה נִשְׁמַע קוֹל מִרְיָם, אֲשֶׁר עָנְתָה בְּאֹמֶץ־לֵב וּשְׂפָתֶיהָ בָּרוּר מִלֵּלוּ, לֵאמֹר:

„אוֹדְךָ, כֹּהֵן נִכְבָּד, עַל אֲשֶׁר הַעִידוֹתָ בִּי בְּצִדְקָתְךָ וּבְיֹשֶׁר לְבָבֶךָ. אָכֵן יָדַעְתִּי גַּם יָדַעְתִּי, מַה נִּשְׂגָּבָה עֵדוּת פִּי, כִּי מִמֶּנָּה תוֹצְאוֹת חַיִּים אוֹ מָוֶת — אַךְ שָׁוְא תִּקְוַת אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, גַּם אַתֶּם, שָׂרָיו וְיוֹעֲצָיו הַנִּכְבָּדִים אַךְ שָׁוְא תְּיַחֲלוּ לַחֲרֹץ מִשְׁפָּט עַל פִּי הַדָּבָר, אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ מִמֶּנִּי, כִּי עֵדוּתִי לֹא נֶאֱמָנָה, בִּהְיוֹתִי יְלִידַת עַם אַחֵר — עַם, אֲשֶׁר דְּבָרָיו לֹא יֵאָמֵנוּ וְאִמְרַת צִדְקוֹ לְחֶרְפָּה לְשׁוֹפְטֵי סְפָרַד; לֹא אוּכַל לְהִשָּׁבַע כַּדְּבָרִים, אֲשֶׁר יָשִׂים הַכֹּהֵן הַנִּכְבָּד בְּפִי — כִּי לֹא בֶּאֱמוּנַתְכֶם אֶחְיֶה; דָּתְכֶם לֹא דָתִי, עַמְּכֶם לֹא עַמִּי, אֱלֹהֵיכֶם לֹא אֱלֹהָי: — — —

— עִבְרִיָּה אָנֹכִי!!!

וְקוֹל רַעַשׁ אַדִּיר וְחָזָק הִתְפָּרֵץ מִפִּיּוֹת אַלְפֵי אָדָם וַיַּרְעֵשׁ אֶת קִירוֹת הַהֵיכָל כְּרַעַם נוֹרָא. הַכֹּהֵן פְּרַנְצִיסְקוֹ הִתְפַּלֵּץ וַיִּסּוֹג אָחוֹר בְּבִרְכַּיִם כּוֹשְׁלוֹת, כְּמוֹ יָרֵא, פֶּן תְּטַמְּאֵהוּ הַיְהוּדִיָּה בְּרוּחַ שְׂפָתֶיהָ. בְּיָדָיו הֶחֱזִיק הַצְּלָב וְעֵינָיו לָטַשׁ לָאִשָּׁה הַחֲלוּשָׁה וְהָאֲנוּשָׁה, אֲשֶׁר נוֹעֲצָה לְדַבֵּר בָּלַע, וְכָל הַכְּמָרִים

קָמוּ כְּאִישׁ אֶחָד וַיִּתְיַצְּבוּ סְבִיבָיו בַּמַּעְגָּלָה, לִהְיוֹת נְכוֹנִים עַל פִּי פְּקֻדָּתוֹ לָתֵת לַחֵרֶם וְעוּמַת ה׳ זֹאת. אֲצִילֵי הָאָרֶץ וְחַבְרֵי הָאַחֲוָה הַקְּדוֹשָׁה הִתְנַשְּׂאוּ מִמְּרוֹמָם, גַּם הַמֶּלֶךְ הִתְחַלְחֵל מְאֹד וַיִּרְגַּז תַּחְתָּיו, וְכָל הֲמוֹן הַשּׁוֹמְעִים רָגְזוּ רָגְשׁוּ. וּכְגַלֵּי יָם הִתְגָּעֲשׁוּ עַל חֵיל הַשּׁוֹמְרִים לְקָרְבָה אֶל מְקוֹם הַמַּחֲזֶה הַנּוֹרָא.

בַּמְּהוּמָה וְהַמְּבוּכָה הַזֹּאת הִתְפָּרֵץ פֶּדְרוֹ מִפְּנֵי שׁוֹמְרָיו וַיִּבְקַע לוֹ דֶּרֶךְ בֵּין הֶהָמוֹן הָרַב, וַיִּקְפֹּץ אֶל מִרְיָם וַיִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלֶיהָ וּבְקוֹל כָּאוֹב מֵאֶרֶץ קָרָא אֵלֶיהָ: „הוֹי מִרְיָם, מִרְיָם! לָמָּה עָשִׂית זֹאת? לָמָּה לֹא הוֹרַדְתִּנִי דוּמָה בִּשְׁבוּעָתֵךְ לָהֶם? לָמָּה עָשִׂית זֹאת וְאָנֹכִי אֵינֶנִּי שֹׁוֶה בְּנֵזֶק נַפְשֵׁךְ!"

—הַאֻמְנָם רָצַחְתָּ, פֶּדְרוֹ, וְאָנֹכִי שָׁגִיתִי בָּךְ? — שְׁאֵלַתְהוּ בְּקוֹל פְּחָדִים, בְּשׂוּמָהּ יָדָהּ הָרוֹעֶדֶת עַל שִׁכְמוֹ.

„לֹא!"—קָרָא פֶּדְרוֹ, וּמִרְיָם נוֹכְחָה מִמַּרְאֵה עֵינֶיהָ, כִּי הָאֱמֶת אִתּוֹ.

בֵּין כֹּה וָכֹה וְהַמֶּלֶךְ הִתְבּוֹנֵן אֶל רֹאשׁ הַכֹּהֲנִים, וַיַּרְא, כִּי שָׁב רוּחוֹ אֵלָיו, וַיִּירָא וַיֵּצֶר לוֹ עַל יְדִידַת רַעְיָתוֹ הַמַּלְכָּה, פֶּן יַכּוּהָ הַכֹּהֲנִים חֵרֶם וְתִפּוֹל בִּידֵי לֹא תוּכַל קוּם. וּבִרְאוֹתוֹ, כִּי הַכֹּהֵן חָפֵץ לִפְתֹּחַ פִּיו וּלְדַבֵּר דָּבָר, מִהֵר וַיִּקְרָא אֵלָיו: „הַס, אָב נִכְבָּד! אַל נָא תְּבַהֵל בְּרוּחֲךָ בַּדָּבָר הַזֶּה! אָמְנָם דִּבְּרָה הָאִשָּׁה הַזֹּאת סָרָה, וְאָזְנֵנוּ שָׁמְעָה זָרוֹת לֹא פִלַּלְנוּ — אֲבָל כָּל דְּבָרֶיהָ אֶפֶס וָתֹהוּ, כִּי יְגוֹנָהּ הָעַז מָסַךְ בָּהּ רוּחַ עִוְעִים[1]. הַבִּיטָה נָא וּרְאֵה, אֵיךְ תְּלַטֵּשׁ עֵינֶיהָ לְפֶדְרוֹ הָאַסִּיר!

1) שגעון.

הֲלֹא הַכָּרַת פָּנֶיהָ תַּעֲנֶה בָּהּ כִּי מְשֻׁגָּעָה הִיא. חַי ה׳, כִּי לֹא טוֹב עָשִׂינוּ בְּקָרְאֵנוּ אוֹתָהּ הֵנָּה! לָכֵן גְּשׁוּ הָלְאָה כֹּהֲנֵי ה׳, יוֹצִיאוּ אֶת הֶאָסִיר מִפֹּה, וְיוֹלִיכוּ אֶת דוֹנָה מִרְיָם אֶל בֵּיתָהּ וּמְעוֹנָהּ.״

„לַדָּבָר הַזֶּה יִסְלַח נָא אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ—עָנָה הַכֹּהֵן בְּפָנִים נִזְעָמִים—מִרְיָם לֹא בְשִׁגָּעוֹן, כִּי אִם בְּדַעַת דִּבְּרָה וּבְרוּחַ נָכוֹן הִגִּידָה חַטָּאתָהּ וְלֹא כִחֲדָה. לָכֵן אַל תָּמוּשׁ הַנֶּפֶשׁ הַחוֹטֵאת מִפֹּה, עֲדֵי תִכְרַע לִפְנֵי הַצְּלָב, אֲשֶׁר חִלְּלָה בְּזָדוֹן לִבָּהּ. וְאַתָּה, אֲדוֹנִי, הִשָּׁמֶר לְךָ בְּנַפְשְׁךָ מִפְּנֵי לַהֲבוֹת שְׁאוֹל וּמוֹקְדֵי עוֹלָם, כִּי תָפְתֶּה עָרוּךְ לַחַטָּאִים בְּנַפְשׁוֹתָם וְלַמַּחֲזִיקִים בָּהֶם— לָכֵן הַנִּיחָה לִי וְאַל תַּפְרִיעֵנִי מֵעֲבוֹדָתִי!״

בְּעוֹד אֲשֶׁר דִּבֶּר הַכֹּהֵן דְּבָרָיו, הֶחֱזִיקוּ הַשּׁוֹמְרִים בְּפֶדְרוֹ לְהַפְרִידֵהוּ מֵאֵת מִרְיָם, לַשָּׁוְא הִתְאַמֵּץ הָאָסִיר לִמְצֹא יָד לוֹ לְהָגֵן עַל נֶפֶשׁ מִרְיָם, כִּי חָזְקוּ הַשּׁוֹמְרִים מִמֶּנּוּ. אַךְ בִּנְשׂוֹא מִרְיָם עֵינֶיהָ אֵלָיו לִרְאוֹתוֹ בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה, תָּעָה לְבָבָהּ וּבִינָתָהּ הֵחֵלָּה לְהִסְתַּתֵּר.

כִּי מְאֹד מְאֹד הֵרֵעָה לָהּ הַתּוֹדָה אֲשֶׁר נָתָנָה: מִלְּבַד אֲשֶׁר הֵעִירָה עָלֶיהָ חֲמַת הַנּוֹצְרִים וְאַכְזְרִיּוּת הַבִּקֹּרֶת הַנֶּעֱלָמָה, אֲשֶׁר מִכְּבָר כָּבְדָה יָדָהּ עַל מִשְׁפַּחְתָּהּ, עוֹד קֶצֶף גָּדוֹל שָׁמוּר לָהּ מֵאֵת בְּנֵי עַמָּהּ וֶאֱמוּנָתָהּ — כִּי בְגַלּוֹתָהּ סוֹדָהּ, הֵבִיאָה גַם עֲלֵיהֶם רָעָה גְדוֹלָה. אָכֵן מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת חָזְתָה וּבְכָל זֹאת אִמְּצָה לְבָבָהּ לָשֵׂאת כָּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר עָלֶיהָ וְלִפְדּוֹת אֶת פֶּדְרוֹ מֵרֶדֶת שָׁחַת; אַךְ עַתָּה אַחֲרֵי בַצְּעָהּ אִמְרָתָהּ, זָכְרָה אַחֲרִיתָהּ הַנּוֹרָאָה, וְכָל הָרָעוֹת וְהַתְּלָאוֹת

הַצְּפוּיוֹת לָהּ נֹכַח פָּנֶיהָ הִתְיַצָּבוּ — וְכַאֲשֶׁר קָרַב אֵלֶיהָ הַכֹּהֵן שֵׁנִית וַיְצַו עָלֶיהָ בְּמַפְגִּיעַ[1] לִכְרֹעַ לַצְּלָב וּלְהַפִּיל תְּחִנָּתָהּ לְפָנָיו, הִתְפָּרְצָה מִלְּפָנָיו פִּתְאֹם בִּשְׁחוֹק פָּרוּעַ וּמַרְגִּיז לֵבָב וַתִּפֹּל כִּבוּל עֵץ אַרְצָה וְעֵינֶיהָ כְּמוֹ לָנֶצַח סֻגָּרוּ.

„הֲלֹא אָמַרְתִּי, כִּי רוּחַ רָעָה מְבַעַתָּהּ, וְלָמָּה עוֹד תּוֹסִיפוּ לְעַנּוֹת נַפְשָׁהּ ?—הִרְעִים הַמֶּלֶךְ בַּחֲמַת רוּחוֹ וַיֶּהְדֹּף אֶת עֲדַת הַכְּמָרִים, אֲשֶׁר הִקִּיפוּהָ, וַיִּשַּׁח עָלֶיהָ לְעוֹרְרָהּ וּלְהָשִׁיב אֵלֶיהָ רוּחָהּ. אַחֲרָיו מִהֲרוּ גַּם רַבִּים מֵהָאֲצִילִים לְהָחִישׁ עֶזְרָתָם לָאִשָּׁה הַמִּתְעַלֶּפֶת. אַךְ שָׁוְא הָיָה עֲמָלָם, וְדוֹן פֵלִיקְס דִּי אִיסְטַבַּן נִדְרַשׁ לְנַטְלָהּ וּלְנַשְּׂאָהּ עַל זְרוֹעוֹתָיו וְלַהֲבִיאָהּ אֶל בֵּית מְעוֹנָהּ.

הַמְּנוּחָה שָׁבָה לְקַדְמוּתָהּ, וְרֹאשׁ הָאַחֲוָה הַקְּדוֹשָׁה שָׁאַל אֶת הָאַסִּיר, אִם יֵשׁ לוֹ עוֹד דְּבָרִים לְצַדֵּק אֶת נַפְשׁוֹ וַיֹּאמַר: „אָיִן !”—אָז הֵחֵל לְבָרֵר וּלְלַבֵּן אֶת מוֹצָא דְּבַר הַמִּשְׁפָּט הַזֶּה.

זְמַן רַב עָרְכוּ מִלִּים וַיִּתְוַכְּחוּ יַחְדָּו עֲדֵי הוֹצִיאוּ לָאוֹר מִשְׁפָּט: כִּי עַל פִּי הָרַבִּים, אֲשֶׁר נָטוּ לְהַשְׂמְאִיל, יָצָא פֶּדְרוֹ רָשָׁע בְּהִשָּׁפְטוֹ וּמוֹת יוּמָת. אָז הִתְנַשֵּׂא רוֹזֵן מוֹרַצְיָה וַיִּקְרָא דְּבַר הַמִּשְׁפָּט בְּשֵׁם רֵעָיו שָׂרֵי הַמְּלוּכָה וּבְשֵׁם אִיזַבֶּלָּה גְּבֶרֶת אֶרֶץ הֶחָלָל: כִּי אַחַר שׂוּם הַשּׁוֹפְטִים אֶל לֵב אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה פֶּדְרוֹ לְעַמּוֹ וּלְאַרְצוֹ, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הַדְּבָרִים מְסֻבָּכִים מְאֹד וְלֹא נוֹדַע עוֹד אֶל נָכוֹן, כִּי הוּא הָאָשֵׁם, הִנֵּה יַעֲלוּ לוֹ אֲרוּכָה חֹדֶשׁ יָמִים.—בָּעֵת הַזֹּאת יְחַלּוּ מִכָּל קְצוֹת הָאָרֶץ פְּנֵי ה׳ וַיַּעְתִּירוּ אֵלָיו, לִפְקֹחַ עֵינֵיהֶם לִרְאוֹת וְלִמְצֹא אֶת הָרוֹצֵחַ

---

1) בחזקה

אוֹ יִתֵּן אוֹת עַל צִדְקַת פֶּדְרוֹ וְלֹא יִשָּׁפֵךְ דָּם נָקִי. אוּלָם אִם יַעֲבֹר הַמּוֹעֵד הַזֶּה וְצִדְקַת פֶּדְרוֹ לֹא תִגָּלֶה, אוֹת הוּא כִּי חָפֵץ ה' לַהֲמִיתוֹ – אָז יַעֲשׂוּ עֵץ גָּבוֹהַּ בִּרְחוֹב קאלי־סולִידַאד, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר נַעֲשָׂה הָרֶצַח, שָׁמָּה יוּבָא הָאָסִיר וּכְבוֹדוֹ מֵעָלָיו יַפְשִׁיטוּ; שָׁם יִשְׁבְּרוּ חַרְבּוֹ לְעֵינָיו וְיִשְׁפְּטוּהוּ מִשְׁפַּט שׁוֹפְכֵי דָם מְרַצְּחֵי נָפֶשׁ.

וְהַמֶּלֶךְ נָתַן תּוֹדָה לְכָל אַנְשֵׁי הָאֲסֵפָה, עַל אֲשֶׁר עֲזָרוּ לוֹ בַּדָּבָר הַקָּשֶׁה הַזֶּה, וַיְבָרֶךְ אֶת הָעָם לְשָׁלוֹם וַיֵּצֵא מֵאֵת מֵאֵת הַבַּיִת וְאַחֲרָיו יָצְאָה כָּל הָעֵדָה הַנֶּאֱסָפָה.

תם חלק ראשון

חֵלֶק שֵׁנִי

כג.

וְאִיזַבֶּלָּה חִכְּתָה בְּהֵיכָלָהּ לִשְׁמֹעַ מוֹצָא דְבַר הַמִּשְׁפָּט וּסְבִיבָהּ שָׂרוֹתֶיהָ הָעֲדִינוֹת הָרוֹאוֹת פָּנֶיהָ תָמִיד. רוּחַ הַמַּלְכָּה קָצְרָה מֵחַכּוֹת, עַד אֲשֶׁר הִתְחַמְּקָה הַנַּעֲרָה אִינִיס פַּס צְעִירַת אַמְהוֹתֶיהָ וַתֵּלֶךְ לִדְרשׁ אֶת הַדָּבָר. כַּעֲבֹר רְגָעִים אֲחָדִים שָׁבָה בְּבֶהָלָה וּרְעָדָה וְנַפְשָׁהּ נִפְעָמָה.

— גְּבִרְתִּי! — קָרְאָה הַנַּעֲרָה הַצְּעִירָה בְּנָפְלָהּ לְרַגְלֵי „הַמַּלְכָּה—גְּבִרְתִּי! הִנֵּה הִיא גוֹעַת.״

— מִי הִיא הַגּוֹעַת? בְּשֵׁם ה׳ מַהֲרִי וְהַגִּידִי מִי זֹאת!— קָרְאָה הַמַּלְכָּה, בְּקוּמָהּ בַּחֲרָדָה מִמּוֹשָׁבָהּ.

„דוֹנָה מִרְיָם הִיא, הָאַלְמָנָה הָרַכָּה וְהַנּוּגָה! בָּרֶגַע הַזֶּה נְשָׂאָהּ דוֹן פֵּילִיקְס אֶל חֲדַר הֵיכָלֵךְ, וְאָנֹכִי רְאִיתִיהָ — דִּמִּיוֹנָהּ כִּרְפָאִים שׁוֹכְנֵי עָפָר! נִסִּיתִי לַהֲעִירָהּ, אֲבָל לַשָּׁוְא. הָהּ, גְּבִירָה רַבַּת חֶסֶד! הוֹשִׁיעִי, הַצִּילִי, מַלְּטִי נַפְשָׁהּ וְאַל תִּתֵּם לִגְוֹעַ!״.

וַתְּמַהֵר הַמַּלְכָּה וַתְּצַו לְשָׂרוֹתֶיהָ כֻּלָּן לְמַהֵר וּלְהָחִישׁ יְשׁוּעָה לְמִרְיָם הַמִּתְעַלֶּפֶת, וְרַק אֶת הַנַּעֲרָה אִינֶיס פַּס הִשְׁאִירָה אִתָּהּ לְהוֹצִיא מִפִּיהָ מִלִּים.

— הַאִם לֹא רָאִית מֵעוֹדֵךְ נֶפֶשׁ מִתְעַלֶּפֶת, כִּי תֶחֶרְדִי אֶת הַחֲרָדָה הַזֹּאת? שָׁאֲלָה הַמַּלְכָּה אוֹתָהּ.

„לֹא רַק עִלּוּף נַפְשָׁהּ הֶחֱרִידָנִי—עָנְתָה הַנַּעֲרָה רְתֵת[1]— כִּי עַל פֶּתַח בֵּיתָהּ הוּשַׂם מִשְׁמָר, גַּם סִפְּרוּ דְּבָרִים, אֲשֶׁר נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ וְלֹא אוּכַל הַאֲמֵן בָּהֶם.

— מַרְאֵה הָאִשָּׁה הַמִּתְעַלֶּפֶת שִׁנָּה אֶת טַעֲמֵךְ — אָמְרָה אִיזַבֶּלָּה בִּשְׂחוֹק — כִּי מָה הֵן הַנּוֹרָאוֹת אֲשֶׁר שָׁמַעַתְּ, יַלְדָּה רַכַּת־לֵב?

„אַל נָא תִלְעֲגִי לִי, גְּבִרְתִּי!—עָנְתָה אִינֶיס פַּס בְּקֹצֶר רוּחַ.—הֵן שָׁמַעְתִּי אוֹמְרִים, כִּי מִרְיָם כּוֹפֶרֶת בֵּאלֹהֵינוּ וּמְנָאֶצֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ. הִיא מֵאֲנָה לְהִשָּׁבַע, יַעַן לֹא בֶאֱמוּנָתֵנוּ תִחְיֶה, אַף חִלְּלָה אֶת הַצְּלָב וַתְּתַעֲבֵהוּ וְנֶגֶד כָּל הָעָם נִתְּנָה תוֹדָה, כִּי יְהוּדִיָּה הִיא, יְהוּדִיָּה בְּזוּיָה וְנִתְעָבָה — הֲלֹא שֶׁקֶר בְּפִיהֶם! הַאַף אֵין זֹאת, גְּבִרְתִּי?"

וְאִיזַבֶּלָּה הִתְחַלְחֲלָה מְאֹד, אַךְ כְּרֶגַע הֵשִׁיבָה אֵלֶיהָ רוּחָהּ—וַתֹּאמֶר לַנַּעֲרָה: הַגִּידִי עוֹד הַפַּעַם וְאֶשְׁמָעָה: „יְהוּדִיָּה הִיא" יֹאמֵרוּ? שֶׁקֶר הַדָּבָר! אֵין זֹאת כִּי אֵימָתֵךְ וּפַחְדֵּךְ נָסְכוּ בָךְ רוּחַ־עִוְעִים.

אֲבָל בְּטֶרֶם תִּפְתַּח אִינֶיס פַּס שְׂפָתֶיהָ לְהָשִׁיב לָהּ מִלִּים,

---

1) בפחד

זָכְרָה הַמַּלְכָּה אֶת דִּבְרֵי מִרְיָם וַתֵּדַע אֶת אֲשֶׁר נַעֲשָׂה. „הֵן חִידוֹת לָךְ דִּבְרֵי עַתָּה—מָחָר תִּשְׁמְעִי פִּתְרוֹנָם הַנּוֹרָא". הֲלֹא כֹּה הָיוּ דְבָרֶיהָ אֵלֶיהָ — זֹאת זָכְרָה אִיזַבֶּלָּה עַתָּה וְלִבָּהּ נָמֵס בְּקִרְבָּהּ.

*

זְמַן רַב עָמְדָה הַמַּלְכָּה תְּפוּשָׂה בְּרֹב מַחְשְׁבוֹתֶיהָ, בְּזָכְרָהּ אֶת אֲשֶׁר הִבְטִיחָה לְדוֹנָה מִרְיָם לִהְיוֹת עָלֶיהָ סִתְרָה וּלְהָגֵן בַּעֲדָהּ. וְהִנֵּה נִשְׁמַע קוֹל צְעָדִים מִתּוֹךְ הָאוּלָם וְהַמֶּלֶךְ בָּא הַחֲדְרָה.

וְהַמֶּלֶךְ סִפֵּר לָהּ אֵת אֲשֶׁר כְּבָר יָדָעָה, וַיִּשְׁאָלֶנָּה, אוּלַי שָׁמְעָה אֶתְמוֹל מִפִּי מִרְיָם דְּבָרִים, אֲשֶׁר יָאִירוּ עַל מַעֲשֶׂיהָ עַתָּה. וְאִיזַבֶּלָּה לֹא כִחֲדָה מִבַּעֲלָהּ, כִּי אָמְנָם הִתְכּוֹנְנָה מִרְיָם לְהוֹצִיא תַּעֲלוּמָה נוֹרָאָה לָאוֹר וּלְגַלּוֹת נִסְתָּרוֹת, אֲשֶׁר לֹא פִלֵּל כָּל אִישׁ לִשְׁמֹעַ; וּבְדַעְתָּהּ, כִּי מָרָה תִּהְיֶה אַחֲרִיתָהּ, בִּקְשָׁה סֵתֶר לָהּ בְּצִלָּהּ, כִּי תְהִי הִיא לָהּ לְמָגֵן וּמַחֲסֶה בְּיוֹם צָרָה.

וּפֶרְדִּינַאנְד הִתְהַלֵּךְ סַר וְזָעֵף בַּחֲדַר הַמַּלְכָּה. „מִי מִלֵּל לָנוּ—אָמַר לְנַפְשׁוֹ — מִי מִלֵּל לָנוּ, כִּי אֵשֶׁת דּוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס יְהוּדִיָּה הִיא! אֵיךְ נוֹדַע הוּא לָהּ וְאֵיפֹה מְצָאָהּ? מֶה הָיָה לוֹ, כִּי נוֹאַל לַעֲשׂוֹת תּוֹעֵבָה כָזֹאת נֶגֶד רְצוֹן ה'? וּמֶה הָיָה לָהּ, כִּי נוֹאֲלָה לְהַשְׁלִיךְ נַפְשָׁהּ מִנֶּגֶד וּלְהַגִּיד בַּשַּׁעַר מוֹלַדְתָּהּ וְעַמָּהּ? מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדָהּ? פְּלִיאָה דַעַת מִמֶּנִּי!"

וּבְעֵינַי לֹא יִפָּלֵא הַדָּבָר — עָנְתָה אִיזַבֶּלָּה — עוֹד מְעַט וְתֵדַע גַּם אַתָּה מַה זֶּה הִמְרִיצָהּ לְגַלּוֹת סוֹדָהּ בַּשָּׁעַר. אָכֵן

היטיבָה את אֲשֶׁר עָשְׂתָה – תַּחֲלִיף נָא כֹּחַ מֵהָרָעוֹת אֲשֶׁר שָׂבְעָה נַפְשָׁהּ בְּשָׁבוּעַ זֶה, אָז יָקוּמוּ כֹהֲנֵינוּ לַעֲזֹר לָהּ, לְהַשְׁלִיךְ אַחֲרֵי גֵוָהּ אֶת דַּת אֲבוֹתֶיהָ, וְלִבִּי בָטוּחַ, כִּי תְבַקֵּשׁ מַחֲסֶה בְּצֵל אֱמוּנָתֵנוּ לְטוֹב לָהּ כָּל הַיָּמִים.

„עֲצָתֵךְ טוֹבָה הִיא – עָנָה פֶּרְדִינַאנְד – אַךְ אַל נָא תְמַהֲרִי לְהָבִיא לָהּ עֶזְרַת כֹּהֲנֵינוּ! כִּי הֵם יִתְגּוֹלְלוּ עָלֶיהָ עַל אֲשֶׁר הִתְנַכְּרָה בְּמַעֲשֶׂיהָ עַד כֹּה וַתְּחַלֵּל אֱמוּנָתֵנוּ, בְּהִתְחַפְּשָׂהּ בָּהּ לְעֵין רוֹאִים וְלִבָּהּ בַּל עִמָּהּ, גַּם יָשִׂימוּ לָהּ עֲלִילוֹת דְּבָרִים, כִּי קֶסֶם קָסְמָה לְהוֹלִיךְ אֶת מוֹרַאלִיס שׁוֹלָל וְלָצוּד נַפְשׁוֹ בְּחַבְלֵי אַהֲבָה – וְאָז הֲלֹא תֵדְעִי אֶת הָרָעָה, אֲשֶׁר נֶגֶד פָּנֶיהָ".

לַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִבְהֲלָה אִיזַבֶּלָּה מְאֹד וַתַּבֵּט אֵלָיו וַתִּרְעָד.

– לֹא תִהְיֶה כָּזֹאת! – קָרְאָה בְּחֶרְדַּת לְבָבָהּ – חָלִילָה לָהֶם מִנְּגֹעַ בְּנֶפֶשׁ מִרְיָם! הֵן מֵעֶרֶב זֶה חֲזִיתִיהָ לָרִאשׁוֹנָה, בִּהְיוֹתָהּ עוֹד רַעֲנַנָּה וְעַלִּיזָה, דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיהָ וָאֶמְשְׁכֶנָּה חֶסֶד – הַאֶעֶזְבֶנָּה עַתָּה לְנַפְשָׁהּ בִּהְיוֹתָהּ אַלְמָנָה אוֹבֵדָה, נִדָּחָה וְאֻמְלָלָה, בְּעוֹדֶנָּה צוֹפִיָּה לְעֶזְרָתִי בַּצַּר לָהּ? גַּם כִּי פִּיהָ עָנָה עֲוֹנָהּ בָּהּ. לֹא אוּכַל לְהַדְּפָהּ מִפָּנַי, לֹא תִהְיֶה כָּזֹאת.

„וּמַה יַּמְרִיצֵךְ[1] לַהֲדֹף אֶת הָאֻמְלָלָה מִפָּנָיִךְ? – שָׁאַל הַמֶּלֶךְ אוֹתָהּ – לוּ הָיְתָה מִרְיָם, כְּיֶתֶר בְּנֵי עַמָּהּ, אֲשֶׁר לְשִׂכִּים וְלִצְנִנִים הֵם בְּצִדֵּנוּ, וְכָל יִשְׁעָם וְחֶפְצָם לְמַלֹּאת זָהָב חוֹרֵיהֶם מִנֶּשֶׁךְ וְתַרְבִּית, אֲשֶׁר יִקָּחוּ – כִּי עַתָּה עֲזַבְנוּהָ בִּידֵי הַכֹּהֲנִים לַעֲשׂוֹת אִתָּהּ כָּלָה; אַךְ הִיא לֹא כֵן עִמָּהּ – וּבִהְיוֹתָהּ אֵשֶׁת

1) יכריח אותך.

דּוֹן פֶּרְדִינַאנְד מוֹרַאלִיס יְדִיד לְבָבֵנוּ, הֲלֹא הַסְּכִּינָה לֶכֶת עִם אֲצִילֵינוּ שׁוֹמְרֵי אֱמוּנִים וְלָנוּ הִיא. וּמִי יוֹדֵעַ דְּבַר מָה הַמְרִיצָה לַחֲשׂף תַּעֲלוּמוֹת מוֹלַדְתָּהּ? לָכֵן תְּשַׂגְּבֶנָּה יְשׁוּעָתֵנוּ וּנְפְדֶנָּה.

— וְאֵיךְ נָשִׂים פְּדוּת לָהּ? — שָׁאֲלָה אִיזַבֶּלָּה בִּדְאָגָה — הַעֵינֵי הַמְקַנְּאִים נְנַקֵּר? הַיַּאֲמִין הַכֹּהֵן פְּרַנְצִיסְקוֹ, כִּי בְשִׁגָּעוֹן דִּבֵּרָה?

— זֹאת לֹא אֵדָע — עָנָה פֶּרְדִינַאנְד בִּמְנוֹד רֹאשׁ — הֵן כָּמוֹנוּ נוֹכַח גַּם הוּא, כִּי בְרוּחַ נָכוֹן נָתְנָה תוֹדָה עַל מוֹלַדְתָּהּ וֶאֱמוּנָתָהּ, וְהִנֵּהוּ דוֹרֵשׁ מִמֶּנִּי לְהַסְגִּירָהּ אֶל הַכֹּהֲנִים, אֲשֶׁר יִנָּקְמוּ בָהּ בְּאֵשׁ קִנְאָתָם. רַק אַתְּ, רַעְיָתִי, הַנּוֹדַעַת לָהֶם בְּצִדְקַת דַּרְכֵּךְ, כִּי דְבֵקָה אַתְּ בֶּאֱמוּנָתֵנוּ בְּכָל לְבָבֵךְ וְנַפְשֵׁךְ, תּוּכְלִי לְהָגֵן עָלֶיהָ, אִם תְּצַוִּי עֲלֵיהֶם מִגֶּשֶׁת אֵלֶיהָ, בְּהַגִּידֵךְ קֹשֶׁט אִמְרֵי אֱמֶת, כִּי חוֹלָה הִיא וְלֹא תַעֲצָר כֹּחַ לָבֹא בִּדְבָרִים— אָז יַאֲמִינוּ בָּךְ וְיִרְפּוּ מֵעָלֶיהָ. וְאַתְּ תַּפְקִידִי אוֹתָהּ בְּיָדַיִם אֱמוּנוֹת, יְדֵי אַמְהוֹתַיִךְ, אֲשֶׁר בָּחַנְתְּ אֱמוּנָתֵן, אַךְ עָלֶיהָ תְּצַוִּי מֵעֲבוֹר אֶת מִפְתַּן בֵּיתָהּ. וּבֵין כֹּה וָכֹה יָסוּר אֵלֶיהָ הַכֹּהֵן דִּיוֹנִיזוֹ, הַנּוֹדָע בְּטוּבַת לִבּוֹ, וְנֹעַם דְּרָכָיו, וּבִדְבָרָיו טוֹבִים וְנִחוּמִים יַטֶּה לְבָבָהּ אַחֲרֵי אֱמוּנָתֵנוּ, אֲשֶׁר חַיִּים הִיא לְמוֹצְאֶיהָ, וְשָׁבָה וְרָפָא לָהּ. אַךְ אַל יֵרָאֶה פָּנֶיהָ הַכֹּהֵן פְּרַנְצִיסְקוֹ הַקָּשֶׁה, אוֹ כֹהֲנֵךְ טוֹרְקְוִימַדָּה הַזּוֹעֵם תָּמִיד, כִּי הֵם קָשׁוֹת אֵלֶיהָ יְדַבֵּרוּ וִידֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂינָה תוּשִׁיָּה.״

וְאִיזַבֶּלָּה אִמְּצָה לְבָבָהּ וַתֵּלֶךְ אֶל חֲדַר הַיְהוּדִיָּה אַף כִּלְכְּלָה מַחֲלָתָהּ בְּאַהֲבָה וִידִידוּת. זֹאת רָאוּ אַנְשֵׁי הַמִּשְׁמָר

וַיִּתְמְהוּ תְּמוֹהַּ. וְגַם אַמְהוֹתֶיהָ, אֲשֶׁר נוֹדַע לָהֶן מִכֹּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה, פָּחֲדוּ פַּחַד לְדַרְכָּהּ עַל מִפְתַּן הָאִשָּׁה הַזְּעוּמָה הַזֹּאת וּבְשׁוּב הַמַּלְכָּה עִם בֶּנֶדִיקְטוֹ הָרוֹפֵא מֵחֲדַר מִרְיָם, הִתְחַנְּנוּ אֵלֶיהָ וַתַּשְׁבַּעְנָה אוֹתָהּ לָחוּס עַל נַפְשָׁהּ, פֶּן תִּפּוֹל בְּרָעָה בְּקָרְבָהּ אֶל טֻמְאַת הַשֵּׁם הַזֹּאת — וַתִּפְצַרְנָה בָהּ לְהַסְגִּירָהּ אֶל הַכֹּהֲנִים לַעֲשׂוֹת בָּהּ שְׁפָטִים, כְּתוֹעֲבוֹתֶיהָ וּמַעֲלָלֶיהָ הָרָעִים; — כִּי הֶעֱמִיקָה[1] שִׁחֲתָה, בְּכָרְתָהּ בְּרִית עִם הַשָּׂטָן לְהוֹנוֹת אֶת מוֹרַאלִיס הַשַּׂר הַיָּשָׁר בָּאָדָם, וּלְצוֹדֵד אֶת נַפְשׁוֹ.

אֲבָל אִיזַבֶּלָּה שָׁמְרָה אֱמוּנָתָהּ וְאַהֲבָתָהּ לְמִרְיָם רְעוּתָהּ וְלֹא הִטְּתָה אֹזֶן לְהַבְלֵי שָׁוְא אֵלֶּה; וּלְמָחֳרַת הַיּוֹם בָּא רֹאשׁ הַכֹּהֲנִים הַפְּרַנְצִיסְקִים וַיִּדְרֹשׁ מִמֶּנָּה בְּשֵׁם הָאֵל לְהַסְגִּיר אֶת מִרְיָם אֵלָיו. אֲבָל הִיא לֹא נַעַנְתָה[2] גַּם לוֹ בְּאָמְרָהּ לַכֹּהֵן הַצַּדִּיק, כִּי אַחַת הִבְטִיחָה לְאַלְמְנַת דּוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס לִהְיוֹת לָהּ לְמָגֵן וּלְמַחְסֶה, וּמוֹצָא שְׂפָתֶיהָ לֹא תְשַׁנֶּה. לַשָּׁוְא הוֹכִיחָהּ הַכֹּהֵן, כִּי לֹא נָכוֹן לְמַלְכַּת סְפָרַד לָתֵת לִיהוּדִיָּה נִבְזָה וְנִמְאָסָה לְהִתְלוֹנֵן בְּצֵל קוֹרָתָהּ, וְכִי בַעֲשׂוֹתָהּ זֹאת, תִּתֵּן יָדַיִם לֶאֱמוּנָה אַחֶרֶת בְּאֶרֶץ סְפָרַד, וְהֵן לֹא יֵעָשֶׂה; גַּם תִּשָּׂא עָלֶיהָ תְּלֻנַּת הַמַּאֲמִינִים, הַנֶּאֱמָנִים לֶאֱמוּנָה הַקָּתוֹלִית וְהַחֲרֵדִים עַל כְּבוֹדָהּ. כָּל אֵלֶּה שָׁמְעָה אִיזַבֶּלָּה וְאָחוֹר לֹא נָסוֹגָה, וַתָּשֶׁב אֲמָרֶיהָ לוֹ, כִּי הִיא לֹא תִפְחַד פֶּן יְחֻלַּל שֵׁם צִדְקָהּ וֶאֱמוּנָתָהּ, בִּהְיוֹתָהּ מָגֵן לְעִבְרִיָּה, אֲשֶׁר בְּחֵפֶץ לְבָבָהּ וְתוֹדָתָהּ נְזוֹרָה מֵאַחֲרֵי אֱמוּנָתָהּ הָרִאשׁוֹנָה.

בִּרְאוֹת הַכֹּהֵן פְּרַנְצִיסְקוֹ, כִּי שָׁוְא עֲמָלוֹ לְהָסִיר לֵב

1) הרבתה מאד לחטא. 2) לא הסכימה.

הַמַּלְכָּה מֵאַחֲרֵי מִרְיָם, נִסָּה לִדְרשׁ מִמֶּנָּה, כִּי תִתְּנֵהוּ–לַמְצָעֵר לְבַקֵּר אֶת הַיְהוּדִיָּה בְּחֶדְרָהּ, לְגַלּוֹת לַמּוּסָר אָזְנָהּ וּלְהַזְהִירָהּ לָשׁוּב מֵרָעָתָהּ. אֲבָל גַּם בְּזֹאת הֱשִׁיבָה פָּנָיו רֵיקָם. „הֵן מִרְיָם מוֹרַאלִיס חוֹלָה הִיא וְחָלְיָהּ חָזָק מְאֹד — הָיוּ דְבָרֶיהָ אֵלָיו — וְאָזְנֶיךָ הֲלֹא שָׁמְעוּ אֶת שְׂחוֹק שִׁגְעוֹנָהּ, בְּנָפְלָהּ לְעֵינֶיךָ אָרְצָה. לָכֵן חוּסָה נָא עָלֶיהָ עֲדֵי תֶחֱזַק וִיהִי בָהּ כֹּחַ לְהַקְשִׁיב וּלְהָבִין לְאִמְרוֹת צִדְקֶךָ״.

לַדְּבָרִים הָאֵלֶּה שָׁכְכָה חֲמַת פְרַנְצִיסְקוֹ הַכֹּהֵן, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת לֹא הָיָה אַכְזָרִי, כִּי אִם יָרֵא וְחָרֵד עַל אֱמוּנָתוֹ. אָכֵן הִתְחַמֵּץ לְבָבוֹ בִּרְאוֹתוֹ, כִּי אִיזַבֶּלָּה הַמַּלְכָּה הַנּוֹצְרִית, הַנּוֹדַעַת בְּתֻמָּתָהּ וְצִדְקָתָהּ, תְּהִי מָגֵן לְאִשָּׁה סוֹרֵרָה, אֲשֶׁר פִּיהָ עָנָה בָּהּ, כִּי יְהוּדִיָּה הִיא; אַךְ בְּהִוָּכְחוֹ לָדַעַת כִּי בֶאֱמֶת וּבְתָמִים מִתְכּוֹנֶנֶת אִיזַבֶּלָּה לְהָשִׁיב רַגְלֵי מִרְיָם מִדְּחִי[1], לֹא בִקֵּשׁ עוֹד מִיָּדָהּ בִּלְתִּי אִם לְהִתְאַמֵּץ בְּכָל עֹז, כִּי תָשׁוּב הָעִבְרִיָּה מֵאַחֲרֵי אֱלֹהֶיהָ אַחֲרֵי שׁוּבָהּ לְאֵיתָנָהּ. וְאִם תְּמָאֵן לִשְׁמֹעַ, אֲזַי יְאַלְּצוּהָ בְּחֶזְקַת הַיָּד, וְעַד הָעֵת הַהִיא תִּהְיֶה כְלוּאָה בְּחַדְרָהּ וְלֹא יִתְּנוּ לְכָל אִישׁ לָבֹא אֵלֶיהָ לְבַקְּרָהּ, כִּי אִם נוֹצְרִים, הַנּוֹדָעִים לְשׁוֹמְרֵי אֱמוּנִים. הֵם יִשְׁקְדוּ עַל דַּלְתוֹתֶיהָ וִישַׁחֲרוּ פָּנֶיהָ יוֹם יוֹם. וְלַדְּבָרִים, הָאֵלֶּה הַנֶּאֱמָרִים בְּצֶדֶק נֵאוֹתָה גַּם אִיזַבֶּלָּה בְּחֵפֶץ לֵבָב, גַּם נָתְנָה לוֹ הָרִשְׁיוֹן לְבַקֵּר אֶת בֵּית דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס וּלְחַפֵּשׂ בַּחֲדָרָיו, אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם סְפָרִים אוֹ חֲפָצִים, הַנֶּחְשָׁבִים בְּקָדְשֵׁי הַדָּת הַשְּׂנוּאָה הַזֹּאת, וּתְהִי לוֹ הַצְּדָקָה לְשָׂרְפָם וּלְבַעֲרָם מִקֶּרֶב הָאָרֶץ.

1) מדרכה הרעה

אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם עָבְרוּ וְקוֹל שָׁאוֹן נִשְׁמַע מֵהֵיכַל הַמֶּלֶךְ וְכָל הָעִיר שִׂיגוֹבִיָה הָיְתָה לִמְהוּמַת אֱלֹהִים—כִּי נֶעֶלְמָה מִרְיָם פִּתְאֹם וְעִקְּבוֹתֶיהָ לֹא נוֹדָעוּ.

כד.

וְשׁוֹטְרֵי מֶמְשֶׁלֶת סְפָרַד צִוּוּ לֶאֱרֹב לְאַנְשֵׁי אָוֶן וְלָשׁוּם בַּכֶּלֶא אֶת כָּל אֲשֶׁר יִמְשֹׁךְ עָלָיו חֶשֶׁד קַל, אַךְ רוֹצֵחַ מוֹרַאלִיס לֹא נִמְצָא. מִכָּל קְצוֹת הָאָרֶץ נִשְׁמְעוּ תְּפִלּוֹת, כִּי הֶעְתִּירוּ אֶל ה׳ לָתֵת אוֹת מִשָּׁמַיִם עַל צִדְקַת דּוֹן פֶּדְרוֹ, אִם נָקִי הוּא מִדְּמֵי הֶחָלָל. אַךְ לַשָּׁוְא הָיָה עֲמָלָם. חֲדָשָׁה לֹא נִהְיְתָה בָּאָרֶץ וְיוֹם הַמִּשְׁפָּט הָלַךְ וְקָרֵב.

וּלְפֶדְרוֹ נוֹדַע מִפִּי שׁוֹמְרֵהוּ דוֹן פֵּילִיקְס דִּי אִיסְטַבַּן, כִּי מִרְיָם הוֹלֶכֶת וְשָׁבָה לְאֵיתָנָהּ, גַּם בְּטוּחָה הִיא מִפַּחַד אוֹיֵב, בִּהְיוֹת אִיזַבֶּלָּה לְמָגֵן לָהּ, וְכִי בְּהִוָּדַע לָהּ לְמִרְיָם חֵפֶץ רֹאשׁ הַכֹּהֲנִים לְבַקֵּר אֶת הֵיכָלָהּ, גִּלְּתָה אֶת אֹזֶן הַסֵּנְיוֹרָה הַנִּלְוָה אֵלֶיהָ, כִּי הַמָּצָא תִמָּצֵא דֶלֶת מְסֻתָּרָה בַּחֲדַר מִשְׁכָּבָהּ, עַל יָדָהּ יָבֹא לְלִשְׁכָּה אַחַת וּבָהּ יִמָּצְאוּ הַסְּפָרִים וְהַחֲפָצִים, אֲשֶׁר אוֹתָם הוּא מְבַקֵּשׁ.

וּבְהִגָּלוֹת הַלִּשְׁכָּה הַנֶּעְלָמָה—הוֹסִיף דוֹן פֵּילִיקְס לְסַפֵּר—נִבְהֲלוּ כָּל הַשָּׂרִים וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ לְמַרְאֵה עֵינֵיהֶם וּמִשְׁמַע אָזְנֵיהֶם

וַיַּחְדָּו שָׁאֲלוּ: מֶה הָיָה לְדוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס, אֲשֶׁר לוֹ כָּלוּ עֵינֵי כָּל עַלְמוֹת סְפָרַד הַיָּפוֹת וְהָעֲדִינוֹת, כִּי נוֹאַל לָשֵׂאת לוֹ אִשָּׁה יְהוּדִיָּה וְלָתֵת לָהּ גַּם יָד וָשֵׁם בְּבֵיתוֹ, לַעֲבֹד אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיהָ לְעֵינָיו בְּאֵין מַפְרִיעַ? וַיְהִי מוֹרַאלִיס לְפֶלֶא בְּעֵינֵי כֹל וְאִישׁ לֹא הֵבִין דַּרְכּוֹ.

וּמְקַנְאֵי הַדָּת, אֲשֶׁר נִבְצְרָה מֵהֶם לְהַעֲמִיד אוֹתוֹ לַמִּשְׁפָּט וְלִדְרֹשׁ מִמֶּנּוּ פֵּשֶׁר דָּבָר, הִשְׁתַּפְּקוּ לְהַבְעִיר בָּאֵשׁ אֶת הַסְּפָרִים הַפְּסוּלִים, וּלְהַתִּיךְ אֶת מְנוֹרוֹת הַכֶּסֶף, אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁם, לַעֲשׂוֹת מֵהֶם מַסֵּכָה, סֶמֶל „הָעַלְמָה הַקְּדוֹשָׁה" וּלְהַעֲמִידָהּ בְּמִקְדַּשׁ הַפְרַנְצִיסְקָנִים. אַחֲרֵי כֵן טִהֲרוּ אֶת הַלִּשְׁכָּה וַיְמַלְאוּהָ עֲנַן קְטֹרֶת וַיַּזּוּ עָלֶיהָ מֵי נִדָּה וַיְחָרְתוּ בְּקִירוֹתֶיהָ אוֹת „שְׁתִי וָעֵרֶב" וְאֶת הַדֶּלֶת סָתְמוּ וַיְטוּחוּהָ בַּסִּיד. כֵּן הִשְׁבִּיתוּ כָּל זֵכֶר לָמוֹ, וְאֶת נִכְסֵי מוֹרַאלִיס וּרְכוּשׁוֹ הָרַב לָקְחוּ לְאוֹצַר הַמְּלוּכָה, כִּי לֹא תוּכַל הָאַלְמָנָה הַיְּהוּדִיָּה לָרֶשֶׁת אַחֲרָיו עַד אֲשֶׁר תָּמִיר דָּתָהּ, וְתִשָּׁבַע לֵאלֹהֵי הַנּוֹצְרִים לְעֵינֵי כָל הָעָם. אָז יָשִׁיבוּ לָהּ אֶת כָּל נִכְסֵי בַעְלָהּ הַמֵּת וְתֵשֵׁב לָבֶטַח עַל נַחֲלָתוֹ.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא דוֹן פֵילִיקְס אֶל חֲדַר הָאַסִּיר בְּפָנִים זוֹעֲפִים, וּלְמַרְאֵהוּ נִבְהַל פֶּדְרוֹ מְאֹד וַיִּשְׁאָלֵהוּ מַה זֹּאת. וַיְסַפֵּר לוֹ דוֹן פֵילִיקְס אֶת הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר נִהְיָתָה: כִּי נֶעֶלְמָה מִרְיָם פִּתְאֹם, לְמוֹרַת רוּחַ הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה, אֲשֶׁר קָצְפוּ מְאֹד עַל אַנְשֵׁי הַמִּשְׁמָר וַיֹּאבוּ לְכַלּוֹת חֲמָתָם בָּם. אַךְ הֵם נִשְׁבְּעוּ בַּה', כִּי לֹא עָבַר אִישׁ אֶת מִפְתַּן בֵּיתָהּ, וּמֵאִתָּם אֵין יוֹדֵעַ שֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא בָזֶה. רַק הַנָּשִׁים, אֲשֶׁר יָשְׁנוּ בַּחֶדֶר הַשֵּׁנִי הִגִּידוּ לְאִיזַבֶּלָּה, בְּשַׁאֲלָהּ אֶת פִּיהֶן, כִּי בִתְנוּמוֹת עֲלֵי מִשְׁכָּב.

דִמּוּ לִשְׁמֹעַ קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה מֵחֲדַר מִרְיָם, אַךְ לֹא שָׂמוּ אֵלָיו לִבָּן, כִּי בָרֶגַע הַהוּא נִדְמָה הַקּוֹל וְלֹא יָסַף עוֹד. וְהַמַּלְכָּה תַּחְלִיט מִמֶּנּוּ — הוֹסִיף דוֹן פֵּילִיקְס לְסַפֵּר — כִּי לֹא בְרָצוֹן חָמְקָה עָבְרָה מִרְיָם, כִּי יְדֵי אוֹיְבִים הָיוּ בַמַּעַל הַזֶּה.

— זֹאת פְּעֻלַּת הַכֹּהֵן פְרַנְצִיסְקוֹ—קָרָא פֶּדְרוֹ בְּחַלְחָלָה— הוֹי כִּי קִנְאַת־הַדָּת אֲכָלַתָּה!

„הַכֹּהֵן פְּרַנְצִיסְקוֹ נִשְׁבַּע לֶאֱמוּנָה, כִּי לֹא הוּא וְלֹא אַחֵר מֵהַכֹּהֲנִים עָרוֹב עָרַב אֶת לְבָבוֹ לִפְרֹץ בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ. אָמְנָם טוֹרְקְוִימַדָּה הוּא הָאֶחָד, אֲשֶׁר יָעֹז לְעוֹלֵל עֲלִילוֹת כָּאֵלֶּה-אֲבָל הוּא לֹא הָיָה אָז בְּשִׂיגוֹבְיָה. גַּם לֹא יִתָּכֵן לִהְיוֹת כִּי יֵעָלֵם אִתָּהּ מֵהֵיכַל הַמֶּלֶךְ וְאִישׁ לֹא יִרְאֵהוּ".

— אוּלַי בָּרְחָה מִרְיָם, וְהַנָּשִׁים אַךְ חֲלוֹם חָלְמוּ לִשְׁמֹעַ קוֹל עֲנוֹת-הִתְנַחֵם פֶּדְרוֹ--אוּלַי הֵחִישָׁה מִפְלָט לָהּ מִיִּרְאָתָהּ אֶת אַחֲרִיתָהּ.

„אֵיךְ יָכְלָה לְהֵעָלֵם מֵעֵינֵי שׁוֹמְרֶיהָ וְעֵין אָדָם לֹא תִרְאֶנָּה?—עָנָה דוֹן פֵּילִיקְס דִּי אִיסְטַבַּן — אֵין זֹאת, כִּי אִם קֶסֶם קָסְמָה, כְּכָל בְּנֵי עַמָּהּ הָאָרוּר. לוּ בִתְמוּנַת אָדָם עָבְרָה סַף חַדְרָהּ, אֲזַי עֲצָרוּהָ בְּנֵי הַחַיִל, הַשּׁוֹמְרִים כָּל אָרְחוֹתֶיהָ; גַּם לֹא בְעַד הַחַלּוֹנִים בָּרְחָה—כִּי הֵם נִמְצְאוּ סְגוּרִים כְּמֵאָז, וְלוּ גַם הִצְלִיחָה לְקַפֵּץ מֵעַל הַחַלּוֹנוֹת הַגְּבוֹהִים אֶל חֲצַר הָאַרְמוֹן, אֵיךְ עָצְרָה כֹחַ לְהַעְפִּיל עֲלוֹת עַל הַחוֹמָה הַגְּבוֹהָה וְהַבְּצוּרָה, אֲשֶׁר לוֹ סָבִיב? לָכֵן אָמַרְתִּי: בְּרֹב כְּשָׁפֶיהָ נִמְלָטָה. הַשָּׂטָן הִתְחַפֵּשׂ בִּתְמוּנַת הָאִשָּׁה הַיְפֵה־פִיָּה הַזֹּאת לְצוֹדֵד

נְפָשׁוֹת בְּרִשְׁתּוֹ. הִנֵּה כֵּן יַשְׁבִּיתוּ בְּנֵי שְׁאוֹל שָׁלוֹם מֵאַרְצֵנוּ— וּמִי יוֹדֵעַ מַה יֵּלֶד יוֹם!

אָכֵן יַד שְׁאוֹל הוֹיָה בָּנוּ גַּם יַחַד—קָרָא פֶּדְרוֹ, אַחֲרֵי חָשְׁבוֹ מַחֲשָׁבוֹת — יַד רָשָׁע עָרִיץ הַמִּתְנַקֵּשׁ לְכֻלָּנוּ. מִמֶּנָּה נָפַל מוֹרַאלִיס שָׁדוּד, מִמֶּנָּה אָבְדָה מִרְיָם, וְעוֹדֶנָּה נְטוּיָה גַּם עָלַי לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרִי. הִנֵּה כֹּה גָּבַר הַזָּדוֹן!

„וּמִמִּי יִפְרַח הַזָּדוֹן, אִם לֹא מִשֹּׁרֶשׁ יְהוּדָה? כִּי הָעָם הַזֶּה יִהְיֶה לָנוּ תָמִיד לְמוֹקֵשׁ, וְלוּלֵא יָדַעְנוּ אֶת הַיְּהוּדִיָּה הָאֲרוּרָה, כִּי עַתָּה לֹא יָדַעְנוּ רָע!" — אָמַר דוֹן פֵּילִיקְס כְּפָנִים נִזְעָמִים.

לַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָרָה אַף פֶּדְרוֹ, וְכִמְעַט הֵרִים אֶת יָדוֹ לְהַכּוֹת אֶת הָאִישׁ הַנּוֹעָז בְּפָנָיו לְדַבֵּר סָרָה עַל מִרְיָם הַתַּמָּה— אַךְ עַד מְהֵרָה נִחַם וַיָּשֶׁב יָדוֹ אָחוֹר בְּטֶרֶם יִרְאֶה דוֹן פֵּילִיקְס אֵת אֲשֶׁר חָפֵץ לַעֲשׂוֹת.

•

עָבְרוּ שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם — וְיוֹם הֶחָרוּץ קָרֵב לָבֹא. וְהַכֹּהֵן פְרַנְצִיסְקוֹ בִּקֵּר אֶת פֶּדְרוֹ תָמִיד לְנַחֲמֵהוּ וּלְהָכִין לִבּוֹ וְנַפְשׁוֹ לְיוֹם אֵידוֹ. וּפֶדְרוֹ הִתְוַדָּה לְפָנָיו עַל אַהֲבָתוֹ לְמִרְיָם וְדִבֵּר שִׂנְאָתוֹ וְקִנְאָתוֹ לְמוֹרַאלִיס—וּבְכָל זֹאת לֹא חָדַל לְהִשָּׁבֵעַ, כִּי נָקִי הוּא מִדָּמוֹ הַשָּׁפוּךְ, וְנַפְשׁוֹ יוֹדַעַת אֶל נָכוֹן, כִּי הָאוֹיֵב הָרָע, אֲשֶׁר הֶאֱבִיד אֶת מוֹרַאלִיס וּמִרְיָם, הוּא אֲשֶׁר הִתְנַכֵּל גַּם לוֹ לְהַאֲבִידוֹ. גַּם סָלַח לְשׁוֹפְטָיו אֲשֶׁר הִרְשִׁיעוּהוּ—בְּדַעְתּוֹ, כִּי לֹא יָכְלוּ לְהַצְדִּיקֵהוּ עַל פִּי הָעֵדוּת וְהַתּוֹדוֹת אֲשֶׁר נִתְּנוּ לִפְנֵיהֶם בַּדָּבָר הַזֶּה.

עוֹד הַפַּעַם מִהֵר הַכֹּהֵן פְּרַנְצִיסְקוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ, לְחַלּוֹת פָּנָיו לָשׁוּב וְלָתֵת אֲרֻכָה לָאָסִיר הָאֻמְלָל, אֲבָל תִּקְוָתוֹ נִשְׁאֲרָה מָעַל—כִּי אַחַת הִבְטִיחַ הַמֶּלֶךְ לְשָׂרֵי הָאַחֲוָה הַקְּדוֹשָׁה לְבִלְתִּי הַעֲבִיר אֶת הַמּוֹעֵד, בִּלְתִּי אִם יִקְרֶה מִקְרֶה חָדָשׁ, אֲשֶׁר יְשַׁנֶּה אֶת פְּנֵי הַדָּבָר.

עָבַר הַלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן, וּכְמוֹ הַשַּׁחַר עָלָה, בָּא הַכֹּהֵן פְּרַנְצִיסְקוֹ אֶל פֶּדְרוֹ לָשֵׂאת אִתּוֹ בְּשִׂיחוֹ עַד בֹּא קִצּוֹ. וּפֶדְרוֹ הִפִּיל תְּחִנָּתוֹ לְפָנָיו, כִּי אִם הִמָּצֵא תִמָּצֵא מִרְיָם, יוֹאֶל נָא לָתֵת לָהּ אֶת בִּרְכָתוֹ וּלְהַגִּיד לָהּ, כִּי אָהוֹב אֲהֵבָהּ בֶּאֱמוּנָה וּבְלֵב תָּמִים עַד הָרֶגַע הָאַחֲרוֹן לִימֵי חַיָּיו. גַּם לֹא יוֹכִיחֶנָּה בְּאַפּוֹ, כִּי אִם בְּשׁוּבָה וָנַחַת יוֹשִׁיעֶנָּה וִיבִיאֶנָּה בִּבְרִית דָּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ. וּדְבָרָיו נָגְעוּ עַד לֵב הַכֹּהֵן, וַיַּבְטִיחֵהוּ נֶאֱמָנָה לְהֵיטִיב עִמָּהּ וּלְהָאִיר פָּנָיו אֵלֶיהָ. אָז שָׂם יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָאָסִיר, אֲשֶׁר כָּרַע עַל בִּרְכָּיו וְנַפְשׁוֹ הִשְׁתַּפְּכָה לִפְנֵי אֱלֹהָיו בִּתְפִלָּה. וְטֶרֶם יְכַלֶּה הַכֹּהֵן לְבָרְכֵהוּ הִשְׁמִיעַ הַפַּעֲמוֹן אֶת אֶת הָרֶבַע הָאַחֲרוֹן לַשָּׁעָה הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה, וְקוֹל צְעָדִים כְּבֵדִים מֵהֲמוֹן אַנְשֵׁי חַיִל נִשְׁמַע בְּלֶכְתָּם הָלוֹךְ וְקָרוֹב, וְדוֹן פֵּילִיקְס דִּי אִיסְטַבַּן בָּא דוּמָם הַבָּיְתָה. הַכֹּהֵן הִבִּיט אֵלָיו, כְּמוֹ בִקֵּשׁ לְהַכִּיר מֵחֲזוּת פָּנָיו, כִּי נֶעְתַּר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו לְהַעֲבִיר אֶת הַמּוֹעֵד—אַךְ שָׁוְא קִוָּה. הַשָּׁעָה הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה בָּאָה, וּפֶדְרוֹ דִּי שִׁיבִילְיָה הוּצָא מִמַּאֲסָרוֹ וַיּוּבַל אֶל מְקוֹם הַהֲרֵגָה.

כה.

בְּתֵת מִרְיָם תּוֹדָה לַשּׁוֹפְטִים לִפְנֵי הֲמוֹן הַשּׁוֹמְעִים כִּי עִבְרִיָּה הִיא, הָיָה כָּל יִשְׁעָהּ וְחֶפְצָהּ לְהַצִּיל אֶת פֶּדְרוֹ וְלָתֵת נַפְשָׁהּ כָּפְרוֹ. וּמָה חָרְדָה עַתָּה בִּרְאוֹתָהּ, כִּי נִכְזְבָה תּוֹחַלְתָּהּ, וְתִקְוָתָהּ מַפַּח נֶפֶשׁ, כִּי אַךְ לָהּ הֵרֵעָה וְאוֹתוֹ לֹא הִצִּילָה, וְעוֹד הֵבִיאָה רָעָה נוֹרָאָה עַל כָּל אַחֶיהָ שׁוֹמְרֵי אֱמוּנָתָהּ בַּסֵּתֶר, וַתִּדֹּר נֶדֶר בְּלִבָּהּ לְהַעֲבִיר אֶת הָרָעָה וְיַעֲבֹר עָלֶיהָ מָה. וַתֵּרֶא רֵאשִׁית לָהּ לְהָסִיר חֶשֶׁד מִבַּעְלָהּ הַמֵּת, וְאִם גַּם בָּטוּחַ הוּא עַתָּה מִפַּחַד רָעָה—לֹא טוֹב הַדָּבָר לְאַלְפֵי אַחֶיהָ וְאַחְיוֹתֶיהָ, אִם יִוָּדַע, כִּי אֶחָד מֵאֲצִילֵי קַשְׁטִילְיָה, אֲשֶׁר נָשָׂא חֵן וָחֶסֶד מֵאֵת הַמֶּלֶךְ וְכָל הָעָם אֲהֵבוּהוּ מְאֹד, הִתְנַצֵּר רַק לְמַרְאֵה עַיִן, בְּעוֹד אֲשֶׁר לִבּוֹ דָּבַק בֶּאֱמוּנַת הַיְהוּדִים וּבְתוֹרָתָם. אָכֵן הֵם יִתְפַּלְּאוּ עַל בּוֹאוֹ בִּבְרִית עִם אִשָּׁה יְהוּדִיָּה; אַךְ כָּזֹאת הֲלֹא קָרָה פְּעָמִים רַבּוֹת – עַל כֵּן קִוְּתָה, כִּי בְהַסְתִּירָהּ סוֹדוֹ, יַאֲמִינוּ כָּל הָעָם, כִּי נוֹצְרִי הָיָה, וְרַק מֵאַהֲבָתוֹ אוֹתָהּ, לֹא כִהָה בָּהּ וַיִּתְגַּנָּה לֶאֱחֹז בֶּאֱמוּנָתָהּ.

מֵעֵת אֲשֶׁר הֵחֵלָּה מִרְיָם לָשׁוּב לְאֵיתָנָהּ חָדְלָה אִיזַבֶּלָּה לָבֹא אֵלֶיהָ וּלְהֵרָאוֹת אֶת פָּנֶיהָ, פֶּן יִכָּמְרוּ רַחֲמֶיהָ עַל זְעוּמַת ה׳ זֹאת וְהָיָה בָהּ חֵטְא, וְזַאַת נִשְׁבְּעָה לָאֱמוּנָה, לְהָבִיא אֶת

הַיְהוּדִיָּה הַזֹּאת בַּבְּרִית הַנּוֹצְרִית בְּאַהֲבָתָהּ וּבְחֶמְלָתָהּ, גַּם לְהַכְבִּיד עָלֶיהָ אַכְפָּהּ, אִם תַּקְשֶׁה עָרְפָּהּ וּתְמָאֵן לִבְחֹר בַּטּוֹב לָהּ.

*

שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת עָבְרוּ לְמִן הַיּוֹם הַנּוֹרָא הַהוּא, בּוֹ עָמְדָה מִרְיָם לַמִּשְׁפָּט, וּמִרְיָם נָפְלָה עֲיֵפָה וִיגֵעָה עַל מִטָּתָהּ, בְּעוֹד לְבוּשֶׁיהָ עָלֶיהָ, וַתִּשְׁכַּב וַתָּנָם. וְשׁוֹמְרוֹתֶיהָ יָצְאוּ מִן הַחֶדֶר בַּלָּאט, לְבִלְתִּי הַפְרִיעֶנָּה מִשְּׁנָתָהּ, אֲשֶׁר עָרְבָה לָהּ בַּפַּעַם הַזֹּאת. אַךְ לֹא אָרְכוּ רִגְעֵי מְנוּחָתָהּ, כִּי בְעֵתּוּהָ חֲלוֹמוֹת נוֹרָאִים וּבְשָׂרָהּ סָמַר מִפָּחַד. נִדְמָה לָהּ כְּמוֹ שָׁמְעוּ אָזְנֶיהָ קוֹל קוֹרֵא בָּעִיר לָבֹא לִרְאוֹת אֶת מִשְׁפַּט הַמָּוֶת, אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה בְּרוֹצֵחַ־נֶפֶשׁ מוֹרַאלִיס—וְהִנֵּה הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים בְּעֵמֶק הֶחָרוּץ[1], וּפֶדְרוֹ עוֹלֶה עַל בָּמַת הַהֲרֵגָה. בִּרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ יִשְׁטַח כַּפָּיו אֵלֶיהָ, וְהִיא מְמַהֶרֶת לָרוּץ אֶל זְרוֹעוֹתָיו לָמוּת אִתּוֹ יָחַד. עֲלֵיהֶם נִצָּב הַהוֹרֵג וּפִיו פָּעוּר בִּשְׂחוֹק נוֹרָא. מְעַט מְעַט הִתְעַוְּתוּ פָּנָיו, נֶהְפָּכוּ. וְהִנֵּה הוּא דוֹן לוּאִיז גְרַצִּיָּה, הַשּׂוֹחֵק לְאֵידָהּ וְלוֹעֵג לָהּ—וּפִתְאֹם רָגְזָה הַבָּמָה תַּחְתֶּיהָ וַתִּשְׁקַע עָמֹק עָמֹק בְּבֶטֶן הָאֲדָמָה. וּמֵרָחוֹק נִרְאָה לָהּ בַּעֲלָהּ הֶהָרוּג הָעוֹלֶה לִקְרָאתָהּ מִשַּׁעֲרֵי שְׁאוֹל וְהוּא קוֹרֵץ לָהּ בְּעֵינָיו לָלֶכֶת אַחֲרָיו. פִּיו פָּתוּחַ וּשְׂפָתָיו נָעוֹת וְאָזְנֶיהָ שׁוֹמְעוֹת קוֹל קוֹרֵא אֵלֶיהָ לֵאמֹר: „מִרְיָם הֶינְרִיקִי מוֹרַאלִיס, קוּמִי וּלְכִי אַחֲרָי!"—אֲבָל לֹא קוֹל בַּעֲלָהּ הוּא, כִּי מֵאַחֲרֶיהָ הִנֵּה נִשְׁמַע קָרוֹב לָהּ מְאֹד.

---

1) מקום הנועד להרגה

וַתֶּחֱרַד מִרְיָם וְהִנֵּה הִיא שׁוֹכֶבֶת עַל מִטָּתָהּ, אַךְ רִצְפַּת חַדְרָהּ, כְּמוֹ שָׁקְעָה בְּבֶטֶן שְׁאוֹל וְאֶצְלָהּ נִצָּב אִישׁ זָר וּצְלָב בְּיָדוֹ; פָּנָיו לוּטִים בִּמְעִילוֹ הָאָרֹךְ וְהַלָּבָן וְהוּא חָגוּר חֶבֶל פִּשְׁתִּים. וּמִרְיָם עוֹדֶנָּה כְּחוֹלֶמֶת, לֹא תַאֲמִין לְמַרְאֵה עֵינֶיהָ. אַךְ הוּא קָרֵב אֵלֶיהָ וַיִּתְפְּשֶׂנָּה בְּיָד חֲזָקָה וַיְרִימֶנָּה מֵעַל מִשְׁכָּבָהּ וַיִּשָּׂאֶנָּה אִתּוֹ, וְהָרִצְפָּה עִם הַמִּטָּה וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ שָׁבָה וַתַּעַל לְעֵינֶיהָ, כְּמוֹ נִשְּׂאָה עַל כַּנְפֵי רוּחַ.

וּמִרְיָם הִבִּיטָה בְּלֵב נָמוֹג אֶל כָּל סְבִיבֶיהָ — מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה! הִנֵּה הִיא בְּתוֹךְ מְעָרָה גְּדוֹלָה הַמִּשְׂתָּרַעַת בְּבֶטֶן הָאֲדָמָה וְלָהּ תּוֹצָאוֹת וּמְבוֹאוֹת אֵין מִסְפָּר. זְעֵיר שָׁם זְעֵיר שָׁם נִרְאוּ אֲבוּקוֹת בּוֹעֲרוֹת, הַמְפִיצוֹת אוֹר כֵּהֶה עַל הַמַּרְאוֹת הַנּוֹרָאִים, אֲשֶׁר מִסָּבִיב לָהֶן. פֹּה נִרְאוּ כֵּלִים מִכֵּלִים שׁוֹנִים: כְּלֵי מַפֵּץ, כְּלֵי מוּעָקָה וּכְלֵי מַשְׁחִית לְחַבֵּל; שָׁם נִרְאוּ תְּמוּנוֹת מַבְהִילוֹת מְרַחֲפוֹת כְּרוּחוֹת הַתֹּפֶת — הֵם הַמְחַבְּלִים הַמִּתְהַלְּכִים רָצוֹא וָשׁוֹב בַּשְּׁבִילִים הַצָּרִים עֲטוּיִים מְעִילֵי בַד עָב וַחֲגוּרִים חַבְלֵי פִשְׁתָּן, וְעַל לִבּוֹתָם נוֹשְׂאִים הֵם אֶת הַצְּלָב. וְלֹא רַק מִמַּרְאֵה עֵינֶיהָ נִבְהֲלָה נֶפֶשׁ מִרְיָם, כִּי לְאָזְנֶיהָ נִשְׁמַע קוֹל עֲנוֹת, אֶנְקַת אֻמְלָלִים הַמְעֻנִּים וְלַעַג מְעַנֵּיהֶם הָאַכְזָרִים. לִבָּהּ נִתַּר מִמְּקוֹמוֹ וַתֵּדַע, כִּי עוֹמְדוֹת רַגְלֶיהָ בַּמָּקוֹם הַנּוֹרָא אֲשֶׁר שָׁמְעָה שִׁמְעוֹ בִּימֵי יַלְדוּתָהּ—הוּא מְקוֹם הַבִּקֹּרֶת הַקָּשָׁה, הַתָּפְתֶּה הֶעָרוּךְ לִבְנֵי אָדָם בְּעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתָם. מִמֶּנָּה נִמְלַט אָבִיהָ הַזָּקֵן דּוֹן הֶינְרִיקִי מִינְדוֹזָה וַתְּהִי לוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל. בָּהּ הוּמְתוּ רַבִּים מִבְּנֵי מִשְׁפַּחְתָּהּ וְזִכְרָם אָבַד

מִנִּי אָרֶץ. לִבָּהּ הִגִּיד לָהּ כִּי נָפְלָה עַתָּה בַּפַּח, וּמִי יוֹדֵעַ אַחֲרִיתָהּ, וּמַה כְּלֵי הַמָּוֶת, אֲשֶׁר הֵכִינוּ־לָהּ.

רֶגַע עָמְדָה מִרְיָם נִפְעָמָה וְנֶאֱלָמָה. וּפִתְאֹם לָחֲצָה בְיָדֶיהָ אֶת רַקּוֹתֶיהָ וַתִּפּוֹל לְרַגְלֵי מְנַהֲלָהּ וַתֹּאבֶה לְעוֹרֵר רַחֲמָיו, אֲבָל שְׂפָתֶיהָ הַחִוְרוֹת נָעוּ וְלֹא יָכְלָה לִשְׂאֹף רוּחַ וּלְדַבֵּר דָּבָר — רַק צְעָקָה אַחַת הִתְפָּרְצָה מִלִּבָּהּ בְּקוֹל פָּרוּעַ וּמוּזָר מְאֹד. אַךְ מְנַהֲלָהּ גָּעַר בָּהּ לֵאמֹר: „הוֹי, סְכָלָה אֵין לֵב, בּוֹאִי אֶל אֲדוֹנֵנוּ וְחַלִּי פָנָיו, בַּקְּשִׁי חֶסֶד מִמֶּנּוּ — וְאָנֹכִי מָה כִּי אוֹשִׁיעַ לָךְ?"

אָז תָּפַשׂ אוֹתָהּ וַיִּסְחָבֶנָּה אֶל הַחֶדֶר הַשָּׁחוֹר, שֶׁשָּׁם יָשְׁבוּ אַרְבָּעָה כְמָרִים, הֵם הֵמָּה רֹאשׁ הַמְבַקְּרִים וְהַמַּזְכִּיר וּשְׁנֵי יוֹעֲצָיו, וּפְנֵי כֻלָּם חֲבוּשִׁים לְבַל תַּכִּירֵם עֵין רוֹאֶה. אוּלָם אַךְ פָּתוֹחַ פָּתַח הַכֹּהֵן הָרֹאשׁ אֶת פִּיהוּ לְדַבֵּר דָּבָר, וְהִנֵּה הִתְפַּלְּצָה מִרְיָם לְקוֹלוֹ וַתִּרְגַּז תַּחְתֶּיהָ—הִכִּירָה וַתֵּדַע, כִּי נָפְלָה בִידֵי דוֹן לוּאִיז גְרַצְיָה.

וְרֹאשׁ הַמְבַקְּרִים דָּרַשׁ מֵעִמָּהּ לְהַגִּיד לוֹ, אִם הָיָה גַם בַּעְלָהּ מִבְּנֵי אֱמוּנָתָהּ, וְכַאֲשֶׁר כִּחֲשָׁה לוֹ וַתְּכַחֵד זֹאת מִמֶּנּוּ, קָרָא לְפָנֶיהָ מֵעַל הַסֵּפֶר שֵׁמוֹת רַבִּים מֵאֲצִילֵי סְפָרַד וַיְצַו אוֹתָהּ לְהַתְווֹת תָּו עַל אֵלֶּה, אֲשֶׁר תֵּדַע, כִּי שָׁבוּ אֶל אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם לְעָבְדֵהוּ בַּסֵּתֶר. וּמִרְיָם הִכְחִידָה סוֹדָהּ וְלֹא גִלְּתָה מְאוּמָה. וַיִּשְׁנוּ וַיְשַׁלְּשׁוּ לְפָנֶיהָ אֶת דְּבַר חֶפְצָם; אַךְ הִיא הִקְשְׁתָה עֹרֶף וַתְּמָאֵן לְהָשִׁיב מִלִּים. אָז גִּלּוּ אֶת הַמָּסָךְ וַיַּרְאוּהָ אֶת כְּלֵי הַמּוּעָקָה לְיָרֵא אוֹתָהּ בָּהֶם, אֲבָל הִיא הִכְבִּידָה לְבָבָהּ וְלֹא עָנְתָה מְאוּמָה. אָז נוֹכְחוּ לָדַעַת, כִּי בִדְבָרִים לֹא תִוָּסֵר,

וַיְכוֹנְנוּ אֶת כְּלֵי הַמַּשְׁחִית לְחַבֵּל נַפְשָׁהּ. אַךְ דוֹן לוּאִיז צִוָּה לְהַטּוֹת לָהּ חֶסֶד וְלָתֵת לָהּ אֲרוּכָה מְעַט קָט.

*

יָמִים וְלֵילוֹת חָלְפוּ עָבְרוּ וְהָאֲסִירָה הָאֻמְלָלָה לֹא יָדְעָה סְפוֹרוֹת לָמוֹ. שׁוֹמֵר לֹא עָמַד עַל דֶּלֶת כִּלְאָהּ, לְמַעַן לֹא תִרְאֶה דְּמוּת אָדָם חַי וְתִגְדַּל עֱנוּת נַפְשָׁהּ, וְאֶת מַאֲכָלָהּ הוֹרִידוּ לָהּ בְּעַד הַחוֹר אֲשֶׁר בַּקִּיר. עָבְרוּ הָעִתִּים וְהִיא לֹא יָדְעָה, אִם תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ בַּתֵּבֵל לָאוֹר יוֹמָם אוֹ חֶשְׁכַת לַיְלָה תְּכַסֶּה אָרֶץ. — פִּתְאֹם נִרְאָה אוֹר עֲשָׁשִׁית בְּמַחֲשַׁכֵּי כִלְאָהּ, וַתִּשָּׂא עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא וְהִנֵּה אִישׁ מִתְחַפֵּשׂ בַּאֲפֵר עַל עֵינָיו הוֹלֵךְ וְקָרֵב, וְאֵימוֹת מָוֶת נָפְלוּ עָלֶיהָ. וְהִיא אִמְּצָה כֹּחָהּ וַתִּתְיַצֵּב לִפְנֵי דוֹן לוּאִיז גְּרַצִּיָה בְּבֹר לִבָּהּ וּמְנוּחָתָהּ, כְּעָמְדָה אָז בְּיוֹם אָשְׁרָהּ, עֵת מִלְּאָה פָּנָיו קָלוֹן וַתְּגָרְשֵׁהוּ בְּחֶרְפָּה.

וַחֲמַת דוֹן לוּאִיז בָּעֲרָה בוֹ וַיִּקְרָא בְּזַעַם נוֹרָא: דְּעִי לָךְ כִּי אַךְ רָאֹה רָאִית אֶת כְּלֵי הַמּוּעָקָה וּבָךְ לֹא הוּשָׂמוּ — רֶגַע אֶרְזֹם לִמְשָׁרְתַי וְכָל כְּלֵי זַעֲמִי עָלַיִךְ יוּבָאוּ.

„בְּשָׂרִי הַדַּל לֹא יָדַע מַכְאֹב כְּצֵאת נַפְשִׁי—עָנְתָה מִרְיָם רְתֵת—הֵן רַבִּים מִידֵיכֶם נִגְזָרוּ, תְּהִי גַם אַחֲרִיתִי כְּמֹהֶם וּמוֹת יְשָׁרִים אָמוּת."

— הֲמֵאִתָּנוּ קַחַת מָוֶת תְּקַוִּי? — עָנָה גְרַצְיָה בְּלַעַג — חֲכָמִים אֲנַחְנוּ לְהָרַע וּלְהַשְׁחִית. — דְּעִי לָךְ, אֵשֶׁת כְּסִילוּת, כִּי לְעוֹלָם לֹא נִתֵּן מָוֶת לְאִישׁ חֶרְמֵנוּ עַד דַּכָּא נְשִׁיבֶנּוּ. יְצוּרֵי גֵווֹ נִשַּׁבֵּר, נִשְׂרֹף וּנְבַלֵּעַ—וּמוֹת לֹא יָמוּת.

„צֵא, אִישׁ הַדָּמִים, מֵאֵת פָּנָי! שְׁלַח בִּי אֶת כָּל מַגֵּפוֹתֶיךָ וַעֲשֵׂה אִתִּי כָלָה, כִּי כָלְתָה תִכְלֶה נַפְשִׁי לַעֲזֹב אֶת בֵּית־חָמְרָהּ¹) הָרָצוּץ.

„נַפְשֵׁךְ?! — רָגַז דוֹן לוּאִיז וְלָעַג — הֲיֵשׁ נֶפֶשׁ לִיהוּדִיָּה אֲרוּרָה? וְאִם כִּדְבָרַיִךְ כֵּן הוּא — אֲזַי אֵין טוֹב לָךְ, כִּי אִם לָלֶכֶת אַחֲרַי וְלִהְיוֹת לִי, וְאָז תִּשְׂבְּעִי גַּם אַתְּ מֵרֹב טוֹב, אֲשֶׁר צָפַן ה' לַמַּאֲמִינִים בּוֹ!

„הוֹי, נָבָל וְרָשָׁע עָרִיץ! הַאִתְּךָ אֲחַלֵּק טוֹבָה? קָרְאָה מִרְיָם מְנַהֶמֶת לִבָּהּ: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! עַד מָתַי תִּתֵּן יַד לַפּוֹשְׁעִים הָאֵלֶּה לִרְדּוֹף בִּשְׁמְךָ אֶת עַמְּךָ הַנִּדָּח!" בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה פָּרְשָׂה כַּפֶּיהָ וַתַּבֵּט הַשָּׁמַיְמָה בְּלֵב נִשְׁבָּר — „אוֹדְךָ אֱלֹהַי, כִּי הֲשִׁיבוֹתָ אֵלַי רוּחִי וַתְּאַזְּרֵנִי חָיִל! — קָרְאָה אַחֲרֵי כֵן וְהִבִּיטָה בִמְנוּחָה אֶל מְעַנָּהּ הָרָע — וְאַתָּה, נָבָל, דַּע לְךָ, כִּי גַם בְּנִשְׁמַת־אַפִּי הָאַחֲרוֹנָה בּוֹז אָבוּז לַטּוֹב הַנָּתוּן לְעָרִיצֵי עוֹלָם כָּמוֹךָ!

— אַךְ שָׁוְא תִּתְחַכְּמִי — עָנָה דוֹן לוּאִיז בְּלַעַג — הִתְגָּאִי לָךְ בְּאֹמֶץ רוּחֵךְ — הֲלֹא בְּיָדַי הִנָּךְ כַּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר, קוֹל צַעֲקָתֵךְ לֹא יִשָּׁמַע עוֹד בְּאֶרֶץ הַחַיִּים וּמִי יַצִּילֵךְ מִיָּדִי?

— הָאֱלֹהִים!!! — הִרְעִימָה הַשְּׁבוּיָה וְלֹא בְכֹחָהּ, כִּי הָיָה הַקּוֹל אַדִּיר וְחָזָק, עַד כִּי נִבְהַל גְּרַצְיָה וַיַּבֵּט בַּחֲרָדָה סְבִיבָיו, כְּמוֹ שָׁמַע קוֹל אַחֵר מְדַבֵּר אֵלָיו מִבּוֹר הַשֶּׁבִי — הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר תְּנָאֵץ שְׁמוֹ בִּזְדוֹנְךָ וּבְמַעֲלָלֶיךָ הָרָעִים, הוּא מְצַוֶּה עָלֶיךָ לָמוּשׁ מִפֹּה וּלְעָזְבֵנִי!

1) את הגוף.

„שְׁאֲתוֹ¹) לֹא תְבַעֲתֵנִי²) — עָנָה גְרַצְיָה וּבְדַבְּרוֹ קָרַב וַיִשְׁלַח יָדוֹ אֵלֶיהָ.

— גֶּשׁ הָלְאָה!—קָרְאָה אַבִּירַת הַלֵּב— עוֹד צַעַד אֶחָד—וַה׳ יִסְלַח לִי לַאֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה!

וּבְיָדַיִם מְהִירוֹת פִּתְּחָה חַרְצֻבּוֹת³) תַּלְתַּלֶּיהָ וּכְהֶרֶף עַיִן חִלְּקָתַם לִשְׁתֵּי קְוֻצּוֹת אֲרֻכּוֹת וַעֲבֻתּוֹת וַתִּצְנְפֵן צְנֵפָה סָבִיב לְצַוָּארָהּ, וַתַּעֲמֹד הָכֵן לָשׂוּם בָּהֶן מַחֲנָק לְנַפְשָׁהּ בְּרֶגַע קָרְבוֹ לִנְגּוֹעַ בָּהּ.

וְהָאַכְזָר שָׁב אָחוֹר בְּבֶהָלָה וַיִּנְהַם: פּוֹתָה, עוֹד לֹא תֵּדְעִינִי? הֲתִזְכְּרִי אֶת הָעֵת, אֲשֶׁר הִשְׂבַּעְתִּינִי קָלוֹן וַתְּהַדְּפִינִי מִפָּנַיִךְ כְּרֶמֶשׂ נִבְזֶה? אָז נִשְׁבַּעְתִּי בְּאַפִּי לִנְקוֹם נִקְמַת כְּבוֹדִי וּלְכַלּוֹת חֲמָתִי בָךְ — הֲיָדַעַתְּ אֵיךְ מִלֵּאתִי שְׁבוּעָתִי? מִי יָעַץ לְמוֹרָאלִיס עָלַיִךְ רָעָה, לִשְׁמוֹעַ תּוֹדָתֵךְ, כִּי בָגוֹד בָּגַדְתְּ בּוֹ? מִי הֵכִין כְּלֵי מָוֶת לִשְׁלוֹחַ רֶצַח בְּעַצְמוֹתָיו? מִי גָלַל אֶת הָאַשְׁמָה עַל רֹאשׁ אֲהוּבֵךְ וַיּוֹעֶד אוֹתְךָ לַעֲנוֹת בּוֹ עֲוֹנוֹ לִפְנֵי הַשּׁוֹפְטִים? מִי עָשָׂה זֹאת בִּלְעָדָי? וְעוֹד תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ לְהִנָּצֵל מִיָּדִי? אָנֹכִי אַחַת אַגִּידֵךְ; אִם אָשִׁיבִי חַסְדִּי אָחוֹר, אָז יָמוּת פֶּדְרוֹ מוֹת נָבָל—אַךְ אִם לִי תִשְׁמְעִי וְתִרְצִינִי, אָז הַצֵּל אַצִּילֶנּוּ וּתְחִי נַפְשׁוֹ!״

— בִּמְחִיר כְּבוֹדִי לֹא יַחְפֹּץ פֶּדְרוֹ בַּחַיִּים—עָנְתָה מִרְיָם בְּתֻמָּתָהּ.

— הַגֵּד אַגִּיד לוֹ, כִּי מֵאַנְתְּ לְחַלְּצֵהוּ מִמָּוֶת, בִּהְיוֹת לְאֵל יָדֵךְ.

1) גבוררה. 2) לא תפחידנו. 3) קשרים.

— הוּא לֹא יַאֲמִין בְּשֶׁקֶר כָּזֶה, כַּאֲשֶׁר לֹא הֶאֱמַנְתִּי אָנֹכִי כִּי הוּא רָצַח אֶת נֶפֶשׁ בַּעֲלִי. גַּם מוֹת לֹא יָמוּת—הוֹסִיפָה אֲמָרֶיהָ בְּלֵב בָּטוּחַ – כִּי תֻמָּתוֹ תַּצִּילֵהוּ, אַךְ רִשְׁעָתֵךְ תִּוָּדַע בַּשַּׁעַר, אָז יֵחָלֵץ הוּא מִצָּרָה וְאַתָּה תָבֹא תַּחְתָּיו.

„הוֹי, פְּתַיָּה וְאֵין לֵב! הִתְקַלֵּס בָּהּ גְּרַצְיָה—גַּם אִם יִהְיוּ לָךְ כַּנְפֵי נְשָׁרִים, לֹא תָעוּפִי מִפֹּה לִרְאוֹת אֶרֶץ הַחַיִּים.

דּוֹן לוּאִיז עָצַר בְּמִלִּים, אַךְ שְׂפָתָיו חָוְרוּ וּמִפִּיו יֵז קֶצֶף לְמַרְאֵה מְנוּחָתָהּ וְאֹמֶץ לִבָּהּ. פִּתְאֹם הוּשְׁבָה הַדֶּלֶת עַל הַמַּסְגֵּר בְּרַעַם וָרַעַשׁ — וּמִרְיָם נִשְׁאֲרָה לְבַדָּהּ. רַבּוֹת חָרְדָה הָאֻמְלָלָה, פֶּן יָשׁוּב מְעַנָּהּ הָרָע לְהָצִיק לָהּ וּלְחַבֵּל נַפְשָׁהּ — אָז שָׂמָה יָדֶיהָ עַל רֹאשָׁהּ וַתִּתְיַפַּח וַתֵּבְךְּ בְּכִי תַמְרוּרִים.

כו.

שְׁנֵי יָמִים עָבְרוּ וּמִרְיָם הוּבְאָה שֵׁנִית לִפְנֵי שׁוֹפְטֵי הַבִּקֹּרֶת הַנֶּעֱלָמָה, לְהָשִׁיב דָּבָר עַל כָּל אֲשֶׁר שְׁאָלוּהָ בָּרִאשׁוֹנָה, אֲבָל גַּם בַּפַּעַם הַזֹּאת לֹא מָצְאוּ בְּפִיהָ מַעֲנֶה.

וּמִרְיָם הִבְלִיגָה בְּרָב כֹּחַ עַל מְצוּקוֹתֶיהָ, וַתִּשָּׂא בְּשָׂרָהּ[1] בְּשִׁנֶּיהָ, וּבְכָל עִנּוּיֶיהָ הַקָּשִׁים לֹא הִשְׁמִיעָה קוֹלָהּ וְלֹא בִקְשָׁה רַחֲמִים. עֵינֶיהָ רָאוּ אֶת דּוֹן לוּאִיז, הָרוֹדֶה בְּאַף עַל יָדָהּ,

1) נשאה ענויה בסבלנות.

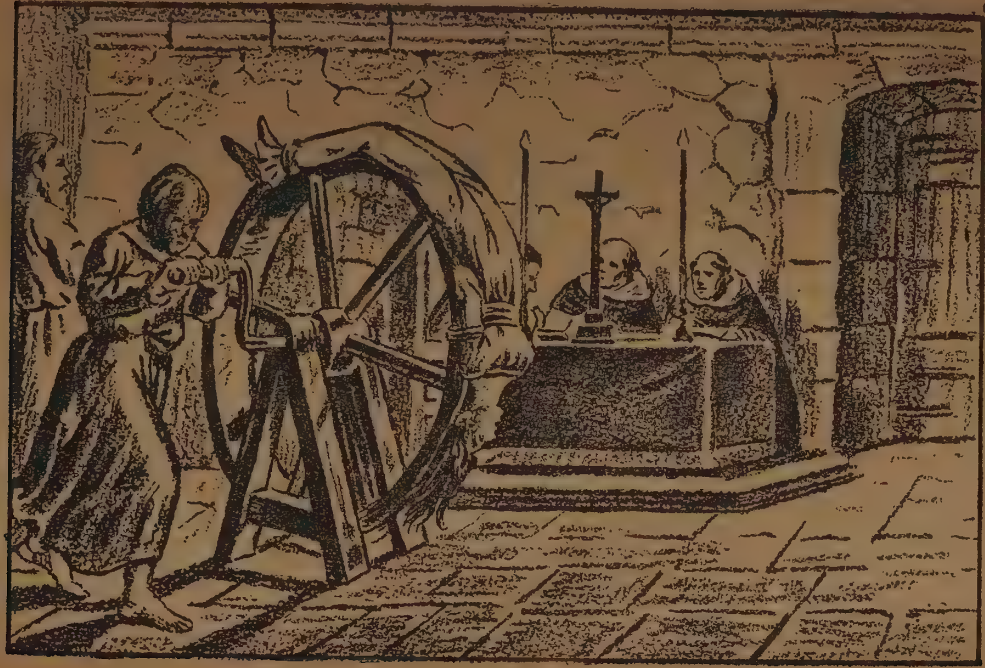
כִּי בָעֲרָה כָאֵשׁ רִשְׁעָתוֹ וַיֹּאמֶר לָתֵת צַו לְהַגְדִּיל הַמּוּעָקָה וּלְהַרְבּוֹת עִנּוּיֶיהָ עַד לְבִלְתִּי נְשׂא. אֲבָל כְּרֶגַע שָׁב וְנִחָם, מִיִּרְאָתוֹ פֶּן תֵּצֵא בְרָעָה נַפְשָׁהּ, וַיְמַהֵר וַיִּרְזֹם לַחוֹבְלִים לַחְדֹּל מִמֶּנָּה וְלַהֲשִׁיבָהּ אֶל בּוֹר שְׁבוּתָהּ, עַד כִּי תַחֲלִיף כֹּחַ, אָז יָשׁוּבוּ לְעַנּוֹת אוֹתָהּ.

כֵּן הוּשְׁבָה מִרְיָם אֶל בּוֹר כִּלְאָהּ. שָׁם כָּרְעָה נָפְלָה בְּאֶפֶס כֹּחַ לְהַטּוֹת גַּם אֶת כַּד הַמַּיִם, אֲשֶׁר אֶצְלָהּ, אֶל שְׂפָתֶיהָ הַיְבֵשׁוֹת וְהַמְבֻקָּעוֹת. עָבְרוּ יָמִים אֲחָדִים וּמַכְאוֹבֶיהָ קַלּוּ כִּמְעָט. פַּעַם אַחַת בָּעֶרֶב נָמָה עַל מִשְׁכָּבָהּ וּשְׁנָתָהּ עָרְבָה לָהּ. וַתַּחֲלֹם חֲלוֹם וְהִנֵּה הִיא בְּעֵמֶק־הָאֲרָזִים, מְקוֹם שַׁעֲשׁוּעֶיהָ בִּימֵי יַלְדוּתָהּ וְאָזְנֶיהָ מַקְשִׁיבוֹת קוֹל אִמָּהּ וְהִיא מִתְרַפֶּקֶת עָלֶיהָ כְּבִימֵי יַלְדוּתָהּ וְאָשְׁרָהּ, תַּנִּיחַ רֹאשָׁהּ עַל שְׁכֶם אִמָּהּ הַטּוֹבָה...

„מִרְיָם מַחְמַל נַפְשִׁי!" שָׁמְעוּ אָזְנֶיהָ פִּתְאֹם קוֹל דְּמָמָה מִקָּרוֹב לָהּ וְאוֹר נָגַהּ עַל פָּנֶיהָ. הַקּוֹל הַזֶּה נָעַם לְאָזְנָהּ בַּהֲקִיצָהּ מִשְּׁנָתָהּ, עַד כִּי לֹא נִבְהֲלָה גַּם מִפְּנֵי תִלְבֹּשֶׁת הָאִישׁ הַזֶּה, אֲשֶׁר הֵעִידָה כִּי מֵחַבְרֵי הַמְבַקְּרִים הוּא.

„הֲשָׁכוֹחַ שְׁכַחְתִּינִי, בִּתִּי?—הִשְׁמִיעַ הָאַלְמוֹנִי קוֹלוֹ— אַךְ שִׂימִי בָּא הַפַּעַם תִּקְוָתֵךְ בִּי וּתְשׁוּעָתֵךְ לֹא תְאַחֵר. צוֹרֵר נַפְשֵׁךְ, דוֹן לוּאִיז, נִקְרָא אֶל הַמֶּלֶךְ, גַּם עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לֹא יִתְגּוֹדְדוּ בַּלַּיְלָה הַזֶּה—הֲתֹאבִי אֵפוֹא, בִּתִּי, לָלֶכֶת עִמָּדִי?"

— „אַחֲרֶיךָ אֵלֵךְ, כִּי לְקוֹלְךָ אַאֲמִין — לָחֲשָׁה מִרְיָם וְהִתְאַמְּצָה לָקוּם וַתֹּאמַר: אוֹי לִי, אַךְ שָׁוְא תִּקְוָתִי, כִּי לֹא אוּכַל קוּם".

ענויי הגלגל.

„הֵרָגְעִי נָא, בִּתִּי, כִּי עַל כַּפַּיִם אֶשָּׂאֵךְ, אַךְ כַּבִּי אֶת הָעֲשָׁשִׁית וְאֶחֱזִי בָהּ וְאַל תְּדַבְּרִי מְאוּמָה — וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִהְיֶה בְּעֶזְרֵנוּ"!

כֵּן דִּבֵּר הָאַלְמוֹנִי וַיִּנַטְלֶנָּה עַל זְרוֹעוֹתָיו וַיִּשָּׂאֶנָּה וַיַּעַזְבוּ אֶת בּוֹר הַשֶּׁבִי. וְהָאַלְמוֹנִי אָחַז דַּרְכּוֹ בִּשְׁבִילִים אֲרֻכִּים וּמְעֻקָּלִים בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ. דּוּמִיַּת קֶבֶר וְחֶשְׁכַת צַלְמָוֶת הָיוּ עַל כָּל סְבִיבוֹתָם; אַךְ לָאִישׁ הַהוּא נוֹדְעוּ הֵיטֵב הַשְּׁבִילִים הָאֵלֶּה וְגַם בַּחֹשֶׁךְ לֹא תָעוּ רַגְלָיו, וַיִּשָּׂא מַשָּׂאוֹ הַקַּל וַיֵּלֶךְ בְּאֵין מַעֲצוֹר עַד צֵאתָם לִרְוָחָה — וְעֵינֵי מִרְיָם אֹרוּ לְמַרְאֵה הָרָקִיעַ וְהַכּוֹכָבִים, אֲשֶׁר לֹא רָאֲתָם זֶה כַּמָּה. בְּאַוַּת נַפְשָׁהּ שָׁאֲפָה אֶת הָרוּחַ הַצַּח, אֲשֶׁר חָלַף עַל פָּנֶיהָ, וְהָאַלְמוֹנִי מִהֵר לָרוּץ עַד צֵאתָם אֶת הָעִיר וְעַד בֹּאוֹ אִתָּהּ אֶל מְעָרָה אַחַת שֶׁבֵּין שִׂיחִים סְבוּכִים. שָׁם הִשְׁכִּיב אֶת מִרְיָם עַל יְצוּעַ רַךְ הֶעָשׂוּי מִדֶּשֶׁא עֵשֶׂב, וַיִּמְסֹךְ לָהּ שִׁקּוּי סַמִּים לְשׁוֹבֵב נַפְשָׁהּ הָעֲיֵפָה, וַיַּנַּח אֶת רֹאשָׁהּ עַל בִּרְכָּיו וַיֹּאמַר: „שְׁתִי נָא, בַּת אֲחוֹתִי הָאֲהוּבָה, וּתְחִי נַפְשֵׁךְ!"

וַתֵּשְׁתְּ מִרְיָם בְּתַאֲוַת נֶפֶשׁ. וְגוֹאֲלָהּ הֵסִיר מֵעָלָיו אֶת תִּלְבֹּשֶׁת הַחֲבֵרִים וַיַּעַט מְעִיל כֹּמֶר בֶּנֶדִיקְטוֹ, וַיָּשֶׁב פִּי־רֹאשׁוֹ[1] אָחוֹר — וְהִנֵּה פְּנֵי יוּלְיַאן דּוֹדָהּ אֲחִי אִמָּהּ הֵאִירוּ אֵלֶיהָ, וְעַצְמוֹת מִרְיָם רָחֲפוּ מִשִּׂמְחַת פִּתְאֹם, כָּל יְצוּרֶיהָ רָעֲדוּ וַתְּחַבֵּק אֶת מְפַלְּטָהּ בִּזְרוֹעָהּ הַשְּׂמָאלִית—כִּי זְרוֹעַ יְמִינָהּ דֻּכְּאָה בְּחַבְלֵי הַמּוּעָקָה וְלֹא יָכְלָה לַהֲנִיעָהּ מִכְּאֵב אָנוּשׁ וַתִּתְרַפֵּק עַל דּוֹדָהּ וַתִּפּוֹל עַל צַוָּארָיו וַתֵּבְךְּ בְּכִי גָּדוֹל.

1) Capuce, כפה

וְיוּלְיאַן עָמַל לְהָקֵל מַכְאֹב בַּת אֲחוֹתוֹ וּלְהָקֵר בְּמֵי סַמִּים אֶת זְרוֹעָהּ הַמְדֻכָּאָה, אֲשֶׁר קָדְחָה כָּאֵשׁ, וַיַּתֵּר אֶת קְוֻצּוֹתֶיהָ, אֲשֶׁר דָּבְקוּ אֶל עוֹר מִצְחָהּ, וַיִּמְשַׁח אֶת רַקּוֹתֶיהָ בְּסַמֵּי מַרְפֵּא, וַיָּסַר אֶת לְבוּשָׁהּ הַשָּׁחוֹר, וַיַּעַט אוֹתָהּ תִּלְבֹּשֶׁת פִּרְחֵי כְהֻנָּה,[1] וַיָּשֶׂם עַל רֹאשָׁהּ מִגְבַּעַת־שֵׁשׁ לְבָנָה כַּשֶּׁלֶג וַיַּסְתֵּר שַׂעֲרוֹתֶיהָ בְּתוֹכָהּ. אָז נָתַן לָהּ רִפְאוּת תְּעָלָה, אֲשֶׁר הֵכִין לָהּ, וַיַּחֲלִימֶנָּה וַיְחַיֶּנָּה וַיְשׁוֹבֵב נַפְשָׁהּ, וַיִּשָּׂאֶנָּה וַיְבִיאֶנָּה אֶל יְצוּעָהּ, שֶׁשָּׁם שָׁכְבָה לְהַרְגִּיעַ, וַתִּישַׁן שֵׁנָה מְתוּקָה וּנְעִימָה—כִּשְׁנַת עוֹלָל וְיוֹנֵק בּוֹטֵחַ בֵּין שְׁדֵי אִמּוֹ.

וְזֶה דְּבַר הַגְּאֻלָּה: כִּי נִקְרֹה נִקְרָה יוּלְיאַן מוֹרַאלִיס בַּיָּמִים הָהֵם בְּשִׁיגוֹבְיָה עָטוּף מְעִיל הַכְּמָרִים כְּדַרְכּוֹ. שָׁם נִבְהַל לִשְׁמֹעַ אֲסוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס וְתוֹדַת מִרְיָם אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר הֵבִיאָה עָלֶיהָ רָעָה גְדוֹלָה, וַיִּפָּלֵא הַדָּבָר מִמֶּנּוּ. מֵאָז הִסְתּוֹפֵף בַּחֲצַר הַמֶּלֶךְ גַּם בִּקֵּשׁ עֵצָה לִרְאוֹת אֶת דוֹן פֶּדְרוֹ הַהוֹלֵךְ לָמוּת; אַךְ בְּשָׁמְעוֹ, כִּי שָׂמָה הַמַּלְכָּה עַל מִרְיָם מִשְׁמָר וְהִיא מְסֻגֶּרֶת בְּחַדְרֵי מִשְׁכִּיתָהּ מֵאֵין יוֹצֵא וָבָא, נִחַם עַל מַחְשַׁבְתּוֹ וַיִּמְנַע רַגְלָיו מִלֶּכֶת, פֶּן יַחְשְׁדוּהוּ הַשּׁוֹמְרִים וִיבַלַּע לִשְׁנֵיהֶם יַחְדָּו. וּמֵאָז בִּקֵּשׁ תַּחְבֻּלוֹת לִמְצֹא נְתִיבוֹת לוֹ אֶל בֵּית הַסֹּהַר, אֲשֶׁר דוֹן פֶּדְרוֹ אָסוּר שָׁם—וְהִנֵּה קָם שָׁאוֹן בָּעִיר, כִּי נֶעֶלְמָה מִרְיָם פִּתְאֹם מֵחֲדַר מִשְׁכָּבָהּ, מִבְּלִי דַעַת אָנָה הִיא בָאָה. מִכָּל תּוֹשְׁבֵי שִׁיגוֹבְיָה הָיָה יוּלְיאַן הָאֶחָד אֲשֶׁר מָצָא אֶת הַחִידָה הַזֹּאת—כִּי הוּא יָדַע דֶּרֶךְ הַבִּקֹּרֶת הַנֶּעֱלָמָה עַד עֲשׂוֹתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ אֶת נִדְרוֹ אֲשֶׁר נָדַר לִנְקֹם נִקְמַת אָבִיו

1) כוהנים צעירים

וְדוֹדוֹ מֵאֵת שׁוֹפֵט הָרֶשַׁע. אָז עָזַב אֶת מְעָרַת פָּרִיצִים הַזֹּאת וַיִּתְחַפֵּשׂ לְכֹמֶר בֶּנֶדִיקְטִי וַיָּסָב אֶת אֶרֶץ סְפָרַד לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ, וַיֶּאֱהַב לָנוּעַ בֶּעָרִים וּבַכְּפָרִים, וּבְכָל מְקוֹם בּוֹאוֹ זָרַע צְדָקָה לַמַּכְבִּיר וַיִּרַפֵּא לִידוּעֵי חֹלִי וַיְנַחֵם לִשְׁבוּרֵי לֵב וַיַּעַשׂ חֶסֶד עִם הַחַיִּים וְעִם הַמֵּתִים—עַל כֵּן אֲהֵבוּהוּ כָּל יוֹדְעָיו וַיְקַדְּמוּ פָנָיו בְּאַהֲבָה וּבְכָבוֹד.

וּבְשָׁמְעוֹ כִּי נֶעֶלְמָה מִרְיָם מֵחֲדַר מִשְׁכָּבָהּ, חָשַׁב לֶאֱמֶת, כִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אֶרֶץ הוּבָאָה, לַעֲמֹד לַמִּשְׁפָּט לִפְנֵי מְקַנְאֵי הָאֱמוּנָה, וַיִּתֵּן אֶל לִבּוֹ לְהָחִישׁ לָהּ פְּדוּת.

בָּעֶרֶב הַשֵּׁנִי לִמְנוּסָתָם עָזְבוּ אֶת מַחֲבוֹאָם וַיָּשִׂימוּ לַדֶּרֶךְ פַּעֲמֵיהֶם¹) וְאַמְבְּרוֹזִיוּס הַכֹּהֵן—בַּשֵּׁם הַזֶּה נִקְרָא יוּלְיָאן, בְּהִתְחַפְּשׂוֹ בִּלְבוּשׁ כֹּמֶר בֶּנֶדִיקְטִי—שָׂכַר לוֹ עַיִר בֶּן־אֲתוֹנוֹת בַּכְּפָר הַקָּרוֹב וַיַּרְכֵּב עָלָיו אֶת חֲנִיכוֹ הַצָּעִיר, הִיא מִרְיָם. וְכֵן עָבְרוּ אֶת הֶהָרִים הַגְּדוֹלִים, הַמַּגְבִּילִים כַּיּוֹם אֶת קַשְׁטִילְיָה הַיְשָׁנָה וְהַחֲדָשָׁה, וַיִּסְעוּ לְמַסָּעָם מִבְּלִי דַבֵּר דָּבָר — וּמְגַמַּת פְּנֵי שְׁנֵיהֶם אֶל עֵמֶק־הָאֲרָזִים, שֶׁשָּׁם קִוּוּ לִמְצֹא מְנוּחָה שְׁלֵמָה.

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ סָרוּ אֶל כְּפַר אֶחָד קָטָן, אֲשֶׁר הָרִים סָבִיב לוֹ, וְהִנֵּה קָם שָׁאוֹן וַיֵּהוֹם כָּל הַכְּפָר לִקְרַאת בּוֹאָם ! וְאֶחָד מִנִּכְבַּדֵּי הָאִכָּרִים וּפֶרֶץ שְׁמוֹ מִהֵר לִקְרַאת אַמְבְּרוֹזִיוּס הַכֹּהֵן וַיְבַקְשֵׁהוּ לָסוּר אֶל בֵּיתוֹ, אֲשֶׁר בּוֹ חוֹלֶה נֹגַע מְשֻׁוַּע, כִּי יָבִיאוּ לוֹ אַחַד הַכֹּהֲנִים לְהִתְוַדּוֹת לְפָנָיו עַל פִּשְׁעוֹ הָרָב. הַנֹּגַע הַזֶּה נִמְצָא פָּצוּעַ וּמֻשְׁלָךְ בִּבְאֵר נִשְׁבָּרָה עַל יַד הַדֶּרֶךְ הַהוֹלֵךְ לְשִׁיגוֹבְיָה — כֵּן סִפֵּר פֶּרֶץ — וְאֶל נָכוֹן

1) צעדיהם

חָלוּ בוֹ יְדֵי מְרַצְּחִים, אֲשֶׁר זָמְמוּ לָקַחַת נַפְשׁוֹ, וּלְמַעַן הַסְתִּיר פָּעֳלָם הִשְׁלִיכוּהוּ הַבּוֹרָה. וְהִנֵּה עָבְרוּ אִכָּרִים, וּכְשָׁמְעָם אֶת יִלְלַת הָאֻמְלָל, מָשׁוּהוּ מִתּוֹךְ הַבְּאֵר וַיְבִיאוּהוּ אֶל הַכְּפָר. בָּרִאשׁוֹנָה שָׁב רוּחוֹ אֵלָיו, גַּם הֵחֵל כִּמְעַט לְהִתְרַפֵּא מִן הַמַּכּוֹת אֲשֶׁר הֻכּוּהוּ, אַךְ יַחַד עִם זֶה הֵחֵל גַּם לְהִתְרַגֵּז וַיִּנָּגֵף בְּקַדַּחַת נוֹרָאָה וְהוּא צוֹעֵק, כִּי יָבִיאוּ לוֹ אַחַד הַכֹּהֲנִים לְהִתְוַדּוֹת לְפָנָיו עַל חַטָּאתוֹ, גַּם יָשִׂים בְּפִיו דָּבָר, הַנָּחוּץ מְאֹד לְהִגָּלוֹת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

הִנֵּה בֵּן שָׂמְחוּ בְּנֵי הַכְּפָר לִקְרַאת אַמְבְּרוֹזְיוּס הַכֹּהֵן, כִּי הָיָה לָהֶם כְּצִיר שְׁלוּחַ מִמָּרוֹם לְכַפֵּר עֲוֹן אִישׁ חוֹטֵא וְלִסְלֹחַ לְשָׁב פֶּשַׁע לִפְנֵי מוֹתוֹ. וּפֶרֶץ פִּנָּה מָקוֹם לְאוֹרְחָיו הַנִּכְבָּדִים בַּעֲלִיַּת הַקִּיר. שָׁם הֵבִיא הַכֹּהֵן אֶת אֲמִתַּי חֲנִיכוֹ — כֵּן קָרָא לְמִרְיָם — לְהִנָּפֵשׁ מֵעֲמַל הַדֶּרֶךְ, וְאָז סָר אֶל הַגֹּוֵעַ. וּמִרְיָם עָלְתָה עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָהּ, אַךְ שְׁנָתָהּ נָדְדָה מֵעֵינֶיהָ. נַפְשָׁהּ כָּלְתָה לִרְאוֹת אֶת יוּלְיָאן וְלִשְׁמֹעַ מַה בְּפִיו. וְיוּלְיָאן בָּא הַחַדְרָה לְאִטּוֹ וַיִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בַּעֲדוֹ וַיִּפֶן אֶל מִרְיָם בְּפָנִים זֹעֲפִים וַיִּלְחַשׁ בְּאָזְנָיו לֵאמֹר: „אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא! שִׁמְעִי, בִּתִּי, וְהִשְׁתּוֹמָמִי, כִּי הָאֻמְלָל הַגֹּוֵעַ אֲשֶׁר אֵלָיו נִקְרֵאתִי — —

—הוּא רָצַח נֶפֶשׁ בַּעֲלִי!—מִלְּאָה מִרְיָם אֶת דְּבָרָיו בְּלֵב נִפְעָם–לִבִּי אָמַר לִי זֹאת, בְּשָׁמְעִי אֶת דִּבְרֵי פֶּרֶץ, וְעַתָּה הִנֵּה צִדְקַת דּוֹן פֶּדְרוֹ אוֹר יָצְאָה, וְעָלֵינוּ לְהָחִישׁ עֶזְרָתָהּ לוֹ וּלְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשׁוֹ!

„הָה מִי יוֹדֵעַ, אִם חֶפְצֵנוּ בְּיָדֵנוּ עוֹד יִצְלָח! — עָנָה יוּלְיָאן — הֵן הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַנִי הַחוֹלֶה לְבַל אֶעֶזְבֵהוּ, וְאִם לֹא

אֶשָּׁאֵר אִתּוֹ, תִּטָּרֵף נַפְשׁוֹ עָלָיו — וּמִי יְקַיֵּם עֵדוּת פִּיו אַחֲרֵי מוֹתוֹ ?—אָכֵן לֹא רְחוֹקִים אֲנַחְנוּ מִשִּׁיגוֹבְיָה, כִּי אִם מַהֲלַךְ עֶשְׂרִים שָׁעָה, אֲבָל רַע הַדֶּרֶךְ מְאֹד וְגַם"—

— הֲתִמְצָא לָנוּ הָעֵת ? — שִׂפְּעָה מִרְיָם דְּבָרָיו בְּקֹצֶר רוּחַ — הַגִּידָה לִּי זֹאת וּמְאוּמָה לֹא תַעַצְרֵנוּ עוֹד !

„אִם נִמְצָא צִיר מְמַהֵר וְסוּס אַבִּיר, אֲשֶׁר יְמַהֵר לָרוּץ אֹרַח וְלָבֹא לְשִׁיגוֹבְיָה לְמָחָר, בְּטֶרֶם תָּבֹא הַשָּׁעָה הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה.—אֲבָל אֵיךְ יַרְהִיב אִכָּר בַּעַר עֹז בְּנַפְשׁוֹ לָבוֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְשָׂרֵי הָאֲחֻזָּה, וּלְכַלְכֵּל דְּבָרוֹ בְּטוּב טַעַם, כִּי יִשְׁמְעוּ לוֹ וְיַעֲבִירוּ אֶת עֵת הַמִּשְׁפָּט וְיִשְׁלְחוּ הֵנָּה כֹּהֵן נֶאֱמָן, אֲשֶׁר יִשְׁמַע תּוֹדַת הַגֹּוֵעַ ? דְּעִי, בִּתִּי, כִּי צַר גַּם לִי מְאֹד עַל פֶּדְרוֹ הַצָּעִיר — — — מִי יִתֵּן וְיָכֹלְתִּי, כִּי עַתָּה חַשְׁתִּי אָנֹכִי לַעֲבֹר דֶּרֶךְ ; אַךְ אָנֹכִי לֹא אוּכַל לְעָזְבֵךְ פֹּה לְבַדֵּךְ, וְגַם הַחוֹלֶה חִישׁ יִגְוַע בִּלְעָדַי !"

— אַתָּה תִשָּׁאֵר פֹּה וְאָנֹכִי—גָמְרָה מִרְיָם אֹמֶר—אָבִיא אֶת הַבְּשׂוֹרָה אֶל הַמֶּלֶךְ. מַה תֶּחֱזֶה בִּי, כִּי כֹה נִפְעָמְתָּ ? הֲלֹא אֵין עֵצָה אַחֶרֶת—וְאָנֹכִי לֹא אֶעֶזְבֵהוּ לַמָּוֶת.

„הֲשׁוֹב תָּשׁוּבִי לְהַשְׁלִיךְ נַפְשֵׁךְ מִנֶּגֶד ? קָרָא יוּלְיָאן וַיִּרְגַּז תַּחְתָּיו—הֲלֹא חוֹלָה אַתְּ, וְאִם תְּעֻנִּי בַדֶּרֶךְ כֹּחֵךְ, הֲלֹא תִתַּמִּי לִגְוֹעַ, אוֹ כִּי יַכִּירוּךְ שָׁם הַנּוֹצְרִים וְטָרוֹף יִטְרְפוּךְ בְּאַפָּם! וּמַה לָּךְ, בִּתִּי, וְלָעֶלֶם הַזֶּה, כִּי תְעָרִי נַפְשֵׁךְ לַמָּוֶת בִּגְלָלוֹ זֶה פַּעֲמָיִם ?—

אַל תְּנִיאֵנִי, דוֹדִי, מֵעֲשׂוֹת דְּרָכַי, כִּי דָמוֹ בְּרֹאשִׁי יִהְיֶה, אִם מוֹת יוּמָת—כִּי אָנֹכִי סִבּוֹתִי בְּנַפְשׁוֹ וּמִיָּדִי נִגְזַר !

וַתְּסַפֵּר מִרְיָם לְדוֹדָהּ אֶת כָּל הַמּוֹצְאוֹת אוֹתָהּ וְאֶת כֶּדְרוֹ אֲהוּבָהּ מֵהָחֵל וְעַד כָּלָה.

„אֲהָהּ, ה׳ אֱלֹהִים, לָמָּה תַסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ! — הָגָה יוּלְיַאן בְּרוּחוֹ הַקָּשָׁה, וַיַּסֵּב אֶת פָּנָיו לְבַל תִּרְאֶה מִרְיָם דִּמְעוֹתָיו, - הִנֵּה כֹה כָּלְתָה הָרָעָה לְבֵית אֲבוֹתָי: לְאַבֵּד כָּל זֵכֶר לָמוֹ. וּמֵאִתְּךָ, אֵל זוֹעֵם, הָיְתָה זֹּאת: לְסַכְסֵךְ נַפְשׁוֹת הַצְּעִירִים הָאֵלֶּה וּלְכַלּוֹתָם גַּם יָחַד! הֵן הוּא יַעֲלֶה עַל בָּמַת הַהֲרֵגָה וְהִיא תַעֲלֶה עַל מוֹקְדָה—וְאָנֹכִי אֶשְׁכַּל שְׁנֵיהֶם בְּיוֹם אֶחָד. לֹא!-קָרָא פִתְאֹם, בְּשׁוּמוֹ אֶל מִרְיָם פָּנָיו—לֹא אֶתְּנֵךְ לָלֶכֶת! רַב לָךְ, כִּי נוֹאַלְתְּ עַד כֹּה לָסוּר מֵאַחֲרֵי אֱלֹהַיִךְ וּלְאַהֲבָה עֶלֶם נוֹצְרִי—וְעוֹד תֹּאבִי לָתֵת נַפְשֵׁךְ כָּפְרוֹ וְלָשִׁית עַל חַטָּאתֵךְ נוֹסָפוֹת?—חִדְלִי, מִרְיָם, מֵאַהֲבָה כָּזֹאת, כִּי תֹאבְדִי דֶּרֶךְ וְהִיא לֹא תִצְלָח!"

— אָנֹכִי אֶתֵּן נַפְשִׁי כָּפְרוֹ, כִּי הוּא נָקִי אוֹבֵד, וּמִיָּדִי הָיְתָה זֹּאת לוֹ!—נֶאֱנְקָה מִרְיָם בְּרֶדֶת עֵינֶיהָ פַּלְגֵי מַיִם—אָנֹכִי אֶתֵּן נַפְשִׁי כָּפְרוֹ, כִּי אֲנִי סַבּוֹתִי בְּנַפְשׁוֹ, וְזוּלַת זֹאת אֵין דָּבָר. הַאֲמִינָה לִי, דוֹדִי, כִּי עוֹד מֵרֵאשִׁית נוֹאַשְׁתִּי מִמֶּנּוּ—וּלְעוֹלָם לֹא אֶהְיֶה לוֹ!

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נָגְעוּ עַד נֶפֶשׁ יוּלְיַאן; וְלֹא יָכֹל הַזָּקֵן הַזֶּה עוֹד לְהִתְאַפֵּק וַיִּתֵּן קוֹלוֹ בִּבְכִי תַמְרוּרִים, וַיִּפֹּל עַל צַוְּארֵי בַּת אֲחוֹתוֹ מַחְמַד עֵינָיו וּמַחְמַל נַפְשׁוֹ וַיְחַבְּקֶנָּה וַיְנַשְּׁקֶנָּה וַיְלַחְצֶנָּה אֶל לִבּוֹ. אַחֲרֵי כֵן שָׂם יָדָיו עַל רֹאשָׁהּ וַיְבָרְכֶנָּה בְּשֵׁם אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיהָ, וְנַפְשׁוֹ הִשְׁתַּפְּכָה עָלָיו בִּבְכִי וּתְפִלָּה וְתַחֲנוּנִים. אָז הִתְעוֹרֵר וַיִּבְטַח אוֹתָהּ לָתֵת לָהּ אֶת בַּקָּשָׁתָהּ,

אִם תִּשָּׁבַע לוֹ בַּה', כִּי לֹא תָסִיר אֶת הַתִּלְבֹּשֶׁת אֲשֶׁר עָלֶיהָ וּתְמַהֵר אַחֲרֵי הַשְׁלִימָהּ חֶפְצָהּ לָשׁוּב אֵלָיו עִם פֶּרֶץ, אֲשֶׁר יֶאֱרַח עִמָּהּ לְחֶבְרָה בַּדֶּרֶךְ הַזֹּאת.

וְכַחֲצוֹת הַלַּיְלָה עָמַד צֶמֶד סוּסִים אַבִּירִים חֲבוּשִׁים לָשֵׂאת אֶת הָרוֹכְבִים אֶל מְחוֹז חֶפְצָם. וּפֶרֶץ הִבְטִיחַ לִמְצֹא יָד לוֹ לְהַחֲלִיפָם בַּחֲצִי הַדֶּרֶךְ בְּסוּסִים אֲחֵרִים טֶרֶם יִיעֲפוּ אֵלֶּה וְיֵעָצְרוּ בִמְרוּצָתָם, וְלָבוֹא עִם אַמְתַּי הֶחָנִיךְ הַצָּעִיר לְשִׁיגוֹבְיָה בְּעִתּוֹ וּמוֹעֲדוֹ. עוֹד הַפַּעַם הִשְׁבִּיעַ אַמְבְּרוֹזְיָה הַכֹּהֵן אֶת פֶּרֶץ, לָשׂוּם עֵינוֹ עַל הֶחָנִיךְ הָרַךְ וְהֶעָנֹג, לְבַל יִדָּרֵשׁ לוֹ לְהָנִיעַ אֶת זְרוֹעַ יְמִינוֹ הָרָפָה מְאֹד—אָז בֵּרְכָם לְשָׁלוֹם וְהָרוֹכְבִים עָלוּ עַל סוּסֵיהֶם וּכְרֶגַע נֶעֶלְמוּ מֵעֵינָיו.

רַק שְׁתֵּי פְעָמִים עָמְדוּ הָרוֹכְבִים עַל דַּרְכָּם לָתֵת לְסוּסֵיהֶם מַרְגּוֹעַ כִּמְעַט וּלְהָשִׁיב רוּחָם, וּבַשָּׁעָה הַשִּׁשִּׁית בַּבֹּקֶר בָּאוּ אֶל הַמָּלוֹן אֲשֶׁר אָמַר פֶּרֶץ. שָׁם הֶחֱלִיפוּ אֶתסוּסֵיהֶם וַיָּחֵלּוּ לִסְעֹד לִבָּם בְּלֶחֶם וּפְרִי קָיִץ. וּבַעַל הַמָּלוֹן בָּאוּ שָׁאַל אֶת פִּיהֶם: אָנָה פְנֵיהֶם מוּעָדוֹת?

„לְשִׁיגוֹבְיָה אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים בְּמַלְאֲכוּת אַמְבְּרוֹזְיָה אָבִינוּ לִמְצוֹא חֵפֶץ וּלְדַבֵּר דָּבָר" — עָנָה פֶרֶץ בְּהַרְכִּיבוֹ אֶת הֶחָנִיךְ עַל סוּסוֹ.

— לוּ קִדַּמְתֶּם לָצֵאת, אֲזַי לֹא אֵחַרְתֶּם הַמּוֹעֵד וּרְאִיתֶם שָׁם גְּדוֹלוֹת וְנִצּוּרוֹת—אָמַר בַּעַל הַמָּלוֹן.

„וּמָה הֵן?" שָׁאַל פֶּרֶץ בְּחָפְזוֹ.

— הַאָמְנָם לֹא תֵדְעוּ מְאוּמָה מֵהַחֲדָשָׁה, אֲשֶׁר תִּהְיֶה הַיּוֹם בָּעִיר?—עָנָה הַנִּשְׁאָל—הֲלֹא יוֹם מִשְׁפָּט וָמָוֶת הוּא הַיּוֹם

הַזֶּה לַשַּׂר דִי שִׁיבִילְיָה, אֲשֶׁר רָצַח אֶת נֶפֶשׁ דוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס; וְגַם אֲנִי סַרְתִּי בְּכָל אַוַּת נַפְשִׁי לִרְאוֹת אֶת הַמַּחֲזֶה הַזֶּה, לוּלֵא — — —

פִּתְאֹם נֶאֶנְקָה מִרְיָם, וּפֶרֶץ מִהֵר לְהַחֲזִיק בִּזְרוֹעוֹתָיו אֶת הֶחָנִיךְ, אֲשֶׁר צָנַח מֵעַל סוּסוֹ מִפַּחַד פִּתְאֹם. „קָדִימָה!— קָרְאָה מִרְיָם בְּלֵב נוֹאָשׁ - נְמַהֵר נָחִישָׁה דַרְכֵּנוּ לְבַל נַעֲבֹר הַמּוֹעֵד!"

וְהִיא הֵרִיצָה אֶת סוּסָהּ כְּאַיָּלָה שְׁלוּחָה וּפֶרֶץ מִהֵר אַחֲרֶיהָ. וּבַעַל הַמָּלוֹן הִבִּיט אַחֲרֵי הָרוֹכְבִים וַיְקַנֵּא בָהֶם מְאֹד עַל הָעֹנֶג הַשָּׁמוּר לָהֶם בְּמַחֲזֵה הַיּוֹם הַזֶּה.

הָרוֹכְבִים מִהֲרוּ לָרוּץ אֹרַח וַיַּעַבְרוּ הָרִים וּבְקָעוֹת, נְהָרִים וְשָׂדוֹת, יְעָרִים וַאֲגַמִּים. מִהֲרוּ וַיָּרוּצוּ בְּלִי חָשָׂךְ, וּמִרְיָם הִרְגִּישָׁה, כִּי הֵחֵל כֹּחָהּ לְעָזְבָה וַתִּלְפֹּת בְּרֶסֶן סוּסָהּ וַתִּקְשְׁרֵהוּ וַתְּחַזְּקֵהוּ אֶל מָתְנֶיהָ. וּפֶרֶץ דָּפַק אֶת הַסּוּסִים הַקַּלִּים כִּנְשָׁרִים.

פִּתְאֹם הֵרִימוּ שְׁנֵיהֶם קוֹלָם — כִּי מֵרָחוֹק נִרְאוּ לָהֶם רָאשֵׁי מִגְדְּלֵי הָעִיר שִׁיגוֹבְיָה, וּמִרְיָם נָשְׂאָה עֵינֶיהָ דָרוֹמָה, וַתֵּרֶא, כִּי עוֹד לֹא עָלְתָה הַשֶּׁמֶשׁ עַד הַצָּהֳרָיִם. אֲבָל עוֹד כִּבְרַת אֶרֶץ לְבוֹאָם הָעִירָה וְהַסּוּסִים הֵחֵלּוּ לָכֹף רֹאשָׁם, בִּרְכֵּיהֶם פָּקוּ, רַגְלֵיהֶם רָפוּ וְלִרְגָעִים כָּשְׁלוּ בִּמְרוּצָתָם. אַךְ פֶּרֶץ דָּפַק בָּם בְּחָזְקָה וּמִתִּגְרַת יָדוֹ הִתְאַמְּצוּ לַחְגֹּר שְׁאֵרִית כֹּחָם, לְהָבִיא אֶת רוֹכְבֵיהֶם אֶל מְחוֹז חֶפְצָם. וְנֶפֶשׁ מִרְיָם עָיְפָה לַמָּוֶת. זֵעָה קָרָה כִּסְּתָה אֶת כָּל בְּשָׂרָהּ. בֵּין כֹּה וָכֹה עָבְרוּ אֶת הַשַּׁעַר הָרִאשׁוֹן וּמֵרֹאשׁ גְּבָעוֹת רָאוּ אֶת הָעִיר

הַגְּדוֹלָה וְהַמַּעֲטִירָה, וְאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ קָרוֹב לָהֶם כִּמְטַחֲוֵי קָשֶׁת. רָאוּ הָרוֹכְבִים וַתְּחִי רוּחָם. פִּתְאֹם נִשְׁמַע קוֹל שָׁאוֹן וְרַעַשׁ תֻּפִּים, הֲמוֹן אָדָם כְּגַלֵּי יָם פָּרְצוּ וַיַּעֲבֹרוּ, וְעַל מִגְרַשׁ קַאלִּי־סוֹלִידַאד נִרְאוּ רִבְבוֹת רָאשֵׁי אָדָם דְּחוּקִים יַחְדָּו וּבְתוֹכָם בָּמָה גְדוֹלָה וּגְבוֹהָה, הִיא בָּמַת הַהֲרֵגָה. וְהִנֵּה גְדוּד אַנְשֵׁי חַיִל חֲמוּשִׁים מוֹבִילִים אִישׁ אָסוּר בִּכְבָלִים וְהֵם הוֹלְכִים וּקְרֵבִים אֶל עֵמֶק הֶחָרוּץ — זֹאת רָאוּ שְׁנֵי הָרוֹכְבִים וַיַּרְעִישׁוּ סוּסֵיהֶם אֶל אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ. וּמִרְיָם לֹא הֵסַבָּה עֵינֶיהָ מֵרְחוֹב הַמִּשְׁפָּט, וְהִנֵּה עָלוּ אֲנָשִׁים אֲחָדִים עַל הַבָּמָה — וּמֵרֹאשׁ הַמִּגְדָּל הִשְׁמִיעַ הַפַּעֲמוֹן הַגָּדוֹל בְּצִלְצֵל נוֹרָא אֶת הַשָּׁעָה הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה.

כז.

עַד הָרֶגַע הָאַחֲרוֹן קִוּוּ פֶּרְדִינַאנְד וְאִיזַבֶּלָּה לְהַצִּיל נֶפֶשׁ דוֹן פֶּדְרוֹ, אַךְ תִּקְוָתָם הָיְתָה לְמַפַּח נֶפֶשׁ־כִּי בָא יוֹם הַפְּקֻדָּה. שָׁעָה שָׁעָה חָלְפָה עָבָרָה, וְעוֹד לֹא נִרְאוּ פְּנֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ צִדְקַת דִּי שִׁיבִילְיָה כִּי נִתְפַּשׂ הָרוֹצֵחַ. סָרִים וְזוֹעֲפִים הָלְכוּ שְׁנֵיהֶם בְּהֵיכַל אַרְמוֹנָם הֵנָּה וָהֵנָּה וְאֵין דּוֹבֵר דָּבָר, כִּי גָדַל יְגוֹנָם וְלִבָּם כַּיָּם נִגְרָשׁ. וְהִנֵּה רָעֲשׁוּ הַמִּגְדָּלוֹת וְהַפַּעֲמוֹנִים נָתְנוּ קוֹל, כִּי בָא הַקֵּץ לְחַיֵּי פֶּדְרוֹ.

לְקוֹל זֶה נִתַּר לֵב הַמֶּלֶךְ מִמְּקוֹמוֹ וַיִּקְרָא: „הִנֵּה מוֹת רְשָׁעִים תְּמוֹתֵת הַפַּעַם נֶפֶשׁ יְקָרָה בְּעֶצֶם תֻּמָּהּ — אַךְ נוֹרָא מִשְׁפַּט אֵל בָּאָרֶץ וַעֲלִילוֹתָיו נִפְלְאוּ מִמֶּנּוּ!"... עוֹד מִלָּתוֹ עַל לְשׁוֹנוֹ, עוֹד הַפַּעֲמוֹנִים הוֹמִים לְקוֹלָם הָאַחֲרוֹן, וְהִנֵּה נִשְׁמְעָה הֲמוּלָּה גְדוֹלָה הַהוֹלֶכֶת וּקְרֵבָה מִן הֶחָצֵר אֶל הָאוּלָם. כְּחֵץ מִקֶּשֶׁת מִהֵר הַמֶּלֶךְ אֶל פֶּתַח הָאוּלָם וַיִּפְתַּח דַּלְתוֹתָיו לְהַקְשִׁיב קָשֶׁב.

„הִנֵּה אִישׁ מְבַקֵּשׁ לִרְאוֹת פָּנָי! — קָרָא כַּעֲבוֹר רֶגַע — קוּמִי, אִיזַבֶּלָּה, וּלְכִי אַחֲרָי!" — הוּא טֶרֶם יֵצֵא וְחָנִיךְ צָעִיר מִכְּמָרֵי הַבֶּנֶדִיקְטִים הִתְנַפֵּל אֶל תּוֹךְ הָאוּלָם וַיִּקְרָא בַּחֲרָדָה וּבְקֹצֶר רוּחַ, כִּמְעַט לֹא נִשְׁמַע קוֹלוֹ: „פֶּדְרוֹ הַצַּדִּיק! נִמְצָא הָרוֹצֵחַ! הוּא גֹוֵעַ בַּעֲוֹנוֹ מַהֲלַךְ עֶשְׂרִים שָׁעָה מִפֹּה. שִׁלְחוּ שָׁמָּה וְיִתְוַדֶּה בְּטֶרֶם יָמוּת! הֲלֹא הַבָּמָה עֲרוּכָה... יְדֵי הַהוֹרֵג נְטוּיוֹת... עִצְרוּהוּ, עִצְרוּהוּ! פֶּן תְּאַחֵרוּ!"...

וְלֹא יָסַף הֶחָנִיךְ לְדַבֵּר מִקֹּצֶר רוּחַ, וַיּוֹרֶה בְּיָדוֹ עַל הָאִכָּר אֲשֶׁר בָּא אַחֲרָיו, כִּי יִתֵּן עֵדוּתוֹ גַּם הוּא! אַךְ לַשָּׁוְא נָעוּ שְׂפָתָיו הַחֲרֵדוֹת, כִּי קוֹלוֹ לֹא נִשְׁמָע. עָיֵף וְיָגֵעַ אָחַז בִּידֵי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי הַצָּבָא הַקְּרוֹבִים אֵלָיו וַיִּצְנַח לָאָרֶץ, כִּי כָשַׁל כֹּחוֹ וּלְחָיָיו כַּשֶּׁלֶג הִלְבִּינוּ.

וְכִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּפָג לִבּוֹ, וַיְמַהֵר וַיִּתֵּן צָו לְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי הַחַיִל שׁוֹמְרֵי רֹאשׁוֹ. וְהָאִישׁ רָץ כַּבָּרָק אֶל חֲצַר הָאַרְמוֹן וַיַּגֵּד דְּבָרוֹ לָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר פָּגַשׁ בִּמְרוּצָתוֹ, וְזֶה הִשְׁמִיעַ קוֹלוֹ לַשֵּׁנִי וְהַשֵּׁנִי לַשְּׁלִישִׁי, וְכֵן עָבְרָה מִצְוַת הַמֶּלֶךְ מִפֶּה לָפֶה, וּכְעַל כַּנְפֵי רוּחַ דָּאֲתָה בֵּין אַלְפֵי אָדָם עַד

בּוֹאָהּ אֶל אָזְנֵי דוֹן פֵּילִיקְס דִּי אִיסְטַבַּן, אֲשֶׁר מִהֵר וַיְצַו לַהוֹרֵג לֶאֱסֹף יָדָיו וְלַעֲצֹר בְּמַעֲשֵׂהוּ.

„מָה הַמַּעֲצוֹר הַזֶּה לָנוּ ?" שָׁאַל רֹאשׁ הָאַחֲוָה הַקְּדוֹשָׁה אֲשֶׁר עָמַד עַל מִשְׁמַרְתּוֹ עַל יַד הַבָּמָה.

„הַבִּיטוּ שָׁמָּה וְהַאֲזִינוּ דָּבָר" עָנָה דוֹן פֵּילִיקְס, בְּהַכִּירוֹ אֶת אִישׁ הַחַיִל, אֲשֶׁר רָץ אֲלֵיהֶם וַיִּשְׁמַע בְּרַעַם קוֹלוֹ אֶת דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר :

„מְהֻלָּל שֵׁם ה'! דוֹן פֶּדְרוֹ הַצַּדִּיק, נִמְצָא הָרוֹצֵחַ !"

וְקוֹל הֵידָד נִשְׁמַע בָּרֶגַע הַזֶּה מִפִּיּוֹת רִבְבוֹת אָדָם בְּרַעַשׁ וּשְׁאוֹן תְּרוּעָה, כְּרַעַם נוֹרָא הַמִּתְגַּלְגֵּל בֵּין הַרְרֵי עֹז, שֶׁשָּׁם רִבְבוֹת צוּרִים וּסְלָעִים יִרְעֲשׁוּ יִרְגְּזוּ בַּעֲנוֹתָם אַחֲרָיו בְּהֵד קוֹלָם.

רַעַשׁ הַקּוֹל הַזֶּה הִגִּיעַ לְאָזְנֵי דוֹן פֶּדְרוֹ בָּרֶגַע אֲשֶׁר נָגְעָה בּוֹ יַד הַהוֹרֵג לָקַחַת נַפְשׁוֹ, אַךְ מִכָּל הַמְּהוּמָה לֹא הֵבִין מְאוּמָה, כִּי אָבְדוּ עֶשְׁתְּנוֹתָיו וְלִבּוֹ עֲזָבָהוּ. גַּם בִּקְרֹא אֵלָיו דוֹן פֵּילִיקְס בְּקוֹל צָהֳלָה : „הִתְחַזֵּק וָקוּם, דִּי שִׁיבִּילְיָה, כִּי יָצָא כָאוֹר צִדְקֶךָ!"—לֹא יָכֹל לְהָבִין פֵּשֶׁר הַגְּאֻלָּה וְהַתְּמוּרָה הַזֹּאת, וַיָּנַח יָדוֹ הָרוֹעֶדֶת עַל פְּרַנְצִיסְקוֹ הַכֹּמֶר, וַיַּחְפֹּץ לְהַבִּיעַ אֹמֶר, אַךְ נֶעְתְּקוּ מִמֶּנּוּ מִלִּים, וְהַדִּבֵּר לֹא הָיָה בְּפִיו.

„אָכֵן, בְּנִי יַקִּירִי ! — אָמַר הַכֹּהֵן הַנִּכְבָּד — הִנֵּה נִרְצָה עֲוֹנְךָ וְחֶסֶד ה' עָלֶיךָ נִגְלָה. לֹא לַשָּׁוְא הִתְפַּלַּלְנוּ, כִּי הִגִּידוּ שָׁמַיִם צִדְקֶךָ וְהָרוֹצֵחַ הִנֵּה נִמְצָא !

לַדְּבָרִים הָאֵלֶּה שָׁב רוּחַ פֶּדְרוֹ אֵלָיו וְכָל חוּשָׁיו בּוֹ הִתְעוֹרָרוּ—וַיִּפֹּל עַל צַוְּארֵי הַכֹּהֵן וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיֵּבְךְּ.

וְכִרְאוֹת הַמֶּלֶךְ כִּי כָשַׁל כֹּחַ הֶחָנִיךְ לִפְצוֹת פֶּה וּלְדַבֵּר דָּבָר, פָּנָה אֶל פֶּרֶץ הָאִכָּר, אֲשֶׁר בָּא עִמּוֹ, וַיִּשְׁאָלֵהוּ פֶּשֶׁר דָּבָר: אֵיךְ נִמְצָא הָרוֹצֵחַ וּמֵאַיִן נוֹדַע, כִּי הוּא זֶה? אֲבָל הָאִכָּר לֹא יָדַע מְאוּמָה, בִּלְתִּי אִם כִּי הִשְׁתּוֹמֵם אַמְבְּרוֹזְיָה הַכֹּהֵן הַצַּדִּיק לַמִּקְרֶה הַזֶּה, בְּהִנָּתֵן הָאִישׁ עַל יָדוֹ לְכַלְכֵּל מַחֲלָתוֹ, וַיִּקְרָא: אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא! גַּם אָמַר, כִּי לֹא בְשִׁגָּעוֹן הִבִּיעַ הַחוֹלֶה חֶפְצוֹ, כִּי יִוָּדְעוּ לַמֶּלֶךְ דְּבָרָיו בְּהִתְוַדּוֹתוֹ. וּבִהְיוֹת הַדָּבָר נָחוּץ מְאֹד, שָׁלַח אֶת אֲמִתַּי הֶחָנִיךְ הַחַלָּשׁ לְשִׁיגוֹבְיָה, בְּדַעְתּוֹ, כִּי בִכְהֻנָּתוֹ וּמִדְבָּרוֹ הַנָּאוֶה יֵקַל לוֹ לָבוֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. וְאוֹתוֹ צִוָּה לָבֹא אַחֲרָיו וּלְמַלֵּא אֶת דְּבָרוֹ; כִּי נָחוּץ לַמֶּלֶךְ לְמַהֵר וְלִשְׁלֹחַ צִיר נֶאֱמָן אֶל הַכְּפָר הַהוּא, לִשְׁמֹעַ תּוֹדַת הַגֹּוֵעַ, אֲשֶׁר קָרַב קִצּוֹ. גַּם פָּקַד לְמַהֵר וְלָשׁוּב עִם הֶחָנִיךְ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּא, מִבְּלִי הִתְמַהְמֵהַּ בָּעִיר רֶגַע.

אַךְ שׁוּב שָׁבוּ פְרַנְצִיסְקוֹ הַכֹּהֵן וְדוֹן פֵּילִיקְס עִם דּוֹן פֶּדְרוֹ אֶל הֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְדוֹן אַלוֹנְזוֹ דִי אֲגִילַאר יָצָא אֶת הָעִיר בְּרֹאשׁ גְּדוּד אַנְשֵׁי צָבָא וַאֲחָדִים מֵחַבְרֵי הָאַחֲוָה הַקְּדוֹשָׁה, לָבוֹא אֶל הַכְּפָר הַהוּא. וְאֶת הָאִכָּר עָצַר הַמֶּלֶךְ אִתּוֹ, לְחַכּוֹת עַד אֲשֶׁר יַחֲלִיף הֶחָנִיךְ כֹּחַ וְעַד אֲשֶׁר יָשׁוּב דּוֹן אַלוֹנְזוֹ מִדַּרְכּוֹ, אָז יוּבְאוּ לִפְנֵי שָׂרֵי הָאַחֲוָה הַקְּדוֹשָׁה לִשְׁמוֹעַ מַה בְּפִיהֶם וְלַעֲרֹךְ אִמְרֵיהֶם יַחְדָּו.

לְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִתְבּוֹנְנָה אִיזַבֶּלָּה וַתִּדֹּם. אָמְנָם לְקוֹל הֶחָנִיךְ נִבְהֲלָה נַפְשָׁהּ, אַךְ הִתְאַפְּקָה וַתַּעֲצוֹר בְּרוּחָהּ וַתָּשֶׂם לְבָבָהּ לַדְּבָרִים, אֲשֶׁר עוֹד יִקְרוּ וְיֶאֱתָיוּ. אוּלָם בִּרְאוֹתָהּ, כִּי שָׁוְא עָמְלוּ לְהָעִיר אֶת אֲמִתַּי הֶחָנִיךְ הַצָּעִיר, קָרְבָה אֵלָיו

וַתְּצַוֵּם לְהִסּוֹג אָחוֹר, בְּאָמְרָהּ, כִּי בֵן יֵקַל לַמִּתְעַלֵּף לִשְׁאֹף רוּחַ. אָז הֵסִירָה מְעַט אֶת הַמִּגְבַּעַת הַחֲבוּשָׁה לְרֹאשׁוֹ. רֶגַע אֶחָד הֵעִיפָה עֵינֶיהָ בְּפָנָיו הַחִוְּרִים, רָאֲתָה מַרְאֵהוּ הַיָּפֶה – וַתַּכִּירֵהוּ.

רַבּוֹת יָגְעָה הַמַּלְכָּה עֲדֵי הִצְלִיחָה לְעוֹרֵר אֶת הֶחָנִיךְ הָאָנוּשׁ מֵעִלּוּף נַפְשׁוֹ. אָז עֲזָבַתְהוּ בִּידֵי עֲבָדֶיהָ וַתִּקְרַב וַתַּעֲמֹד אֵצֶל הַמֶּלֶךְ.

וְהַמֶּלֶךְ פֶרְדִינַאנְד הֵאִיר פָּנָיו אֶל הֶחָנִיךְ וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טוֹבוֹת וַיְבַקְשֵׁהוּ לָגֶשֶׁת אֵלָיו, אַךְ הוּא נִגַּשׁ בְּלִי חֵפֶץ. וְכַאֲשֶׁר שְׁאָלָהוּ הַמֶּלֶךְ, אִם יֵשׁ לוֹ עוֹד מִלִּים אֵלָיו, עָנָה בִּשְׁפַל קוֹלוֹ: כִּי בְּשַׁלַּח הַמֶּלֶךְ צִירָיו אֶל הַכְּפָר הַהוּא לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי הַגּוֹעַ בְּהִתְוַדּוֹתוֹ, הִנֵּה הִשְׁלִים עֲצַת שׁוֹלְחוֹ, וְכָל יִשְׁעוֹ וְחֶפְצוֹ, כִּי יִתְּנֵהוּ הַמֶּלֶךְ בְּחַסְדּוֹ לָשׁוּב עִם פֶּרֶץ אֶל הַכְּפָר הַהוּא, לְהִתְלוֹנֵן בְּצֵל אַמְבְּרוֹזְיָה הַכֹּהֵן מוֹרוֹ וּמְיֻדָּעוֹ.

„כֹּה יִתֵּן ה' וְכֹה יוֹסִיף, אִם תָּמוּשׁ מִפֹּה, גּוֹאֲלִי וּמוֹשִׁיעִי הַצָּעִיר, עַד תִּקַּח תּוֹדָה מִמֶּנִּי עַל חַסְדְּךָ הַטּוֹב?" קָרָא דִּי שִׁיבִּילְיָה בְּרֶגֶשׁ לֵבָב—„הֵן הִשְׁלַכְתָּ נַפְשְׁךָ מִנֶּגֶד לְהַצִּיל אִישׁ זָר מֵחֶרְפָּה וָמָוֶת—לָכֵן הָבָה לִּי יָדְךָ וְהִשָּׁבְעָה לִי לִפְנוֹת אֵלַי מִדֵּי תִמְצָא בִי חֵפֶץ לְבַקֵּשׁ עֶזְרָתִי בַּעַדְךָ, אוֹ בְּעַד אֲחֵרִים, אֲשֶׁר יְשַׁחֲרוּךָ בַּצַּר לָהֶם!"

דּוֹמֵם וּמַחֲרִישׁ נָתַן הַמּוֹשִׁיעַ הַצָּעִיר יָדוֹ לוֹ וּבְיַד פֶּדְרוֹ נָחָה כַּף יַד קְטַנָּה רַכָּה וַעֲנֻגָּה, יַד אַמְתַּי הַצָּעִיר, אֲשֶׁר הִבִּיט אֵלָיו בְּעֵינָיו הַשְּׁחוֹרוֹת וְהַיָּפוֹת. גִּילָה וָרַעַד אֲחָזוּהוּ; וְהוּא נַפְשׁוֹ לֹא יָדַע, בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי חֲנִיךְ הַכְּהֻנָּה מִמִּפְלֶגֶת הַבֶּנֶדִיקְטִים,

איש אֲשֶׁר פַּעַם רָאָהוּ וְלֹא יוֹסִיף – כִּי נְכוֹנָה לְפָנָיו דַּרְכּוֹ בַּקֹּדֶשׁ, וּמַה לּוֹ וּלְעֶזְרָתוֹ הָבֶל?

וַאֲמִתַּי הִתְכּוֹנֵן לְדַרְכּוֹ, גַּם אָחַז בִּידֵי פֶּרֶץ לַעֲזֹב אִתּוֹ אֶת הֵיכַל הַמֶּלֶךְ–וְהִנֵּה מֵאֵן פְרַנְצִיסְקוֹ הַכֹּהֵן לְתִתּוֹ לָשׁוּב וּלְעַנּוֹת בַּדֶּרֶךְ כֹּחוֹ, טֶרֶם יָשׁוּב לְאֵיתָנוֹ. וּבְיֹשֶׁר לְבָבוֹ הִתְנַדֵּב לְאָסְפֵהוּ אֵלָיו וְלַהֲבִיאֵהוּ בְּצֵל קוֹרָתוֹ, לְמַעַן יָנוּחַ יָמִים אֲחָדִים עֲדֵי יַחֲלִיף כֹּחַ וְיוּכַל לָשׂוּם לַדֶּרֶךְ פְּעָמָיו. אַךְ הַמַּלְכָּה מִהֲרָה לְקַדֵּם פָּנָיו וּלְמָנְעֵהוּ מֵחֶפְצוֹ, וַתַּעֲנֵהוּ לֵאמֹר: „הַנִּיחָה לִּי, כֹּהֵן נִכְבָּד, לְכַלְכֵּל אֶת הַיֶּלֶד הַחוֹלֶה הַזֶּה, לָשׂוּם עֵינִי עָלָיו, גַּם לִמְצֹא מַעֲנֶה בְּפִיו עַל הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר אֶשְׁאָלֵהוּ, טֶרֶם אֶתְּנֵהוּ אֶל יְדֵי הָאִכָּר הַזֶּה לַהֲשִׁיבֵהוּ אֶל אַמְבְּרוֹזְיָה הַכֹּהֵן מוֹרוֹ וּמְיֻדָּעוֹ".

„קוּמָה, אָח צָעִיר, וּלְכָה אַחֲרַי!" הוֹסִיפָה אֲמָרֶיהָ, בִּפְנוֹתָהּ אֶל אֲמִתַּי הַנִּבְהָל, אֲשֶׁר הִתְרַפֵּק עַל פֶּרֶץ בְּחֶרְדַּת לֵבָב. אַךְ מִי יִקְשֶׁה אֶל אִיזַבֶּלָּה מַלְכַּת הָאָרֶץ וְלֹא יְמַלֵּא פְקֻדָּתָהּ? וּבְכֵן יָצָא הֶחָנִיךְ הַצָּעִיר בְּפִיק בִּרְכַּיִם וַיִּתְנַהֵל לְאִטּוֹ לְרַגְלֵי הַמַּלְכָּה, אֲשֶׁר הָלְכָה לְפָנָיו לְהַרְאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ אֶל חֲדַר מְעוֹנָהּ.

כח.

דוּמָם עָבְרוּ שְׁנֵיהֶם אֶת הָאוּלָם וְהַתְּאִים עֲדֵי נִפְתְּחָה דֶּלֶת חֲדַר הַמַּלְכָּה וְהֶחָנִיךְ בָּא אַחֲרֵי אִיזַבֶּלָּה אֶל חֲדַר מִשְׁכָּבְתָהּ. הַמַּלְכָּה לֹא דִבְּרָה מְאוּמָה, כִּי אִם הִשְׁקִיפָה בְּעֵינֶיהָ הַחוֹדְרוֹת אֶל פָּנָיו הַחִוְרִים כַּשֶּׁלֶג. וּמִרְיָם רָאֲתָה, כִּי נִבְעוּ [1] מַצְפּוּנֶיהָ [2] וְאַךְ שָׁוְא תִּתְחַפֵּשׂ עוֹד, וַתַּשְׁלֵךְ אֶת מִגְבַּעְתָּהּ מֵעַל רֹאשָׁהּ וַתִּפּוֹל אַפַּיִם אַרְצָה לְרַגְלֵי הַמַּלְכָּה וַתִּתְחַנֵּן לָהּ לָחוּס עָלֶיהָ כְּרֹב חַסְדָּהּ.

„לָמָּה רִמִּיתִנִי מִרְיָם? – קָרְאָה הַמַּלְכָּה בְּרֹגֶז – מֶה הָיָה לָּךְ, כִּי לַבְּקָרִים תְּשַׁנִּי טַעְמֵךְ? לָמָּה נַחְבֵּאת לִבְרֹחַ מִפָּנַי וּמַדּוּעַ זֶה הִתְחַפַּשְׂתְּ לְהוֹלִיכֵנִי שׁוֹלָל?

אַךְ לֹא יָכְלָה מִרְיָם לַעֲנוֹת, כִּי נֶעֶצְרוּ מִלֶּיהָ מֵעָקַת לִבָּהּ וּבִכְיִ תַמְרוּרִים.

„לָמָּה תֶּחֱשִׁי מִמֶּנִּי? – הוֹסִיפָה הַמַּלְכָּה וַתְּחַנֵּן קוֹלָהּ, כְּשׁוֹךְ חֲמָתָהּ–הַגִּידִי נָא לִי, מִרְיָם: לָמָּה נֶחְפַּזְתְּ לִבְרֹחַ מִפָּנַי? הַאָמְנָם דִּמִּית, כִּי אָשִׁיב דְּבָרַי אָחוֹר וְלֹא אֶתְּנֵךְ עוֹד לַחֲסוֹת בְּצִלִּי, אַחֲרֵי הַתּוֹדָה אֲשֶׁר נָתַתְּ לְמוֹרַת רוּחִי?

– לֹא בְּחֵפֶץ לֵב נַחְבֵּאתִי מִפָּנַיִךְ, מַלְכָּה רַבַּת חֶסֶד! עָנְתָה מִרְיָם רֹתֵת [3]–אָכֵן אִוִּיתִי לָשֶׁבֶת שְׁבוּיָה אֶצְלֵךְ וְלַחֲסוֹת

1) נגלו. 2) מסתריה. 3) ברעדה.

בְּצִלֵּךְ; אַךְ יְדֵי עָרִיצִים סְחָבוּנִי בְּחָזְקָה אִתָּם. שָׁם עִנּוּנִי לִבְלִי חֹק וַיַּשְׂבִּיעוּ נַפְשִׁי בְּרָעוֹת, אֲשֶׁר לְזִכְרָן יָמוּת לִבִּי בְּקִרְבִּי וּתְכַסֵּנִי פַלָּצוּת. הָהּ, גְּבִרְתִּי הַיְקָרָה! יַסְּרִינִי בַחֲמָתֵךְ אַךְ אַל תַּשְׁלִיכִינִי מֵעַל פָּנַיִךְ אֶל הַמָּקוֹם הַהוּא, כִּי נוֹרָא הוּא!

„מַה זֹּאת תַּבַּעְנָה שְׂפָתַיִךְ, מִרְיָם? מִי זֶה יָעֹז לְצוֹדֵךְ מִבֵּית מְעוֹנִי? אָכֵן נִחַמְתִּי כִּי דָרַשְׁתִּי מִמֵּךְ לַהֲשִׁיבֵנִי דָבָר, כִּי נָסְכוּ בָךְ דִּבְרֵי רוּחַ עִוְעִים וּבְשִׁגָּעוֹן תְּדַבֵּרִי. עוֹד לֹא מָצָאת מְנוּחָה לְנַפְשֵׁךְ. עָלַיִךְ לָשֶׁבֶת בּוֹדֵדָה בְּסֵתֶר חֲדָרִי.”

— לָשֶׁבֶת בָּדָד תְּצַוִּינִי?—צָעֲקָה מִרְיָם בִּמְצוּקַת לְבָבָהּ— הוֹי, גְּבִרְתִּי הַיְקָרָה, חוּסִי נָא כְּגֹדֶל חַסְדֵּךְ וְהַנִּיחִי לִי לְהִשָּׁאֵר אִתָּךְ! אוֹי לִי, כִּי שֻׁדַּדְתִּי פַּעַם בִּידֵי רָשָׁע! לֹא בְעַד אֱמוּנָתִי סְחָבַנִי שָׁמָּה, כִּי אִם לְהִנָּקֵם בִּי בְּזַעַם אַפּוֹ. הָהּ, שָׂרָתִי וּגְבִרְתִּי, אַל נָא תַסְתִּירִי פָּנַיִךְ מִמֶּנִּי: תְּנִינִי נָא לַחֲסוֹת בְּצִלֵּךְ מִפְּנֵי דּוֹן לוּאִיז הָאוֹרֵב לִי, פֶּן אֶפֹּל בְּיָדוֹ שֵׁנִית וְלָנֶצַח נִגְזָרְתִּי!”

„דּוֹן לוּאִיז?! קָרְאָה הַמַּלְכָּה: מַה תְּדַבֵּרִי? רוּחַ רָעָה מְבַעִתְּךְ...

— „הַאֻמְנָם הִשְׁתַּגַּעְתִּי?”—הֵשִׁיבָה הָאֻמְלָלָה, בְּהַעֲבִירָהּ יָדָהּ הַשְּׂמָאלִית עַל רֹאשָׁהּ וּמִצְחָהּ—„אוּלַי כֵן הוּא; אוּלַי אַךְ חֲלוֹם נוֹרָא חָלַמְתִּי — — אֲבָל הַבִּיטִי נָא הֵנָּה, גְּבִרְתִּי: הַאַךְ חֲלוֹם רַע חָלַמְתִּי, אִם לֹא יְדֵי אָדָם נָגְעוּ בִי — מֵאַיִן לִי הַזְּרוֹעַ הַזֹּאת?—” וּפִתְאֹם הִתְחַלְחֲלָה הַמַּלְכָּה וַתִּסֹּג לְאָחוֹר מִפְּנֵי מַרְאֵה עֵינֶיהָ, כִּי הֵסִירָה מִרְיָם אֶת הָאֱסוּר מֵעַל זְרוֹעָהּ הַיְמָנִית, וְהִנֵּה הַזְּרוֹעַ מְדֻכָּאָה וּרְצוּצָה לְאָרְכָּהּ מִן הַשֶּׁכֶם וְעַד הַיָּד.

„הוֹי, יַלְדָּה עֲנִיָּה וְאֻמְלָלָה! — גֶּאֶנְחָה הַמַּלְכָּה וְעֵינֶיהָ מָלְאוּ דִמְעָה — הֲתוּכְלִי לְהַאֲמִין כִּי מִיָּדִי הָיְתָה זֹאת לָּךְ? הַגִּידִי נָא, מַחְמַל נַפְשִׁי, מִי עָשָׂה לָּךְ זֹאת? סַפְּרִי נָא לִי יַקִּירָתִי, כָּל קוֹרוֹתַיִךְ — מִי הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא, אֲשֶׁר נוֹעַז לְהַלְעִיב בָּנוּ וּבְמֶמְשַׁלְתֵּנוּ וְלַעֲשׂוֹת שַׁעֲרוּרִיָּה כָּזֹאת בְּקֶרֶב אַרְצֵנוּ?"

דוֹן לוּאִיז גַרְצִיָּה הוּא! דוֹן לוּאִיז!—הָגְתָה מִרְיָם נִכְאָים בְּהִתְרַפְּקָה עַל הַמַּלְכָּה כְּיֶלֶד יָרֵא וְחָרֵד. הָהּ, הַצִּילִינִי נָא מִכַּף צוֹרְרִי זֶה! גַּם מוּעָקָה גַם מָוֶת נָשֹׂא אֶשָּׂא, אַךְ לֹא אֶת דְּבָרָיו הַנּוֹרָאִים.

„דוֹן לוּאִיז?! — קָרְאָה הַמַּלְכָּה וַחֲמָתָהּ בָּעֲרָה בָהּ — הַגִּידִי נָא, יַלְדָּה אֻמְלָלָה, מִי וּמָה הוּא, כִּי תֹאחֲזֵךְ פַּלָּצוּת, בְּנָשְׂאֵךְ שְׁמוֹ עַל שְׂפָתָיִךְ?"

— הַאֻמְנָם לֹא תֵדְעִי, גְּבִרְתִּי, עַל אוֹדוֹתָיו מְאוּמָה? — שָׁאֲלָה מִרְיָם וַתִּשְׁתּוֹמֵם. הַאַף אָמְנָם לֹא יָדַעַתְּ וְלֹא שָׁמַעַתְּ דָּבָר מֵעֲלִילוֹת הַבִּקֹּרֶת הַנַּעֲלָמָה, הַלּוֹעֶגֶת לְמֶמְשַׁלְתֵּךְ בַּתֵּבֵל וְהָעוֹרֶכֶת מַטְבֵּחַ לִבְחִירֵי עַמְּכֶם, שָׂרֵיכֶם אֲצִילֵיכֶם וְאַלּוּפֵיכֶם? גַּם אֲנִי נָפַלְתִּי בְּרִשְׁתָּהּ. צוֹד צָדוּנִי וַיְבִיאוּנִי בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ. שָׁם הָיָה הוּא הַשַּׂר וְהַשּׁוֹפֵט עָלַי — הוּא הָאוֹרֵב לִי גַּם עַתָּה לְחָטְפֵנִי שֵׁנִית, אִם לֹא תִהְיִי אַתְּ לִי לְמַחֲסֶה עֹז. הָהּ, הַצִּילִינִי נָא מִמַּחֲזֵה הֶעָמָל, הַשּׁוֹד וְהָרֶצַח, אֲשֶׁר נֹכַח פָּנַי הִתְיַצְּבוּ מֵאָז רְאִיתִים—כִּי לֹא יְכִילֵם לֵב אֱנוֹשׁ, לֹא יִרְאֵם אָדָם וָחָי!

„הִנְנִי, בִּתִּי, לְהַצִּילֵךְ! — קָרְאָה הַמַּלְכָּה בְּלֵב סוֹעֵר — הִנְנִי לְאִישׁ הַדָּמִים הַזֶּה. כִּלָּיוֹן חָרוּץ אֶעֱשֶׂה לוֹ! — הַשָּׁקְטִי,

בִּתִּי, גַּם כִּי יְלִידַת אֱמוּנָה שְׂנוּאָה אָתְּ. לֹא יָקוּמוּ רְשָׁעִים עָלַיִךְ לַמִּשְׁפָּט לַעֲשׂוֹת בָּךְ כִּרְצוֹנָם, כִּי אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ– לַדָּבָר הַזֶּה יִסְלַח לִי ה'! – חָלִילָה לִּי מֵעָזְבֵךְ, בִּתִּי, עוֹד אֲשַׁלֵּם נִחוּמִים לָךְ וְתִשְׂמְחִי עַל הַטּוֹב אֲשֶׁר תִּמְצְאִי בָּאָרֶץ מִתַּחַת וּבַשָּׁמַיִם מִמָּעַל"...

*

וְאִיזַבֶּלָּה שָׁאֲלָה כַּמָּה פְּעָמִים אֶת פִּי מִרְיָם מָה הַכֹּהֵן אַמְבְּרוֹזְיָה לָהּ, כִּי דָבְקָה נַפְשָׁהּ אַחֲרָיו. וַתְּכַחֵד מִרְיָם מִמֶּנָּה וְלֹא הִגִּידָה לָהּ, כִּי עַצְמוֹ וּבְשָׂרוֹ הִיא; אַךְ אָמְרָה, כִּי הִרְבּוּ קְרוֹבֶיהָ וּבְנֵי מִשְׁפַּחְתָּהּ לְהֵיטִיב עִמּוֹ וְהוּא נִשְׁבַּע לְגָמְלָם חֶסֶד, כַּאֲשֶׁר תִּמְצָא יָדוֹ, וְעַל כֵּן עָרַב אֶת לִבּוֹ לָבוֹא בְּתַחְתִּיּוֹת אֶרֶץ, מְקוֹם הַבִּקְעָה הַנֶּעְלָמָה לְהַצִּילָהּ מֵרָעָתָהּ, וַיְהִי נָכוֹן לַהֲשִׁיבָהּ אֶל מְקוֹם מוֹלַדְתָּהּ וּבֵית אֲבוֹתֶיהָ שֶׁשָּׁם תִּהְיֶה בְּטוּחָה מִפַּחַד אוֹיֵב וּמְרַגְּלֵי דוֹן לוּאִיז לֹא יַגִּיעוּ אֵלֶיהָ.

„וְאֵיכָכָה הִקְשִׁיחַ גּוֹאֲלֵךְ זֶה לִבּוֹ מִמֵּךְ וַיְשַׁלְּחֵךְ בְּמַלְאֲכוּת כָּזֹאת בְּעוֹדֵךְ חוֹלָה וְכוֹאֶבֶת מִפְּצָעַיִךְ הָאֲנוּשִׁים?" שָׁאֲלָה הַמַּלְכָּה בְּכַלּוֹת מִרְיָם לְסַפֵּר דְּבָרֶיהָ.

— זֹאת עָשָׂה, בַּאֲשֶׁר כֵּן אִוְּתָה נַפְשִׁי — עָנְתָה מִרְיָם — הֵן אָנֹכִי סַבּוֹתִי בְּנֶפֶשׁ דִּי שִׁיבִילְיָה, עַל כֵּן הִמְרִיצַנִי לְבָבִי לְהָחִישׁ לוֹ יְשׁוּעָה כַּאֲשֶׁר יָכֹלְתִּי.

„וְלוּלֵא הִכַּרְתִּיךְ, כִּי מִתְחַפֶּשֶׂת אַתְּ אִתָּנוּ, אֲזַי שַׁבְתְּ עִם פֶּרֶץ הָאִכָּר לְדַרְכֵּךְ וְלֹא נִשְׁאַרְתְּ פֹּה?"

— כֵּן הוּא, גְּבִרְתִּי! — עָנְתָה מִרְיָם בְּאֹמֶץ לְבָבָהּ וּלְחָיֶיהָ חָוָרוּ

וְאִיזַבֶּלָּה שָׂמָה עֵינֶיהָ הַחוֹדְרוֹת בָּאִשָּׁה הַנִּהֱלָאָה הַזֹּאת וַתִּדֹּם. וְאַחֲרֵי כֵן שָׁלְחָה לִקְרֹא אֵלֶיהָ אַחַת מֵאַמְהוֹתֶיהָ הַנֶּאֱמָנוֹת וַתַּפְקֵד עַל יָדָהּ אֶת אַלְמְנַת דּוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס לְשָׁרְתָהּ, אַךְ צִוְּתָה עָלֶיהָ מֵהַגִּיד לְאִישׁ, כִּי שָׁבָה מִרְיָם אֵלֶיהָ וְכִי גָרָה הִיא עַתָּה בְּחַדְרֵי מִשְׁכִּיתָהּ.

כט.

וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֻּגַּד לַמֶּלֶךְ, כִּי הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלַח אֶל הַכְּפָר מְבִיאִים אֶת הַחוֹלֶה אִתָּם לְשִׂיגוֹבְיָה. אָמְנָם הֶעְתִּיקוּ שָׁם אֶת דְּבָרָיו כְּכֹל אֲשֶׁר הִתְוַדָּה לִפְנֵיהֶם, אַךְ בְּחֶרְדַּת לְבָבוֹ מֵאֵן לְהַגִּיד לָהֶם אֶת שֵׁם הָאִישׁ, אֲשֶׁר עַל פִּי פְקֻדָּתוֹ עָשָׂה אֶת הָרֶצַח הַהוּא. גַּם הוֹדִיעָם חֲדָשׁוֹת וּנְצוּרוֹת לֹא פִלְּלוּ לִשְׁמוֹעַ; אַךְ נַפְשׁוֹ כָּלְתָה כִּי תִשְׁמַעְנָה אָזְנֵי הַמֶּלֶךְ אוֹתָן מִפִּיו. עַל כֵּן נוֹעֲצוּ לְמַלֵּא חֶפְצוֹ וְלַהֲבִיאֵהוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

בָּרִאשׁוֹנָה נִקְרָא פֶּרֶץ לְהִשָּׁבַע בַּה', כִּי הָאִישׁ הַזֶּה הַשּׁוֹכֵב לְפָנָיו הוּא אֲשֶׁר נִמְצָא פָּצוּעַ בִּבְאֵר עַל יַד הַדֶּרֶךְ בֵּין כְּפַר מוֹשָׁבוֹ וּבֵין שִׂיגוֹבְיָה. וְהַחוֹלֶה, אֲשֶׁר הָיָה חָבֵר לַבִּקֹּרֶת הַנַּעֲלָמָה, הֵחֵל לְסַפֵּר בַּלָּאט וּבְקוֹל דְּמָמָה אֶת מִקְרֵהוּ הָאָיוֹם וְהַנּוֹרָא.

וְהַמֶּלֶךְ וְכָל הַשָּׂרִים הַנֶּאֱסָפִים נִרְהֲלוּ לְמִשְׁמַע אָזְנָם,

בְּהִוָּדַע לָהֶם, אֵיךְ נֶעֶלְמוּ מֵהֶם לִפְעָמִים רֵעִים אֲהוּבִים, כְּמוֹ בִּלְעָתָם שְׁאוֹל חַיִּים, וְלֹא נוֹדַע מְקוֹמָם אַיֵּה. עַל יַד הַחוֹלֶה יָשַׁב פְרַנְצִיסְקוֹ הַכֹּהֵן וְיָדָיו עַל רֹאשׁוֹ, עֵינָיו שַׁחוּ לָאָרֶץ, לֹא הִשְׁמִיעַ קוֹלוֹ, אַךְ לְבָבוֹ הָמָה לְמִשְׁמַע אָזְנָיו, אֵיךְ יְחַלְּלוּ פָּרִיצִים עָרִיצִים אֶת אֱמוּנָתוֹ מַשְׂאַת נַפְשׁוֹ. וְכִכְלוֹת הַדְּבָרִים יָצָא אָבֵל וַחֲפוּי רֹאשׁ לָבוֹא בְּסֵתֶר חֲדָרוֹ, לְעַנּוֹת בְּצוֹם נַפְשׁוֹ וְלִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ לִפְנֵי ה׳, כִּי יְכַפֵּר עַל עֲוֹן אֶחָיו, אֲשֶׁר הִרְבּוּ לְשַׁחֵת בְּשֵׁם אֱלֹהֵיהֶם וְהוּא לֹא צִוָּה.

בָּרִאשׁוֹנָה חָרַד הַחוֹלֶה בְּדַבְּרוֹ, כְּמוֹ יָרֵא מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם הַמְבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ, אַךְ בַּהַחִלּוֹ לְהִתְוַדּוֹת, הִתְחַזֵּק לְהָרִים קוֹלוֹ, וַיְסַפֵּר כִּי כְחָבֵר נֶאֱמָן הַסְכֵּן הִסְכִּין מֵעוֹדוֹ לִשְׁמוֹעַ לְכָל אֲשֶׁר צִוָּהוּ רֹאשׁ הַמְבַקְּרִים מִבְּלִי שְׁאֹל אֶת פִּיו עַל מַה וְלָמָּה. גַּם בָּעֶרֶב הַהוּא שָׁמַר פְּקֻדָּתוֹ וַיֵּלֶךְ וַיִּתְגַּנֵּב אֶל חֲדַר דִּי שִׁיבִילְיָה וַיִּמְסֹךְ שִׁקּוּי שֵׁנָה בְּיֵין מִשְׁתֵּהוּ, וְכַאֲשֶׁר הֶרְאָה הַשִּׁקּוּי פָּעֳלוֹ עַל הָעֶלֶם הַיָּשֵׁן, גָּנַב אֶת חַרְבּוֹ וַיִּקָּחֶנָּה אִתּוֹ. אַחֲרֵי כֵן אָרַב לְנֶפֶשׁ דּוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס בָּרְחוֹב קַאלִי סוֹלִידַאד וַיָּקָם עָלָיו מֵאַחֲרָיו וַיַּהַרְגֵהוּ בֶּחָרֶב. מִשָּׁם חָשַׁב דַּרְכּוֹ לָשׁוּב וּלְהַשְׁמִיעַ צְעָדָיו בַּחֲדַר דִּי שִׁיבִילְיָה הַנִּרְדָּם, לְמַעַן יִגְדַּל הַחֲשַׁד עַל הָעֶלֶם הַזֶּה — כִּי כֵן צֻוָּה. אַךְ לְבָבוֹ הִכָּהוּ מְאֹד עַל הָרָעָה, אֲשֶׁר עָשָׂה, כִּי זֹאת הָיְתָה לוֹ הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה לִרְצוֹחַ נֶפֶשׁ בִּפְקֻדַּת אֲדוֹנָיו, וְלֹא מָצָא עֹז בְּנַפְשׁוֹ לְבַצַּע מְזִמָּתוֹ. נוֹסַף לָזֹאת הִתְחוֹלֵל רוּחַ סְעָרָה וַיְהִי חֹשֶׁךְ אֲפֵלָה וְלֹא יָדַע דֶּרֶךְ בָּעִיר הַזֹּאת הַזָּרָה לוֹ, וַיָּסָב שְׁוָקִים וּבְלִי דַעַת שָׁב שֵׁנִית אֶל מְקוֹם הָרֶצַח, אַךְ מִפְּנֵי הַסְּעָרָה

עָמַד לְהִסָּתֵר תַּחַת אַחַד הָעֵצִים הַקְּרוֹבִים וְשָׁם רָאָה לְאוֹר הַבָּרָק בְּהִתָּפֵשׂ דּוֹן פֶּדְרוֹ בְּכַף אַנְשֵׁי הַמִּשְׁמָר. אָז שָׁב אֶל אֲדוֹנוֹ לְהַגִּיד לוֹ מִכָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה.

הֶחָבֵר הַזֶּה נִרְעַשׁ מְאֹד מִמַּעֲשֵׂה יָדוֹ וְלִבּוֹ נְגָפָהוּ[1] כִּי לֹא הֵבִין, לָמָּה שָׁלְחָה הַבִּקֹּרֶת הַנֶּעֱלָמָה יָד בְּדוֹן מוֹרַאלִיס הַיָּקָר וְהַיָּשָׁר בָּאָדָם, וְלָמָּה יִשָּׂא דּוֹן פֶּדְרוֹ הַנָּקִי עֲוֹן הָרֶצַח?— מַחְשְׁבוֹתָיו אֵלֶּה גִּלָּה לְאֶחָד מֵרֵעָיו, וְרֵעֵהוּ בָּגַד בּוֹ וַיָּבֵא אֶת דִּבָּתוֹ רָעָה אֶל הַבִּקֹּרֶת הַנֶּעֱלָמָה. וַיְהִי כַּעֲבוֹר יָמִים אֲחָדִים וַיִּפְקֹד עָלָיו רֹאשׁ הַמְבַקְּרִים לֶאֱרֹחַ אִתּוֹ לְחֶבְרָה בַּדֶּרֶךְ. בְּהַרְחִיקָם עֶשֶׂר שָׁעוֹת מִשִּׂיגוֹבְיָה, בָּאוּ לְמָקוֹם בּוֹדֵד וְשָׁמֵם מֵאָדָם. אָז צִוָּהוּ אֲדוֹנָיו לַעֲמוֹד וַיַּגֵּד לוֹ, כִּי בֶן מָוֶת הוּא לְפִי חֻקֵּי הַבִּקֹּרֶת הַנֶּעֱלָמָה, כִּי לֹא שָׁקַד לְמַלֵּא פְקֻדָּתָהּ, וּכְרֶגַע דְּקָרָהוּ בְּחֶרֶב חַדָּה וּמְרוּטָה — — — כְּאֵב פִּצְעוֹ הַנּוֹרָא הֶעִירָהוּ אַחֲרֵי כֵן מֵעִלּוּף נַפְשׁוֹ וַיַּרְא וְהִנֵּה הוּא שׁוֹכֵב בִּבְאֵר עֲמֻקָּה. הָאִכָּרִים אֲשֶׁר עָבְרוּ בַדֶּרֶךְ הַהִיא הוֹצִיאוּהוּ וַיַּעֲלוּ לוֹ אֲרוּכָה. אַךְ מוּסַר כִּלְיוֹתָיו וְזִכְרוֹן כָּל הַנּוֹרָאוֹת אֲשֶׁר רָאָה וַאֲשֶׁר עָשָׂה הֵבִיאוּ יְעַצְמָיו קַדַּחַת וַיַּכּוּהוּ בְּתִמְהוֹן לֵבָב וּבִרְגָעִים אֲשֶׁר שָׁב אֵלָיו רוּחוֹ צָעַק וְקָרָא לְעֶזְרַת אַחַד הַכֹּהֲנִים, אֲשֶׁר יִתְוַדֶּה לְפָנָיו וְהוּא יִשְׁמַע דְּבָרָיו וְיַגִּידֵם לַמֶּלֶךְ.

„וְרֹאשׁ הַמְרַצְּחִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר עַל יָדְךָ הֵבִיא מָוֶת עַל מוֹרַאלִיס וְאֶת דִּי שִׁיבִילְיָה הוֹצִיא לַהוֹרֵג — הַהוּא רְצָחֲךָ נַפְשׁוֹ? הוֹסִיף הַמֶּלֶךְ לִשְׁאֹל.

הָאִישׁ עָנָהוּ, כִּי כֵן הוּא.

---

1) הָיָה לוֹ מוּסַר כְּלָיוֹת.

„וּמַה שְׁמוֹ, כִּי אֵדָע?"

לַשְּׁאֵלָה הַזֹּאת הִתְעַוְּתוּ פְּנֵי הַגֹּוֵעַ וְאֵימָה חֲשֵׁכָה נָפְלָה עָלָיו. וַיִּתְנַשֵּׂא בְּכָל מַאֲמַצֵּי כֹחוֹ וַיֹּאחֶז בְּיָדָיו הָרוֹעֲדוֹת בִּמְעִיל הַמֶּלֶךְ וַיִּמְשְׁכֵהוּ אֵלָיו וַיִּלְחַשׁ בְּאָזְנוֹ לֵאמֹר: „הֵן שְׁמוֹ מְרוֹמָם תַּחַת לְשׁוֹנְכֶם, כִּי צַדִּיק הוּא וְחָכָם בָּאָדָם לְאוֹר יוֹמָם, אַךְ נוֹרָא הוּא וְחָבֵר לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת בְּאִישׁוֹן לָיְלָה, וְדוֹן לוּאִיז גְרַצְיָה זֶה שְׁמוֹ...וַאֲנִי הָרְבִיעִי לְמִסְפַּר הַנְּפָשׁוֹת, אֲשֶׁר הִקְרִיב לַשַּׁחַת"... וְקוֹל הַגֹּוֵעַ נִפְסַק פִּתְאֹם בְּנַחֲרַת גְּרוֹנוֹ, בְּסוּר אֵלָיו הַמָּוֶת וְהַשָּׁבָץ אֲחָזָהוּ. כָּל הַנִּצָּבִים עָלָיו חָרְדוּ וְעָמְדוּ מֵרָחוֹק.

ל.

וְשָׂרֵי הַמֶּלֶךְ נוֹעֲדוּ יוֹם יוֹם לַחְקֹר עֵצָה, אַךְ נוֹכְחוּ כִּי קָצְרָה יָדָם לָקוּם כְּנֶגֶד הַבִּקֹּרֶת הַנַּעֲלָמָה, אֲשֶׁר מִטַּעַם הָאֲפִיפְיוֹר נוֹסְדָה עֲלֵי אָרֶץ. לָכֵן גָּזְרוּ אֹמֶר לְחַכּוֹת עַד יָשׁוּב טוֹרְקְוֵימַדָּה כֹּהֵן הַמַּלְכָּה מִדַּרְכּוֹ, וְלִשְׁמוֹעַ מַה יַּעֲנֶה הוּא עַל זֹאת — כִּי כְבָר יָצָא שְׁמוֹ בָּאָרֶץ. אַךְ לֹא אֵחֲרוּ לַחֲרֹץ מִשְׁפָּט עַל דּוֹן לוּאִיז גְּרַצְיָה, אֲשֶׁר הִשְׁחִית הִתְעִיב עֲלִילָה. וַיִּכְתְּבוּ סְפָרִים בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלָחוּם אֶל כָּל עָרֵי הָאָרֶץ וּכְפָרֶיהָ וַיִּקְרָאוּם בְּרָאשֵׁי הוֹמִיּוֹת לֵאמֹר: „אַחֲרֵי אֲשֶׁר נוֹדְעוּ פִּשְׁעֵי דּוֹן לוּאִיז גְּרַצְיָה — וַעֲלִילוֹתָיו הַנּוֹרָאוֹת, כִּי הֵקִים מְרַצֵּחַ

חֶרֶשׁ עַל דוֹי פֶּרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס לְהַכּוֹתוֹ נָפֶשׁ, אַף בִּקֵּשׁ תַּחְבֻּלּוֹת לְגַל אֶת הָאַשְׁמָה עַל דוֹן פֶּדְרוֹ דִי שִׁיבִילְיָה, וְלָאַחֲרוֹנָה שָׁלַח יָד בְּעַבְדּוֹ עוֹשֵׂה דְבָרוֹ—עַל עֲוֹנוֹת פְּלִילִים כָּאֵלֶּה לֹא יִנָּקֶה, וְכָל בְּנֵי סְפָרַד, מֵרָאשֵׁי נִכְבַּדֵּי הָאָרֶץ עַד צְעִירֵי הָעֲבָדִים, קְרוּאִים הֵם לִהְיוֹת זְרוֹעַ לַמֶּמְשָׁלָה, לְחַפֵּשׂ אֶת הַנָּבָל הַזֶּה בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם וּלְהַסְגִּירֵהוּ אֵלֶיהָ, לְמַעַן תָּשִׁיב לוֹ כִגְמוּלוֹ וְתַחֲרֹץ עָלָיו מִשְׁפַּט מָוֶת.״ הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה עִם תְּמוּנַת אִישׁ הַדָּמִים נִשְׁלְחוּ בְּכָל הֶעָרִים וְהַמְּדִינוֹת, מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ; בָּם רָשְׁמוּ בִּכְתָב אֱמֶת אֶת הָאִישׁ הַזֶּה לְכָל מַרְאֵהוּ וַהֲלִיכוֹתָיו. אַךְ שָׁוְא הָיָה כָּל עֲמָלָם! כִּי נֶעְלַם דוֹן לוּאִיז מֵעֵינֵי כֹל, גַּם עָבְרוּ שָׁבוּעוֹת וִירָחִים וְעִקְבוֹתָיו לֹא נוֹדָעוּ. וּפְרַנְצִיסְקוֹ הַכֹּהֵן הַצַּדִּיק נָסַע רוֹמָאָה לְחַלּוֹת פְּנֵי הָאַפִּיפְיוֹר לִמְחוֹת אֶת הָרָשָׁע הַזֶּה מִסִּפְרוֹ וּלְתִתּוֹ לְחֵרֶם בִּגְלַל אֲשֶׁר חִלֵּל אֶת הַקֹּדֶשׁ וַתְּהִי הָאֱמוּנָה לוֹ כִּכְלִי מַשְׁחִית לַעֲשׂוֹת בָּהּ כָּל תּוֹעֵבָה, אֲבָל הָאַפִּיפְיוֹר אַלֶכְּסַנְדֶּר הַשִּׁשִּׁי, אֲשֶׁר הִסְכִּין גַּם הוּא לַעֲשׂוֹת רָע וּלְנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ, לֹא שָׂם לִבּוֹ אֶל הַכֹּהֵן הַתָּמִים הַמְדַבֵּר בִּצְדָקָה וַיִּשְׂחַק לוֹ וַיֹּאמֶר, כִּי צַר לוֹ, אֲשֶׁר אֵחַר הַכֹּהֵן הַסְּפַרְדִּי לָבֹא אֵלָיו בְּמַלְאֲכוּת מַלְכּוֹ — כִּי כְבָר קִדְּמָהוּ דוֹן לוּאִיז, הָעֶבֶד הַנֶּאֱמָן לְמַמְלֶכֶת הַכֹּהֲנִים בָּאָרֶץ, וַיִּתְנַפֵּל לִפְנֵי כִסֵּא קָדְשׁוֹ וַיִּתְוַדֶּה עַל שְׁגְגוֹתָיו וְחַטֹּאתָיו, גַּם לָקַח מִמֶּנּוּ רָצוֹן וַיִּסְלַח לוֹ וַיְחָנֵּהוּ וַיִּרְצֵהוּ. וְהִנֵּהוּ עַתָּה בְּתֻמָּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ נָכוֹן לָשֶׁבֶת בְּאַרְצוֹ וְלַעֲמוֹד עַל מִשְׁמֶרֶת קֹדֶשׁ, כְּאַחַד הַכֹּהֲנִים הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ.

בְּדֵי רִיק יָגַע פְרַנְצִיסְקוֹ הַכֹּהֵן לְדַבֵּר עַל לֵב הָאֲפִיפְיוֹר לְנָעֵר רָשָׁע עָרִיץ זֶה מִכַּנְפוֹת אֱמוּנָתוֹ, לַשָּׁוְא הוֹכִיחַ לוֹ, כִּי כְּנֶגַע הוּא הַגּוֹכֵל הַזֶּה בְּבֵית אֱלֹהָיו — כִּי לָעַג לוֹ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ הַהוּא וַיַּשְׂבִּיעֵהוּ חֶרְפָּה. וְהַכֹּהֵן הַתָּמִים הַזֶּה שָׁב לְאַרְצוֹ בְּבֹשֶׁת פָּנִים וְנֶפֶשׁ מָרָה, מָלֵא כְלִמָּה וּכְאֵב נֶעְכָּר.

*

וּמִשְׁפַּט דּוֹן פֶּדְרוֹ דִי שִׁיבִילְיָה כָּאוֹר יָצָא, וְשָׂרֵי הַמַּמְלָכָה הָאֲצִילִים וְהַכֹּהֲנִים וְכָל נִכְבַּדֵּי הָעִיר שִׁיגוֹבְיָה הוֹבִילוּ אֶת הָעֶלֶם הַנּוֹשָׁע אֶל בֵּית מִקְדָּשָׁם. שָׁם הוֹדִיעוּ צִדְקָתוֹ בַשַּׁעַר וַיְּשָׁרוּ בִקְהַל עָם וְרוֹזֵן מוֹרַצְיָה חִדֵּשׁ כְּבוֹדוֹ, וַיָּשֶׁב לוֹ אֶת אוֹתוֹת הַגְּדֻלָּה וְהַתִּפְאֶרֶת, אֲשֶׁר הֵסִירוּ מֵעָלָיו בְּיוֹם רָעָה. הַמֶּלֶךְ מְשָׁחָהוּ חֶסֶד וַיְשִׁיבֵהוּ עַל כַּנּוֹ, וּמֵאִיזַבֶּלָּה הוֹבִילוּ שַׁי לוֹ, חֶרֶב־גִּבּוֹרִים יְקָרָה, חֵלֶף הַחֶרֶב הָרִאשׁוֹנָה, אֲשֶׁר אָבְדָה מִמֶּנּוּ.

וּפֶדְרוֹ הִשְׁתַּעֲשַׁע לְמַרְאֵה עַיִן בְּחֶבְרַת הַשָּׂרִים נִכְבַּדֵּי הָעָם אֲשֶׁר קִדְּמוּ פָנָיו בְּאַהֲבָה וְכָבוֹד, אַךְ לִבּוֹ דָּאַב בְּקִרְבּוֹ. בְּעֵינַיִם כָּלוֹת הִבִּיט אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה בְּצֵאתָם אֶת הָאַרְמוֹן, וּפִתְאֹם הִתְחַמֵּק מִתּוֹךְ הָעֵדָה הָעוֹמֶדֶת סְבִיבָיו, וַיִּכְרַע לִפְנֵי הַמַּלְכָּה וַיִּלְחַשׁ לָהּ בַּחֲרָדָה לֵאמֹר: „אִם בְּיַד דּוֹן לוּאִיז הִיא עוֹדֶנָּה, מַהֲרִי נָא לְהַצִּילָהּ, בְּטֶרֶם יָשׁוּב טוֹרְקְוֵימַדָה מִדַּרְכּוֹ—כִּי בְנַפְשָׁהּ הוּא!"

וְהַמַּלְכָּה גַּם הִיא לָחֲשָׁה בְאָזְנוֹ וַתֹּאמַר: „אַל תִּירָא לְנַפְשָׁהּ, כִּי בִמְעוֹן שָׁלוֹם הִיא בוֹטַחַת!" — וּפֶדְרוֹ אָחַז בִּכְנַף מְעִילָהּ וַיִּשָּׁקֶנָּה בְּלֵב רַגָּשׁ.

וַיְהִי בְּעֶרֶב הַיּוֹם הַהוּא וּפֶדְרוֹ עָמַד עַל יַד הַחַלּוֹן וְעֵינָיו בָּחֲנוּ אֶת הַתְּשׁוּרָה הַיְקָרָה אֲשֶׁר כִּבְּדַתְהוּ הַמַּלְכָּה בְּיוֹם רָצוֹן זֶה. הוּא אָחַז בְּנִצַּב חַרְבּוֹ הַחֲדָשָׁה, הַמְעֻלָּף סַפִּירִים וְכָל אֶבֶן יְקָרָה וַיּוֹצִיאֶנָּה מִתַּעְרָהּ, וְהִנֵּה הֵאִירוּ פָנָיו לְנֹגַהּ בְּרַק הַלַּהֶבֶת הַחַדָּה וְהַמְמֹרָטָה, וּפִסַּת גִּלָּיוֹן קְטַנָּה נָפְלָה מֵעַל פִּי הַחֶרֶב אָרְצָה. וַיְמַהֵר פֶּדְרוֹ לַהֲרִימָהּ וַיִּפְתָּחֶנָּה בְּיָדַיִם רוֹעֲדוֹת וְלֵב נִפְעָם, וַיִּמְצָא בָהּ כָּתוּב לֵאמֹר:

„הַטּוּרִים הָאֵלֶּה יְגַלּוּ אֶת אֹזֶן דִּי שִׁיבִילְיָה, כִּי
„שָׁגָה הָאוֹהֵב בַּפַּעַם הַזֹּאת לְמַרְאֵה עֵינָיו, וְעֵינֵי אִשָּׁה
„הֵיטִיבוּ לִרְאוֹת מִמֶּנּוּ: כִּי הִנֵּה הָאִשָּׁה, אֲשֶׁר נָשָׂא
„אֵלֶיהָ עֵינָיו, הָיְתָה יְשׁוּעָתוֹ בְּעֵת צָרָה וַתַּצֵּל חַיָּתוֹ
„וּכְבוֹדוֹ בְּחֵרֶף נַפְשָׁהּ. אַךְ בְּטוּחָה הִיא מִפַּחַד רָעָה,
„בַּחֲסוֹתָהּ בְּצֵל הַמַּלְכָּה אֵשֶׁת חַסְדָּהּ. — יֵדַע זֹאת הַגִּבּוֹר
„הַנּוֹשָׁע וְיִתֵּן מַרְגּוֹעַ לְנַפְשׁוֹ. רַק יִשָּׁאֵר הַדָּבָר לְסוֹד
„כָּמוּס עִמּוֹ וְלֹא יֵדָעֶנּוּ אִישׁ זוּלָתוֹ!

אִיזַבֶּלָּה".

וּפֶדְרוֹ שָׁנָה וְשִׁלֵּשׁ לִקְרֹא אֶת הַדְּבָרִים, וְלִבּוֹ הָמָה וְעֵינָיו הֵפִיקוּ שִׂמְחָה וָגִיל. עַתָּה נוֹדַע לוֹ כִּי הֶחָנִיךְ הָרַךְ וְהֶעָנֹג, אֲשֶׁר הֶעֱרָה כֹּחוֹ לְמַעֲנוֹ, הִנֵּה הוּא — מִרְיָם מַשְׂאַת נַפְשׁוֹ. וּמַה מְּאֹד נִכְסַף לִכְרֹעַ לְרַגְלֶיהָ וּלְהָשִׁיב תּוֹדוֹת לָהּ עַל כָּל אֲשֶׁר גְּמָלַתְהוּ בְּרֹב חַסְדָּהּ. וּבְזָכְרוֹ אֶת הָרָעָה הַצְּפוּיָה לְמִרְיָם, עֵת יָשׁוּב טוֹרְקְוֶימַדָה הַכֹּהֵן מִדַּרְכּוֹ, הִתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ מְאֹד, וְרַק תִּקְוָתוֹ עוֹדַדַתְהוּ, כִּי לֹא תָשִׁיב מִרְיָם פְּנֵי

איזַבֶּלָה וְתִשְׁכַּח לְמַעֲנָה אֶת בְּרִית אֲבוֹתֶיהָ וְתָמִיר דָּתָהּ, אוֹ אָז תִּהְיֶה לוֹ לְאִשָּׁה וַיַּחְדָּו יִרְאוּ בַטּוֹבָה וְיִחְיוּ בַנְּעִימִים.

לא.

וְהָעִיר שִׂיגוֹבְיָה חִכְּתָה לְבֹא טוֹרְקְוִימַדָה הַכֹּהֵן בְּשׁוּבוֹ מִמַּסְעוֹתָיו. עַד מְהֵרָה הוֹדִיעוּהוּ מִכָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה, אֲבָל הוּא לֹא נִבְהַל בְּשָׁמְעוֹ עֲלִילוֹת הַבִּקֹּרֶת הַנֶּעֱלָמָה, וְקָם נֶגֶד עֲצַת הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה, אֲשֶׁר אָמְרוּ לְבָעֵר אֶת הַמֶּמְשָׁלָה הַזֹּאת מִקֶּרֶב אַרְצָם. וַיּוֹכַח לָהֶם, כִּי עוֹד נָחוּץ לָתֵת יָדַיִם לָהּ, לְמַעַן תְּהִי כְלִי חֵפֶץ בְּיַד אֱלֹהָיו לְהַגְדִּיל אֱמוּנָתוֹ וּלְהַאְדִּירָהּ. וְכִי תַחַת בִּקֹּרֶת נֶעֱלָמָה דָּרוּשׁ לְהָקִים מִשְׁפַּט קֹדֶשׁ בַּגָּלוּי, לְמַעַן יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל, כִּי מֵאֵת מֶלֶךְ סְפָרַד הָיְתָה זֹאת לְהַגְדִּיל שֵׁם אֱלֹהָיו וְלָתֵת בַּגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ. בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִטָּה אֶת לֵב הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו. אָז שָׂם אֶל הַמַּלְכָּה פָּנָיו וַיּוֹכִיחֶנָּה, כִּי דָרוּשׁ לָהּ לִדְאֹג לְנַפְשׁוֹת עַמָּהּ כְּדַאֲגַת אֵם רַחֲמָנִיָּה, וְעָלֶיהָ לְהָרִים קֶרֶן אֱמוּנָתָהּ וּלְהַחֲזִיק בְּמָעֻזָּהּ.

וְאִיזַבֶּלָה גִּלְּתָה לְכֹהֲנָהּ אִישׁ סוֹדָהּ אֶת כָּל הַקּוֹרוֹת אֶת מִרְיָם עַד כֹּה. וַיִּהְיוּ לוֹ אֲמָרֶיהָ לְרָצוֹן, בְּהַגִּידָהּ לוֹ מַחֲשַׁבְתָּהּ, כִּי נְכוֹנָה הִיא לְסַפֵּחַ אֶת הַנִּדָּחָה הַזֹּאת אֶל עַמָּהּ וֶאֱמוּנָתָהּ. אַךְ דָּרַשׁ מִמֶּנָּה לְבַצַּע חֶפְצָהּ זֶה בְּחֶזְקַת הַיָּד. וְכַאֲשֶׁר הִתְחַנְּנָה

אִיזַבֶּלָּה עַל נֶפֶשׁ הָאִשָּׁה הָאֻמְלָלָה וְהָרָפָה הַזֹּאת, רָעֲמוּ [1] פְּנֵי הַכֹּהֵן וַיְמַלֵּא פִּיו תּוֹכָחוֹת. וּדְבָרָיו חָזְקוּ עַל אִיזַבֶּלָּה אַף יָכְלוּ לָהּ. וַתַּבְטִיחֵהוּ נֶאֱמָנָה, כִּי אִם לֹא תֵאוֹת מִרְיָם לַעֲצָתָהּ הַטּוֹבָה וְלֹא תִשְׁמַע לַכֹּהֲנִים בְּדַבְּרָם אֵלֶיהָ רַכּוֹת, אָז תַּקְשִׁיחַ לִבָּהּ מִמֶּנָּה וְתִתְּנֶנָּה בִּידֵי מְקַנְאֵי הַדָּת. אַךְ בְּלִבָּהּ קִוְּתָה, כִּי עוֹד תַּצְלִחַ לְבַצֵּעַ חֶפְצָהּ בְּדֶרֶךְ הָרַחֲמִים.

וְאֶרֶץ סְפָרַד נָחָה וְשָׁקֵטָה. וַיִּמְצָא פֶּרְדִינַאנְד הָעֵת נְכוֹנָה לְבַצֵּעַ חֶפְצוֹ וְלַעֲלוֹת עַל בְּנֵי הָעֲרָב לַמִּלְחָמָה. וְהַכֹּהֲנִים נָשְׂאוּ מַדַּבְּרוֹתֵיהֶם בְּבָתֵּי הַתְּפִלּוֹת וּבְרֹאשׁ כָּל דֶּרֶךְ וְהֲמוֹנִים נָהֲרוּ אֶל חֵיל הַמֶּלֶךְ, וְדוֹן פֶּדְרוֹ דִי שִׁיבִילְיָה נִסְפַּח אֶל הַחַיִל גַּם הוּא. אַךְ בְּטֶרֶם יַעֲזֹב אֶת הָעִיר שִׁיגוֹבְיָה אָשַׁר מֵאֵת הַמַּלְכָּה לִרְאוֹת אֶת מִרְיָם, אֲשֶׁר הֶחֱלָה לָשׁוּב לְאֵיתָנָהּ; וּמִרְיָם נִבְהֲלָה מְאֹד, בַּעֲמֹד דוֹן פֶּדְרוֹ פִּתְאֹם לְפָנֶיהָ, אֲבָל אִמְּצָה אֶת לְבָבָהּ וַתַּעֲצֹר בְּעַד דִּמְעוֹתֶיהָ. בְּחֶרְדַּת קוֹלָהּ הִשְׁבִּיעַתְהוּ לְבַל יִזְכֹּר עוֹד רִאשׁוֹנוֹת, אַף הֱנִיאַתְהוּ [2] מֵהָשִׁיב תּוֹדוֹת לָהּ עַל כָּל אֲשֶׁר פָּעֲלָה לְמַעֲנוֹ. לְמַרְאֵה פָּנֶיהָ נָפַל לֵב פֶּדְרוֹ בְּקִרְבּוֹ וַיֶּאֱנַק דֹּם. לֹא עַלְמָה רַכָּה וּמְעֻנָּגָה רָאָה לְפָנָיו, כִּי אִם אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ וּשְׂבֵעַת עָמָל, הָאוֹמֶרֶת נוֹאָשׁ לְכָל תִּקְוֹתֶיהָ, וְהוּא נִפְרַד מִמֶּנָּה בְּדַאֲבוֹן נָפֶשׁ.

וּבְכָל זֹאת לֹא אָבְדָה תִקְוַת פֶּדְרוֹ, כִּי הַמַּלְכָּה כְּגֹדֶל חַסְדָּהּ הִבְטִיחָה לְרַפֵּא אֶת לְבַב מִרְיָם הֶהָרוּס וְלַהֲשִׁיבֵהוּ אֶל אוֹהֲבָהּ כִּימֵי קֶדֶם.

---

1) קדרו, חשכו מקצף. 2) הפריעה אותו.

לב.

עָבְרוּ שְׁמֹנַת יָמִים וְחֵיל סְפָרַד הִשְׁכִּימוּ וַיִּנָּעֲרוּ מֵרִבְצָם בְּיַעַר הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר עַל גְּבוּל אַרְצָם. פְּנֵי הַשָּׁמַיִם חָוְרוּ מְעַט מִפְּאַת קָדִים וְכוֹכְבֵי נֶשֶׁף עוֹד לֹא אָסְפוּ נָגְהָם. עוֹד הָאֲדָמָה שׁוֹתָה לָרְוָיָה מֶרְסִיסֵי לַיְלָה—וְצִפְּרֵי הַיַּעַר נָעוּ חָרְדוּ וַיִּתְעוֹפְפוּ מֵעַנְפֵיהֶם — כִּי נִבְהֲלוּ מִקּוֹל הֲמוּלָה הַנִּשְׁמָע בְּסִבְכֵי הַיַּעַר, בְּקוּם אַנְשֵׁי הַצָּבָא לַעֲזֹב תַּחֲנוֹתָם. קוֹל תְּרוּעָה נִשְׁמַע לְמִקְרָא הַמַּחֲנֶה, וְקוֹל שָׁאוֹן עָנָה אַחֲרָיו מֵאַלְפֵי אָדָם מִתְכּוֹנְנִים לָשׂוּם לַדֶּרֶךְ פְּעָמֵיהֶם. אֵלֶּה מְמַהֲרִים לֶאֱסֹף נִשְׁקָם וּלְהֵחָלֵץ, וְאֵלֶּה מוֹלִיכִים סוּסֵיהֶם לְהַשְׁקוֹתָם מִן הַנַּחַל, אֲשֶׁר שִׁפְעַת עֲרָפֶל תְּכַסֵּהוּ מִדֵּי בֹקֶר עוֹד מְעַט וְהִנֵּה כֻּלָּם מִתְיַצְּבִים בַּמַּעְגָּלָה סָבִיב לְשָׂרֵיהֶם. שָׁם הִתְנוֹסֵס דֶּגֶל קָדְשָׁם, דֶּגֶל סט. יַאגָה רוּחַ גְּבוּרָתָם. אֶצְלוֹ עָמַד שַׂר הַצָּבָא הַמַּצְבִּיא אֶת הָעָם, הוּא הַגִּבּוֹר רוֹדְרִיגוֹ פּוֹנְצִי דִּי לֵיאוֹן, אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ שֵׁם עוֹלָם בַּמִּלְחָמָה הַזֹּאת. אַחֲרָיו הוֹפִיעַ הַשַּׂר דוֹן אַלְבֶּירְטוֹ קַאסְטְרוֹ וְאִתּוֹ רַבֵּי הַמֶּלֶךְ וְחוֹרֵי הָאָרֶץ, וְעַל יָדוֹ דוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ דִּי פּוֹלְגַאר, הַגִּבּוֹר הַמְפַקֵּד עַל שׁוֹמְרֵי רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ הַגִּבּוֹרִים אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, וְאִתּוֹ הָאַבִּיר הַצָּעִיר דוֹן פֶּדְרוֹ דִּי שִׁיבִילְיָה. אַחֲרֵיהֶם הֲמוֹן גִּבּוֹרֵי חַיִל רוֹכְבִים וְרַגְלִים בְּמִסְפַּר עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ. וְשַׂר הַצָּבָא נָתַן אוֹת, וְשָׁלִישׁוֹ הֵבִיא לְפָנָיו אִכָּר אֶחָד מִיּוֹשְׁבֵי

הַגְּבוּל, אֲשֶׁר נִשְׁלַח לְרַגֵּל אֶת מַחֲנֵה הָאוֹיֵב. וַיְסַפֵּר הָאִכָּר לֵאמֹר: „עָשִׂיתִי, אֲדוֹנִי, כְּמִצְוָתְךָ, דָּפַקְתִּי צֹאנִי וּבְקָרִי, אֲשֶׁר פְּקַדְתַּנִי לְמָכְרָם בְּתוֹךְ הַמִּבְצָר וָאָבֹא אַלְהַמְּרָה¹) בְּאֵין מַעְצוֹר. שָׁם רָאִיתִי הֲמוֹן הָעַרְבִים, אֵלֶּה מְבַצְּרִים אֶת הַחוֹמָה וְאֵלֶּה יַרְחִיבוּ הַתְּעָלָה סְבִיבֶיהָ, אֵלֶּה יִלְמְדוּ קֶשֶׁת וְאֵלֶּה יָרִיצוּ סוּסֵיהֶם וִיכִינוּם לְיוֹם מִלְחָמָה. גַּם רָאִיתִי חֵיל כּוּשִׁיִּים רָמִים כִּבְנֵי עֲנָק אֲשֶׁר מִלְּפָנִים. וּבְבֹאִי אֶל שַׂר הַמִּבְצָר, אָמַרְתִּי לוֹ כַּדְּבָרִים אֲשֶׁר שַׂמְתָּ בְּפִי. וַיַּעֲנֵנִי „כִּי פְּתוּחָה הָרֶפֶת לִפְנֵי הָאַרְיֵה, אִם יַחֲלֹק שְׁלָלוֹ אֶת הָרוֹעֶה יַחְדָּו”. וְאָנֹכִי מָכַרְתִּי אֶת עֶדְרִי בְּלֹא הוֹן וָאָשׁוּב לְהַגִּיד זֹאת לַאֲדוֹנִי.

„לֵךְ לְשָׁלוֹם וְאַל תִּדְאַג לְעֶדְרְךָ, כִּי שְׂכָרְךָ נָכוֹן לְפָנֶיךָ!” עָנָהוּ שַׂר הַצָּבָא בְּפָנִים צוֹהֲלִים.

הָאִכָּר פָּנָה וַיֵּלֶךְ לְדַרְכּוֹ וְאִישׁ צָבָא מֵחֵיל הָרוֹכְבִים הַקַּלִּים הִתְיַצֵּב תַּחְתָּיו וַיִּשְׁתַּחוּ לִפְנֵי הַשַּׂר וַיֹּאמַר: פְּקֻדָּתְךָ, אֲדוֹנִי, שָׁמָרְתִּי. הִתְחַפַּשְׂתִּי לְרוֹכֵב עַרְבִיאִי וָאֶתְגַּנֵּב אֶל מַחֲנֵה הָאוֹיֵב—שָׁם נוֹדַע לִי כִּי חֵיל שׁוֹמְרֵי הַמִּבְצָר אַלְפַּיִם וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ. הַחַיִל אֲשֶׁר שָׁלַח מֶלֶךְ גְּרַנַאדָה הוּא בְּמִסְפַּר חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים, אֲלֵיהֶם נִלְווּ עוֹד אֶלֶף וּמָאתַיִם מֵאֲצִילֵי בְּנֵי עֲרָב הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ, וְעוֹד הַיּוֹם יִלָּווּ אֲלֵיהֶם אַלְפַּיִם אִישׁ מֵחֵיל הַצְּגָרִים, הָעַזִּים כִּנְמֵרִים וְהַקַּלִּים כִּנְשָׁרִים, וְעַל צְבָאָם הַגִּבּוֹר הַנּוֹדָע אַלְמַנְזוֹר בֶּן הוּסֵין רִידוֹן מִמִּשְׁפַּחַת הַמְּלוּכָה. וּכְבוֹא הַשְּׁמוּעָה כִּי הִנֵּה הוּא בָא—תָּיְתָה רוּחָם, וְהִנָּם כֻּלָּם עַתָּה אֲזוּרִים בִּגְבוּרָה וּנְכוֹנִים לַמִּלְחָמָה. זֹאת שָׁמַעְתִּי וָאֲמַהֵר הֵנָּה לְהַגִּיד לַאֲדוֹנִי

1) Alhamrah

„הֲגַם אַלְמַנְזוֹר בַּמַּחֲנֶה? — קָרָא דוֹן אַלוֹנְזוֹ — הֶאָח, נַפְשִׁי אִוְּתָה לְהִפָּגֵשׁ אֶת כְּפִיר גְּרַנַאדָה זֶה וּלְנַסּוֹת אֵלָיו דָּבָר!

„מִי יִתֵּן וְאֶמְצָאֵהוּ! — אָמַר דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ: חַי סט. יַאגָה, אִם אָמוּשׁ מִמֶּנּוּ, עַד קַחְתִּי מִמֶּנִּי בִּרְכָתִי אֶל בְּנוֹת הַחֵן¹) הַסּוֹכְנוֹת לְמַחֲמַד נְבִיאוֹ בָּרָקִיעַ הַשְּׁבִיעִי!"

„לִי, לִי הוּא! — הִרְעִים דוֹן פֶּדְרוֹ בְּקוֹלוֹ — הֵן חַרְבִּי הַנְּתוּנָה לִי מֵאֵת הַמַּלְכָּה מְבַקֶּשֶׁת טַרְפָּהּ מִבְּשַׂר גִּבּוֹרִים. אֲנַסֶּה בָהּ כֹּחִי, וְהָיְתָה זֹאת רֵאשִׁית פְּעֻלָּתִי לְמַלְכִּי וְלֶאֱמוּנָתִי בַּמִּלְחָמָה הַזֹּאת!"

„לֹא עֵת עַתָּה לְהִתְחָרוֹת בִּגְבוּרָה וְלִרְאוֹת יַד מִי תָעֹז — עָנָה לָהֶם דוֹן רוֹדְרִיגוֹ — טוֹב כִּי נְמַהֵר, בְּטֶרֶם יָבֹא הַגִּבּוֹר הַזֶּה עִם חֵילוֹ לְהַרְבּוֹת צְבָא אוֹיְבֵינוּ. נַעֲלֶה רִאשׁוֹנָה אַלְהַמָּתָה וְנִבְקִיעֶנָּה²) אֵלֵינוּ, וּבָא אַלְמַנְזוֹר וְחֵילוֹ וְהִתְקַצֵּף וְקִלֵּל בִּנְבִיאוֹ וּבְמַלְכּוֹ, כִּי אֵחַר לָבוֹא; וַאֲנַחְנוּ נִשָּׂגֵב³) בְּמִבְצַר אַלְהַמָּה. מִשָּׁם נֵצֵא עַל אַלְמַנְזוֹר וְהָיָה גַּם הוּא לָנוּ לְמִרְמָס, שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל דַּרְכְּכֶם, וַה' יִהְיֶה בְּעֶזְרֵנוּ לְהָאִיר אֵשׁ דָּתוֹ בְּמַחֲשַׁכֵּי אֶרֶץ לֹא מְטֹהָרָה!"

כִּכְלוֹת פוֹנְצִי דִי לֵיאוֹן אֶת דְּבָרָיו יָרַד מֵעַל סוּסוֹ וְכָל חֵיל הָרוֹכְבִים יָרְדוּ אַחֲרָיו וַיִּתְיַצְּבוּ בְּמַעְגָּל וַיִּכְרְעוּ עַל בִּרְכֵּיהֶם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם אָרְצָה. וְהַכְּמָרִים סַבּוּ אֶת דֶּגֶל קָדְשָׁם וַיָּרֹנּוּ וַיִּשְׂאוּ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים בְּעַד חֵיל הַצָּבָא, הַהוֹלֵךְ בִּשְׁמוֹ לְהָבִיא מִלְחָמָה עַל עַם נֵכָר. וְאַחֲרֵי כֵן עָבְרוּ

1) עלמות יפות הנתנות בעולם הבא לשעשועים לצדיקים המאמינים, על פי אמונת המחמדים. 2) נלכדנה. 3) נתבצר.

עִם דִּגְלֵיהֶם עַל פְּנֵי הַמַּחֲנֶה וַיַּקְטִירוּ קְטֹרֶת וַיַּעֲלוּ לְבוֹנָה וַיַּזּוּ עֲלֵיהֶם מֵי נִדָּה לְטַהֲרָם מִכָּל חַטֹּאתָם. אָז קָמוּ כָּל אַנְשֵׁי הַחַיִל, וְהַכְּמָרִים נִפְרְדוּ לְכָל רוּחַ לָתֵת בְּרָכָה עַל רָאשֵׁיהֶם בְּמֹעַל יָדַיִם וּבִתְפִלַּת לָחַשׁ.

בְּתוֹךְ הֲמוֹן הַכְּמָרִים אֲשֶׁר הִקִּיפוּ אֶת הַמַּחֲנֶה, נִרְאָה כֹּהֵן אֶחָד מִמִּפְלֶגֶת הַבֶּנֶדִיקְטִים, וּבְעוֹד אֲשֶׁר מְשָׁרְתוֹ הַזָּקֵן לָבוּשׁ כְּתֹנֶת לְבָנָה נָשָׂא אֶת סֵפֶל מֵי הַנִּדָּה לְפָנָיו נָשָׂא הַכֹּהֵן אֶת הַמַּחְתָּה בְּיָדוֹ הָאַחַת וְאֶת הַשֵּׁנִית נָשָׂא מַעְלָה, וַיִּפְשְׂטֶנָּה וַיְחַלֵּק אֶצְבְּעוֹתֶיהָ, כְּכֹהֲנֵי יִשְׂרָאֵל בַּעֲלוֹתָם לְבָרֵךְ אֶת הָעָם. וּבְעָבְרוֹ כֵן נִמְשְׁכוּ רַבִּים אַחֲרָיו מִשָּׂרֵי הַצָּבָא וּמִבְּנֵי הַחַיִל, וְאַחַד אֶחָד כָּרְעוּ לְפָנָיו עַל בִּרְכֵּיהֶם, וְהוּא נָשָׂא לְמַעְלָה יָדָיו, וְתַחַת תְּנוּפַת יְדֵי הַכְּמָרִים לְאַרְבַּע הָרוּחוֹת, לְאוֹת „הַשְּׁתִי וְהָעֵרֶב", שֶׁכֵּל אוֹתָהּ וַיְנִיפֶנָּה לְשֵׁשׁ קְצָווֹת, לְזֵכֶר מָגֵן גִּבּוֹרֵנוּ, דָּוִד בֶּן יִשַׁי—וּשְׂפָתָיו לָחֲשׁוּ בְקוֹל דְּמָמָה אֶת הַבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת, הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן לְזֶרַע יַעֲקֹב עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

„הֲיִצְלַח חֶפְצֵנוּ בַּפַּעַם הַזֹּאת ?" — שָׁאַל דּוֹן אַלְבֶּירְטוֹ אֶת הַכֹּהֵן, בְּקוּמוֹ מִכְּרֹעַ עַל בִּרְכָּיו.

— הָאֲנָשִׁים וְהַסּוּסִים הֲכִינוֹתִי בִּמְקוֹמוֹת מְיֻעָדִים, וַאֲנִי וּרְאוּבֵן מְשָׁרְתִי וְעוֹד שְׁמוֹנָה מֵאַחֵינוּ, הַמִּתְחַפְּשִׂים לְאַנְשֵׁי חַיִל, נִשְׁאַר בַּמַּחֲנֶה לְמַלֵּא עֲצָתֵנוּ בְּיֵשַׁע אֱלֹהִים.

„הֲלֹא תִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה !"—לָחַשׁ דּוֹן אֲלוֹנְזוֹ אֶל הַכֹּהֵן בְּקַחְתּוֹ גַּם הוּא בִרְכָתוֹ מִמֶּנּוּ.

— אָנֹכִי אֶתְחַנֵּן אֶל אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּעַד חַיֶּיךָ כִּבְעַד חַיֵּי כָּל אַחֵינוּ אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה.

„הֲיָדַעְתָּ מִי הוּא הַכֹּהֵן הַלָּז, אֲשֶׁר תִּדְמַעְנָה עֵינָיו, בְּבָרְכוֹ אֶת הָעָם?"—שָׁאַל דוֹן אַלְבֵּירְטוֹ אֶת פֶּדְרוֹ, בְּהִתְיַצְּבוֹ אֶצְלוֹ בַּמַּעֲרָכָה.

„וּמַה שְּׁמוֹ כִּי אֵדָע?"—שָׁאַל פֶּדְרוֹ.

„הֲלֹא זֶה אַמְבְּרוֹזְיָה הַכֹּהֵן, אֲשֶׁר שָׁלַח לְךָ פְּדוּת עַל יְדֵי אֲמָתֵי חֲנִיכוֹ!—קְחָה גַּם אַתָּה בְּרָכָה מִמֶּנּוּ, כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא!

*

„וְאִם אֵסָּפֶה בַּמִּלְחָמָה הַזֹּאת?" — הוֹסִיף דוֹן אַלוֹנְזוֹ לִשְׁאֹל בְּלַחַשׁ אֶת מְבָרְכוֹ.

„אָז תֵּאָסֵף אֶל אֲבוֹתֶיךָ בְּעֶזְרַת אֱלֹהֵי יִשְׁעִי" — עָנָהוּ אַמְבְּרוֹזְיָה, בְּנָשְׂאוֹ עֵינָיו הַדּוֹלְפוֹת אֶל הַשָּׁמָיִם.

„בָּרְכֵנוּ גַּם אָנִי, אָבִי!" — קָרָא דוֹן פֶּדְרוֹ בְּלֵב רַגָּשׁ, בְּהִתְנַפְּלוֹ לְרַגְלֵי הַכֹּהֵן הַזֶּה וּבְנַשְּׁקוֹ אֶת שׁוּלֵי מְעִילוֹ.

לְמַרְאֵה הָעֶלֶם הַכּוֹרֵעַ רָחֲפוּ עַצְמוֹת אַמְבְּרוֹזְיָה וְלִבּוֹ נִתַּר מִמְּקוֹמוֹ. „בְּכָל לְבָבִי וְנַפְשִׁי בָּרֵךְ אֲבָרֶכְךָ, בְּנִי!" — קָרָא אַחֲרֵי רְגָעִים אֲחָדִים בְּקוֹל חֲרָדָה וַיָּשֶׂם יָדָיו הָרוֹעֲדוֹת עַל הָעֶלֶם, וַיְבָרְכֵהוּ מִקֶּרֶב לִבּוֹ, בְּרֶדֶת עֵינָיו פַּלְגֵי מָיִם; רַק שְׂפָתָיו נָעוּ וְקוֹלוֹ לֹא נִשְׁמָע.

„בַּמֶּה אֲכַף לְךָ, אָבִי, מְקוֹר הַבְּרָכָה! — קָרָא דוֹן פֶּדְרוֹ בְּנַשְּׁקוֹ אֶת יְדֵי הַכֹּהֵן בְּאַהֲבָה וְתוֹדָה—הֲלֹא עוֹד לִי לְהוֹדוֹתְךָ עַל חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ—וְאָנֹכִי לֹא זָכִיתִי רְאוֹת פָּנֶיךָ עַד כֹּה".

— עוֹד תָּשׁוּב תִּרְאֵנִי בְּיֵשַׁע אֱלֹהִים — עָנָה אַמְבְּרוֹזְיָה בְּנַשְּׁקוֹ אוֹתוֹ עַל מִצְחוֹ — עוֹד לִי אֵלֶיךָ מִלִּים, אִם יְזַכֵּנִי ה׳ לִרְאוֹתְךָ בַּחַיִּים. וְעַתָּה שׁוּבָה אֶל מְקוֹמֶךָ, כִּי עוֹד מְעַט תֵּצֵא הַמַּחֲנֶה וְאָנֹכִי טֶרֶם כִּלִּיתִי לְבָרֵךְ אֶת יֶתֶר אֶחָי.—לֵךְ לְשָׁלוֹם, וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ יְהִי בְעֶזְרֶךָ!"

„בִּרְכָתְךָ, אָבִי, תְּשַׂגְּבֵנִי; אַךְ הַגִּידָה נָא לִי אֵפוֹא אֶמְצָאֶךָ? כִּי כָלְתָה נַפְשִׁי לִשְׁפֹּךְ שִׂיחִי בְּחֵיקְךָ וְלָדַעַת מַה תַּגִּיד לִי."

— עוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד, וְטֶרֶם תְּשַׁחֲרֵנִי [1] אִמָּצֵא לָךְ—עָנָה הַכֹּהֵן וַיִּפֶן מֵאֵת פָּנָיו.

וְדוֹן פֶּדְרוֹ שָׁב לִמְקוֹמוֹ וַיִּקְרַב אֶל דּוֹן אַלְבֵּירְטוֹ וְדוֹן אֲלוֹנְזוֹ בְּהִתְלַחֲשָׁם יָחַד. בְּבוֹאוֹ חָדְלוּ מִדַּבֵּר; אַךְ הוּא לֹא שָׁת אֲלֵיהֶם לִבּוֹ — כִּי רַבּוּ מַחְשְׁבוֹתָיו, בְּמָצְאוֹ אֶת הַכֹּהֵן, אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת מִרְיָם אֲהוּבָתוֹ מִידֵי רָשָׁע, וְהַכֹּהֵן הַזֶּה הִבְטִיחַ לוֹ לְהַשְׁמִיעֵהוּ חֲדָשׁוֹת לְעֵת מְצוֹא — וּמִי יוֹדֵעַ מָה הֵנָּה!

---

1) תבקשני.

לג.

בָּאָה עֵת הַצָּהֳרָיִם. הַשֶּׁמֶשׁ מֵחֲצִי הַשָּׁמַיִם שָׁלְחָה חִצֶּיהָ הַלּוֹהֲטִים עַל הַכִּכָּר הַנִּרְחָב אֲשֶׁר לִפְנֵי אַלְהַמָּה הָעִיר הַבְּצוּרָה. דּוּמִיַּת מָוֶת שָׂרְרָה מִסָּבִיב, לֹא נִשְׁמַע קוֹל צִפֳּרִים, לֹא נִרְאָה רוֹעֶה וְעֶדְרוֹ. הַמִּגְרָשִׁים נָשַׁמּוּ מֵאָדָם וְהַדְּרָכִים מֵעוֹבֵר וּמִשָּׁב. רַק מֵעַל חוֹמַת הָעִיר נִרְאוּ לִפְעָמִים פְּנֵי עַרְבִי אוֹ פְּנֵי כוּשִׁי, הַתָּרִים בְּעֵינַיִם מְזָרוֹת אֵימָהּ[1] אֶת סְבִיבוֹת הַמָּקוֹם הַהוּא וְהַמִּסְתַּתְּרִים עַד מְהֵרָה מֵאַחֲרֵי הַחוֹמָה. פִּתְאֹם קָם שָׁאוֹן בָּעִיר, וְקוֹל תֻּפִּים וְנֶשֶׁק בַּרְזֶל נִשְׁמַע מִקִּרְבָּהּ, כִּשְׁאוֹן יַמִּים בְּיוֹם סוּפָה—כִּי עָלָה עֲנַן אָבָק מֵרֹאשׁ גְּבָעוֹת וַיְכַס אֶת עֵין הָאָרֶץ מֵהָעֵבֶר הַצְּפוֹנִי וְקוֹל הֲמוּלָּה, קוֹל מַחֲנֶה מִמֶּנּוּ נִשְׁמָע. עוֹד מְעַט וְהָעֵמֶק מָלֵא אָדָם — כִּי פָּשְׁטוּ עָלָיו חֵיל הַסְּפָרַדִּים בְּמִסְפַּר שְׁמוֹנַת אֲלָפִים אִישׁ, בָּם רוֹכְבִים וְרַגְלִים יַחַד. מִקּוֹל צַעֲדֵיהֶם וְדַהֲרוֹת אַבִּירֵיהֶם רָגְזָה וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וְשָׂרֵי הַצָּבָא הֵרִימוּ קוֹלָם בִּתְרוּעָה. וּכְרֶגַע הִתְפָּרְדוּ אַנְשֵׁי הַחַיִל וַיִּהְיוּ לְאַרְבַּע מַחֲנוֹת וְיַחְדָּו יָצְאוּ בְּמַעֲרֶכֶת מִלְחָמָה. בְּרֹאשָׁם רָכְבוּ שָׂרֵי צִבְאוֹתֵיהֶם: דוֹן רוֹדְרִיגוֹ, דוֹן אֲלוֹנְזוֹ דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ וְדוֹן פֶּדְרוֹ, כֻּלָּם אֲזוּרִים בִּגְבוּרָה וְשָׂשִׂים לִקְרַאת נָשֶׁק.

1) מפיצות פחד.

הֵם הוֹלְכִים וּקְרֵבִים אֶל אַלְהַמָּה, וְהִנֵּה הִרְעִימוּ כְּלֵי הַתּוֹתָח מִקִּירוֹת הַחוֹמָה וַאֲבָנִים וְכַדּוּרֵי בַרְזֶל נָפְלוּ בְּחֵיל הַסְּפַרְדִּים וַיַּהַרְגוּ מֵהֶם רָב. הַסְּפַרְדִּים חִזְּקוּ לְבָבָם וַיֶּהֶרְסוּ לַעֲלוֹת אֶל הַסּוֹלְלוֹת – וְחֵיל הָעַרְבִים נִרְאָה עַל הַחוֹמָה וַיַּמְטִירוּ עֲלֵיהֶם חִצִּים, אַבְנֵי קֶלַע וְזֶפֶת בּוֹעֲרָה וַיִּנָּגְפוּ לִפְנֵי אוֹיְבֵיהֶם וְחַלְלֵיהֶם רַבּוּ מְאֹד. וַיִּסּוֹגוּ הַסְּפַרְדִּים אָחוֹר הַרְחֵק כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת. שָׁם שָׁבוּ הִתְיַצְּבוּ בַּמַּעֲרָכָה וַיָּחֵלּוּ לְנַסּוֹת גְּבוּרָתָם גַּם הֵם בִּכְלֵי תוֹתָח. וּבְעוֹדָם עוֹשִׂים כֹּה וָכֹה וְשַׁעֲרֵי הָעִיר נִפְתְּחוּ וְחֵיל הָעַרְבִים הִתְפָּרֵץ מִתּוֹכָהּ בְּקוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה וּתְרוּעַת מִלְחָמָה, וְרַק שַׂר הַמִּבְצָר סִידִי יַאגִיָא נִשְׁאַר עִם גְּדוּדוֹ בְּתוֹךְ הָעִיר לְהַחֲזִיק הַמִּשְׁמָר. וְרוֹדְרִיגוֹ נָתַן אוֹת וַיַּסַּע אֶת כָּל מַחֲנֵהוּ אֶל קְצֵה הָעִיר. וְחֵיל הָעַרְבִים פָּתְחוּ אֶת כַּבְלֵי הַמַּעְבָּרָה וַיַּטִּילוּהָ לְעֶבְרֵי הַתְּעָלָה, וּבְעָבְרָם אוֹתָהּ, הִרְעִישׁוּ סוּסֵיהֶם וַיָּרוּצוּ כִּזְאֵבִים אֶל מוּל פְּנֵי הָאוֹיֵב. פִּתְאֹם הִגִּיחַ חַיִל חָדָשׁ מִסִּבְכֵי הַיַּעַר, אֲשֶׁר לְיַרְכְּתֵי הָעִיר תֵּימָנָה, וְעַד אַרְגִּיעָה לָכְדוּ אֶת הַמַּעְבָּרָה וְדוֹן אַלְבֵּירְטוֹ עִם מַחֲנֵהוּ קָרְבוּ אֶל הַשַּׁעַר וַיִּכְבְּשׁוּ אֶת חֵיל הַמִּשְׁמָר בְּאֶפֶס יָד, וַיְמַהֲרוּ וַיַּעֲלוּ עַל הַחוֹמָה וַיַּהַפְכוּ אֶת כְּלֵי הַתּוֹתָח אֶל חֵיל הָעַרְבִים אֲשֶׁר נִבְהֲלוּ מְאֹד, כִּי הָיְתָה לָהֶם הַמִּלְחָמָה מִפָּנִים וּמֵאָחוֹר.

„הוֹי, בֶּגֶד בּוֹגְדִים! – קָרְאוּ שָׂרֵי עֲרָב בְּחָרְקָם שֵׁן – עוּרוּ, בְּנֵי מֻחַמַּד! עוֹרְרוּ אֶת גְּבוּרַתְכֶם, הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לִבְנֵי חָיִל, וּנְבִיאֵנוּ יַעֲמֹד לָנוּ לַהֲדֹף אוֹיְבֵינוּ מִפָּנֵינוּ!"

„יְחִי סט' יַאגָה וְתָרוּם קֶרֶן מְשִׁיחֵנוּ!—קָרְאוּ שָׂרֵי סְפָרַד אֶל חֵילָם, אֲשֶׁר הִתְאַזֵּר עֹז וְעָנָה: הֵידָד הֵידָד.

„אֵלָה איל אַלָּהו!"1) עָנוּ הַמַּחְמַדִים פֶּה אֶחָד וַיִשְׁתַּקְשְׁקוּ בִּכְלֵי נִשְׁקָם לְאוֹת גְבוּרָה וְאֹמֶץ לֵב.

נוֹרָא הָיָה הָרַעַשׁ, בְּהִתְנַגֵּשׁ שְׁתֵּי הַמַּחֲנוֹת יַחְדָּו. לֹא נִכַּר מַרְאֵה הַנִּלְחָמִים מִתִּמְרוֹת הָאָבָק הָעוֹלֶה כְּעָנָן כָּבֵד מִדַּהֲרוֹת אַבִּירֵיהֶם. וְרַק לִרְגָעִים הִתְנוֹצֵץ לְעֵינֵי הַשֶּׁמֶשׁ בְּרַק חֶרֶב עַרְבִי קְצָרָה וַעֲקוּמָה, אוֹ לַהֶבֶת חֶרֶב סְפַרְדִּי אֲרֻכָּה וִישָׁרָה, קוֹבַע נוֹצְרִי הֶעָשׂוּי נְחֹשֶׁת קָלָל מְמֹרָט, אוֹ סְבָכַת בַּרְזֶל עֲטוּיָה עַל צְנִיף בַּד אוֹ מֶשִׁי, הֶחָבוּשׁ לְרֹאשׁ עַרְבִי אוֹ כּוּשִׁי. קוֹל מַשַּׁק הַנֶּשֶׁק, הַחֲרָבוֹת וְהַכִּידוֹנִים, הַצִּנּוֹת וְהָרְמָחִים, הַקַּרְדֻּמּוֹת וְהַשְּׁלָטִים יַחַד הִתְעָרְבוּ הִתְבּוֹלְלוּ בְּקוֹלוֹת אַלְפֵי הַנִּלְחָמִים, אֶנְקוֹת הַנִּפְצָעִים וְנַחֲרַת הַסּוּסִים, עַד כִּי רָגְזָה הָאֲדָמָה תַּחְתֵּיהֶם וְחַלְלֵיהֶם הֻצְּעוּ לְאֵין מִסְפָּר, וְנַהֲרֵי דָם שָׁטְפוּ עָבְרוּ עַל פְּנֵי הָעֵמֶק, וְעוֹד לֹא נוֹדַע יַד מִי תָעֹז – כִּי שְׁתֵּי הַמַּחֲנוֹת יַחַד הִתְלַכְּדוּ נֶאֶבְקוּ, נֶאֶנְחוּ וְאָחוֹר לֹא נָסוֹגוּ.

וְהַסְפַרְדִּים הִצְלִיחוּ לְהַקִּיף אֶת הָאוֹיֵב וּלְהָדְפֵהוּ אֶל חוֹמַת הָעִיר, שֶׁשָּׁם עוֹרְרוּ גְדוּדֵי אַלְבֵּירְטוֹ גְבוּרָתָם וַיִּשְׁלְחוּ מַגֵּפוֹתֵיהֶם בּוֹ בְּחִצִּים, כִּידוֹנִים וְאַבְנֵי קָלַע, אֲשֶׁר יָרוּ עָלָיו מֵעַל הַחוֹמָה בְּלִי חָשָׂךְ, אָז נָשְׁתָה גְבוּרַת הָעֲרָבִים, וְכִמְעַט אָמְרוּ נוֹאָשׁ—וְהִנֵּה פִתְאֹם שָׁבָה רָגְזָה הָאָרֶץ מִדַּהֲרוֹת אַבִּירִים, כִּי בָא חֵיל הַצְּגְרִים לְעֶזְרָה לָעֲרָבִים.

„מִי בַּגִּבּוֹרִים אֵלָי!"— הִרְעִים דוֹן פֶּדְרוֹ בְּקוֹלוֹ—נְמַהֵר וְנָחִישׁ לְקַדֵּם פְּנֵי זְאֵבֵי הָעֶרֶב בְּטֶרֶם יָבֹאוּ הֲלוֹם וְנוֹסְפוּ גַם הֵם עַל אוֹיְבֵינוּ!"

1) ה׳ הוא אלהים.

לְקוֹל הַגִּבּוֹר הַזֶּה טָסוּ בָּאוּ כְּאֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ מֵרָאשֵׁי גִּבּוֹרֵי סְפָרַד וַיַּחְדָּו עָלוּ עַל הָאוֹיֵב הַבָּא לְחַדֵּשׁ אֶת הַמִּלְחָמָה.

„הָה, אֲדוֹנִי, הִנֵּה דָם נוֹטֵף מִזְּרוֹעַ שְׂמֹאלֶךָ!" — קָרָא אַחַד הָרוֹכְבִים אֶל פֶּדְרוֹ, בְּרוּצָם יַחַד אֶל מוּל הָאוֹיֵב — חַכֵּה לִי מְעַט וְאֶחְבֹּשׁ פִּצְעֶךָ!"

„אַךְ שָׂרֶטֶת הִיא וְאֶשָּׂאֶנָּה — עָנָהוּ הַגִּבּוֹר הַצָּעִיר בְּשֶׁטֶף מְרוּצָתוֹ — זֹאת עָשָׂה לִי הוּסֵין הַשַּׂר הַכּוּשִׁי, אַךְ חַרְבּוֹ בָּאָה בְּלִבּוֹ.

בְּדַבְּרוֹ זֹאת הֶרְאָהוּ חַרְבּוֹ הָאֲדֻמָּה מִדָּם עַד הַחֵצִי.

פִּתְאֹם הִשְׁמִיעַ הָרוֹכֵב אֶנְקַת חָלָל, כִּי חֲלָפָהוּ חֵץ שָׁנוּן מֵחֵיל הָאוֹיֵב הֶחָדָשׁ הַהוֹלֵךְ וְקָרֵב.

„הוֹי נָקָם וְשִׁלֵּם!" — קָרָא דוֹן פֶּדְרוֹ, וּבְרַעַם קוֹלוֹ נָתַן צָו, וּכְרֶגַע נִצְּבוּ בְּנֵי חֵילוֹ כְּקִיר בַּרְזֶל, וַיַּטּוּ כִידוֹנֵיהֶם כְּמַסְמְרוֹת נְטוּעִים אֶל מוּל הָאוֹיֵב, הָעוֹלֶה עֲלֵיהֶם בִּסְעָרָה. בַּתַּחְבֻּלָה הַזֹּאת נָפְלוּ אוֹיְבִים רַבִּים מְדֻקָּרִים אָרְצָה, כִּי לֹא נִזְהָרוּ, אוֹ לֹא יָכְלוּ עוֹד לַעֲצוֹר בְּעַד סוּסֵיהֶם הַשּׁוֹטְפִים. אַךְ אָז נָסוֹג צְבָא הַצְּגָרִים אָחוֹר צְעָדִים אֲחָדִים. וְכִידוֹנִים חִצִּים וְכַדּוּרֵי מָוֶת עָפוּ וְיָרְדוּ כִּמְטָרוֹת עֹז. כִּכְלוֹת אֵלֶּה הֵרִיקוּ הַחֲרָבוֹת, הֵנִיפוּ הַקַּרְדֻּמּוֹת וְקוֹל מַשַּׁק הַנֶּשֶׁק נִשְׁמַע לְמֵרָחוֹק. הַנִּפְצָעִים לֹא נֶאֱנָקוּ וְהַהוֹרְגִים לֹא חָדָלוּ וְהָעֵמֶק נִמְלָא פִּגְרֵי אָדָם וְסוּסִים עַד אֶפֶס מָקוֹם וְעוֹד לֹא חָדֵלּוּ — כִּי מֵעֵבֶר מִזֶּה נִלְחַם דוֹן פֶּדְרוֹ כְּאַרְיֵה מַשְׁחִית, וּמֵעֵבֶר מִזֶּה הִתְנַשֵּׂא אַלְמַנְזוֹר כְּדֹב שַׁכּוּל, וְחַלְלֵיהֶם נָפְלוּ אַחֲרֵיהֶם

כְּעָמִיר מֵאַחֲרֵי הַקּוֹצֵר. – אַךְ יַד הַסְּפַרְדִּים מָטָה, כִּי הָיוּ יְדֵיהֶם כְּבֵדוֹת מִמִּלְחַמְתָּם הָרִאשׁוֹנָה, גַּם נֶפֶשׁ דוֹן פֶּדְרוֹ עָיְפָה מְאֹד בְּאָבְדַן דָּמוֹ מִפֶּצַע זְרוֹעוֹ. וּבְכָל זֹאת הוֹסִיף לְאַמֵּץ לְבַב חֵילוֹ בִּגְבוּרַת יְמִינוֹ. פִּתְאֹם צָהַל קוֹלוֹ וְהֵרִיעַ בְּשִׂמְחָה – כִּי הִכִּיר אֶת אַלְמַנְזוֹר בְּתוֹךְ מְהוּמַת הַמִּלְחָמָה, וַיַּסֵּב אֵלָיו סוּסוֹ וַיְבַקַּע לוֹ דֶרֶךְ, בְּגָזְרוֹ עַל יָמִין וְעַל שְׂמֹאל, עַד קָרְבוֹ אֵלָיו.

„מוּת, עַרְבִי אָרוּר, כִּי בָא קִצֶּךָ!" קָרָא בְּעוֹפְפוֹ קַרְדֻּמּוֹ עַל פָּנָיו.

„בּוּז לְךָ, נוֹצְרִי, כִּי צַר כֹּחֶךָ." עָנָה אַלְמַנְזוֹר בְּהַשְׁכִּלוֹ יָדוֹ לַעֲרֹךְ מָגִנּוֹ נֶגְדּוֹ. „עַתָּה תִרְאֶה אֵיךְ יַד עַרְבִי רַב לוֹ!" הוֹסִיף לִקְרֹא, וּבְדַבְּרוֹ נָטָה חֲנִיתוֹ עָלָיו וַיַּכֵּהוּ בְעֹז יָדוֹ וּפֶדְרוֹ מִהֵר גַּם הוּא לַעֲרֹךְ מָגִנּוֹ נֶגְדּוֹ. אַךְ רָפְתָה יָדוֹ הַשְּׂמָאלִית מֵהַחֲזִיק בְּמָגִנּוֹ, וּמֵעָצְמַת הַמַּכָּה נִדְחַף מֵעַל סוּסוֹ וַיִּפּוֹל אַרְצָה. כִּמְעַט הִצְהִיל הָעַרְבִי קוֹלוֹ בַּהֲרִיעוֹ עַל אוֹיְבוֹ אֲשֶׁר נָפַל, וְהִנֵּה פִּתְאֹם הִשְׁמִיעַ סוּסוֹ נַחֲרַת אֵימָה וַיִּכְרַע תַּחְתָּיו וְזֶרֶם דַּם פָּרַץ מִצַּוָּארוֹ, כִּי בְיָד מְהִירָה הִגִּירָהוּ פֶּדְרוֹ עַל יְדֵי חֶרֶב, וּבְטֶרֶם יִמְצָא הָרוֹכֵב אֶת יָדָיו וְאֶת רַגְלָיו, הִתְנַפֵּל דוֹן פֶּדְרוֹ עָלָיו כַּאֲרִי טֹרֵף וַיַּפִּילֵהוּ אַרְצָה, וַיֵּט עָלָיו חַרְבּוֹ לְהַכּוֹתוֹ. אַךְ אַלְמַנְזוֹר הִתְנָעֵר וַיִּתְפְּשֵׂהוּ פִּתְאֹם בִּזְרוֹעוֹ הַשְּׂמָאלִית, וּפֶדְרוֹ נֶאֱנַק מִכְּאֵב, כִּי נִלְחֲצָה זְרוֹעוֹ הַפְּצוּעָה. וּבְהֵאָבְקָם כֹּה יַחְדָּו כָּשְׁלוּ נָפְלוּ עַל גְּוִיַּת הַסּוּס, וְהָעַרְבִי קָפַץ עָלָיו כַּנָּמֵר וַיָּשֶׂם רַגְלוֹ עַל צַוָּארוֹ. בֵּין כֹּה וָכֹה דַּהֲרוֹת אַבִּירִים נִשְׁמְעוּ מִצִּבְאוֹת סְפָרַד בְּשׁוּבָם מִן הַמִּלְחָמָה, אַחֲרֵי

נוּס הָעַרְבִים מִפְּנֵיהֶם מְנוּסַת חֶרֶב, לַעֲזוֹר לִגְדוּד דוֹן פֶּדְרוֹ, אֲשֶׁר הָפַךְ עֹרֶף לִפְנֵי אוֹיְבָיו. רֶגַע קִוְּתָה נֶפֶשׁ פֶּדְרוֹ לְהֵחָלֵץ מִן הַמֵּצָר. אַךְ פִּתְאֹם נָטָה אוֹיְבוֹ עָלָיו יַד חֲמוּשָׁה בְּמוֹטַת בַּרְזֶל קְצָרָה וּכְבֵדָה. אֵימָה חֲשֵׁכָה כִסְּתָה פְּנֵי פֶּדְרוֹ: „הוֹי, מִרְיָם! מִרְיָם!" — צָעַק לִבּוֹ הַנָּמוֹג בְּסוּר אֵלָיו מַר הַמָּוֶת, וּבָרֶגַע הַזֶּה הֲלָמַתְהוּ הַמּוֹטָה הַנּוֹרָאָה וַתְּרוֹצֵץ אֶת גֻּלְגָּלְתּוֹ.

וְחֵיל הָעוֹזְרִים מִהֲרוּ בָּאוּ אֶל מְקוֹם הַהֲרֵגָה. וְאַלְמַנְזוֹר קָפַץ עַל אַחַד הַסּוּסִים, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ מֵאֵין רוֹכֵב וַיִּבְרַח וַיִּמָּלֵט עִם חֵילוֹ אֶל בַּאסָה, מְקוֹם מֶמְשֶׁלֶת אֶל סִיגַאל, לֶאֱסֹף אִתּוֹ חַיִל חָדָשׁ וּלְהָבִיא מָצוֹר עַל אַלְהַמָּה, אֲשֶׁר נָפְלָה בְּיַד אוֹיֵב בְּאַשְׁמַת בֶּן סִידִי יַאגְיַא, אֲשֶׁר בָּגַד בָּם.

*

הַשֶּׁמֶשׁ נָטָה לַעֲרֹב וְחֵיל הַסְּפָרַדִּים שָׁבוּ מֵרְדֹף אֶת הָאוֹיֵב וַיָּבֹאוּ אַלְהַמָּה. שָׁם נָשְׂאוּ הַשָּׂרִים אֶת רֹאשׁ אַנְשֵׁי הַחַיִל וְהִנֵּה נִפְקַד מֵהֶם כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ. אַךְ לֹא שָׁווּ בְּנֵזֶק דוֹן פֶּדְרוֹ הַגִּבּוֹר הַצָּעִיר, אֲשֶׁר נֶהֱרַג, בְּהִלָּחֲמוֹ עִם רֹאשׁ גִּבּוֹרֵי הַצֶּגְרִים, לְפִי עֵדוּת אֲחָדִים מִבְּנֵי הֶחָיִל. וַתִּתְאַבֵּל כָּל הַמַּחֲנֶה וַתַּעַשׂ לוֹ מִסְפֵּד מָר. וְשַׂר הַצָּבָא צִוָּה לְחַפֵּשׂ בֵּין הַנֹּפְלִים אֶת גְּוִיַּת הֶחָלָל הָאָהוּב, לַהֲבִיאָהּ הָעִירָה וּלְחַלֵּק לָהּ כָּבוֹד כְּעֶרְכָּהּ. אַךְ הִשְׁתּוֹמֵם מְאֹד לַשְּׁמוּעָה, כִּי נִפְקַד מְקוֹם דוֹן פֶּדְרוֹ גַּם בֵּין הַחֲלָלִים, וַיְבַקְשׁוּהוּ כָּל הַלַּיְלָה וְלֹא מְצָאוּהוּ. עַל כֵּן הֶחְלִיט הַשַּׂר כְּדַעַת דוֹן אֲלוֹנְזוֹ, כִּי אָמְנָם חַי הוּא פֶּדְרוֹ וּבִידֵי הָעַרְבִים הִנֵּה נִשְׁבָּה וַתְּהִי זֹאת נֶחָמָתוֹ,

כִּי עוֹד יָחִישׁ לוֹ פְּדוּת וִיגְאָלֵהוּ מִשִּׁבְיוֹ. וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֲרָגוֹנְיָה לְבַשֵּׂר לַמֶּלֶךְ אֶת דְּבַר נִצְחוֹנוֹ הַגָּדוֹל בְּהִפָּתַח לְפָנָיו שַׁעֲרֵי הָאָרֶץ! אַךְ הֶעֱלִים שְׁבִית פֶּדְרוֹ, בְּחָשְׁכוֹ בְּשׂוֹרָתוֹ זֹאת לְעֵת יָבֹא בַּכְּתוּבִים עִמּוֹ לְסַפֵּר לוֹ דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה לְכָל קוֹרוֹתֶיהָ.

לד.

וּבְנֵי סְפָרַד צָהֲלוּ וְשָׂמְחוּ עַל מַפֶּלֶת בְּנֵי עֲרָב, כִּי נָפְלוּ שַׁעֲרֵי אַרְצָם. כָּל הַיּוֹם צִלְצְלוּ הַפַּעֲמוֹנִים וְנִשְׁמְעוּ שִׁירֵי תוֹדָה בְּבָתֵּי אֱלֹהֵיהֶם. הַכֹּהֲנִים נָשְׂאוּ מִדַּבְּרוֹתֵיהֶם מֵעַל הַבָּמוֹת, וְכָל הָעָם שָׂשׂוּ וְשָׂמְחוּ כִּי עוֹד מְעַט וּמַלְכוּתָם וֶאֱמוּנָתָם תִּהְיֶינָה מְלֹא רֹחַב הָאָרֶץ. לְעֵת עֶרֶב כִּבְּדוּ בָאוּרִים אֶת נִצְחוֹן גִּבּוֹרֵיהֶם. מְאוֹרֵי אֵשׁ כְּכוֹכְבֵי שָׁמַיִם הֵפִיצוּ אוֹר עַל פְּנֵי חוֹמוֹת שִׁיגוֹבְיָה. וּמִכָּל חוּצוֹתֶיהָ וּרְחוֹבוֹתֶיהָ זְמִירוֹת נִשְׁמָעוּ. קוֹל צַהֲלַת הֲמוֹן הָעָם הַמִּתְרוֹצְצִים בְּבָתֵּי הַיַּיִן, שֶׁשָּׁם שָׁתוּ לְשָׁכְרָה וְלֹא בִּמְחִיר — כִּי פָּתְחוּ נְדִיבֵי הָעָם אֶת אוֹצְרוֹתֵיהֶם לְהַשְׁקוֹת אֶת הָעֲנִיִּים יַיִן וּלְהַרְנִין לְבָבָם לְמַעַן יֵדְעוּ גַּם הֵמָּה מַה נִּכְבַּד הַיּוֹם לְעַמָּם וּלְאַרְצָם.

וּמִי יְמַלֵּל אֶת הַהוֹד וְהֶהָדָר, אֲשֶׁר מִלְאוּ אֶת אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ בְּהֵיכָלוֹ פְּנִימָה! שָׁם נִקְבְּצוּ בָּאוּ כָּל שָׂרֵי הַמְּלוּכָה,

שׁוֹעֶיהָ וַאֲצִילֶיהָ עִם נְשֵׁיהֶם הַכְּבוּדוֹת וּבְנוֹתֵיהֶם הָעֲדִינוֹת לִשְׂמוֹחַ עַל הַמִּשְׁתֶּה, אֲשֶׁר עָשׂוּ פֶּרְדִינַאנְד וְאִיזַבֶּלָה לִכְבוֹד הַיּוֹם הַזֶּה. שָׁם אָסְפוּ אֲסֵפָה כָּל תַּעֲנוּגוֹת בְּנֵי אָדָם וְשַׁעֲשׁוּעֵיהֶם. הִנֵּה מִתְהַלְּכִים הֵמָּה עַל פְּנֵי רַחֲבֵי הַהֵיכָל הַנֶּהְדָּר וְהַנִּפְלָא לָאוֹר הַזָּרוּעַ בּוֹ מִצַּנְתְּרוֹת הַזָּהָב וּמִמַּרְאוֹת הַבְּדֹלַח. בְּנֵי הַנְּעוּרִים יִרְקְדוּ לְקוֹל בְּחִירֵי הַמְנַגְּנִים וְרָאשֵׁי הָאֲצִילִים בָּאֵי בַּיָּמִים יַשְׁגִּיחוּ אֲלֵיהֶם, יִזְכְּרוּ שַׁעֲשׁוּעֵיהֶם מִקֶּדֶם.

אַךְ נֶפֶשׁ אַחַת קְרוֹבָה אֶל שְׁאוֹן הָעַלִּיזִים וְהִיא שְׂבֵעָה רֹגֶז. אֶת הַכֹּל תִּרְאֶה עֵינָהּ, אַף תִּשְׁמַע אָזְנָהּ, וְשָׁם מֵאַחֲרֵי הַקִּיר הִיא נֶחְבָּאָה בַּחֲדַר הַמַּשְׂכִּית. הִיא סְגוּרָה עַל מַסְגֵּר מִטַּעַם אִיזַבֶּלָּה מַלְכַּת הָאָרֶץ, לְמַעַן דַּכֵּא לְבָבָהּ וְלַעְכֹּר רוּחָהּ.

שׁוֹמֵמָה יָשְׁבָה מִרְיָם. לִבָּהּ סְחַרְחַר מִכָּל מַרְאֵה עֵינֶיהָ וּמִשְׁמַע אָזְנֶיהָ. לְנֶגֶד עֵינֶיהָ יִתְיַצֵּב זֵכֶר כְּבוּדָהּ וְשַׁעֲשׁוּעֶיהָ, אֲשֶׁר מָצְאָה גַּם הִיא בְּבוֹאָהּ מֵעֵמֶק הָאֲרָזִים, וְהִיא זוֹכֶרֶת גַּם אֶת כָּל הַחֲלִיפוֹת אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלֶיהָ מִנִּי אָז וְהָרָעוֹת הַצְּפוּיוֹת לָהּ עוֹד עַד בֹּא חֲלִיפָתָהּ. וּבְעוֹד לִבָּהּ הַנִּשְׁבָּר הוֹגֶה אֵימָה וּדְאָגָה לְאַחֲרִיתָהּ, וְהִנֵּה אָזְנֶיהָ שׁוֹמְעוֹת שְׁאוֹן הָעַלִּיזִים וּמִצְהֲלוֹתֵיהֶם, וְעֵינֶיהָ רוֹאוֹת בְּעַד מָסַךְ הַחַלּוֹן הַדַּק אֶת אִיזַבֶּלָּה הַמַּלְכָּה, אֵשֶׁת חַסְדָּהּ מִקֶּדֶם, בְּהִתְהַלְּכָהּ עִם שָׂרוֹתֶיהָ הָעֲדִינוֹת וְכָל מַעְיָנֶיהָ[1] בָּהֶן, כְּמוֹ נִשְׁכַּח שֵׁם מִרְיָם אוֹהַבְתָּהּ מֵאָדָם. בַּחֲמַת רוּחָהּ שָׁמְעָה אֶת הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה מְדַבְּרִים נְעִימוֹת עִם אֵשֶׁת דוֹן פֵילִיקְס דִּי אִיסְטַבַּן. וּפִתְאֹם חָלְפָה חֵץ שָׁנוּן מִדִּבְרֵי הַשַּׂר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֵּר עַל אוֹדוֹת הַנָּכְרִיָּה

1) מחשבותיה.

הַקּוֹסֶמֶת, וּבָהּ הִתְעוֹרְרוּ רְגָשׁוֹת עֶצֶב, חֶרְפָּה, אֵבֶל, אַהֲבָה וְקִנְאָה. אָז כָּשַׁל כֹּחַ סִבְלָהּ וַתָּקָץ בְּחַיֶּיהָ.

וּבְהִתְחַמֵּץ לִבָּהּ, אָמְרָה לְנַפְשָׁהּ: „הֲלֹא כְּפֶשַׂע בֵּינִי וּבֵין הַחַיִּים, בֵּין מְצָרֵי שְׁאוֹל הַמָּרִים מִמָּוֶת וּבֵין חֶמְדּוֹת הַחַיִּים וְשַׁעֲשׁוּעֵיהֶם. וְאָנֹכִי בָּשָׂר וְלֹא אֵל — רַב לִי בַּאֲשֶׁר סָבַלְתִּי עַד כֹּה! לֹא כֹחַ אֲבָנִים כֹּחִי וְלִבִּי לֹא חָזָק מִסָּלַע.

פִּתְאֹם שָׁמְעָה קוֹל הַקּוֹרֵא אֶת שְׁמָהּ בַּלָּאט. וַתֵּסֶב פָּנֶיהָ וַתֵּרֶא וְהִנֵּה אִיזַבֶּלָּה הַמַּלְכָּה הִיא הַקּוֹרֵאת לָהּ לָלֶכֶת אַחֲרֶיהָ.

וְאִיזַבֶּלָּה שָׂמָה עֵינֶיהָ בָּהּ וַתָּבֶן אֶל כָּל מַחְשְׁבוֹתֶיהָ וְתִקְוָתָהּ חֲזָקָה, כִּי חָכְמָתָהּ תַּעֲמוֹד לָהּ לְבַצַּע אֵת אֲשֶׁר זָמָמָה.

„הִנֵּה יָמִים וְשָׁבוּעוֹת חִכִּיתִי וְצִפִּיתִי — אָמְרָה אִיזַבֶּלָּה בַּעֲמֹד מִרְיָם לְפָנֶיהָ בַּחֲדַר מַשְׁכִּיתָהּ — הֶעֱלֵיתִי אֲרוּכָה לָךְ, לְמַעַן תַּחֲלִיפִי כֹחַ וְלִבִּי בָּטַח בָּךְ, כִּי בְשׁוּבֵךְ לְאֵיתָנֵךְ תְּקַדְּמִי פָּנַי בְּתוֹדָה וְלֹא תִפְנִי עֹרֶף לִדְבָרָי. הֲלֹא לָךְ לָדַעַת, כִּי כָל עוֹד יְהוּדִיָּה תִּהְיִי לֹא תוּכְלִי לִבְטֹחַ בִּישׁוּעָתִי! — וְהִנְנִי שׁוֹלַחַת לָךְ אֶת הַכֹּהֵן דִּיוֹנִיזָה, אוֹתוֹ בָּחַרְתִּי לָךְ לַהֲבִיאֵךְ בְּסוֹד דָּתֵנוּ וּלְהוֹרוֹתֵךְ יְסוֹדֵי אֱמוּנָתֵנוּ. וּמֵהַיּוֹם הַזֶּה וָהָלְאָה לֹא תוֹסִיפִי רְאוֹת פָּנָי — לְמַעַן יִהְיוּ כָּל מַעְיָנַיִךְ בַּתּוֹרָה זוּ יְלַמְּדֵךְ מוֹרֵךְ וּמַדְרִיכֵךְ, וְהָיוּ עֵינַיִךְ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֵךְ יוֹם יוֹם, עַד אֲשֶׁר תִּכּוֹן אֱמוּנָתוֹ בְּפִיךְ וּלְבָבֵךְ נָכוֹן בִּבְרִיתֵנוּ. אָז אֲקָרְבֵךְ בְּצִלִּי וּבְחֶסֶד עוֹלָם אֲרַחֲמֵךְ. נֶגֶד כָּל עַמִּי אֲשִׁיבֵךְ אֶל הַנַּחֲלָה, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה מֵאִישֵׁךְ לְמוֹרָשָׁה, אַף אָקִים הֲרִיסוּתֵךְ וְתַאֲוַת לִבֵּךְ אֶתֵּן לָךְ — — — וְשַׂמְתִּיךְ לִגְאוֹן עוֹלָם,

תִּפְאֶרֶת נָשִׁים, רַבָּתִי בְּשָׂרוֹת מַלְכוּתִי; אָז תְּבַלִּי יָמַיִךְ בַּטּוֹב וְתִשְׁכְּחִי צָרוֹתַיִךְ וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתָיִךְ.

דִּבְרֵי חֶסֶד אֵלֶּה נָגְעוּ עַד לֵב מִרְיָם. אַךְ כִּמְעַט פָּתְחָה פִיהָ לָתֵת מַעֲנֶה, וְאִיזַבֶּלָּה הֵנִיפָה יָדָהּ וַתַּהַס אוֹתָהּ, בְּקָרְאָהּ בְּפָנִים נִזְעָמִים לֵאמֹר: „לָמָּה לִּי דְּבַר שְׂפָתַיִךְ? אָנֹכִי אַךְ אֹזֶן קַשֶּׁבֶת וְלֵב מֵבִין אֶדְרֹשׁ. לֹא אוּכַל הַאֲמִין כִּי כָל הַטּוֹב וְהַחֶסֶד אֲשֶׁר מְצָאוּךְ אִתִּי שָׁכֹחַ תִּשְׁכָּחִי. לֹא אוּכַל הַאֲמִין, כִּי עוֹד תַּכְבִּידִי לִבֵּךְ וְתַקְשִׁי עָרְפֵּךְ כִּבְנֵי עַמֵּךְ הָעִבְרִים, אֲשֶׁר לֹא יִוָּסְרוּ עַד כִּי יְפַצְפְּצוּ אֶת עָרְפָּם הַקָּשֶׁה בְּאַכְזְרִיּוּת חֵמָה. — וּמֵעַתָּה שִׂימִי לִבֵּךְ אֶל דַּרְכֵּךְ וְהַקְשִׁיבִי לְקוֹל מוֹרֵךְ הַכֹּהֵן דִּיוֹנִיזְיָה, אֲשֶׁר יוֹרֵךְ בְּצֶדֶק, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. אוּלָם אִם תַּקְשִׁי לִבֵּךְ — אָז נְקִיָּה אֲנִי מִמֵּךְ, וְעַל אַפִּי וַחֲמָתִי אֶתְּנֵךְ בְּיַד אֲדוֹנִים קָשֶׁה, אֲשֶׁר לֹא טוֹבָה תִּהְיִי בְּעֵינָיו מִכָּל אַחַיִךְ בְּנֵי עַמֵּךְ, הָעָם אֲשֶׁר זָעַם ה׳ עַד עוֹלָם".

כָּכָה דִּבְּרָה אִיזַבֶּלָּה וַתֵּלֶךְ, וּמִרְיָם שָׁבָה חֲרֵדָה וְנִבְהָלָה אֶל חֲדַר כִּלְאָהּ.

לה.

לַיְלָה. בְּבֵית יַעַר הָאֲרָזִים חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה, רַק מֵהַחֶדֶר הַנִּשְׁקָף לְעֵבֶר פְּנֵי מִזְרָח נִרְאָה אוֹר כֵּהֶה מִנֵּר דּוֹלֵק עַל הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי הַחַלּוֹן. דּוּמִיַּת מָוֶת שׂוֹרֶרֶת בַּחֶדֶר, אַף כִּי

שְׁתֵּי נַפְשׁוֹת אָדָם בְּתוֹכוֹ. הָאֶחָד הוּא עֶלֶם צָעִיר לְיָמִים שׁוֹכֵב עַל הַמִּטָּה, חוֹלֶה גוֹוֵעַ וְכָל עוֹד נִשְׁמָתוֹ בוֹ–פָּנָיו חִוְּרִים כַּמֵּת, שְׂפָתָיו מְבֻקָּעוֹת וּכְעֵין הַתְּכֵלֶת. מַרְאֵהוּ לֹא נִכַּר כִּמְעַט מִפְּנֵי הַכַּר וְהַמִּטְפַּחַת הַחֲבוּשָׁה לְרֹאשׁוֹ, בִּהְיוֹתָם יַחְדָּו זַכִּים מִשֶּׁלֶג; וְרַק גַּבּוֹת עֵינָיו וּשְׂפָמוֹ הַשְּׁחוֹרִים הִתְווּ תְּמוּנַת אָדָם. הַשֵּׁנִי הַיּוֹשֵׁב אֶצְלוֹ הוּא אִישׁ שֵׂיבָה, קָרַחַת רֹאשׁוֹ רְחָבָה, וְשַׂעֲרוֹת זְקָנוֹ אַךְ זֶה הֵחֵלּוּ לָשׁוּב וְלִצְמֹחַ, כִּי שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת לֹא עָבַר תַּעַר עֲלֵיהֶן. הִנֵּהוּ יוֹשֵׁב שָׁחוֹחַ עַל הַכִּסֵּא, אֲשֶׁר לִפְנֵי הַמִּטָּה וְעֵינָיו הָרְטֻבּוֹת נְשׂוּאוֹת אֶל הַגּוֹוֵעַ, וּבְיָדוֹ הוּא מוֹחֶה לִרְגָעִים אֶת דִּמְעוֹתָיו מֵעַל לְחָיָיו הַקְּמוּטוֹת, וְהוּא מִתְאַמֵּץ לִכְלוֹא נִשְׁמַת אַפּוֹ, פֶּן יַשְׁבִּית אֶת הַדּוּמִיָּה וַיַּפְרִיעַ אֶת הַגּוֹוֵעַ מִמְּנוּחָתוֹ.

הַדֶּלֶת נִפְתְּחָה בַּלָּאט וְאִישׁ זָקֵן בָּא הַחַדְרָה וַיִּקְרַב עַל בְּהוֹנוֹת רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה, וַיָּאֶר אֶת הַנֵּר אֶל עֵבֶר פְּנֵי הַגּוֹוֵעַ וַיִּבְחַן אֶת מַרְאֵהוּ רְגָעִים אֲחָדִים. אָז הֵנִיעַ רֹאשׁוֹ בְּעֶצֶב מָר וַיִּתֵּן אֶת הַנֵּר לְרֵעֵהוּ וַיִּרְמֹז לוֹ לָקוּם מִמְּקוֹמוֹ, בְּחֶפְצוֹ לָשֶׁבֶת תַּחְתָּיו.

„הַנִּיחָה לִי, יוּלְיַאן אֲדוֹנִי–הִתְחַנֵּן אִישׁ הַשֵּׂיבָה בַּלָּאט– הַנִּיחָה לִי וְאֵשֵׁב עוֹד פֹּה עַל מִטַּת בֶּן דּוֹדֶךָ ! מַה תִּתֵּן וּמַה תּוֹסִיף שִׁבְתְּךָ פֹּה וְהוּא הוֹלֵךְ לָמוּת ? לֶךְ־נָא, אֲדוֹנִי, וְתֵן שֵׁנָה לְעַפְעַפֶּיךָ, הֲלֹא זֶה שְׁלֹשָׁה לֵילוֹת שָׁבַעְתָּ נְדוּדִים וְאֵיךְ תִּשָּׂא רֹאשֶׁךָ ?

אֲבָל הַזָּקֵן הֵנִיעַ רֹאשׁ וַיִּרְמֹז לוֹ שֵׁנִית לַעֲזֹב מְקוֹמוֹ.

„אָנָּא אֲדוֹנִי, תִּיקַר נָא נַפְשְׁךָ בְּעֵינֶיךָ ! מַה בֶּצַע בְּשִׁבְתְּךָ אֶצְלוֹ וְהוֹשֵׁעַ לֹא תוּכַל לוֹ בְּצֵאת נַפְשׁוֹ ? רַבּוֹת

יָגַעְתָּ לְהַצִּילֵהוּ מִשָּׁחַת, אַךְ ה׳ הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וְכָל חָכְמָתֵנוּ הִתְבַּלָּעָה.—״

„אָכֵן הִסְתִּיר ה׳ פָּנָיו מִבֵּיתֵנוּ כְּמוֹ מִכָּל אַחֵינוּ בְּנֵי עַמֵּנוּ—עָנָה יוּלְיָאן בְּנֶפֶשׁ נוֹאָשָׁה—הֵן זֶה פֶּדְרוֹ הַחֹטֶר הָאַחֲרוֹן לְגֶזַע מִשְׁפַּחְתֵּנוּ, אֵלָיו נָשָׂאתִי נַפְשִׁי, וְאָבִיו, הוּא דוֹן סַבַּסְטִיּוֹן דּוֹדִי, הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַנִי לִפְנֵי מוֹתוֹ לְהַסְתִּיר שְׁמוֹ מִמֶּנּוּ עַד מְלֹאת לוֹ עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה. זֶה לִי שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מֵאָז אֶשְׁמֹר צְעָדָיו. בְּעֵינַיִם כָּלוֹת חִכִּיתִי לַיּוֹם אֲשֶׁר אוּכַל לְמַלֹּאת דְּבָרַי וְלַהֲשִׁיבֵהוּ אֶל אֱמוּנַת אֲבוֹתָיו וּלְהַפְקִיד עַל יָדוֹ נִקְמַת דַּם אָבִיו הַשָּׁפוּךְ. עַתָּה הִנֵּה הִגִּיעוּ הַיָּמִים, עוֹד חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּמִסְפַּר הַיָּמִים יִמָּלֵאוּ—וְהִנֵּה קִדְּמָהוּ הַמָּוֶת עַל שְׂדֵה הַמִּלְחָמָה וְהַחֹטֶר הָאַחֲרוֹן לְגֶזַע מִשְׁפַּחְתֵּנוּ הִנֵּהוּ נִכְרַת לְעֵינָי. וּמַה חֵפֶץ לִי עוֹד בְּחַיָּי? הֲלֹא מִרְיָם בַּת אֲחוֹתִי, גַּם הִיא נָפְלָה בַפַּח בְּאֵין מָנוֹס וּמִפְלָט עוֹד — לָכֵן הַנִּיחָה לִּי, רְאוּבֵן יְדִידִי נֶאֱמַן בֵּיתִי, אַל תִּדְאַג לְחַיַּי אֲשֶׁר הָיוּ עָלַי לְמַשָּׂא! לֶךְ לְךָ לָנוּחַ וּלְהָשִׁיב נַפְשְׁךָ בִּמְעַט שֵׁנוֹת, וְאָנֹכִי אֶהְיֶה שׁוֹמֵר לְרֹאשׁ בְּחִירִי״.

„אִם ה׳ לֹא יִשְׁמֹר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר!״—נֶאֱנַח רְאוּבֵן בְּנֶפֶשׁ מָרָה וַיֵּצֵא מֵאֵת הֶחָדֶר. וְיוּלְיָאן קָרֵב שֵׁנִית אֶל הַגּוֹוֵעַ וַיָּשֶׁת רֹאשׁוֹ וַיֵּט אָזְנוֹ אֶל לִבּוֹ וַיְמַשֵּׁשׁ אֶת יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָנָיו הֵפִיקוּ תוּגָתוֹ וּמָרַת נַפְשׁוֹ.

„הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָמוֹ״ — שָׁפַךְ יוּלְיָאן שִׂיחוֹ עַל הַגּוֹוֵעַ הָאָהוּב, כִּי בַיּוֹם הַזֶּה הִגִּיעָה מַחֲלָתוֹ עַד מְרוֹם קִצָּהּ, בְּמִלְחַמְתָּהּ עִם חַיֵּי עֲלוּמָיו—„הַיּוֹם יַעֲמֹד בְּמִשְׁפָּט לִפְנֵי אֱלֹהֵי

הַיְצוּרִים: אִם תָּשׁוּב אֵלָיו נַפְשׁוֹ לִרְאוֹת אוֹר, אוֹ יִגְוַע גָּוֹעַ בְּלֹא עִתּוֹ".

„זֶה לִּי שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת מֵאָז הֲבֵאתִיו מֻכֶּה וּפָצוּעַ מִשְּׂדֵה הַמִּלְחָמָה הֵנָּה, וּמֵאָז וְעַד עַתָּה יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי וְלַשָּׁוְא הִרְבֵּיתִי רְפוּאוֹת. עַד כֹּה אֲכָלַתְהוּ אֵשׁ קַדַּחַת — עַתָּה סָרָה הַבְּעֵרָה וְהִנֵּהוּ שׁוֹכֵב זֶה שְׁנֵי יָמִים כְּמֵת שׁוֹכֵן קָבֶר... עוֹד לִבּוֹ דוֹפֵק וְעוֹרְקָיו יֶהֶלְמוּ בְעַצְלְתַּיִם—עוֹד מְעַט הָהּ! וְגַם הֵם יִרְפּוּ יִפֹּלוּ.

„אָנָּא, אֱלֹהֵי הָרַחֲמִים! הָחִישָׁה עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ, שְׁאַב נָא יְשׁוּעָתְךָ מִמְּקוֹר הַחַיִּים לָעֶלֶם זֶה הַנּוֹצְרִי, אֲשֶׁר מִמְּעֵי יְהוּדָה יָצָא. הֲלֹא כָּל הָעַמִּים בְּשִׁמְךָ יִקְרָאוּ, וּלְפָנֶיךָ אֵין הַבְדֵּל בְּשֵׁם זֶה יִקְרָאוּךָ, בְּדָת זוֹ יַעַבְדוּךָ, אִם אַךְ יַכִּירוּ מַעְבָדֶיךָ וְיֵדְעוּ כִּי אֱלֹהִים אָתָּה — — וְהוּא הֲלֹא שָׁאוּל מֵאָבִיו לְדַת הָאָרֶץ לַהֲשִׁיבֵהוּ לְיוֹם מוֹעֵד. עוֹד מְעַט וְיָבֹא הַיּוֹם, וַהֲקִימוֹתִי לְאָבִיו הַקָּדוֹשׁ אֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְשִׁמְךָ הַקָּדוֹשׁ. אָנָּא אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר. הָשִׁיבָה נָא רוּחוֹ אֵלָיו וַאֲשִׁיבֵהוּ גַם אֲנִי אֶל אֱמוּנָתוֹ, עַמּוֹ וֵאלֹהָיו! — גְּנֹן נָא בְּאֶבְרָתְךָ גַּם עַל מִרְיָם בַּאֲשֶׁר הִיא שָׁם, וְאִם יַאַלְצוּהָ מְצִיקֶיהָ וּמְצוּקוֹתֶיהָ לְהַחֲלִיף שִׁמְךָ אַל נָא תֵחָשֵׁב לָהּ עָוֹן! הוֹי, מִרְיָם בַּת אֲחוֹתִי! הוֹי, פֶּדְרוֹ בֶּן דּוֹדִי! הוֹי, פֶרְנַאנְדוֹ בֶּן אָחִי! אֵיכֶם, מַחְמַדֵּי נַפְשִׁי? מֶה הָיָה לָכֶם? מַה גּוֹרַלְכֶם וּמַה קִּצְּכֶם? אִי שָׁמָיִם! הִנֵּה זֹאת אַחֲרִית מִשְׁפַּחְתֵּנוּ, כְּבוֹדֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ; זֶה נִרְצַח, זֶה גֹּוֵעַ וְזֶה מְחַכֶּה לַמָּוֶת וְאֵינֶנּוּ — וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי, מִתְחַפֵּשׂ כַּגַּנָּב בִּלְבוּשׁ נָכְרִי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, — הָהּ

נוֹרָא מוֹסָרְךָ, אֱלֹהִים, וּמִשְׁפָּטְךָ עָשִׂיתָ בְּעַמִּי, בֵּיתִי וְנַחֲלָתִי!״

בְּקָרְאוֹ זֹאת סָפַק כַּפָּיו וַיָּשֶׂם יָדָיו עַל עֵינָיו וַיֵּבְךְּ תַּמְרוּרִים. בֵּין כֹּה וָכֹה נִבְקַע הַשַּׁחַר וַיָּפֶץ אוֹרוֹ עַל יַעַר הָאֲרָזִים הַסּוֹבְבִים לַבַּיִת הַהוּא כִּבְנֵי עֲנָק הַשּׁוֹמְרִים לְרֹאשׁ מַלְכָּם. עוֹד מְעַט וְצַמְּרוֹת הָעֵצִים יָפֹזּוּ מִנֹּגַהּ הַשֶּׁמֶשׁ הַיּוֹצֵא מִפְּאַת קָדִים. צִלְלֵי לַיְלָה נָסוּ וְהָאָרֶץ הֵאִירָה כֻּלָּהּ. נֵעוֹרוּ הַצִּפֳּרִים וַיְצַפְצְפוּ מִבֵּין הָעֳפָאִים וְרוּחַ צַח נָשְׁבָה בֵּין הָעֲנָפִים, אֶגְלֵי הַטַּל הִזְהִירוּ מִכָּל עָלֶה וָשִׂיחַ, וְגֻלַּת הָעִלִּית מִמּוּל הַחַלּוֹן זָרְקָה מֵימֶיהָ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וְקַרְנֵי הָאוֹר כַּבְּרָקִים רוֹצְצוּ בָם. הַפְּרָחִים הַנֶּחְמָדִים הַמְמַלְּאִים אֶת הַגַּן בִּשְׁלַל צִבְעֵי רִקְמָתָם יַחַד הִטּוּ רָאשֵׁיהֶם לִקְרַאת הַשֶּׁמֶשׁ, הַמֵּבִיא לָהֶם חַיִּים וָחֹם. וּפִתְאֹם זָרַח אוֹרוֹ בַּחֶדֶר, הוֹפִיעַ בְּעַד הַחַלּוֹן אֶל גָּרֵי הַבַּיִת הַבּוֹדֵד, כְּמַלְאָךְ שָׁלוּחַ מִמָּרוֹם לְהָבִיא לָהֶם תַּנְחוּמוֹת אֵל. וְקַו אַרְגָּמָן יָצָא מִמֶּנּוּ אֶל בֵּין יְרִיעוֹת הַמָּסָךְ אֲשֶׁר לְמִטַּת הַגּוֹוֵעַ וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו הַלְּבָנִים כַּשָּׁלֶג. וְיוּלְיָאן הִתְעוֹרֵר לְנֹגַהּ בְּרַק הַשֶּׁמֶשׁ וַיַּבֵּט אֶל פֶּדְרוֹ וְהִנֵּה אָדְמוּ שְׂפָתָיו מְעַט – וַיָּפָג לִבּוֹ, כִּי לֹא הֶאֱמִין לְמַרְאֵה עֵינָיו. וַיּוֹסֶף לְהַבִּיט וּלְהִתְבּוֹנֵן בְּשׂוּם לֵב אֶל הַתְּמוּרָה אֲשֶׁר נִרְאֲתָה בִּפְנֵי הַגּוֹוֵעַ. שְׁחוֹחַ עָמַד עַל הַמִּטָּה וּבְחָזְקָה עָצַר נִשְׁמַת אַפּוֹ, אַךְ קוֹל לִבּוֹ דוֹפֵק כְּהֹלֶם פָּעַם.

וּרְאוּבֵן בָּא הַחַדְרָה, וּבִרְאוֹתוֹ אֶת אֲדוֹנוֹ שׁוֹחֶה עַל פֶּדְרוֹ חָרַד אֵלָיו וַיִּשָּׂא עֵינָיו גַּם הוּא אֶל הַגּוֹוֵעַ, וְיוּלְיָאן נָסוֹג אָחוֹר בְּלֵב נִשְׁבָּר.

„הָהּ!" קָרָא בְּמַפַּח נֶפֶשׁ, כִּי נִכְזְבָה תוֹחַלְתּוֹ.

אֲבָל רְאוּבֵן לֹא מָשׁ מִמְּקוֹמוֹ, כִּי רָאָה אֶת אֲשֶׁר לֹא פִלֵּל. וּפִתְאֹם קָרָא בְּבֶהָלָה אֶל יוּלְיַאן לֵאמֹר: „רְאֵה נָא, אֲדוֹנִי, וְהַבִּיטָה: הִנֵּה שְׂפָתָיו נָעוֹת!"

כִּשְׁמֹעַ יוּלְיַאן זֹאת וַיִּתַּר לִבּוֹ מִמְּקוֹמוֹ וַיְמַהֵר בְּבִרְכַּיִם כּוֹשְׁלוֹת מֵחֲרָדָה. וַיַּרְא וְהִנֵּה אָמְנָם נָעוּ שִׂפְתֵי הַגֹּוֵעַ, כְּמוֹ יְבַקֵּשׁ לָתֵת מְאוּמָה אֶל פִּיהוּ, אַךְ קוֹלוֹ לֹא יִשָּׁמֵעַ. וַיָּרָץ אֶל הַשֻּׁלְחָן וַיַּחְטֹף מִשָּׁם צִנְצֶנֶת קְטַנָּה וּבְיָדַיִם רוֹעֲדוֹת הִטִּיף אֶגְלֵי מַרְפֵּא אֶל פִּיהוּ, וַיֵּט אָזְנוֹ וַיַּקְשֵׁב וַיִּשְׁמַע, וּלְחֶרְדַּת לְבָבוֹ הִקְשִׁיב כִּי נִשְׁאֲרוּ בְלֹעוֹ, מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת לִבְלֹעַ. אוּלָם כַּעֲבֹר רְגָעִים אֲחָדִים קָפַץ מִמְּקוֹמוֹ וַיִּפֹּל עַל צַוְּארֵי עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ וַיִּקְרָא בְקֹצֶר רוּחַ: „הֶאָח! הִנֵּהוּ נִצָּל! לָנוּ הוּא; חָיֹה יִחְיֶה!

אֲבָל גַּם בַּעֲלִיצוּת נַפְשׁוֹ לֹא שָׁכַח יוּלְיַאן לְכַלְכֵּל מַעֲשֵׂהוּ בְּמִשְׁפָּט, וַיַּטֵּף עוֹד רְסִיסִים אֲחָדִים אֶל פִּי פֶּדְרוֹ; וּבַפַּעַם הַזֹּאת בְּלָעָם כְּרֶגַע, גַּם פָּקַח מְעַט מְעַט אֶת עֵינָיו. אֲבָל עוֹד כָּבְדוּ עָלָיו מַרְאוֹת, וּכְרֶגַע שָׁב וַיַּעֲצֵם, וּלְעֻמַּת זֹאת נִשְׁמְעָה נִשְׁמַת אַפּוֹ וְלִבּוֹ הֵחֵל לָנוּעַ בְּשָׁאֲפוֹ רוּחַ לִרְוָחָה. רְאוּבֵן כִּבָּה אֶת הַנֵּר וְיוּלְיַאן פָּרַשׂ אֶת הַיְרִיעוֹת לְמָסָךְ, לְבַל יַפְרִיעַ אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ אֶת הַחוֹלֶה מִשְּׁנָתוֹ, אֲשֶׁר נִמְשְׁכָה עַד אַחֲרֵי הַצָּהֳרָיִם. אָז שָׁבוּ הֵחֵלּוּ שְׂפָתָיו לָנוּעַ. בַּפַּעַם הַזֹּאת נָתַן לוֹ מְלֹא כַף מָרָק לְהָשִׁיב נַפְשׁוֹ, וְהַחוֹלֶה גָמַע זֹאת בְּתַאֲוַת נֶפֶשׁ וַיִּישַׁן שֵׁנִית. אָז הוֹשִׁיב יוּלְיַאן אֶת רְאוּבֵן תַּחְתָּיו וְהוּא שָׁכַב לָנוּחַ לְמַעַן הַחֲלִיף כֹּחַ, וַיְצַו אֶת

רְאוּבֵן לַהֲעִירֵהוּ מִשְּׁנָתוֹ, אִם יָנוּעַ הַחוֹלֶה כְּבָרִאשׁוֹנָה, וּכְרֶגַע נִשְׁמְעָה נַחֲרַת אַפּוֹ וּשְׁנָתוֹ עָרְבָה לוֹ, כִּי לֹא נָתַן תְּנוּמָה לְעַפְעַפָּיו זֶה כַּמָּה לֵילוֹת.

לו.

בָּאָה הָאַשְׁמֹרֶת הַתִּיכוֹנָה וּרְאוּבֵן עוֹדֶנּוּ יוֹשֵׁב אֶל מִטַּת הַחוֹלֶה הַיָּשֵׁן וּמֵזִיעַ. שְׁתֵּי פְעָמִים נָע פֶּדְרוֹ מִמְּקוֹמוֹ לְהֵיטִיב מִשְׁכָּבוֹ, אַךְ עוֹד לֹא הֵקִיץ מִשְּׁנָתוֹ הָעֲרֵבָה. וְהַכֹּמֶר בֶּנֶדִיקְטִי בָּא הַחֶדְרָה, וְהוּא עָטוּף מְעִיל כֵּהֶה מִצֶּמֶר צָחַר וְחֶבֶל בּוּץ לוֹ חֲגוֹרָה, וּבָהּ קָשׁוּר חוּט אַלְמֻגִּים כָּפוּל, מִמַּעַל לִמְעִילוֹ אֵפוֹד קָצָר וְשָׁחוֹר פָּתוּחַ לִשְׁתֵּי כְתֵפוֹתָיו. רֹאשׁוֹ מְגֻלֶּה, עַל קָדְקֳדוֹ קָרַחַת וּפְאַת רֹאשׁוֹ מֻקָּפָה בְּמַעְגָּל יָשָׁר מִמַּעַל לְאָזְנָיו. וּבְבֹאוֹ עַל סַף הַחֶדֶר קָם רְאוּבֵן מִפָּנָיו, וְיוּלְיָאן קָרַב אֶל פֶּדְרוֹ וַיִּתְבּוֹנֵן אֶל נִשְׁמַת אַפּוֹ וְעֵינָיו הֵפִיקוּ שִׂמְחַת לִבּוֹ. וַיֵּשֶׁב אֶל הַכִּסֵּא וַיֹּאמֶר לִרְאוּבֵן בַּלָּאט: הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה' כִּי לֹא עָזַב חַסְדּוֹ מֵאִתָּנוּ וְלֹא הֶאֱבִיד שָׂרִיד מִבֵּיתֵנוּ! הִנֵּה לִבִּי בָטוּחַ, כִּי בֶן דּוֹדִי חָיֹה יִחְיֶה וּשְׁנָתוֹ זוּ תַחֲלִימֵהוּ וּתְחַיֵּהוּ. וְעַתָּה, יְדִיד לְבָבִי, הִנֵּה הִגִּיעָה הָעֵת לִזְכֹּר גַּם אֶת מִרְיָם. לֵךְ לְךָ לְהַרְגִּיעַ וּלְהִנָּפֵשׁ מְעָט, וּכְאוֹר הַבֹּקֶר תֶּאֱזֹר מָתְנֶיךָ וְהִתְחַפַּשְׂתָּ וּבָאתָ אֶל בֵּית תְּפִלַּת הַפְּרַנְצִיסְקִים בְּשִׂיגוֹבְיָה, שָׁם

תִּתְבּוֹלֵל בְּתוֹךְ הֲמוֹן הַכֹּהֲנִים וְלִבְּךָ וְנַפְשְׁךָ תָּשִׂים לַחְקֹר וְלִדְרשׁ, אִם יֵשׁ אִתָּם יוֹדֵעַ עַל מִרְיָם עַד מָה. וְהָיָה אִם תִּשְׁמַע, כִּי נוֹדְעוּ לָהֶם עִקְבוֹתֶיהָ, כִּי עוֹדֶנָּה מַחֲזֶקֶת בֶּאֱמוּנָתֵנוּ, וְכִי יֵשׁ אֶת נֶפֶשׁ הַמַּלְכָּה לְהַסְגִּירָהּ אֲלֵיהֶם, אָז תָּשִׂים אֶת נַפְשְׁךָ בְּכַפֶּךָ וּפָנִיתָ וְהָלַכְתָּ אֶל אָחוּ סִלְפִיָּה מִשְׁנֵה הַכֹּהֵן פְרַנְצִיסְקוֹ; וְאִם לֹא נֶהְפַּךְ לִהְיוֹת לְצָרֵינוּ, אָז יַשְׂכִּיל לָתֵת לְךָ מַהֲלָכִים אֶל מִרְיָם לְהוֹרוֹתָהּ יְסוֹדֵי דָתָם... וְהִגַּדְתָּ לָהּ אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָשִׂים בְּפִיךָ—אַךְ הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד בְּדֶרֶךְ הַחֲלַקְלַקּוֹת, אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ פֶּן תִּוָּקֵשׁ וַהֲרֵעוֹתָ לְכֻלָּנוּ.”—

„בְּטַח בִּי, אֲדוֹנִי, כִּי אֵדַע לְהִזָּהֵר—עָנָה הַכֹּמֶר הַמִּתְחַפֵּשׂ—וְאִם יִקְרֵנִי אָסוֹן, אוֹת הוּא כִּי ה׳ חָפֵץ דַּכְּאֵנוּ, וְלֹא בִּי יִהְיֶה הָאָשָׁם. אֲבָל הַגִּידָה נָא לִי מָה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אַגִּיד לְסִלְפִיָּה?”

כִּמְעַט פָּתַח יוּלִיאַן אֶת פִּיו לָתֵת לוֹ מַעֲנֶה וּפֶדְרוֹ הִתְעוֹרֵר וַיִּפְקַח עֵינָיו וַיַּבֵּט אֶל כָּל סְבִיבָיו, כְּמוֹ יְחַפֵּשׂ רוּחוֹ לָדַעַת וּלְהַכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ. וּפִתְאֹם אֹרוּ עֵינָיו וּבְשֵׁפֶל קוֹלוֹ קָרָא: „אָבִי אַמְבְּרוֹזְיָה, מַלְאָךְ מוֹשִׁיעִי!”

„בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְיַהֲבָךְ לָן וְלָא יַהֲבָךְ לְעַפְרָא!”[1] —

לָחַשׁ יוּלִיאַן בְּשׂוּמוֹ יָדָיו עַל רֹאשׁ הַחוֹלֶה וּבְנָשְׂאוֹ מָרוֹם עֵינָיו רְגָעִים אֲחָדִים, וּכְהֶרֶף עַיִן הִתְהַפֵּךְ הַיְּהוּדִי וַיְהִי לְכֹמֶר נוֹצְרִי וַיִּתֵּן בְּשִׁיר קוֹלוֹ וַיְזַמֵּר עִם רְאוּבֵן בִּרְכַּת הַתּוֹדָה בִּשְׂפַת לַאטִינָה.

וּכְכַלּוֹתוֹ לָשִׁיר שָׂם פָּנָיו אֶל הַחוֹלֶה וַיַּעַן: „חַיִּים וְשָׁלוֹם לְךָ, דוֹן פֶּדְרוֹ בְּנִי! אַל נָא תָנוּעַ מִמְּקוֹמֶךָ! שְׁכַב לְךָ בִּמְנוּחָה וְאַל תַּרְבֶּה שִׂיחָה, אִם חָפֵץ חַיִּים אָתָּה”

1) ברוך הרחמן (ה׳) שנתנך לנו ולא נתנך לעפר.

--לֹא אַאֲמִין עוֹד בַּחַיִּים!--לָחַשׁ הַחוֹלֶה בְּהַגִּיעוֹ רֹאשׁ.

„לֹא, כִּי חָיֹה תִחְיֶה, בְּנִי, לְאֹרֶךְ יָמִים -- קָרָא יוּלְיַאן בְּנָשְׁקוֹ אוֹתוֹ עַל מִצְחוֹ הָרָטֹב · אָכֵן נַפְתּוּלֵי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי עִם הַמָּוֶת אַף יָכֹלְתִּי לוֹ. הַאֲמִינָה לִי, כִּי בְעֶזְרַת אֱלֹהֵינוּ סָרָה מַחֲלָתְךָ מִקִּרְבֶּךָ. עוֹד מְעַט וְתָשׁוּב לְאֵיתָנְךָ וְהָיִיתָ בָּרִיא כְּאַחַד הָאָדָם!"

— לוּ חָפֵץ ה' בְּחַיַּי... לֹא גָבַר הָאוֹיֵב בְּהִלָּחֲמִי... לְמַעַן שְׁמוֹ -- אָמַר פֶּדְרוֹ בְּנֶפֶשׁ נוֹאָשָׁה -- אַךְ אֱלֹהִים מָצָא אֶת עֲוֹנִי... אֶתְוַדֶּה נָא לְפָנֶיךָ, אָבִי... וְלֹא אֵרֵד שְׁאוֹלָה... בְּחַטַּאת נַפְשִׁי...

„אַשְׁרֵי הָאִישׁ נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חַטָּאָה — עָנָה הַכֹּמֶר— כִּי גַם הַחַיִּים לֹא יִנְעֲמוּ לְעוֹשֵׂי עָוֶל. לָכֵן אִם יֵשׁ בְּךָ עָוֹן, תֵּן תּוֹדָה וְהַרְחִיקֵהוּ וְשׁוּבָה בְּלֵב שָׁלֵם אֶל ה' הַמַּרְבֶּה לִסְלֹחַ!"

-- אַלְלַי לִי -- עָנָה הַחוֹלֶה בְּרוּחַ נְכֵאָה -- אֵיךְ אַרְחִיק חַטַּאת נַפְשִׁי... וְהִיא קְשׁוּרָה בִי כָּל עוֹד בִּי נִשְׁמָתִי!... אָהַבְתִּי בַּת אֵל נֵכָר... תּוֹעֲבַת כָּל נוֹצְרֵי תָמִים... וְעוֹד עַתָּה... לִשְׁמָהּ וּלְזִכְרָהּ תַּאֲוַת נַפְשִׁי...

„אָמְנָם יָדַעְתִּי, כִּי אָהַבְתָּ אֶת הַיְהוּדִיָּה, אֶת מִרְיָם -- עָנָה יוּלְיַאן וַיִּקְרֹץ עֵינָיו אֶל רְאוּבֵן בְּמְנוֹד רֹאשׁ-- אַךְ הֵרָגַע בְּנִי, כִּי רַק כְּאָדָם עָבַרְתָּ בְּרִית וַתֶּאֱהַב אֶת אֲשֶׁר לֹא יָכֹלְתָּ לִשְׂנֹא. לֹא גָדוֹל עֲוֹנְךָ מִנְּשׂא וַה' יִסְלַח לָךְ."

לַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אָדְמוּ פְּנֵי פֶּדְרוֹ מְעַט וְנַפְשׁוֹ רָוְתָה עֹנֶג לִשְׁמוֹעַ תַּנְחוּמוֹת כָּאֵלֶּה מִפִּי כֹהֵן, אֲשֶׁר צִדְקָתוֹ מוּדַעַת בְּכָל הָאָרֶץ.

„גַם אָמְנָם עוֹד תִּקְוָתִי בִי, כִּי תִפָּקַחְנָה עֵינֵי מִרְיָם לְהַחֲזִיק בֶּאֱמוּנָתֵנוּ"—הֵשִׁיב פֶּדְרוֹ אֲמָרָיו לוֹ. וּרְגָעִים אֲחָדִים הִתְעַמֵּק בְּמַחְשְׁבוֹתָיו וַיְחַפֵּשׂ בְּזִכְרוֹנוֹ קוֹרוֹת יָמִים עָבָרוּ, אֲשֶׁר כִּמְעַט נִשְׁכְּחוּ מִמֶּנּוּ בְּחָלְיוֹ הַקָּשֶׁה. וּפִתְאֹם קָרָא: הֲלֹא אַתָּה הִצַּלְתָּ גַּם נֶפֶשׁ מִרְיָם מִבּוֹר הַשֶּׁבִי... וּמָה הִגַּדְתָּ לָּה... וְאֵיךְ עֲזַבְתָּ אוֹתָהּ לָנוּעַ לְשִׁיגוֹבְיָה... לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשִׁי? אֵיפֹה אָנֹכִי עַתָּה?... מִי הֱבִיאַנִי הֵנָּה?... וְאֵיךְ נִקְרֵיתָ אֵלַי לְהַצִּיל מִמָּוֶת חַיָּי?... וּמָה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִי לְעֵת מְצוֹא?... הֲלֹא כֵן הִגַּדְתָּ לִי אָבִי בְּיוֹם מִלְחָמָה"...

„הֵרָגַע לְךָ וְאַל תֶּרֶב שְׁאֵלָה!" — קָרָא יוּלִיאַן בְּחֶרְדָּתוֹ לְפֶדְרוֹ פֶּן יְבֻלַּע לוֹ מֵרֹב רִגְשׁוֹתָיו בּוֹ — „הַשְׁקֵט, בְּנִי, עֲדֵי יָשׁוּב רוּחֲךָ וְכֹחֲךָ אֵלֶיךָ, אָז אֲעַנְּךָ עַל כָּל וְאוֹדִיעֲךָ פֵּשֶׁר דָּבָר. וְעַתָּה דַּי לְךָ לָדַעַת, כִּי בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתְּךָ הִנְּךָ וּבִמְקוֹם שָׁלוֹם אַתָּה בָּטוּחַ.—שׁוּבָה נָא לִמְנוּחָתְךָ וְקַח מֵאֵלֶּה הַסַּמִּים אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי הֵם יִהְיוּ רְפָאוּת לְנַפְשֶׁךָ."

גַּם אָמְנָם יָגַע הַחוֹלֶה בְּרֹב רִגְשׁוֹתָיו וְלֹא עָצַר כֹּחַ לְדַבֵּר עוֹד וַיֵּשְׁתְּ סַמֵּי מַרְפֵּא וַיָּשָׁב וַיִּשְׁכַּב בִּמְנוּחָה וּבְעֵינַיִם עֲצוּמוֹת. וְיוּלִיאַן שָׁלַח אֶת רְאוּבֵן לְהַרְגִּיעוֹ וַיַּחְדָּו נִדְבְּרוּ לְהִתְרָאוֹת לְאוֹר הַבֹּקֶר, וּלְהִתְיָעֵץ עַל אוֹדוֹת מִרְיָם.

לז.

שְׁלֹשִׁים יוֹם עָבְרוּ מֵאָז שָׁב רוּחַ פֶּדְרוֹ אֵלָיו וַיֶּחִי, וְהוּא שָׁב לְאֵיתָנוֹ וַיְהִי כְּאַחַד הָאָדָם. אָז יִפְצַר בְּרוֹפְאֵהוּ הַנֶּאֱמָן לְתִתּוֹ לָצֵאת וּלְהִתְהַלֵּךְ לְרוּחַ הַיּוֹם, אַךְ בַּדָּבָר הַזֶּה הִקְשָׁה אֵלָיו יוּלִיאַן וַיָּצַו עָלָיו לְבַל יֵצֵא מִקִּיר חַדְרוֹ וָהָלְאָה. וַיְהִי הַדָּבָר לְחִידָה בְּעֵינֵי פֶּדְרוֹ, אֲשֶׁר לֹא יָדַע עֲדֶנָּה מְקוֹם מִשְׁכָּנוֹ מָה הוּא. בַּיּוֹם הַהוּא אַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם וּפֶדְרוֹ שָׁכַב עַל מִטָּתוֹ וּרְאוּבֵן יוֹשֵׁב עַל יָדוֹ כְּפַעַם בְּפַעַם. דּוּמִיָּה שַׁאֲנַנָּה עַל פְּנֵי כָּל הָעֵמֶק, רַק מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן, מִסְּבְכֵי הַחֹרְשָׁה, נִשְׁמַע קוֹל אֲנָשִׁים מִמִּקְדָּשׁ־מְעַט, בּוֹ נִקְבְּצוּ מִיּוֹם אֶתְמוֹל כָּל שְׂרִידֵי מִשְׁפַּחַת הֵיגְרִיקִי, לְעַנּוֹת נֶפֶשׁ מֵעֶרֶב עַד עֶרֶב וְלַעֲרֹךְ תְּפִלָּתָם וַעֲבוֹדָתָם לִפְנֵי אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת בְּיוֹם דִּין — כִּי יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא, יוֹם קָדוֹשׁ לְיִשְׂרָאֵל מִשְּׁנוֹת אָלֶף. וּבְאֵין מִקְדָּשׁ וְכֹהֵן וּבְהֵרָדֵף בְּנֵי הָעָם הַזֶּה מִקִּנְאַת הָאֱמוּנָה הַשַּׁלֶּטֶת בָּאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּמְעָרוֹת וּבְמַעֲמַקִּים לִקְרֹא בְּשֵׁם ה׳; אַךְ פֹּה, בְּיַרְכְּתֵי הָעֵמֶק, שָׁמוּר בֵּית תְּפִלָּה קָטָן לִשְׂרִידֵי הַמִּשְׁפָּחָה הַזֹּאת, לְהֵאָסֵף בּוֹ בְּכָל עֵת הִתְקַדֵּשׁ חָג. וְלַיּוֹם הַזֶּה נֶאֶסְפוּ כֻלָּם מִמְּקוֹמוֹתֵיהֶם, אִישׁ אִישׁ עָזַב מִשְׁמַרְתּוֹ וַעֲבוֹדָתוֹ, וְהִנֵּה שַׂר וָעֶבֶד, קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם הוּא. לֹא נִכַּר שׁוֹעַ לִפְנֵי דָל, כִּי לְבוּשֵׁי לְבָנִים וַעֲטוּפֵי צִיצִית כֻּלָּם יַחְדָּו, וּבְרֹאשָׁם צִיר וְאָמָן

שְׁלִיחַ צִבּוּר, עוֹרֵךְ תְּפִלָּתוֹ לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. כִּמְעַט כִּלָּה אֶת סֵדֶר הָעֲבוֹדָה; עוֹד הֲמוֹן הַמִּתְפַּלְלִים בּוֹכִים לְזֵכֶר תִּפְאֶרֶת הַיּוֹם הַהוּא, בִּהְיוֹת הַמִּקְדָּשׁ עַל מְכוֹנוֹ, וּרְאוּבֵן בָּא הַבַּיְתָה בַּלָּאט וַיִּגַּשׁ אֶל הַחַזָּן וַיִּלְחַשׁ לוֹ דְבַר־מָה, וְעַד מְהֵרָה מִלֵּא רְאוּבֵן אֶת מְקוֹמוֹ. וְהַחַזָּן, הוּא יוּלְיַאן, פָּשַׁט לְבוּשׁ כְּהֻנָּתוֹ וַיִּתְחַפֵּשׂ בִּמְעִיל כְּמָרִים וַיֵּלֶךְ וַיָּבֹא אֶל חֲדַר פֶּדְרוֹ הַמְחַכֶּה לוֹ.

— הֲלֹא הִבְטַחְתַּנִי, אָבִי, כִּי הַיּוֹם תָּשִׁיב פְּדוּת לִי — וְעַתָּה מַלֵּא נָא דְבָרְךָ וְאֵצֵא אִתְּךָ יַחְדָּו מֵחֲדַר כִּלְאִי לִרְאוֹת אוֹר וָשָׁמֶשׁ.

„הִבְטַחְתִּי וַאֲקַיֵּמָה — עָנָה יוּלְיַאן — אוּלָם לֹא יָכוֹלְתִּי עַד כֹּה לְמַלֹּאת דְּבָרִי, כִּי בַבֹּקֶר יָשַׁנְתָּ וּשְׁנָתְךָ עָרְבָה לָךְ, וּבַצָּהֳרַיִם הֲלֹא גָדוֹל הַחֹם. עַתָּה הַחֵלָּה הַשֶּׁמֶשׁ לָרֶדֶת, וְאִם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁךָ, הִנְנִי לְעֶזְרָתֶךָ.“

— קָטֹנְתִּי מִכֹּל חֲסָדֶיךָ, אָבִי! — אָמַר פֶּדְרוֹ בְּלֵב רָגָשׁ — וַיְמַהֵר וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדָיו וַיַּעֲזֹב בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה אֶת חֲדַר מְעוֹנוֹ וַיֵּצֵא עִם יוּלְיַאן הַחוּצָה.

אַךְ יָצֹא יָצְאוּ מִן הַבַּיִת וּפֶדְרוֹ הִשְׁתָּאָה לְמַרְאֵה עֵינָיו כִּי נִדְמָה לוֹ כְּמוֹ נוֹדַע לוֹ הַמָּקוֹם מֵאָז וּכְבָר עָמְדוּ רַגְלָיו פַּעַם אַחַת פֹּה. מְעַט מְעַט זָכַר אֶת אֲשֶׁר הָיָה, אַף הִכִּיר אֶת הַחֹרְשָׁה, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִשְׁמַע לוֹ קוֹל מִרְיָם, מִשָּׁם נִשְׁקְפָה לוֹ תִקְוָתוֹ, אַף נָדְדָה מִמֶּנּוּ... הַכָּרַת פְּנֵי פֶדְרוֹ עָנְתָה לְיוּלְיַאן עַל רֹב מַחְשְׁבוֹתָיו הַמִּתְרַגְּשׁוֹת בְּקִרְבּוֹ — אַךְ הֶחֱשָׁה מִמֶּנּוּ עַד בּוֹאוֹ אִתּוֹ אֶל אַחַד הָעֵצִים הָרַעֲנַנִּים אֲשֶׁר לִפְנֵי הַבַּיִת וַיּוֹשִׁיבֵהוּ אִתּוֹ בְּצִלּוֹ וַיֹּאמַר:

„הֵן רָאֹה אֶרְאֶה, כִּי יָדַעְתָּ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה מִקֶּדֶם, וְעַתָּה עֵינֶיךָ נְשׂוּאוֹת אֵלַי בִּשְׁאֵלָה: מַה לְּכֹהֵן נוֹצְרִי בִּמְעוֹן יְהוּדִים? לָכֵן בְּאַחַת אֲשִׁיבֶךָ: כִּי קְשׁוּרָה נַפְשִׁי בְּנַפְשׁוֹת הַמִּשְׁפָּחָה הַזֹּאת מֵאָז וּמִקֶּדֶם, וְעַל כֵּן יוֹדֵעַ אֲנִי אֶת מִרְיָם וְאֵת כָּל הַנַּעֲשָׂה בָהּ. וּבְחֶמְלָתִי לָהּ מָשַׁכְתִּי גַּם אוֹתְךָ חָסֶד, אַף הָיִיתִי לְךָ לִישׁוּעָה בְּיוֹם צָרָה. וְאַתָּה, אַל תִּשְׁתּוֹמֵם, בְּנִי, כִּי גִלִּיתִי אַהֲבָתִי לְמִשְׁפָּחָה יְהוּדִיָּה, אֲשֶׁר תּוֹעֵבָה הִיא לְכָל אֲשֶׁר בְּשֵׁם נוֹצְרִי יִקָּרֵא, וְאַף כִּי לְכֹהֵן נָזִיר לֵאלֹהָיו. אָכֵן נוֹצְרִי אֲנִי לְעַמְּךָ, אֲבָל אָדָם אֲנִי לְכָל אֲשֶׁר בְּצֶלֶם אֱלֹהִים נִבְרָא; כֹּהֵן אֲנִי לְדָתְךָ, וְחָבֵר וָרֵעַ כְּאָח לְכָל שׁוֹמֵר אֱמוּנָתוֹ בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. אַךְ אַל נָא תַּפְרִיעֵנִי מִדְּבָרַי עֲדֵי כַלּוֹתִי וְתֵדַע וּבָחַנְתָּ דַרְכְּךָ וְיָדַעְתָּ עִם מִי הַצֶּדֶק.

„שָׂא סָבִיב עֵינֶיךָ, בְּנִי, וְהַבִּיטָה אֶל הָאָרֶץ כֻּלָּהּ, אֲשֶׁר לֹא לְתֹהוּ בְרָאָהּ ה׳ וְלֹא לְאֶחָד נְתָנָהּ, מִבְּלִי תֵת לַשֵּׁנִי גַם הוּא חֶלְקוֹ. רִאשׁוֹן הָיָה הָאָדָם אֲשֶׁר יְצָרוֹ ה׳ בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם. יוֹצְרוֹ זֶה בָּרָא גַם יִצְרוֹ עִמּוֹ – הוּא הַנָּחָשׁ הֶעָרוּם אֲשֶׁר הִשִּׁיאָהוּ לַחֲטֹא. לְרַגְלוֹ בָּא הַמָּוֶת עַל כָּל הַיְקוּם, וְאֵין צֶמַח וּבְרִיאָה בַּתֵּבֵל, אֲשֶׁר שֶׁגָּבְהָה[1] מִמֶּנּוּ. אַלְפֵי דְרָכִים לוֹ לְהַכְרִית כָּל יֵשׁ מֵאָרֶץ. כִּי הוּשְׁתָה אֵיבָה בֵּין הַיְצוּרִים כֻּלָּם וַיַּחְדָּו לָמְדוּ לִטְרֹף טָרֶף. זֶה בָא בְּמַתַלְּעוֹתָיו וְזֶה בְּפַרְסוֹתָיו, וּבֶן אָדָם – בְּיָד נְטוּיָה, אוֹ בִלְשׁוֹן מָהֵר.

„שְׁנֵי בָנִים הָיוּ לָאָדָם, יַחְדָּו בָּאוּ לְאֵל אֶחָד, אִישׁ וּמִנְחָתוֹ בְּיָדוֹ, וּבְקִנְאָתוֹ קָם הָאֶחָד עַל הַשֵּׁנִי וַיַּהַרְגֵהוּ –

1) חזקה.

וּמֵאָז וְעַד עַתָּה לֹא יָסוּף הַמַּחֲזֶה הַזֶּה מִנֶּגֶד עֵינֵינוּ. וּבִפְרֹחַ זָדוֹן, בִּגְבוֹר הֶחָמָס, אָז תִּפְרַח שִׂנְאַת עָם, תָּקוּם קִנְאַת דָּת, וּלְרַגְלֵיהֶן יָקוּם קַיִן עַל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ.— אוּלָם עַתָּה בִּרָצְחוֹ אָחִיו, עוֹד לֹא יַכִּיר מַעְבָּדֵהוּ, כִּי הָרַע לַעֲשׂוֹת, כִּי צַדִּיק הוּא בְעֵינָיו וְעוֹד יִשְׁתַּבַּח בָּאָרֶץ אֲשֶׁר כֵּן עָשָׂה. הֲיָדְעוּ הָרוֹמִים עַוְתָתָם בְּקוּמָם עַל הַנּוֹצְרִים הָרִאשׁוֹנִים לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם? הֲלֹא צְדָקָה נֶחְשְׁבָה זֹאת לָהֶם בְּעֵינֵיהֶם, כִּי כֵן הִגִּידוּ לָמוֹ כֹמְרֵיהֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיהֶם — וּבַמָּה אֵפוֹא צָדְקוּ בְּנֵי עַמֵּנוּ פֹּה מֵהֶם, בְּהִתְקוֹמְמָם עַל הַיְהוּדִים לְטָרְפָם בְּאַפָּם? מִי נָתַן לָהֶם אֶת יַעֲקֹב לִמְשִׁסָּה?[1] הֲלֹא אַךְ כֹּהֲנֵינוּ כְּמָרֵינוּ הָרוֹעִים הָאֱוִילִים, אֲשֶׁר אַךְ הַוּוֹת נַפְשָׁם יְדַבֵּרוּ וְרֶשַׁע לִבָּם יַגִּידוּ בְּשֵׁם ה'.

„וְאוּלָם הַקְשִׁיבָה, בְּנִי, וְאוֹרְךָ בִּינָה: עֶלֶם נוֹצְרִי אַתָּה וְעִם חֲלֵב אִמְּךָ יָנַקְתָּ תּוֹרַת כְּמָרֶיךָ, עַל כֵּן גַּם בְּאַהֲבָתְךָ לָעַלְמָה עִבְרִיָּה לֹא תוּכַל לְהִתְגַּבֵּר עַל תּוֹעֲבַת נַפְשְׁךָ לְמִשְׁפַּחְתָּהּ וְעַמָּהּ; וְאָנֹכִי, כֹּהֵן זָקֵן, כַּבִּיר מִמְּךָ לְיָמִים, כַּאֲשֶׁר תֶּחֱזֶינָה עֵינֶיךָ. הֵן שֵׂיבָה זָרְקָה בִּי, וְרַבּוֹת רָאוּ עֵינַי בִּימֵי חַיַּי, אַף רַבּוֹת חָקַרְתִּי. עַל כֵּן שְׁמַע לִי וְאַגִּידָה לָּךְ: הֵן קָטֹן וָדַל כָּל אָדָם יִוָּלֵד, גַּם בְּרוּחוֹ גַּם בִּבְשָׂרוֹ כְּאַיִן וּכְאֶפֶס יֵחָשֵׁב, וְהוֹרָיו וּמוֹרָיו יְכַלְכְּלוּ יַלְדוּתוֹ, וְכַאֲשֶׁר יַחְנְכוּהוּ, יְכַלְכְּלוּהוּ וְיַדְרִיכוּהוּ, כֵּן יָקוּם וְכֵן יְהִי לְעֵת יִגְדַּל וְיִהְיֶה לְאִישׁ. אַךְ כָּל אָדָם כּוֹזֵב וּלְפֶתַח כָּל לֵב חַטָּאת רוֹבֶצֶת; עַל כֵּן הִצִּיב לוֹ יוֹצְרוֹ שׁוֹמְרִים מִסָּבִיב, וַיִּהְיוּ לוֹ מֶ לֶ ךְ וְ שָׂ רִ י ם לְהוֹרִים

1) לבז.

מִתַּחַת, וֵאלֹהִים וּמַלְאָכָיו הָרוּחוֹת לְמוֹרִים מִמָּעַל. זֹאת תּוֹרַת כָּל אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת. אָכֵן תִּשְׁמְרֵהוּ נֶפֶשׁ הָאָדָם מִזְּרוֹעַ רָמָה, מֵעָוֹן גָּלוּי, אֲבָל מִי יִשְׁמֹר חַטַּאת נַפְשׁוֹ וּמְזִמַּת לְבָבוֹ לְבַל יַעֲשֶׂה בַּמִּסְתָּרִים עָוֶל? עַל זֹאת נִתְּנָה לוֹ הָאֱמוּנָה בְּיוֹצֵר הַכֹּל, הַיּוֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם—הִיא תַעֲרֹךְ לְבָבוֹ לְטוֹב. עַל כֵּן כָּל מֶמְשָׁלָה, אֲשֶׁר עַל אַדְנֵי[1] הַיֹּשֶׁר הַטִּבְעָה, נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּהּ, וְכָל תּוֹרָה וָדָת, אֲשֶׁר לִתְעוּדָה[2] זוּ נוֹסָדָה, קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לָהּ. אַךְ הַגּוֹיִם הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא, וַתַּתְעֵם תּוֹרָתָם לִזְנוֹת אַחֲרֵי אֱלֹהִים רַבִּים וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי תַאֲוַת לִבָּם וַיַּעֲשׂוּ כָּל תּוֹעֵבָה. בְּתוֹךְ הַפְּרָעוֹת הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר גָּבְרוּ בַּתֵּבֵל קָם עַם אֶחָד וַיְגַל לָעַמִּים אֱמוּנַת אֵל אֶחָד, וַיּוֹשַׁע לְכָל הָאָרֶץ לְבַל תִּשָּׁחֵת כֻּלָּהּ מֵרָעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ — וּמֵאִתּוֹ נְחַלְנוּ אֱמוּנָתֵנוּ אָנוּ. אָכֵן שְׁנוּ מוֹרֵינוּ הָרִאשׁוֹנִים מַרְאֶהָ; אֲבָל כָּל יוֹדְעֶיהָ יְעִידוּהָ, כִּי קְרוֹבָה הִיא לָהּ כְּבַת לְאִמָּהּ, וְנִשְׁעֶנֶת הִיא עָלֶיהָ כַּעֲלִיָּה עֲלֵי בָיִת. וְעַתָּה הַגִּידָה נָּא לִי: הֲתָקוּם בַּת בְּאִמָּהּ? הַיְגָרֵשׁ יוֹשֵׁב הָעֲלִיָּה אֶת הַגָּר בַּבַּיִת מִתָּחַת? הֲיוֹאִיל לַהֲרֹס מְעוֹן רֵעֵהוּ? הֲלֹא בִּפְרָצוֹ פֶּרֶץ בַּבַּיִת מִתַּחַת, תִּפֹּל גַּם הָעֲלִיָּה מִמַּעַל.—וְאִם לֹא הָאֱמוּנָה בְּאֵל אֶחָד, עַל מָה אֵפוֹא תִּשָּׁעֵן הָאֱמוּנָה בִּבְנוֹ אַחֲרָיו? הֵן אָנֹכִי הֲשִׁיבוֹתִי נַפְשְׁךָ לְךָ בִּהְיוֹת כְּפֶשַׂע[3] בֵּינְךָ וּבֵין הַמָּוֶת וְתוֹדָתְךָ רַבָּה לְאֵין חֵקֶר—וּבַמָּה אֵפוֹא עָלֵינוּ לְהוֹדוֹת לָעָם הַזֶּה, אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאַלְפֵי רִבְבוֹת אָדָם בְּכָל קְצוֹת אָרֶץ? וְעַתָּה אִם לֹא אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל דְּמֵי הַנְּקִיִּים הָאֵלֶּה בְּנַפְשׁוֹתָם

1) יסודי. 2) כצעד

הַצּוֹעֲקִים עָלֵינוּ מִן אַדְמָתֵנוּ כְּעַל קַיִן עַל הָרְגוֹ אֶת אָחִיו בִּשְׁנוֹת קֶדֶם? כָּבֵד עֲוֹנֵנוּ מִנְּשׂא, וּמִי יוֹדֵעַ מָה הָאוֹת, אוֹת־קַיִן, אֲשֶׁר יָשִׂים ה' לָנוּ. עוֹד יָמִים יָבֹאוּ וְנִפְקְחוּ עֵינֵי עַמֵּנוּ לִרְאוֹת אֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ לָנוּ כְּמָרֵינוּ בְּקִנְאָתָם הָבֶל. וּבְהִגָּרֵשׁ עַם יִשְׂרָאֵל, עַם חָרוּץ וְרַב פְּעָלִים מִקֶּרֶב אַדְמָתֵנוּ; בְּהִדָּחוֹת גַּם בְּנֵי עֲרָב עַל יָדָם לָצֵאת בַּגּוֹלָה אֶל אֶרֶץ אַחֶרֶת; בַּהֲרִימָם שׁוֹט מוּסָרָם גַּם עַל בָּנֵינוּ אַחֲרֵינוּ לְטַאטֵא בְמַטְאֲטֵא הַשְׁמֵד אֶת כָּל־אֵלֶּה, אֲשֶׁר יְמָאֲנוּ לָלֶכֶת אַחֲרֵיהֶם כַּבְּהֵמָה בַּבִּקְעָה; בְּהַכְבִּידָם אַכְפָּם עַל מֶמְשֶׁלֶת הָאָרֶץ לִרְדּוֹת עַל פִּיהֶם אֶת הָעָם בְּמַקֵּל חוֹבְלִים¹)—אָז תִּהְיֶה שַׁעֲרוּרָה בָּאָרֶץ וְתִרְבֶּינָה הַפְּרָעוֹת: בֵּן יָקוּם בְּאָבִיו וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ, הָעָם יִפָּרַע וְאַרְצֵנוּ תֵשָׁם, לֹא תִזָּרַע וְלֹא תֵעָבֵד, עַד יֵהָפְכוּ מְקוֹמוֹת הַרְבֵּה לְמִדְבַּר שְׁמָמָה..."

כֵּן דִּבֵּר יוּלְיַאן בְּסַעֲרַת רוּחוֹ, בְּקִנְאָתוֹ לְעַמּוֹ וּלְאַרְצוֹ. וְעֵינֵי פֶּדְרוֹ נָזְלוּ דִמְעָה עַל הֶחָזוּת הַקָּשָׁה, אֲשֶׁר הֻגַּד מִפִּי אִישׁ קְדוֹשׁ ה'. כִּי שְׁנֵיהֶם אָהֲבוּ אֶת עַם סְפָרַד וְאַרְצוֹ, אִישׁ עַל פִּי דַרְכּוֹ. בָּרֶגַע הַזֶּה נִשְׁמַע קוֹל הָמוֹן כְּקוֹל שַׁדַּי מִסִּבְכֵי הַחֻרְשָׁה, קוֹל רִנְנַת אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר הִרְעִים נִפְלָאוֹת בְּדוּמִיַּת הָעֶרֶב מִבֵּין עֲצֵי הַיָּעַר...

„הֲיָדַעְתָּ מָה הַקּוֹל הַזֶּה, בְּנִי?—קָרָא יוּלְיַאן בְּקוּמוֹ עִם פֶּדְרוֹ מִמְּקוֹם מוֹשָׁבָם—הִנֵּה זֶה קוֹל קְרוֹבֵי מִרְיָם וְגוֹאֲלֶיהָ, קוֹל יְהוּדִים נֶאֱסָפִים מִקְצוֹת הָאָרֶץ לַעֲבֹד אֶת ה'. הַקּוֹל הַזֶּה קוֹרֵא מִמִּסְתְּרֵי אַרְזֵי הָעֵמֶק הַזֶּה כְּמִבֵּית מִקְדַּשׁ ה'

1) מחבלים, משחיתים.

מִלְּפָנִים וּמֵהֵיכַל קָדְשׁוֹ, אֲשֶׁר הָיָה לָעָם הַזֶּה בִּירוּשָׁלָיִם; קוֹל אֲשֶׁר מִפָּנָיו חַתּוּ אֱלִילֵי קֶדֶם וַיֻּכַּתּוּ וַיִּפֹּלוּ? הַקּוֹל הַזֶּה קוֹרֵא לְכָל אַפְסֵי תֵבֵל זֶה אַלְפֵי שָׁנִים, כִּי שָׁוְא כָּל מַמְלְכוֹת הָאֱלִיל, שֶׁקֶר וָתֹהוּ כֻּלָּם, וְרַק —

ה' הוּא הָאֱלֹהִים!!"

„מִרְיָם, מִרְיָם! — קָרָא פֶּדְרוֹ בְּלֵב נָמוֹג, בְּשׁוּבוֹ עִם יוּלְיַאן הַבָּיְתָה—אַלְלַי לִי, כִּי צְרַרְתִּיךְ בְּקִנְאָתִי הָבֶל, וּבְעֶצֶם אַהֲבָתִי תִּעַבְתִּי שְׁמֵךְ! אֵיךְ מַחְמַל נַפְשִׁי? מִי יִתֵּן וְאֶמְצָאֵךְ עַתָּה! אַךְ מַה בֶּצַע בְּהִמָּצְאֵךְ? אֵיךְ, אֶשָּׂא עוֹד עֵינַי לָךְ, וּבַמָּה אֲכַפֵּר פָּנַיִךְ אֲשֶׁר מִלֵּאתִי קָלוֹן, גַּם בְּעֵת כָּרְעִי לְפָנַיִךְ בֶּרֶךְ?

„עוֹד תִּמְצָאֶנָּה לְעֵת מְצוֹא—נִחֲמָהוּ יוּלְיַאן בְּחֶמְלָתוֹ — אַף תְּכַפֵּר פָּנֶיהָ בְּסוּר הַמַּשְׂטֵמָה מִלִּבְּךָ לְעַמָּהּ וֶאֱמוּנָתָהּ, וּבְהֵיטִיבְךָ דַּרְכְּךָ עִם אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר כָּמוֹךָ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים נִבְרָאוּ, לִהְיוֹת לְמָגֵן לָהֶם מִפְּנֵי צוֹרְרֵיהֶם וּמְנַדֵּיהֶם.

— אָנָּא הוֹרֵנִי דַּרְכְּךָ, אִישׁ הָאֱלֹהִים וְאֵדַע מַה לַּעֲשׂוֹת! הֵן אַתָּה הֲשִׁיבוֹתָ אֵלַי רוּחִי, אַף פָּקַחְתָּ עֵינַי לִרְאוֹת חָדָשׁ בַּתֵּבֵל — נְחֵנִי נָא בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ, וּכְכָל הַיּוֹצֵא מִפִּיךָ אֶעֱשֶׂה. וְאוּלָם הַגִּידָה נָא לִי, אָבִי: אִם אֶשָּׂא לִי אֶת מִרְיָם מִבְּלִי הָמִיר דָּתָהּ, אִם אֶתְּנֶהָ לִשְׁמֹר אֱמוּנָתָהּ לֵאלֹהֶיהָ כְּאַהֲבָתָהּ לִי—הַאַף אָמְנָם לֹא תִהְיֶה לִי זֹאת לְחַטָּאָה?"

„הוֹי, עֶלֶם נוֹצְרִי—קָרָא יוּלְיַאן—הֲמִכֹּהֵן סְפָרְדִי תִּשְׁאַל כָּזֹאת וְלִבְּךָ לֹא יֶחֱרַד פֶּן יַסְגִּירְךָ בִּידֵי הַבִּקֹּרֶת הַנֶּעְלָמָה? וְאוּלָם הֵרָגַע נָא, נַעַר נִמְהָר! אָנֹכִי לֹא אִיעָצְךָ לָקַחַת מוֹקֵשׁ

לְנַפְשֵׁךְ—כִּי גַם מִרְיָם בֶּאֱמוּנָתֵךְ תִּחְיֶה, וְדָת אַחַת וְלֵב אֶחָד יִהְיוּ לִשְׁנֵיכֶם—מִיָּדִי תִּהְיֶה זֹאת לָּךְ. אַךְ חַכֵּה לִי עַד הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, הוּא יוֹם הוּלַּדְתֵּךְ, כַּאֲשֶׁר הִגַּדְתָּ לִּי—אָז אֲגַלֶּה לָךְ חֲדָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא פִלַּלְתָּ. מֵהֶן תִּמָּצֵא לָנוּ פֶּתַח תִּקְוָה לְהַמְצִיא לְךָ אֶת מִרְיָם מַשְׂאַת נַפְשֶׁךָ — וּלְיַסֵּד אֲגֻדַּתְכֶם לְטוֹב לָכֶם כָּל הַיָּמִים".

בִּדְבָרִים הָאֵלֶּה שָׁבוּ הַבָּיְתָה. וּפֶדְרוֹ שָׁכַב לִישׁוֹן בִּפְקֻדַּת רוֹפְאֵהוּ הַנֶּאֱמָן, וְיוּלִיאַן בָּא אֶל חֶדֶר אַחֵר, שֶׁשָּׁם חִכָּה לוֹ רְאוּבֵן עִם אֲחֻזַּת מֵרֵעֵהוּ לִסְעוֹד לִבָּם, אַחֲרֵי הַצּוֹם הַגָּדוֹל הַהוּא וּכְכַלּוֹתָם אֲרוּחָתָם נִפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל רֵעֵהוּ וַיֵּלְכוּ לָהֶם. וּרְאוּבֵן קָם לְרֹאשׁ אַשְׁמוּרוֹת לַעֲזֹב אֶת עֵמֶק־הָאֲרָזִים לְהִתְחַפֵּשׂ וְלָבֹא אֶל שֵׁיגוֹבְיָה שֵׁנִית לָדַעַת אֶת שְׁלוֹם מִרְיָם וּמַה יֵּעָשֶׂה בָּהּ.

לח.

הַכֹּהֵן דִּיוֹנִיזָה הָיָה אִישׁ טוֹב וְרַב חֶסֶד, וּבְהַאֲמִינוֹ בְּתָם לְבָבוֹ, כִּי בִּלְתִּי אֱמוּנָתוֹ לֹא תִמָּצֵא גְאֻלָּה לַנֶּפֶשׁ—הִרְבָּה לְבַקֵּר אֶת מִרְיָם בִּמְעוֹנָהּ הַבּוֹדֵד. וְכַאֲשֶׁר גָּבְרָה תְשׁוּקָתוֹ לְהַצִּילָהּ מִשַּׁחַת, כֵּן גָּדְלָה צָרַת לִבּוֹ עַל קְשִׁי עָרְפָּהּ, וַיְחַל פָּנֶיהָ בְּכָל לֵב וַיַּרְבֶּה אֵלֶיהָ תַחֲנוּנִים לַעֲזֹב דָּתָהּ, וַיָּשֶׂם לְפָנֶיהָ אֶת הַשָּׁלוֹם וְהַמְּנוּחָה, הַשַּׁלְוָה וְהָאֹשֶׁר הַצְּפוּיִם לָהּ לְנַחֲלָה בָּאָרֶץ מִתַּחַת

ובשמים ממעל, אם תחזיק באמונתו. אבל מרים נוכחה לראות מה כבד עליה לעזב ברית אלהיה, אשר נחלו אבותיה מורשה זה שלשת אלפי שנה. לעיניה עמדו זכרונות ימי ילדותה, ואזניה שמעו שירות היכל ונעם זמרת ישראל במקדש־המעט אשר בעמק־הארזים, ולנכח פניה התיצבה תמונת אמה המתה, בעמדה במעל ידיה בערבי שבתות ונחג לברך על הנרות, אשר הפיצו אור נעים בכל פנות חדר משכיתה, ונפשה דמתה, כי עוד רגע ואליה תפנה לשית ידיה על ראשה ולתת גם לה ברכה. נדמה לה, כמו יושבת היא עתה בין אבותיה ומשפחתה בסכת שלום, אשר השכילה בתבונת כפיה לעדותה וליפותה בכל פאר, והוריה וכל רעיה עליזי שלוה ועֹנג יחדו ישישו ישמחו בה ויברכוה באהבה. כל אלה תזכר ועיניה תכלינה בתשוקה עזה למקום מולדתה, ונפשה כמהה ונכספה לחיי שקט ושלום ב ע מ ק־ ה א ר ז י ם.

ונפש מרים הרכה והענגה דכאה מרב חליפות קורותיה. רזון בא בעצמיה, סר כחה, נפלו פניה ורוחה קצרה. פעמים אחדות בגבר עליה השעול, נראו לה נטפי דם בהוציאה לח מגרונה, ולבה הגיד לה, כי נקל למחלה זאת להצעידה למות, אם לא תחיש לבקש לה רפאות. אבל יראה לגלות חליה ולדרש תרופה למחלתה, פן ימהרו לבקש ישועה לנפשה ויכריחוה לקבל דתם בטרם יקרב קצה.

ימים רבים עברו ועמל הכהן דיוניזה נשאר מעלי[1], ובלב נשבר פנה אל המלכה ויודה ברוח נכאה[2], כי קצרה

1) לא הועיל. 2) עצובה

יָדוֹ לַהֲפֹךְ לֵב מִרְיָם לְטוֹבָה. וַיָּחֶל פָּנֶיהָ לְהַפְקִידָהּ בְּיַד חָזָק מִמֶּנּוּ, אוּלַי יִצְלַח חֶפְצוֹ בְּיָדוֹ. וְאִיזַבֶּלָּה שָׁמְעָה, כִּי גַם הַכֹּהֵן הַזֶּה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בָּאָדָם הֵסִיר חַסְדּוֹ וְחֶמְלָתוֹ מִמִּרְיָם הַתּוֹעָה, וַתֵּפֶן אֶל רֹאשׁ כֹּהֲנֶיהָ, הַסּוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֶיהָ, לִשְׁאֹל בַּעֲצָתוֹ. וְטוֹרְקְוֶימַדָּה שָׁמַע דְּבָרֶיהָ בְּפָנִים נִזְעָמִים וַיֹּאמַר: הֲלֹא מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת אָמַרְתִּי, כִּי הַיְהוּדִים עַם סוֹרֵר וּמוֹרֶה. רַק בְּחֶרֶב וּבְאֵשׁ עָלֵינוּ לְהִשָּׁפֵט אִתָּם.

וְהַמַּלְכָּה צִוְּתָה לִקְרֹא אֵלֶיהָ אֶת מִרְיָם.

— „הִנֵּה קְרָאתִיךְ אֵלַי לִשְׁמֹעַ אֶת מַעֲנֵה פִיךְ, אֲשֶׁר הִגִּיד לִי הַכֹּהֵן דִּיוֹנִיזָה וַאֲשֶׁר לֹא אוּכַל הַאֲמִין בּוֹ בְּטֶרֶם תִּשְׁמָעֵהוּ אָזְנִי. לוּלֵא יָקַרְתְּ בְּעֵינַי, כִּי אָז כְּבָר שָׁמַעְתִּי לִפְקֻדַּת הַכֹּהֲנִים קְדוֹשֵׁי אַרְצִי. וְאַתְּ שׁוֹכַחַת רַחֲמַי וַחֲסָדַי, כִּי תַקְשִׁי עָרְפֵּךְ וְתַכְרִיחִינִי לְנַסּוֹת אֵלַיִךְ דָּבָר, אֲשֶׁר מִפָּנָיו יֶחֱרַד לִבִּי וּתְכַסֵּנִי פַלָּצוּת!"

וּמִרְיָם לֹא יָכְלָה עֲנוֹת מְאוּמָה, וַתִּתֵּן אֶת קוֹלָהּ בִּבְכִי וַתְּכַס פָּנֶיהָ בִּשְׁתֵּי יָדֶיהָ וְזֶרֶם דִּמְעָה עָבַר בֵּין אֶצְבְּעוֹתֶיהָ הָרָזוֹת.

„מִנְעִי עֵינַיִךְ מִדִּמְעָה! — קָרְאָה הַמַּלְכָּה בְּהַחֲשׁוֹתָהּ מְעַט־קָט — לֹא לָזֹאת קְרָאתִיךְ אֵלַי, כִּי אִם לָתֵת אוֹת לִי, כִּי הֲבֵאת לְבַב חָכְמָה לָדַעַת מַה־טּוֹב לְהַכִּיר אֶת הַתּוֹרָה וְהַתְּעוּדָה, אֲשֶׁר בִּלְעָדֶיהָ אֵין נְעִימוֹת בָּאָרֶץ וְאֵין חֶסֶד בַּשָּׁמָיִם. הִנָּזְרִי מִבֹּשֶׁת, הַשְׁלִיכִי מֵעָלַיִךְ שִׁקּוּצֵי אֱמוּנָה, אֲשֶׁר אֵין שָׁלוֹם לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, כִּי אִם חֶרְפָּה וָבוּז מֵאַנְשֵׁי תֵבֵל וְדִרְאוֹן עוֹלָם מֵאֱלֹהֵי הַשָּׁמָיִם!"

—אָכֵן נִשְׂבַּע חֲרָפוֹת מִבְּנֵי אָדָם, אֲבָל ה' לֹא הִשְׁלִיכָנוּ מֵעַל פָּנָיו — עָנְתָה מִרְיָם בְּאַמְּצָהּ אֶת לִבָּהּ — וְאִם יְחָרְפוּנוּ עַמִּים מִסָּבִיב, הֲלֹא קָצַר כֹּחָם לְכַלּוֹתֵנוּ. אוֹת הוּא, כִּי עוֹד בָּנִים אֲנַחְנוּ לַה' אֱלֹהֵינוּ, וְגַם לְעֵת אַפּוֹ לֹא יָסִיר חַסְדּוֹ מִמֶּנּוּ, וְעוֹד יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ בְּבֹא עֵת לְהָשִׁיב אֵלֵינוּ כְּבוֹדֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ, כַּאֲשֶׁר נִבְּאוּ לָנוּ חוֹזֵינוּ וּנְבִיאֵנוּ כֻּלָּם.

„לֹא לְהִתְוַכֵּחַ אִתָּךְ חֶפְצִי — הֵשִׁיבָה הַמַּלְכָּה אַחֲרֶיהָ מִבְּלִי שְׁמוֹעַ לָהּ—אַךְ עוֹד הַפַּעַם אֶשְׁאָלֵךְ: הַאֻמְנָם הֲסִירוֹת אָזְנֵךְ מִשְּׁמוֹעַ תּוֹרַת הַכֹּהֵן דִּיוֹנִיזָה, כַּאֲשֶׁר הִקְשַׁחַתְּ לִבֵּךְ מִמֶּנִּי, בַּעֲמָלִי לַשָּׁוְא לְהַטּוֹת לְבָבֵךְ אֵלַי בְּרֹב חַסְדִּי וְרַחֲמַי כִּי גָבֵרוּ ?"

—הָהּ, לוּ יָכֹלְתִּי קַחַת תּוֹרָה מִפִּיהוּ כְּחֶפְצֵךְ, גְּבִרְתִּי!— עָנְתָה מִרְיָם בְּרוּחַ נְכֵאָה – לוּ מָצְאוּ דְבָרָיו מְסִלּוֹת בִּלְבָבִי! דִּרְשִׁי נָא מִמֶּנִּי נַפְשִׁי וְחַיָּתִי, וּבְשִׂמְחַת לֵבָב אַקְרִיבֶנָּה כָלִיל בַּעֲדֵךְ, לְאוֹת תּוֹדָתִי עַל חַסְדֵּךְ הָרָב! אֲבָל אֶת אֲשֶׁר תִּדְרְשִׁי מִמֶּנִּי כָּעֵת יָכוֹל לֹא אוּכָל. הֵן לוּ יְהִי כִדְבָרֵיךְ, כִּי מִשְׁגֶּה בֶּאֱמוּנָתִי, תָּלִין נָא אִתִּי מְשׁוּגָתִי; כִּי דַת אָבוֹת לֹא שִׂמְלַת בָּשָׂר הוּא, אֲשֶׁר כַּלְּבוּשׁ נַחֲלִיפֶהָ. — הוֹי, גְּבִרְתִּי, לֹא קְשַׁת עֹרֶף, כִּי אִם אִשָּׁה קְשַׁת־רוּחַ אָנִי. לָכֵן חוּסִי נָא עָלַי וְאַל תִּתְּנִינִי לִפְנֵי בַת בְּלִיָּעַל, אִם יָקְרָה לִי אֱמוּנָתִי גַּם מֵחַסְדֵּךְ הַיָּקָר לִי מֵחַיִּים.

„שִׁמְעִי, מִרְיָם, וְהַטִּי אָזְנֵךְ—אָמְרָה הַמַּלְכָּה: הֵן לֹא רַק כְּאִשָּׁה נוֹצְרִית, כִּי גַם כִּגְבֶרֶת מַמְלָכָה נוֹצְרִית עָלַי לְבָעֵר וּלְהַשְׁמִיד כָּל כַּחַשׁ וָמֶרִי מִקֶּרֶב אַרְצִי —כִּי כֵן תְּצַוֵּנִי תוֹרָתִי.

לָכֵן שִׁמְעִי וְהַקְשִׁיבִי דָּבָר: הִנֵּה יָמִים רַבִּים הוֹלַכְתִּנִי שׁוֹלָל עַל דְּבַר דָּתֵךְ — זֹאת אֶסְלַח לָךְ בַּעֲבוּר בַּעֲלֵךְ הַיָּשָׁר, אֲשֶׁר יָקָר לִי זִכְרוֹ לָנֶצַח. אוּלָם אִם אֶתְּנֵךְ הַפַּעַם לָשׁוּב לְכִסְלָה בְּדֶרֶךְ עַמֵּךְ, אֲזַי אֶהְיֶה בְּאַרְצִי כְּנוֹתֶנֶת יָד לַפּוֹשְׁעִים, לְהִתְחַתֵּן בְּעַם תּוֹעֵבוֹת וּלְהָבִיא עֵרֶב רַב בְּקֶרֶב עַמִּי. אַחַת הִיא עַל כֵּן גָּזַרְתִּי: לֹא יִקָּרֵא עוֹד שְׁמֵךְ יְהוּדִיָּה, כִּי נַצֵּר תִּתְנַצֵּרִי! אַךְ מָצָאתִי תַחְבּוּלָה נְכוֹנָה, אֲשֶׁר תְּבִיאֵךְ אֶל מְחוֹז חֶפְצִי — אָכֵן זֶה יִהְיֶה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, אַחֲרֵי עֲבוֹר עָלַיִךְ שָׁנִים רַבּוֹת בְּעֶנוּת נֶפֶשׁ וּמַכְאוֹבֵי בָשָׂר, לְטַהֵר אוֹתָךְ מִכָּל חַטֹּאתָיִךְ."

וּמִרְיָם הִתְחַלְחֲלָה מְאֹד, וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיהָ וַתִּקְרָא מְנַהֶמֶת לִבָּהּ: „אֲהָהּ, ה' אֱלֹהִים, קַח נַפְשִׁי, כִּי טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי!"

„זֶה פְּעָמִים רַבּוֹת בָּחַרְתְּ מָוֶת מֵחַיִּים — הוֹסִיפָה הַמַּלְכָּה — אַךְ שָׁוְא תְּקַוִּי לִישׁוּעָתוֹ בַּשָּׁמַיִם, כִּי אָז יִמְצָאוּךְ מְצָרֵי שְׁאוֹל בַּתָּפְתֶּה[1] הֶעָרוּךְ לְכָל הַחַטָּאִים בְּנַפְשׁוֹתָם, אֲשֶׁר אִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה לְעוֹלָם, אָנֹכִי עוֹד זֹאת אֶעֱשֶׂה לָךְ לְהַצִּיל נַפְשֵׁךְ: הֲלֹא שָׁמַעַתְּ מִנְּזִירוֹת הַמִּקְלָט סט' אוּרְזוּלָה, אֲשֶׁר לְמַעַן הִתְקַדֵּשׁ לִפְנֵי אֱלֹהֵיהֶן כָּרְתוּ בְּרִית עוֹלָם לְיַסֵּר נַפְשָׁן מוּסָר אַכְזָרִי, לְנַתֵּק כָּל חַבְלֵי אַהֲבָה וַעֲבוֹתוֹת הַחַיִּים—שָׁמָּה אֲשַׁלְּחֵךְ לְמַעַן תִּקְחִי מוּסָר. אַךְ שִׂימִי לִבֵּךְ עַל דַּרְכֵּךְ זֶה הַנָּכוֹן לָךְ. כִּי נוֹרָא הוּא! הֲלֹא גַם אָנֹכִי, אֲשֶׁר נוֹצְרִית אֲנִי מִבֶּטֶן אִמִּי, אֶתְפַּלֵּץ וְאֶרְגַּז לְזֵכֶר הַיָּמִים, אֲשֶׁר תְּבַלִּי שָׁם לַמְעַצֵּבָה, וּמְאֹד אֶחְפֹּץ לְהַצִּילֵךְ מִדֶּרֶךְ זֶה, אִם תּוֹאִילִי תֵּת

1) גיהנום.

יָדֵךְ לִי אַךְ הַפַּעַם, לְמַעַן תְּשׁוּעָתִי. כִּי הַכֹּהֶנֶת־הָראשָׁה, אֲשֶׁר לְמִקְלַט סט׳ אורְזולָה לִבָּה חָזָק מִצוֹר וּבְקִנְאַת אֱלֹהֶיהָ לֹא תֵדַע רַחֲמִים, וְאוֹי לַנֶּפֶשׁ הַחוֹטֵאת, אֲשֶׁר תִּפּוֹל בְּיָדָהּ הַקָּשָׁה לָקַחַת מִמֶּנָּה מוּסָר. וְאִם נָפוֹל תִּפְּלִי בְיָדָהּ, אָז אֵין תִּקְוָה לָךְ עוֹד לְעֶזְרִי וְיִשְׁעִי, וּכְכָל אֲשֶׁר תִּגְמוֹר הִיא עָלַיִךְ בְּקִנְאָתָהּ אִם לְשֵׁבֶט, אִם לַעֲנוֹת נֶפֶשׁ וְאִם לְמָוֶת — כֵּן יָקוּם וְכֵן יְהִי! לָכֵן חוּסִי עַל נַפְשֵׁךְ בְּטֶרֶם יִסָּגְרוּ עָלַיִךְ שַׁעֲרֵי הַמִּקְלָט הַהוּא—כִּי אָז תִּקְרְאִי אֵלַי, תִּזְעֲקִי מֵעָצְמַת מַכְאוֹבַיִךְ וְהוֹשֵׁעַ לֹא אוּכַל לָךְ.״

— אִם יָכוֹל אוּכַל נְשׂוֹא כַּעְסֵךְ, בַּהֲסִירֵךְ חַסְדֵּךְ מִמֶּנִּי, אָז לֹא יִכְבַּד עָלַי עוֹד כָּל עָמָל מִנְּשֹׂא — עָנְתָה מִרְיָם בְּלֵב נִשְׁבָּר — כִּי יוֹתֵר הַרְבֵּה מְאֹד תֵּרֶב עֱנוּת נַפְשִׁי בְּסוּר מֵעָלַי אוֹר פָּנַיִךְ, בִּהְיוֹתִי בְּעֵינַיִךְ כְּעִקֶּשֶׁת־לֵב שׁוֹכַחַת תּוֹדָה, מִכָּל חַבְלֵי שְׁאוֹל הַצְּפוּיִם לְנַפְשִׁי וּבְשָׂרִי בַּמִּקְלָט הַהוּא!״

„מִרְיָם!״—קָרְאָה הַמַּלְכָּה פִּתְאֹם, כִּי נָגְעוּ הַדְּבָרִים עַד לִבָּהּ. וּכְרֶגַע כָּרְעָה מִרְיָם עַל בִּרְכֶּיהָ וַתְּכַס אֶת יַד הַמַּלְכָּה בִּנְשִׁיקוֹת פִּיהָ וְדִמְעוֹת עֵינֶיהָ.

„יָדַעְתִּי, כִּי גַם זֹאת לִי לַחֲטָאָה״ — אָמְרָה הַמַּלְכָּה כַּעֲבוֹר רָגַע. אֲבָל לֹא הֵשִׁיבָה יָדָהּ מִמִּרְיָם הַכּוֹרַעַת לְפָנֶיהָ וַתַּבֵּט בְּיָגוֹן וּבְלֵב מָלֵא רַחֲמִים אֶל פָּנֶיהָ הַחִוְּרִים—„אָכֵן זֹאת הַפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה, וְאוּלַי הִיא פְּעֻלַּת קְסָמַיִךְ, כִּדְבַר הַכֹּהֵן — לַדָּבָר הַזֶּה יִסְלַח לִי אֱלֹהָי!״—עוֹד רְגָעִים אֲחָדִים עָמְדָה דוֹמֵמָה וּמַחֲרֶשֶׁת, כְּמוֹ חִכְּתָה לְדַבֵּר מִרְיָם לִשְׁמוֹעַ מַה בְּפִיהָ. אֲבָל שָׁוְא חִכְּתָה—כִּי הֶחֱרִישָׁה גַם מִרְיָם וְלֹא דִבְּרָה מְאוּמָה.

„עוֹד דֶּרֶךְ אַחַת פְּתוּחָה לְפָנַיִךְ – אָמְרָה הַמַּלְכָּה לָאַחֲרוֹנָה–זֶה כְּבָר חָפַצְתִּי לְהַשְׁבִּית מִלִּבֵּךְ זֵכֶר יָמַיִךְ הָרָעִים בִּימֵי טוֹבָה וְשַׁלְוָה, וְכִהֲנִי נוֹצֵר נַפְשִׁי הִרְשַׁנִי לְנַסּוֹת אֵלַיִךְ גַּם זֹאת – אוּלַי בְּפֶתַח תִּקְוָה לְחַיֵּי בְּשָׂרִים אֲבִיאֵךְ לְחַיֵּי עַד. הַגִּידִי לִי, מִרְיָם: הַעוֹד יֵשׁ בְּלִבֵּךְ אַהֲבָה, אֲשֶׁר יָקְרָה לָּךְ גַּם מֵאַהֲבָתִי? – אַל תְּנַסִּי לְהִתְכַּחֵשׁ. כִּי נוֹדַע לִי הַדָּבָר מֵאָז עֵת שָׂמוּ לְדוֹן פֶּדְרוֹ עֲלִילוֹת דְּבָרִים; וְלוּלֵא זֹאת, אָזַי לֹא עָזַבְתְּ סִתְרֵךְ וּמִבְטַחֵךְ לָשׁוּב וְלָשֵׂאת צָרוֹת וּמַכְאוֹבִים וּלְהַשְׁלִיךְ נַפְשֵׁךְ מִנֶּגֶד, לְמַעַן הַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשׁוֹ. לָכֵן עֲנִינִי וְהַגִּידִי לִי הָאֱמֶת: הַאוֹהֶבֶת אַתְּ אֶת דוֹן פֶּדְרוֹ?"

– אָכֵן אֲהַבְתִּיו בְּיָמִים מִקֶּדֶם, גְּבִרְתִּי!–עָנְתָה מִרְיָם.

„וְעַתָּה לֹא תֶּאֱהָבִיהוּ עוֹד? – מִרְיָם! אֲשֶׁר אֶחֱזֶה לִּי אָנִי, הֲלֹא רַב הָיָה חֶטְאֵךְ בְּאַהֲבָתֵךְ אוֹתוֹ אָז, מֵאֲשֶׁר תֶּאֱהָבִיהוּ עַתָּה."

– גְּבִרְתִּי רַבַּת הַחֶסֶד!–הֵשִׁיבָה מִרְיָם – הֲיֵשׁ שִׁלְטוֹן עַל הַלֵּב? מִי יִפְקֹד עָלָיו דַּרְכּוֹ וּמִי יֹאמַר לוֹ מַה תַּעֲשֶׂה? אָכֵן הָיְתָה זֹאת אַהֲבָתִי הָרִאשׁוֹנָה, אֲבָל מִכֹּל מִשְׁמָר נָצַרְתִּי נַפְשִׁי מֵחֲטֹא נֶגֶד בַּעֲלִי אַלּוּף נְעוּרָי. אַף אָמְנָם נוֹדַע לוֹ הַכֹּל לִפְנֵי הִלָּקְחוֹ מֵעַל רֹאשִׁי, גַּם סָלַח לִי כְּרֹב חַסְדּוֹ. הָהּ, לוּ נִשְׁאַר לִי בַחַיִּים, אָזַי בְּאַהֲבָתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ אִתּוֹ הֵסִיר מִמֶּנִּי כָּל מִכְשׁוֹל לֵב וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב!

„הִנְנִי מַאֲמִינָה לָּךְ, עֲנִיָּה סֹעֲרָה – עָנְתָה אִיזַבֶּלָה בְּרַחֲמִים–אֲבָל הַגִּידִי נָא לִי, אִם אָהַבְתְּ אֶת דוֹן פֶּדְרוֹ, לָמָּה זֶה נָתַתְּ לְדוֹן מוֹרַאלִיס יָדֵךְ לִהְיוֹת לְאִשָּׁה לוֹ?"

וּמִרְיָם עָנְתָה בְּקוֹל חָרֵד: כִּי כֵן צִוַּנִי אָבִי.

—„אָבִיךְ? וְאֵיךְ נְתָנֵךְ לְאִישׁ נוֹצְרִי?"

— הוּא הָיָה הוֹלֵךְ לָמוּת וְאִישׁ לֹא נִמְצָא לוֹ, אֲשֶׁר יִהְיֶה לְמָגֵן לְמִרְיָם בִּתּוֹ, וְאֶת דוֹן פֶּרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס אָהֵב מְאֹד וַיְהִי לוֹ לְרֵעַ יָקָר עַל אֲשֶׁר לֹא בָזָה אֶת עַמֵּנוּ וַיְהִי לְמָגֵן לְמִשְׁפַּחְתֵּנוּ בְּכָל עֵת וְהִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ כְּפַעַם בְּפַעַם; וְעַל כֵּן בְּבוֹאוֹ אֶל אָבִי לְבַקֵּשׁ יָדִי לוֹ, וּבְהִשָּׁבְעוֹ, כִּי יִתְּנֵנִי לַעֲבוֹד אֶת אֱלֹהַי גַּם בְּבֵיתוֹ בְּאֵין מַפְרִיעַ, נֵאוֹת אָבִי לוֹ וַיְבָרְכֵנִי בְּמוֹעַל יָדָיו בְּטֶרֶם תִּסָּגַרְנָה עֵינָיו לָנֶצַח, וְאָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי הִסְכַּלְתִּי וָאֶשְׁגֶּה הַרְבֵּה מְאֹד, אֲבָל הֲיָכוֹלְתִּי לְגַלּוֹת לְאָבִי הַגֹּוֵעַ אֶת אַהֲבָתִי לְאִישׁ אַחֵר וּלְהוֹרִידֵהוּ בְּעֶצֶב שְׁאוֹלָה? — וּמֵאָז וָהָלְאָה הִרְבֵּיתִי צוֹם וּתְפִלָּה לְבִל תָּשׁוּב עֵינַי לִרְאוֹת עוֹד אֶת דוֹן פֶּדְרוֹ עַד אֲשֶׁר יִשָּׁכַח מִלִּבִּי וּכְמוֹ זָר יֵחָשֵׁב לִי."

„וְעַתָּה, בְּמוֹת מוֹרַאלִיס אִישֵׁךְ וּבְצֵאת פֶּדְרוֹ נָקִי בְּהִשָּׁפְטוֹ, הַאִם לֹא הִתְעוֹרֵר לִבֵּךְ בְּצֶדֶק לַאֲהוּבֵךְ מִקֶּדֶם? — הוֹסִיפָה הַמַּלְכָּה לִשְׁאֹל — מִרְיָם! הֵן אָהוֹב יֶאֱהָבֵךְ דוֹן פֶּדְרוֹ בְּאַהֲבַת אֱמֶת מֵאֵין כָּמוֹהָ, וְאֵיךְ תֶּהְדְּפִיהוּ מִפָּנַיִךְ וְתַקְשִׁיתִי לִבֵּךְ מֵאַהֲבָתוֹ?"

— וּמַה לִּיהוּדִיָּה וּלְאַהֲבַת אִישׁ נוֹצְרִי? הֲלֹא בְּאַהֲבָתוֹ יִהְיֶה לִי לְמִכְשׁוֹל עַל דֶּרֶךְ אֱמוּנָתִי, וּבְרִיתִי הַנֶּאֱמֶנֶת לוֹ תְּנַסֵּנִי בְּמַסָּה יוֹם יוֹם לְהָפֵר בְּרִיתִי אֶת אֱלֹהִים.

„לֹא לְהָפֵר, כִּי אִם לְהָקִים בְּרִית עוֹלָם, אֲשֶׁר לֹא תִכָּרֵת נֶצַח!—עָנְתָה אִיזַבֶּלָּה וְאָמְרָה לָהּ-רוּחַ הָאַהֲבָה תְּגָרֵשׁ

הָעֲנָנִים מִלְּפָנַיִךְ וּתְבִיאֵךְ אֶל הַדֶּרֶךְ יִשְׁכָּן־אוֹר. מִרְיָם, מִרְיָם! הִנֵּה אָנֹכִי, מַלְכַּת סְפָרַד, אֲצַפֶּה לְהֶגֶה מִפִּיךְ כִּי יֵצֵא. דַּבְּרִי דָבָר—וְאֵדְעָה, כִּי תִהְיֶה לָּךְ מְּיָדִי הָרְוָחָה! וְשָׂשׂ לִבִּי עַל הַגְּאֻלָּה, בְּהַצִּילִי נַפְשֵׁךְ מִשַּׁחַת לָאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים וְלִשְׂבֹּעַ שְׂמָחוֹת וּנְעִימוֹת בַּתֵּבֵל, אֲשֶׁר עוֹד כְּאֶפֶס וּכְאַיִן הֵן נֶגֶד שַׁעֲשׁוּעֵי עוֹלָם וְתַעֲנוּגֵי נֶצַח, הַצְּפוּיִם לְכָל נֶפֶשׁ תְּמִימָה בְּדָתֵנוּ. חוּסִי נָא עָלַיִךְ וְעַל מַלְכַּת סְפָרַד יְדִידָתֵךְ וְחוֹנַנְתֵּךְ, וְעַל דּוֹן פֶּדְרוֹ דּוֹדֵךְ וַאֲהוּבֵךְ! עַד אָנָה נִרְאֵךְ כְּעוֹטְיָה¹) וְאוֹבֶדֶת דֶּרֶךְ, הַצִּילִינוּ נָא מִיָּגוֹן קוֹדֵר, לְבַל נִרְאֶה בְּרָעָתֵךְ בְּאָבְדֵךְ מֵאִתָּנוּ לָנֶצַח!"

— הוֹי מִי יִתֵּן וְיָכֹלְתִּי עֲשׂוֹת כָּזֹאת! – קָרְאָה מִרְיָם וַתִּסְפֹּק כַּפֶּיהָ בְּלֵב נוֹאָשׁ – מִי יִתֵּן וְיָכֹלְתִּי לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלֵךְ וְלִמְצֹא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשִׁי. הִנֵּה אֲנִי עֲזוּבָה וְאֻמְלָלָה לֹא נֻחָמָה. לוּ יָכֹלְתִּי לִבְכּוֹת עַל צַוַּאר אֲהוּב לְבָבִי, כִּי מַה יָּקְרָה לִּי אַהֲבָתוֹ. אַךְ לִבִּי הָמָה בִּי תָמִיד: לֹא נָכוֹן לָךְ לֶאֱחֹז בַּצְּלָב וְלָלֶכֶת בַּל עִמָּךְ—כִּי יְהוּדִיָּה נוֹלַדְתְּ וִיהוּדִיָּה תָמוּתִי!"

„אֶחֱזִי נָא בוֹ וְלִבֵּךְ יֵהָפֵךְ וְנַפְשֵׁךְ אַחֶרֶת תְּהִי! הֶעְתִּירָה אִיזַבֶּלָּה אֲמָרֶיהָ לָהּ — תַּבַּעְנָה שְׂפָתַיִךְ שֵׁם גּוֹאֲלֵנוּ וּכְרֶגַע יְמַלֵּא גַם לִבֵּךְ, תְּמַלֵּא גַּם נַפְשֵׁךְ אוֹתוֹ! כִּי גָדוֹל כֹּחַ שְׁמוֹ וְרַבּוֹת נִפְלְאוֹתָיו. הָפִירִי בְּרִיתֵךְ אֶת תַּעְתּוּעֵי עַמֵּךְ, הִתְקַדְּשִׁי בְּדָתֵנוּ וִהְיִי לְאִשָּׁה לַאֲהוּב לְבָבֵךְ!"

— לֹא! לֹא! לֹא! אַל תַּרְבִּי תְדַבְּרִי אֵלַי כָּזֹאת! אָנָּא חָנִּינִי וְאַל תּוֹסִיפִי עוֹד נַסּוֹת אֶת לִבִּי הָרָפֶה! הִתְחַנְּנָה מִרְיָם עַל מַר נַפְשָׁהּ.

---

1) כאבלה

„לְמַעַן חַסְדִּי לֹא אֶחֱשֶׁה!—עָנְתָה אִיזַבֶּלָּה, אֲשֶׁר יָדְעָה, כִּי אִם לֹא תִצְלַח עַתָּה, שָׁוְא תִּשְׁקֹד עוֹד—„בַּחֲרִי דַרְכֵּךְ, מִרְיָם, כִּי בְיָדֵךְ עִתּוֹתַיִךְ עַתָּה! מַלְּאִי דְבָרַי וִהְיִי בְרוּכָה, וְאִם לֹא— וַהֲסִירוֹתִי פָּנַי מִמֵּךְ וְהָיִית לַחֲרָפוֹת וּלְדִרְאוֹן עוֹלָם!"

אֲבָל כַּאֲשֶׁר חָזְקוּ דִבְרֵי אִיזַבֶּלָּה, כֵּן שָׁבָה הִתְאַמְּצָה מִרְיָם בִּלְבָבָהּ. עוֹד רְגָעִים אֲחָדִים כָּרְעָה לִפְנֵי הַמַּלְכָּה וַתְּכַס פָּנֶיהָ בְּיָדֶיהָ וְלִבָּהּ כַּיָּם נִגְרָשׁ, כִּי כָבְדָה בְקִרְבָּהּ הַמִּלְחָמָה— אֲבָל מְעַט מְעַט שָׁבָה בָּהּ הַמְּנוּחָה לְקַדְמוּתָהּ. וְהִיא קָמָה עָמְדָה לְאִטָּהּ וַתִּתְיַצֵּב לִפְנֵי הַמַּלְכָּה, וּפָנֶיהָ הַלְּבָנִים כַּשֶּׁלֶג הֵעִידוּ, כִּי הִנֵּה גָּמְרָה אֹמֶר וּמִמַּחְשַׁבְתָּהּ לֹא תָשׁוּב עוֹד. וַתֹּאמַר: עֲשִׂי בִּי, גְּבִרְתִּי, כַּטּוֹב בְּעֵינָיִךְ. אֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי אֶסְבֹּל—כִּי כָבֵד הַדָּבָר מִמֶּנִּי, לֹא אוּכַל הֲבִיאֵהוּ. טוֹב כִּי אֹמַר נוֹאָשׁ לְחַסְדֵּךְ וּלְאַהֲבַת דוֹן פֶּדְרוֹ, וְלֹא אֹמַר נוֹאָשׁ לֵאלֹהָי! כֵּן יְצַוֵּנִי אֱלֹהֵי צוּרִי, וְהוּא יִתֵּן לַעֲיֵפָה כָּמוֹנִי כֹּחַ לַעֲשׂוֹת כִּדְבָרוֹ. יְשִׁיבוּנִי אֵפוֹא לַעֲמָלִי, יַפְלִיאוּ מַכּוֹתַי, יָשִׂימוּ מוּעָקָה בְמָתְנַי, יִתְּנוּ גֵוִי לְמַכִּים וּבְשָׂרִי לְמוֹרְטִים, יַעֲבִירוּנִי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם וִיעַנּוּנִי עַד מָוֶת-אֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי אֶסְבֹּל! כִּי לֹא אוּכַל לְכַחֵשׁ בִּלְבָבִי, לַעֲשׂוֹת שֶׁקֶר בְּנַפְשִׁי, וּלְבַטֵּא בִשְׂפָתַי אֶת אֲשֶׁר לֹא יֶהְגֶּה לִבִּי".

לַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִבְהֲלָה אִיזַבֶּלָּה וְנִרְעֲשָׁה מְאֹד-כִּי בְכָל חֹם אַהֲבָתָהּ לֶאֱמוּנָתָהּ לֹא יָכְלָה לְנַכֵּר[1] אֶת תֻּמַּת מִרְיָם, הַדְּבֵקָה גַּם הִיא בְדָתָהּ וְהַנְּכוֹנָה לָשֵׂאת וְלִסְבֹּל הַכֹּל לְמַעֲנָהּ. אָכֵן תָּעֵב תְּעֲבָה אֶת אֱמוּנַת הַיְּהוּדִים, אֲבָל רוּחַ הַגְּבוּרָה,

1) לכחד

אֲשֶׁר אִזְּרָה אֶת בַּת הָעָם הַנִּרְדָּף הַזֶּה, לְיָאֵשׁ עַל כָּל רִגְשׁוֹתֶיהָ וְעַל חֶמְדּוֹת חַיֶּיהָ, וּלְהִתְאַמֵּץ לִקְרַאת כָּל צָרָה וּתְלָאָה, הִזְכִּירָה לָהּ אֶת קְדוֹשֵׁי הַנּוֹצְרִים בְּיָמִים מִקֶּדֶם, אֵיךְ גַּם הֵמָּה בָּרוּחַ הַזֶּה גָּבְרוּ חֲיָלִים לִסְבֹּל כָּל עָמָל וּלְהַקְרִיב נַפְשָׁם בְּעַד אֱמוּנָתָם. וְלֹא יָכְלָה לְכַלּוֹת חֲמָתָהּ בְּמִרְיָם בְּאֵשׁ קִנְאָתָהּ, אַךְ הִתְאַפְּקָה וַתֹּאמַר: „עַתָּה אֵין לִי עֵצָה אַחֶרֶת, בִּלְתִּי אִם לִקְרֹא לָאֵלֶּה, אֲשֶׁר בְּיָדָם תִּפְקְדִי מֵעַתָּה וָהָלְאָה". וּבְדַבְּרָהּ צִלְצְלָה בַּפַּעֲמוֹן אֲשֶׁר עַל הַשֻּׁלְחָן. אֲבָל בְּטֶרֶם תָּבֹא אֵלֶיהָ אַחַת אַמְהוֹתֶיהָ, וְהִנֵּה בִתָּהּ הַיַּלְדָּה קָפְצָה הַחַדְרָה וַתְּנַשֵּׁק אֶת אִמָּהּ, וַתֵּפֶן אֶל מִרְיָם וַתּוֹאֶל לְחַבְּקָהּ, כַּאֲשֶׁר הִסְכִּינָה מֵאָז. וּמִרְיָם פָּנְתָה אֶל קִיר הַבַּיִת וַתָּשֶׂם מִטְפַּחְתָּהּ אֶל פִּיהָ, וּבְטֶרֶם מָצְאָה אִיזַבֶּלָּה יָדַיִם[1] לְהָנִיא אֶת בִּתָּהּ רָצָה הַיַּלְדָּה אֶל מִרְיָם וַתָּסַר אֶת הַמִּטְפַּחַת מֵעַל פִּיהָ לְנַשְּׁקָהּ שְׂפָתַיִם -- וְהִנֵּה הַמִּטְפַּחַת מְלֵאָה דָם! וַתֶּחֱרַד הַיַּלְדָּה וַתִּבָּהֵל. גַּם הַמַּלְכָּה הִתְנוֹדְדָה וַתִּרְגָּז. בָּרֶגַע הַזֶּה הִתְעַשְּׁתָה[2] מִרְיָם וַתִּפֹּל לִפְנֵי הַמַּלְכָּה וַתְּפָרֵשׂ כַּפֶּיהָ וַתֵּבְךְּ בְּכִי גָדוֹל מִנַּהֲמַת לִבָּהּ:

— אוֹיָה, מֶה הָיָה לִי! מַה זֶּה עוֹד יְבַקְשׁוּ מִמֶּנִּי וַאֲנִי כַּחֶרֶשׂ הַנִּשְׁבָּר. הִנֵּה נָס לֵחִי, יָבֵשׁ לְשַׁדִּי, בְּעוֹרִי וּבִבְשָׂרִי דָּבְקָה עַצְמִי—הַבִּיטִי נָא, מַלְכָּה, אֶל דָּמִי הַשָּׁפוּךְ, הֲלֹא נַפְשִׁי וְחַיָּתִי הִיא הַנִּגֶּרֶת לְפָנַיִךְ — וְאֵיךְ לֹא תִזְכְּרִי רַחֵם! הַעוֹד תֹּאמְרִי לְתִתְּנִי בִּידֵי אַכְזָרִים, וְאָנֹכִי עָלֶה נִדָּף, קַשׁ יָבֵשׁ, בְּעוֹדִי בְּכַפָּם אֶתְמוֹלְלָה[3] וְאֵינֶנִּי! אָנָּא, יֶהֱמוּ נָא רַחֲמַיִךְ עַתָּה—הַנִּיחִי לִי וְאֵלְכָה לִגְוֹעַ אֶל אֲשֶׁר יִשָּׂאֵנִי רוּחִי. הַנִּיחִינִי

1) יכלת. 2) נחמה. 3) אסער.

נָא וְאָשׁוּב אֶל בֵּית אֲבוֹתַי, לָשׁוּב לְאַדְמָתִי אֲשֶׁר עָלֶיהָ נוֹלַדְתִּי! לֹא אָשׁוּב אֶל עַמִּי, כִּי הֵם יְהַדְּפוּנִי בִּשְׁאָט נֶפֶשׁ, עַל כִּי אָהַבְתִּי אִישׁ נוֹצְרִי. אָשׁוּבָה נָא אֶל מְעוֹנֵי הַפּוֹדֵד! שָׁם רַק שְׁתֵּי נְפָשׁוֹת חַיּוֹת, אֲשֶׁר הָיוּ בְאָמְנָה אֶת אָבִי הַמֵּת. שָׁם דָּבָר לֹא יִהְיֶה לִי עִם יוֹשְׁבֵי חָלֶד[1]. הִנְנִי נִשְׁבָּעָה לָךְ, כִּי לֹא אֶעֱזֹב אֶת בֵּיתִי לָנֶצַח, לֹא תָשׁוּב עֵינִי לִרְאוֹת עַמִּי וְעַמֵּךְ. רְחוֹקָה אֶהְיֶה מִכָּל בְּנֵי אָדָם, כְּמוֹ כְבָר לַקֶּבֶר הוּבַלְתִּי. וְאִם חָטָאתִי לְפָנַיִךְ וּמָרִיתִי פִיךְ הַאֵין דַּי לִי בְּצָרַת נַפְשִׁי, בְּאַבְּדִי מִמֶּנִּי יִשְׁעֵךְ וְחַסְדֵּךְ, וּבְאָמְרִי נוֹאָשׁ לְאַהֲבַת יְדִיד לְבָבִי, אֲשֶׁר נַפְשִׁי קְשׁוּרָה בוֹ? וְלָמָּה אַתֶּם לִגְוֹעַ בִּידֵי עָרִיצִים, אֲשֶׁר לֹא יֵדְעוּ רַחֵם גַּם בְּצֵאת נַפְשִׁי? הוֹי, בַּת מְלָכִים יוֹרֶשֶׁת עֶצֶר! — נֶאֶקָה מִרְיָם, בִּפְנוֹתָהּ אֶל הַיַּלְדָּה, אֲשֶׁר עָמְדָה בְעֵינַיִם מְלֵאוֹת דִּמְעָה — בַּקְּשִׁי נָא, חַלִּי פְנֵי אִמֵּךְ בְּעַד יְדִידָתֵךְ הָאֻמְלָלָה! — הוֹי, מַלְכָּה גְּבֶרֶת אָרֶץ! הֲלֹא מִלְחָמָה עַתָּה בְּשַׁעֲרֵי אַרְצֵךְ, וּמִי יוֹדֵעַ עַל מִי יָנוּחַ גּוֹרָלָהּ? אוּלַי יַפִּיל אֶת הַיַּלְדָּה הַתַּמָּה הַזֹּאת בִּידֵי הָעֲרָבִים, הַמְמָאֲסִים אֱמוּנַתְכֶם, כְּמָאָסְכֶם אַתֶּם אֱמוּנָתֵנוּ אָנוּ וְאִם יְבִיאוּהָ בֵּין הַמִּצְרִים כָּמוֹנִי, לְהוֹרוֹתָהּ אֶת אֲשֶׁר תִּבְחַר — שַׁאֲלִי נָא אֶת לִבֵּךְ וְיוֹרֵךְ דָּבָר מַה תַּעֲנֶה! —

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִרְעִישׁוּ אֶת הַמַּלְכָּה עַד מְאֹד.

„אָנָּא, חוּסִי נָא אִמִּי! — קָרְאָה הַיַּלְדָּה וְדִמְעָתָהּ עַל לְחָיֶיהָ — גַּחֲמִי נַחֲמִי נָא אֶת מִרְיָם הָאֻמְלָלָה. הֲלֹא תִרְאִי, כִּי אֵין בָּהּ עוֹד כֹּחַ לִבְכּוֹת!“ — וְאִיזַבֶּלָּה חִבְּקָה אֶת בִּתָּהּ וַתְּלַחֲצֶנָּה אֶל לִבָּהּ הַסּוֹעֵר כְּמוֹ יָרְאָה פֶּן תִּפֹּל בְּרָעָה כִּדְבַר מִרְיָם, וּבְאֵין אֹמֶר וּדְבָרִים מִהֲרָה וַתֵּצֵא אִתָּהּ מִן הַחֶדֶר.

---

1) חפרים

לט.

בִּשְׁנֵים עָשָׂר לְיֶרַח הָאֵיתָנִים אַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם, וְיוּלִיאַן יָשַׁב עִם פֶּדְרוֹ תַּחַת הָעֵץ כְּפַעַם בְּפַעַם, וַיִּשָּׂא מַדַּבְּרוֹתָיו כְּדַרְכּוֹ עַל הָעַמִּים וְדָתֵיהֶם יַחַד. וּפֶדְרוֹ הִקְשִׁיב רַב קֶשֶׁב אֶל כָּל דִּבְרֵי הַכֹּהֵן הַזָּקֵן הַזֶּה הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת, לֹא בְקִנְאַת דָּת יוֹקֶדֶת, עַד שְׁאוֹל, אַף לֹא בְּקִנְאַת עָם, אֲשֶׁר תְּסַכְסֵךְ לְאֻמִּים יַחְדָּו לָבֹא בְּמִלְחָמָה וְלַעֲרֹךְ טֶבַח לָאָדָם. דְּבָרָיו יוֹצְאִים מֵרִגְשֵׁי לֵב טָהוֹר וְרוּחַ נְכוֹנָה. לְפִיהֶם—הָאָרֶץ כֻּלָּהּ שֻׁלְחַן אֱלֹהִים הִיא, הֶעָרוּךְ לִקְרוּאָיו—הֵם אַלְפֵי רִבְבוֹת יְצוּרָיו; בָּהּ אִישׁ רֵעֵהוּ לֹא יִדְחָקוּן, כִּי לְכָל אֶחָד הֵכִין ה׳ חֶלְקוֹ, אִם אַךְ יֵדַע לַעֲשׂוֹת בְּחֵפֶץ כַּפָּיו. כֻּלָּם בְּנֵי אֵל חָי. אֲהוּבִים וְנֶחְמָדִים, כִּי בְצַלְמוֹ כִּדְמוּתוֹ נִבְרְאוּ גַּם יַחַד, וְאִישׁ אִישׁ יוֹדֵנוּ עַל פִּי דַרְכּוֹ בְּאַרְצוֹתָם, לִלְשׁוֹנוֹתָם, לְמִשְׁפְּחוֹתָם, לְגוֹיֵיהֶם. וְכָל אָדָם לְבַדּוֹ מִקְדָּשׁ מְעַט הוּא וּלְבָבוֹ יְכַהֵן בּוֹ. וַאֲשֶׁר יְחַלֵּל כְּהֻנָּתוֹ עֲוֹנוֹ יִשָּׂא. וְכַאֲשֶׁר שָׁגוּ דוֹרוֹת קֶדֶם, כִּי הִגְשִׁימוּ אֶת אֱלֹהֵיהֶם בְּהַבְלֵיהֶם וְנָתְנוּ לָהֶם מַעַרְכֵי לֵב שֶׁל בְּנֵי אָדָם הַשְּׁקוּעִים בְּתַאֲוָה וּבְמַעֲשִׂים שְׁפָלִים, כֵּן יִשְׁגּוּ הַמִּתְאַמְּרִים בְּדוֹרוֹת אֵלֶּה לִהְיוֹת מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן בָּאָרֶץ, לַעֲשׂוֹת נִקְמָתוֹ וְתוֹכְחוֹתָיו בִּבְנֵי עַמִּים, לִשְׁלוֹחַ יָדָם בִּבְחִירֵי יְצוּרָיו, וְלִהְיוֹת

שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים לְאֵל אֱלֹהֵי עוֹלָם, אֲשֶׁר גָּבְהוּ דְרָכָיו מִבְּנֵי תְמוּתָה וְאֵין חֵקֶר לִנְתִיבוֹתָיו.

„לוּ הִשְׂכִּילוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ — עָנָה פֶּדְרוֹ — לוּ נִקְבְּצוּ בָּאוּ הֵנָּה לְהַטּוֹת אֹזֶן וְלָשִׁית לֵב לְהָבִין לְשֵׂכֶל מִלֶּיךָ, אָז חֲדָשׁוֹת נַעֲשׂוּ בָאָרֶץ, כִּי לֹא נוֹאֲלוּ עוֹד לְהִלָּחֵם אִישׁ בְּרֵעֵהוּ וְשָׁלוֹם אֱמֶת וְאַהֲבַת אַחִים הָיוּ בֵּינֵיהֶם".

„אָכֵן הַיָּמִים הָאֵלֶּה עוֹד יִקְרְבוּ וְיָבֹאוּ — הֵשִׁיב יוּלִיאַן — כִּי כֵן חָזוּ לָנוּ שְׁנֵי נְבִיאֵי ה' בְּשָׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֲחָדִים: בְּהִמָּלֵא כָּל הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' אָז יְכַתְּתוּ חַרְבוֹתֵיהֶם לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת, וַיַּחְדָּו יֵלְכוּ בְּאוֹר ה' לְטוֹב לָהֶם כָּל הַיָּמִים. אֲבָל לְדַאֲבוֹן לִבֵּנוּ הַיָּמִים הָאֵלֶּה עוֹד יִרְחֲקוּ חֹק — כִּי צָרוּ עֵינֵי יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְנַפְשָׁם לֹא תֵדַע שָׂבְעָה. בְּכָל דּוֹר וָדוֹר יָקוּמוּ עַמִּים מִמְּקוֹמָם לְהַרְגִּיז מַמְלָכוֹת, לָשִׂים אֲרָצוֹת לְשַׁמָּה, וּבְהִתְהַפְּכוּת אֵלֶּה יַשְׁחִיתוּ וִיבַלְּעוּ בְּנֵי אָדָם אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְהָאָרֶץ תֵּהָפֵךְ לְיָם זוֹעֵף. לְעִתִּים עוֹבֶרֶת רוּחַ ה' לְהַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן הַגַּלִּים לִזְמַן מָה, אֲבָל עַד מְהֵרָה יִתְנַשְּׂאוּ גַּלִּים חֲדָשִׁים וְיִתְגָּעֲשׁוּ. בְּנֵי אַשּׁוּר, פָּרַס, מָקְדוֹן וְרוֹמָה, הַהוּנִים וְהַגֹּתִים, כָּל אֵלֶּה יַחְדָּו בְּסוּפָה וּסְעָרָה הִתְגָּעֲשׁוּ כְּגַלִּים נוֹרָאִים לִבְלֹעַ כָּל אֶרֶץ וּלְאֹם, אֲבָל הֵמָּה סָפוּ תַמּוּ וְזִכְרָם אָבַד מִנִּי אָרֶץ.

„וּבְכָל עַמֵּי קֶדֶם, בְּכָל הַגּוֹיִם הָעַתִּיקִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר הִרְעִישׁוּ אֶרֶץ לִפְתָאִים, רַק עַם אֶחָד קָטֹן חָדֵל, נִשְׁאַר עַל עָמְדָתוֹ וְלֹא נִכְחַד קִיּוּמוֹ[1] בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם בְּכָל סְעָרוֹת

---

1) קיום

הַגַּלִּים וְהַמַּהְפֵּכוֹת וְהַתְּמוּרוֹת—הוּא עַם הַיְהוּדִים, אֲשֶׁר בְּכָל דּוֹר וָדוֹר רַבִּים קָמִים עֲלֵיהֶם. וְתָמִיד תִּהְיֶה לָהֶם שְׁאֵרִית, וְהַשְּׁאֵרִית הַזֹּאת לֹא תִתְבַּלַּע בַּהֲמוֹן עַמִּים וּשְׁאוֹנָם, כִּי תַעֲמֹד לְדוֹר דּוֹרִים. וְכִי נַחְקֹר לָדַעַת: מֶה חָפֵץ ה' בָּעָם הַנּוֹשָׁן הַזֶּה, אֲשֶׁר הִשְׁאִירָהוּ לִפְלֵטָה עַד כֹּה וּבָעַמִּים לֹא הִתְבּוֹלָל?— חִידָה הִיא וּמִי יִמְצָאֶנָּה!"

— זֹאת פְּלִיאָה הִיא—אָמַר דּוֹן פֶּדְרוֹ—וְאוּלַי עֲצָרָהוּ ה' עַד כֹּה לִהְיוֹת צִיר לַגּוֹיִם וְהָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּהוּ, עַד אֲשֶׁר הִתְגַּלְּתָה דָּתֵנוּ עַל כָּל אַפְסֵי אָרֶץ — וְעַתָּה אֵין חֵפֶץ עוֹד בָּעָם הַזֶּה.

„לוּ הָיְתָה אֱמוּנָתֵנוּ שַׁלֶּטֶת בַּתֵּבֵל כֻּלָּהּ, כִּי אָז אוּלַי יָכֹלְתָּ לַחֲשֹׁב כָּכָה, אֲבָל מִי לֹא יֵדַע, כִּי רַק בְּחֵלֶק אֶחָד מִמֶּנָּה תִּשְׁלֹט שַׁלֶּטֶת, אַךְ בְּיֶתֶר הָאֲרָצוֹת כָּל הָעַמִּים מוֹקִירֵי מַחְמַד הֵם אוֹ עוֹבְדֵי שֶׁמֶשׁ וֶאֱלִילִים כִּימֵי קֶדֶם. וְאוּלָם שְׁאַל נָא אוֹתָם וְיַגִּידוּךָ, כִּי רַק אִתָּם הַצֶּדֶק, רַק אֱמוּנָתָם עוֹמֶדֶת לָעַד וּבִלְעָדֶיהָ אֵין תְּקוּמָה לַנֶּפֶשׁ".

— אֲבָל מִי זֶה לֹא יֵדַע, כִּי תוֹעֵי רוּחַ הֵם וֶאֱמוּנָתָם הָבֶל! לֹא כֵן אֲנַחְנוּ—וְגַם הַיְהוּדִים, אֲשֶׁר יִתְרוֹן לֶאֱמוּנָתָם מִכָּל אֵלֶּה כְּיִתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ, יִתְּנוּ עֵדֵיהֶם וְיַצְדִּיקוּנוּ— כִּי רַבִּים מֵהֶם הִכִּירוּ דַרְכֵּנוּ, עָזְבוּ תוֹרָתָם וַיִּסָּפְחוּ אֵלֵינוּ וַיִּהְיוּ כְנוֹצְרִים נֶאֱמָנִים מִלֵּדָה וּמִבֶּטֶן.

„צָעִיר הִנְּךָ לְיָמִים, יְדִידִי, וּלְמַרְאֵה עֵינֶיךָ תִשְׁפֹּט, עַל כֵּן שָׁגִיתָ — הֵשִׁיב יוּלִיאַן אֲמָרָיו לוֹ — הֵן תִּרְאֶה לָעֵינַיִם, בְּהִסָּפַח יְהוּדִים רַבִּים עַל הַדָּת הַנּוֹצְרִית וְלֹא תָשִׂים לֵב

לַחֲקֹר פָּעֳלָם: הֶעָשׂוּ כֵן בְּיָמִים מִקֶּדֶם, עֵת בָּאוּ כְּמָרֵינוּ וְרַבָּנֵיהֶם לְהִתְוַכֵּחַ וּלְהוֹכִיחַ עִם מִי הַצֶּדֶק? אָז גַּם שָׁבוּעוֹת גַּם יְרָחִים עָבְרוּ בְּהִתְוַכְּחָם יַחַד וְאִישׁ לֹא גָבַר עַל רֵעֵהוּ בְּמִלְחֶמֶת שְׂפָתָיִם. אֲבָל אֵין חָכְמָה וְאֵין עֵצָה נֶגֶד מִי שֶׁתַּקִּיף מִמֶּנּוּ אִם בְּחֶרֶב וַחֲנִית יָבֹא לְהוֹכִיחַ צִדְקוֹ בְּיָד חֲזָקָה — וּמֶה הָיָה לַיְּהוּדִים לַעֲשׂוֹת? הֵן זֹאת תּוֹרַת הָאָדָם לִהְיוֹת אָסוּר בְּחַבְלֵי אַהֲבָה לְאַרְצוֹ וּמוֹלַדְתּוֹ, וְלֹא לִהְיוֹת כַּמֹּץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ, וְהַיְּהוּדִים הִנֵּה נֹאחֲזוּ בְּאַרְצֵנוּ מִדּוֹרוֹת עוֹלָמִים. עוֹד בֶּעָבָר עַם קְדוּמִים, עַם כְּנַעַן בָּאֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ לִסְחֹר אֶל קְצוֹת אָרֶץ, נֹאחֲזוּ גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל פֹּה לְרַגְלָם וַיִּבְנוּ עָרִים וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶן, הֲלֹא הֵן הַנִּקְרָאוֹת עַל שְׁמָם עַד הַיּוֹם הַזֶּה. לָכֵן גַּם בְּהַגִּיעַ הָרָעָה עַד נַפְשָׁם מְקוֹמָם לֹא הִנִּיחוּ, וּבַצַּר לָהֶם הֶחִישׁוּ מִפְלָט לָהֶם אֶל חֵיק הַדָּת הַשַּׁלֶּטֶת. כָּאֵלֶּה רַבִּים עִמָּנוּ, אֲשֶׁר סְבָבוּנוּ בְּכַחַשׁ מִיִּרְאָתָם לְנַפְשָׁם—כִּי עוֹד נֶאֱמָנִים הֵם עִם אֱלֹהֵיהֶם וּבְסֵתֶר לִבָּם קְשׁוּרִים הֵם בֶּאֱמוּנַת אֲבוֹתֵיהֶם בְּיֶתֶר עֹז. וְאָנֹכִי יוֹדֵעַ, כִּי רַבִּים מִשָּׂרֵינוּ וַהֲמוֹנֵנוּ, מֵרוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ עַד הָעֶבֶד אֲשֶׁר אַחַר הָרֵיחָיִם נוֹצְרִים הֵם לְמַרְאֵה עַיִן וּשְׁלוּמֵי אֱמוּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּסְתָּרִים.

— הָאָח, מָצָאתִי חִידָתִי! קָרָא דוֹן פֶּדְרוֹ פִּתְאֹם—עַתָּה יָדַעְתִּי עַל מֶה הָיְתָה מְרָיִם לְדוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס לְאִשָּׁה— אֵין זֹאת כִּי אִם הָיָה גַם הוּא מִזֶּרַע הַיְּהוּדִים. אָכֵן צְדָקָה הַתַּמָּה וְהַיְשָׁרָה מִמֶּנִּי, וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי!

„עוֹד חִידוֹת רַבּוֹת תִּמָּצֶאנָה לְךָ בְּאַחֲרִית דְּבָרַי - עָנָהוּ יוּלְיאַן, — כִּי הִנְנִי הַיּוֹם לְגַלּוֹת לְךָ נְצוּרוֹת אֲשֶׁר לֹא פִּלַּלְתָּ.

„אַךְ לֹא הוּנַח לַמִּסְתַּתְּרִים — כִּי הֵבִינוּ עֲרוּמִים סוֹדָם. וּמַאֲשֶׁר קָצְרָה יָדָם לָשׁוּב וּלְהָעִיר קִנְאַת הָעָם עֲלֵיהֶם, הֶעֱרִימוּ עֵצָה לֶאֱרֹב לָהֶם מִמִּסְתָּרִים וְאוֹי לָאִישׁ אֲשֶׁר נָפַל בְּיָדָם, כִּי בְּאֵין דִּין וּמִשְׁפָּט עִנּוּהוּ יִסְּרוּהוּ בְּחַדְרֵי צַלְמָוֶת בִּמְעָרוֹת תַּחְתִּיּוֹת. וְלֹא רַק עַל אֲנוּסֵי הָעָם הַזֶּה עָבְרָה חֲמָתָם, כִּי גַם עַל כָּל אִישׁ נוֹצְרִי אֲשֶׁר הִכִּיר אָרְחוֹת צְדָקָה וְשָׂם תַּהֲלָהי) בְּמִשְׁפָּטָם, כִּי אַךְ זֶה כָּל חֶפְצָם לָשׂוּם רֶסֶן עַל לֶחְיֵי כָּל הָעַמִּים לְבָעֵר כָּל מֶמְשָׁלָה מִן הָאָרֶץ, וּלְהָקִים תַּחְתֶּיהָ מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים, אֲשֶׁר יִשְׂתָּרְרוּ עֲלֵיהֶם כְּאַוַּת נַפְשָׁם. אָז תִּמָּלֵא הָאָרֶץ צֹאן אָדָם, וְהֵם יִהְיוּ הָרוֹעִים בָּם, לָגֹז צַמְרָם, לִמְצוֹת חֶלְבָּם וְדָמָם, לְהַפְשִׁיט מֵעֲלֵיהֶם עוֹרָם, לֶאֱכֹל בְּשָׂרָם וּלְפַצֵּחַ עַצְמוֹתֵיהֶם. עַל כֵּן כָּל אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ מְבִינָתוֹ בַּל תְּנִיחֶנּוּ לָלֶכֶת אַחֲרֵיהֶם כַּבְּהֵמָה בַבִּקְעָה, הִנֵּהוּ בְּעֵינֵיהֶם לְאֶבֶן נֶגֶף וְצוּר מִכְשׁוֹל, וַיַּחְשְׁבוּ לִצְדָקָה לְהַעֲבִירֵהוּ מֵעַל דַּרְכָּם בְּכָל תַּחְבּוּלָה אֲשֶׁר יִמְצָאוּ—וּמֵאָז וְעַד עַתָּה רַבִּים וְכֵן שְׁלֵמִים מִידֵיהֶם נִגְזָרוּ.

„הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי: בְּכָל דּוֹר וָדוֹר יָקוּם קַיִן עַל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ! מִפְּנֵי קַיִן זֶה הָאוֹרֵב לְאָחִיו מִמִּסְתָּרִים, חָרְדוּ נָעוּ כָּל אַצִּילֵי אֶרֶץ, כַּנּוֹצְרִים כַּמִּתְנַצְּרִים רָגְזוּ וְחָלוּ מִפְּנֵיהֶם, פֶּן תָּבֹא עֲלֵיהֶם שׁוֹאָה מִתַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ. רַבִּים נִלְווּ אֶל מְבַקְרֵי־הַחֹרֶשׁ לִהְיוֹת לָהֶם חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים. אֵלֶּה עָשׂוּ זֹאת בְּעָרְמָה וְאֵלֶּה בְּתָם לֵבָב וַיִּהְיוּ לִכְלֵי מַשְׁחִית בְּיָדָם. אָז רָבְתָה הַשַּׁעֲרוּרִיָּה, כִּי אִישׁ קָם בְּאָחִיו וּבִקְרוֹבוֹ וְהִכָּהוּ בַלָּשׁוֹן וְצָדָהוּ חֵרֶם.

---

1) דשי, ירבה

„אָכֵן כָּבְדָה עַל הַקַּנָּאִים הֶעָרִיצִים לְהָפִיק זְמָמָם בְּעֵת שָׁלוֹם – כִּי בֶאֱבוֹד נָקִי וְצַדִּיק פִּתְאֹם מִן הָאָרֶץ הִתְעוֹרְרוּ לִפְעָמִים לִנְקוֹם דָמוֹ מִפּוֹעֲלֵי הָאָוֶן. לֹא כֵן בִּימֵי מְבוּכָה – כִּי אָז עַל נְקַלָּה הֶעֱבִירוּ קוֹל כִּי בַמִּלְחָמָה יָרַד וְנִסְפָּה.

–„פַּלָּצוּת תֹּאחֲזֵנִי לְמִשְׁמַע אָזְנָי! – קָרָא דוֹן פֶּדְרוֹ – מִי מִלֵּל לָנוּ, כִּי בֶאֱמוּנָה, אֲשֶׁר רַק בְּאַהֲבָה וְשָׁלוֹם נוֹסָדָה, יַעֲמִיקוּ כֹּהֲנֶיהָ סָרָה לְהָקִים לָהּ מִזְבַּח תּוֹעֵבָה וּלְהַכְרִיעַ יִשְׁרֵי דֶרֶךְ כַּצֹּאן טִבְחָה, לְמַעַן בַּצֵּעַ מַחְשְׁבוֹתָם הָרָעוֹת."

– עוֹד יוֹתֵר תִּשְׁתּוֹמֵם בְּאַחֲרִית דְּבָרַי, בְּהִוָּדַע לְךָ, מִי הֵם זִבְחֵי קָרְבְּנוֹתֵיהֶם, אֲשֶׁר אוּלַי קְרוֹבִים הֵם לִלְבָבְךָ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר פִּלַּלְתָּ. הֵן בַּאֲבוֹד מִרְיָם פִּתְאֹם, חָשַׁבְתָּ כִּי הִיא נָפְלָה בִּידֵיהֶם – לָכֵן דַּע לְךָ, כִּי אָמְנָם כֵּן הוּא, וְלוּלֵא ה' שֶׁהָיָה לִי, אֲזַי כְּבָר שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי, בְּנִכְלֵי רָשָׁע וְאִישׁ מְזִמּוֹת, הוּא דוֹן לוּאִיז גְּרַצְיָה רֹאשׁ חֶבְרַת הַקַּנָּאוֹת, אֲשֶׁר בְּקִנְאָתוֹ בְּבַעַל נְעוּרֶיהָ, הִגִּירָהוּ עַל יְדֵי חָרֶב וּבְקִנְאָתוֹ בְךָ – הִשִּׂיא עָלֶיךָ עֲוֹן אַשְׁמָה, אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ שַׁחֲרָהּ[1]...

„הֲלֹא יָקָר לְךָ הָעֵמֶק הַזֶּה, אֲשֶׁר בּוֹ פָּגַשְׁתָּ אֶת מִרְיָם אֲהוּבַת נַפְשֶׁךָ, וּבָטוּחַ הִנְנִי, כִּי יֵיקַר לְךָ עוֹד יוֹתֵר, בְּהִוָּדַע לְךָ, מַה לִּי פֹה וּמִי לִי פֹה – וְעַתָּה הַטֵּה אָזְנְךָ וּשְׁמָע.

1) קשה להבין סבתה, מקורת.

מ.

„איש יְהוּדִי הָיָה בְּעִיר שֵׁיגוֹבִיָה וּשְׁמוֹ חֲנוֹךְ מִינְדוֹזָה מִמִּשְׁפָּחָה רָמָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְהָיָה הָאִישׁ הַהוּא עָשִׁיר גָּדוֹל וְרַב אוֹצָרוֹת. מֵרָחוֹק בָּא לָגוּר, מֵאֶרֶץ אַשְׁכְּנַז, מֵאֲשֶׁר כָּבְדָה שָׁם יַד הַנּוֹצְרִים עַל עַמּוֹ, עָזַב אֶת אַרְצוֹ וַיָּבֹא הֵנָּה בִּמְקוֹם לֹא יְדָעוּהוּ, וַיִּתְנַצֵּר לְעֵין כֹּל וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ דוֹן הֵינְרִיקִי. וְהָאִישׁ נִכְבָּד מְאֹד וְחָכְמָתוֹ נוֹדְעָה בַּשְּׁעָרִים. וַיִּתְיַצֵּב לִפְנֵי מֶלֶךְ קַשְׁטִילְיָה, וַיִּשָּׂא חֵן וָחֶסֶד לְפָנָיו, וַתִּנָּתֵן הַמִּשְׂרָה עַל שִׁכְמוֹ לִהְיוֹת הַשַּׂר עַל הַבַּיִת וְעַל פִּיהוּ יִשַּׁק כָּל הַקָּרֵב אֶל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ. וּבִרְאוֹתוֹ מְנוּחָה כִּי טוֹב הֵבִיא הֵנָּה גַּם אֶת אִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי יְלָדֶיהָ. שֵׁם בְּנוֹ עִמָּנוּאֵל וְשֵׁם בִּתּוֹ חַנָּה, וַיְשַׁנֵּה גַם אֶת שְׁמָם וַיִּקְרָא לִבְנוֹ—מַנוּאֵל וּלְבִתּוֹ יוֹאַנָּה. גַּם אָחוֹת בְּתוּלָה הָיְתָה לוֹ, יָפָה וְטוֹבַת טַעַם, וּשְׁמָהּ שָׂרָה וּבְנַצְרוּתָהּ קָרְאוּ לָהּ דוֹנָה קְלַארָה. וַיֶּאֱהָבֶהָ אֶחָד מִשָּׂרֵי הֶחָיִל, אֲשֶׁר מוֹצָאוֹ הָיָה מִפָּרְטוּגַל, וַתִּדְבַּק נַפְשׁוֹ בָּהּ. אֲבָל דוֹן הֵינְרִיקִי הֵשִׁיב פָּנָיו רֵיקָם, עַד אֲשֶׁר נוֹדַע לוֹ, כִּי בֶן עַמּוֹ הוּא, מִזֶּרַע הָאֲנוּסִים וּשְׁמוֹ בְּעִבְרִית מִיכָאֵל, חוֹטֶר מִגֶּזַע הָאַבְּרַבַּנְאֵל, מִמִּשְׁפַּחַת הַמְּלוּכָה בְּיִשְׂרָאֵל מִימֵי קֶדֶם. וַיִּתְּנֶהָ לוֹ לְאִשָּׁה, וַתֵּלֶד לוֹ שְׁנֵי בָנִים וּבַת אֶחָת. שֵׁם הַבְּכוֹר יְהוּדָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי בָּרוּךְ וְשֵׁם בִּתּוֹ שִׁפְרָה. אֶת בָּרוּךְ קָרְאוּ בְּנוֹצְרִית בֶּנֶדִיקְטוֹ

וּלְשִׁפְרָה קָרְאוּ—סוּמְפְּרוֹנְיָה, וְשֵׁם הַבְּכוֹר לֹא אוּכַל אֲכַנֶּה מִטַּעַם כָּמוּס. יָמִים רַבִּים חָיוּ שְׁתֵּי הַמִּשְׁפָּחוֹת בַּטּוֹב וּבַנְּעִימִים וַיִּתְעַנְּגוּ עַל רֹב שָׁלוֹם. וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּעָלֵם הֵינְרִיקִי פִּתְאֹם וְאִישׁ לֹא יָדַע דַּרְכּוֹ. וַתְּהִי מְהוּמָה גְדוֹלָה בָּעִיר, וְהַמֶּלֶךְ הִשְׁתּוֹמֵם מְאֹד וַיְצַו לְבַקֵּר מַעֲלָלָיו וְלִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן. וַיְבֻקַּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא, כִּי נֶעְדַּר כֶּסֶף הַרְבֵּה מֵאוֹצַר הַמְּלוּכָה, וְכָל שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ מְקַנְאָיו מִקֶּדֶם הִרְשִׁיעוּהוּ שֶׁלֹּא בְּפָנָיו וַיֶּחֶרְצוּ לוֹ מִשְׁפַּט מָוֶת.

„לֹא אָרְכוּ הַיָּמִים וְהִנֵּה אָבַד גַּם מִיכָאֵל גִּיסוֹ פִּתְאֹם וְעִקְבוֹתָיו לֹא נוֹדָעוּ. וַיְבַקְשׁוּ גַם בּוֹ עֶרְוַת דָּבָר וְלֹא מָצְאוּ וְהַקּוֹל נִשְׁמַע בְּבֵית הַמֶּלֶךְ: כִּי בָגַד בּוֹ מִיכָאֵל וַיִּבְרַח אֶל חֵיל בְּנֵי עֲרָב, גַּם הָיְתָה יָדוֹ בַּמַּעַל עִם הֵינְרִיקִי גִיסוֹ. אֲבָל כָּל יוֹדְעָיו וּמְיֻדָּעָיו מִשָּׂרֵי הַצָּבָא עַד צְעִירֵי הַחַיִל כֻּלָּם עֲרָבוּהוּ לְטוֹבָה, כִּי זַךְ וְיָשָׁר הָיָה פָּעֳלוֹ וְלִבּוֹ תָּמִים עִם מַלְכּוֹ, וְאֵין זֹאת כִּי אִם קָרָהוּ אָסוֹן—וַיְהִי הַדָּבָר לְחִידָה בְּעֵינֵי כֹל.

„אֲבָל הַנִּסְתָּרוֹת בַּגָּלוּי, גְּלוּיוֹת הָיוּ בַּמִּסְתָּרִים וְהַחִידָה נִמְצְאָה לְיוֹדְעֶיהָ בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ: כִּי חֶבֶר כֹּהֲנִים דוֹמִינִיקָנִים שָׂמוּ בַּמְּעָרָה קִנָּם, וּמִשָּׁם פָּרְשׂוּ רִשְׁתָּם עַל כָּל אִישׁ, אֲשֶׁר חֲשָׁדוּהוּ כִּי לֹא נֶאֶמְנָה רוּחוֹ אִתָּם וַיַּעַרְכוּ לוֹ מִשְׁפָּט קָשֶׁה בְּבִקֹּרֶת נַעֲלָמָה. וְשָׂרִים רַבִּים חֻבְּרוּ אֲלֵיהֶם וַיִּהְיוּ לָהֶם יָדַיִם לְהוֹצִיא חֶפְצָם לְפָעֳלוֹ. בְּתוֹכָם הָיָה אִישׁ חָנֵף, פְּקִיד הֵינְרִיקִי בְּמִשְׁמֶרֶת עֲבוֹדָתוֹ, אֲשֶׁר צָרָה עֵינוֹ בִּגְדֻלַּת אֲדוֹנָיו וַיִּכְרֶה לוֹ שׁוּחָה לְלָכְדֵהוּ, וּמִרְמָתוֹ עָמְדָה לוֹ לְתִתּוֹ בְּיַד צָרָיו וְלִשְׁלֹחַ יָד בְּאוֹצַר הַמְּלוּכָה וּבָאַחֲרוֹנָה נִמְנָה עַל מִשְׁמֶרֶת

אֲדוֹנָיו, וַיִּגְדַּל וַיִּגְבַּר חָיִל, וְהֵינְרִיקִי נָפַל בְּרָעָה, כִּי הוּבָא אֶל הַמִּשְׁפָּט הַנֶּעְלָם, אֲשֶׁר הִקְדִּישָׁהוּ לְיוֹם מוֹעֵד לַעֲשׂוֹת בּוֹ שְׁפָטִים. וַיְהִי אָסוּר אֶל בּוֹר בִּמְקוֹם חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת וְלִבּוֹ נוֹאָשׁ מִישׁוּעָה.

„וּמִיכָאֵל גִּיסוֹ יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה, כִּי גַם הוּא נִמְנָה בֵּין הַחֲבֵרִים, וּלְעִתִּים הָיָה מִתְחַפֵּשׂ וּבָא אֶל מְעָרַת הַפָּרִיצִים, לָדַעַת מַה יָּעֲצוּ כֹּהֲנֵי אָוֶן. וַיְהִי בַּלַּיְלָה וַיִּתְגַּנֵּב אֶל מִשְׁמַר הֵינְרִיקִי וַיְחַלֵּף שִׂמְלוֹתָיו בִּמְעִיל כֹּהֵן הָרֹאשׁ, בּוֹ הֶעֱבִירָהוּ בְּשָׁלוֹם עַל פְּנֵי הַשּׁוֹמְרִים, אֲשֶׁר הִשְׁתַּחֲווּ לְפָנָיו בְּחֶרְדַּת קֹדֶשׁ, וַיְפַנּוּ לָהֶם מָקוֹם לַעֲבוֹר עַד צֵאתָם מִן הַמְּעָרָה וַיְבִיאֵהוּ מִיכָאֵל אֶל בֵּיתוֹ וַיַּסְתִּירֵהוּ בְּסֵתֶר חֲדָרָיו יָמִים אֲחָדִים. וּבִרְאוֹתוֹ כִּי כָלְתָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ, כִּי הֶעֱלִילוּ עָלָיו אוֹיְבָיו עֲלִילוֹת בְּרֶשַׁע, וְעֵצָה אָבְדָה מִמֶּנּוּ לַעֲנוֹת כַּחֲשָׁם בִּפְנֵיהֶם, עָזַר לְהֵינְרִיקִי לְשַׁנּוֹת פָּנָיו וּמַרְאֵהוּ וּלְהִתְחַפֵּשׂ בִּמְעִיל הַנְּזִירִים, הַסּוֹבְבִים בָּאָרֶץ לְקַבֵּץ נְדָבוֹת לְמִקְלְטֵיהֶם, וַיִּתֵּן לוֹ הוֹן רָב וְצֵדָה לַדֶּרֶךְ וַיָּבֵא לוֹ אֶת אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו לִבְכּוֹת עַל צַוָּארָיו, בְּטֶרֶם יִפָּרֵד מֵהֶם וְיַעַזְבֵם, וַיִּשְּׁקוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וַיִּבְכּוּ מְאֹד. וְכֵן עָזַב הֵינְרִיקִי אֶת הָעִיר שִׂיגוֹבְיָה וַיָּנוּעַ הַרְחֵק מִמֶּנָּה. אַחֲרֵי יָמִים אֲחָדִים שָׁלַח מִיכָאֵל אֶת אֵשֶׁת הֵינְרִיקִי וּבָנֶיהָ אַרְצָה פָּרְטוּגַל, לָשֶׁבֶת שָׁם עַד יַעֲבוֹר זָעַם, וְהוּא שָׁב אֶל פְּקֻדָּתוֹ וּמִשְׁמַרְתּוֹ בִּצְבָא הַחַיִל וַיֶּחְדַּל לְבַקֵּר אֶת הַמְּעָרָה. מִיִּרְאָתוֹ פֶּן יַכִּירוּהוּ לְפִי קוֹמָתוֹ–כִּי תֹאַר פָּנָיו לֹא יָכְלוּ דָעַת. בְּהִתְחַפְּשׂוֹ אָז בָּאֵפֶר עַל עֵינָיו, כְּדֶרֶךְ הַחֲבֵרִים.

„וַיְהִי אַחֲרֵי יְרָחִים אֲחָדִים וַיִּקֶר מִקְרֵהוּ לִפְגֹּשׁ בְּחֶבְרַת אֲצִילֵי הָאָרֶץ אֶת הַפָּקִיד הַבְּלִיַּעַל, אֲשֶׁר הוּרַם לִנְצִיב הַמֶּלֶךְ בִּמְקוֹם הֵינְרִיקִי גִּיסוֹ. לְמַרְאֵה הַבּוֹגֵד הַזֶּה הִתְחַמֵּץ לִבּוֹ וַיְבַקֵּשׁ תּוֹאֲנָה לָבֹא בְּרִיב עִמּוֹ וְלִקְרָאֵהוּ לַקְּרָב, אֲבָל הַנּוֹכֵל הַזֶּה הִתְחַסֵּד לְעֵין כֹּל, וּבְדַבֵּר בּוֹ מִיכָאֵל קָשׁוֹת שָׁמַע חֶרְפָּתֹ וְלֹא הֵשִׁיב, רַק נָשָׂא מָרוֹם עֵינָיו בְּעַנְוַת רְמִיָּה כְּאִישׁ קָדוֹשׁ, וְכָל רוֹאָיו הִצְדִּיקוּהוּ בְּתֻמָּתָם.

„אֲבָל עַד מְהֵרָה וּמִיכָאֵל נִתְפַּשׂ בַּלַּיְלָה מֵעַל מִשְׁכָּבוֹ בִּידֵי אֲנָשִׁים מִתְחַפְּשִׂים, אֲשֶׁר הִתְגַּנְּבוּ אֶל אֹהֶל מִשְׁכָּבוֹ בְּתוֹךְ צְבָא חֵילוֹ, וַיַּאַסְרוּהוּ בַּעֲבֹתִים, וַיָּשִׂימוּ לְפִיו מַחֲנָק לְבַל יוּכַל קְרֹא לְעֶזְרָה וַיִּסְחָבוּהוּ אִתָּם אֶל מְעָרַת הַפָּרִיצִים. שָׁם הִצִּיגוּהוּ לִפְנֵי הַמִּשְׁפָּט הַנֶּעְלָם, וַיַּאֲשִׁימוּהוּ כִּי יְהוּדִי הוּא וְזֹאת קוֹמָתוֹ דָּמְתָה לֶחָבֵר, אֲשֶׁר קָרָא דְרוֹר לְהֵינְרִיקִי גִּיסוֹ, וַיִּדְרְשׁוּהוּ לְהִתְוַדּוֹת עַל עֲוֹנוֹ וּלְגַלּוֹת מַחֲבֵא הֵינְרִיקִי וְאִישׁ חֶרְמוֹ הַבּוֹגֵד בֶּן הַבְּלִיַּעַל יָשַׁב שָׁם אֶל כִּסֵּא הַמִּשְׁפָּט. וּמִיכָאֵל לֹא עָנָה מְאוּמָה עַל כָּל אֲשֶׁר שְׁאֵלוּהוּ. לַשָּׁוְא יִסְּרוּהוּ בְּשֻׁבָּטִים נוֹרָאִים, לַשָּׁוְא הִפְלִיאוּ מַכּוֹתָיו וַיַּרְבּוּ פְּצָעָיו מִכַּף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ, כִּי כָּל אֵלֶּה לֹא עָזְרוּ לָהֶם לְהוֹצִיא מִפִּיו מִלִּים. כֵּן עִנּוּהוּ בְּלִי חֶמְלָה עַד צֵאת נַפְשׁוֹ וּגְוִיָּתוֹ נִסְחֲבָה סָחוֹב וְהָשְׁלַךְ כְּפֶגֶר מוּבָס אֶל אַחַד הַבּוֹרוֹת וַיִּסְתְּמוּהוּ בְּסִיד. וְכֵן אָבַד זֵכֶר מִיכָאֵל מִנִּי אָרֶץ. לַשָּׁוְא בִּקְשׁוּהוּ רֵעָיו וְאַנְשֵׁי חֵילוֹ בַּבֹּקֶר, לַשָּׁוְא חִפְּשׂוּהוּ בְּכָל סְבִיבוֹתֵיהֶם— כִּי נֶעְלַם לָנֶצַח, כְּמוֹ בְלָעַתְהוּ שְׁאוֹל חַיִּים וְעִקְבוֹתָיו לֹא נוֹדָעוּ. וְהַשְּׁמוּעָה הִגִּיעָה אֶל אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וַתֶּרֶב הַמְּהוּמָה

וְהַמְּבוּכָה, וַיִּגְדַּל הַבְּכִי וַיְקוֹנְנוּ מָרָה עָלָיו וְלֹא יָכְלוּ לְהִנָּחֵם.

„וְהֵינְרִיקִי תָּעָה יָמִים רַבִּים, בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת פָּנָיו וְאֶת טַעְמוֹ, וַיָּנַע וַיָּנָד כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת, עַד אֲשֶׁר הֱבִיאוּהוּ רַגְלָיו אֶל הַר שָׁמֵם גָּבֹהַּ וְתָלוּל, וְעַל רֹאשׁוֹ כַּר נִרְחָב וְעֵמֶק נִסְתָּר, אֲשֶׁר יַסְתִּירוּהוּ אַרְזֵי אֵל — הוּא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עוֹמְדִים עָלָיו עַתָּה. בּוֹ בָּחַר לְמָעוֹן בּוֹדֵד לוֹ וּלְמַחֲבֵא סֵתֶר. וּלְמִקֵּץ חָמֵשׁ שָׁנִים הֵבִיא הֵנָּה אֶת אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו מֵאֶרֶץ פָּרְטוּגַל, גַּם אֶת בְּנֵי אֲחוֹתוֹ, אֲשֶׁר גָּוְעָה בִּיגוֹנָהּ הֶעֱבִיר הֵנָּה וַיַּחְדָּו מָצְאוּ פֹה מְנוּחָתָם סֵתֶר.

וּלְמִיכָאֵל אָח צָעִיר מִמֶּנּוּ וּשְׁמוֹ שַׁבְּתַי, אִישׁ חֲמוּדוֹת וְכַבִּיר כֹּחַ כָּאֲרִי. וּבְבֹא הֵינְרִיקִי לְפָּרְטוּגַל לָקַחַת אֶת אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וְלַהֲבִיאָם אֶל סִתְרֵי מְעוֹנוֹ, נִסְפַּח גַּם הוּא עַל מִשְׁפַּחַת אָחִיו, כִּי כָלְתָה נַפְשׁוֹ לִהְיוֹת בְּקִרְבָּתָם. וְשַׁבְּתַי אִישׁ חַי וְרַב פְּעָלִים וְלֹא יָכוֹל לָשֶׁבֶת פֹּה בְּחִבּוּק יָדַיִם. וַיִּוָּעֵץ לָבֹא בִּצְבָא הַגִּבּוֹרִים בְּחֵיל מֶלֶךְ סְפָרַד. כְּעֶשְׂרִים שָׁנָה הָלַךְ עֲרִירִי, וְלָאַחֲרוֹנָה לָקַח לוֹ אִשָּׁה נוֹצְרִית, אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ בֵּן. וּבְעוֹד לִבּוֹ שָׁלֵם עִם אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו, חָיְתָה אִשְׁתּוֹ עִם בְּנָהּ בֶּאֱמוּנָתָהּ — כִּי אָמַר: עַד אֲשֶׁר יִגְדַּל בְּנִי וְיֵדַע לְהַסְתִּיר דָּבָר, אָז אֲגַלֶּה לוֹ צוּר מַחֲצַבְתּוֹ וַאֲשִׁיבֵהוּ אֶל אֱמוּנַת אֲבוֹתָיו.

כַּאֲשֶׁר גָּדְלוּ הַבָּנִים בְּעֵמֶק־הָאֲרָזִים חָזְקוּ מוֹסְרוֹת מִשְׁפַּחְתָּם בְּחַבְלֵי אַהֲבָה. לְעִמָּנוּאֵל בֶּן הֵינְרִיקִי הָיְתָה שִׁפְרָה בַּת מִיכָאֵל לְאִשָּׁה, בֶּנֶדִיקְטוֹ אָחִיהָ נָשָׂא אֶת חַנָּה בַּת דּוֹדוֹ וִיהוּדָה אָחִיו הַבְּכוֹר נָשָׂא אֵלֶיהָ עֵינָיו גַּם הוּא, אַךְ הִיא בָּחֲרָה בִּבְנֶדִיקְטוֹ הַצָּעִיר וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה.

„ויהוּדה הָיָה תָמִיד סַר וְזָעֵף, מֵאָז נוֹדַע לוֹ בְּמִקְרֶה מִיַד מִי נִגְזַר אָבִיהוּ. כִּי בְּבֹא פַּעַם אַחַת שַׂר וְגָדוֹל מֵהַמִתְנַצְרִים לָחֹג חָג עִם הֵינְרִיקִי בָּעֵמֶק הַזֶה, הִמְתִּיקוּ שְׁנֵי הָרֵעִים הָאֵלֶה סוֹד בְּעֵמֶק הָאֲרָזִים. וְלַנַּעַר יְהוּדָה קָרָא מִקְרֵהוּ לִישׁוֹן בְּצֵל אַחַד הָעֵצִים בְּקִרְבַת שְׁנֵי הַיְדִידִים הָאֵלֶה וְהֵם לֹא יָדָעוּ, וּבְשָׁמְעוֹ אֶת שֵׁם אָבִיו מִפִּי דוֹדוֹ הַזָּקֵן, הִטָּה אֹזֶן לְהַקְשִׁיב קֶשֶׁב, וּלְחֶרְדַת לִבּוֹ שָׁמַע, כִּי הוּמַת אָבִיו בַּסֵּתֶר בִּידֵי רֶשַׁע, בִּפְקֻדַּת אוֹיְבוֹ פְּקִיד הֵינְרִיקִי מִקֶּדֶם, אֲשֶׁר הָיָה רֹאשׁ הַשּׁוֹפְטִים בַּמִּשְׁפָּט הַנֶּעְלָם. הַדָּבָר הַזֶּה נוֹדַע עַל יְדֵי אַחַד הַחֲבֵרִים, אֲשֶׁר מִמְּעֵי יְהוּדָה יָצָא — וְהֵם הִשְׁבִּיעוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ לְהַסְתִּיר דָּבָר, לְבַל יִוָּדַע גַּם לְשַׁבְתַּי אָחִיו, פֶּן לֹא יוּכַל מְשֹׁל בְּרוּחוֹ וְיַעֲבוֹר עַל פִּיו דָּבָר מָר, וּמִי יוֹדֵעַ מַה יִּהְיֶה לוֹ!—וּמֵאָז נוֹדַע לִיהוּדָה הַסּוֹד הַכָּמוּס הַזֶּה הָלַךְ קוֹדֵר וַעֲצוּב רוּחַ וַיִּשָּׁבַע לִנְקֹם נִקְמַת אָבִיו מִידֵי שׁוֹפְכֵי דָמוֹ, כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה לְאֵל יָדוֹ. וַיַּעֲזוֹב אֶת הָעֵמֶק הַזֶּה, הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נִקְשַׁר אֵלָיו מִיַּלְדוּתוֹ, וַיַּעֲבוֹר אֲרָצוֹת וּמְדִינוֹת, וַיִּתְנוֹדֵד יָמִים רַבִּים בְּאַרְצוֹת מֶמְשֶׁלֶת בְּנֵי עֲרָב. שָׁם הִרְבָּה לָקַחַת לֶקַח מִגְּדוֹלֵי חַכְמֵי הָעִבְרִים וְהָעַרְבִים, וַיִּשְׁתַּלֵּם בְּכָל מַדָּע וּבְיוֹתֵר בְּחָכְמַת הָרְפוּאָה, אַף יָדָיו עָשׂוּ תוּשִׁיָּה. אָז שָׁב אַרְצָה סְפָרַד וַיִּצֹק מַיִם עַל יְדֵי הַכְּמָרִים הַבֶּנֶדִיקְטִים וַיְבַקֵּשׁ תּוֹרָה מִפִּיהֶם, וְכַאֲשֶׁר קִדְּשׁוּהוּ לְאָב וּלְכֹהֵן יָצָא מֵאִתָּם וַיָּבֹא לְעִיר סֵיגוֹבְיָה. שָׁם הִתְרוֹעֵעַ לַעֲדַת הַקַּנָּאִים בְּמַעֲרֶכֶת הַמִּשְׁפָּט הַנֶּעְלָם.

„עוֹד לֹא עָבַר לִיהוּדָה חֹדֶשׁ יָמִים מֵאָז הִתְחַפֵּשׂ

לְחָבֵר וַיְהִי יֹצֵא וָבָא בְּתוֹךְ הַמְּעָרָה הַהִיא — כִּמְעַט נוֹדַע לוֹ, כִּי רֹאשׁ הַשּׁוֹפְטִים הוּא הָאִישׁ אֲשֶׁר כָּרָה שׁוּחָה לְדוֹדוֹ הַזָּקֵן וַאֲשֶׁר עִנָּה עַד מָוֶת אֶת נֶפֶשׁ מִיכָאֵל אָבִיו, וְהִנֵּה הוּבָא אָסִיר חָדָשׁ אֶל הַמְּעָרָה. הָאָסִיר הַזֶּה הָיָה דוֹדוֹ אֲחִי אָבִיו. וִיהוּדָה לֹא הִכִּיר מַרְאֵהוּ, כִּי לֹא רָאָהוּ זֶה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וּבְמֶשֶׁךְ הָעֵת הַזֹּאת גָּדַל וְגָבַר וּזְקָנוֹ וּשְׂפָמָיו גָּדְלוּ וְרָחָבוּ. הָאָסִיר הַזֶּה קָם לִפְנֵי שׁוֹפְטָיו כַּלָּבִיא, וּבְגַאֲוָתוֹ לֹא כִחֵד מֵהֶם מְאוּמָה, וַיַּגֵּד כִּי יְהוּדִי הוּא וְכִי מַחֲזִיק הוּא בֶּאֱמוּנַת אֲבוֹתָיו בְּכָל לְבָבוֹ וְנַפְשׁוֹ. וִיהוּדָה הִתְחַלְחַל מְאֹד בִּרְאוֹתוֹ אֶת בֶּן עַמּוֹ עָרוּךְ לַטֶּבַח, וְחֶרְדָּתוֹ גָּדְלָה עוֹד יוֹתֵר בְּשָׁמְעוֹ אֶת שְׁמוֹ וּבְדַעְתּוֹ מָה הוּא לוֹ! אַךְ הַמַּסְוֶה אֲשֶׁר עַל פָּנָיו הִסְתִּיר מְבוּכָתוֹ וְלֹא יָדַע אִישׁ מָרַת נַפְשׁוֹ. מָה אַגִּיד וַאֲסַפֵּר לְךָ, יְדִידִי הַצָּעִיר: אִם נוֹתְרָה נְשָׁמָה בְּחָבֵר הָאֻמְלָל לְמַרְאֵה עִנּוּיֵי הָרֶצַח, אֲשֶׁר עִנּוּ לְעֵינָיו אֶת דּוֹדוֹ עַצְמוֹ וּבְשָׂרוֹ — אִם יָכוֹל לְהִתְאַפֵּק בַּהֲמוֹן מֵעָיו, בְּהַרְבּוֹת חָרָשֵׁי מַשְׁחִית פִּצְעֵי דוֹדוֹ שְׁאֵרוֹ, בְּפוֹצְצָם עַצְמוֹתָיו וּבְקָרְעָם בְּשָׂרוֹ מֵעַל חָזֵהוּ — אִם כָּל אֵלֶּה רָאָה הָאֻמְלָל וְהִתְאַפֵּק, אֵין זֹאת, כִּי אִם כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחוֹ! כָּל זֹאת רָאָה וַיִּדֹּם, נָשָׂא בְשָׂרוֹ בְשִׁנָּיו וְהֶחֱרִישׁ. שָׁבוּר, קָרוּעַ וְהָרוּס לִרְסִיסִים נָשְׂאוּ אֶת הַגֹּוֵעַ הַזֶּה אֶל חֲדַר כִּלְאוֹ. שָׁם הִנִּיחוּהוּ עָרוֹם עַל גַּל תֶּבֶן מָלֵא רָקָב וּבָאְשָׁה, וַיְכַסּוּהוּ בִּבְלוֹיֵי סְחָבוֹת: וִיהוּדָה נִקְרָא לִהְיוֹת רוֹפֵא לְנַפְשׁוֹ, לַחֲבְשׁוֹ וּלְהַעֲלוֹת לוֹ אֲרוּכָה, לְמַעַן יוּכְלוּ לָשׁוּב וּלְנָגְפוֹ, נָגוֹף וְרָפוֹא, עַד גַּלּוֹתוֹ סוֹד אֶחָיו וְעַד צֵאת נַפְשׁוֹ.

„וַיְהִי בַּלַּיְלָה וַיָּבֹא יְהוּדָה אֶל חֲדַר כִּלְאוֹ, וַיְשַׁלַּח אֶת הַשּׁוֹמֵר מֵעַל פָּנָיו וַיִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בַּעֲדוֹ, וַיִּפֹּל עַל גְּוִיַּת דּוֹדוֹ הַגֹּוֵעַ וַיְנַשֵּׁק עֲצָמָיו הַמְדֻכָּאוֹת וַיֶּרֶב לוֹ רְפוּאוֹת תְּעָלָה, עַד אֲשֶׁר הֵקִיץ הַגֹּוֵעַ מִתַּרְדֵּמַת הַמָּוֶת, וּבְהַכִּירוֹ אֶת בֶּן אָחִיו הַתְּאוּשׁ וַיֶּאֱסֹף שְׁאֵרִית כֹּחוֹ וַיַּשְׁבִּיעֵהוּ בֵּאלֹהֵי אֱמֶת לָשִׂים עֵינוֹ עַל בְּנוֹ הַקָּטֹן וּלְשָׁמְרֵהוּ מִכָּל מִשְׁמָר, עַד מְלֹאת לוֹ חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָז יְגַלֶּה לוֹ סוֹדוֹ, כִּי מִזֶּרַע הָעִבְרִים הוּא, יְשִׁיבֵהוּ אֶל עַמּוֹ וְיוֹרֵנּוּ דַּת אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו וּבֶאֱמוּנָתוֹ יְקַדְּשֵׁהוּ . . .

וּפֶדְרוֹ הִתְפַּלֵּץ פִּתְאֹם וַיִּרְגַּז תַּחְתָּיו, אֲבָל יוּלְיַאן עֲצָרָהוּ בְּמִלִּים וּבְקוֹל חָרֵד הוֹסִיף אֲמָרָיו לוֹ:

„וִיהוּדָה שָׁאַל אֶת דּוֹדוֹ הָאָנוּשׁ: „מִי יוֹדֵעַ אִם יִתֵּן בִּנְךָ אֹמֶן לִדְבָרַי?“.

— „אָנֹכִי אֶתֵּן אוֹתוֹת נֶאֱמָנִים“ — עָנָה הַגֹּוֵעַ וַיְאַמֵּץ אַחֲרִית כֹּחוֹ וַיֵּשֶׁב עַל יְצוּעוֹ, וַיִּקַּח אֵלָיו אֶת כֻּתָּנְתּוֹ הַקְּרוּעָה, וַיָּסַר אֶת הַתַּחְבֹּשֶׁת מֵעַל לִבּוֹ וַיִּטְבֹּל אֶצְבָּעוֹ בְּזֶרֶם דָּמוֹ הָעוֹבֵר, וַיְתָו עָלֶיהָ חוֹתַם תָּכְנִיתוֹ[1] וַיִּרְשֹׁם בִּכְתָב אֱמֶת צַוָּאָתוֹ לִבְנוֹ אַחֲרָיו, וְכִמְעַט כִּלָּה מַעֲשֵׂהוּ הַנּוֹרָא עֲזָבָהוּ כֹּחוֹ, עֵינָיו קָמוּ וּשְׂפָתָיו לָחֲשׁוּ בְּצֵאת נַפְשׁוֹ לֵאמֹר:

„קַח לְךָ אֶת הַכֻּתֹּנֶת הַזֹּאת—וְהָיְתָה לְּךָ לְמִשְׁמֶרֶת עַד אֲשֶׁר יִגְדַּל בְּנִי— וַהֲבֵאתָ אוֹתָהּ אֵלָיו—וְהָיָה כִּי יִשְׁאָלְךָ בְּנִי: מִי טָרַף נֶפֶשׁ אָבִי? — וְאָמַרְתָּ לוֹ — חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ — הָאִינְקְוִיזִיצְיָה הַנּוֹרָאָה—טָרֹף טֹרַף אָבִיךָ—וְעָלֶיךָ לִדְרֹשׁ אֶת דְּמוֹ הַנָּקִי—מִיַּד שׁוֹפְכָיו—וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקֶּרֶב..“

---

1) הערב

„וְהָאֻמְלָל לֹא כִלָּה עוֹד דְּבָרוֹ, כִּי יָצְאָה נַפְשׁוֹ בְּדַבְּרוֹ, וִיהוּדָה הִתְנַפֵּל עַל גְּוִיַּת דּוֹדוֹ וַיְרַוֶּהָ דִּמְעוֹתָיו. אַךְ בְּשָׁמְעוֹ קוֹל צַעֲדֵי הַשּׁוֹמֵר הַהוֹלֵךְ וְקָרֵב הִתְאַמֵּץ וַיִּמַּח דִּמְעוֹתָיו וַיַּסְתֵּר אֶת הַכְּתֹנֶת אִתּוֹ — — — וְזֹאת הַכְּתֹנֶת לִיהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה. הִנֵּה הִיא כְמוּסָה, טְמוּנָה בַּאֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ, אֲשֶׁר לְמִקְדַּשׁ הָעֵמֶק הַזֶּה וַחֲתוּמָה בִּשְׁמוֹת שְׁנֵי עֵדִים נֶאֱמָנִים, אֲשֶׁר גַּם אַתָּה תִּתֵּן עֵדֶיךָ עַל יָשְׁרָם וְעַל אֲמִתָּם!!"

„וּמִי הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא הָאִישׁ יְהוּדָה?—קָרָא פֶּדְרוֹ, בְּקָפְצוֹ מִמְּקוֹמוֹ פִּתְאֹם, בְּאָחֲזוֹ בְּיָדַיִם רוֹעֲדוֹת אֶת שְׁכֶם יוּלְיָאן וּבַהֲנִיעוֹ אוֹתוֹ בְּחָזְקָה כִּמְשֻׁגָּע, אֲשֶׁר רוּחַ רָעָה תְּבַעֲתֵהוּ. פָּנָיו הִלְבִּינוּ כַשֶּׁלֶג, עֵינָיו קָמוּ, שְׂפָתָיו נָעוּ, שִׁנָּיו נָקְשׁוּ וְשַׂעֲרוֹתָיו סָמְרוּ, וְיוּלְיָאן קָרָא בְּאָזְנֵי פֶּדְרוֹ לֵאמֹר:

„הוּא הָאִישׁ, אֲשֶׁר נָקַם נִקְמַת אָבִיו וְדוֹדוֹ בְּתָקְעוֹ מַאֲכֶלֶת חַדָּה בְּלֵב צוֹרֵר מִשְׁפַּחְתּוֹ עַד הַנִּצָּב. הוּא יוּלְיַאן הַנָּע וָנָד זֶה שְׁלֹשִׁים שָׁנָה מֵעִיר לָעִיר וּמִמְּדִינָה לִמְדִינָה, לָפַחַת אֵשׁ תָּמִיד בְּגַחֶלֶת הָאֱמוּנָה, אֲשֶׁר צוֹרְרֵינוּ וּמְנַדֵּינוּ יִתְאַמְּצוּ לְכַבּוֹתָהּ! וּלְבַל יִפֹּל גַּם הוּא בִּידֵי רֶשַׁע, הִנֵּהוּ מִתְחַפֵּשׂ בְּבִגְדֵי כֹהֵן בֶּנֶדִיקְטִי, וְנוֹדָע הוּא לָרַבִּים בִּשְׁמוֹ אַמְבְּרוֹזְיָה!"

„אַמְבְּרוֹזְיָה! דּוֹד מִרְיָם בַּת מַנּוּאֵל! דּוֹדָהּ וְגוֹאֲלָהּ!" קָרָא פֶּדְרוֹ בְּרֶגֶשׁ קוֹלוֹ וּפִתְאֹם הִתְרַפֵּק עַל יוּלְיַאן וַיָּשֶׂם רֹאשׁוֹ עַל לִבּוֹ וּבְשֵׁפֶל קוֹלוֹ אָמַר:

„וּמָה הִנְּךָ לִי, אֲדוֹנִי?"

„לֹא אֲדוֹנֶיךָ אָנִי, כִּי אִם בֶּן דּוֹדְךָ, בֶּן מִיכָאֵל, הוּא דוֹן

מִיגוּאֵל, אֲחִי שַׁבְּתַי, הוּא אָבִיךָ דוֹן סֶבַּסְטִיּוֹן דִּי שְׁבִילְיָה!!!"

וּבַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָבַק בִּזְרוֹעוֹתָיו אֶת פֶּדְרוֹ, אֲשֶׁר כִּמְעַט נָפַל אַרְצָה, בְּהִתְעַטֵּף עָלָיו נַפְשׁוֹ, וַיְנַטְּלֵהוּ וַיִּשָּׂאֵהוּ אֶל בֵּית הַתְּפִלָּה הַקָּרוֹב בַּיַּעַר הַהוּא. שָׁם הֵנִיחָהוּ עַל כִּסֵּא אֵלִיָּהוּ – וַיִּתְאַמֵּץ לְהָשִׁיב אֵלָיו רוּחוֹ בְּסַמִּים מְשִׁיבֵי נֶפֶשׁ, אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ מֵרֹאשׁ.

מא.

וְיוּלְיַאן יָגַע לְעוֹרֵר אֶת דוֹן פֶּדְרוֹ מֵעִלּוּף־נַפְשׁוֹ וּלְהָשִׁיב אֵלָיו רוּחוֹ. מְעַט מְעַט פָּקַח פֶּדְרוֹ אֶת עֵינָיו וַיַּבֵּט בַּחֲרָדָה וּבְתִמָּהוֹן סְבִיבָיו, אֶל תְּכוּנַת הַבַּיִת וּמְלוֹאוֹ, אֶל הַסְּפָרִים הַגְּדוֹלִים הַמְכַסִּים קִירוֹתָיו מִמַּסָּד עַד הַטְּפָחוֹת, אֶל אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ וּפָרֹכֶת הַמָּסָךְ, אֶל הָעַמּוּד וְאֶל הַבִּימָה כִּי לֹא רָאָה כָאֵלֶּה מִיָּמָיו. וּפִתְאֹם זָכַר אֶת דִּבְרֵי יוּלְיַאן הָאַחֲרוֹנִים, וַיָּשֶׁת יָדוֹ עַל עֵינָיו וַיָּשַׁח רֹאשׁוֹ וַיִּתֵּן אֶת קוֹלוֹ בִּבְכִי תַמְרוּרִים.

„וּבְכֵן לָעִבְרִים אָנִי! יְהוּדִי כְּכָל אֲבוֹתָי!" דִּבֵּר בְּמַר נַפְשׁוֹ.

„אַל תִּשְׁתּוֹחָח נַפְשְׁךָ לָזֹאת, יַקִּירִי! אִמֵּץ יוּלְיַאן לִבּוֹ וַיְנַחֲמֵהוּ – שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה, הִנֵּה רוּחַ ה' אֲשֶׁר רִחֲפָה מֵרֹאשׁ יְמוֹת עוֹלָם עַל הַמַּיִם, רוּחוֹת הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר שְׁמָם רוֹמַם תַּחַת לְשׁוֹן כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ; רוּחוֹת אֲבוֹתֶיךָ

כֻּלָּם, אֲשֶׁר הִתְיַחֲשָׂם לְתוֹלְדוֹתָם עוֹלֶה עַד אֶלֶף דּוֹר! רוּחוֹת מְחוֹקְקֵינוּ, אֲשֶׁר נָתְנוּ אֱלֹהִים לָאָרֶץ וְחֻקִּים לָאָדָם, יְשָׁרִים וְנֶאֱמָנִים מֵחֻקֵּי סוֹלוֹן וְלִיקוּרְג; רוּחוֹת הַנְּבִיאִים וְהַמְּלָכִים, אֲשֶׁר גַּם נוֹצְרֵי דַּת נַצֶּרֶת¹) יַעֲרִיצוּ שְׁמָם וּבִכְבוֹדָם יִתְיַמָּרוּ; רוּחוֹת אַלּוּפֵינוּ וְגִבּוֹרֵינוּ, צַדִּיקֵינוּ וּקְדוֹשֵׁינוּ כֻּלָּם; רוּחַ אָבִיךָ מְחוֹנֶנְךָ, אֲשֶׁר הִקְרִיב חַיָּיו קָרְבַּן עוֹלָם לֶאֱמוּנָתוֹ וַיִּזְכֹּר שִׁמְךָ לִבְרָכָה כְּצֵאת נַפְשׁוֹ—כָּל הָרוּחוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה יְרַחֲפוּ עָלֶיךָ כָּעֵת בַּמָּקוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וּמִמְּרוֹם קָדְשָׁם יִדְרְשׁוּךָ לָשׁוּב אֶל תּוֹרָתָם וֶאֱמוּנָתָם, אֶל עַמָּם וֵאלֹהֵיהֶם, כִּי לָהֶם נוֹלַדְתָּ וְלָהֶם הִנְּךָ. וְעַתָּה אַל תִּבְעַט בְּמִנְחָתָם וְאַל תִּתֵּן נַחֲלָתָם לְתוֹעֵבָה— כִּי קֹדֶשׁ ה׳ עָלֶיהָ חוֹפֶפֶת — — — „הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית! — קָרָא בְּמָשְׁכוֹ אוֹתוֹ אַחֲרָיו אֶל עֵבֶר פְּנֵי הַמִּזְרָח — „הִנֵּה זֶה סֵפֶר הַתּוֹרָה!״—הוֹסִיף לִקְרֹא בְּשַׁלְהֶבֶת רוּחוֹ, בְּהַעֲבִירוֹ אֶת הַפָּרֹכֶת, בְּפָתְחוֹ דַּלְתוֹת הָאָרוֹן וּבְהוֹצִיאוֹ אַחַד הַסְּפָרִים וַיְנַשְּׁקֵהוּ בִּשְׂפָתַיִם דּוֹלְקִים—„הִנֵּה אִמְרוֹת ה׳ וְדִבְּרוֹת קָדְשׁוֹ, אֲשֶׁר הִשְׁמִיעַ לְמשֶׁה בְּחִירוֹ בְּהַר סִינַי, עֵת יָרַד מִמְּרוֹמָיו עִם רִבְבוֹת אַלְפֵי מַלְאָכָיו בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים וְלַהֲבוֹת אֵשׁ! אָז רָעֲשָׁה אָרֶץ, נָטְפוּ שָׁמַיִם וְהָרִים נָמוֹגוּ מִגַּאֲוָתוֹ. וְזֹאת נַחֲלָתֵנוּ מֵאָז, זֶה דִּגְלֵנוּ מִקֶּדֶם וְחֶלְקֵנוּ בַּחַיִּים. וּבְהַרְעִישׁ עָלֵינוּ אֶרֶץ, בְּהַרְעִים עָלֵינוּ עַמִּים, גַּם אָנוּ בָאֵשׁ וּבַמַּיִם נָבֹא, וּכְגִבּוֹרֵי חַיִל אֲזוּרִים בַּקְּרָב נֹאחֵז דִּגְלֵנוּ וְלֹא נֶרֶף, עַד תָּקוּם יְשׁוּעָה לָנוּ, אוֹ נִפֹּל חֲלָלִים יַחַד!״

„הַיּוֹם הַזֶּה הִקְדַּשְׁתִּיךָ לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה! זֹאת הַתּוֹרָה

1) הנוצריות

תּוֹרָה לְךָ דַּרְכְּךָ לְיָמִים יָצָרוּ״ — דִּבֵּר יוּלְיאַן בְּנַחַת בִּקוּם סַעֲרַת רוּחוֹ לִדְמָמָה וּבַהֲשִׁיבוֹ סֵפֶר הַתּוֹרָה אֶל מְקוֹמוֹ—וְזֹאת הַתְּעוּדָה עֵדוּת חֶלְקְךָ בַּחַיִּים מֵאָבִיךָ הַמֵּת״—הִשְׁפִּיל קוֹלוֹ אֵלָיו, בְּהוֹצִיאוֹ מֵאֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ צְרוֹר קָטֹן בְּתַכְרִיךְ שָׁחוֹר וְעֵינָיו מָלְאוּ דִמְעָה. לַמַּרְאֶה הַזֶּה קָדְרוּ פְּנֵי פֶּדְרוֹ וּבִרְכָּיו כָּשְׁלוּ, וְיוּלְיאַן אֲחָזָהוּ בְּיָדוֹ וַיִּקַּח הַצְּרוֹר אִתּוֹ וַיְבִיאֵהוּ אֶל הַבִּימָה, וּפֶדְרוֹ נִשְׁעַן עָלֶיהָ מֵרִפְיוֹן רַגְלָיִם וְכָל עַצְמוֹתָיו רָחָפוּ¹). וְיוּלְיאַן הִנִּיחַ אֶת הַצְּרוֹר עַל הַבִּימָה, וְעַל יָדוֹ סֵפֶר סָגוּר שְׁנֵי חוֹתָמוֹת גְּדוֹלִים, הֵם חוֹתְמֵי תָכְנִית שֶׁל שְׁנֵי שָׂרֵי סְפָרַד נִכְבַּדֵּי הָאָרֶץ: דּוֹן אַלְבֵּירְטוֹ דִּי קַאְסְטְרוֹ וְדוֹן אַלוֹנְזוֹ דִּי אַגִילַאר. וְיוּלְיאַן הֵסִיר אֶת הַחוֹתָמוֹת, אַחֲרֵי הַרְאוֹתוֹ אוֹתָם אֶל פֶּדְרוֹ, וַיִּפְתַּח אֶת הַסֵּפֶר, וְהִנֵּה הוּא כָתוּב סְפָרַדִּית, וְאֵלֶּה דְּבָרָיו:

„אֲנַחְנוּ הַחֲתוּמִים פֹּה, מְעִידִים עָלֵינוּ שָׁמַיִם
„וָאָרֶץ בֶּאֱמוּנַת אֹמֶן, כִּי זֹאת כְּתֹנֶת הַקָּדוֹשׁ דִּי
„סַבַּסְטִיוֹן דִּי שֵׁיבִילְיָה, אֲשֶׁר נִקְרְעָה מֵעָלָיו בְּיוֹם דּוֹן,
„וְזֶה כְּתַב יָדוֹ, אֲשֶׁר כָּתַב עָלֶיהָ בִּדְמֵי לְבָבוֹ לִפְנֵי מוֹתוֹ,
„לִהְיוֹת לְמִשְׁמֶרֶת בְּיַד בֶּן אָחִיו דּוֹן יוּלְיאַן דִּי שֵׁיבִילְיָה
„לְהַרְאוֹתָהּ לִבְנוֹ כַּאֲשֶׁר יִגְדַּל, לְמַעַן יֹאחֵז בֶּאֱמוּנַת
„אָבִיו וְלֹא יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל. שֵׁיגוֹבְיָה, י״ג לְחֹדֶשׁ
„תִּשְׁרֵי שְׁנַת ה׳ אֲלָפִים רכ״ו לִבְרִיאַת עוֹלָם הִיא שְׁנַת
1456 לְמִנְיַן הַנּוֹצְרִים.

„נְאֻם אַבְרָהָם בֶּן יַעֲקֹב, הוּא דּוֹן אַלְבֵּירְטוֹ דִּי קַאסְטְרִי.
„נְאֻם אֶלְחָנָן בֶּן יוֹסֵף, הוּא דּוֹן אַלוֹנְזוֹ דִּי אַגִילַאר.

---

1) רעדו

—„דון אַלְבִּירְטוֹ, דון אַלוֹנְזוֹ, אַלּוּפַי וּמְיֻדָּעַי!" לָחֲשׁוּ שִׂפְתֵי פֶּדְרוֹ הַנָּבוֹךְ.

וִיוֹלְיאַן פָּתַח אֶת הַצְּרוֹר וַיּוֹצֵא מִתּוֹכָהּ כְּתֹנֶת בַּד לְבָנָה, מְלֵאָה כִתְמֵי דָם יָבֵשׁ, אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְשַׁחַרְחֹר מֵרֹב יָמִים. וּלְמַרְאֶהָ נִשְׁבַּר לֵב הָאִישׁ הָאַדִּיר הַזֶּה, אֲשֶׁר הִתְאַפֵּק בְּחָזְקָה עַד כֹּה. נִפְתְּחוּ מַעְיְנוֹת דִּמְעוֹתָיו וַיִּשַּׁק אֶת הַכֻּתֹּנֶת הַקְּדוֹשָׁה וַיֶּאֱנַק וַיֵּבְךְּ תַּמְרוּרִים. וְלֵב פֶּדְרוֹ מֵת בְּקִרְבּוֹ וַיִּשְׁאַף רוּחַ כַּתַּנִּים מֵעָקַת נֶפֶשׁ, רַקּוֹתָיו מִתְדַּפְּקוֹת כְּהֹלֶם פַּעַם, וְעֵינָיו הַיְבֵשׁוֹת נְטוּיוֹת אֶל הַכְּתָב הַנּוֹרָא, אֲשֶׁר לְפָנָיו — הִנֵּה זֶה חוֹתַם־תָּכְנִית מִשְׁפַּחְתּוֹ!—וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים הַנּוֹרָאִים כְּתוּבִים אֵלָיו בְּדְמֵי לְבַב אָבִיו, לֵאמֹר:

„מֵאֵת הַיְהוּדִי סַבַּסְטִיוֹן בֶּן יוֹאַן בֶּן פֶּרְנַאנְדוֹ, בֶּן יוֹאַן דִי שֶׁבִילְיָה, הוּא הָאָנוּס ר' שְׁמוּאֵל אַבְּרַבָּנְאֵל לִבְנוֹ פֶּדְרוֹ, הוּא שִׁמְעוֹ'ן, בִּמְלֹאת לוֹ חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה:

הַכֶּר נָא: הַכְּתֹנֶת אָבִיךָ הִיא, אִם לֹא?

שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ—אָז תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ!"

זְמַן רַב הִבִּיט פֶּדְרוֹ אֶל הַמַּרְאֶה הַנּוֹרָא הַזֶּה, קָרָא וְלֹא יָדַע עַד מָה, כִּי תָעָה לְבָבוֹ, אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנוֹתָיו וּמְזִמּוֹתָיו נִתָּקוּ— וּפִתְאֹם הִכָּה בִשְׁתֵּי אֶגְרוֹפָיו עַל רֹאשׁוֹ וַיֶּאֱנַק נַאֲקַת חָלָל וַיִּפֹּל אָרְצָה.

*

לְאוֹר יָרֵחַ נִרְאֲתָה בִקְעָה קְטַנָּה בְּתוֹךְ הַיַּעַר וְגָדֵר לָהּ מִסָּבִיב, וְהַבִּקְעָה מְלֵאָה רְכָסִים וְגַלֵּי עָפָר מְכֻסִּים עֵשֶׂב וִירַק דֶּשֶׁא, וְעַל יָדָם אַבְנֵי שַׁיִשׁ עוֹמְדוֹת בְּטוּרִים אֲחָדִים. עַל אַחַת

מִמַּצְּבוֹת הָאֶבֶן בַּחֲצַר־מָוֶת זוֹ פְּרוּשָׂה עַתָּה כְּתֹנֶת לְבָנָה מְלֵאָה כְּתָמִים שְׁחוֹרִים בְּחֶשְׁכַת הַלַּיְלָה, וְעַל יָדָהּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים הַצְּמוּדִים לָהּ כִּשְׁתֵּי מַצֵּבוֹת חַיּוֹת. זָקֵן וְצָעִיר שָׁם הֵם, שְׁנֵיהֶם בּוֹכִים וּמִתְאַבְּלִים עַל עַצְמוֹת הָאִישׁ, אֲשֶׁר מֵעָלָיו נִקְרְעָה הַכֻּתֹּנֶת הַזֹּאת וַאֲשֶׁר נִכְתְּמָה מִדָּמוֹ בְּיוֹם זָעַם. אֲבָל הַצָּעִיר הִגְדִּיל לִבְכּוֹת, כִּי עַצְמוֹ וּבְשָׂרוֹ הוּא, אָבִיו מְקוֹר חַיָּיו וּמַעְיַן דִּמְעוֹתָיו עַתָּה.

עוֹדָם כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים עַל גַּל קֶבֶר דוֹן סַבַּסְטִיוֹן, עוֹדָם בּוֹכִים וּמִתְאַבְּלִים—פִּתְאֹם נִבְהֲלוּ לִשְׁמֹעַ קוֹל כְּחוֹלָה, כִּילְלַת אִשָּׁה, אֲשֶׁר קֹצֶר רוּחַ מִשֵּׁעוֹל חָזָק מַפְרִיעַ אוֹתָהּ לִרְגָעִים. מַר תִּבְכֶּה בְּקִרְבָתָם עַל אַחַד הַקְּבָרִים וְתֶהֱמֶה:

„שָׁלוֹם לָכֶם, אֲבוֹתַי הַיְקָרִים! שָׁלוֹם גַּם לְךָ, אַלּוּף נְעוּרָי! עַל מִי עֲזַבְתּוּנִי בְּקֶרֶב צָרָה?.. לוּ יְדַעְתֶּם מָה רַבּוּ מַכְאוֹבַי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים וּמַכָּתִי מָה אֲנוּשָׁה! כִּי הַכּוּנִי פְּצָעוּנִי, אֶזְרוֹעִי מִקָּנָהּ שִׁבֵּרוּ, אַף הִתְנַקְּשׁוּ בְנַפְשִׁי לַהֲפֹךְ לִבִּי וּלְלַמְּדֵנִי כָּחַשׁ[1]... אָכֵן בָּא כַחַשׁ[2] בִּבְשָׂרִי, אֲבָל לֹא בְנַפְשִׁי... תַּמָּה אֲנִי כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי! תִּגָּלֶינָה עַצְמוֹתֵיכֶם בַּקֶּבֶר, כִּי עוֹד מְעַט וְעָדֵיכֶם אָבֹא וּבְשָׂרִי עִמָּכֶם יִשְׁכֹּן... כִּי רַבּוּ מַכְאוֹבַי... אֲנוּשָׁה מַכָּתִי... עוֹד מְעַט... וְאֵינֶנִּי!"

„מִרְיָם!!!" קָרָא יוּלִיאַן וְכָל קְרָבָיו הִתְחַלְחָלוּ. וּבְטֶרֶם יָנוּעַ מִמְּקוֹמוֹ, וּפֶדְרוֹ קָפַץ כְּאַיָּלָה שְׁלוּחָה עַל הַקְּבָרִים וְעַל הַמַּצֵּבוֹת וּכְהֶרֶף עַיִן עָמַד לְפָנֶיהָ וַיְחַבְּקֶנָּה בִּזְרוֹעוֹתָיו וַיְרִימֶנָּה מֵעַל גַּל קֶבֶר דוֹן פֶרְנַאנְדוֹ מוֹרַאלִיס וַיִּשָּׂאֶנָּה אֶל יוּלִיאַן, אֲשֶׁר בִּרְכָּיו פָּקוּ וְרַגְלָיו כָּשְׁלוּ בַהֲלִיכָתוֹ.

---

1) שקר. 2) רזון.

„הוי מִרְיָם, מִרְיָם!" קָרָא יוּלְיָאן עוֹד הַפַּעַם, אֲבָל לֹא מָצָא מַעֲנֶה, כִּי בְקֶרֶב פֶּדְרוֹ אֵלֶיהָ פִּתְאֹם הִתְעַלְּפָה. „מַה זֹּאת עָשִׂיתָ!—קָרָא יוּלְיָאן—לָמָּה מִהַרְתָּ קְרֹב אֵלֶיהָ? הִנֵּה יָצְאָה נַפְשָׁהּ מֵחֶרְדַּת פִּתְאֹם!"

„הָרִים, כַּסּוּנִי! — צָעַק פֶּדְרוֹ מְנַהֵמַת לִבּוֹ — אַלְלַי לִי, אָנֹכִי הֵמַתִּי אֶת מִרְיָם! הוֹי, יְהוּדָה דוֹדִי, הֱיֵה לִי אַמְבְּרוֹזְיָה כְּמֵאָז וְהַצִּילָה לִי אֶת מִרְיָם!—הָקִיצִי, הָקִיצִי, יְדִידַת נַפְשִׁי! הִתְעוֹרְרִי, בַּת דּוֹדִי, עַצְמִי וּבְשָׂרִי! הָאִירִי אֵלַי עֵינַיִךְ, כִּי מָה אֲנִי בִּלְעָדַיִךְ וְלָמָּה לִי חַיִּים!"

„הַשְׁקֵט, עֶלֶם נִבְהָל! — עָנָה יוּלְיָאן — אַל תֹּאמַר נוֹאָשׁ לְנַפְשָׁהּ! הָבָה נָחִישָׁה וְנִשָּׂאֶנָּה הַבַּיְתָה! כִּי עוֹד לִבָּהּ דּוֹפֵק וְיֵשׁ תִּקְוָה לְהַצִּילָהּ"—

מב.

לֵיל שִׁמּוּרִים הָיָה הַלַּיְלָה הַזֶּה בְּעֵמֶק־הָאֲרָזִים, לֵיל שִׁמּוּרִים לְיוּלְיָאן וּלְפֶדְרוֹ לִפְנֵי מִטַּת מִרְיָם הַחוֹלָה, אֲשֶׁר שָׁבָה אָמְנָם אֵלֶיהָ נִשְׁמָתָהּ, אֲבָל לֹא רוּחַ בִּינָתָהּ. בָּרִאשׁוֹנָה סָמַר בְּשָׂרָהּ מִקָּרָה וְאַחֲרֶיהָ לְקָחָהּ קַדַּחַת עַזָּה מִקּוֹמָהּ. לְחָיֶיהָ בָּעֲרוּ וּשְׂפָתֶיהָ יָבְשׁוּ הִתְבַּקָּעוּ, נִחַר גְּרוֹנָהּ וּלְשׁוֹנָהּ בַּצָּמָא נָשַׁתָּה. כָּל הַלַּיְלָה רָאֲתָה זָרוֹת וַתְּדַבֵּר תַּהְפּוּכוֹת, אֲשֶׁר מִפְּנֵיהֶן הִתְפַּלְּצוּ שְׁנֵי שׁוֹמְעֶיהָ:

„עִבְרִיָּה אָנִי! — קָרְאָה — בַּת מְלָכִים מִירוּשָׁלָיִם. כִּרְעוּ, נוֹצְרִים, לְפָנַי וְשִׂימוּ מוּעָקָה בְּמָתְנָי! מִשְׁחוּנִי בְּשֶׁמֶן רוֹתֵחַ,

עִטְרוּנִי נֵזֶר קוֹצִים!.. קוֹל לִבִּי דוֹפֵק.. בָּרְכִינִי, הוֹרָתִי!.. אַל תִּבְכִּי, פֶּדְרוֹ!.. נוֹרָאָה אִיזַבֶּלָּה בְּרֹב חַסְדָּהּ... הַס כָּל הָאָרֶץ... מַנְגִּינוֹת בְּהֵיכַל מֶלֶךְ!..

וּפֶדְרוֹ נָפַל עַל בִּרְכָּיו וַיַּחְבֹּשׁ פָּנָיו בְּכַר אֲהוּבָתוֹ מַשְׂאַת נַפְשׁוֹ וַיַּרְוֵהוּ דִּמְעוֹתָיו וַיֵּבְךְּ מִנַּהֲמַת לִבּוֹ. וְיוּלִיאַן יָגַע לְכַבּוֹת אֶת הַבְּעֵרָה בְּשִׁקּוּיֵי מַרְפֵּא וּבִקֵּשׁ תַּחְבּוּלוֹת לְבַל יֶרֶב הַשֵּׁעוּל לִפְרֹעַ פְּרָעוֹת¹) בִּלְבָבָהּ וְנַפְשׁוֹ עָלָיו הִשְׁתּוֹחָחָה.

כֵּן הִתְהַפְּכָה הָאֻמְלָלָה בְּמַכְאוֹבֶיהָ עַל מִשְׁכָּבָהּ כָּל הַלַּיְלָה וְקוֹל שֵׁעוּלָהּ וְאַנְחוֹתֶיהָ דִּכְּאוּ לִבּוֹת שְׁנֵי שׁוֹמְעֶיהָ. בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר הוּנַח לָהּ כִּמְעַט וַתִּישַׁן שֵׁנָה קְצָרָה. וְכַעֲלוֹת הַשֶּׁמֶשׁ עַל הָאָרֶץ פָּקְחָה עֵינֶיהָ וַתַּבֵּט סְבִיבֶיהָ, וַתֵּרֶא אֶת יוּלִיאַן וַתְּחִי רוּחָהּ. אֲבָל עַד אַרְגִּיעָה שָׁבָה נִבְהֲלָה נַפְשָׁהּ—כִּי הִכִּירָה גַּם אֶת פֶּדְרוֹ, אַף כִּי נָפְלוּ פָּנָיו וּמַרְאֵהוּ שֻׁנָּה מְאֹד, מֵאָז רָאֲתָה אוֹתוֹ בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה. וְלֵב פֶּדְרוֹ פָּחַד וְרָחָב, בִּנְשׂוֹא מִרְיָם עֵינֶיהָ אֵלָיו, אַךְ יָרֵא לָגֶשֶׁת וַיַּעֲמֹד מֵרָחוֹק.

„אַל תִּרְגְּזִי, יַקִּירָתִי! — קָרָא אֵלֶיהָ יוּלִיאַן בְּאָחֲזוֹ אֶת יָדָהּ וּבְהַבִּיטוֹ אֵלֶיהָ בְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים-אַל תְּפַחֲדִי עוֹד, מַחְמַל נַפְשִׁי, כִּי בִמְקוֹם שָׁלוֹם הִנָּךְ בּוֹטַחַת. הִתְאוֹשְׁשִׁי וְקִרְאִי אֵלַיִךְ אֶת שִׁמְעוֹן בֶּן דּוֹדֵךְ הַמְחַכֶּה לָךְ — כִּי לָנוּ הוּא עַתָּה וְלֹא עוֹד לְצָרֵינוּ."

„וּמִי הוּא זֶה שִׁמְעוֹן? — שָׁאֲלָה מִרְיָם בְּנָשְׂאָהּ סָבִיב עֵינֶיהָ—זָר לִי הַשֵּׁם הַזֶּה וְלֹא אֵדָע."

„אָכֵן זָר לָךְ שְׁמוֹ, אַךְ לֹא רוּחוֹ—עָנָה יוּלִיאַן — הֲלֹא זֶה דּוֹן פֶּדְרוֹ אוֹהֲבֵךְ מִקֶּדֶם. אָכֵן דָּבְקוּ נַפְשׁוֹתֵיכֶם מֵאָז, וַה'

---

1) להכאיב מאד

אָמַר לַדֶּבֶק טוֹב — וְהַמָּסָךְ הַמַּבְדִּיל בֵּינֵךְ וּבֵין דוֹן פֶּדְרוֹ הָיָה לְחֶבֶל אַמִּיץ לְקַשְׁרֵךְ אֶל שִׁמְעוֹן בֶּן סַבַּסְטִיוֹן דוֹדֵךְ. וְעַתָּה קִרְאִי אוֹתוֹ אֵלַיִךְ וְהִנָּחֲמוּ יָחַד, כִּי רַבּוֹת נָשָׂא וְסָבַל גַּם הוּא בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֵלֶּה פִּצְעֵי בָשָׂר וּמַכְאוֹבֵי רוּחַ.

וּמִרְיָם הִשְׁתּוֹמְמָה לִדְבָרָיו וְלֵב פֶּדְרוֹ הֹלֶם פָּעַם. וְיוּלְיאַן סִפֵּר לָהּ בִּקְצָרָה אֶת קוֹרוֹת פֶּדְרוֹ. אָז הֵאִירוּ עֵינֵי מִרְיָם, וּבְטֶרֶם יְכַלֶּה דְּבָרוֹ נִדְבְּקוּ שְׁתֵּי הַנְּפָשׁוֹת הַתְּמִימוֹת הָאֵלֶּה בִּנְשִׁיקָה אַחַת רַבָּה וַאֲרֻכָּה.

וּבְעוֹד שִׂפְתֵיהֶם כְּנַפְשׁוֹתָם דְּבוּקוֹת יַחַד נָזְלוּ עֵינֵיהֶם דֶּמַע שָׂשׂוֹן. גַּם יוּלְיאַן בָּכָה, אֲבָל בִּכְיוֹ לֹא מֵעֲלִיצוּת נֶפֶשׁ הָיָה, כִּי אִם מִלֵּב נָמֵס, הַיּוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ, כִּי מְשׂוֹשׂ הָעַלִּיזִים הָאֵלֶּה לֹא לְאֹרֶךְ יָמִים יִמָּשֵׁךְ, כִּי אֲנוּשָׁה מַחֲלַת מִרְיָם.

שֵׁעוּל אַדִּיר וְחָזָק הִפְרִיד פִּתְאֹם בֵּין הַדְּבֵקִים, הִרְעִישׁ חֲזֵה מִרְיָם, עַד הוֹצִיא מִקִּרְבָּהּ לַחַ מָהוּל בִּרְסִיסֵי דָם, וְהִיא נִשְׁאֲרָה כֶּחָלָל, כָּל עוֹד נַפְשָׁהּ בָּהּ.

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וּמִרְיָם נָמָה שְׁנָתָהּ, קָרָא יוּלְיאַן אֶל פֶּדְרוֹ לָבוֹא אֶל הַחֶדֶר הַשֵּׁנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו: „לֹא אִישׁ בְּשׂוֹרָה אָנֹכִי לְךָ הַפַּעַם, כִּי הִנֵּה קְרָאתִיךָ, בְּנִי, לַהֲכִינְךָ אֶל אֵידֵנוּ הַגָּדוֹל. הֵן לָנוּ אַתָּה, יַקִּירִי — אֲבָל מִרְיָם לֹא לָנוּ הִיא עוֹד. בְּכֵה בָכֹה, בְּנִי, לַמֵּד לְשׁוֹנְךָ קִינָה. הִתְנַצֵּל אֶת עֶדְיְךָ וּמְשׂוֹשׂ חַיֶּיךָ יַחַד עִם שִׁמְךָ, פֶּדְרוֹ — הִכּוֹן לִקְרַאת גּוֹרָלְךָ, שִׁמְעוֹן הַיְּהוּדִי! לֹא לָנוּ, יַקִּירִי, לֹא לָנוּ אוֹר הַחַיִּים, לֹא לָנוּ מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, כִּי שׁוֹד עַמִּים יְחִתֵּנוּ וְיַחֲרִידֵנוּ. הָהּ, לוּ יָכֹלְנוּ מְשׁוֹל בְּרוּחֵנוּ, לוּ יָכֹלְנוּ לַעֲזוֹב אֶת הָאָרֶץ, בְּטֶרֶם

תְּקִיאֵנוּ מִתּוֹכָהּ! כִּי מַה תִּסְכּוֹן לָנוּ אֶרֶץ חֲנֻפָּה תַּחַת יוֹשְׁבֶיהָ, אֲשֶׁר תְּלַמְּדֵנוּ לְהִתְהַלֵּךְ בָּהּ בְּמַסְוֶה כָּל הַיָּמִים? אֶת שְׁמֵנוּ הָעִבְרִי נַחֲבֹשׁ בַּטָּמוֹן עִם דָּתֵנוּ וְתוֹרָתֵנוּ, פֶּן יִרְאוּנוּ וְנִגְזַרְנוּ מִידֵיהֶם גַּם יָחַד?

— הוֹי, נָקָם וְשִׁלֵּם! — קָרָא פֶּדְרוֹ וִיגוֹנוֹ נֶהְפַּךְ לְזַעַם — מֶה עָשִׂינוּ לָהֶם, כִּי יִשְׂטְמוּנוּ? מֶה עָשָׂה לָהֶם עַם יִשְׂרָאֵל? מֶה עָשׂוּ לָהֶם אָבִי וְדוֹדִי? וּמֶה עָשְׂתָה לָהֶם מִרְיָם תַּמָּתִי, כִּי מִנֶּפֶשׁ וְעַד בָּשָׂר כִּלּוּהָ? — הָבָה אֲחַפֵּשׂ אֶת אַחַי מִכָּל קְצוֹת הָאָרֶץ הַזֹּאת! הֲלֹא לְפִי דְבָרֶיךָ רַבִּים מֵהֶם גִּבּוֹרֵי חַיִל מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה — אֲלַמְּדָה דַרְכָּם לְהָסִיר הַמַּסְוֶה וְלַעֲמוֹד עַל נַפְשָׁם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה! נַעֲמוֹד עַל נַפְשֵׁנוּ וַה' אֱלֹהִים יַעֲזוֹר לָנוּ!

אַךְ יוּלְיאַן הִתְאַמֵּץ וְהִשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יְדִידוֹ הַצָּעִיר וַיֹּאמַר: לֹא בְּחַיִל וְלֹא בְּכֹחַ תָּקוּם לָנוּ עֶזְרָה. לֹא בִּגְבוּרַת יָדַיִם יַעַשׂ עוֹד יִשְׂרָאֵל חָיִל, כִּי אִם בְּהַשְׂכֵּל וָדַעַת — עַד יֵעָרֶה עָלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם וּמָלְאָה כָּל הָאָרֶץ דֵּעָה. זֹאת תְּעוּדָתֵנוּ בֶּחָלֶד וּלְמַעֲנָהּ נְתָנָנוּ ה' לִפְלֵטָה כַּיּוֹם הַזֶּה.

— „הוֹי, מִרְיָם, מִרְיָם! — שָׁב פֶּדְרוֹ וַיֵּבְךְּ מָר — מִי מִלֵּל לִי, כִּי אָשׁוּב אֶמְצָאֵךְ לְמַעַן תֹּאבְדִי מִמֶּנִּי לָעַד! הוֹי, מִי יִתֵּן מוּתִי תַחְתַּיִךְ, כִּי מַה בֶּצַע בְּחַיָּי. הוֹי, פֶּרַח אֻמְלָל, שׁוֹשַׁנָּה נוֹבֶלֶת! אֲרוּרִים הָרְשָׁעִים, אֲשֶׁר שָׁלְחוּ יָדָם לְרָעָה בָּךְ!"

גַּם יוּלְיאַן לֹא יָכוֹל לְהִתְאַפֵּק וַיֵּבְךְּ תַּמְרוּרִים. עוֹדָם בּוֹכִים וּמְיַלְלִים, וְהִנֵּה בָּא רְאוּבֵן. מִשֵּׁיגוֹבְיָה שָׁב וּבְפִיו בְּשׂוֹרָה, כִּי הִצְלִיחָה מִרְיָם לְהַטּוֹת לֵב הַמַּלְכָּה וְהִיא שָׁלְחָה

אֶת הַכֹּהֵן דִּיוֹנִיזָה עִמָּהּ לְשַׁלְּחָהּ בַּדֶּרֶךְ. וּבְהוֹדַע לוֹ דְּבַר בִּכְיָם, נֶהֶפְכָה שִׂמְחָתוֹ לְאֵבֶל, וַיִּסְפֹּק כַּפָּיו וַיִּמְרֹט שְׂעַר רֹאשׁוֹ – כִּי הוּא הָיָה אוֹמְנָהּ מִבֶּטֶן, וְעַל כַּפַּיִם נְשָׂאָהּ כָּל יְמֵי יַלְדוּתָהּ. וְיוּלְיַאן קָם וַיִּמַח דִּמְעוֹתָיו וַיָּבֹא אֶל חֲדַר מִרְיָם וַיֵּשֶׁב אֶל מִטָּתָהּ. גַּם פֶּדְרוֹ וּרְאוּבֵן בָּאוּ אַחֲרָיו, וְאַחֲרֵי רְגָעִים אֲחָדִים פָּקְחָה מִרְיָם אֶת עֵינֶיהָ, וַתַּבֵּט אֲלֵיהֶם בִּידִידוּת וּבִרְאוֹתָהּ, כִּי חֳמַרְמְרוּ עֵינֵיהֶם מִבֶּכִי, נִחֲמָה אוֹתָם וַתְּדַבֵּר עַל לִבָּם לְהַרְגִּיעַ אֶת רוּחָם.

–„אָכֵן יָדַעְתִּי, כִּי קָרַב קִצִּי – אָמְרָה – וּמַה מְּאֻשָּׁרָה אָנִי, כִּי עַל עֶרֶשׂ יַלְדוּתִי אָמוּת וּבְעֵמֶק־הָאֲרָזִים עִם אֲבוֹתַי אֶקָּבֵר! וַאֲנִי אָמַרְתִּי נִגְזַרְתִּי מֵעַמִּי וְנַחֲלָתִי וְחַיָּה חַיָּה אֶקָּבֵר בְּמִקְלַט נָשִׁים נָכְרִיּוֹת... נַשְּׁקֵנִי, פֶּדְרוֹ! נַשְּׁקֵנִי, יוּלְיַאן! גַּם אַתָּה, רְאוּבֵן, גְּשָׁה נָא וּשְׁקָה לִּי, אָבִי! טוֹב לִי כִּי בִּזְרוֹעוֹתֵיכֶם אֶגְוַע וּבִנְשִׁיקוֹת פִּיכֶם אָמוּת. עוֹד בְּיַלְדוּתִי סִפְּרָה לִי אִמִּי, כִּי גְּדָל נְבִיאֵנוּ מֵת בִּנְשִׁיקָה, כִּי לַהָסִיר מִבְּחִירוֹ אֶת מַר הַמָּוֶת הוֹפִיעַ ה׳ אֵלָיו בְּמֶתֶק שְׂפָתָיו וַיֶּאֱסֹף רוּחוֹ אֵלָיו בִּנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ. הִשָּׁקְטוּ, אַחַי וְרֵעַי, הַשְׁקֵט גַּם אַתָּה, יְדִיד לְבָבִי, כִּי לֹא לָנֶצַח נִפְרָדָה! עוֹד נִתְרָאֶה פָּנִים – בְּבֵית ה׳ שָׁמָּה!"

וּבְדַבְּרָהּ זֹאת נָשְׂאָה מָרוֹם עֵינֶיהָ. אָז פָּנְתָה אֶל יוּלְיַאן וַתֹּאמַר: „הֲלֹא חַג לְעַמֵּנוּ מָחָר, חַג הָאָסִיף–כִּי לִפְנֵי שְׁלֹשָׁה יָמִים צַמְתִּי צוֹם הָעֲשִׂירִי, צוֹם הַכִּפּוּרִים.–הֲלֹא חַג לְעַמֵּנוּ מָחָר, מִקְרָא קֹדֶשׁ. יְמֵי שִׂמְחָתֵנוּ וּמוֹעֲדֵנוּ – וּמִי יוֹדֵעַ אִם אֶחָגֶנּוּ עוֹד אִתְּכֶם! אָנָּא, יוּלְיַאן וּרְאוּבֵן! קְחוּנִי נָא וּשְׂאוּנִי

אֶל סֻכַּת שְׁלוֹמֵנוּ, הוֹשִׁיבוּנִי בָהּ כְּיוֹם מוֹעֵד – וְלִי מַה יָּקָר זִכְרָהּ! אֶרְאֶנָּה וְיִרְוַח לִי..."

בַּקָּשָׁתָהּ נֶעֶשְׂתָה. וִיוּלְיַאן וּרְאוּבֵן וּפֶדְרוֹ נְשָׂאוּהָ עַל מִטָּתָהּ אֶל סֻכַּת הָעֲנָפִים, אֲשֶׁר עַל יַד הַבַּיִת. וּמִרְיָם הִבִּיטָה אֵלֶיהָ וְנֶאֱנְחָה, וַתֹּאמַר: "מָה אֲבֵלָה, אֻמְלָלָה סֻכָּתֵנוּ! מִי יְמַלֵּל הוֹדָהּ וַהֲדָרָהּ בַּיָּמִים מִקֶּדֶם, עֵת עֲנָדוּהָ יָדַי בְּמִבְחַר כָּל פֶּרַח וָפֶרִי, וַיְהִי רֵיחָהּ כְּרֵיחַ שָׂדֶה, אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ ה'. פֹּה עַל הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה פָּרְשָׂה אִמִּי אֶת הַמִּטְפַּחַת הַלְּבָנָה כַּשֶּׁלֶג! מֵעֵבֶר מִזֶּה שָׂמָה חַלּוֹת סֹלֶת אֲפוּיוֹת בְּיָדֶיהָ, וּמֵעֵבֶר מִזֶּה הֶעֱמִידָה מְנוֹרוֹת הַכֶּסֶף, וְהִיא עֲדוּיָה פְּאֵר וְרִקְמָה, וּבְעוֹד יָדֶיהָ נְשׂוּאוֹת לַה' לְבָרֵךְ עַל הַנֵּרוֹת, שִׂכְּלָה אוֹתָן לְשִׂימָן עַל רֹאשִׁי וְלָתֵת גַּם לִי בְּרָכָה. אָז בָּא אָבִי עִם עֲדַת קְרוּאָיו שְׂרִידֵי אַחֵינוּ מִמִּקְדָּשׁ־הַמְּעַט—וַיְהִי שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה בִּמְעוֹנֵנוּ. אַךְ אִמִּי מֵתָה עָלַי בִּדְמִי יָמֶיהָ, אָבִי גָוַע לְעֵינַי בְּיוֹם חֻפָּתִי, בַּעֲלִי בִּרְחוֹבוֹת קִרְיָה נִרְצַח, וְיֶתֶר יְדִידַי וּמְיֻדָּעַי מֵתוּ אוֹ הוּמְתוּ בְּשֵׁם ה' בִּידֵי רֶשַׁע. וַאֲנִי דַלָּה חֲלוּשָׁה וַאֲנוּשָׁה—בֵּין כֹּה וָכֹה וְסֻכַּת יַלְדוּתִי עוֹמֶדֶת שׁוֹמֵמָה וַעֲזוּבָה, וְעֵינַי רוֹאוֹת וְכָלוֹת! — אָכֵן מִבַּעַד עֲנָפֶיהָ הַיְבֵשִׁים הֵנָּה יָצִיצוּ אֵלַי קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ, וְעִם אוֹרָן הַזָּרוּעַ מְרַחֲפוֹת עָלַי הָרוּחוֹת הַטְּהוֹרוֹת, רוּחוֹת קְדוֹשֵׁי עַמִּי כְּמַלְאֲכֵי יֶשַׁע!...

"לָמָּה, פֶּדְרוֹ, תַּעֲמוֹד מֵרָחוֹק—גְּשָׁה נָא אֵלַי, יְדִיד נַפְשִׁי יָאִירוּ נָא אֲמָרֶיךָ אֵלַי בְּרִגְעֵי חַיַּי אֵלֶּה הָאַחֲרוֹנִים וְיִמְתַּק לִי הַמָּוֶת, כִּי יֶעֱרַב עָלַי שִׂיחֶךָ."

וּפֶדְרוֹ עָמַד נִשְׁעָן אֶל הַקִּיר וְיָדָיו עַל רֹאשׁוֹ, וַנֵּבְךְּ

בָּכְתָה בַּמִּסְתָּרִים וּבְקָרְאָהּ אוֹתוֹ אֵלֶיהָ, נִפְתַּח סְגוֹר לִבּוֹ וְעֵינָיו זָרְמוּ דְמָעוֹת וְנַפְשׁוֹ הִשְׁתַּפְּכָה עָלָיו וַיֹּאמַר:

„מָה אֹמַר וּמָה אֲדַבֵּר, וְהָאֱלֹהִים הִפְלִיא מַכּוֹתָי. עוֹד לֹא כִלִּיתִי שְׂאֵת קִינָה עַל אָבִי עֲטֶרֶת רֹאשִׁי—וְהִנֵּה אֵיד חָדָשׁ נָכוֹן לְצַלְעִי, וּמִי יְכִילֶנּוּ! מִי כָמוֹךְ, מִרְיָם, יוֹדֵעַ, מַה גָּדְלָה לָּךְ אַהֲבָתִי, בְּעוֹדֵנִי נֶחְשָׁב לְעַם אַחֵר... וְעַתָּה בַּאֲבוֹד מִמֶּנִּי טוּבִי וַהֲדָרִי, נִמְצֵאת אַתְּ לִי פִּתְאֹם כְּאָחוֹת יְקָרָה—הִנֵּה עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי, וְעֶצֶם אַחַת וּבָשָׂר אֶחָד וְדָם אֶחָד לִשְׁנֵינוּ גַּם יָחַד—וְאֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי, בְּאָבְדֵךְ מִמֶּנִּי לָנֶצַח?—אָנָּא, מִרְיָם מַחְמַד לְבָבִי! הִשָּׁאֲרִי אִתִּי פֹּה—וְהָעֵמֶק הַזֶּה יָקָר לִי מִשְּׁמֵי שָׁמַיִם, בְּהִתְהַלֵּךְ לִימִינִי מַלְאַךְ אֱלֹהִים כָּמוֹךְ; אוֹ קָחִינִי אִתָּךְ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה רוּחֵךְ – כִּי לֹא אוּכַל לִחְיוֹת בִּלְעָדָיִךְ, לֹא אוּכַל לָשׁוּב אֶל הָאָרֶץ הָאֲרוּרָה, אֲשֶׁר פָּצְתָה פִיהָ לִבְלוֹעַ דְּמֵי אָבִי הַקָּדוֹשׁ! וְאִם אֶשָּׁאֵר פֹּה, הֲלֹא יִהְיֶה לִּי עֵמֶק־הָאֲרָזִים לְעֵמֶק הַבֶּכֶה, לִבְכּוֹת כָּל הַיָּמִים עַל הֶרֶג אָבִי, עַל חַלְלֵי עַמִּי וְעַל מוֹתֵךְ, מִרְיָם בַּת דּוֹדִי, חַיַּי וְנִשְׁמַת אַפִּי!— חֲמָסִי עָלֶיךָ, יוּלְיָאן דּוֹדִי וְגוֹאֲלִי! – קָרָא אֶל הַזָּקֵן אֲשֶׁר חֳמַרְמְרוּ פָנָיו מִבֶּכִי, בְּדַבֵּר הָעֶלֶם הָאֻמְלָל אֶת דְּבָרָיו— לָמָּה רִפֵּאתָנִי? לוּלֵא נִמְצֵאת לִי, כִּי עַתָּה מָצָאתִי מְנוּחָתִי—כִּי טוֹב לִי מָוֶת מֵחַיִּים!"

„לֹא תָמוּת כִּי תִחְיֶה! – קָרָא יוּלְיָאן בְּאָחֲזוֹ בִּידֵי הָעֶלֶם הַנּוֹאָשׁ – הֲלֹא שָׁאוּל הִנְּךָ לִי מֵאָבִיךָ עַד שַׁלְּמִי נְדָרַי בָּךְ: לַהֲשִׁיבְךָ אֶל מִשְׁמֶרֶת פְּקֻדָּתְךָ בַּעֲבוֹדַת מַלְכֶּךָ. שָׁם תִּמְצָא יָדְךָ לַהֲרוֹס קָמֵינוּ וּלְבַעֵר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִתַּחַת הָאָרֶץ.

האנוסים.

וּבִשְׁבוּעָה זוּ נִשְׁבַּעְתִּי לְאָבִיךָ. הִנֵּה אַשְׁבִּיעֲךָ עַל פִּי דְבָרוֹ לִפְנֵי מוֹתוֹ, כִּי תְמַלֵּא אַחֲרֵי עֲצָתִי.״

— „לֹא תָמוּת כִּי תִחְיֶה! — קָרְאָה גַּם מִרְיָם וּלְחָיֶיהָ הִתְאַדְּמוּ מֵרִגְשַׁת פִּתְאֹם — אָנָּא, רְאוּבֵן זְקַן בֵּיתִי, הָחִישָׁה פְעָמֶיךָ אֶל חֲדַר מִשְׁכָּבִי! שָׁם בַּאֲרוֹן עֲצֵי אַלְמֻגִּים תִּמְצָא אַרְגָּז קָטֹן, בּוֹ כְמוּסוֹת הַיְקָרוֹת, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ לִי מֵאִמִּי מוֹרָשָׁה, וַאֲשֶׁר הִשְׁאַרְתִּין פֹּה בְּעָזְבִי אֶת הָעֵמֶק הַזֶּה—אוֹתוֹ תָּבִיא נָא אֵלַי וּתְבָרֶכְךָ נַפְשִׁי!״

וַיֵּצֵא רְאוּבֵן לְמַלֵּא דְבַר מִרְיָם, וְיוּלְיַאן וּפֶדְרוֹ הִבִּיטוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּתְמְהוּ, כִּי לֹא הֵבִינוּ עֲצָתָהּ.

מג.

— הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אוֹתְךָ מִתְנוֹדֵד, כִּי אֶל נַחֲלַת זָר תִּשָּׂא נַפְשֶׁךָ — אָמְרָה מִרְיָם אֶל פֶּדְרוֹ: — וּמְהֻלָּל אֶקְרָא ה׳, כִּי עוֹד בְּיָדִי עִתּוֹתַי לָתֵת לְךָ חֶלְקְךָ בִּשְׂדֵה נַחֲלָתֶךָ. הֵן בְּעוֹדִי בְּיַלְדוּתִי נָפַלְתִּי בְּגוֹרַל פֶרְנַאנְדוֹ אַלּוּף נְעוּרַי — כִּי חָזְקָה עָלַי מִצְוַת אָבִי הַמֻּטּ לַמָּוֶת, אֲבָל רוּחִי וְנַפְשִׁי אֵלֶיךָ כָּלוּ מֵאָז רְאִיתִיךָ, וְלוּ יָדַעְתִּי, כִּי לָנוּ אַתָּה, אֲזַי הָיִיתִי לְךָ מֵאָז, וְגַם אָבִי לֹא כִהָה בִּי—וּמַה יִּבָּצֵר מִמֶּנִּי עַתָּה לְהִקָּשֵׁר אֵלֶיךָ, לְמַעַן יִקָּרֵא שִׁמְךָ עָלַי, אִם בָּזֹאת נַפְשְׁךָ חֲפֵצָה?

וְיוּלְיַאן חָרַד לְמִשְׁמַע אָזְנָיו וּפְנֵי פֶדְרוֹ אוֹרוּ. עַד כֹּה וְעַד כֹּה וּרְאוּבֵן שָׁב וַיָּבֵא אֶת הָאַרְגָּז אֶל מִרְיָם, אֲשֶׁר הִתְחַזְּקָה וַתֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה, וַתִּפְתְּחֵהוּ וַתּוֹצֵא מִמֶּנּוּ טַבַּעַת

זָהָב טָהוֹר וַתֹּאמַר: „זֹאת טַבַּעַת קִדּוּשֵׁי אִמִּי, בְּאָרֵשׂ אוֹתָהּ אָבִיהָ — תְּהִי נָא הַטַּבַּעַת הַזֹּאת עַתָּה לְדֶבֶק טוֹב לָנוּ, לְחַבֵּר נַפְשׁוֹתֵינוּ לִפְנֵי ה׳ בָּאָרֶץ מִתַּחַת וּבַשָּׁמַיִם מִמָּעַל. קָחֶנָּה, יְדִיד לְבָבִי, וְשִׂימָה עַל אֶצְבַּע יְמִינִי, וְיוּלְיָאן דּוֹדֵנוּ, אֲשֶׁר הִסְכִּין לְקַשֵּׁר לְבָבוֹת בִּבְנֵי מִשְׁפַּחְתֵּנוּ, יִקְרָא לָנוּ מִפִּיו אֶת סֵדֶר הַקִּדּוּשִׁין, וְהָיִיתִי אֲנִי לְךָ וְאַתָּה לִי —

„יוּלְיָאן דּוֹדִי וְגוֹאֲלִי! — הֲלֹא תִזְכֹּר אֶת חַג הַסֻּכּוֹת, בְּהוֹפִיעֲךָ אֵלֵינוּ פִּתְאֹם בַּמִּקְדָּשׁ־הַמְּעַט, בְּעָמְדִי לִימִין פֶּרְנַאנְדוֹ לְהִתְקַדֵּשׁ לוֹ כְּמִצְוַת אָבִי הַחוֹלֶה, אֲשֶׁר הִכִּירְךָ בָּרֶגַע וַיְכַבֶּדְךָ לְבָרְכֵנוּ בְּשֵׁם ה׳—הוֹאִילָה נָא גַּם עַתָּה לְבָרֵךְ שֶׁבַע הַבְּרָכוֹת עַל כּוֹס יַיִן מְלֵאָה, וּתְהִי נָא סֻכַּת שְׁלוֹמֵנוּ לָנוּ לְחֻפַּת כָּבוֹד וְקַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ לְעֵדִים כְּשֵׁרִים וְנֶאֱמָנִים עַל הַבְּרִית הַכְּרוּתָה בֵּינֵינוּ לִפְנֵי ה׳ כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל!"

וַיָּבֵא רְאוּבֵן יַיִן וְכוֹסוֹת, וְיוּלְיָאן הִתְעוֹדֵד וַיִּקַּח הַכּוֹס בְּיָדוֹ וַיְבָרֵךְ בִּרְכַּת הָאֵרוּסִין. וּפֶדְרוֹ שָׂם הַטַּבַּעַת עַל יַד מִרְיָם מִשְׂאַת נַפְשׁוֹ וַיְקַדְּשֶׁנָּה לוֹ כַּחֹק. אָז שָׁב יוּלְיָאן וַיָּחֶל לְבָרֵךְ בִּרְכוֹת הַנִּשּׂוּאִים, וַיְהִי בְּהַגִּיעוֹ אֶל הַבְּרָכָה הַחֲמִישִׁית: „שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים אֲהוּבִים, כְּשַׂמֵּחֲךָ יְצִירְךָ בְּגַן עֵדֶן מִקֶּדֶם"— וַיָּשֶׂם פָּנָיו אֶל הָרֵעִים הָאֲהוּבִים וַיִּתְבּוֹנֵן לְשִׂמְחָה מַה זּוֹ עוֹשָׂה—וַיֶּהֱמוּ מֵעָיו לַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִים הַמִּתְלַכְּדִים רֶגַע אֶחָד לְמַעַן הִתְפָּרֵד לָנֶצַח. וְלֹא יָכֹל עוֹד לְהִתְאַפֵּק וַיִּשָּׂא אֶת קוֹלוֹ וַיֵּבְךְּ בְּכִי תַמְרוּרִים, וּרְאוּבֵן אַף הוּא בָּכָה מִשֶּׁבֶר רוּחַ. וּפֶדְרוֹ כָּרַע עַל בִּרְכָּיו לִפְנֵי אֲהוּבָתוֹ מַשְׂאַת נַפְשׁוֹ וּשְׂפָתָיו דָּבְקוּ אֶל הַיָּד הַלְּבָנָה וְהָרָזָה, אֲשֶׁר שָׂם עָלֶיהָ אֶת הַטַּבַּעַת

וְלֹא יָדַע נַפְשׁוֹ. וּמִרְיָם יָשְׁבָה כְחוֹלֶמֶת. עֵינֶיהָ אֶל אֲהוּב לְבָבָהּ הַכּוֹרֵעַ לְפָנֶיהָ וְשַׂרְעַפֶּיהָ מְשׁוֹטְטִים לְמֶרְחַקִּים וּנְשׂוּאִים בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ—וּפִתְאֹם רָגְזָה וַתִּפֹּל לְאַחֲרֶיהָ וַתִּקְרָא: „הוֹי רַגְלֵי זָרִים, פַּעֲמֵי נָכְרִים! הוֹשִׁיעָה, אֱלֹהִים, כִּי הִנֵּה בָא לִטְרֹף נַפְשִׁי!!"

„מִי זֶה בָּא?—קָרָא פֶּדְרוֹ בְּהִתְעוֹרְרוֹ מִמְּקוֹמוֹ.

„הִתְחַזְּקוּ וְאַל תִּירָאוּ!—אָמַר לָהֶם יוּלִיאַן — אֶל נָכוֹן יָבֹא אֶחָד מֵאַחֵינוּ לָחֹג חַג אִתָּנוּ כְּמֵאָז—צֵא נָא רְאוּבֵן וּרְאֵה מִי הוּא זֶה וַהֲבִיאֵהוּ הֵנָּה!"

וַיֵּצֵא רְאוּבֵן מִמְּקוֹמוֹ, וְיוּלִיאַן קָרַב אֶל מִרְיָם לְהַרְגִּיעַ רוּחָהּ, וּפֶדְרוֹ שָׁב וַיִּכְרַע לְפָנֶיהָ וּשְׂפָתָיו שָׁבוּ דָּבְקוּ אֶל יָדָהּ. אֲבָל מִרְיָם חָרְדָה וְעַצְמוֹתֶיהָ רָחֲפוּ מֵאֵימַת מָוֶת אֲשֶׁר נָפְלָה עָלֶיהָ. וּפִתְאֹם נִשְׁמַע קוֹל עֲנוֹת כְּאֶנְקַת חָלָל, וּבְרֶגַע זֶה פָּרַץ אִישׁ פָּרוּעַ וְנוֹרָא בְּחֶרֶב שְׁלוּפָה אֶל תּוֹךְ הַסֻּכָּה וַיִּקְפֹּץ עַל פֶּדְרוֹ וַיִּדְקְרֵהוּ מֵאַחֲרָיו אֶל הַחֹמֶשׁ, וַיַּחְטֹף יַד מִרְיָם, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה בִּידֵי פֶּדְרוֹ בְּצֵאת נַפְשׁוֹ, וַיִּמְשְׁכֶנָּה אֵלָיו לַהֲרִימָהּ מִמִּשְׁכָּבָהּ. אֲבָל הַיָּד נִשְׁאֲרָה קָרָה בְּכַפּוֹ, וְכַאֲשֶׁר הֵרִים אֶת מִרְיָם, כֵּן נָפְלָה אָחוֹר—כִּי יָצְאָה נַפְשָׁהּ וַתִּגְוַע עִם פֶּדְרוֹ יָחַד, וְאוֹרָהּ נִדְעַךְ פִּתְאוֹם כְּאוֹר נֵר מֵרוּחַ נוֹשָׁבֶת.

„הוֹי, בַּת הַתֹּפֶת! — קָרָא הָרוֹצֵחַ — הִנֵּה שָׁבָה חֶמְדָּה מִמֶּנִּי וְלָנֶצַח אָבָדָה!"

לַקּוֹל הַזֶּה הִתְעוֹרֵר יוּלִיאַן מִפַּלָּצוּת נִצַּחַת אֲשֶׁר תְּקָפַתְהוּ, וַיִּקְפֹּץ עַל דּוֹן לוּאִיז גַּרְצִיָּה כְּאַרְיֵה מַשְׁחִית וַיִּתְפֹּשׂ צַוָּארוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו לָשׂוּם מַחֲנָק לְנַפְשׁוֹ; אֲבָל בְּרֶגַע זֶה

נִשְׁמְעוּ צִלְצְלֵי חֲרָבוֹת מֵאַרְבָּעָה אֲנָשִׁים חֲמוּשִׁים, אֲשֶׁר חָשׁוּ מְהֵרָה לְעֶזְרָתוֹ. לַמַּרְאֶה הַזֶּה חָרַד יוּלְיאַן וַיֶּרֶף מִמֶּנּוּ וַיִּסּוֹג אָחוֹר... „הוֹי נִבְזֶה וּבְלִיַּעַל!" קָרָא דוֹן לוּאִיז וְעֵינָיו מָלְאוּ חֲמַת רֶצַח – „הִנֵּה הִכְרַתִּיךָ הַפַּעַם לְכַלּוֹת חֲמָתִי בְּךָ. הַרְפּוּ מִמֶּנּוּ, זֶרַע מְרֵעִים!" הִרְעִים בְּקוֹלוֹ עַל עוֹזְרָיו, אֲשֶׁר חָפְצוּ לְהַכּוֹתוֹ נָפֶשׁ–„הַשְׁלִיכוּ חַרְבוֹתֵיכֶם מֵעֲלֵיכֶם כָּמוֹנִי! כִּי לֹא בְמוֹתוֹ תִּתְנַקֵּם נַפְשִׁי, תִּפְשׂוּהוּ חַיִּים, אִסְרוּהוּ וְסַחֲבוּהוּ אֶל מְעָרָתֵנוּ. שָׁם יֵדַע אֶת יָדִי; שָׁם אוֹלִיכֵהוּ בְּמוֹ אֵשׁ וַאֲפְלִיא נִקְמָתִי בוֹ, עַד כִּי יִרְגְּזוּ תַּחְתִּיּוֹת אֶרֶץ מִקּוֹל שַׁאֲגוֹתָיו!"

וְיוּלְיאַן נָסוֹג אֲחוֹרַנִּית עַד קָרְבוֹ אֶל דֶּלֶת הַבַּיִת, וּפִתְאֹם נִפְתְּחָה לְפָנָיו, בְּהַטּוֹתוֹ אוֹתָהּ בְּכֹחַ שִׁכְמוֹ. וַיִּקְפֹּץ לְאַחֲרָיו וַיֵּעָלֵם מֵעֵינֵיהֶם כְּרָגַע.

„מַהֲרוּ אַחֲרַי! – שָׁאַג דוֹן לוּאִיז אֶל עֲדַת מְרֵעָיו – נְחַפְּשָׂה אֶת הַשּׁוּעָל בִּמְעָרָתוֹ! שָׁם לֹא יִמָּלֵט מִיָּדֵינוּ". וּבְדַבְּרוֹ קָפַץ עִם אַרְבָּעָה חָרָשֵׁי הַמַּשְׁחִית אֶל תּוֹךְ הַבָּיִת.

זְמַן כַּבִּיר נֶעֶלְמוּ כֻּלָּם יַחַד וְלֹא נִשְׁמַע קוֹלָם – פִּתְאֹם הֵחֵל עֲפַר הָאֲדָמָה מִתַּחַת הָעֵץ, אֲשֶׁר יַד הַבַּיִת לְהִנָּעֵר מִמְּקוֹמוֹ וְדֶלֶת מְסֻתָּרָה נִפְתְּחָה מֵאֵלֶיהָ. מִמֶּנָּה יָצָא יוּלְיאַן כְּמֵת עוֹלֶה מִן הָאָרֶץ, וַיָּרָץ אֶל הַסֻּכָּה וַיִּקַּח אֶת חֶרֶב דוֹן לוּאִיז אֵלָיו, וַיְנַטֵּל אֶת גְּוִיּוֹת מְרִיָּם וּפֶדְרוֹ. עַל זְרוֹעוֹתָיו, וַיִּשָּׂאֵם מִתּוֹךְ הַסֻּכָּה וַיַּנִּיחֵם יַחַד אַרְצָה תַּחַת הָעֵץ, וּבְעוֹדֶנּוּ עוֹשֶׂה כֹּה וָכֹה, פָּרַץ עָשָׁן רַב מִתּוֹךְ הַסֻּכָּה וּלְשׁוֹן אֵשׁ מִתְלַקַּחַת אָחֲזָה בְּגַג הַבַּיִת, וְעַד אַרְגִּיעָה הִשְׁתַּפְּכָה עָלָיו כְּנַחַל גָּפְרִית וַיְהִי כֻלּוֹ לְאֵשׁ שַׁלְהָבֶת.

„הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה' כִּי בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ רָשָׁע וְכַאֲשֶׁר זָמַם כֵּן יֵעָשֶׂה לּוֹ!—קָרָא יוּלְיַאן בְּנָשְׂאוֹ מָרוֹם עֵינָיו—שִׂישׂוּ, קִירוֹת בֵּית אֲבוֹתַי, מְעוֹן מִשְׁפַּחְתִּי מִקֶּדֶם, כִּי נִקְדַּשְׁתֶּם עֲשׂוֹת נְקָמָה בְּאוֹיְבָהּ, אֲשֶׁר הִרְבָּה חֲלָלֶיהָ חִנָּם!

עַד כֹּה וְעַד כֹּה וְהָאֵשׁ אָחֲזָה בְּקִירוֹת הַבַּיִת, וְכַאֲשֶׁר לִהֲטָה הַלֶּהָבָה מִסָּבִיב, נִשְׁמַע פִּתְאֹם קוֹל עֲנוֹת מֵעֲדַת הַמְּרֵעִים, אֲשֶׁר הִתְאַמְּצוּ לְהִמָּלֵט מִתּוֹךְ הַמַּרְתֵּף. וְיוּלְיַאן פָּתַח אַחַד הַחַלּוֹנוֹת הַסְּגוּרִים בְּלוּחוֹת עֵץ מִחוּץ וַיַּעֲמֹד אֶצְלוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ. בָּרֶגַע הַזֶּה מִהֵר דּוֹן לוּאִיז וַיֹּאחֶז בְּסַף הַחַלּוֹן לַעֲלוֹת בַּעֲדוֹ וּלְהַצִּיל נַפְשׁוֹ.

„גֶּשׁ הָלְאָה!" — הִרְעִים יוּלְיַאן בְּקוֹלוֹ וַיַּךְ עַל יָדוֹ בְּחַרְבּוֹ הַקָּשָׁה. וּבְעוֹד בֶּן הַבְּלִיַּעַל צוֹעֵק מֵעָצְמַת כְּאֵבוֹ, הוֹסִיף יוּלְיַאן לִקְרֹא: רֵד שְׁאוֹלָה, שֵׁד מַשְׁחִית, אַתָּה הֶאֱבַדְתָּ כָּל אֲהוּבֵי נַפְשִׁי, וּלְמַעַנְךָ הִנֵּה הֲשִׁמּוֹתִי אֶת נָוִי לַעֲשׂוֹת נִקְמָתִי בָּךְ.

„חוּסָה נָא עָלַי!—הִתְחַנֵּן הַנּוֹכֵל עַל נַפְשׁוֹ — חָנֵּנִי אַךְ הַפַּעַם וּלְרֹאשׁ גּוֹיִם אֲשִׂימְךָ, כִּי כֹל אוּכָל. הַצִּילָה מִמָּוֶת נַפְשִׁי וְאָנֹכִי אֶתֵּן לְךָ אוֹצְרוֹת סְגֻלּוֹת וּמַטְמוֹנִים, אֲשֶׁר עַיִן לֹא רָאָתַם!"

וּבְדַבְּרוֹ שָׁלַח יָדוֹ הַשֵּׁנִית אֶל סַף הַחַלּוֹן. אֲבָל כְּהֶרֶף עַיִן אֲסָפָהּ אֵלָיו מִפְּנֵי מַכַּת הֶחָרֶב.

בְּרֶגַע זֶה פָּרְצוּ אַרְבָּעָה מְשָׁרְתָיו אֶל הַחַלּוֹן וַיַּשְׁלִיכוּהוּ אָחוֹר וַיְמַלְּאוּ מְקוֹמוֹ תַּחְתָּיו, וּבִרְאוֹתָם אֶת חֶרֶב יוּלְיַאן הַנְּטוּיָה בִּקְשׁוּ חֶסֶד וַיִּתְאַמְּצוּ לְעוֹרֵר רַחֲמָיו.

„אָכֵן אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ — הִתְוַדּוּ לוֹ אֶת עֲוֹנָם — כִּי

הֱדִיחָנוּ הַבְּלִיַּעַל הַזֶּה וַיְסִיתֵנוּ לֶאֱרוֹב אֶל הַזָּקֵן, וְלָאַחֲרוֹנָה הִכִּינוּהוּ נָפֶשׁ, כִּי כֵן חֲזָקָה עָלֵינוּ פְּקֻדַּת אֲדוֹנֵינוּ הָאַכְזָר אֲשֶׁר לֹא יֵדַע רַחֵם—וְאַתָּה, כְּגֹדֶל חַסְדְּךָ, סְלַח נָא, רַחֶם נָא!״

„אֵין חֶסֶד וְאֵין רַחֲמִים לְעָרִיצִים כְּמוֹכֶם!—קָרָא יוּלְיַאן בַּחֲרָקוֹ שֵׁן—וְאָנֹכִי הֲלֹא יָדַעְתִּי אֶת כֻּלְּכֶם, כִּי אִתְּכֶם בַּמְּעָרָה הָיִיתִי וּמַעַלְלֵיכֶם חָזִיתִי. עֵינַי רָאוּ עֲלִיצוּתְכֶם בְּעַנּוֹתְכֶם נֶפֶשׁ מְרִיָּם הַתַּמָּה. אַתֶּם רוֹצַצְתֶּם זְרוֹעַ יְמִינָהּ, אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם רָזוֹן בַּעֲצָמֶיהָ וּמִיֶּדְכֶם תַּמָּה לִגְוֹעַ-הַעַל אֵלֶּה לֹא אֶפְקֹד בָּכֶם וְנַפְשִׁי לֹא תִרְוֶה נָקָם?!״

„סוּרוּ, זֶרַע מְרֵעִים! — הוֹסִיף לִקְרֹא בְּעוֹפְפוֹ חַרְבּוֹ עַל פְּנֵיהֶם, בִּרְאוֹתוֹ אֶת כֻּלָּם מִתְפָּרְצִים אִישׁ לִפְנֵי רֵעֵהוּ לִקְפֹּץ בְּעַד הַחַלּוֹן—לוּ יַמְטִיר ה׳ אֵשׁ עַל כָּל עֲדַתְכֶם בְּכָל מְקוֹמוֹת מַחֲבוֹאֵיכֶם וּבָעֲרָה בָּכֶם וְאֵין מְכַבֶּה—אָז תָּסוּר קִנְאַת עַמִּים, תִּשְׁבַּת מַשְׂטֵמַת אַחִים, וּתְהִי הָרְוָחָה בָּאָרֶץ!״

וְהָאֵשׁ פָּרְצָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת וַתָּשֶׂם מַחֲנָק לְנַפְשׁוֹת הֶעָרִיצִים הָאֵלֶּה וַתִּשְׂרְפֵם כָּלִיל. אָז סָר יוּלְיַאן לְבַקֵּשׁ אֶת גְּוִיַּת רְאוּבֵן וַיִּמְצָאֶנָּה קָרָה כַּכְּפוֹר, כִּי רְצָחוּהוּ נֶפֶשׁ בְּפָגְעָם בּוֹ, וַיִּשָּׂאֵהוּ אֶל תַּחַת הָעֵץ וַיַּנִּיחֵהוּ יַחַד אֶת פֶּדְרוֹ וּמִרְיָם, וַיֵּבְךְּ וַיִּזְעַק מָרָה מֶהֱמִיַּת לִבּוֹ בְּהַבִּיטוֹ אֶל שְׁלֹשֶׁת הַחֲלָלִים הַשּׁוֹכְבִים לְפָנָיו. וּכְרֶגַע הִתְאַפֵּק וַיֹּאמַר: „עוֹד יָמִים וְשָׁנִים אֶבְכֶּה עַל חַלְלֵי אֵלֶּה; אַךְ לֹא עֵת סְפוֹד עַתָּה, כִּי אִם עֵת לַעֲשׂוֹת לַה׳. כִּי הִנֵּה נִגְלוּ מִסְתָּרֵינוּ, עוֹד מְעַט וַאֲחֵרִים יָבוֹאוּ הֵנָּה, יְבַקְשׁוּ אֶת רֵעֵיהֶם הָרָעִים וְיִמְצְאוּ מִקְדָּשֵׁנוּ וִיטַמְּאוּהוּ וִיחַלְּלוּ סִפְרֵי תוֹרָתֵנוּ בִּזְדוֹן לִבָּם. הֲלֹא טוֹב כִּי

אַחֲרִימֵהוּ בְּיָדַי וְלֹא יְחוּלְּלוּ בּוֹ יְדֵי זָרִים – אֲעַלֵהוּ עַל מוֹקְדוֹ וְהָיָה לְבָעֵר יַחַד עִם הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים הַנִּמְצָאִים בּוֹ, וְאִמְרוֹת ה׳ הַטְּהוֹרוֹת תְּשׁוּבֶנָה אֶל הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ לֻקָּחוּ. בְּלַהֲבוֹת אֵשׁ בָּאוּ דִבְרֵי קָדְשׁוֹ אֵלֵינוּ וּבְלַהֲבוֹת אֵשׁ יָשׁוּבוּ יָעוּפוּ אֵלָיו הַשָּׁמָיְמָה!״

כֵּן קָרָא וַיָּרָץ אֶל הַבַּיִת אֲשֶׁר הָיָה לְגֶחָלִים וַיִּקַּח אוּדֵי אֵשׁ מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה וַיָּרָץ וַיֵּעָלֵם בְּתוֹךְ הַחֹרְשָׁה, וְעַד מְהֵרָה נִרְאוּ תִּמְרוֹת עָשָׁן עוֹלֶה מִתּוֹכוֹ הַשָּׁמַיְמָה, וְרִשְׁפֵּי אֵשׁ הִתְעוֹפְפוּ כַּצִּפֳּרִים עַל פְּנֵי הָעֵמֶק וַיִּבְעֲרוּ בְּצַמְּרוֹת הָאֲרָזִים. מִפְּנֵי הַבְּעֵרָה הַגְּדוֹלָה נָדְדוּ בַּעֲלֵי כָנָף מִקִּנֵּיהֶם, נָבוֹכוּ עֶדְרֵי בָקָר וַיָּרוּצוּ אֶל תּוֹךְ הָאֵשׁ. וּבְתוֹךְ הַמְּהוּמָה, הַמְּבוּכָה וְהַמְּבוּסָה הַזֹּאת, נִרְאָה יוּלְיַאן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, בְּעָבְרוֹ בֵּין הָאֲרָזִים הַבּוֹעֲרִים מִמַּעַל לוֹ, עָמוּס מַשָּׂא חֲלָלָיו הָאֲהוּבִים, בְּשָׂאתוֹ אוֹתָם אֶל הַבִּקְעָה הַקְּטַנָּה, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַיַּעַר, לָתֵת אֶת אֲחֵיהֶם קִבְרֵיהֶם וּלְהַמְצִיא לְעַצְמוֹת מַחֲמַדֵּי נַפְשׁוֹ בְּאַדְמַת עָפָר אֶת הַמְּנוּחָה אֲשֶׁר נֶעְדְּרָה מֵהֶם עֲלֵי אֲדָמוֹת.

הוֹצָאַת „בַּרְקַאי" וַרְשָׁה.

הִנְנוּ מודיעים בזה כי נגשנו, בעזרת סופרים ופדגוגים מומחים, להוציא לאור ביבליותיקאות שלמות למקרא לבני הנעורים ולעם.

לע״ע יצאו לאור הספרים הללו

I

מֵהַבִּיבְּלִיוֹתֵיקָה הַהִיסְטוֹרִית:

א) סֵפֶר הַיָּשָׁר (מעבד לבני הנעורים, עם ציורים רבים) מאת א. לובושיצקי

ב) נֵר דָּוִד (ספור מימי הגאונים) — מ. גורפינקל.

ג) בַּר־כּוֹכְבָא (ספור מתקופת רומא) — י. לבנר.

ד) הַבֵּן הָאוֹבֵד (ספור מימי הבינים) — ש. ברמן.

ה) בֵּית הִלֵּל (ספור מימי חרבן הבית השני) — מ. רינג.

II

מֵהַבִּיבְּלִיוֹתֵיקָה הָאַגָּדִית:

א) אַגָּדוֹת הַחֲסִידִים (לבני הנעורים) — ע. נ. פרענק.

ב) אַגָּדוֹת הַהוֹדִים „ — דוד צמח.

ג) אַגָּדוֹת הַכּוּשִׁים „ — א. בן־אורי.

ד) אַגָּדוֹת הַבַּלְקָנִים א. מטרופוליטנסקי.

ה) מַסָּעֵי גוּלִיבֶר „ פ. הלפרין.

III

מֵהַבִּיבְּלִיוֹתֵיקָה הַמַּדָּעִית:

א) רוֹדְפִים וְנִרְדָּפִים (ספורים מחיי החיות) תרגום י. הנדלזלץ.

ב) מְסִלַּת הַבַּרְזֶל (מקורי) מאת יעקב פרנקל.

ג) בְּנֵי תְקוּפַת הָאֶבֶן (ספור בימי האדם הקדמון) תרגום ע. רוזנבוים.

ד) בַּאֲרָצוֹת רְחוֹקוֹת (ספורי נוסעים וציידים) תרגום ח. דובניקוב.

ה) בַּאֲרָצוֹת לֹא־נוֹדָעוֹת (ספורי תיירים) תרגום מ. צודנר.

IV

מֵהַבִּיבְּלִיוֹתֵיקָה הַסִּפְרוּתִית:

א) מִשְׁלֵי הַמַּגִּיד מִדּוּבְּנָא (מעובדים לבני הנעורים) מאת ש. קנט־רובין.

ב) שִׂיחוֹת וַאֲגָדוֹת (לבני הנעורים) מאת א. פראנק.

ג) פִּנּוֹקְיוֹ (ספור לילדים) תרגום י. א. הנדלזלץ.

ד) סֵפֶר הַיַּעַר (דשונגל) מאת ר. קיפלינג.

ה) מִשִׁירַת הָעַמִּים אנטולוגיא א. לובושיצקי.

נערכים ונסדרים:

1) (לבני הנעורים) מעבד ע״י ש. קונטורוביץ.

2) דָּוִד אַל־רָאִי (לבני הנעורים) מעבד ע״י ש. אייזיקוב.

3) יָמִים מִקֶּדֶם „ הנ״ל.

4) מֶלֶךְ יְהוּדָה (לבני הנעורים) תרגום א. בן־אורי.

5) הֲרִיסוּת פּוֹמְפֵּיָה וְהֶרְקוּלַנוּם — פ. שאצקי.

1) אֲגָדוֹת מְשׁוֹרְרִים תרגום פ. הלפרין.

2) אֲגָדוֹת הַקְּלָמִיקִים „ דוד צמח.

3) מִבְחַר אֲגָדוֹת הָעִבְרִים מעבד מאת א. לובושיצקי.

4) אֲגָדוֹת הַמְקֻבָּלִים וְהַמְשִׁיחִים מעבד מאת ע. נ. פרנק.

5) מְחַמַּדִּים (ספורים) מאת יצחק קצנלסון.

העורך: א. לובושיצקי, ורשה. המו״ל: הוצאת „מרכז", ורשה.